हिन्दी-उर्दू कोश

हिन्दी - उर्दू - कोश

संकलनकर्त्ता
डॉ० रिज़वान अहमद
एम०ए०, पी०एच०डी०

प्रकाशक
रामनारायणलाल अरुणकुमार
प्रकाशक एवं पुस्तक विक्रेता
२, कटरा रोड, इलाहाबाद

प्रकाशक

रामनारायणलाल अरुणकुमार
२ कटरा रोड, इलाहाबाद

१९९८ - प्रथम संस्करण
२००० - द्वितीय संस्करण
२००७ - तृतीय संस्करण

संस्करण : 2013

Price: Rs. 300.00

By Dr. Rizwan Ahmed
M.A., L.L.B., Ph.D.

Publishers
Ramnarainlal Arunkumar
2 Katra Road, Allahabad

आमुख

हिन्दी और उर्दू दोनों भाषाऐं हिन्दुस्तान की पैदावार हैं और सदियों की इस मिली जुली तहज़ीब की यादगार हैं। उर्दू को सजाने और संवारने में अगर हिन्दी का हाथ रहा है तो हिन्दी की श्रृंगारिता को सुदृढ़ करने में उर्दू का भी उतना ही योगदान रहा है जितना कि हिन्दी का, यह कहना ग़लत न होगा कि उर्दू और हिन्दी भाषाओं में चोली—दामन का साथ है बल्कि यूँ कहिए कि यह दोनों भाषाऐं एक माँ की दो बेटियाँ है। साहित्यिक और राजनीतिक उद्देश्य से परे हटकर दोनों की आवश्यकता समान रूप से महसूस की गई है। उर्दू के सम्बन्ध में कुछ कहने सुनने की आवश्यकता नहीं है कि उसने हिन्दी से क्या पाया क्योंकि इसका जन्म ही हिन्दुस्तान के देश में हुआ है। अतः उसे भी हिन्दुस्तान में स्वदेशी कहलाने का उतना ही अधिकार है जितना कि हिन्दी को है। देखना यह है कि हिन्दी जो अपनी उन्नति के लिये निरन्तर प्रयत्नशील है उसने उर्दू से क्या सीखा है इसका पता हिन्दी सहित्यकारों के यहाँ आसानी से प्राप्त किया जा सकता है। अंततोगत्वा दोनों भाषाओं का निकटतम सम्बन्ध है किन्तु लिपि का अन्तर दोनों को पृथक कर देता है।

उर्दू भाषा ने हिन्दी को सदैव लाभान्वित किया है। हिन्दी भाषा का एक भाग ऐसा है जो उर्दू से प्रकाशमान् है। उर्दू भाषा से हिन्दी भाषा और साहित्य में लोच पैदा हुआ है ! जिन लोगों ने उसे उर्दू की जागीर समझ कर उसके साथ सौतेला व्यवहार किया उनकी भाषा चाहे कितनी ही विद्वत्तापूर्ण और साहित्यिक क्यों न हो, बेजान शरीर की भांति है। हिन्दी भाषा की असंख्य साहित्यिक रचनाऐं स्वंय स्पष्ट करती है।

हिन्दी की पत्रिकाऐं उर्दू पत्रिकाओं का अनुसरण कर रही हैं। उर्दू की ग़ज़लें हिन्दी के साहित्यिक ढाँचे में नज़र आने लगी हैं। हिन्दी शब्द कोश बढ़ाने के लिये ऐसी किताबें लिखी गयीं है, जिसकी भाषा किसी ख़ास हद तक उर्दू है, केवल लिपि देवनागरी है। इस सिलसिले में वर्तमान काल की विशेषता यह है कि हिन्दी शब्द कोश में अरबी और फारसी शब्दों को स्थिर रूप में रखा गया है। क्योंकि शब्दों की अधिकता से भाषा की उन्नति होती है।

सारांश यह यह कि हमारी भाषा एक सुन्दर और हरा भरा गुलदस्ता है। जिसमें रंग बिरंगे सुन्दर फूल और नाज़ुक पत्तियाँ है। क्या हम भ्रमवश कहें कि यह गुलाब विदेशी है और कुछ पत्तियाँ दूसरी जाति के पौधों की हैं उन्हें नोचकर फेंक देगें ? यद्यपि कोई व्यक्ति ऐसा करे तो यह उसकी ना समझी है। हिन्दी और उर्दू भाषाऐं हीं वह रास्ता हैं जिससे हिन्दू और मुसलमान एक दूसरे की तहज़ीब को भली भाँति समझ सकते है। और इसी के माध्यम से देश की एकता और अखण्डता को सुदृढ़ किया जा सकता है। मेरे विचार में हिन्दी और उर्दू भाषाओं को हिन्दू और मुसलमान दोनों ने मिलजुल कर पाला पोसा और परवान चढ़ाया है। इसी मिली जुली भाषा की पुष्टि करते हुए सर तेज बहादुर सपरू लिखते हैं।

''उर्दू हिन्दू और मुसलमान दोनों को अपने आबा-ओ-अजदाद से एक मुशतरकः और मुक़द्दस तरके की हैसियत से मिली है। जो कताअन ना क़ाबिले तक़सीम है।,,

प्रस्तुत लेख से यह बात स्पष्ट हो जाती है कि हिन्दी उर्दू दोनों भाषाओं के उद्‌भव और विकास की ज़मीन लगभग एक ही है। दोनों भाषाओं का प्रेरणा स्त्रोत संस्कृत, अरबी और फ़ारसी जैसी शास्त्रीय भाषाऐं है। इन दोनों भाषाओं ने आपसी आदान प्रदान के द्वारा शब्दों का अनमोल खज़ाना प्राप्त कर लिया है।

वर्तमान समय में उर्दू भाषा को दूसरी सरकारी भाषा होने का अधिकार प्राप्त है। हिन्दी से उर्दू और उर्दू से हिन्दी अनुवाद को बढ़ावा दिया ज़ा रहा है। यहां तक कि सरकारी दफ्तरों में अनुवादकों की भर्ती की ज़ा रही है। मेरे विचार में हिन्दी से उर्दू या उर्दू से हिन्दी अनुवाद करने में अनुवादकों को बड़ी

कठिनाईयों का सामना करना पड़ता है। इस उद्देश्य को ध्यान में रखते हुये इस बात की कोशिश की गई कि एक ऐसा हिन्दी उर्दू शब्द कोश तैयार किया जाय जो हर समुदाय की आवश्यकताओं की पूर्ति कर सके।उदाहरणार्थ पर्लिमेन्ट्री, दफ्तरी, अदालती, राजनीतिक, कारोबारी, कलात्मक और साहित्यिक, शैक्षिक तथा धार्मिक आदि सभी प्रकार के शब्द इस कोश में सम्मिलित करने का भरपूर प्रयास किया गया है। उर्दू को दूसरी सरकारी ज़बान बनाऐ जाने के बाद, हज़ारों नये—नये शब्द जो सरकारी और गैर सरकारी दफ़्तरों में कचहरी, कारखानों, बाज़ारों, संसद, विधान सभाओं आदि में प्रयोग होने लगे हैं तथा विविध कलाओं (वस्तुकला, शिल्पकला) आदि से सम्बन्धित शब्द भी शामिल कर दिये गये हैं। इन बातों को ध्यान में रखते हुये यद्यपि इसे सब से पहला हिन्दी-उर्दू शब्द कोश कहा जाये तो अतिशयोक्ति न होगी।

साधारणतया शब्द कोश तैयार करने वाले केवल शब्द का अर्थ बता देते हैं किन्तु मैंने इस कोश में हिन्दी शब्द को उर्दू भाषा में क्या कहते हैं इसको बताते हुए उनका अर्थ भी समझाने का प्रयत्न किया है किन्तु कुछ शब्द ऐसे भी हैं जो हिन्दी उर्दू दोनों भाषाओं में एक तरह से बोले जाते हैं। उनकी उर्दू न लिखकर केवल अर्थ बताया गया है, इस शब्द कोश से अपनी अवश्यकता अनुसार हिन्दी शब्द की सही उर्दू और उर्दू शब्द की सही हिन्दी मालूम की जा सकती है।

मुझे विश्वास है कि उपर्युक्त विशेषताओं के आधार पर यह शब्द—कोश लोकप्रिय और लाभदायक सिद्ध होगा। त्रुटियाँ करना मनुष्य का स्वभाव है इस कोश में यदि कुछ कमियाँ और त्रुटियाँ रह गयी हों तो सुविज्ञ प्रयोक्ताओं से निवेदन है कि वे उन कमियों तथा त्रुटियों की ओर मेरा ध्यान अवश्य आकृष्ट करें ताकि अगले संस्करण में उन्हें दूर करने का प्रयास कर सकूँ। प्रस्तुत 'हिन्दी-उर्दू शब्द कोश' मेरी तीन वर्षों की कड़ी मेहनत और अथक प्रयत्न और प्रयास का परिणाम है। मैं अपने इस प्रयास में कहाँ तक सफल रहा हूँ इसका निर्णय पाठकों पर छोड़ता हूँ।

अन्त में मैं अपने प्रिय मित्र और उत्साही प्रकाशक श्री अरूणकुमार जी का आभार व्यक्त करना चाहूँगा जिन्होंने इस कोश को यह रूप देने में और मुद्रण में बड़ा ही परिश्रम तथा निष्ठापूर्ण सहयोग दिया है और मेरी हौसला अफ़ज़ाई की है। साथ ही मैं डॉ० ज़ेया फात्मा का भी आभारी हूँ जिन्होनें पूरी लगन और परिश्रम के साथ इस कोश को पूरा करने में मेरी सहायता की, यदि इन लोगों की सहायता न प्राप्त हुई होती तो कदाचित् यह 'हिन्दी-उर्दू शब्द कोश' आपके सम्मुख न होता।

1-10-98 **डॉ० रिज़वान अहमद**

त'आरुफ़

हिन्दी उर्दू की ज़मीन एक होने से शहरों, नगरों, गाँवों में इनका प्रवेश सहज होता रहा। इनका रिश्ता इतना करीबी है कि आम लोगों को भी अपनी बातचीत में कभी कोई मुश्किल सामने नहीं आई।

दोनों भाषाओं के रस्मुलख़त अलग अलग होने से लोगों के सामने एक मुश्किल आई, लेकिन लिपि अतंर की सूरत में जो किताबें सामने लाई गई, लोगों ने उन्हें शौक से लिया, लेकिन देश की तक़्सीम ने वक़्त पाकर एक और मुश्किल सामने ला दी, कि हिन्दी पर सर्स्कृत का प्रभाव बढ़ता गया, और उर्दू पर फारसी अपना असर डालने लगी और बातचीत की भाषा से किताबों की भाषा भी कुछ दूर पड़ने लगी। इसलिए ज़िन्दगी की बहती हुई नदिया, वक़्त से फरमाइश करने लगी हिन्दी–उर्दू कोश और उर्दू–हिन्दी कोश के लिए जो एक पुल की तरह दो किनारों को मिला सकें।

बहुत से अलफाज़ सामने आते गए, जिनके अर्थ कुछ इस किनारे पर छूटते गए और कुछ दूसरे किनारे पर छूट ग़ए। इसलिए मैं समझती हूँ कि ये कोश वक्त की एक बहुत बड़ी ज़रुरत को पूरा करेगें।

ज़ाहिर है कि दोनों भाषाओं का एक दूसरी में तर्जुमा होकर पहुँचना भी एक ज़रुरत है, जिसके लिऐ ये कोश ही मददगार होंगे।

डॉ0 रिज़वान अहमद की इस काविश को देखकर बेहद खुश हुई उन्होंने वक्त की ज़रुरत को मद्देनज़र रखते हुए एक अहम काम अन्जाम दिया है, साथ ही श्री अरूण कुमार अग्रवाल ने इसे शाए करके अदब में एक और इज़ाफ़ा किया है, दोनों मुबारकबाद के हक़दार हैं।

21 अक्तूबर 1998

अमृता प्रीतम

डॉ० जगदीश गुप्त

प्रोफेसर एवं पूर्व अध्यक्ष, हिन्दी विभाग
इलाहाबाद विश्वविद्यालय, इलाहाबाद

181-ए/1, नागबासुकी, प्रयाग-6

हर भाषा भावों का संवहन करके सार्थकता पाती है। भाव विचारों से प्रेरित होकर नयी दृष्टि देते हैं। साहित्य शब्द असीम आयाम रखता है। कोश की अपनी सीमा होती हैं, परन्तु उसकी महत्ता आज के युग में अनिवार्य है। मेरे सहपाठी फादर कामिल बुल्के ने अंग्रेजी हिन्दी कोश की रचना करके जिस तरह एक अभाव की पूर्ति की उसी तरह डॉ0 रिज़वान अहमद ने हिन्दी उर्दू कोश को प्रस्तुत करके एक अभाव दूर कर दिया। माना कि उर्दू-हिन्दी शब्द कोश कुछ सीमा तक दोनों को एक साथ प्रस्तुत करते हैं पर डॉ0 रिज़वान ने फारसी लिपि में उर्दू शब्दों का अर्थ देवनागरी एवं उर्दू में सुलभ कर दिया है। उनका कार्य 'हिन्दी-उर्दू कोश' नाम से श्री अरूण कुमार द्वारा प्रकाशित किया गया है जिसके लिये दोनों आशंसा के पात्र हैं। मैं उन्हें हृदय से साधुवाद देता हूँ।

जगदीश गुप्त

।।१।।१०।।९८

।।卐।।

शब्द सूची

संकेताक्षर

पु०	—	पुंल्लिग।
स्त्री०	—	स्त्रीलिंग।
वि०	—	विशेषण।
क्रि०	—	क्रिया।
अ०	—	अव्यय।
क्रि० वि०	—	क्रिया विशेषण

हिन्दी-उर्दू कोश

अंक-(पु०) अदद, हिंदसा, नम्बर, शुमार, निशान, आग़ोश عدد، ہندسہ، نمبر، شمار، نشان، آغوش -
अंकगणित-(पु०) गिनतियों का हिसाब, एक इल्म گنتیوں کا حساب، ایک علم -
अकंज-(पु०) गिनती से पैदा होने वाली गिनती گنتی سے پیدا ہونے والی گنتی -
अंकुर-(पु०) अँखुआ, कोयल, कली, आँख انکھوا، کوئل، کلی، آنکھ -
अकंन-(पु०) निशान लगाना, लिखना, गिनती करना نشان لگانا، لکھنا، گنتی کرنا -
अंकुश-(पु०) रोक, काबू, इख़्तियार روک، قابو، اختیار -
अंकित-(पु०) निशान लगाया हुआ نشان لگایا ہوا -
अंग-(पु०) उज़व, जिस्म, हिस्सा عضو، جسم، حصہ -
अंगड़ाई-(स्त्री०) बदन का अकड़ना, खींचना بدن کا اکڑنا، کھینچنا -
अंगड़ाना-(क्रि०) अंगड़ाई होना, सुस्ती से उज़व को तोड़ना انگڑائی ہونا، سستی سے عضو کو توڑنا -
अंगरक्षक-(पु०) बॉडीगार्ड, मुहाफ़िज़ باڈی گارڈ، محافظ -
अंग्रेज़-(पु०) इगंलिस्तान का बाशिन्दा انگلستان کا باشندہ -
अंगार (अंगारा)-(पु०) अख़गर, दहकता हुआ कोयला اخگر، دہکتا ہوا کوئلہ -
अंगिया-(स्त्री०) महरम, सीनःबन्द, चोली محرم، سینہ بند، چولی -
अंगीकार-(पु०) मंजूर, कबूल, एतिराफ منظور، قبول، اعتراف -
अंगीकृत करना-(पु०) इख़्तियार करना اختیار کرنا -
अंगीठी-(स्त्री०) आग जलाने वाला मिट्टी या लोहे का चूल्हा آگ جلانے والا مٹی یا لوہے کا چولہا -
अंगुल-(पु०) अंगुल, अंगुश्त انگل، انگشت -
अंगुलि (अंगुली)-(स्त्री०) अंगुश्त, उँगली انگشت، انگلی
अंगूठा-(पु०) हाथ या पैर की पहली छोटी और मोटी उंगली ہاتھ یا پیر کی پہلی چھوٹی اور موٹی انگلی -
अंगूठी-(स्त्री०) अंगुशतरी, ख़ातिम انگشتری، خاتم -

अंगोछा-(स्त्री०) बदन पोछने का तौलिया بدن پونچھنے کا تولیہ
अंगूर-(पु०) ताक, रज़ تاک، رز -
अंचल-(पु०) दामन, सरहद دامن، سرحد -
अंजन-(पु०) काजल, कुहल, आंजन کاجل، کحل، آنجن -
अंजर-पंजर-(पु०) हड्डी–पस्ली, आज़ा ہڈی، پسلی، اعضاء -
अंजलि-(स्त्री०) दोनों हाथों को मिलाकर चीज़ देना دونوں ہاتھوں کو ملا کر چیز دینا -
अंजाम-(पु०) इन्तेहा, नतीजा, तकमील انتہا، نتیجہ، تکمیل -
अंजीर-(पु०) एक मीठा गोल काला–फल ایک میٹھا گول کالا پھل -
अंदना-(क्रि०) समाना, पूरा होना سمانا، پورا ہونا -
अंट-संट-(वि०) ऊट–पटांग, अनाप–शनाप اوٹ پٹانگ، اناپ شناپ -
अंटी-(स्त्री०) अटेरन, गिरह اٹیرن، گرہ -
अंड-(पु०) खुस्यः, नुत्फः, काइनात خصیہ، نطفہ، کائنات -
अंडा-(पु०) बैजः, फोता بیضہ، فوطہ -
अंतःकरण-(पु०) दिल, जमीर, बातिन دل، ضمیر، باطن -
अंतःप्रांतीय-(पु०) बैनस्सूबाई, सूबःजाती بین الصوبائی، صوبہ جاتی -
अंत-(पु०) खातिमः, आखिर, अंजाम, इंतिहा خاتمہ، آخر، انجام، انتہا -
अंतकाल-(पु०) आखिरी वक्त, वक्ते–नजअ آخری وقت، وقتِ نزع -
अंतड़ी-(स्त्री) आंत, रोदः آنت، رودہ -
अंततः-(अ०) आख़िरकार, बिल–आख़िर آخرکار، بالآخر -
अंतरंग-(वि०) बातिनी, दिली, रूहानी, अंदरूनी باطنی، دلی، روحانی، اندرونی -
अंतर (अन्तर)–(पु०) फर्क, फस्ल, फासिलः, अस्ना فرق، فصل، فاصلہ، اثناء -
अंतर-दशा-(स्त्री) बातिन باطن -
अंत-दशा-(पु०) मन की हालत, सितारों की चाल का तरीका من کی حالت، ستاروں کی چال کا طریقہ -
अंतरतम-(पु०) रूह, जमीर, बातिन روح، ضمیر، باطن -

अंतरात्मा-(पु०) रूह, ज़मीर — روح، ضمیر-

अंतराल-(पु०) बक़्फ़ः, अस्ना — وقفہ، اثناء-

अंतरिक्ष-(पु०) खुला, आसमान, फ़ज़ा — کھلا، آسمان، فضا-

अंतरिम-(वि०) उबूरी, आरज़ी — عبوری، عارضی-

अंतर्कथा-(स्त्री०) ज़ैली कहानी, तल्मीह — ذیلی کہانی، تلمیح-

अंतर्गत-(वि०) तहत, शामिल, ज़िम्न, ज़ैल — تحت، شامل، ضمن، ذیل-

अतर्जातीय-(वि०) बैन क़बीलः जाती, चैनल क़ौमी — بین قبیلہ، ذاتی، چینل قومی-

अंतर्दृष्टि-(स्त्री०) वसीरत — بصیرت-

अंतर्देशीय-(वि०) बैनल मुल्की, मुल्की, अंतरदेशी — بین الملکی، ملکی، انتردیشی

अंतर्द्वन्द-(पु०) अंदरूनी कशमकश, कशमकश — اندرونی کشمکش، کشمکش

अंतर्धान-(वि०) ग़ैब, ग़ैबत, ग़ाएब, पोशीदः, मादूम — غیب، غیبت، غائب، پوشیدہ، معدوم-

अंतर्निहित-(वि०) मुज्मर, मौजूद — مضمر، موجود-

अंतर्भाव-(पु०) सरयान, सरायत, शुमूलियत, दुख़ूल — سریان، سرایت، شمولیت، دخول-

अंतर्भूत-(वि०) शामिल, सारी — شامل، ساری-

अंतर्मुख-(वि०) दरूं, रूय — دروں، روئے-

अंतर्यामी-(पु०) ग़ैबदाँ, अलिमुलग़ैब ख़ुदा — غیب داں، عالم الغیب، خدا-

अंतर्राज्यीय-(वि०) बैनर्रियासती — بین الریاستی-

अंतर्राष्ट्रीय-(वि०) बैनल अक़्वामी, आलमी — بین الاقوامی، عالمی-

अंतरिम-आदेश-(क्रि० वि०) हुक्मे दर्मियानी — حکم درمیانی-

अंतस्ताप-(पु०) रूहानी अज़ीयत, कर्ब — روحانی اذیت، کرب-

अंतरथ-(वि०) बुरत्तस्ती, दरमियानी, अंदरूनी, दाख़िली — پیوستہ، درمیانی، اندرونی، داخلی-

अंतिम-(वि०) आख़िरी — آخری-

अंतिम आदेश-(क्रि० वि०) हुक्म नातिक़, हुक्मे क़तई, हुक्मे आख़िर — حکم ناطق، حکم قطعی، حکم آخر-

अंत्य-(वि०) आख़िरी, ख़ातिम — آخری، خاتم-

अंत्यज-(पु०) बक़ीयः अदना, कमीनः शूद्र, परस्तज़ाद — بقیہ، ادنیٰ، کمینہ، شودر، پست ذات-

अंत्याक्षरी-(स्त्री०) बैतबाज़ी — بیت بازی-

अंत्येष्टि-(स्त्री०) आख़िरी रूसूम — آخری رسوم-

अंत्र(पु०) आंत रोदा — آنت رودہ-

अंदर-(अ०) भीतर, बीच, दर्मियान — بھیتر، بیچ، درمیان-

अंदरसा-(पु०) एक क़िस्म की मिठाई — ایک قسم کی مٹھائی-

अंदरूनी-(वि०) दर्मयानी — درمیانی-

अंदाज-(पु०) तर्ज़, अटकल, हद — طرز، اٹکل، حد

अंदाजन-(क्रि० वि०) तक़रीबन, क़रीब–क़रीब — تقریباً، قریب-قریب-

अंदेशा-(पु०) ख़ौफ़, खटका, डर — خوف، کھٹکا، ڈر-

अंध-(वि०) अंधा, नाबीना, जाहिल, मस्त — اندھا، نابینا، جاہل، مست-

अंधकार-(पु०) अंधेरा, तारीकी, तीरगी, जिहालत — اندھیرا، تاریکی، تیرگی، جہالت-

अंधड़-(पु०) आंधी, तूफ़ान, झक्कड़ — آندھی، طوفان، جھکڑ-

अंध भक्ति-(स्त्री०) अंधी अक़ीदत — اندھی عقیدت-

अंधविश्वास-(पु०) तवहहुम परस्ती, जइफ़ुल-एतिक़ादी — توہم پرستی، ضعیف الاعتقادی-

अंध श्रदधा-(स्त्री०) अंधा एतिक़ाद, अंधी अक़ीदत — اندھا اعتقاد، اندھی عقیدت-

अंधा-(वि०) अंधेरा, तारीक, आँखों से न दिखना, नाबीना — اندھیرا، تاریک، آنکھوں سے نہ دکھنا، نابینا-

अंधाधुंध-(अ०) बेतहाशा, अंधेरा, बिलकुल अन्धेरा — بے تحاشہ، اندھیرا، بالکل اندھیرا-

अंधानुकरण-(पु०) अंधी पैरवी, बेधड़क — اندھی پیروی، بے دھڑک

अंधियारी-(वि०) अंधेरी, तारीक — اندھیری، تاریک-

अंधेर-(पु०) ज़ुल्म, बदनज़्मी, दग़ा, बेइनसाफ़ी, फ़रेब — ظلم، بدنظمی، دغا، بے انصافی، فریب-

अंधेरा-(पु०) अंधेरा, तारीक — اندھیرا، تاریک-

अंधेरी-(स्त्री०)अंधेरी, तारीक, तारीकी, अंधेरा — اندھیری، تاریک، تاریکی، اندھیرا-

अंबर-(पु०) आसमान, अंबर, खुला, कपड़ा, पोशाक — آسمان، انبر، کھلا، کپڑا، پوشاک-

अंबा-(स्त्री०) माँ, मादर, पारवती — ماں، مادر، پاروتی-

अंबार-(पु०) अंबार, जमअ, इकट्ठा — انبار، جمع، اکٹھا-

अंबरक-(पु०) चमकदार, चमकीला पत्थर — چمکدار، چمکیلا پتھر

अंबु-(पु०) पानी, आब, अश्क, आम, अंबः — پانی، آب، اشک، آم، انبہ

अंबुज-(पु०) कँवल, नीलोफ़र, आफ़्ताबी — کنول، نیلوفر، آفتابی-

अंबुधि-(पु०) समुन्दर, बह — سمندر، بَہ

अंश-(पु०) हिस्सः, जुज़्व, दर्जः, कस्र — حصہ، جزو، درجہ، کسر-

अंशकालिक-(वि०) जुज़वक़्ती — جز وقتی-

अंशतः-(क्रि०वि०) क़द्रे, जुज़्वी तौर पर — قدرے جزوی طور پر-

अंशदान-(पु०) चंदः, हिस्सः, देन — چندہ، حصہ، دین-

अंशु-(पु०) किरन, शुआ, मल्मल, बारीक कपड़ा — کرن، شعاع، ململ، باریک کپڑا

अकंटक-(वि०) बेख़ार, बेख़तर, बेख़दशः بیخار، بے خطر، بے خارشہ، بے ڈر

अकंपन-(पु०) अदम–हरकत عدم-حرکت

अकड़-(स्त्री०) ऐंठ, तनाव, शेख़ी, ज़िद اینٹھ، تناؤ، شیخی، ضد

अकड़ना-(क्रि०) शेख़ी करना, ज़िद करना شیخی کرنا، ضد کرنا-

अकड़ू-(वि०) अकड़बाज़, शेख़ीबाज़ اکڑباز، شیخی باز-

अकथनीय-(वि०) नागुफ़्तनी, नाक़ाबिले बयान, ख़ारिज अज़ बयान ناگفتنی، ناقابل بیان، خارج از بیان-

अकथ्य-(वि०) नागुफ़्तनी ناگفتنی-

अकर-(वि०) न करने के लायक़, बग़ैर हाथ का نہ کرنے کے لائق، بغیر ہاتھ کا-

अकरणीय-(वि०) नाकरदनी, ख़ारिज अज़ अमल ناکردنی، خارج از عمل-

अक़रबा-(पु०) क़रीबी रिश्तेदार قریبی رشتہ دار-

अकरास-(स्त्री०) अँगडाई, सुस्ती انگڑائی، سستی-

अकर्मक-(वि०) (फल) लाज़िम ग़ैरमुतअद्दी لازم، غیر متعدی-

अकर्मण्य-(वि०) नाकारः, निकम्मा, ग़ैरफ़आल ناکارہ، نکما، غیر فعال-

अकल (अक़्ल)-(स्त्री०) अक़िल, अक़ल عقل، عقل-

अकलंक-(वि०) बेऐब, बेदाग़ بے عیب، بے داغ-

अकलदाढ़-(स्त्री०) अक्लदाढ़, वह दाँत जो आख़िर में निकलता है। عقل داڑھ، وہ دانت جو آخر میں نکلتا ہے-

अकलमंद (अक्लमंद)-(वि०) चतुर, समझदार چتر، چالاک، عقلمند-

अकल्पनीय-(वि०) नाक़ाबिले–तसव्वुर, ख़ारिज अज़ तसव्वुर ناقابل تصور، خارج از تصور-

अकसर-(अ०) ज़्यादातर زیادہ تر-

अकस्मात्-(अ०) नागहाँ, अचानक, मअन, दफ़ातन (दफ़अतन) ناگہاں، اچانک، معاً، دفعتاً-

अकाज-(पु०) काम का नुकसान, बिगाड़ کام کا نقصان، بگاڑ-

अकादमी-(स्त्री) नदवः ندوہ-

अकारण-(अ०) बेसबब, बिलावजह بے سبب، بلاوجہ-

अकारथ-(अ०) अकारत, बेकार, राएगाँ اکارت، بیکار، رائگاں-

अकारांत-(वि०) जिस शक्ल पर ख़त्म होने वाला (लफ़्ज़) جس شکل پر ختم ہونے والا (لفظ)

अकारादि-(वि०) जिस शक्ल से शुरू होनेवाला (लफ़्ज़) جس شکل سے شروع ہونے والا (لفظ)

अकाल-(पु०) क़हत, फ़ुक़्दान قحط، فقدان-

अकाली-(वि०) नानकपंथी साधु (सिर पर काली पगड़ी) نانک پنتھی سادھو، (سر پر کالی پگڑی)

अकिंचन-(वि०) मोहताज, मुफ़्लिस, नादार محتاج، مفلس، نادار-

अंकिचन वाद-(पु०) नालिशे मुफ़्लिसी نالش مفلسی-

अकुलाना-(क्रि०) उकताना, घबराना اُکتانا، گھبرانا-

अकुलाहट-(पु०) घबराहट, इज़्तिराब, जल्दी گھبراہٹ، اضطراب، جلدی-

अकुलीन-(वि०) कमनस्ल, कमीनः, बदनसल, बदज़ात کم نسل، کمینہ، بدنسل، بدذات-

अकूत-(वि०) बेअंदाज بے انداز-

अकुशल-(वि०) ग़ैर सेहतमंद, बीमार, बुरा, अनाड़ी غیر صحت مند، بیمار، برا، اناڑی-

अकेला-(वि०) तन्हा, यकता تنہا، یکتا-

अकेलापन-(पु०) तनहाई, अकेलापन تنہائی، اکیلاپن-

अक्खड़-(वि०) बदख़ू, बदमिज़ाज بدخو، بدمزاج-

अक्स-(पु०) परछाँई, छाया پرچھائیں، چھایا (سایہ)-

अक्ष-(पु०) महवर, धुरी, पांसा, चौसर محور، دھری، پانسہ، چوسر

अक्षकूट-(पु०) आँख की पुतली آنکھ کی پتلی-

अक्षत-(पु०) खील, फूला हुआ भुना हुआ अनाज, जरा सा کھیل، پھولا ہوا، بھنا ہوا، اناج، ذرا سا-

अच्छत-(वि०) बसलामात, बख़ैरीयत, सहीह सलामत بہ سلامت، بخیریت، صحیح سلامت-

अक्षम-(वि०) नाअहल, नातुवाँ नाचार, मुआफ़ न करने वाला نااہل، ناتواں، ناچار، معاف نہ کرنے والا-

अक्षम्य-(वि०) नाक़ाबिले–मुआफ़ी ناقابل معافی-

अक्षय-(वि०) अबदी, ग़ैरफ़ानी, लाज़वाल ابدی، غیر فانی، لازوال-

अक्षयता-(स्त्री०) अबदीयत, हमेशगी, बक़ाय दवाम ابدیت، ہمیشگی، بقائے دوام-

अक्षर-(पु०) लाफ़ानी, क़दीम لافانی، قدیم-

अक्षांश-(पु०) अर्ज़ुलबलद عرض البلد-

अक्षुण्ण-(वि०) सालिम, मुसल्लम, साबित سالم، مسلّم، ثابت-

अक्स-(पु०) परछाँई, छाया پرچھائیں، چھایہ (سایہ)

अक्सीर-(वि०) इक्सीर, कीमिया, मोअस्सर दवा اکسیر، کیمیا، مؤثر دوا-

अक्खड़-(वि०) गंवार, बदमिज़ाज گنوار، بدمزاج-

अखंड-(वि०) ग़ैरमुन्क़सम, सालिम, मुसलसल, غیر منقسم، سالم، مسلسل-

अखंडनीय-(वि०) नाक़ाबिले–तक़्सीम, तरदीद ناقابل تقسیم، تردید-

अखंडित-(वि०) गैरमुन्क़सम, सालिम, साबित, मुसलसल — غیر منقسم، سالم، ثابت، مُسلسل۔
अखरना-(क्रि०) नागवार गुज़रना, नाक़ाबिले बर्दाश्त — ناگوار گذرنا، ناقابل برداشت۔
अख़रोट-(पु०) अख़रोट (एक फल) — اخروٹ (ایک پھل)
अखाड़ा-(पु०) पहलवानों के लड़ने की जगह, साधवों की मन्डली, नाच रंग की महफ़िल — پہلوانوں کے لڑنے کی جگہ، سادھوؤں کی منڈلی، ناچ رنگ کی محفل۔
अखाड़िया-(पु०) अखाडेबाज़, कुश्तीबाज़ — اکھاڑے باز، کُشتی باز۔
अखाड़ेबाज-(वि०) लड़ाका — لڑاکا۔
अखाद्य-(वि०) नाखुर्दनी — ناخوردنی۔
अखिल-(वि०) कुल, तमाम, सालिम — کُل، تمام، سالم۔
अख्तयार-(वि०) इख़्तियार, इजाज़त, क़ुदरत — اختیار، اجازت، قدرت۔
अगम्य-(वि०) नाक़ाबिले–उबूर, नाक़ाबिल रसाई — ناقابل عبور، ناقابل رسائی
अगर-(वि०) अगर, गर, जो, जिन, शर्त, हर्फ़, उफ — اگر، گر، جو، جن، شرط حرف، اُف
अगरबत्ती-(स्त्री०) संदल और अगर से बनी हुई ख़ुशबूदार बत्ती — صندل اور اگر سے بنی ہوئی خوشبودار بتی۔
अगर-मगर-(पु०) हुज्जत, तकरार — حجت، تکرار۔
अगलगी-(स्त्री०) आतिशज़दगी, आग लगाना — آتش زدگی، آگ لگانا۔
अगला-(वि०) अव्वलीं, आइदंः — اوّلیں، آئندہ۔
अगवानी-(स्त्री०) इस्तिक़बाल, ख़ैरमक़्दम, पेशवाई — استقبال، خیر مقدم، پیشوائی۔
अगस्त-(पु०) अंग्रेज़ी महीने का नाम — انگریزی مہینے کا نام۔
अगहन-(पु०) हिन्दी महीने का नाम — ہندی مہینے کا نام۔
अगण्य-(पु०) गिनने के लायक़ नहीं — گننے کے لائق نہیں۔
अगाऊ-(वि०) आगे का, पोशीनः, मुक़द्दम — آگے کا، پوشینہ، مقدم۔
अगाड़ी-(क्रि०) आगे, सामने — آگے، سامنے۔
अगुआ-(पु०) पेशवा, पेशरो, क़ाइद — پیشوا، پیش رَو، قائد۔
अगोचर-(वि०) नाक़ाबिले–क़ियास, ग़ैरमहसूस — ناقابل قیاس، غیر محسوس۔
अग्नि-(स्त्री०) आग, आतिश, नार — آگ، آتش، نار۔
अग्निकांड-(पु०) आतिशज़दगी, आग का लगना — آتش زدگی، آگ کا لگنا۔
अग्नि परीक्षा-(स्त्री०) सख़्त आज़माइश — سخت آزمائش۔
अग्र-(वि०) आगे का, सामने का, मुक़द्दम — آگے کا، سامنے کا، مقدم۔
अग्रगण्य-(वि०) सरे फ़ेहरिस्त, जईम, सरबरावुर्दः — سرفہرست، جعیم، سربرآوردہ۔
अग्रगामी-(पु०) पेशरो, आगे चलने वाला — پیش رَو، آگے چلنے والا۔
अग्रज-(पु०) बड़ा भाई, आक़ा — بڑا بھائی، آقا۔
अग्रणी-(पु०) सालार, पेशवा, अमीर — سالار، پیشوا، امیر۔
अग्रदूत-(पु०) नक़ीब, सबसे पहले ख़बर देने वाला (नुमाइन्दः) — نقیب، سب سے پہلے خبردینے والا (نمائندہ)
अग्रलेख-(पु०) इदारती तहरीर, पेशलफ़्ज़, इदारियः — ادارتی تحریر، پیش لفظ، اداریہ۔
अग्रसर-(पु०) पेशरौ, मुतक़द्दिम, इमाम — پیش رَو، متقدم، امام۔
अग्रिम-(पुं०) पेशगी आनेवाला, आइंदः — پیشگی آنے والا، آئندہ۔
अग्रिम धन-(पु०) पेशगी रक़म, दादनी, ज़रे पेशगी — پیشگی رقم، دادنی، زرِ پیشگی۔
अघाना-(क्रि०) सेर होना, छकना, उकताना — سیر ہونا، چھکنا، اُکتانا۔
अचंभा-(पु०) हैरत, तअज्जुब — حیرت، تعجب۔
अचकन-(पु०) अगंरखा, बटनदार — انگرکھا، بٹن دار۔
अचपल-(पु०) शोख़, चिब्बिल्ला, शरीर — شوخ، چبلّا، شریر۔
अचरज-(पु०) तअज्जुब, हैरत, हैरानी — تعجب، حیرت، حیرانی۔
अचल-(वि०) ग़ैरमुतहर्रिक, साकित्त, साबित क़ाएम, अटल — غیر متحرک، ساکت، ثابت، قائم، اٹل۔
अचल संपत्ति- जायदादे ग़ैरमनकूलः — جائدادِ غیر منقولہ
अचानक-(क्रि) दफ़्अतन, एकबारगी, फ़ौरन — دفعتاً، یکبارگی، فوراً۔
अचार-(पु०) मिर्च मसाले से तैयार किया फल — مرچ مسالہ سے تیار کیا پھل۔
अचिंतनीय-(वि०) बईदुल–क़ियास, बईदुल–फ़हम — بعیدُ القیاس، بعیدُ الفہم۔
अचिंत्य-(वि०) बईदुल–क़ियास, क़ियास के ख़िलाफ़ — بعید القیاس، قیاس کے خلاف۔
अचीत-(पु०) सनका हुआ, ख़फ़्ती, मॅजनू — سنکا ہوا، خفتی، مجنوں۔
अचूक-(वि०) बेख़ता, बेज़रर — بے خطا، بے ضرر۔
अचेत-(वि०) बेहोश, बेहिस, ग़ाफ़िल — بیہوش، بے حس، غافل۔
अचेतन-(वि०) बेहिस, ग़ैरज़ीरूह, जामिद — بے حس، غیر ذی روح، جامد۔
अच्छा(अच्छी)-(वि०) बढ़िया, चोखा — بڑھیا، چوکھا۔
अच्छाई-(स्त्री०) अच्छाई, भलाई, ख़ूबी, नेकी — اچھائی، بھلائی، خوبی، نیکی۔
अछूत-(वि०) नजिस, जिसे छुआ न जाय — اچھوت، جسے چھوا نہ جائے۔

हिन्दी	اردو
अछूता-(वि०) पाक, ग़ैरमुसतामल, नादिर	پاک، غیرمستعمل، نادر۔
अछूतोद्धार-(पु०) अछूतों की फ़लाह–व–बहबूद	اچھوتوں کی فلاح و بہبود۔
अछवानी–(स्त्री०) काढ़ा, जो जच्चा को पिलाया जाता है।	کاڑھا، جو زچہ کو پلایا جاتا ہے۔
अजगर-(पु०) अज्दहा, अज़दर	اژدھا، اژدر
अजनबी-(पु०) अनजान, नौवारिद	انجان، نووارد۔
अजन्मा-(वि०) नाज़ाइदः, नामौलूद, दाइम	نازائیدہ، نامولود، دائم۔
अजब-(वि०) अनोखा, निराला, हैरत अंगेज़	انوکھا، نرالا، حیرت انگیز۔
अजर-अमर-(वि०) सदाबहार, लाज़वाल, जावेद अबदी, कभी बूढ़ा न होने वाला	سدابہار، لازوال، جاوید ابدی، کبھی بوڑھا نہ ہونے والا۔
अजली-समझ-(पु०) तेज़ समझ	تیز سمجھ
अजवायन(अजवाइन)-(स्त्री०) एक मसाले का नाम	ایک مسالہ کا نام۔
अजान-(वि०) अनजान, बेख़बर, नावाक़िफ़, नादान	انجان، بے خبر، ناواقف، نادان۔
अजायबघर-(पु०) अज़ाइबख़ानः वह घर जहाँ अनोख़ी चीजें देखीं जा सकें	عجائب خانہ، وہ گھر جہاں انوکھی چیزیں دیکھی جاسکیں۔
अजित(अजीत)-(वि०) ग़ैरमफ़्तूह नाक़ाबिले–शिकस्त	غیر مفتوح، ناقابل شکست۔
अजीरन-(पु०) दूभर, दुश्वार	دوبھر، دشوار۔
अजीव-(स्त्री०) बेजान, मुर्दा	بے جان، مردہ۔
अज़ीज़-(वि०) दोस्त, रिश्तेदार, प्यारा	دوست، رشتہ دار، پیارا۔
अजीर्ण-(पु०) बदहज़मी	بدہضمی۔
अजूबा-(पु०) अनोखा, निराला	انوکھا، نرالا۔
अर्जुन-(पु०) कृष्ण जी का फूफीज़ाद भाई	کرشن جی کا پھوپھی زاد بھائی۔
अजेय-(वि०) नाक़ाबिले–तस्ख़ीर, नाक़ाबिले–शिकस्त	ناقابل تسخیر، ناقابل شکست۔
अज्ञ-(वि०) लाइल्म, नावाक़िफ़, अनजान	لاعلم، ناواقف، انجان۔
अज्ञता-(स्त्री०) नावाक़िफ़ीयत, नादानी, हिमाक़त, जहालत	ناواقفیت، نادانی، حماقت، جہالت۔
अज्ञात-(पु०) अनजान, न जाना हुआ	انجان، نہ جانا ہوا۔
अज्ञातवास-(पु०) रूपोशी, पोशीदःबसरी	روپوشی، پوشیدہ بسری
अज्ञान-(पु०) जहालत, लाइल्मी, नादानी	جہالت، لاعلمی، نادانی۔
अज्ञेय-(वि०) बईदुलफ़हम, नाक़ाबिले–फ़हम	بعید الفہم، ناقابل فہم۔
अटक-(स्त्री०) रूकावट, मुज़ाहमत	رکاوٹ، مزاحمت۔
अटकना-(क्रि०) रूकना, ठहरना	رکنا، ٹھہرنا۔
अटकल-(स्त्री०) अटकल, अंदाज़ः, क़ियास	اٹکل، اندازہ، قیاس۔
अटकलबाजी-(स्त्री०) क़ियास आराई	قیاس آرائی۔
अटकलपच्चू–(पु०) ख़याली घोड़े, मोटा अन्दाज़	خیالی گھوڑے، موٹا انداز۔
अटकाना-(क्रि०) रोकना, फसाना	روکنا، پھنسانا۔
अटकाव-(पु०) रोक, रूकावट, ख़लल, अटकाव	روک، رکاوٹ، خلل، اٹکاؤ۔
अटना (अंटना)-(क्रि०) अटना, समाना, पूरा पड़ना	اٹنا، سمانا، پورا پڑنا۔
अटपटा-(वि०) अ़जीब, असरोपा, बेसलीकः	عجیب، اسروپا، بے سلیقہ۔
अटम-(पु०) ढेर, तोढ़ा अम्बार	ڈھیر، توڑھا انبار۔
अटल-(वि०) मुस्तक़िल, साबित, क़दम, नागुज़ीर	مستقل، ثابت قدم، ناگزیر۔
अटारी-(स्त्री०) कोठा, बालाख़ानः	کوٹھا، بالا خانہ۔
अटाला-(पु०) घर का सामान, अंगड़–खंगड़	گھر کا سامان، انگڑ کھنگڑ۔
अटूट-(वि०) मुसल्सल, लगातार	مسلسل، لگاتار۔
अटेरन-(पु०) सूत बटने वाली लकड़ी	سوت بٹنے والی لکڑی۔
अट्टहास-(पु०) क़हक़हः, ज़ोर से हंसना	قہقہہ، زور سے ہنسنا۔
अट्टालिका-(स्त्री०) बालाख़ानः, कोठा	بالاخانہ، کوٹھا۔
अटर्नी-(स्त्री०) अटारनी	اٹارنی۔
अटसट-(पु०) ज़ोड़ तोड़, साज़िश	جوڑ توڑ، سازش۔
अट्ठाईस-(वि०) बीस और आठ (गिनती)	بیس اور آٹھ (اٹھائیس) ۲۸ (گنتی)
अट्ठानवे-(वि०) नब्बे और आठ (गिनती) ९८	نوّے اور آٹھ (گنتی) ۹۸
अट्ठारह-(वि०) दस और आठ (गिनती)	دس اور آٹھ (گنتی) ۱۸
अट्ठावन-(वि०) पचास और आठ (गिनती)	پچاس اور آٹھ (گنتی) ۵۸
अट्ठासी-(वि०) अस्सी और आठ (गिनती)	اسّی اور آٹھ (گنتی) ۸۸
अठखेली-(स्त्री०) अठखेली, शोख़ी	اٹھکھیلی، شوخی۔
अठवारा-(पु०) आठ दिन का वक़्त	آٹھ دن کا وقت۔
अठावांसा-(पु०) आठ महीने का (बच्चा)	آٹھ مہینے کا (بچہ)
अठन्नी-(स्त्री०) आधा रूपया, एक रूपऐ का आधा भाग	آدھا روپیہ، ایک روپئے کا آدھا حصہ۔

अठहत्तर-(वि०) सत्तर और आठ (गिनती) ستر اور آٹھ (گنتی) ۷۸
अड़ंगा-(पु०) रुकावट, उलझाना رکاوٹ، اُلجھانا -
अड़-(स्त्री०) ज़िद, हठ ضد، ہٹ -
अड़चन-(स्त्री०) रख़्नः, झगड़ा, फ़साद, ख़लल رخنہ، جھگڑا، فساد، خلل -
अड़बड़-(पु०) नाहमवार, उँचा नीचा ناہموار، اونچا نیچا -
अड़तालीस-(वि०) चालीस और आठ (गिनती) چالیس اور آٹھ (۴۸) (گنتی)
अड़तीस-(वि०) तीस और आठ (गिनती) تیس اور آٹھ - ۳۸ (گنتی)
अड़ना-(क्रि०) हट करना, ज़िद करना ہٹ کرنا، ضد کرنا -
अड़ान-(पु०) थूनी, टेकन, सुतून تھونی، ٹیکن، ستون -
अड़सठ-(वि०) साठ और आठ (गिनती) ساٹھ اور آٹھ - ۶۸ (گنتی)
अड़ाना (अड़ान)-(क्रि०) टिकाना, रोकना ٹکانا، روکنا -
अडिग-(वि०) ग़ैरमुतज़लज़िल, साबित क़दम غیر متزلزل، ثابت قدم -
अड़ियल-(वि०) अड़यल, ज़िद्दी, सरकश اڑیل، ضدی، سرکش -
अड़ोस-पड़ोस-(पु०) गिर्दोनवाह, आस–पास گرد و نواح، آس پاس -
आड़ू-(पु०) एक मशहूर फल ایک مشہور پھل
अड्डा–(पु०) मुस्तक़र, ठिकाना, मर्कज़ مستقر، ٹھکانا، مرکز -
अणु–(पु०) एटम, जौहर, ज़र्रा, रेज़ः ایٹم، جوہر، ذرہ، ریزہ -
अणुवीक्षण-(पु०) मूशिगाफ़ी, बारीकबीनी, खुर्दबीनी موشگافی، باریک بینی، خورد بینی -
अणुव्रत-(पु०) जैनी तर्ज़े ज़िंदगी का एक उसूल جینی طرز زندگی کا ایک اصول -
अतएव-(अ०) चुनाँचे چنانچہ -
अतः-(अ०) लिहाज़ा, इसलिए لہٰذا، اس لئے -
अतरसों-(पु०) चौथा दिन چوتھا دن -
अतल-(पु०) बेपायाँ, बेतल, अथाह بے پایاں، بے تل، اتھاہ -
अतार (अत्तार)-(पु०) दवा–इत्र बेचने वाला دوا - عطر بیچنے والا -
अतावला-(पु०) जल्दबाज़, उतावला جلد باز، اُتاؤلا -
अति-(वि०) निहायत, इंतिहाई, बहुत نہایت، انتہائی، بہت
अतिक्रमण-(पु०) ख़िलाफ़वर्ज़ी, तजावुज़, ज़ियादती خلاف ورزی، تجاوز، زیادتی -
अतिगति-(स्त्री०) उम्दा चाल عمدہ چال -
अति गुप्त-(वि०) इंतिहाई–ख़ुफ़ीयः انتہائی خفیہ -
अति तात्कालिक-(वि०) इंतिहाई–फ़ौरी انتہائی فوری -
अतिथि-(पु०) वारिद, मेहमान وارد، مہمان -
अतिथि-गृह-(पु०) मेहमानख़ानः مہمان خانہ -
अतिथि-सत्कार-(पु०) तवाज़ो, मेहमान–नवाज़ी تواضع، مہمان نوازی -
अतिरिक्त-(अ०) इलावः, इज़ाफ़ी, ज़ाइद, फ़ाज़िल علاوہ، اضافی، زائد، فاضل -
अतिवाद-(पु०) इंतिहापसंदी, मुबालग़ः انتہاپسندی، مبالغہ -
अति विशिष्ट-(वि०) इंतिहाई–मख़्सूस انتہائی مخصوص -
अतिशय-(वि०) वाफ़िर, अफ़्ज़ूँ, ज़ियादः وافر، افزوں، زیادہ -
अतीत-(वि०) गुज़श्तः, माज़ी, गुज़रा हुआ گذشتہ، ماضی، گذرا ہوا -
अतीव-(वि०) अज़हद, बेहद, निहायत, बकस्रत ازحد، بے حد، نہایت بکثرت -
अतुलनीय-(वि०) बेमिस्ल, बेनज़ीर, लासानी بےمثل، بے نظیر، لاثانی -
अतृप्त-(वि०) नाआसूदः ناآسودہ -
अत्यंत-(वि०) इंतिहाई, शदीद, निहायत - انتہائی، شدید، نہایت
अत्याचार-(पु०) ज़ियादती, ज़ुल्म, सितम - زیادتی، ظلم، ستم
अत्याचारी-(पु०) ज़ालिम, क्रूर ظالم، کرُور -
अथक-(वि०) बेतकान, अथक بے تکان، اَتھک -
अथवा-(अ०) या, ख़्वाह یا، خواہ -
अथाह-(वि०) अथाह, बेपायाँ, अमीक़ - اَتھاہ، بے پایاں، عمیق
अर्थ-(पु०) मतलब, माने, तर्जुमः مطلب، معنی، ترجمہ -
अर्थी-(पु०) जनाज़ा جنازہ -
अदम्य-(वि०) नाक़ाबिले–सरकोबी, वह जिसे दबाया ना जा सके ناقابل سرکوبی، وہ جسے دبایا نہ جا سکے -
अदरक-(पु०) खास पेड़ की जड़ जो दवा में काम आती है خاص پیڑ کی جڑ جو دوا میں کام آتی ہے -
अदल-बदल-(स्त्री०) तग़य्युरो तबद्दुल, तबादुल تغیر و تبدل، تبادل -
अदवान(अर्दवाइन)-(स्त्री०) चारपाई को- कसने वाली रस्सी چارپائی کو کسنے والی رسی
अदहन-(पु०) पकाने के लिऐ गरम किया हुआ पानी پکانے کے لئے گرم کیا ہوا پانی -
अदा-(स्त्री०) नाज़ो–नख़रा, ढंग, पूरा करना ناز و نخرا، ڈھنگ، پورا کرنا -
अदाकार-(पु०) फ़नकार, एक्टर, नक़्क़ाल فنکار، ایکٹر، نقال -
अदायगी–(स्त्री०) चुकाना, बेबाक करना چکانا، بیباق کرنا -
अदालत-(स्त्री०) कचहरी, इन्साफ़ की जगह کچہری، انصاف کی جگہ -
अदालती जांच–(स्त्री०) अदालती–तहक़ीक़ात عدالتی تحقیقات -

अदावत-(स्त्री०) दुश्मनी, मुख़ालफ़त دشمنی، مخالفت۔

अदृश्य-(वि०) ग़ैरमरई, ग़ाइब, मख़फ़ी غیرمرئی، غائب، مخفی۔

अद्भुत-(वि०) अजीब, नादिर, हैरत अंगेज़ عجیب، نادر، حیرت انگیز۔

अद्यतन-(वि०) जदीद, मौजूदः, हालीयः इमरोज़ः جدید، موجودہ، حالیہ، امروزہ۔

अद्यावधि-(अ०) इमरोज़ः, ताहाल امروزہ، تاحال۔

अद्वितीय-(वि०) लासानी, बेमिस्ल لاثانی، بےمثل۔

अधःपतन-(पु०) तनज़्ज़ुली, तख़फ़ीफ़—दर्जः تنزلی، تخفیف درجہ۔

अधकचरा-(वि०) दरदरा, नीमपुख़्तः دردرہ، نیم پختہ۔

अधखिला-(वि०) नीमशगुफ़्तः, आधा खिला نیم شگفتہ، آدھا کھلا۔

अधजला-(वि०) नीम सोख़्तः, आधा जला نیم سوختہ، آدھا جلا۔

अधपका-(वि०) नीमपुख़्तः, आधापका نیم پختہ، آدھا پکا۔

अधम-(वि०) सिफलः, कमीनः, बदज़ात سفلہ، کمینہ، بدذات۔

अधमरा-(वि०) नीममुर्दः, नीमजाँ نیم مردہ، نیم جاں۔

अधर(स्थिति)-(स्त्री०) लब, लबे—ज़ेरीं, (खुला) لب، لب زیریں (کھلا)

अधर्म-(पु०) गुनाह, ज़ुल्म, पाप, बेदीनी گناہ، ظلم، پاپ، بے دینی۔

अंधाधुन्ध-(क्रि०) ज़्यादती, बौछार करना زیادتی، بوچھار کرنا۔

अधार-(पु०) सहारा سہارا۔

अधिक-(वि०) ज़ियादः, बहुत, कसीर फ़ाज़िल زیادہ، بہت، کثیر، فاضل۔

अधिकतर-(वि०) बेशतर, ज़ियादःतर, अक्सर بیشتر، زیادہ تر، اکثر۔

अधिकता-(स्त्री०) जियादती, कस्रत, इफ़्रात زیادتی، کثرت، افراط۔

अधिकरण-(पु०) अदालत, अदालते—ख़ास عدالت، عدالت خاص۔

अधिकांश-(पु०) जियादः, हिस्सः, कसीर زیادہ، حصہ، کثیر۔

अधिकार-(पु०) हक़, क़ब्ज़ः, इख़्तियार, दावा حق، قبضہ، اختیار، دعویٰ۔

अधिकारी-(पु०) अफ़सर, ओहदःदार, हाकिम افسر، عہدہ دار، حاکم۔

(वि०) हक़दार, मुस्तनद, मुस्तहिक़ حق دار، مستند، مستحق۔

अधिकृत-(वि०) मुजाज़, मुख़्तार, मक़्बूज़ः مجاز، مختار، مقبوضہ۔

अधिग्रहण-(पु०) मुतालबः, हसूल, इक़्तिसाब مطالبہ، حصول، اکتساب۔

अधिनियम-(पु०) क़ानून, ऐक्ट قانون، ایکٹ۔

अधिप्रमाणन-(पु०) इस्तिनाद, तस्दीक़ اسناد، تصدیق۔

अधिभार-(पु०) इज़ाफ़ी—महसूल اضافی، محصول۔

अधिवक्ता-(पु०) वकील, ख़तीब وکیل، خطیب۔

अधिवेशन-(पु०) इज्लास, जल्सः اجلاس، جلسہ۔

अधिशेष-(पु०) फ़ाज़िल, मिक़्दार, ज़ाइद मिक़्दार فاضل، مقدار، زائد مقدار۔

अधिष्ठाता-(पु०) अमीर, सद्र, निगरां, (परिज़ाइडिंग अफ़्सर) امیر، صدر، نگراں، (پریزائڈنگ افسر)

अधिसूचना-(स्त्री०) एलान اعلان۔

अधीक्षक-(पु०) निगराँ, मोहतमिम, सुपरिटेंडेन्ट نگراں، مہتمم، سپرنٹنڈنٹ۔

अधीन-(वि०) मातहत, पाबंद,महकूम ख़ादिम, ताबे ماتحت، پابند، محکوم، خادم، تابع۔

अधीनता-(स्त्री०) मातहती, ग़ुलामी, नाचारी ماتحتی، غلامی، ناچاری۔

अधीर-(वि०) बेक़रार, बेसब्र, मुज़्तर, जल्दबाज़ بیقرار، بےصبر، مضطر، جلد باز۔

अध्धी-(स्त्री०) बारीक सूती सफेद कपड़ा باریک سوتی سفید کپڑا۔

अधूरा-(वि०) अधूरा, नातमाम, नामुकम्मल ادھورا، ناتمام، نامکمل۔

अधेड़-(वि०) दरम्यानी उम्र का درمیانی عمر کا۔

अधोगति-(स्त्री०) तनज़्ज़ुल, ज़वाल, जहन्नम में जाना تنزل، زوال، جہنم میں جانا۔

अधोगामी-(वि०) तनज़्ज़ुलपज़ीर, ज़वालपज़ीर, जहन्नमरस تنزل پذیر، زوال پذیر، جہنم رس

अध्यक्ष-(पु०) सद्र, इसपीकर صدر، اسپیکر۔

अध्यक्षता-(स्त्री०) सदारत صدارت۔

अध्ययन-(पु०) मुतालअः, कुतुबबीनी, ग़ौर करना, मालूम करना مطالعہ، کتب بینی، غور کرنا، معلوم کرنا۔

अध्यवसाय-(पु०) इस्तिक़लाल, मुस्तक़िल—मिज़ाजी, इनहिमाक استقلال، مستقل مزاجی، انہماک۔

अध्सवसायी-(वि०) मुस्तक़िल—मिज़ाज, साबित—क़दम مستقل مزاج، ثابت قدم۔

अध्यात्म-(पु०) मारिफ़त, तसव्वुफ़, रूहानियत معرفت، تصوف، روحانیت۔

अध्यादेश-(पु०) आर्डिनेंस, सदारती—फ़रमान آرڈیننس، صدارتی فرمان۔ (حکم نامہ)۔

अध्यापक-(पु०) उस्ताद, मुअल्लिम, मुदर्रिस استاد، معلم، مدرس۔ (بچوں کو پڑھانے والا)

अध्यापन-(पु०) तद्रीस, सबक देना तअ़लीम देना تدریس، سبق دینا، تعلیم دینا۔

अध्यापिका-(स्त्री०) मुअल्लिमः, उस्ताद, मास्टर — معلّمہ، استاد، ماسٹر۔
अध्याय-(पु०) बाब, फ़स्ल, हिस्सा — باب، فصل، حصّہ۔
अध्यारोप-अध्यारोपण-(पु०) इल्ज़ाम, इत्तिहाम, ततबीक़ — الزام، اتہام، تطبیق۔
अध्येता-(पु०) इस्कालर, तालिब इल्म — اسکالر، طالب علم۔
अनंत-(वि०) लामुतनाही, बेकराँ, लाफ़ानी — لامتناہی، بیکراں، لافانی۔
अनंतर-(वि०) माबाद, बाद अज़ाँ — مابعد، بعدازاں۔
अनकहा-(वि०) अनकही, नागुफ़्तः, नाफ़रमान, न लाइक़ — اَن کہی، ناگفتہ، نافرمان، نالائق۔
अनगढ़-(वि०) अनघड़, नातराशीदः, बेडोल — اَن گھڑ، ناتراشیدہ، بے ڈول۔
अनगिनत-(वि०) बेशुमार, लातादाद — بے شمار، لاتعداد۔
अनचाहा-(वि०) नामत्लूब, नापसंदीदः — نامطلوب، ناپسندیدہ۔
अनजान-(वि०) बेगानः, नावाक़िफ़, अजनबी — بیگانہ، ناواقف، اجنبی۔
अनधिकार-(वि०) ग़ैरमज़ाज़, जिसे इख़्तियार न हो — غیرمجاز، جسے اختیار نہ ہو۔
अनधिकृत-(वि०) नाज़ाइज़, ग़ैरमज़ाज़, ग़ैरमक़्बूज़ः — ناجائز، غیرمجاز، غیرمقبوضہ۔
अनंनास-(पु०) एक रसदार फल
अनन्य-(वि०) लाशरीक, लासानी, तन्हा, वहदानी — لاشریک، لاثانی، تنہا، وحدانی۔
अनपढ़-(वि०) नाख़्वानदः, उम्मी — ناخواندہ، اُمّی۔
अनबन-(स्त्री०) नाइत्तिफ़ाक़ी, नासाज़गारी, बिगाड़, नाचाकी, रंजिश — نااتفاقی، ناسازگاری، بگاڑ، ناچاکی، رنجش۔
अनभिज्ञ-(वि०) नावाक़िफ़, लाइल्म, बेख़बर — ناواقف، لاعلم، بے خبر۔
अनमना-(वि०) मुज़्महिल अफ़्सुर्दः, दिलबरदाश्तः — مضمحل، افسردہ، دل برداشتہ۔
अनमेल-(वि०) दिलबरदाश्तः, बददिल, बेमेल, बेजोड़, न मौज़ूँ — دل برداشتہ، بددل، بے میل، بے جوڑ، ناموزوں۔
अनमोल-(वि०) बेबहा, बेशक़ीमत — بے بہا، بیش قیمت۔
अनर्गल-(वि०) बेरोकटोक, ग़ैरमम्नूअ़, बेसरोपा, लग़्व — بے روک ٹوک، غیرممنوع، بے سروپا، لغو۔
अनवरत-(अ०) मुसल्सल, मुतवातिर, मुदाम — مسلسل، متواتر، مُدام۔
अनशन-(पु०) भूकहड़ताल, फ़ाक़ः, तर्क–ग़िज़ा — بھوک ہڑتال، فاقہ، ترکِ غذا۔

अनसुनी-(वि०) नाशुनीदः — ناشنیدہ۔
अन्यथा-(पु०) वर्नः, नहीं ता — ورنہ، نہیں تو۔
अनहोनी-(स्त्री०) नाशुदनी, मुहाल — ناشُدنی، محال۔
अन्ततः-(पु०) लामहालः — لامحالہ۔
अनाचार-(पु०) बदअख़्लाक़ी, बदचलनी, बेदीनी — بداخلاقی، بدچلنی، بے دینی۔
अनाज-(पु०) गल्लः, जिंस — غلّہ، جنس۔
अनाड़ी-(वि०) नातजिर्बःकार, नादान, नसमझ, अनजान, बे सलिका — ناتجربہ کار، نادان، ناسمجھ، انجان، بے سلیقہ۔
अनाथ-(वि०) यतीम, बेसहारा, बग़ैर मालिक का — یتیم، بے سہارا، بغیر مالک کا۔
अनाथालय-(पु०) यतीमख़ानः — یتیم خانہ۔
अनादर-(पु०) तौहीन, बेइज़्ज़ती, इहानत — توہین، بے عزّتی، اہانت۔
अनाप-शनाप-(पु०) बेसरोपा, बकवास, अन्ट सन्ट — بے سروپا، بکواس، اَنٹ سنٹ۔
अनाम-(वि०) बेनाम, गुमनाम, ग़ैरमारूफ़ — بے نام، گمنام، غیرمعروف۔
अनायास-(अ०) अज़ख़ुद, बेइख़्तियार, अचानक, दफ़्अ़तन — ازخود، بے اختیار، اچانک، دفعتاً۔
अनावश्यक-(वि०) ग़ैरज़रुरी, फ़ाज़िल, बेकार — غیرضروری، فاضل، بیکار۔
अनावृत-(वि०) बेनिक़ाब बेपर्दः, खुला हुआ — بے نقاب، بے پردہ، کھُلا ہُوا۔
अनावृष्टि-(स्त्री) ख़ुश्कसाली, क़ुहत, सूखा — خشک سالی، قحط، سوکھا۔
अनास्था-(स्त्री०) बेएतिमादी, बदएतिक़ादी, ग़द्दारी — بے اعتمادی، بداعتقادی، غدّاری۔
अनाहूत-(वि०) नाख़्वांदः, ग़ैरमदऊ — ناخواندہ، غیرمدعو۔
अनिंद्य (अनिंदित)-(वि०) नाक़ाबिले–मज़म्मत, नाक़ाबिले मलामत — ناقابلِ مذمّت، ناقابلِ ملامت۔
अनिच्छा-(स्त्री०) बेरग़बत्ती, नापसंदीदगी, कराहत — بے رغبتی، ناپسندیدگی، کراہت۔
अनिद्रा (अनिद्र)-(स्त्री०) बेख़्वाबी (बेख़्वाबी), बेदारी — بے خوابی (بے خوابی) بیداری۔
अनियत-(वि०) ग़ैरमुऐयन, ग़ैरमुऐनः — غیرمعیّن، غیرمعیّنہ۔
अनियमित-(वि०) बैक़ाइदः, बेज़ाबितः, ग़लत — بے قاعدہ، بے ضابطہ، غلط۔
अनिर्णीत-(वि०) तस्फ़ियः, तलब, ग़ैरफ़ैसलःकुन — تصفیہ، طلب، غیرفیصلہ کُن۔
अनिवार्य-(वि०) नागुज़ीर, लाज़िमी — ناگزیر، لازمی۔

अनिवास-(पु०) अदम सुकूनत — عدم سکونت۔
अनिश्चय-(पु०) तज़बज़ुब, बेयक़ीनी, ग़ैरयक़ीनियत — تذبذب، بے یقینی، غیر یقینیت۔
अनिश्चित-(वि०) ग़ैरमुऐयन, ग़ैरमुऐयनः, ग़ैरयक़ीनी — غیر معیّن، غیر معیّنہ، غیر یقینی۔
अनिष्पादन-(स्त्री०) अदम ताृमील, अपालन, ताृमील न होना — عدم تعمیل، اَپالن، تعمیل نہ ہونا۔
अनीति-(स्त्री०) बदी, ज़ुल्म, बद-अख़्लाक़ी — بدی، ظلم، بد اخلاقی۔
अनीश्वरवादी-(वि०) मुल्हिद, दहरियः, नाख़ुदापरस्त — ملحد، دہریہ، ناخدا پرست۔
अनुकंपा-(स्त्री०) रहम, मेहरबानी, दर्दमंदी — رحم، مہربانی، دردمندی۔
अनुकरण-(पु०) नक़्ल, तक़्लीद, पैरवी, इत्तिबाअ़ — نقل، تقلید، پیروی، اتّباع۔
अनुकरणीय-(वि०) क़ाबिले-तक़्लीद, मिसाली — قابلِ تقلید، مثالی۔
अनुकर्त्ता-(पु०) नकलची, नकल करने वाला — نقلچی، نقل کرنے والا۔
अनुकूल-(वि०) मुआफ़िक़, मुताबिक़ — موافق، مطابق۔
अनुकृति-(स्त्री०) नक़्ल, चर्बा, सनअ़ते-मुतताबेअ़ — نقل، چربہ، صنعتِ مُطابع۔
अनुक्रम-(पु०) सिल्सिलः, तरतीब, दर्जः — سلسلہ، ترتیب، درجہ۔
अनुक्रमणिका-(स्त्री०) इशारियः, फ़ेहरिस्त — اشاریہ، فہرست۔
अनुगामी-(वि०) मुक़ल्लिद, पैरो — مقلّد، پیرو۔
अनुगृहीत-(वि०) एहसानमन्द, मस्तून — احسان مند، مستون۔
अनुग्रह-(पु०) एहसान, मेहरबानी, इनायत, नवाज़िश — احسان، مہربانی، عنایت، نوازش۔
अनुचर-(पु०) नौकर, साथी — نوکر، ساتھی۔
अनुचित-(वि०) नामुनासिब, ग़लत, ग़ैरमाक़ूल, बेजा — نامناسب، غلط، غیر معقول، بے جا۔
अनुच्छेद-(पु०) दफ़अ़ः, शिक़, पैरा — دفعہ، شق، پیرا۔
अनुज-(पु०) छोटा-भाई, बिरादरे-ख़ुर्द — چھوٹا بھائی، برادرِ خورد۔
अनुज्ञा-(स्त्री०) हुक्म, इजाज़त — حکم، اجازت۔
अनुताप-(पु०) मलाल, रंज, अफ़सोस — ملال، رنج، افسوس۔
अनुत्तरदायी-(वि०) ग़ैरज़िम्मःदार, बरीउज़्ज़िम्मः, जवाब देही से महफ़ूज़ — غیر ذمّہ دار، بری الذّمہ، جواب دہی سے محفوظ۔
अनुत्तीर्ण-(वि०) नाक़ाम, नाक़ामयाब, फ़ेल, न अहेल — ناکام، ناکامیاب، فیل، نااہل۔
अनुत्साह-(पु०) बेदिली, सर्दमेह्री — بے دلی، سرد مہری۔
अनुदान-(पु०) इम्दाद, माली-इम्दाद — امداد، مالی امداد۔
अनुदार-(वि०) तंगदिल, ग़ैरख़ादार — تنگ دل، غیر روادار۔
अनुदेश-(पु०) हिदायत, तल्क़ीन, बताना, समझाना — ہدایت، تلقین، بتانا، سمجھانا۔
अनुनय-(पु०) गुज़ारिश, मिन्नत, आज़ीज़ी — گذارش، منّت، عاجزی۔
अनुपम-(वि०) अ़दीमुन्नज़ीर, लासानी, बेमिसाल — عدیم النظیر، لاثانی، بے مثال۔
अनुपयुक्त-(वि०) नामौज़ूं, नामुनासिब, ग़ैरमुफ़ीद — ناموزوں، نامناسب، غیر مفید۔
अनुपलब्ध-(वि०) नायाब, मफ़्क़ूद, ग़ैरदस्तयाब — نایاب، مفقود، غیر دستیاب۔
अनुपस्थित-(वि०) ग़ैरहाज़िर, नामौजूद, ग़ाइब — غیر حاضر، ناموجود، غائب۔
अनुपस्थिति-(स्त्री०) ग़ैरहाज़िरी, नामौजूदगी — غیر حاضری، ناموجودگی۔
अनुपात-(पु०) तनासुब, बाहम मुनासिब होना — تناسب، باہم مناسب ہونا۔
अनुपालन-(पु०) ताृमील, बजा आवरी, पैरवी — تعمیل، بجا آوری، پیروی۔
अनुपूरक-(पु०) ततिम्मः, परिशिष्ट — تتمّہ، پریشِشٹ،
अनुबंध-(पु०) दस्तावेज़, मआहिदः, समझौता — دستاویز، معاہدہ، سمجھوتہ۔
अनुभव-(पु०) तज्रिबः, एहसास, महसूस — تجربہ، احساس، محسوس۔
अनुभवी-(पु०) तज्रिबःकार — تجربہ کار۔
अनुभूति-(स्त्री०) तआस्सर, एहसास, तज्रिबः — تاثر، احساس، تجربہ۔
अनुमति-(स्त्री०) मर्जी, इजाज़त, परवानंगी — مرضی، اجازت، پروانگی۔
अनुमान-(पु०) अंदाज़ः, तख़्मीनः, क़यास — اندازہ، تخمینہ، قیاس،
अनुमानिक-(पु०) क़यासी — قیاسی (قیاس آرائی)
अनुमोदन-(पु०) तौसीक़, ताईद, तस्दीक़ — توثیق، تائید، تصدیق۔
अनुयायी-(वि०) पैरो, मुक़ल्लिद, चेला, मुरीद — پیرو، مقلّد، چیلا، مُرید۔
अनुरक्षण-(पु०) हिफ़ाज़त, निगहदाश्त, ख़बरगीरी — حفاظت، نگہداشت، خبرگیری۔
अनुराग-(पु०) मुहब्बत, उल्फ़त, उंस — محبت، اُلفت، اُنس،
अनुरूप-(वि०) मुतबिक़, मुआफ़िक़, — مطابق، موافق۔

मुताबिक़ مطابق

अनुरूपता-(स्त्री०) मुताबक़त, यकसानियत, तताबुक़ مطابقت، یکسانیت، تطابق

अनुरेख-(पु०) चर्बः, ख़ाकः, अक्स چربہ، خاکہ، عکس۔

अनुरोध-(पु०) दरख़्वास्त, गुज़ारिश درخواست، گذارش۔

अनुलग्नक-(पु०) मुंसलिकः, इंसिलाक منسلکہ، اِنسلاک۔

अनुवर्ती-(वि०) मुतआक़िब, माबाद, मुताख़िर متعاقب، مابعد، متاخر۔

अनुवाद-(पु०) तजुर्मः ترجمہ۔

अनुवादक-(पु०) मुतरजिम مترجم۔

अनुवादित-(स्त्री०) मुतर्जमः, मुतर्जम مترجمہ، مترجم۔

अनुशंस-(स्त्री०) सिफ़ारिश سفارش۔

अनुशासन-(पु०) नज़्म, नज़्मो-ज़ब्त نظم، نظم وضبط۔

अनुशासनहीनता-(स्त्री०) लाक़ानूनीयत, बदनज़्मी لاقانونیت، بدنظمی۔

अनुशासनिक-कार्यवाही-(स्त्री०) तादीबी-कार्रवाई:, इंज़िबाती-कार्रवाई تادیبی کارروائی، اِنضباطی کارروائی۔

अनुशीलन-(पु०) ग़ौरो-फ़िक्र, मुतालाअः, सई غور وفکر، مطالعہ، سعی۔

अनुषंगी-(वि०) लाज़िमी, मुलहिक, मआविन لازمی، ملحق، معاون۔

अनुसंधान-(पु०) तहक़ीक, तहक़ीकात, तफ़्तीश تحقیق، تحقیقات، تفتیش۔

अनुसमर्थन करना-(पु०) तौसीक़ः توثیق۔

अनुसरण-(पु०) तक़्लीद, पैरवी, इत्तिबाअ़ تقلید، پیروی، اتباع۔

अनुसार-(क्रि०वि०) मुताबिक़, बमूजिब مطابق، بموجب۔

अनुसूचित-(वि०) दर्जे-फ़ेह्रिस्त, मुकर्रर, मुऐयनः درج فہرست، مقرر، معینہ۔

अनुसूचित-जाति-(स्त्री०) दर्जे-फ़ेह्रिस्त कौम درج فہرست قوم۔

अनुसूची-(स्त्री०) फेह्रिस्त, जदवल, फ़र्द فہرست، جدول، فرد۔

अनुस्मारक-(पु०) यादगरी, ताकीदी, याद-दिहानी یادگاری، تاکیدی، یاددہانی۔

अनुस्वार-(पु०) गुन्नः, नूने-गुन्नः غنہ، نونِ غنہ۔

अनूठा-(वि०) नादिर, अजीब, अनोखा نادر، عجیب، انوکھا۔

अनूदित-(वि०) मुतर्जमः مترجمہ۔

अनेक-(वि०) मुतअ़दिद, मुख़्तलिफ़ متعدد، مختلف۔

अनेकता-(स्त्री०) तअ़द्दुद, कसरत تعدد، کثرت۔

अनेकार्थक-(वि०) मुख़्तलिफ़ुलमानी, ज़ूमानी مختلف المعنی، ذومعنی۔

अनैच्छिक-(वि०) ग़ैर-रज़ाकारानः غیر رضاکارانہ۔

अनैक्य-(पु०) अ़दमे-वहदत, ना-इत्तिफ़ाक़ी, तअ़द्दुद عدم وحدت، نااتفاقی، تعدد۔

अनैतिक-(वि०) नाजाइज़, ग़ैर-अख़्लाक़ी, ग़ैर-उसूली ناجائز، غیر اخلاقی، غیر اصولی۔

अनोखा-(वि०) अ़जीब, नादिर, अनोखा عجیب، نادر، انوکھا۔

अनौपचारिकता-(वि०) ग़ैर-रस्मी غیر رسمی۔

अन्न-(पु०) अनाज, ग़ल्लः, जिंस اناج، غلہ، جنس۔

अन्न-वस्त्र-(पु०) नानोनफ़क़; रोटी-कपड़ा نان ونفقہ، روٹی کپڑا۔

अन्नजल-(पु०) आबोदानः, दानःपानी آب ودانہ، دانا پانی۔

अन्नदाता-(वि०) रोज़ी-रसाँ, राज़िक़ روزی رساں، رازق۔

अन्नप्राशन-(पु०) खीर-चटाई کھیر چٹائی۔

अन्य-(वि०) दीगर, दूसरा دیگر، دوسرا۔

अन्यतम-(वि०) अफ़्ज़ल, आला افضل، اعلیٰ۔

अन्यत्र-(अ०) कहीं और, दूसरी जगह کہیں اور، دوسری جگہ۔

अन्यथा-(अ०) वर्नः, इल्ला, बसूरते-दीगर ورنہ، اِلاّ، بصورتِ دیگر۔

अन्यमनस्क-(वि०) उदास, मुज़्महिल, पज़मुर्दः اُداس، مضمحل، پژمردہ۔

अन्याय-(पु०) बेदाद, ज़ुल्म, नाइंसाफ़ी بیداد، ظلم، ناانصافی۔

अन्यान्याश्रय-(पु०) बाहमी, इन्हिसार باہمی، انحصار۔

अन्वय-(पु०) तर्तीब, सिल्सिलः, रिश्तः ترتیب، سلسلہ، رشتہ۔

अन्वेषक-(पु०) तफ़्तीश, कुनिन्दः, मुहक़्क़िक़ تفتیش کنندہ، محقق۔

अन्वेषण-(पु०) तहक़ीक़, तफ़तीश, तहक़ीक़ात تحقیق، تفتیش، تحقیقات۔

अपंग-(वि०) अपाहिज, माज़ूर اپاہج، معذور۔

अपकार-(पु०) बदी, ज़रर, नुक़्सान, ज़रर रसानी بدی، ضرر، نقصان، ضرررسانی۔

अपकीर्ति-(स्त्री०) रुस्वाई رُسوائی

अपच-(पु०) बदहज़्मी بدہضمی۔

अपढ़-(वि०) अनपढ़, नाख़्वांदः, जाहिल اَن پڑھ، ناخواندہ، جاہل۔

अपदस्थ-(वि०) म़ाज़ूल معزول۔

अपना-(वि०) ज़ाती, ख़ास, अस्ली, ख़ान्गी ذاتی، خاص، اصلی، خانگی۔

अपनाना-(क्रि०) इख़्तियार करना اختیار کرنا۔

अपनापन-(पु०) अपनाईयत اپنائیت۔

अपने-आप-(पु०) ख़ुद-बख़ुद خود بخود۔

अपमान-(पु०) बेइज़्ज़ती, ज़िल्लत, तौहीन, ज़लील بے عزتی، ذلت، توہین، ذلیل۔

अपयश-(पु०) बदनामी, रुसवाई بدنامی، رُسوائی۔

अपरंपार-(वि०) लामहदूद, बेइंतिहां, बेहदो–हिसाब — لامحدود، بے انتہا، بیحد وحساب۔

अपर-(वि०) इज़ाफ़ी, ज़ाइद, एडीशनल — اضافی، زائد، ایڈیشنل۔

अपर सचिव-(पु०) एडीशनल सेक्रेट्री, आवामी आला वज़ीर — ایڈیشنل سکریٹری، عوامی اعلیٰ وزیر۔

अपरा-(स्त्री०) ग़ैररूहानी इल्म, माद्दी इल्म — رُوحانی علم، مادّی علم۔

अपराजित-(वि०) ग़ैरमुसख़्ख़र, ग़ैरमफ़्तूह — غیر مسخر، غیر مفتوح۔

अपराजेय-(वि०) नाक़ाबिले–फ़तह, नाक़ाबिले–शिकस्त — ناقابل فتح، ناقابل شکست۔

अपराध-(पु०) जुर्म, क़ुसूर, ख़ता, जरायम — جرم، قصور، خطا، جرائم۔

अपराधी-(पु०) मुलज़िम, ख़तावार, दोषी — ملزم، خطاوار، دوشی۔

अपराह्न-(पु०) सिः–पहर, तीसरा पहर — سہ پہر، تیسرا پہر۔

अपरिवर्तनीय-(वि०) नाक़ाबिले–तब्दील, नाक़ाबिले–तसीख़, नाक़ाबिले–तर्मीम — ناقابل تبدیل، ناقابل تنسیخ، ناقابل ترمیم۔

अपरिहार्य-(वि०) नागुज़ीर, लाज़िमी — ناگزیر، لازمی۔

अपरिचित-(पु०) अजनबी, नाआश्ना — اجنبی، ناآشنا۔

अपरीक्षित-(पु०) नाआज़मूद — ناآزمودہ۔

अपर्याप्त-(वि०) नाकाफ़ी — ناکافی۔

अपवाद-(पु०) तुहमत, बदगोई, इसतिस्ना — تہمت، بدگوئی، استثناء۔

अपवित्र(वि०) नापाक, नजिस — ناپاک، نجس۔

अपव्यय-(पु०) फ़ुज़ूलख़र्जी, इस्राफ़ — فضول خرچی، اسراف۔

अपहरण-(पु०) इग़्वा, बहकाना — اغوا، بہکاوا۔

अपार-(वि०) बेकराँ — بیکراں۔

अपाहिज-(वि०) माज़ूर, सुस्त, निकम्मा, नकारा, लुंजा — معذور، سست، نکما، ناکارہ، لنجا۔

अपितु-(अ०) बल्कि — بلکہ۔

अपील-(स्त्री०) अपील, मुराफ़अः — اپیل، مرافعہ۔

अपील-प्राधिकारी-(पु०) अपील सुनने वाला, अफ़्सरे–मुवाज़, मुराफ़ेअ अलेह, मुराफ़ेअगीर — اپیل سننے والا، افسر مواز، مرافع الیہ، مرافع گیر۔

अपूर्ण-(वि०) नामुकम्मल, नातमाम — نامکمل، ناتمام۔

अपूर्व-(वि०) बेनज़ीर, बेमिसाल, यकता — بے نظیر، بیمثال، یکتا۔

अपेक्षा-(स्त्री०) ज़रूरत, एहतियाज, तलब — ضرورت، احتیاج، طلب۔

अपेक्षाकृत-(अ०) निसबतन, मुकाबलतन — نسبتاً، مقابلتاً۔

अपेक्षित-(वि०) मतलूबः, ज़रूरी — مطلوبہ، ضروری۔

अप्रचलित-(वि०) ग़ैरमुरव्वज, मतरूक — غیر مروج، متروک۔

अप्रत्यक्ष-(वि०) ग़ैरवाज़ेह, बिलवास्तः, पोशीदः — غیر واضح، بلاواسطہ، پوشیدہ۔

अप्रत्याशित-(वि०) ग़ैरमुतवक़्क़ेअ — غیر متوقع۔

अप्रसन्न-(वि०) नाशाद, नाख़ुश, नाराज़ — ناشاد، ناخوش، ناراض۔

अप्राप्य-(वि०) नायाफ़तनी, नाक़ाबिले–हुसूल — نایافتنی، ناقابل حصول۔

अप्रामाणिक-(वि०) ग़ैरमुस्तनद, ग़ैरमोतबर — غیر مستند، غیر معتبر۔

अप्रासंगिक-(वि०) बेमहल, बेमौक़ा, ग़ैरमुतअ़ल्लिक़ — بے محل، بے موقع، غیر متعلق۔

अप्रिय-(वि०) नापसंदीदः, नामक़्बूल, नापसंद — ناپسندیدہ، نامقبول، ناپسند۔

अप्रीति-(स्त्री०) बदख्वाही — بدخواہی۔

अप्रेन्टिस-(पु०) कारआमोज़, उम्मीदवार — کارآموز، اپرینٹس۔

अप्रैल-(पु०) अप्रैल, अंग्रेजी महीने का नाम — اپریل، انگریزی مہینے کا نام۔

अप्सरा-(स्त्री०) परी, हूर, ख़ूबसूरत — پری، حور، خوبصورت۔

अफरना-(क्रि०) अफ़ारा होना, फूलना, अफ़रना — اپھارا ہونا، پھولنا، اپھرنا۔

अफलातून-(पु०) अफ़लातून, यूनान के मशहूर–हकीम का नाम अरस्तू का उस्ताद और बुक़रात का शार्गिद — افلاطون، یونان کے مشہور حکیم کا نام ارسطو کا استاد اور بقراط کا شاگرد۔

अफवाह-(स्त्री०) अफ़्वाह, उड़ती हुई ख़बर, झूठी ख़बरें — افواہ، اڑتی ہوئی خبر، جھوٹی خبریں۔

अफसर-(पु०) अफ़्सर, ताज, टोपी, हाकिम — افسر، تاج، ٹوپی، حاکم۔

अफसोस-(पु०) अफ़सोस, हसरत, ज़ुल्म — افسوس، حسرت، ظلم۔

अफ़ीम-(स्त्री०) अफ़ीम (अफ़्यून) मशहूर, नशीली चीज़ — افیم (افیون) مشہور نشیلی چیز۔

अफीमची-(पु०) अफ़ीमची, अफ़्यूनी, अफ़्यून का खाने वाला — افیمچی، افیونی، افیون کا کھانے والا۔

अब-(अ०) अब, इस वक़्त, अभी — اب، اس وقت، ابھی۔

अबरन-(पु०) गहना, ज़ेवर — گہنا، زیور۔

अबला-(स्त्री०) औरत, ज़न — عورت، زن۔

अबाध-(वि०) बेकैद, बिला–मुमानिअत — بےقید، بلاممانعت۔

अबीर-(पु०) अबीर (सूखा रंग) — عبیر، (سوکھا رنگ)

अबोध-(वि०) जाहिल, बेअक़्ल, मासूम — جاہل، بےعقل، معصوم۔

अभद्र-(वि०) क़बीह, नाशाइस्तः, नाज़ेबा — قبیح، ناشائستہ، نازیبا۔

अभक्ति-(स्त्री०) बेवफ़ाई — بیوفائی۔

अभयदान-(पु०) अमान, पनाह, मुआफ़ी — امان، پناہ، معافی۔

अभागा-(पु०) कमबख़्त, बेनसीब — کمبخت، بےنصیب۔

अभाव-(पु०) फ़ुक़दान, क़िल्लत, कमी, अदम فقدان ، قلت ، کمی ، عدم -
अभिकरण-(पु०) एजेंसी, शाख़ ایجنسی ، شاخ -
अभिकरण पत्र-(पु०) मुख़्तारनामः मुख़तारनामा مختار نامہ ، مختارنامہ
अभिकर्ता-(पु०) एजेंट, कारिंदः मुख़्तार ایجنٹ ، کارندہ ، مختار -
अभिनंदन-(पु०) इस्तक़बाल, ख़ैरमक़दम, सिपासगुज़ारी استقبال ، خیر مقدم ، سپاس گزاری -
अभिनंदनीय-(वि०) लाइक़े-ताज़ीम, लाइक़े-सिपास لائق تعظیم ، لائق سپاس -
अभिनंदन-पत्र(पु०) सिपासनामः, ख़ुत्बऐ-इस्तक़बालियः سپاس نامہ ، خطبۂ استقبالیہ -
अभिनय-(पु०) अदाकारी, फ़नकारी اداکاری ، فنکاری -
अभिनव-(वि०) नया, जदीद نیا ، جدید -
अभिनेता-(पु०) अदाकार, फ़नकार, नक़्क़ाल اداکار ، فنکار ، نقّال -
अभिनेय-(वि०) क़ाबिले-मुज़ाहरः قابل مظاہرہ -
अभिन्न-(वि०) यकसां, मुमासिल, ग़ैरमुख़्तलिफ़ یکساں ، مماثل ، غیر مختلف -
अभिप्राय-(पु०) मंशा, मक़्सद منشا ، مقصد -
अभिभावक-(पु०) सरपरस्त, निगरान, मुहाफ़िज़ سرپرست ، نگراں ، محافظ -
अभिमत-(पु०) राय, ख़याल رائے ، خیال -
अभिमान-(पु०) ग़ुरूर, तकब्बुर غرور ، تکبر -
अभिमानी-(वि०) मयूर, मग़रूर, घमण्डी میور ، مغرور ، گھمنڈی -
अभियान-(पु०) मुहिम مُہم -
अभियुक्त-(पु०) मुलज़म (मुल्ज़िम), माख़ूज़ ملزم (ملزم) ، ماخوذ -
अभियोग-(पु०) मुक़द्दमः, नालिश, इस्तिग़ासः مقدمہ ، نالش ، استغاثہ -
अभियोगी-(स्त्री०) शाकी परिवादी شاکی ، پرلوادی -
अभिरुचि-(स्त्री०) दिलचस्पी, रग़बत, शौक़ دلچسپی ، رغبت ، شوق -
अभिलाषा-(स्त्री०) आर्ज़ू, तमन्ना, ख़्वाहिश آرزو ، تمنّا ، خواہش -
अभिलेख-(पु०) रिकार्ड, दस्तावेज़ ریکارڈ ، دستاویز -
अभिलेखपाल-(पु०) रिकार्ड कीपर, मुहाफ़िज़े-दफ़्तर ریکارڈ کیپر ، محافظ دفتر -
अभिलेखागार-(पु०) मुहाफ़िज़े-खानः محافظ خانہ -
अभिवचन-(पु०) वकालत, वकीली وکالت ، وکیلی -
अभिवादन-(पु०) सलामी, सलाम, कोरनिश سلامی ، سلام ، کورنش -
अभिवचनपत्र-(पु०) वकालतनामः, वकालतनामा وکالت نامہ ، وکالت نامہ -
अभिव्यक्ति-(स्त्री०) इज़हार اظہار -
अभिशाप-(पु०) बददुआ, बुराई, कोसना بددعا ، بُرائی ، کوسنا -
अभिज्ञ-(पु०) शनासा-परिचित شناسا ، پرچیت -
अभिज्ञान-(पु०) शनाख़्त-पहचान شناخت ، پہچان -
अभिषेक-(पु०) तख़्तनशीनी, ताजपोशी, मस्नदनशीनी تخت نشینی ، تاج پوشی ، مسند نشینی -
अभी-(अ०) अभी, फ़िलहाल ابھی ، فی الحال -
अभीर-(पु०) गवाला, अहीर گوالا ، اہیر -
अभीष्ट-(वि०) मत्लूबः مطلوبہ -
अभूतपूर्व-(वि०) बेमिसाल, बेनज़ीर, नादिर بے مثال ، بے نظیر ، نادر -
अभ्यंतर-(वि०) क़ल्ब, अंदरून قلب ، اندرون -
अभ्यर्थना-(स्त्री०) इल्तिजा, इल्तिमास, पेशवाई التجا ، التماس ، پیشوائی -
अभ्यर्थी-(पु०) उम्मीदवार, मुल्तमिस, मुल्तजी اُمیدوار ، ملتمس ، ملتجی -
अभ्यस्त-(वि०) आदी, मश्शाक़, तज्रिबःकार عادی ، مشّاق ، تجربہ کار -
अभ्यागत-(पु०) वारिद, मेहमान وارد ، مہمان -
अभ्यास-(पु०) मशक़, आदत, रब्त, रियाज़ مشق ، عادت ، ربط ، ریاض -
अभ्युत्थान-(पु०) तरक़्क़ी, तुलूअ, उरूज ترقّی ، طلوع ، عروج -
अभ्युदय-(पु०) फरोग़, तरक़्क़ी فروغ ، ترقّی -
अभ्रक-(पु०) अब्रक़ (अब्रक़) अबरक़ ابرق (ابرق) اَبرق
अमंगल-(वि०) बद, बुरा بد ، برا -
अमचुर-(पु०) अमचूर, कच्चे आम की सूखी फाकें या बुरादा امچور ، کچّے آم کی سوکھی پھانکیں یا بُرادہ -
अमन-(पु०) अम्न (अमन) امن (اَمن)
अमनचैन-(पु०) अम्नो-अमान امن و امان -
अमर-(वि०) लाफ़ानी, सरमदी, जावेद, अमर لافانی ، سرمدی ، جاوید ، امر -
अमरस-(पु०) आम का रस آم کا رس -
अमरूद-(पु०) एक मशहूर फल ایک مشہور پھل -
अमल-(पु०) क़ायदा, मश्क़ قاعدہ ، مشق -
अमलदारी-(स्त्री०) हुकूमत, सल्तनत حکومت ، سلطنت -
अमला-(पु०) कारकुन अहलकार, मकान کارکن ، اہلکار ، مکان کا

का साज़ो समान ساز وسامان ۔
अमात्य-(पु०) वज़ीर وزیر ۔
अमान्य-(वि०) ग़ैरमुस्ल्लेमा, क़ातिल, ग़ैरमोतबर غیر مُسلّمہ ، قاتل ، غیر معتبر ۔
अमानत-(स्त्री०) अमीन का काम, ईमानदारी أمین کا کام ، ایمانداری ۔
अमावट-(स्त्री०) अमावट, पके आंम के ररा की सूखी पर्त أماوٹ ، پکے آم کے رس کی سوکھی پرت ۔
अमावस-(स्त्री०) अमावस, अन्धेरी रात أماوس ، أندھیری رات ۔
अमिट-(वि०) अनमिट लाज़वाल أنمٹ لازوال ۔
अमीन-(पु०) अमानतदार, जो ज़मीन के बंदोबस्त में पैमाइश करें امانت دار، جو زمین کے بندوبست میں پیمائش کرے
अमीर-(पु०) अफ़सर, सरदार, रईस افسر، سردار ، رئیس ۔
अमुक-(वि०) फ़ुलां (फ़लां) فُلاں (فلاں) ۔
अमूर्त-(वि०) ग़ैरमुशक्कल, ग़ैरमुजस्सम غیر مُشکّل ، غیر مجسّم ۔
अमूल्य-(वि०) अनमोल, बेबहा انمول ، بے بہا ۔
अमृत-(पु०) अमरत, आबे–हयात أمرت ، آب حیات ۔
अमोघ-(वि०) बेखता بے خطا ۔
अमोल (अमोलक)-(वि०) अनमोल, कीमती, नादिर, बेबहा أنمول ، قیمتی ، نادر ، بے بہا ۔
अम्मा-(स्त्री०) अम्मां, मादर, मां امّاں ، مادر ، ماں ۔
अम्ल-(पु०) तेज़ाब, तुरशी, खटाई تیزاب ، ترُشی ، کھٹائی ۔
अम्हौरी-(स्त्री०) गरमी दाने گرمی دانے ۔
अरंड-(स्त्री०) एक पेड़ जिस के पत्ते चौड़े होते है इस का तेल जुल्लाब के काम आता है। ایک پیڑ جس کے پتّے چوڑے ہوتے ہیں اس کا تیل جُلاب کے کام آتا ہے ۔
अरंडी-(स्त्री०) रेंड़ी का पेड़ ریندڑی کا پیڑ ۔
अरगजा-(स्त्री०) एक मुरक्कब ख़ुशबू, सन्दल, गुलाब, मुशक, काफ़ूर से बनता है ایک مرکّب خوشبو، جو صَندل ، گلاب ، مُشک ، کافور سے بنتا ہے ۔
अरगनी-(स्त्री०) अलगनी, रस्सी जिस पर कपड़े टागंते है। ألگنی ، رسّی جس پر کپڑے ٹانگتے ہیں ۔
अरज-(स्त्री०) अ़रज़, चौड़ाई أرض ، چوڑائی ۔
अरथी-(स्त्री०) अरथी, जनाज़ः أرتھی ، جنازہ ۔
अरझना-(पु०) उलझना اُلجھنا ۔
अरदली-(पु०) अरदली, हाकिम के साथ रहने वाला नौकर أردلی ، حاکم کے ساتھ رہنے والا نوکر ۔
अरबी-(वि०) अरबी, अरबी, अरब का रहने वाला, अरब की ज़बान عربی ، عرب کا رہنے والا ، عرب کی زبان ۔
अरमान-(पु०) अर्मान, ख़्वाहिश, आरज़ू, हौसला أرمان ، خواہش ، آرزو ، حوصلہ ۔
अरसा (अर्सा)–(पु०) अ़र्सः, ज़माना, ताख़ीर, ऑगन, मैदान عرصہ ، زمانہ ، تاخیر ، آنگن ، میدان ۔
अरहर-(स्त्री०) अरहर, मशहूर दाल का नाम أرہر، مشہور دال کا نام ۔
अराजकता-(स्त्री०) तवाइफ़ुल मुलूकी, लाक़ानूनियत طوائف الملوکی ، لاقانونیت ۔
अराजपत्त्रि-(वि०) नानगज़ेटेड, ग़ैर सरकारी अखबार में छपा हुआ نان گزیٹڈ، غیر سرکاری اخبار میں چھپا ہوا ۔
अरारोट (अरारूट)-(पु०) अरारोट, एक किस्म की जड़ जिसे पीस कर पाऊडर बनाया जाता है। أراروٹ ، ایک قسم کی جڑ جسے پیس کر پاؤڈر بنایا جاتا ہے ۔
अरि-(पु०) दुश्मन, अदू, मआनिद دشمن ، عدو ، معاند ۔
अरुचि–(स्त्री०) कराहत, नापसंदीदगी, नारग़बती کراہت ، ناپسندیدگی ، نارغبتی ۔
अरुचिकर-(वि०) नापसंदीदः, ख़राब, अपनी मर्जी का न होना ناپسندیدہ ، خراب ، اپنی مرضی کا نہ ہونا ۔
अरुण-(स्त्री०) सुर्ख़, शफ़क़ी سُرخ ، شفقی ۔
अरुणिमा-(स्त्री०) सुर्ख़ी, सिंदूर سُرخی ، سندور ۔
अरुणोदय-(पु०) सुबह, सहर صبح ، سحر ۔
अरे-(अ०) अरे, मुख़ातिब करने वाले अल्फ़ाज़ أرے ، مخاطب کرنے والے الفاظ ۔
अरोचक-(वि०) ग़ैरदिलचस्प, नागवार, करीह غیر دلچسپ ، ناگوار ، کریہہ ۔
अर्क (अरक)-(पु०) मदार, आक, सूरच, अर्क़ مدار ، آک ، سورج ، عرق ۔
अर्ज (अरज)-(स्त्री०) अर्ज़, दरख़्वास्त, चौड़ाई عرض ، درخواست ، چوڑائی ۔
अर्जन-(पु०) क़स्ब, इक्तिसाब, तहसील - کسب ، اکتساب ، تحصیل
अर्जित-(वि०) मक़्सूबः,मुहस्सलः, कमाया हुआ مکسوبہ ، محصّلہ ، کمایا ہوا ۔
अर्जी-(स्त्री०) अर्ज़ी, दरख़्वास्त, जो किसी बड़े को दी जाय عرضی ، درخواست ، جو کسی بڑے کو دی جائے ۔
अर्जीदावा-(पु०) अर्जी दावा, इब्तेदाई दरख़्वास्त عرضی دعویٰ ، ابتدائی درخواست ۔
अर्जीनवीस-(पु०) अर्जीनवीस, मुन्शी अदालत की अर्जी लिख़ने वाला عرضی نویس ، منشی عدالت کی عرضی لکھنے والا ۔
अर्थ–(पु०) मानी, मत्लब معنی ، مطلب ۔
अर्थ–(पु०) ज़र, दौलत, सरमायः زر ، دولت ، سرمایہ ۔
अर्थदंड-(पु०) जुर्मानः, माली जुर्मानः جُرمانہ ، مالی جرمانہ ۔

अर्थ-व्यवस्था-(स्त्री०) माली निज़ाम, मआशी निज़ाम مالی نظام ، معاشی نظام -
अर्थशास्त्र-(पु०) मआशियात, इक्तिसादियात معاشیات ، اقتصادیات -
अर्थशास्त्री-(पु०) माहिरे—मआशियात, अक्तिसादियातदां ماہرِ معاشیات ، اقتصادیات داں -
अर्थात्-(अ०) यानी یعنی -
अर्दली-(पु०) अर्दली, हाकिम के साथ चलने वाला, नौकर اردلی ، حاکم کے ساتھ چلنے والا نوکر -
अर्ध-(वि०) आधा, निस्फ़, नीम آدھا ، نصف ، نیم -
अर्धवार्षिक-(पु०) शशमाही—छमाही ششماہی ، چھ ماہی -
अर्धांगिनी-(स्त्री०) ज़ौजः, औरत, बीवी زوجہ ، عورت ، بیوی -
अधिपत्र-(पु०) हुक्म नामः حکم نامہ -
अधिकार-(पु०) हक़ حق -
अर्पण-(पु०) नज़्र, तसद्दुक़, हदयः, सिपुर्दगी نذر ، تصدق ، ہدیہ ، سپردگی -
अर्पित-(वि०) सिपुर्दः, पेशकर्दः, सिपुर्द سپردہ ، پیش کردہ ، سپرد -
अर्वाचीन-(वि०) नया, नौ, जदीद نیا ، نو ، جدید -
अर्हता-(स्त्री०) अहलीयत, इस्तेअ़दाद, सलाहीयत اہلیت ، استعداد ، صلاحیت -
अलंकरण-(पु०) आराइश, ज़ेबाइश آرائش ، زیبائش -
अलंकार-(पु०) ज़ेवर, सनअ़त زیور ، صنعت -
अलंकृत-(वि०) मुअय्यन, आरास्तः मुरस्सा معیّن ، آراستہ ، مرصّع -
अलक्षित-(वि०) ग़ैरमरई, नादीदनी, नादीदः, पोशीदः غیر مرئی ، نادیدنی ، نادیدہ ، پوشیدہ -
अलख-(वि०पु०) नादीदनी, ग़ैरमरई, मख़फ़ी, ख़ुदा نادیدنی ، غیر مرئی ، مخفی ، خدا -
अलग-(वि०) अलग, जुदा, अलाहदः, मुख़्तलिफ़ الگ ، جدا ، علیحدہ ، مختلف -
अलगनी (अरगनी)-(स्त्री०) अलगनी, रजः (रज़ः) الگنی ، رجہ (رجہ) -
अलगाव-(पु०) अलाहदगी, जुदाई علیحدگی ، جدائی -
अलता-(पु०) महावर, लाख से बनाया हुआ, सुर्ख रंग مہاور ، لاکھ سے بنایا ہوا ، سُرخ رنگ -
अलबम-(पु०) अलबम, तस्वीरें रखने की किताब البم ، تصویریں رکھنے کی کتاب -
अलबेला-(पु०) अलबेला, बांका, राना البیلا ، بانکا ، رعنا -
अलभ्य-(वि०) नाय़ाब, नायाफ़्तनी, नाहासिल نایاب ، نایافتنی ، ناحاصل (لاحاصل) -
अलमसत-(वि०) अलमस्त, मस्त المست ، مست ، مجذوب -
अलमारी-(स्त्री०) अलमारी, लम्बा सन्दूक़ जिस में किताबें रखी जाती हैं। الماری ، لمبا صندوق جس میں کتابیں رکھی جاتی ہیں -
अलस-(वि०) सुस्ती, काहिली, ताख़ीर سُستی ، کاہلی ، تاخیر -
अलसाना-(क्रि०) सुस्ती महसूस करना سُستی محسوس کرنا -
अलसी-(स्त्री०) अलसी, एक पौधे के फल का तेल, एक किस्म के फल के बीज का नाम السی ، ایک پودے کے پھل کا تیل ، ایک قسم کے پھل کے بیج کا نام -
अलहदा-(वि०) अ़लाहदः, जुदा, अलग علیحدہ ، جُدا ، الگ -
अलापना-(क्रि०) गाना, तान, सुर आवाज़, बोल—चाल گانا ، تان ، سُر ، آواز ، بول ، چال -
अलाव-(पु०) अगयार, आग का ढेर اگیار ، آگ کا ڈھیر -
अलावा-(अ०) इलावः, सिवा, बजुज़, मासिवा علاوہ ، سوا ، بجز ، ماسوا -
अलोना-(वि०) बेनमक, बेमजः بے نمک ، بے مزہ -
अलौकिक-(वि०) मावराई, नादिर, ग़ैरमामूली ماورائی ، نادر ، غیر معمولی -
अल्प-(वि०) कलील, कम, थोड़ा, छोटा قلیل ، کم ، تھوڑا ، چھوٹا -
अल्पज्ञ-(पु०) कमफ़हम, कमदां, ना समझ کم فہم ، کم داں ، ناسمجھ -
अल्पभाषी-(पु०) कमगो, कमसुख़न, कम बोलने वाला کم گو ، کم سخن ، کم بولنے والا -
अल्पमत-(वि०) अक़ललीयत, कम होना, कमी पन اقلیت ، کم ہونا ، کمی پن -
अल्पवयस्क-(वि०) कमसिन, नाबालिग़, बहुत छोटा, ना समझ کم سن ، نابالغ ، بہت چھوٹا ، ناسمجھ -
अल्पसंख्यक-(पु०) अक़ल्लीयत, कम होना, तादाद का कम होना اقلیت ، کم ہونا ، تعداد کا کم ہونا -
अल्पाहार-(पु०) क़लीले—ग़िज़ा, कम ग़िज़ा, कम ख़ुराक قلیلِ غذا ، کم غذا ، کم خوراک -
अल्हड़-(वि०) अल्हड़, नातरबियत याफ़तः, कमसिन,नादान, बे परवाह الّہڑ ، ناتربیت یافتہ ، کم سن ، نادان ، بے پرواہ -
अवकाश-(पु०) फ़ुर्सत, मौक़ा, छुटटी, मोहलत فرصت ، موقع ، چھٹی ، مہلت -
अवकाश प्राप्त-(वि०) सुबकदोश, पेनशनयाफ़तः, फारिग, बरीउज़्ज़िमा, बेतअ़ल्लुक سُبکدوش ، پنشن یافتہ ، فارغ ، بری الذمہ ، بے تعلق -
अवगत-(वि०) वाक़िफ़, आगाह, बाख़बर, राज़दाँ , ख़बरदार, मालूम واقف ، آگاہ ، باخبر ، رازداں ، خبردار ، معلوم -
अवगुण-(पु०) ऐब, नुक़्स, ख़ामी, बुराई عیب ، نقص ، خامی ، بُرائی -

अवचेतन-(पु०) तहतशशुऊर — تحت الشعور۔
अवज्ञा-(स्त्री०) नाफ़रमानी, हुक्मउ़दूली, सरकशी — نافرمانی، حکم عدولی، سرکشی۔
अवतरण-(पु०) इक़्तिबास, बेअसत, नुज़ूल — اقتباس، بعثت، نزول۔
अवतरण चिहन-(पु०) वावैन (") दो वाव, (अन्गा) जो किसी लफ़्ज़ या इबारत को खास करने के लिए लगाते है। — واوین (") دو واو، (آنگا) جو کسی لفظ یا عبارت کو خاص کرنے کے لئے لگاتے ہیں۔
अवतल-(पु०) मुजव्वफ़, मुक़ाअर, खोखला, वह चीज जो अन्दर से ख़ाली हो, गहरा, सतह — مجوّف، مُقعّر، کھوکھلا، وہ چیز جو اندر سے خالی ہو، گہرا، سطح۔
अवतार-(पु०) मबऊस, अवतार, बेअ़सत — مبعوث، اوتار، بعثت۔
अवधि-(स्त्री०) मुद्दत, मीआद, मुद्दते–कार — مدّت، میعاد، مدّتِ کار۔
अवनत-(वि०) गिरा हुआ, उफ़्तादः — گرا ہوا، اُفتادہ۔
अवनति-(स्त्री०) तनज़्ज़ुल, ज़वाल, गिरावट — تنزّل، گرا ہوا، زوال، گراوٹ۔
अवनि (अवनी)-(स्त्री०) अ़र्ज़, ज़मीन, दुनिया — اَرض، زمین، دُنیا۔
अवमानना-(स्त्री०) तौहीन करना, बेइज़्ज़ती करना — توہین کرنا، بے عزّتی کرنا۔
अवमूल्यन-(पु०) कसादबाज़ारी — کساد بازاری۔
अवयव-(पु०) उ़ज़्व, जु़ज़्व, हिस्सा, उंसुर — عضو، جُزو، حصّہ، عنصر۔
अवयस्क-(पु०) नाबालिग़, कमसिन — نابالغ، کم سن۔
अवर-(वि०) मातहत, कमतर, अदना, कम हैसीयत — ماتحت، کم تر، اُدنیٰ، کم حیثیت۔
अवर सचिव-(पु०) नायब मोअतामिद — نائب معتمد۔
अवरूद्ध-(वि०) रूका हुआ, महसूर, बंद, मसदूद — رُکا ہوا، محصوٗر، بند، مسدوٗد۔
अवरोध-(पु०) रूकावट, सद्द (सद), ख़लल — رُکاوٹ، سدد (سد)، خلل۔
अवरोह-(पु०) नुज़ूल, ज़वाल, ज़ेर, उतार — نزول، زوال، زیر، اُتار۔
अवर्णनीय-(वि०) नाक़ाबिले–बयान — ناقابلِ بیان۔
अवलंब-(पु०) सहारा, पनाह, इन्हिसार, आसरा — سہارا، پناہ، انحصار، آسرا۔
अवलंबन-(पु०) आसरा, सहारा, इन्हिसार — آسرا، سہارا، انحصار۔
अवलोकन-(पु०) मुतालअः, मुलाहज़ः, मुआऐनः — مطالعہ، ملاحظہ، مُعائنہ۔

अवशिष्ट-(वि०) बाक़ी, वक़ियः बाक़ीमांद — باقی، بقیہ، باقی ماند۔
अवशेष-(पु०) तर्क:, बक़ाया — ترکہ، بقایا۔
अवश्य-(वि०) ज़रूर, यक़ीनन, शर्तिया (शर्तियः) — ضرور، یقیناً، شرطیہ، (شرطیہ)
अवसर-(पु०) मौक़ा, महल, फ़ुर्सत, वक़्त — موقع، محل، فرصت، وقت۔
अवसरवादी-(पु०) मौक़ापरस्त, इबनुलवक़्त — موقع پرست، ابن الوقت۔
अवसाद-(पु०) इज़्महलाल, अफ़्सुर्दगी — اضمحلال، افسردگی۔
अवसान-(पु०) ख़ातिमः, मौत, मरहमकारी — خاتمہ، موت، مرہم کاری۔
अवस्था-(स्त्री०) हालत, कैफ़ीयत, मरहलः उ़म्र — حالت، کیفیت، مرحلہ، عمر۔
अवहेलना-(स्त्री०) एराज़, लापरवाई, नाफ़रमानी — اعراض، لاپروائی، نافرمانی۔
अवांछनीय-(वि०) नाख़्वास्तः, ग़ैरज़रूरी, नागवारा — ناخواستہ، غیرضروری، ناگوارا۔
अवाक्-(वि०) ख़ामोश, दमबख़ुद, हैरान — خاموش، دم بخود، حیران۔
अविकल–(वि०) ग़ैरमुज़्तरिब, पुरसुकून, बऐनिही — غیرمضطرب، پرسکون، بعینہٖ۔
अविकारी–(वि०) ग़ैरफ़ासिद, जामिद, बेऐब — غیرفاسد، جامد، بے عیب۔
अविचल–(वि०) ग़ैरमुतहर्रिक, साकिन, साबित — غیرمتحرک، ساکن، ثابت۔
अविनय–(पु०) नाशाइस्तगी, बदतमीज़ी, गुस्ताख़ी — ناشائستگی، بدتمیزی، گستاخی۔
अविनाशी–(वि०) लाफ़ानी, लाज़वाल, ग़ैरहादिस — لافانی، لازوال، غیرحادث۔
अविरल–(वि०) ग़ैरमुन्फ़सिल, मुत्तसिल, मुसलसल — غیرمنفصل، متّصل، مُسلسل۔
अविलंब–(वि०) बिला ताख़ीर, फ़ौरन, फ़िलफ़ौर — بلاتاخیر، فوراً، فی الفور۔
अविवाहित–(वि०) ग़ैरशादीशुदः, कुंवारा, नाकदख़ुदा — غیرشادی شدہ، کنوارا، ناکتخدا۔
अविवेक-(पु०) बदतमीज़ी, नाआक़िबत-अंदेशी — بدتمیزی، ناعاقبت اندیشی۔
अविश्वसनीय–(वि०) नाक़ाबिले–एतिमाद, नामोतबर — ناقابلِ اعتماد، نامعتبر۔
अविश्वास–(पु०) अ़दमे–एतिमाद, बेएतिमादी, शक — عدمِ اعتماد، بے اعتمادی، شک۔
अविश्वासप्रस्ताव–(पु०) तहरीके–अ़दमे–एतिमाद — تحریکِ عدمِ اعتماد۔
अवैतनिक–(वि०) ग़ैरतनख़्वाहदार, एज़ाज़ी — غیرتنخواہ دار، اعزازی۔

अवैध–(वि०) ग़ैरक़ानूनी, ख़िलाफ़े–क़ानून, नाजाइज़ — غیر قانونی ، خلافِ قانون ، ناجائز ۔

अव्यय–(वि०) ग़ैरमुबद्दल, जामिद, मुस्तक़िल — غیر مبدّل ، جامد ، مُستقل ۔

अव्यवसायी-(वि०) बेरोज़गार, बेकार — بے روزگار ، بیکار ۔

अव्यवस्था-(स्त्री०) बेनज़्मी, इन्तिशार, बदनज़्मी — بے نظمی ، انتشار ، بدنظمی ۔

अव्वल-(वि०) पहला, शुरू, सिरा — پہلا ، شروع ، سِرا ۔

अशक्त-(वि०) नातवां, मजबूर, कमज़ोर — ناتواں ، مجبور ، کمزور ۔

अशांत-(वि०) बेचैन, मुज़्तरिब, ग़ैरपुरसुकून — بیچین ، مُضطرب ، غیر پُرسکون ۔

अशांति-(स्त्री०) बेइत्मिनानी, इज़्तिराब, बदअमनी — بے اطمینانی ، اضطراب ، بدامنی ۔

अशिक्षति-(वि०) नाख़्वांदः, ग़ैरतालीमयाफ़्तः, जाहिल — ناخواندہ ، غیر تعلیم یافتہ ، جاہل ۔

अशिष्ट-(वि०) नाशाइस्तः, नामुहज़्ज़ब, वहशी — ناشائستہ ، نامہذّب ، وحشی ۔

अशुद्ध-(वि०) गंदः, नापाक, ग़ैरफ़सीह — گندہ ، ناپاک ، غیر فصیح ۔

अशुद्धि-(स्त्री०) कसाफ़त, गंदगी, मेल, गलती — کثافت ، گندگی ، مَیل ، غلطی ۔

अशुभ-(वि०) नामुबारक, मनहूस, बद — نامبارک ، منحوس ، بَد ۔

अशोभन-(वि०) बदज़ेब, करीह, नाज़ेबा — بدزیب ، کریہہ ، نازیبا ۔

अशोभनीय-(वि०) बदज़ेब, करीह, नाज़ेबा — بدزیب ، کریہہ ، نازیبا ۔

अश्रु-(पु०) अश्क, आंसू — اَشک ، آنسو ۔

अश्रुपात-(पु०) अश्कबारी, अश्करेज़ी, आँसू जारी होना — اَشکباری ، اَشک ریزی ، آنسو جاری ہونا ۔

अश्लील-(वि०) फ़हश, मुब्तज़ल — فحش ، مبتذل ۔

अश्वारोही-(पु०) अस्पसवार, घुड़सवार, सवार — اَسپ سوار ، گھوڑسوار ، سوار ۔

अष्ट-(वि०) हश्त, आठ — ہَشت ، آٹھ ۔

अष्टमी-(स्त्री०) हश्तुमी, हश्तुम, आठवीं, अशटमी — ہشتمی ، ہشتم ، آٹھویں ، اَشٹمی ۔

असंख्य-(वि०) लातादाद, बेशुमार — لاتعداد ، بے شمار ۔

असंगत-(वि०) बेमहल, ग़ैरमुतअ़ल्लिक़, नामुनासिब — بے محل ، غیر متعلق ، نامناسب ۔

असंगति-(स्त्री०) नामुनासिबत, नामुताबिक़त — نامناسبت ، نامطابقت ۔

असंतुष्ट-(वि०) नामुतमइन, नाराज़, नाआसूदः — نامطمئن ، ناراض ، ناآسودہ ۔

असंतोष-(पु०) बेइत्मिनानी, नाराज़गी, नाआसूदगी — بے اطمینانی ، ناراضگی ، ناآسودگی ۔

असंदिग्ध-(वि०) ग़ैरमश्कूक, ग़ैरमुश्तबः — غیر مشکوک ، غیر مشتبہ ۔

असंबद्ध-(वि०) ग़ैरमुतअ़ल्लिक़, बेमहल — غیر متعلق ، بے محل ۔

असंभव-(वि०) नामुम्किन, मुहाल — ناممکن ، محال ۔

असंस्कृत-(वि०) नामुहज़्ज़ब, नाशाइस्तः, नाशुस्तः — نامہذّب ، ناشائستہ ، ناشستہ ۔

असत्य-(वि०) बातिल, झूटा, ग़लत — باطل ، جھوٹا ، غلط ۔

असफल-(वि०) नाकाम, नाकामयाब, महरूम, नामुराद — ناکام ، ناکامیاب ، محروم ، نامُراد ۔

असबाब-(पु०) वसीला, वजूह, तरीका — وسیلہ ، وجوُہ ، طریقہ ۔

असभ्य-(वि०) ग़ैरमुहज़्ज़ब, ग़ैरमुतमद्दिन, बेअदब — غیر مہذّب ، غیر متمدّن ، بے ادب ۔

असभ्यता-(स्त्री०) नाशाइस्तगी, बदतहज़ीबी, बेअदबी — ناشائستگی ، بدتہذیبی ، بے ادبی ۔

असमंजस-(पु०) शाशोपंज, पसोपेश, तअ़ज्जुब — ششش وپنج ، پَس وپیش ، تعجّب ۔

असमर्थ-(वि०) नाअहल, क़ासिर, नामक़्दूर — نااہل ، قاصر ، نامقدور ۔

असर-(पु०) दबाव, असर क़बूल करना, तासीर — دباؤ ، اَثر قبول کرنا ، تاثیر ۔

असल-(वि०) जड़, बुनियाद, माद्दा, माखज़ — جڑ ، بُنیاد ، مادّہ ، ماخذ ۔

असलियत-(स्त्री०) हक़ीकत, असली बात — حقیقت ، اصلی بات ۔

असली-(वि०) हक़ीक़ी, ज़ाती, ठीक, सच — حقیقی ، ذاتی ، ٹھیک ، سچ ۔

असहनीय-(वि०) नाक़ाबिले–बरदाश्त — ناقابلِ برداشت ۔

असहमति-(स्त्री०) इख़्तिलाफ़े–राए नाइत्तिफ़ाक़ी न चाकी — اختلافِ رائے ، نااتفاقی ، ناچاکی ۔

असहयोग-(पु०) अदमे–तआ़वुन, तर्क–मुवालात — عدمِ تعاون ، ترکِ موالات ۔

असहाय-(वि०) बेकस, बेआसरा, मजबूर — بیکس ، بے آسرا ، مجبور ۔

असहिष्णु-(वि०) ग़ैरमुतहम्मिल, बदमिजाज — غیر متحمّل ، بدمزاج ۔

असह्य-(वि०) नाक़ाबिले–बरदाश्त — ناقابلِ برداشت ۔

असाढ़ (आसाढ़)-(पु०) एक हिन्दी महीने का नाम — اَساڑھ ۔ ایک ہندی مہینے کا نام ۔

असाधारण-(वि०) ग़ैरमामूली, अहम, ख़ास — غیر معمولی ، اہم ، خاص ۔

असाध्य-(वि०) नाक़ाबिले–अम्ल, लाइलाज — ناقابلِ عمل ، لاعلاج ۔

असामयिक-(वि०) नावक़्त, क़ब्ल अज़ वक़्त — ناوقت ، قبل اَز وقت

असार-(वि०) बेमग़ज़, लायानी بے مغز، لایعنی -

असीम-(वि०) बेहद, बेकरां بیحد، بیکراں -

असीमित-(वि०) ग़ैरमहदूद غیر محدود -

असुर-(पु०) देव, इफ़्रीत, ताग़ूत, अशूर, शतह دیو، عفریت، طاغوت، اشور، شطح -

असुविधा-(स्त्री०) दिक्क़त, परेशानी, मुश्किल دقّت، پریشانی، مشکل -

अस्त-(पु०वि०) ग़ुरूब, ज़वाल, गाइब, डूबा हुआ غروب، زوال، غائب، ڈوبا ہوا -

अस्तप्राय-(वि०) तक़रीबन डूबा हुआ, करीबुलग़ुरूब تقریباً ڈوبا ہوا، قریب الغروب -

अस्तबल-(पु०) तबेलः, घोडों को बाँधने की जगह طبیلہ، گھوڑوں کو باندھنے کی جگہ -

अस्तर-(पु०) ज़ेरजामः, ज़मीन زیر جامہ، زمین -

अस्तव्यस्त-(वि०) तितर–बितर, मुंतशिर تتر بتر، منتشر -

अस्तित्व-(पु०) वुजूद, हस्ती وجود، ہستی -

अस्तु-(अ०) खै़र, अच्छा خیر، اچھا -

अस्त्र-(पु०) हथ्यार ہتھیار -

अस्थायी-(वि०) ग़ैरमुस्तक़िल, आरिज़ी, लमहाती غیر مستقل، عارضی، لمحاتی -

अस्थि-(स्त्री०) हड्डी, अज़्म, तुख़्म ہڈّی، عظم، تخم -

अस्थिपंजर-(पु०) कालबुद, अंजर–पंजर کالبُد، انجر پنجر -

अस्थिर-(वि०) ग़ैरसाकिन, तग़य्युरपज़ीर غیر ساکن، تغیر پذیر -

अस्पताल-(पु०) हस्पताल शिफ़ाख़ानः ہسپتال، شفاخانہ -

अस्पष्ट-(वि०) ग़ैरवाज़ेह, मुबहम غیر واضح، مبہم -

अस्वस्थ-(वि०) ग़ैरसेहतमंद, बीमार, मरीज़ غیر صحتمند، بیمار، مریض -

अस्वाभाविक-(वि०)ग़ैर फ़ितरी, मसनूई غیر فطری، مصنوعی -

अस्वीकार-(पु०) नामंज़ूरी, इन्कार نامنظوری، انکار

अस्वीकृत-(वि०) नामंज़ूर, नामंज़ूरशुदः, मंसूख़ نامنظور، نامنظور شدہ، منسوخ -

अस्सी-(वि०) अस्सी, हश्ताद (एक गिनती) اسّی، ہشتاد (گنتی ۸۰)

अहं-(पु०) अना, अनानीयत انا، انانیت -

अहंकार-(पु०) अनानीयत, ख़ुदी, गुमान انانیت، خودی، گمان -

अहंकारी-(वि०) अनानीयतपसंद, ख़ुदपसंद, मगरूर انانیت پسند، خود پسند، مغرور -

अहमक-(वि०) बेवक़ूफ़, नदान, बदअक़ल بیوقوف، نادان، بدعقل -

अहमियत-(स्त्री०) मन्ज़लत, लेहाज़, वज़न, वक़अत منزلت، لحاظ، وزن، وقعت -

अहलकार-(पु०) कारकुन, आमिल کارکن، عامل -

अहसास-(पु०) मालूम होना, हिस होना معلوم ہونا، حس ہونا -

अहा-(अ०) अहा, वाह, ख़ुशी को ज़ाहिर करना آہا، واہ، خوشی کو ظاہر کرنا -

अहिंसा-(स्त्री०) अद्म तशद्दुद, ईज़ारसानी عدم تشدّد، ایذارسانی -

अहित-(पु०) ज़रर, नुक्सान, बुरा ضرر، نقصان، بُرا -

अहीर-(पु०) गवाला, अहीर, चौपान گوالا، اَہیر، چوپان -

अहेरी-(पु०) शिकारी, सय्याद, दामी شکاری، صیّاد، دامی -

आ

आंकड़ा-(पु०) अ़दद, आ़दाद, आंकड़ा, हुक عدد، اعداد، آنکڑا، ہُک -

आंकड़े-(पु०) आदादो--शुमार, शुमारीयात اَعداد و شمار، شماریات -

आंकना-(क्रि०) अंदाजः करना, जाँचना, परखना اندازہ کرنا، جانچنا، پرکھنا -

आँख-(स्त्री०) चश्म, चश्मदीद چشم، چشم دید -

आँखो-देखा-(पु०) चश्मदीद چشم دید -

आँख मिचौनी-(स्त्री०) आँख बन्द करके खेलने वाला खेल, बच्चों का एक खेल, जिसमें एक लड़के की आँख बन्द करके बाकी लड़के छुप जाते है। फिर वह आँख खोलकर तलाश करता, और जिसको पाकर छू लेता है। उस को आँख बन्द कर के बैठना पड़ता है। آنکھ بند کر کے کھیلنے والا کھیل، بچّوں کا ایک کھیل، جس میں ایک لڑکے کی آنکھ بند کر کے باقی لڑکے چھپ جاتے ہیں۔ پھر وہ لڑکا آنکھ کھول کر تلاش کرتا ہے اور جس کو پا کر چھو لیتا ہے اُس کو آنکھ بند کر کے بیٹھنا پڑتا ہے -

आंगन-(पु०) सहन صحن -

आंच-(स्त्री०) तपिश, गर्मी, आग, ताव تپش، گرمی، آگ، تاؤ -

आंचल-(पु०) दामन, कनारः दुपट्टा का सिरा, चूची, पिस्तान دامن، کنارہ، دوپٹہ کا سرا، چوچی، پستان -

आंत (अंतड़ी)- (स्त्री०) रोदः, अतंड़ी, साज़ की तान्त, बेल, या पेड़ की शाख़ رودہ، انتڑی، ساز کی تانت، بیل یا پیڑ کی شاخ -

आंतरिक-(वि०) अंदरूनी, बातिनी, दाख़िली اندرونی، باطنی، داخلی -

आंदोलन-(पु०) तहरीक, हलचल, इश्तेआल تحریک، ہلچل، اشتعال -

आंधी-(स्त्री०) तूफ़ान, गर्द ग़ुब्बार طوفان، گرد و غبار

आंव-(स्त्री०) आँतों की रतुबत, पेचिश آنتوں کی رطوبت، پیچش -

आंवला-(पु०) एक फल, गोल तुर्श फल ایک پھل، گول ترش پھل -

आंशिक-(वि०) जुज़्वी, क़लील جزوی، قلیل -

आँसू-(पु०) अश्क, वह पानी जो ज्यादा तकलीफ़ या रंज मे आँखों से जारी हो जाता है। اَشک، وہ پانی جو زیادہ تکلیف یا رنج میں آنکھوں سے جاری ہو جاتا ہے -

आइंदा-(अ०) सामने आने वाला ज़माना - سامنے آنے والا زمانہ -

आइना (आईना)- (पु०) मुंह देखने का शीशा - منھ دیکھنے کا شیشہ -

आक-(पु०) मदार का पेड - مدار کا پیڑ -

आकर-(पु०) कान, म्अ़दन, मंबअ - کان، معدن، منبع -

आकर्षक-(वि०) जाज़िब, पुरकशिश, मसहूरकुन - جاذب، پُرکشش، مسحورکن -

आकर्षण-(पु०) कशिश, जाज़िबीयत - کشش، جاذبیت -

आकलन-(पु०) क़ियास, अंदाजः, तख़्मीनः - قیاس، اندازہ، تخمینہ -

आकस्मिक-(वि०) इत्तिफ़ाक़ी, नागहानी, इत्तिफ़ाक़ियः - اتفاقی، ناگہانی، اتفاقیہ -

आकस्मिक छुट्टी-(स्त्री०) रूख़्सते–इत्तिफ़ाक़ियः - رُخصتِ اتفاقیہ -

आकस्मिकता-(स्त्री०) इत्तेफ़ाक़ी हालत - اتفاقی حالت -

आकांक्षा-(स्त्री०) ख़्वाहिश, आर्ज़ू, तमन्ना - خواہش، آرزو، تمنّا -

आकार-(पु०) शक्ल, वज़अ (वज़ा) हैअत - شکل، وضع، ہیئت -

आकाश-(पु०) आसमान, फ़लक, ख़ुला - آسمان، فلک، کھُلا -

आकाश गंगा-(पु०) आसमानी गंगा, कहकशां - آسمانی گنگا، کہکشاں -

आकाशवाणी-(स्त्री०) निदाए–गैब़, तंज़ील, वही, ऑल इंडिया रेडियो - ندائے غیب، تنزیل، وحی، آل انڈیا ریڈیو -

आकुल-(वि०) बेकल, मुज़तरिब, परेशान - بیکل، مضطرب، پریشان -

आकृति-(स्त्री०) शक्ल, हैअत, सूरत, क़ालिब - شکل، ہیئت، صورت، قالب -

आकृष्ट-(वि०) खिंचा हुआ, रुजूअ राग़िब - کھنچا ہوا، رجوع، راغب -

आक्रमण-(पु०) हम्लः, जारहीयत, वार, यूरिश - حملہ، جارحیت، وار، یورش -

आक्रांत-(वि०) महसूर, जिसपर हम्लः किया गया हो, जारहीयतज़दः - محصور، جس پر حملہ کیا گیا ہو، جارحیت زدہ -

आक्रामक-(वि०) जारेह, हम्लः -आवर - جارح، حملہ آور -

आक्रोश-(पु०) गुस्सः, दुश्नाम, बददुआ, कीनः - غصّہ، دُشنام، بددُعا، کینہ -

आक्षेप-(पु०) इल्ज़ाम तराशी, इत्तिहाम - الزام تراشی، اتہام -

आक्षेपणीय-(पु०) लायके उज़्र - لائقِ عُذر -

आखिरकार-(अ०) अँजाम कार, नतीजा में - انجام کار، نتیجہ میں -

आखिरी-(वि०) बाद का, पिछला, अखिर से मन्सूब - بعد کا، پچھلا، آخر سے منسوب -

आखेट-(पु०) शिकार, नख़्चीर - شکار، نخچیر -

आगंतुक-(वि०पु०) वारिद, नौवारिद, मेहमान - وارد، نووارد، مہمان -

आग-(स्त्री०) आतिश, नार, सोज़िश, गर्मी - آتش، نار، سوزش، گرمی -

आगत-(वि०) आया हुआ, आमदः, दख़ील - آیا ہوا، آمدہ، دخیل -

आगबबूला-(वि०) आग बगूला, आतिश ज़ेरपा - آگ بگولا، آتش زیرپا -

आगम-(पु०) आमद, सहाइफ़, शुदनी, इस्तक्रा - آمد، صحائف، شُدنی، استقراء -

आगमन-(पु०) आमद, वुरूद - آمد، ورُود -

आगापीछा-(पु०) आगापीछा, पसोपेश - آگا پیچھا، پس وپیش -

आगामी-(वि०) आइंदः, सामने वाला - آئندہ، سامنے والا -

आगाह-(वि०) सामना, जिस्म का अगला हिस्सा, अन्जाम - سامنا، جسم کا اگلا حصّہ، انجام -

आगे-(अ०) आगे सामने, पेश, रूबरू - آگے سامنے، پیش، رُوبرُو -

आगे-पीछे-(अ०) यके बाद दीगरे, आग़ाज़ व अन्जाम - یکے بعد دیگرے، آغاز و انجام -

आग्नेयास्त्र-(पु०) आतशी अस्लिहः - آتشی اسلحہ -

आग्रह-(पु०) इस्रार, ज़िद, ज़ोर, ताकीद - اصرار، ضد، زور، تاکید -

आघात-(पु०) जराहत, जख़्म, चोट, वार, सद्मः - جراحت، زخم، چوٹ، وار، صدمہ -

आचमन-(पु०) आबनोशी - آب نوشی -

आचरण-(पु०) चलन, रविश, रवय्या - چلن، روش، رویّہ -

आचार-(पु०) तौर, अत्वार, तरीक़, अख़्लाक़ - طور، اطوار، طریق، اخلاق -

आचार्य-(पु०) उस्ताद, प्रोफ़ेसर, अ़ल्लामः - اُستاد، پروفیسر، علّامہ -

आज-(अ०) मौजूदा दिन, वक़्त हाज़िर, इस वक़्त, इम्रोज - موجودہ دن، وقت حاضر، اِس وقت، امروز -

आजकल-(अ०) इम्रोज़ो–फ़र्दा, हीलः हवाला, बहुत जल्दी, टाल मटोल - اِمروزوفردا، حیلہ حوالہ، بہت جلدی، ٹال مٹول -

आजन्म-(अ०) ताज़ीस्त, ताहयात - تازیست، تاحیات -

आज़माइश-(स्त्री०) इम्तेहान, तर्जुबा, जाँच, पड़ताल - امتحان، تجربہ، جانچ، پڑتال -

आज़माना-(क्रि०) जाँच, इम्तेहान करना, परखना - جانچ، امتحان کرنا، پرکھنا -

आज़ाद-(वि०) ख़ुद मुख़्तार, बेक़ैद, बरी - خودمختار، بےقید، بری -

आज़ादी-(स्त्री०) रिहाई, छुटकारा, बेक़ैदी, ख़ुद मुख़्तारी - رہائی، چھٹکارا، بےقیدی، خودمختاری -

आजीवन-(वि०) ताहयात, ताज़ीस्त ता ज़िन्दगी - تاحیات، تازیست، تازندگی -

आजीविका-(स्त्री०) रोज़ी, रिज़्क, रोज़गार - روزی، رزق، روزگار -

आज्ञा-(स्त्री०) हुंक्म, इजाज़त - حکم، اجازت، فرمان -

आज्ञाकारी-(वि०) फरमांबरदार, ख़ादिम - فرماں بردار، خادم

आज्ञापत्र-(पु०) हुक्मनामः, इजाज़तनामः, - حکم نامہ، اجازت نامہ -

पर्वानः پروانہ۔
आज्ञापालन-(पु०) तामीले–हुक्म, तामील, بजा आवरी تعمیلِ حکم، تعمیل، بجا آوری۔
आटा-(पु०) पिसा हुआ दाना پسا ہوا دانا۔
आठ-(वि०) आठ, हश्त (गिनती) آٹھ، ہشت (گنتی) ۸
आडंबर-(पु०) तस्नों, बनावट, रियाकारी تصنع، بناوٹ، ریاکاری۔
आड़-(स्त्री०) रोक, पर्दः روک، پردہ۔
आड़ा-(वि०) तिरछा, कज, मुहर्रफ़ ترچھا، کج، محرّف۔
आड़ू-(पु०) एक मशहूर फल ایک مشہور پھل۔
आढ़त-(स्त्री०) (आढ़त) दलाली, दस्तूरी, कमीशन दलाली पर फ़रोख़्त آڑھت، دلالی، دستوری، کمیشن دلالی پر فروخت۔
आढ़तिया-(पु०) थोक फ़रोश, कमीशन पर माल बेचने वाला تھوک فروش، کمیشن پر مال بیچنے والا۔
आणविक-(वि०) जौहरी, एटमी, ज़र्राती جوہری، ایٹمی، ذرّاتی۔
आतंक-(पु०) ख़ौफ़, हरास, दहशत, रोब خوف، ہراس، دہشت، رعب۔
आततायी-(पु०) ग़ासिब, ज़ालिम غاصب، ظالم۔
आतिथ्य-(पु०) मेहमानदारी, मेहमान नवाज़ी مہمانداری، مہمان نوازی۔
आतिशबाजी-(स्त्री०) आग का खेल, महताबी, फुलझड़ी آگ کا کھیل، مہتابی، پھلجھڑی۔
आतुर-(वि०) बेताब, मुज़्तरिब, बीमार بیتاب، مضطرب، بیمار۔
आत्म-कथा-(स्त्री०) आपबीती, ख़ुदनविश्त آپ بیتی، خود نوشت۔
आत्मज़-(पु०) फ़र्ज़ंद, वलद, बेटा فرزند، ولد، بیٹا۔
आत्म-रक्षा-(स्त्री०) ख़ुदहिफ़ाज़ती, अपनी हिफ़ाजत खुद करना خود حفاظتی، اپنی حفاظت خود کرنا۔
आत्म-विश्वास-(पु०) ख़ुदएतिमादी, अपनी ज़ात पर भरोसा خود اعتمادی، اپنی ذات پر بھروسہ
आत्मश्लाघा-(स्त्री०) ख़ुदसिताई, अपनी आप तारीफ़ करना خودستائی، اپنی آپ تعریف کرنا۔
आत्म-संयम-(पु०) ज़ब्ते–नफ़्स ضبطِ نفس۔
आत्म-समर्पण-(पु०) ख़ुदसुपुर्दगी, ख़ुदहवालगी خودسپردگی، خود حوالگی۔
आत्म-हत्या-(स्त्री०) ख़ुदकुशी, अपने को ख़ुद मार डालना خودکشی، اپنے کو خود مار ڈالنا۔
आत्मा-(स्त्री०) रूह, जान, दिल رُوح، جان، دل۔
आत्मानुभूति-(स्त्री०) इर्फ़ाने–ज़ात, ख़ुदशनासी عرفانِ ذات، خودشناسی۔
आत्मीय-(वि०) अपना, ख़्वेश, क़रीबी اپنا، خویش، قریبی۔
आदत-(स्त्री०) ख़स्लत, तौर, तरीक़ा, चाल चलन, तबीअत दस्तूर, रस्म خصلت، طور، طریقہ، چال چلن، طبیعت، دستور، رسم۔
आदम-(पु०) आदमी, इन्सान آدمی، انسان۔
आदम-खोर-(वि०) आदमख़ोर, जो जानवर (चीता) आदमी खाता है। آدم خور، جو جانور (چیتا) آدمی کھاتا ہے۔
आदमी-(पु०) आदमी, इन्सान آدمی، انسان،
आदर-(पु०) अदब, इज़्ज़त, एहतिराम ادب، عزت، احترام۔
आदरणीय-(वि०) क़ाबिले–एहतिराम, लाइक़े–ताज़ीम قابلِ احترام، لائقِ تعظیم۔
आदर्श-(पु०) नमूनः, मिसाल, नसबुल–ऐन نمونہ، مثال، نصب العین۔
आदर्शवाद-(पु०) ऐनियत, मिसालीयत عینیت، مثالیت،
आदर्शवादी-(वि०) ऐनियतपसंद, मिसालीयतपसंद عینیت پسند، مثالیت پسند۔
आदान-(पु०) लेना, अख़्ज करना لینا، اخذ کرنا۔
आदान-प्रदान-(पु०) तबादलः, दादो–सितद, लेन–देन تبادلہ، دادوستد، لین دین۔
आदि-(अ०) वग़ैरह, अलहदः, इसके सिवा وغیرہ، علیحدہ، اس کے سوا۔
आदि-तालु-(पु०) मूसीक़ी का एक ताल موسیقی کا ایک تال
आदित्य-(पु०) आदिति के बेटे, देवता, सूरज آدتی کے بیٹے، دیوتا، سورج۔
आदिवासी-(पु०) अस्ल बाशिंदः, आदीवासी اصل باشندہ، آدیواسی۔
आदेश-(पु०) हुक्म, फ़र्मान حکم، فرمان۔
आदेशपत्र-(पु०) परवानः, हुक्म नामः, इजाज़त नामः پروانہ، حکم نامہ، اجازت نامہ۔
आदेशानुसार-(पु०) हसबुलइर्शाद, हसबुलहुक्म حسبُ الارشاد، حسبُ الحکم۔
आद्यक्षर-(पु०) इब्तिदाई हुरूफ़, इनिशियल ابتدائی حروف، اِنیشیل۔
आधा-(वि०) आधा, निस्फ़, नीम آدھا، نصف، نیم۔
आधार-(पु०) बुन्याद, इन्हिसार, असास, अस्ल بُنیاد، انحصار، اَساس، اصل۔
आधारभूत-(वि०) बुन्यादी, अस्ल, जड़ بنیادی، اصل، جڑ۔
आधारित-(वि०) मबनी, मुनहसिर مبنی، منحصر۔
आधि-(स्त्री०) ज़हनी तक्लीफ़ ذہنی تکلیف۔
आधिक्य-(पु०) कस्रत, ज़ियादती, बुहतात کثرت، زیادتی، بہتات۔
आधिपत्य-(पु०) तसल्लुत, इख़्तियार, मिल्कियत تسلّط، اختیار، ملکیت۔
आधुनिक-(वि०) जदीद, मौजूदः, हाल–का, नया جدید، موجودہ، حال کا، نیا۔
आध्यात्मिक-(वि०) रूहानी, पाक, साफ़, मुक़द्दस رُوحانی، پاک، صاف، مقدّس۔
आनंद-(पु०) ख़ुशी, मसर्रत, निशात, خوشی، مسرّت، نشاط،

लुत्फ़ لطف -

आनंद-मंगल-(पु०) एशों—निशात, अच्छी ज़िन्दगी عیش ونشاط ، اچھی زندگی -

आनंदित-(वि०) शाद, ख़ुश,मसरूर,मेहज़ूज़ - شاد، خوش، مسرور، محظوظ -

आन-(स्त्री०) आबरू, आन آبرو، آن -

आनन-(पु०) रूख़, चेहरः, बुश्रः رُخ ، چہرہ ، بُشرہ -

आनबान-(स्त्री०) शानो—शौकत, तुमतुराक़, आन बान شان وشوکت ، طمطراق ، آن بان -

आनाकानी-(स्त्री०) हीलःहवालः, टालमटोल حیلہ حوالہ ، ٹال مٹول -

आनुमानिक-(वि०) तख़्मीनःजाती, क़ियासी, ख़ियाली تخمینہ ذاتی ، قیاسی ، خیالی -

आनुषंगिक-(वि०) ज़िम्नी, शुदनी, अरज़ी, सबबी ضمنی ، شُدنی ، عرضی ، سببی -

आपत्काल-(पु०) वक़्ते—आफ़त, वक़्ते—मुसीबत وقتِ آفت ، وقتِ مصیبت

आपत्ति-(स्त्री०) मुसीबत, परेशानी, एतिराज़, उज़्र مصیبت ، پریشانی ، اعتراض ، عُذر -

आपदा-(स्त्री०) मुश्किल, मुसीबत, शामत- مُشکل، مصیبت ، شامت-

आपसी-(वि०) बाहमी, मिलजुल कर باہمی ، مِل جُل کر -

आपराधिक-(पु०) फ़ौजदारी, दांडिक فوجداری ، ڈانڈک -

आपराधिक आरोप-(पु०) फ़ौजदारी—इलज़ाम فوجداری - الزام -

आपात-स्थिति-(स्त्री०) हंगामी हालत, हंगामी हालात ہنگامی حالت ، ہنگامی حالات -

आपाद-मस्तक-(अ०) अज़सर, तापा, सरापा ازسرتاپا ، سراپا -

आपा-धापी-(स्त्री०) नफ़्सा—नफ़्सी, आपा—धापी - نفسہ نفسی ، آپا دھاپی -

आपेक्षिक-(वि०) तनासुबी , तक़ाबुली, निस्बती تناسبی ، تقابلی ، نسبتی -

आबद्ध-(पु०) वाबस्तः, बंधा हुआ, संबंधी, स्वजन- وابستہ، بندھا ہوا، سمبندھی، سوجن-

आबकारी-(स्त्री०) शराब की दुकान, शराब का मुहकमा شراب کی دوکان ، شراب کا محکمہ -

आबदाना-(पु०) खाना पानी, ग़िज़ा کھانا پانی ، غذا -

आबनूस-(पु०) एक पेड़ का नाम है, जिस की लकड़ी सियाह और वज़नी होती है। ایک پیڑ کا نام ہے جس کی لکڑی سیاہ اور وزنی ہوتی ہے ۔

आब-पाशी-(स्त्री०) छिड़काव, सिचाँई چھِڑکاؤ ، سینچائی -

आबरू-(स्त्री०) क़द्र मन्ज़लत, इज़्ज़त قدر منزلت ، عزت -

आब-हवा-(स्त्री०) मौसम, रंग—ढ़ंग موسم ، رنگ ڈھنگ -

आबादी-(स्त्री०) बस्ती, चहल, पहल, रौनक़- بستی، چہل پہل ، رونق -

आभा-(स्त्री०) आब, चमक, नूर, झलक آب، چمک، نور، جھلک -

आभार-(पु०) एहसान, ज़ेरबारी, बार احسان ، زیرباری ، بار -

आभारी-(वि०) एहसानमंद, मम्नून, ज़ेरबार- احسان مند، ممنون، زیربار -

आभास-(पु०) इश्तिबाह, झलक, इशारः اشتباہ ، جھلک ، اشارہ -

आभिजात्य-(पु०) नजाबत, शराफ़त نجابت ، شرافت -

आभूषण-(पु०) ज़ेवर, ज़ेब देने वाला, गहना زیور ، زیب دینے والا ، گہنا -

आभ्यंतर-(वि०) अदरूनी, दाख़िली اندرُونی ، داخلی -

आमंत्रण-(पु०) दावत, बुलावा دعوت ، بُلاوا -

आमंत्रित-(वि०) मदऊ, न्योता दिया हुआ مدعو ، نیوتہ دیا ہوا -

आम-(पु०) एक मशहूर फल का नाम ایک مشہور پھل کا نام -

आमदनी-(स्त्री०) पैदावार, फ़ायदाः پیداوار ، فائدہ -

आमना-सामना-(पु०) मुक़ाबलः, मुठभेड़ مقابلہ ، مُٹھ بھیڑ -

आमरण-(अ०) मरने के वक़्त तक, ताहयात مرنے کے وقت تک ، تاحیات -

आमला-(पु०) आँवला, एक तुर्शफल آنولہ ، ایک تُرش پھل -

आमादा-(वि०) मुस्तअइद, तैय्यार, राज़ी مستعد ، تیار ، راضی -

आमिष-(पु०) ग़ोश्त, लहम گوشت ، لحم -

आमुख-(पु०) तम्हीद, दीबाचः, पेशलफ़्ज़ تمہید ، دیباچہ ، پیش لفظ

आमोद-(पु०) तफ़रीह, फ़रहत, ख़ुशी تفریح ، فرحت ، خوشی -

अमोद-प्रमोद-(पु०) तफ़्रीह, दिललगी تفریح ، دِل لگی -

आय-(स्त्री०) आमदनी, मुनाफ़अः, आमद آمدنی ، منافع ، آمد -

आयकर-(पु०) इनकमटेक्स, महसूले—आमदनी اِنکم ٹیکس ، محصُولِ آمدنی -

आयत-(वि०) वसीअ़, तबील, मुस्ततील وسیع ، طویل ، مستطیل -

आयतन-(पु०) मकान, मावद, हज़्म مکان ، مواد ، حجم -

आय-व्यय-(पु०) आमद व खर्च آمد و خرچ -

आय व्ययक-(वि०) बजट, मीज़ानियः بجٹ ، میزانیہ -

आया-(स्त्री०) दायः, दूध पिलाने वाली औरत دایہ ، دودھ پلانے والی عورت -

आयात-(स्त्री०) दरामद, मुल्क में लाना درآمد ، ملک میں لانا -

आयत-(वि०) दरामदशुदः, दरामदः درآمد شدہ ، درآمدہ -

आयाम-(पु०) कुशादगी, वुसअ़त, तूल - کشادگی ، وسعت ، طول -

आयास-(पु०) मेहनत, जफ़ाकशी, जहद محنت ، جفاکشی ، جہد -

आयु-(स्त्री०) उम्र, ज़िन्दगी, जीवन काल - عمر ، زندگی ، جیون کال -

आयुक्त-(पु०) कमिशनरः, आमिल کمشنر ، عامل -

आयुध-(पु०) अस्लिहः, हथयार اسلحہ ، ہتھیار -

आयुर्वेद-(पु०) तिबे—हिन्दी, इल्मे तिब, हिक्मत طبِ ہندی ، علمِ طب ، حکمت -

आयोग-(पु०) कमीशन, जमाअते माहीरीन کمیشن ، جماعتِ ماہرین -

आयोजक-(पु०) मुंतज़िम, मुंस्रिम, कार परदाज़ مُنتظم ، مُنصرم ، کارپرداز -

आयोजन-(पु०) तंज़ीम, इंसिाम, तैयारी, सई — تنظیم، انصرام، تیاری، سعی۔
आरंभ-(पु०) इब्तिदा, आग़ाज, शुरूअ — ابتدا، آغاز، شروع۔
आरक्षण-(पु०) तहफ़्फ़ुज, तख़्सीस, रिज़र्वेशन — تحفظ، تخصیص، ریزرویشن۔
आरजू-(स्त्री०) आर्ज़ू, उम्मीद, ख़्वाहिश, मतलब — آرزو، اُمید، خواہش، مطلب۔
आरती-(स्त्री०) देवी–देवताओं के चारों तरफ़ चिराग़ घुमाना, आरती का सामान — دیوی، دیوتاؤں کے چاروں طرف چراغ گھمانا، آرتی کا سامان
आरंभ-(पु०) आग़ाज़, शुरूआत — آغاز، شروعات۔
आर-पार-(पु० अ०) इधर से उधर तक, इस पार से उस पार दोनों किनारे — اِدھر سے اُدھر تک، اِس پار سے اُس پار دونوں کنارے۔
आरसी-(स्त्री०) आईनः, एक ख़ास अँगूठी जिस में आईनः जड़ा होता है, उससे दुल्हा दुल्हन एक दूसरे को देखते है। — آئینہ، ایک خاص انگوٹھی جس میں آئینہ جڑا ہوتا ہے اُس سے دُولہا دلہن ایک دوسرے کو دیکھتے ہیں
आरा-(पु०) (आरः), सुतारी, आरास्ता करने वाला — (آرا، سُتاری، آراستہ کرنے والا۔
आराधक-(पु०) परस्तार, पुजारी — پرستار، پُجاری۔
आराध्य-(वि०) पूजा के काबिल, परस्तीदनी — پُوجا کے قابل، پرستیدنی۔
आराम-(पु०) चैन; सकून, राहत — چین، سکون، راحت۔
आराम कुर्सी–(स्त्री०) बड़ी कुर्सी, जिस पर पैर फैला कर आदमी लेट सकता है। — بڑی کرسی، جس پر پیر پھیلا کر آدمی لیٹ سکتا ہے۔
आरामगाह-(स्त्री०) आराम करने की जगह — آرام کرنے کی جگہ۔
आरी-(स्त्री०) छोटा आरा — چھوٹا آرہ۔
आरोग्य-(पु०) तनदुरुस्ती, सेहतमंदी, सेहत — تندرستی، صحت مندی، صحت
आरोप-(पु०) बुहतान, इल्ज़ाम, तुहमत — بہتان، الزام، تہمت۔
आरोपण-(पु०) तंसीब, इल्ज़ाम, तवहहुम, इंतिसाब, मंढना — تنصیب، الزام، توہم، انتساب، منڈھنا۔
आरोपित-(वि०) मुल्ज़िम, नस्ब, मंसूब — ملزم، نسب، منسوب۔
आरोपित करना-(पु०) इलज़ाम लगाना — الزام لگانا۔
आरोह-(पु०) ऊपर–चढ़ना, चढ़ाई, राकिब, सवार — اُوپر چڑھنا، چڑھائی، راقب، سوار۔
आरोहण-(पु०) ऊपर–चढ़ना, सवार होना, सवारी — اُوپر چڑھنا، سوار ہونا، سواری۔
आरोही-(वि०) चढ़ने वाला, ऊपर जाने वाला सवार, राकिब — چڑھنے والا، اُوپر جانے والا، سوار، راقب۔
आर्थिक-(वि०) इक़्तिसादी; मआशी, माद्दी, माली — اقتصادی، معاشی، مادّی، مالی۔
आर्द्र-(वि०) नम, तर, मर्तूब, सैयाल, रक़ीक़ — نم، تر، مرطوب، سیال، رقیق
आर्य-(वि० पु०) आला, बरतर, आरयाई, आर्य क़ौम — اعلیٰ، برتر، آریائی، آریہ قوم۔
आलंकारिक-(वि०) आराइशी, आरास्तः, मुरस्सा, सनाएदां — آرائشی، آراستہ، مرصّع، صنائع داں۔
आलपीन-(वि०) पिन, घुंडीदार सुई, कागज़ को नत्थी करने वाली पिन — پن، گھنڈی دار سوئی، کاغذ کو نتھی کرنے والی پن۔
आलसी-(वि०) काहिल, सुस्त, कामचोर — کاہل، سُست، کام چور۔
आलस्य-(पु०) सुस्ती, काहिली — سُستی، کاہلی۔
आलस-(पु०) सुस्ती — سُستی۔
आला-(वि० पु०) बरतर, बुर्ज़ुग, बड़ा ताक़, आलः — برتر، بزرگ، بڑا، طاق، آلہ۔
आलाप-(पु०) गुफ़्तगू, मूसीक़ी के सातों सुर, रियाज़, तरन्नुम — گفتگو، موسیقی کے ساتوں سُر، ریاض، ترنم۔
आलिंगन-(पु०) हमआग़ोशी, बग़लगीरी — ہم آغوشی، بغل گیری۔
आलीशान–(वि०) बड़ा खूबसूरत, आलीशान, बहुत अच्छा — بڑا خوبصورت، عالیشان، بہت اچھا۔
आलू-(पु०) ज़मीन के अन्दर उगने वाली मशहूर तरकारी का नाम — زمین کے اندر اُگنے والی مشہور ترکاری کا نام۔
आलूबुखारा-(पु०) एक मशहूर फल का नाम जो मुल्क बुख़ारा की तरफ़ होता है। — ایک مشہور پھل کا نام جو ملک بخارا کی طرف ہوتا ہے۔
आलेख-(पु०) इम्ला, तहरीर नामः, निगारिश — املا، تحریر نامہ، نگارش۔
आलेखन-(पु०) लिखना, नक़्क़ाशी, मुसव्विरी, ख़त्ताती — لکھنا، نقاشی، مصوّری، خطّاطی۔
आलोक-(पु०) रोशनी, नूर — روشنی، نوُر۔
आलोचक-(पु०) मुबस्सिर, नक़्क़ाद, नाक़िद — مبصّر، نقّاد، ناقد۔
आलोचना-(स्त्री०) तन्क़ीद, तब्सिरः, नक़्दो–नज़र — تنقید، تبصرہ، نقد ونظر
आवंटन-(पु०) तक़्सीम, तख़्सीस, एलॉटमेंट — تقسیم، تخصیص، الاٹمنٹ۔
आवक-(स्त्री०) आमद, पैदाइश — آمد، پیدائش۔
आवती-(स्त्री०) रसाई, रसीद, पेशक़दमी — رسائی، رسید، پیش قدمی
आवधिक-(वि०) मीआदी, मौसमी — میعادی، موسمی۔
आवभगत-(स्त्री०) ख़ातिरदारी, ख़ातिर–तवाज़ो, आवभगत — خاطرداری، خاطر تواضع، آؤبھگت۔
आवरण-(पु०) ख़ोल, पर्दः लिफ़ाफ़ः, सरपोश — خول، پردہ، لفافہ، سرپوش۔
आवर्ती-(वि०) मुतवाली, दाइर — متوالی، دائر۔
आवश्यक-(वि०) ज़रूरी नागुज़ीर, — ضروری، ناگزیر۔

मत्लूब, लाज़िमी مطلوب، لازمی۔

आवश्यकता-(स्त्री०) ज़रूरत, एहतियाज, तलब ضرورت، احتیاج، طلب۔

आबंटित-(पु०) तक़सीम تقسیم

आवागमन-(पु०) आमदो—रफ़्त, आना जाना, तनासुख آمد ورفت، آناجانا، تناسخ۔

आवाज-(स्त्री०) सदा, आहट, खटका صدا، آہٹ، کھٹکا۔

आवारा-(वि०) सरगरदाँ, परेशान, बदचलन سرگرداں، پریشان، بدچلن

आवारागर्दी-(स्त्री०) आवारगी, परेशानी آوارگی، پریشانی۔

आवास-(पु०) रिहाइशगाह, मकान رہائش گاہ، مکان۔

आवाहन-(पु०) दावत, दुआ, सला دعوت، دعا، صلا۔

आविर्भाव-(पु०) ज़ुहूर, नुमूद, बेअ़सत, इज़हार ظہور، نمود، بعثت، اظہار۔

आविष्कार-(पु०) ईजाद, मुज़ाहरः, दरयाफ़्त ایجاد، مظاہرہ، دریافت۔

आवृत्ति-(स्त्री०) तक्रार, इआ़दः تکرار، اعادہ۔

आवेग-(पु०) जोश, हेजान, तेज़ी جوش، ہیجان، تیزی۔

आवेदक-(पु०) अर्ज़ीगुज़ार, दरख़्वास्तदेहिंदः عرضی گذار، درخواست دہندہ

आवेदन-(पु०) दरख़्वास्त (दरख़ास्त), अर्ज़ درخواست، عرض۔

आवेदन-पत्र(पु०) दरख़्वास्त, अर्ज़ी درخواست، عرضی۔

आवेश-(पु०) हैजान, जोश, झोंक ہیجان، جوش، جھونک۔

आशंका-(स्त्री०) ख़दशः, अंदेशः, ख़तरः خدشہ، اندیشہ، خطرہ۔

आशंसा-(स्त्री०) ख़्वाहिश, तलब, ज़रूरत, ज़िक्र خواہش، طلب، ضرورت، ذکر۔

आशय-(पु०) मंशा, मत्लब, मुराद منشا، مطلب، مراد۔

आशा-(स्त्री०) उम्मीद, आसरा, तवक़्क़ो, भरोसा اُمید، آسرا، توقع، بھروسہ۔

आशाजनक-(वि०) उम्मीद, अफ़ज़ा اُمید افزا۔

आर्शीवाद-(पु०) दुआ دعا۔

आशु-टंकक-(पु०) स्टेनो टाइपिस्ट اسٹینو ٹائپسٹ۔

आशुलिपि-(स्त्री०) मुख़्तसर नवीसी, शॉर्टहैंड مختصر نویسی، شارٹ ہینڈ۔

आशुलिपिक-(पु०) मुख़्तसरनवीस, रटेनोग्राफ़र مختصر نویس، اسٹینوگرافر۔

आश्चर्य-(पु०) हैरत, तअज्जुब, इस्तेअ़जाब حیرت، تعجب، استعجاب۔

आश्रम-(पु०) दरगाह, ख़ानक़ाह, हिन्दू मजहब के लिहाज़ से जिंदगी के चार मरहले درگاہ، خانقاہ، ہندو مذہب کے لحاظ سے زندگی کے چار مرحلے۔

आश्रय-(पु०) आसरा, पनाह, ठिकाना, सहारा آسرا، پناہ، ٹھکانہ، سہارا۔

आश्रित-(वि०) मुतवस्सिल, दरतनिगर, मुनहसर متوسل، دست نگر، منحصر۔

आश्वस्त-(वि०) मुतमइन, पुरयक़ीन مطمئن، پُریقین۔

आश्वासन-(पु०) यक़ीनदेहानी, दिलासा, तसल्ली یقین دہانی، دلاسا، تسلّی۔

आस-(स्त्री०) उम्मीद, आसरा اُمید، آسرا۔

आसक्त-(वि०) फ़िरेफ़्तः, वारफ़्तः, गुम, महव فریفتہ، وارفتہ، گم، محو۔

आसक्ति-(स्त्री०) फ़िरेफ़्तगी, महवीयत, गगन, गुमगशतगी فریفتگی، محویت، گگن، گمگشتگی۔

आसन-(पु०) नशिस्त, आसन (आसनी) نشست، آسن (آسنی)

आसन्न-(वि०) क़रीब, मुत्तसिल قریب، متّصل۔

आसन्न अधिकारी-(पु०) अफ़्सरे—रास्त, अफ़्सरे—बाला افسر راست، افسر بالا۔

आसपास-(अ०) इर्दगिर्द, क़ुर्बो—जवार اردگرد، قرب وجوار۔

आसमान-(पु०) चर्ख़, फ़लक, गरदूँ چرخ، فلک، گردوں۔

आसमानी-(वि०) आसमान के रंग का, आसमान को छूने वाला, आसमान पर या से آسمان کے رنگ کا، آسمان کو چھونے والا، آسمان پر یا سے۔

आसरा-(पु०) उम्मीद, आस, सहारा اُمید، آس، سہارا۔

आसान-(वि०) सहल, सहज, सुगम سہل، سہج، سُگم

आसार-(पु०) निशान, अ़लामत, लच्छन نشان، علامت، لچھن۔

आसीन-(वि०) क़ाइम, बैठा हुआ, मसनदनशीन قائم، بیٹھا ہوا، مسند نشین۔

आसीस-(स्त्री०) तकियः, दुआ تکیہ، دعا۔

आसुरी-(वि०) इफ़्रीती, गैरइंसानी, फ़ौक़लबशरी عفریتی، غیرانسانی، فوق البشری۔

आस्तिक-(वि०) ख़ुदापरस्त, मज़हबी, दीनदार خداپرست، مذہبی، دین دار۔

आस्तीन-(स्त्री०) हाथ को ढकने वाला कपड़े का हिस्सा ہاتھ کو ڈھکنے والا کپڑے کا حصہ۔

आस्था-(स्त्री०) एतिक़ाद, अक़ीदत, यक़ीन اعتقاد، عقیدت، یقین۔

आह-(अ०) हाय, अफ़सोस, साँस, दम ہائے، افسوس، سانس، دم۔

आहट-(स्त्री०) ख़टका, आवाज़ کھٹکا، آواز۔

आहत-(वि०) ज़ख़्मी, मजूह زخمی، مجروح۔

आहार-(पु०) खाना खाना, तआ़म کھانا کھانا، طعام۔

आहिस्ता-(अ०) धीरे—धीरे دھیرے دھیرے۔

आहुति-(स्त्री०) हवन का समान, नज़्, क़ुर्बानी ہون کا سامان، نذر، قربانی۔

आहलाद-(पु०) ख़ुशी, मसर्रत خوشی، مسرت۔

आहवान-(पु०) दावत, दावते—अस्मा, सला, बुलावा, دعوت، دعوتِ اسما، صلا، بلاوا۔

इ

इंगित-(पु०) ईमा, इशारः, सई — ایما، اشارہ، سعی۔

इंच-(पु०) गज का छत्तीसवाँ हिस्सा — گز کا چھتیسواں حصہ۔

इंजन-(पु०) भाप की कल, कलः, आलः — بھاپ کی کل، کلہ، آلہ۔

इंजीनियर-(पु०) माहिरे इल्म, तआमीर, कुल साज़ी — ماہر علم، تعمیر، کل سازی۔

इंजीनियरी-(स्त्री०) तआमीरात व कुलव आलात का काम जानने वाला — تعمیرات و کل آلات کا کام جاننے والا۔

इंजील-(स्त्री०) बाइबिल, खुशखबरी, अस्मानी किताब — بائبل، خوشخبری، آسمانی کتاب۔

इंतजाम-(पु०) बन्दोबस्त करना, क़ाम पूरा करना — بندوبست کرنا، کام پورا کرنا۔

इंतजार-(पु०) राह देखना, इंतिज़ार — راہ دیکھنا، انتظار۔

इंदराज-(पु०) दाख़िल होना, दर्ज होना — داخل ہونا، درج ہونا۔

इंद्रधुनष-(पु०) क़ौसे—कुज़ह, धनुक — قوس و قزح، دھنک۔

इंद्रिय-(स्त्री०) हिसः, उज़ब, उ़ज़वे—तनासुल — حصہ، عضو، عضو تناسل۔

इंसानियत-(स्त्री०) आदमियत, दानाई, शऊर — آدمیت، دانائی، شعور۔

इंसाफ-(पु०) बराबर बराबर बांटना, अ़दल फैसला करना — برابر بانٹنا، عدل فیصلہ کرنا۔

इकट्ठा-(वि०) जमअ़(जमा), इकट्ठा, मुजतमा — جمع (جما)، اکٹھا، مجتمع۔

इकतालीस-(वि०) चालीस और एक (गिनती) — چالیس اور ایک (گنتی) ۴۱

इकतीस़-(वि०) तीस और एक (गिनती) — تیس اور ایک (گنتی) ۳۱

इकरार-(पु०) मान लेना, तसलीम करना, हामी — مان لینا، تسلیم کرنا، ہامی۔

इकरारनामा-(पु०) इकरार की तहरीर, दस्तावेज — اقرار کی تحریر، دستاویز۔

इकलौता-(वि०) इक़्लौता, अकेला, वाहिद — اکلوتا، اکیلا، واحد۔

इकसठ-(वि०) साठ और एक (गिनती) — ساٹھ اور ایک (گنتی) ۶۱

इकहत्तर-(वि०) सत्तर और एक (गिनती) — ستر اور ایک (گنتی) ۷۱

इकहरा-(वि०) यकतह, एक तह का जो दुहेरा न हो — ایک تہ، ایک تہ کا جو دوہرا نہ ہو۔

इकाई-(स्त्री०) वहदत, शुमार का पहला दर्जा — وحدت، شمار کا پہلا درجہ۔

इक्का-(पु०) झुंड से अलग रहने वाला जानवर यक्कः — جھنڈ سے الگ رہنے والا جانور یکہ۔

इक्का-दुक्का-(वि०) खाल—खाल, बहुत कम — خال خال، بہت کم۔

इक्कीस-(वि०) बीस और एक (गिनती) — بیس اور ایک (گنتی) ۲۱

इक्यानवे(इकानवे)-(वि०) नब्बे और एक (गिनती) — نوے اور ایک (گنتی) ۹۱

इक्यावन-(वि०) पचास और एक (गिनती) — پچاس اور ایک (گنتی) ۵۱

इक्यासी-(वि०) इक़्यासी, अस्सी और एक (गिनती) — اکیاسی، اسی اور ایک (گنتی) ۸۱

इच्छा-(स्त्री०) ख़्वाहिश, तलब, रग़बत — خواہش، طلب، رغبت۔

इच्छुक-(वि०) ख़्वाहिशमंद, तलबग़ार, मुशताक — خواہش مند، طلبگار، مشتاق۔

इजाज़त-(स्त्री०) रूख़्सत, मन्जूरी — رخصت، منظوری۔

इजारबंद-(पु०) कमरबन्द, इज़ारबंद, नाड़ा — کمربند، ازاربند، ناڑہ

इज़्ज़त-(स्त्री०) बुर्ज़ुगी, अदब, तआज़ीम — بزرگی، ادب، تعظیم۔

इठलाना-(क्रि०) इठलाना, इतराना, नख़रे करना या दिखाना — اٹھلانا، اترانا، نخرے کرنا، یا دکھانا۔

इतना-(अ०) इतना (चंदां) — اتنا (چنداں)۔

इतमीनान-(पु०) तसल्ली, ढारस — تسلی، ڈھارس۔

इतराना-(क्रि०) ग़ुरूर करना, घमंड करना — غرور کرنا، گھمنڈ کرنا۔

इतवार (रविवार)—(पु०) यकशंबः — یکشنبہ۔

इति-(अ०) खातिमः, ख़त्म, आखिर, तमाम, इतना ही, इसी क़दर — خاتمہ، ختم، آخر، تمام، اتنا ہی، اسی قدر۔

इतिहास-(पु०) तारीख़, तवारीख़ — تاریخ، تواریخ۔

इत्तफाक-(पु०) इत्तिफ़ाक़, इत्तेहाद, दोस्ती — اتفاق، اتحاد، دوستی۔

इत्तिला (इत्तला)-(स्त्री०) ख़बर देना, आगाह करना — خبر دینا، آگاہ کرنا۔

इत्यादि-(अ०) वग़ैरह — وغیرہ۔

इत्र (अतर)-(पु०) इत्र, खुशबू, महक — عطر، خوشبو، مہک۔

इधर-(अ०) इधर, इस तरफ, इंजानिब — ادھر، اس طرف، ایں جانب۔

इनकार-(पु०) इन्कार, न मानना. मना करना, मुख़ालफत — انکار، نا ماننا، منع کرنا، مخالفت۔

इनसान (इन्सान)-(पु०) आदमी, आँख की पुतली — آدمی، آنکھ کی پتلی۔

इनसानियत-(स्त्री०) आदमीयत, दानाई — آدمیت، دانائی۔

इनाम-(पु०) बख़्शीश करना, तोहफा देना — بخشیش کرنا، تحفہ دینا۔

इने-गिने-(वि०) मादूदे—चंद, गिने—चुने — معدود چند، گنے چنے

इन्कलाब (इनकिलाब)-(पु०) इन्क़लाब, उल्ट पल्ट, ग़र्दिश ज़माना — انقلاب، الٹ پلٹ، گردش زمانہ۔

इमरती-(स्त्री०) इमरती, एक मशहूर मिठाई जो माश के आटे से बनाई जाती है। امرتی، ایک مشہور مٹھائی جو ماش کے آٹے سے بنائی جاتی ہے۔

इमली-(स्त्री०) तमर हिन्दी, एक पेड़ का नाम تمر ہندی، ایک پیڑ کا نام

इमामदस्ता-(पु०) हावनदस्तः, ओखली, खरल व मूसल هاونِ دستہ، اوکھلی، کھرل و موسل۔

इमारत-(स्त्री०) इमारत, महल, मकान عمارت، محل، مکان۔

इम्तहान-(पु०) आज़माना, आज़माइश آزمانا، آزمائش۔

इरादा-(पु०) इरादः, क़स्द, नियत, मन्शा ارادہ، قصد، نیت، منشا۔

इर्द-गिर्द-(अ०) हर तरफ़, आस पास, बोहतात ہر طرف، آس پاس، بہتات۔

इलाका-(पु०) इलाक़ः (अलाकः), लगाओ, علاقہ (عَلاقہ) لگاؤ۔

इलायची-(स्त्री०) इलाएची, एक किस्म के बीज का नाम है जो मसाले में या पान में रहती है। الائچی، ایک قسم کے بیج کا نام ہے جو مسالہ میں یا پان میں رہتی ہے۔

इल्म-(पु०) जानना, समझ, फ़न . आदत, वजह, جاننا، سمجھ، فن، عادت، وجہ۔

इशारा-(पु०) इशारः केनायः, अलामत اشارہ، کنایہ، علامت۔

इश्क़-(पु०) इश्क़, मुहब्बत, बेहद मुहब्बत करना, ख़्वाहिश عشق، محبت، بے حد محبت کرنا، خواہش۔

इश्तहार-(पु०) मशहूर करना, एलान, शोहरत देना مشہور کرنا، اعلان، شہرت دینا۔

इष्ट-(वि०) मत्लूबः, महबूब, मत्लूब مطلوبہ، محبوب، مطلوب۔

इस-(स०) इशाराः, क़रीब اشارہ، قریب۔

इसलिए-(अ०) लिहाज़ा لہٰذا۔

इस्तरी-(स्त्री०) औरत, बीवी, जोरू عورت، بیوی، جورو۔

इस्तीफ़ा-(पु०) इस्तेअ़फा, माफ़ी माँगना, मुलाज़मत से म़ाफी चाहना استعفیٰ، معافی مانگنا، ملازمت سے معافی چاہنا۔

इस्तेमाल-(पु०) इस्तेअ़माल, काम में लाना استعمال، کام میں لانا۔

इस्पात-(पु०) फ़ौलाद, पक्का लोहा فولاد، پکا لوہا۔

ईट-(स्त्री०) ख़िश्त, छोटा नेज़ा خشت، چھوٹا نیزہ۔

ईधन-(पु०) ईधन, हैज़ुम, जलाने के अस्बाब ایندھن، ہیزم، جلانے کا اسباب

ईख-(स्त्री०) गन्ना, पोन्डा گنّا، پونڈا۔

ईजाद-(स्त्री०) नई चीज़ बनाना, नई बात पैदा करना, वजूद में लाना, इख़्तिराअ़ نئی چیز بنانا، نئی بات پیدا کرنا، وجود میں لانا، اختراع۔

ईद-उल-फ़ितर-(स्त्री०) ईदुल–फ़ित्र, मुरलमानों का त्योहार عید الفطر، عید کا تیوہار، مسلمانوں کا تیوہار۔

ईदगाह-(स्त्री०) ईद की नमाज़ पढ़ने की जगह عید کی نماز پڑھنے کی جگہ۔

ईमान-(पु०) अमान देना, मज़हब, अकीदाः امان دینا، مذہب، عقیدہ۔

ईमानदार-(वि०) दयानतदार, रास्तबाज़ دیانتدار، راست باز۔

ईमानदारी-(स्त्री०) दयानतदारी, रास्तबाजी دیانتداری، راست بازی۔

ईर्ष्या-(स्त्री०) हसद, जलन حسد، جلن۔

ईश्वर-(पु०) अल्लाह, खुदा اللہ، خدا۔

ईसवी-(वि०) ईसवी, मसीही عیسوی، مسیحی۔

ईसाई-(पु०) ईसाई, नस्रानी, ईसवी, मसीही عیسائی، نصرانی، عیسوی، مسیحی۔

उ

उंगली-(स्त्री०) उंगली, अंगुश्त انگلی، انگشت۔

उंडेलना-(क्रि०) डालना, गिराना, ख़ाली करना ڈالنا، گرانا، خالی کرنا۔

उऋण-(वि०) ओह्दःबरा, सबुकदोश, बेबाक عہدہ برآ، سُبکدوش، بیباق۔

उकताना-(क्रि०) ऊबना, परेशान होना, उचाट होना اوبنا، پریشان ہونا، اُچاٹ ہونا

उकसाना-(क्रि०) उभारना, भड़काना, अमादाः करना اُبھارنا، بھڑکانا، آمادہ کرنا۔

उकेरना-(क्रि०) नक़्क़ाशी करना, कंदः करना نقاشی کرنا، کَندہ کرنا۔

उक्त-(वि०) मज्क़ूर, मज्कूरए–बाला مذکور، مذکورۂ بالا

उक्ति-(स्त्री०) क़ौल, मकूलः, मल्फूज़ः قول، مقولہ، ملفوظہ۔

उखड़ना-(क्रि०) बरकंदः होना برکندہ ہونا۔

उखाड़-पछाड़-(स्त्री०) अज़्लवनस्ब, उखाड़–पछाड़ ازل ونسب، اکھاڑ، پچھاڑ۔

उगना-(क्रि०) रोईदः होना روئیدہ ہونا۔

उगलना-(क्रि०) थूकना, भेद खोलना, राज़ बताना, क़ै करना تھوکنا، بھید کھولنا، راز بتانا، قے کرنا۔

उगाना-(क्रि०) जमाना, पैदा करना, पौधा जमाना جمانا، پیدا کرنا، پودا جمانا۔

उगाहना-(क्रि०) वुसूल करना, वसूलना, وصول کرنا، وصولنا،

उगाही-(स्त्री०) वसूली, वसूलयाबी, तहसील وصولی، وصولیابی، تحصیل۔

उग्र-(वि०) शदीद, तेज़ شدید، تیز۔

उग्रता–(स्त्री०) शिद्दत, तेज़ी شدّت، تیزی۔

उग्रपंथी-(वि०) शिद्दतपसंद, इंतिहापसंद شدّت پسند، انتہاپسند۔

उघड़ना-(क्रि०) खुलना, अफ़्शा होना, उर्यां होना کھلنا، افشا ہونا، عُریاں ہونا۔

उघाड़ना -(क्रि०) खोलना, अफ़्शा करना کھولنا، افشا کرنا۔

उचकना-(क्रि०) उछलना, कूदना, उभरना — اُچھلنا، کودنا، اُبھرنا۔
उचक्का-(पु०) उठाईगीरा, बदचलन — اُٹھائی گیرہ، بدچلن۔
उचटना-(क्रि०) उचाट होना, निशाना ख़ता करना — اُچاٹ ہونا، نشانہ خطا کرنا۔
उचाट-(वि०) उकताया हुआ — اُکتایا ہوا۔
उचित-(वि०) मुनासिब, मौज़ूं, सहीह, मुंसिफ़ानः — مناسب، موزوں، صحیح، منصفانہ۔
उच्च-(वि०) ऊंचा, आला, बरतर — اونچا، اعلیٰ، برتر۔
उच्चतम-न्यायालय-(पु०) अदालते—अज़्मा, सुप्रीमकोर्ट — عدالتِ عظمیٰ، سُپریم کورٹ۔
उच्च न्यायालय-(पु०) अदालते—आलियः, हाईकोर्ट — عدالتِ عالیہ، ہائی کورٹ۔
उच्चायुक्त-(पु०) हाई कमिशनर, आ़ला सफ़ीर — ہائی کمشنر، اعلیٰ سفیر۔
उच्चायोग-(पु०) आला तहक़ीक़ाती कमेटी — اعلیٰ تحقیقاتی کمیٹی۔
उच्चारण-(पु०) तलफ़्फ़ुज़, लहजा — تلفظ، لہجہ۔
उच्छृंखल-(वि०) ग़ैरमुसलसल, ग़ैरमरबूत, बेलगाम — غیر مسلسل، غیر مربوط، بے لگام۔
उछल-कूद-(स्त्री०) लाहासिल सई — لاحاصل سعی۔
उछलना-(क्रि०) कूदना — کودنا۔
उछाल-(स्त्री०) छलांग, उबाल, जोश — چھلانگ، اُبال، جوش۔
उछालना-(क्रि०) कूदना, उभारना — کودنا، اُبھارنا۔
उजड़ना-(क्रि०) वीरान होना — ویران ہونا۔
उजड-(वि०) अक्खड़, नाशाइस्तः — اکھڑ، ناشائستہ۔
उजरत-(स्त्री०) मज़दूरी, बदला — مزدوری، بدلا۔
उजला-(वि०) रोशन, चमकदार, सफ़ेद — روشن، چمکدار، سفید۔
उजागर-(वि०) नुमायां, रोशन — نمایاں، روشن۔
उजाड़ना-(क्रि०) वीरान करना, बरबाद करना — ویران کرنا، برباد کرنا۔
उजाला (उजियाला)-(पु०) रोशनी, रौनक़, तड़का — روشنی، رونق، تڑکا۔
उज्ज्वल-(वि०) रोशन, ताबनाक, उजला, सफ़ेद — روشن، تابناک، اُجلا، سفید۔
उज़्र-(पु०) हीला, बहाना — حیلہ، بہانہ۔
उठना-(क्रि०) खड़ा होना, उभरना — کھڑا ہونا، اُبھرنا۔
उठवाना-(क्रि०) किसी से उठाने का काम कराना — کسی سے اُٹھانے کا کام کرانا۔
उठान-(स्त्री०) बालीदगी, नशव, ख़ेज़िश — بالیدگی، نشوو، خیزش،
उठाना-(क्रि०) खड़ा करना, नीचे से ऊपर करना — کھڑا کرنا، نیچے سے اُوپر کرنا۔

4

उठाव-(पु०) उठान, ख़ेज़िश — اُٹھان، خیزش۔
उड़द (उरद)-(पु०) उड़द, माश, एक क़िस्म के अनाज (दाल) का नाम है। — اُڑد (اُرد)، ماش، ایک قسم کے اناج (دال) کا نام ہے۔
उड़ना-(क्रि०) तैरान, हवा में या आकाश उपर उठना, फैलाना — طیران، ہوا میں یا آکاش (آسمان) اوپر اُٹھنا، پھیلانا۔
उड़ाऊ-(वि०) उड़ानेवाला, मुस्रिफ़ — اُڑانے والا، مصرف۔
उडाका-(वि०) उड़नेवाला, तैयार, उड़ानेवाला — اُڑنے والا، تیار، اُڑانے والا۔
उड़ान-(स्त्री०) पर्वाज़, छलाँग — پرواز، چھلانگ۔
उड़ाना-(क्रि०) चोरी करना, टालना, हवा में फैलाना — چوری کرنا، ٹالنا، ہوا میں پھیلانا۔
उडेलना-(क्रि०) गिराना, ख़ाली करना — گرانا، خالی کرنا۔
उड्डयन-(पु०) हवाबाज़ी, पर्वाज़, तैरान, उड़ान — ہوا بازی، پرواز، طیران، اُڑان۔
उतना-(अ०) उस कदर — اُس قدر۔
उतरना-(क्रि०) नाज़िल होना — نازل ہونا۔
उतराना-(क्रि०) पानी के ऊपर तैरना, उतलाना, नजात पाना — پانی کے اُوپر تیرنا، اُتلانا (اُترانا) نجات پانا۔
उतराव-(पु०) ढाल, नशेब, उतार, निशेबो—फ़राज़, उतार—चढ़ाव — ڈھال، نشیب، اُتار، نشیب و فراز، اُتار چڑھاؤ۔
उतार-चढ़ाव-(पु०) मद—व—जज़्र — مد و جزر۔
उतारना-(क्रि०) नाज़िल होना, ऊपर से नीचे लाना — نازل ہونا، اُوپر سے نیچے لانا۔
उतारू-(वि०) आमादः, तैयार — آمادہ، تیار۔
उतावला-(वि०) जल्दबाज़, बेसब्रा, आ़जिल — جلد باز، بے صبرا، عاجل۔
उतावली-(स्त्री०) जल्दबाजी, बेसब्री — جلدبازی، بے صبری۔
उत्कंठा-(स्त्री०) बेताबी, बचैनी, शदीद ख़्वाहिश — بیتابی، بیچینی، شدید خواہش۔
उत्कर्ष-(पु०) उरूज, तरक़्क़ी, फ़रोग़ — عروج، ترقی، فروغ۔
उत्कीर्ण-(वि०) कंदः, मुन्क़्क़श, सुक़्तः, मुंतशिर — کندہ، مُنقش، شُقتہ، مُنتشر۔
उत्कृष्ट-(वि०) अफ़्ज़लः, उ़म्दः, आला,मुअ़ल्ला — افضل، عمدہ، اعلیٰ، معلیٰ۔
उत्तम-(वि०) उ़म्दः, नफ़ीस, बेहतर, अफ़्ज़ल — عمدہ، نفیس، بہتر، افضل۔
उत्तर-(पु०) जवाब, शिमाल, (शुमाल) उत्तर — جواب، شِمال (شُمال) اُتر۔
उत्तरदायित्व-(पु०) ज़िम्मःदारी जवाबदेही — ذمہ داری، جواب دہی۔

उत्तरदायी-(वि०) जवाबदेह, ज़िम्मेदार جواب دہ، ذمہ دار -

उत्तराकांक्षी-(वि०) मुंतज़िरे–जवाब منتظر جواب -

उत्तराधिकार-(पु०) वरासत, हक़्क़े–वरासत, जानशीनी وراثت، حقِ وراثت، جانشینی -

उत्तराधिकारी-(वि०) वारिस, जानशीन, वली وارث، جانشین، ولی -

उत्तरापेक्षी-(पु०) तालिबे–जवाब طالبِ جواب -

उत्तरार्द्ध-(पु०) निस्फ़े–आख़िर نصفِ آخر -

उत्तरोत्तर-(अ०) बतद्रीज, यके बाद दीगरे, मुसलसल بتدریج، یکے بعد دیگرے، مُسلسل -

उत्तीर्ण-(वि०) कामयाब, पास (इम्तिहान या आज़माइश में) फ़तह کامیاب، پاس (امتحان یا آزمائش میں) فتح -

उत्तेजक-(वि०) इश्तिआल–अंगेज़, मुहरिक اشتعال انگیز، محرک -

उत्तेजना-(स्त्री०) इश्तिआल, तरग़ीब, तहरीक اشتعال، ترغیب، تحریک -

उत्तेजित-(वि०) मुश्तइल, बरअंगेखतः, गज़बनाक مُشتعِل، برانگیختہ، غضبناک -

उत्थान-(पु०) ऊपर उठना, तरक़्क़ी, इर्तिक़ा اُوپر اُٹھنا، ترقی، ارتقا -

उत्पत्ति-(स्त्री०) पैदाइश, तक़्वीन, अस्ल پیدائش، تکوین، اصل -

उत्पन्न-(वि०) पैदा, जाईदः, मौलूद پیدا، زائدہ، مولود -

उत्पात-(पु०) फ़साद, हंगामः, दंगा, शर فساد، ہنگامہ، دنگا، شر -

उत्पादक-(पु०) पैदा करनेवाला, पैदाकार پیدا کرنے والا، پیداکار -

उत्पादन-(पु०) पैदावार, मंसनूअः پیداوار، مصنوعہ -

उत्पादन शुल्क-(पु०) आबकारी महसूल آبکاری، محصول -

उत्पीड़न-(पु०) सताना, ईज़ारसानी, दबाना ستانا، ایذارسانی، دبانا -

उत्पीड़ित-(वि०) सताया हुआ, सितमज़दः ستایا ہوا، ستم زدہ -

उत्प्रेक्षा-(स्त्री०) तम्सील (इस्तेआरः) تمثیل، (استعارہ)

उत्सर्ग-(पु०) ईसार, क़ुर्बानी ایثار، قربانی -

उत्सव-(पु०) जश्न, तक़रीब جشن، تقریب -

उत्साह-(पु०) जोश, वल्वलः हौसलः, हिम्मत جوش، ولولہ، حوصلہ، ہمت

उत्साहवर्धक-(वि०) हौसलः अफ़ज़ा, वलवलः अंगेज़ حوصلہ افزا، ولولہ انگیز -

उत्साही-(वि०) पुरजोश, जोशीला, हौसलःमंद پُرجوش، جوشیلا، حوصلہ مند -

उत्सुक-(वि०) मुशताक़, इश्तियाक़मंद, बेताब مشتاق، اشتیاق مند، بیتاب -

उत्सुकता-(स्त्री०) इश्तियाक़, बेताबी اشتیاق، بیتابی -

उथल-पुथल-(स्त्री०) ज़ेरो–ज़बर, उथल–पुथल, इंतिशार زیر و زبر، اُتھل پُتھل، انتشار -

उथला-(वि०) पायाब, उथला, ओछा, پایاب، اُتھلا، اوچھا

कमज़र्फ़ کمظرف -

उद्घोष-(पु०) गुरिंश, गरज, मुनादी, एलान غُرِش، گرج، منادی، اعلان -

उदय-(पु०) तुलुअ़, उ़रूज, निकलना, तरक़्क़ी طلوع، عروج، نکلنا، ترقی -

उदर-(पु०) शिकम, पेट, अंदरून, क़ल्ब شکم، پیٹ، اندرون، قلب

उदार-(वि०) रवादार, आज़ाद ख़्याल, नर्म رُواداد، آزاد، خیال، نرم -

उदारता-(स्त्री०) रवादारी, आज़ाद–ख़याली, नरमी رُواداری، آزادخیالی، نرمی -

उदास-(वि०) गमगीन, रंजीदा غمگین، رنجیدہ -

उदासी-(स्त्री०) ग़मगीन होना, रंजीदः होना, मायूस होना غمگین ہونا، رنجیدہ ہونا، مایوس ہونا -

उदासीन-(वि०) उदास, बेतअ़ल्लुक़, ग़ैरजानिबदार اُداس، بے تعلق، غیر جانب دار -

उदासीनता-(स्त्री०) उदासी, बेतअ़ल्लुक़ी اُداسی، بے تعلقی -

उदाहरण-(पु०) मिसाल, नज़ीर, नमूनः مثال، نظیر، نمونہ -

उदाहरणार्थ-(अ०) मिसालन, मसलन مثالاً، مثلاً -

उदित-(वि०) तुलूअ़, ज़ाहिर, नुमूदार طلوع، ظاہر، نمودار

उदीयमान-(वि०) तुलूअ़पज़ीर, तालेअ़वर, नुमुपज़ीर طلوع پذیر، طالع ور، نمو پذیر -

उद्गम-(पु०) मब्दा, मस्दर, माख़ज़, सरचश्मः مبدا، مصدر، ماخذ، سرچشمہ -

उद्गार-(पु०) उबाल; उफान, ख़्याल اُبال، اُپھان، خیال

उद्घाटन-(पु०) इफ़्तिताह, निक़ाबकुशाई افتتاح، نقاب کشائی -

उद्दंड-(वि०) बरगशतः, सरकश برگشتہ، سرکش -

उद्दिष्ट-(वि०) मक़्सूद, मुन्तहा مقصود، منتہا -

उद्देश्य-(पु०) मक़्सद, मंशा, मुद्दआ मقصد، منشاء، مدعا -

उद्धरण-(पु०) इक़्तिबास اقتباس -

उद्धार-(पु०) नजात, गुलूख़लासी, बहबूद نجات، گلوخلاصی، بہبود -

उद्धृत-(वि०) मुहव्वलः, माख़ूज़ محوّلہ، ماخوذ -

उद्बोधक-(वि०) बेदारकुन, ख़बरदारकुन بیدارکن، خبردارکن

उद्बोधन-(पु०) जगाना, बेदार करना, ख़बरदार करना جگانا، بیدار کرنا، خبردار کرنا -

उद्भट-(वि०) जोरदार, शहीद, अ़ज़ीम زوردار، شہید، عظیم -

उद्भव-(पु०) पैदाइश, ज़ूहूर, नुज़ूल پیدائش، ظہور، نزول -

उद्भूत-(वि०) पैदा, ज़ाहिर پیدا، ظاہر -

उद्यत-(वि०) इस्तादः, मुसतइद्द तैयार, आमादः استادہ، مستعد، تیار، آمادہ -

उद्यम-(पु०) मेहनत, मज़दूरी, सनअ़त- محنت، مزدوری، صنعت

उद्यमी-(वि०) मेहनती, मेहनतकश, जफ़ाकश محنتی، محنت کش، جفاکش۔

उद्यान-(पु०) बाग़, गुलिस्तां, चमन باغ، گلستاں، چمن

उद्योग-(पु०) मेहनत, सनअ़त محنت، صنعت۔

उद्योगपति-(पु०) सनअ़तकार, कारखानःदार صنعت کار، کارخانہ دار۔

उद्योगी-(वि०) मेहनतकश, मेहनती, सनअ़ती محنت کش، محنتی، صنعتی۔

उद्विग्न-(वि०) मुज़्तरिब, बेक़रार, बेचैन, मुज़तर مضطرب، بیقرار، بے چین، مضطر۔

उद्वेग-(पु०) बेक़रारी, इज़्तिराब, घबराहट بیقراری، اضطراب، گھبراہٹ

उधड़ना-(क्रि०) उधड़ना, बिखरना ادھڑنا، بکھرنا۔

उधर-(अ०) उस ओर, उस तरफ़, दूसरी ओर اُس اور، اُس طرف، دوسری اور۔

उधार-(पु०) आरियत, क़र्ज़ عاریت، قرض۔

उधेड़ना-(क्रि०) उखाड़ना, सिवन खोलना- اکھاڑنا، سیون کھولنا۔

उधेड़बुन-(स्त्री०) ग़ौरो —ख़ौज़ غور و خوض۔

उनचास-(वि०) (उनचास), चालीस और नौ (गिनती) (انچاس)، چالیس اور نو (گنتی) ۴۹

उनतीस-(वि०) बीस और नौ (गिनती) بیس اور نو (گنتی) ۲۹

उनसठ-(वि०) पचास और नौ (गिनती) پچاس اور نو (گنتی) ۵۹

उनहत्तर-(वि०) साठ और नौ (गिनती) ساٹھ اور نو (گنتی) ۶۹

उनींदा-(वि०) पुरख़्वाब, ख़्वाबनाक, ख़्वाबीदः پرخواب، خوابناک، خوابیدہ

उन्तालीस-(वि०) उनतालीस, तीस और नौ (गिनती) انتالیس، تیس اور نو (گنتی) ۳۹

उन्नत-(वि०) उरूजयाफ़्तः, आला, तरक़्क़ीयाफ़्तः عروج یافتہ، اعلیٰ، ترقی یافتہ۔

उन्नति-(स्त्री०) तरक़्क़ी, उ़रूज, अफ़्ज़ाइश ترقی، عروج، افزائش۔

उन्नतिशील-(वि०) तरक़्क़ीपज़ीर, तरक़्क़ीपसंद ترقی پذیر، ترقی پسند۔

उन्नयन-(पु०) सरबलंदी, तरक़्क़ी, उरूज سربلندی، ترقی، عروج

उन्नासी-(वि०) (उनासी), सत्तर और नौ (गिनती) (اناسی)، ستر اور نو (گنتی) ۷۹

उन्नीस-(वि०) दस और नौ (गिनती) دس اور نو (گنتی) ۱۹

उन्मत्त-(वि०) मस्त, मदहोश, मज्नूं- مست، مدہوش، مجنوں۔

उन्माद-(पु०) ख़ब्त, मदहोशी, नशः, मस्ती خبط، مدہوشی، نشہ، مستی۔

उन्मुक्त-(वि०) आज़ाद, रिहा, ख़लास آزاد، رہا، خلاص۔

उन्मुख-(वि०) माइल, शायक़, मुतोवज्जः مائل، شائق، متوجہ۔

उन्मूलन-(पु०)बेख़कुनी, इंसिदाद, बरबाद करना بیخ کنی، انسداد، برباد کرنا۔

उपकरण-(पु०) आलः, औज़ार, साज़ो—सामान آلہ، اوزار، سازوسامان۔

उपकार-(पु०) भलाई, नेकी, एहसान بھلائی، نیکی، احسان

उपकारी-(वि०) नेकूकार, मुहसिन, फ़ाइदःरसां نیکوکار، محسن، فائدہ رساں۔

उपकृत-(वि०) मम्नून, एहसानमंद ممنون، احسان مند۔

उपग्रह-(पु०) सय्यारचः, मसनूई सय्यारः سیارچہ، مصنوعی سیارہ۔

उपचार-(पु०) इलाज, चारह علاج، چارہ۔

उपज-(स्त्री०) पैदावार, मनगढ़न्त बात پیداوار، من گھڑت بات

उपजना-(क्रि०) पैदा होना, नई बात सूझना, निकलना پیدا ہونا، نئی بات سوجھنا، نکلنا۔

उपजाऊ-(वि०) ज़रखेज़, जहाँ अच्छी उपज हो زرخیز، جہاں اچھی اپج ہو۔

उपजाना-(क्रि०) पैदा करना, उगाना, नई बात सूझाना پیدا کرنا، اگانا، نئی بات سوجھنا۔

उपजीविका-(स्त्री०) ज़ैली ज़रीअः—ए—मआश ذیلی، ذریعۂ معاش۔

उपजीवी-(पु०) मुतवस्लि, वसीलाः متوسل، وسیلہ۔

उपदेश-(पु०) नसीहत, तल्क़ीन, हिदायत- نصیحت، تلقین، ہدایت۔

उपदेशक-(पु०) नासेह, हादी, मुअ़ल्लिम ناصح، ہادی، معلم۔

उपद्रव-(पु०) दंगा, बलवा, फ़साद, झगड़ा دنگا، بلوہ، فساد، جھگڑا۔

उपद्रवी-(वि०) फ़सादी, शरारती, शरपसंद, झगड़ा करने वाला - فسادی، شرارتی، شرپسند، جھگڑا کرنے والا۔

उपनगर-(पु०) छोटा शहर, कस्बः नवाही बस्ती چھوٹا شہر، قصبہ نواہی بستی۔

उपनयन-(पु०) ज़ुन्नार, जुन्नारबंदी زنار، زناربندی۔

उपनाम-(पु०) उर्फ़ीयत, तख़ल्लुस, उर्फ़, लक़ब عرفیت، تخلص، عرف، لقب۔

उपनिदेशक-(पु०) डिप्टी डाइरेक्टर, नाइब नाज़िम ڈپٹی ڈائرکٹر، نائب ناظم۔

उपनियम-(पु०) ज़ाबितः, ज़ैली काइदः ضابطہ، ذیلی قاعدہ

उपनिवेश-(पु०) कालोनी, नौआबादी کالونی، نوآبادی۔

उपनिषद-(पु०) हिंदुओं की एक मज़हबी किताब ہندوؤں کی ایک مذہبی کتاب۔

उपन्यास-(पु०) नाविल ناول۔

उपन्यासकार-(पु०) नाविलनवीस, नाविलनिगार ناول نویس، ناول نگار۔

उपबंध-(पु०) गुंजाइश, रिआयत, शर्त - گنجائش، رعایت، شرط-
उपभेद-(पु०) ज़ैली किस्म, ज़ैली तक़सीम - ذیلی قسم، ذیلی تقسیم
उपभोक्ता-(पु०) इस्तेअ़माल करनेवाला, सारिफ़ - استعمال کرنے والا، صارف-
उपभोग-(पु०) इस्तेअमाल सर्फ़, ख़र्च - استعمال، صرف، خرچ،
उपमंत्री-(पु०) नाइब वज़ीर - نائب وزیر-
उपमा-(स्त्री०) तशबीह (तम्सील), मुवाज़नः - تشبیہ، (تمثیل)، موازنہ-
उपयुक्त-(वि०) दुरूस्त, मुनासिब, बरमहल - درست، مناسب، برمحل
उपयोग-(पु०) इस्तेअ़माल, सर्फ़, मस्रफ़, फ़ाइदः - استعمال، صرف، مصرف، فائدہ-
उपयोगिता-(स्त्री०) इफ़ादियत - افادیت-
उपयोगी-(वि०) कार आमद, मुफ़ीदे-मतलब, मुफ़ीद - کارآمد، مفیدِ مطلب، مفید-
उपरांत-(अ०) बाद, पस, मावाद, पीछे - بعد، پس، مابعد، پیچھے
उपराज्यपाल-(पु०) लेफ़टीनेन्ट गवरनर - لفٹیننٹ گورنر-
उपराष्ट्रपति-(पु०) नाइब सद्रे-मम्लकत - نائب صدرِ مملکت-
उपर्युक्त-(वि०) मज़कूरः-ए-बाला (मज़्कूरे बाला) - مذکورۂ بالا، (مذکورہ بالا)
उपलक्ष्य-(पु०) सिल्सिलः, मक़सद, सबब, मंशा - سلسلہ، مقصد، سبب، منشا-
उपलब्ध-(वि०) दस्तयाब, हासिल, मुंतज - دستیاب، حاصل، منتج
उपलब्धि-(स्त्री०) दस्तयाबी, हुसूलयाबी - دستیابی، حصولیابی-
उपला-(पु०) थापी, कन्डा, इन्धन - تھاپی، کنڈا، ایندھن-
उपवन-(पु०) छोटा जंगल, बाग़ीचः, चमन - چھوٹا جنگل، باغیچہ، چمن-
उपवास-(पु०) फ़ाकः, रोज़ः - فاقہ، روزہ-
उपशीर्षक-(पु०) ज़ैली उ़न्वान, शिक़ - ذیلی، عنوان، شق-
उपसंहार-(पु०) ख़ातिमः, इख़्तिताम, इख़्तितामियः - خاتمہ، اختتام، اختتامیہ-
उपसचिव-(पु०) डिप्टी सेक्रेट्री, नाइब मोतमद - ڈپٹی سکریٹری، نائب معتمد-
उपसमिति-(स्त्री०) ज़ैली कमेटी - ذیلی کمیٹی-
उपसर्ग-(पु०) साबिकः, पहला, क़दीमी, जान, पहचान - سابقہ، پہلا، قدیمی، جان پہچان-
उपस्थित-(वि०) हाज़िर, मौजूद, आमादाः - حاضر، موجود، آمادہ-
उपस्थिति-(स्त्री०) हाज़िरी, मौजूदगी हुज़ूरी - حاضری، موجودگی، حضوری-
उपहार-(पु०) तुहफ़ः, हदयः, नज़्र, नज़ानः - تحفہ، ہدیہ، نذر، نذرانہ
उपहास-(पु०) तमस्ख़ुर, मज़हकः, हंसी, मज़ाक़ - تمسخر، مضحکہ، ہنسی، مذاق-
उपहासास्पद-(वि०) मजहक़ःखेज़, क़ाबिले-तमस्ख़ुर - مضحکہ خیز، قابلِ تمسخر-
उपादेय-(वि०) गिरफ़तनी, मुफ़ीद, इफ़ादी - گرفتنی، مفید، افادی-
उपाधि-(स्त्री०) ख़िताबी, डिग्री - خطابی، ڈگری-
उपाध्यक्ष-(पु०) वाइस-चेयरमैन, नाइब सद्र - وائس چیئرمین، نائب صدر-
उपाय-(पु०) तदबीर, तर्कीब, इलाज - تدبیر، ترکیب، علاج
उपार्जन-(पु०) कमाना, कमाई - کمانا، کمائی-
उपार्जित-(वि०) कमाया हुआ, कस्ब करदः - کمایا ہوا، کسب کردہ-
उपासक-(पु०) आबिद, इबादतगुज़ार, पुजारी - عابد، عبادت گزار، پجاری-
उपासना-(स्त्री०) इबादत, परस्तिश, पूजा - عبادت، پرستش، پوجا-
उपास्य-(वि०) माबूद, पूजा के काबिल - معبود، پوجا کے قابل-
उपेक्षा-(स्त्री०) गफ़लत, लापरवाही, बेरुख़ी - غفلت، لاپروائی، بے رخی-
उपेक्षित-(वि०) नज़र अदाज़, मरदूद - نظرانداز، مردود-
उफ़-(अ०) अफ़सोस, रंज - افسوس، رنج-
उफनना-(क्रि०) उबलना, जोश मारना - ابلنا، جوش مارنا-
उफान-(पु०) उबाल, जोश, जोशज़नी - ابال، جوش، جوش زنی
उबकाई-(स्त्री०) उबकाई, मतली - ابکائی، متلی-
उबटन-(पु०) उबटन (बुटना) खुशबूदार मसालाः, जो बदन में लगाया जाता है। - ابٹن (بٹنا) خوشبودار مسالہ، جو بدن میں لگایا جاتا ہے-
उबरना-(क्रि०) नजात पाना, बरी होना, बचना - نجات پانا، بری ہونا، بچنا-
उबराना-(क्रि०)उबारना, छुटना, बाक़ी बचना - ابارنا، چھٹنا، باقی بچنا-
उबलना-(क्रि०) उबलना, छलकाना, उठना, बाहर निकल आना - ابلنا، چھلکانا، اٹھنا، باہر نکل آنا-
उबाना-(क्रि०) उक्ताना, उबा देना - اکتانا، ابا دینا-
उबारना-(क्रि०) रिहाई दिलाना, बचाना, निकालना - رہائی دلانا، بچانا، نکالنا-
उबाल-(पु०) जोशिश, गर्मी पाकर किसी चीज़ का ऊपर आकर निकल जाना, खौलना - جوشش، گرمی پاکر چیز کا اوپر آکر نکل جانا، کھولنا-
उबालना-(क्रि०) उबालने का काम करना, खौलना - ابالنے کا کام کرنا، کھولنا-
उबासी-(स्त्री०) जमाही (जमाई) - جماہی (جمائی)-

उबसना-(स्त्री०) सड़ना, गलना — سڑنا، گلنا۔

उभड़ना-(क्रि०) उभरना, उखड़ना, उभर आना — اُبھرنا، اکھڑنا، اُبھر آنا۔

उभय-(वि०) दोनों, हरदो — دونوں، ہردو

उभरना-(क्रि०) शेख़ी करना, ऊपर आना, जवान होना — شیخی کرنا، اُوپر آنا، جوان ہونا۔

उभार-(पु०) उठान, ज़ाहिर हो, पिस्तान, इब्तेद्रा — اٹھان، ظاہر ہو، پستان، ابتدا۔

उमंग-(स्त्री०) वल्वलः, जोश, उमंग — ولولہ، جوش، اُمنگ

उमड़ना-(क्रि०) उमंडना, जोश में आना — اُمنڈنا، جوش میں آنا۔

उमड़ना-घुमड़ना-(क्रि०) जोशज़न होना, छा जाना — جوش زن ہونا، چھا جانا۔

उमस-(स्त्री०) हब्स, घुटी हुई गर्मी, हवा के न चलने पर, हवाई गर्मी — ہبس، گھٹی ہوئی گرمی، ہوا کے نہ چلنے پر، ہوائی گرمی۔

उमेठना-(क्रि०) ऐंठना, मरोड़ना — اینٹھنا، موڑنا۔

उम्दा-(वि०) नफ़ीस, अच्छा, क़ाबिले ऐतबार — نفیس، اچھا، قابلِ اعتبار

उम्मीद-(स्त्री०) आस, आरज़ू — آس، آرزو۔

उम्मीदवार-(पु०) आस रखने वाला, आरज़ू रखने वाला — آس رکھنے والا، آرزو رکھنے والا۔

उम्र (उमर)-(स्त्री०) ज़िन्दगी, सिन, मुद्दत — زندگی، سن، مدّت۔

उम्र-कैद-(स्त्री०) हब्से-दवाम, हमेशा की कैद — حبسِ دوام، ہمیشہ کی قید۔

उर-(पु०) छाती, सीनः, दिल — چھاتی، سینہ، دل۔

उरोज-(पु०) पिस्तान, चूची, औरतों का सीना — پستان، چوچی، عورتوں کا سینہ۔

उर्दू-(स्त्री०) लशकर फौज, अरबी, फ़ारसी और संस्कृत से मिलकर बनी ज़बान — لشکر، فوج، عربی، فارسی اور سنسکرت سے مل کر بنی زبان۔

उर्फ-(पु०) पहचान, मशहूर, आम नाम — پہچان، مشہور، عام نام۔

उर्वर-(वि०) ज़रखेज़, पैदावार — زرخیز، پیداوار

उर्वरक-(पु०) खाद, कीमयाई खाद — کھاد، کیمیائی کھاد۔

उर्वरता-(स्त्री०) जरखेजी, पैदावारी — زرخیزی، پیداواری۔

उर्स-(पु०) निकाह की दावत, बुज़ुर्गों का सालाना फ़ातेहा — نکاح کی دعوت، بزرگوں کا سالانہ فاتحہ۔

उलझना-(क्रि०) पेचीदः होना, उलझना — پیچیدہ ہونا، اُلجھنا۔

उलझाव-(पु०) पेचीदगी, उलझाव — پیچیدگی، اُلجھاؤ۔

उलटना-(क्रि०) पलटना, ऊपर का नीचे, नीचे का ऊपर पीछे जाना — پلٹنا، اُوپر کا نیچے، نیچے کا اُوپر، پیچھے جانا۔

उलट-पुलट-(स्त्री०) तगैयुरो -तबद्दुल — تغیر و تبدل۔

उलट-फेर-(पु०) बरगुशतगी — برگشتگی۔

उलटा (उलटे)-(वि०) मक़लूब, कलाबाज़ी, औंधा — مقلوب، قلابازی، اوندھا۔

उलटा-पुलटा-(वि०) गड़बड़–सड़बड़, बेतरतीब — گڑبڑ، سڑبڑ، بے ترتیب۔

उलटी-(स्त्री०) कै, मतली, इसतिफ़राग़ — قے، متلی، استفراغ۔

उलार-(पु०) पीछे की ओर झुका हुआ (गाड़ी बोझ से) — پیچھے کی اُور جھکا ہوا، (گاڑی بوجھ سے)

उलाहना-(पु०) गिलः, शिक्वः — گلہ، شکوہ۔

उलोचना-(क्रि०) सूतना, कांछना, उलीचना — سوتنا، کانچھنا، اُلیچنا۔

उल्का-(स्त्री०) शिहाब (शिहाबे–साक़िब) — شہاب (شہابِ ثاقب)

उल्कापात-(पु०) सितारः का टूटकर गिरना — ستارہ کا ٹوٹ کر گرنا۔

उल्लंघन-(पु०) तजावुज़, ख़िलाफ़वर्ज़ी — تجاوز، خلاف ورزی۔

उल्लास-(पु०) खुशी, उमंग, जोशो–ख़रोश — خوشی، اُمنگ، جوش و خروش۔

उल्लिखित-(वि०) मज़्कूरः, कंदः, मुहर्ररः — مذکورہ، کندہ، محرّرہ۔

उल्लू-(पु०) बूम, एक परिन्दे का नाम — بوم، ایک پرندے کا نام۔

उल्लेख-(पु०) निगारिश, तज़्किरः, ज़िक्र — نگارش، تذکرہ، ذکر۔

उल्लेखनीय-(वि०) क़ाबिले–तहरीर, नविश्तनी, क़ाबिले–ज़िक्र — قابلِ تحریر، نوشتنی، قابلِ ذکر۔

उषा-(स्त्री०) शफ़क़, सुबह — شفق، صبح۔

उषाकाल-(पु०) अलस्सुबह, सुबह, सवेरे — الصبح، صبح، سویرے۔

उष्ण-(वि०) गर्म, तेज़ — گرم، تیز۔

उष्णता-(स्त्री०) गर्मी, हिद्दत, हरारत — گرمی، حدّت، حرارت۔

उष्णांक-(पु०) दर्जः–ए–हरारत की इकाई — درجۂ حرارت کی اِکائی۔

उस-(स०) उस, इशारः, करना — اُس، اشارہ کرنا۔

उसूल-(पु०) ढ़ंग, तौर तरीक़ा, दस्तूर बुन्याद — ڈھنگ، طور طریقہ، دستور، بنیاد۔

उस्तरा-(पु०) दाढ़ी या सब्जी आदि काटने का चाकू — داڑھی یا سبزی وغیرہ کاٹنے کا چاقو۔

उस्ताद-(पु०) पढ़ाने वाला माहिर, चालाक — پڑھانے والا ماہر، چالاک۔

ऊँघना-(क्रि०) नींद में झूमना, झपकी लेना — نیند میں جھومنا، جھپکی لینا۔

ऊँच-नीच-(स्त्री०) नशेब–व–फ़राज़, ऊंच–नीच — نشیب و فراز، اُونچ نیچ۔

ऊंचा-(वि०) अमीर, दराज़क़द, बलन्द, बाला — امیر، دراز قد، بلند، بالا۔

ऊंचाई-(स्त्री०) बलंदी, बालाई, अमीरी — بلندی، بالائی، اُمیری۔

ऊंट-(पु०) शुतुर, एक जानवर का नाम जो रेगिस्तान में भी चलता हैं। — شتر، ایک جانور کا نام جو ریگستان میں بھی چلتا ہے۔

ऊटपटांग-(वि०) अनाप–शनाप, (ऊट–पटांग) — اناپ شناپ، (اوٹ پٹانگ)

ऊधम-(पु०) शोरो —गुल, हंगामः, ऊधम — شوروغل ہنگامہ، اودھم

ऊन-(स्त्री०) बाल, रेशाः, सुफ़ — بال، ریشہ، صوف۔

ऊनी-(वि०) गर्म कपड़ा — گرم کپڑا

ऊपर-(अ०) बाला, ऊँचा, लम्बा — بالا، اونچا، لمبا۔

ऊब-(स्त्री०) उकताहट, बेचैनी, बेज़ारी — اُکتاہٹ، بیچینی، بیزاری۔

ऊबड़-खाबड़-(वि०) नाहमवार, असमतल, न अहेल, बेहूदाः — ناہموار، اسمتل، نااہل، بیہودہ۔

ऊबना-(क्रि०) उकताना, बेज़ार होना, परेशान होना — اُکتانا، بیزار ہونا، پریشان ہونا۔

ऊर्जा-(स्त्री०) .कुव्वत, तवानाई — قوت، توانائی۔

ऊर्ध्व-(वि०) क़ाइम, बलंद — قائم، بلند۔

ऊर्ध्वगामी-(वि०) ऊपर जानेवाला — اوپر جانے والا۔

ऊल जलूल-(वि०) बेढंगाा, बेसलीकः, बेहूदः — بےڈھنگہ، بےسلیقہ، بیہودہ

ऊष्मा-(स्त्री०) बेसरोः —पा, गर्मी, हरारत, शिद्दत — بےسروپا، گرمی، حرارت، شدت

ऊसर-(वि०) शोर, बंजर, ऊसर — شور، بنجر، اوسر۔

ऊहापोह-(पु०) पस–व–पेश तज़ब्जुब, कशमकश — پس وپیش، تذبذب، کشمکش۔

ऋ

ऋजु-(वि०) आसान, सहल, सीधा, मुस्तक़ीम — آسان، سہل، سیدھا، مستقیم

ऋजुता-(स्त्री०) सादगी, रास्ती — سادگی، راستی۔

ऋण-(पु०) क़र्ज़, देन, अलामते–नफ़ी, नफ़ी- — قرض، دین، علامتِ نفی، نفی

ऋणग्रस्तता-(स्त्री०) मक़्रूज़ियत, क़र्जदारी — مقروضیت، قرض داری۔

ऋणदाता–(पु०) कर्ज़ देने वाला, दाइन — قرض دینے والا، دائن۔

ऋणपत्र(पु०) तमस्सुक़, क़र्ज़नामः — تمسک، قرض نامہ۔

ऋणी-(पु०) क़र्ज़दार, मदयून, मक़्रूज — قرض دار، مدیون، مقروض۔

ऋतु-(स्त्री०) मौसम, फ़सल, रुत — موسم، فصل، رُت۔

ऋतुराज-(पु०) मौसमे–बहार, बसंत — موسم بہار، بسنت۔

ऋतुविज्ञान-(पु०) मौसिमयात — موسمیات۔

ऋषि-(पु०) आरिफ़, रिशी, पीर — عارف، رشی، پیر۔

ए

एक-(वि०) एक, वाहिद, यक — ایک، واحد، یک۔

एकक-(पु०) इकाई, वहदत, यूनिट — اکائی، وحدت، یونٹ۔

एकचित-(वि०) यकदिल, यकसू, मुनहमिक — یک دل، یکسو، منہمک۔

एकछत्र-(वि०) बिला शिरकते–ग़ैर शख़्सी हुकूमत — بلاشرکتِ غیر شخصی حکومت۔

एकटक-(वि०) मुसलसल, मुतवातिर, एकटुक — مسلسل، متواتر، ایک ٹک۔

एकड़-(पु०) ४८४० गज़ लम्बी चौड़ी ज़मीन — ۴۸۴۰ گز لمبی چوڑی زمین۔

एकतरफ़ा-(वि०) यकतरफ़ः, यक रूख़ — یک طرفہ، یک رُخ

एकता-(स्त्री०) वहदत, इत्तिहाद, एका — وحدت، اتحاد، ایکا۔

एकतारा (इकतारा)–(पु०) यकतारः, तंबूरः, एक तार का बाजा — (یکتارا) یک تارہ، تنبورہ، ایک تار کا باجا

एकत्र-(अ०) जमा, मुज्तमा, यकजा, इकट्ठा — جمع، مجتمع، یکجا، اکٹھا۔

एकत्रित-(वि०) जमा, मुज्तमा — جمع، مجتمع۔

एकदम-(अ०) फ़िलफ़ौर, फ़ौरन, एकदम — فی الفور، فوراً، ایک دم۔

एकपक्षीय-(वि०) यकतरफ़, यकरुखी — یکطرف، یک رُخ۔

एकमत-(वि०) यकराए, मुत्तफ़िकुर्राए, मुत्तफ़िक़ — یک رائے، متفق الرائے، متفق۔

एकमात्र-(वि०) क़तई, सिर्फ़, वाहिद — قطعی، صرف، واحد۔

एकमुश्त-(वि०) यकमुश्त, कुल, सब — یکمشت، کُل، سب۔

एकरस-(वि०) यकसां, यकरंग — یکساں، یک رنگ۔

एकरूप-(वि०) एक ही शक्ल वाला, हमशक्ल — ایک ہی شکل والا، ہمشکل۔

एकरूपता-(स्त्री०) यकसानियत, हमशक्ली, मुमासिलत — یکسانیت، ہمشکلی، مماثلت۔

एकल-(वि०) अकेला, वाहिद, यकता — اکیلا، واحد، یکتا۔

एकसूत्रता-(स्त्री०) यकरिश्तगी, हमरिश्तगी — یک رشتگی، ہم رشتگی۔

एकांकी-(वि०) एक अ़दद वाला, यकबाबी ड्रामा — ایک عدد والا، یکبابی ڈرامہ۔

एकांगी-(वि०) एक उ़ज़्व वाला, यकरुख़ी, ज़िद्दी — ایک عضو والا، یک رُخی، ضدی۔

एकांत-(पु०) तन्हाई, ख़िलवत, ताख़्लियः — تنہائی، خلوت، تخلیہ۔

एकांतवास-(पु०) गोशःनशीनी, उ़ज़्लत, एतिकाफ़ — گوشہ نشینی، عزلت، اعتکاف۔

एकाएक-(अ०) अचानक, दफ़्अ़तन, यकायक — اچانک، دفعتاً، یکایک۔

एकाकार-(वि०) यकसां, हमशक्ल — یکساں، ہم شکل۔

एकाकी-(वि०) अकेला, तन्हा — اکیلا، تنہا۔

एकाग्र-(वि०) यकसू, मुस्तग्रक़ — یکسو، مستغرق۔

एकाग्रता-(स्त्री०) यकसूई, इस्तक़लाल दिल जमई, क़याम — یکسوئی، استقلال، دلجمعی، قیام۔

एकात्म-(वि०) एकरूह, एक जान, मुत्तहिद ایک روح، ایک جان، متحد

एकादशी-(स्त्री०) किसी भी पाख की ग्यारहवीं तारीख़, एकादशी کسی بھی پاکھ کی گیارہویں تاریخ، ایکادشی۔

एकाध-(वि०) एक आध, ख़ाल–ख़ाल ایک آدھ، خال خال۔

एकाधिकार-(पु०) इजारः, ठेका, केराया, इख़्तेयार اجارہ، ٹھیکہ، کرایا، اختیار۔

एकाधिपत्य-(पु०) इजारःदारी, ठेकेदारी, क़िरायेदारी اجارہ داری، ٹھیکہ داری، کرایہ داری

एकीकरण-(पु०) इत्तिहाद, आमेज़िश, इम्तिज़ाज اتحاد، آمیزش، امتزاج۔

एकेश्वरवाद-(पु०) वहदानियत, तौहीद, एक होना, यगानगी وحدانیت، توحید، ایک ہونا، یگانگی۔

एजेंट-(पु०) कारिंदः, एजेंट, गुमाश्तः, नुमाइंदः کارندہ، ایجنٹ، گماشتہ، نمائندہ۔

एजेंसी-(स्त्री०) वह दुकान जिसमें थोक समान ख़रीदा बेचा जाता हो وہ دوکان جس میں تھوک سامان خریدا بیچا جاتا ہو

एटलस-(पु०) नक्शों की किताब نقشوں کی کتاب۔

एड़-(स्त्री०) (एड़ी) घोड़ा चलाने का काँटा (ایڑی) گھوڑا چلانے کا کانٹا

एड़ी-(स्त्री०) पाशनः, खुरी پاشنہ، کھری۔

एडवोकेट-(पु०) वकील, नायब, क़ायम मुक़ाम बनाना وکیل، نائب، قائم مقام بنانا۔

एतबार-(पु०) एतिबार, भरोसा करना, यक़ीन करना اعتبار، بھروسہ کرنا، یقین کرنا۔

एतराज़-(पु०) एतिराज़, नुक्ता चीनी करना, ऐब निकालना اعتراض، نکتہ چینی کرنا، عیب نکالنا۔

एलान-(पु०) ज़ाहिर करना, ख़बर देना, मशहूर करना ظاہر کرنا، خبر دینا، مشہور کرنا۔

एवं-(अ०) इसी तरह, ऐसे ही اسی طرح، ایسے ہی۔

एवज़-(पु०) एवज़, बदला, जुर्मानाः عوض، بدلہ، جرمانہ۔

एवजी-(वि०) एवज़ी, क़ायम मुक़ामी عوضی، قائم مقامی۔

एवमस्तु-(अ०) ऐसा ही हो, आमीन ایسا ہی ہو، آمین۔

एहतियात-(स्त्री०) परहेज़, चौकस, ख़बरदार پرہیز، چوکس، خبردار۔

एहसान-(पु०) नेकी करना, अच्छा बदला देना نیکی کرنا، اچھا بدلہ دینا۔

एहसानमंद-(वि०) जिसके साथ नेकी की जाय جس کے ساتھ نیکی کی جائے

ऐंठ-(स्त्री०) बल, पेच, ऐंठ بل، پیچ، اینٹھ۔

ऐंठन-(स्त्री०) शिकन, ऐंठन شکن، اینٹھن۔

ऐंठना-(क्रि०) अकड़ना, सिकुड़ना, اکڑنا، سکڑنا،

चालबाज़ी से किसी की चीज़ मार लेना چال بازی سے کسی کی چیز مار لینا۔

ऐक्य-(पु०) इत्तिहाद, वहदत, यकसनियत اتحاد، وحدت، یکسانیت

ऐच्छिक-(वि०) इख़्तियारी, रज़ाकारानः اختیاری، رضاکارانہ۔

ऐडमिरल-(पु०) एडमिरल, अमीरूलबहर ایڈمرل، امیرالبحر۔

ऐतिहासिक-(वि०) तारीख़ी (तवारीख़ी) تاریخی (تواریخی)۔

ऐन-(पु०) पानी का चशमा, आँख پانی کا چشمہ، آنکھ۔

ऐनक-(स्त्री०) आँख का चश्मा آنکھ کا چشمہ۔

ऐब-(पु०) खराबी, बुराई, नुक़सान خرابی، برائی، نقصان۔

ऐयार-(वि०) मक्कार, चालाक, होशियार مکار، چالاک، ہوشیار۔

ऐयाश-(पु०) आराम की ज़िन्दगी बसर करने वाला बदकार, तवाइफ़ के पास जाने वाला, रंडी बाज़ آرام کی زندگی بسر کرنے والا بدکار، طوائف کے پاس جانے والا، رنڈی باز۔

ऐयाशी-(स्त्री०) ओबाशी, नफ़स परस्त, रंडीबाज़ी اوباشی، نفس پرست، رنڈی بازی۔

ऐरा-गैरा-(वि०) ऐरा–ग़ैरा, हमःशुमा ایرا غیرا، ہمہ شما۔

ऐश-(स्त्री०) चैन, आराम, अच्छी ज़िन्दगी چین، آرام، اچھی زندگی

ऐश्वर्य-(पु०) मुलूकियत, अमारत, सर्वत ملوکیت، امارت، ثروت۔

ऐसा-(वि०) ऐसा, चुना ایسا، چنا۔

ऐसा-वैसा-(वि०) आमी, अदना, न भला न बुरा عامی، ادنیٰ، نہ بھلا نہ برا۔

ऐसे-(अ०) इस तरह का اس طرح کا۔

ओ

ओंकार-(पु०) ओम् का मंत्र या तलफ़्फ़ुज़, ओम اوم کا منتر یا تلفظ، اوم۔

ओखली-(स्त्री०) बड़ी हान्डी जो ज़मीन में गड़ी होती है। بڑی ہانڈی جو زمین میں گڑی ہوتی ہے۔

ओछा-(वि०) ओछा, सबुकसर, पोच اوچھا، سبکسر، پوچ۔

ओछापन-(पु०) सबुकसरी, कमज़र्फ़ी, कमीनापन سبکسری، کم ظرفی، کمینہ پن۔

ओज-(पु०) क़ूव्वत, ताक़त, ज़ोर, रोशनी قوت، طاقت، زور، روشنی۔

ओजस्विता-(स्त्री०) क़ूव्वत, ताक़त, इक़बालमंदी قوت، طاقت، اقبال مندی۔

ओजस्वी-(वि०) ताक़तवर, ज़ोरदार, रोशनतबअ़ طاقتور، زوردار، روشن طبع۔

ओझल-(वि०) ग़ाइब, ओझल, आड़, पर्दः غائب، اوجھل، آڑ، پردہ۔

ओट-(स्त्री०) ओट, रोक, पर्दः اوٹ، روک، پردہ۔

ओटना-(क्रि०) ओटना, एक बात को दोहराते रहना اوٹنا، ایک بات کو باربار دہراتے رہنا۔

ओठ-(पु०) होंट, लब ہونٹ، لب۔

ओढ़ना-(क्रि०) पहनना, ढाकना, सर या बदन पर कपड़ा डालना - پہننا، ڈھاکنا، سر یا بدن پر کپڑا ڈالنا۔
ओढ़नी-(स्त्री०) दुपट्टा या चादर - دوپٹہ یا چادر۔
ओत-प्रोत-(वि०) आलूदः, शराबोर, बहुत मिला जुला - آلودہ، شرابور، بہت ملا جُلا۔
ओर (तरफ)-(स्त्री०) तरफ़, जानिब - طرف، جانب۔
ओला-(पु०) ज़ालः, खाँड के लड्डू, बहुत ठंडा - ژالہ، کھانڈ کے لڈو، بہت ٹھنڈا۔
ओवरकोट-(पु०) बड़ा कोट - اوور کوٹ، لمبا کوٹ، بڑا کوٹ۔
ओषजन-(स्त्री०) आक्सिजन, उन्सुर, लतीफ़ - آکسیجن، عنصر، لطیف۔
ओष्ठ-(पु०) लब, होंट - لب، ہونٹ۔
ओस-(स्त्री०) शबनम - شبنم۔
ओह-(अ०) कल्मः-ए-ताअजुब, अफ़सोस - کلمہ تعجب، افسوس۔
ओहदा-(पु०) ओहदः, मर्तबा, मन्सब, ज़िम्मेदारी - عہدہ، مرتبہ، منصب، ذمہ داری۔

औ

औंधा-(वि०) सरनिगूं, औंधा, उलटा - سرنگوں، اوندھا، الٹا۔
औंस-(पु०) पौंड, आधी छटाँक - پونڈ، آدھی چھٹانک۔
औक़ात-(स्त्री०) औक़ात, ज़माना, बिसात - اوقات، زمانہ، بساط۔
औचित्य-(पु०) माक़ूलियत, दुरुस्ती, जवाज़ - معقولیت، درستی، جواز۔
औज़ार-(पु०) हाथियार, काम करने के आलात - ہتھیار، کام کرنے کے آلات۔
औद्योगिक-(वि०) सनअती, पेशा - صنعتی، پیشہ۔
औद्योगीकरण-(पु०) सनअतयाना - صنعتیانہ۔
औपचारिक-(वि०) रस्मी, तदारुकी - رسمی، تدارکی
औपचारिकता-(स्त्री०) रस्मियः, दुनियादारी, ज़ाहिरदारी - رسمیہ، دنیاداری، ظاہرداری۔
औपनिवेशिक-(वि०) नौआबदयाती - نوآبادیاتی۔
और-(अ०) और, व - اور، و۔
औरत-(स्त्री०) बीवी, जोरू, ख़वातीन - بیوی، جورو، خواتین۔
औरस-(वि०) हलालज़ादः, सुल्बी, हक़ीक़ी - حلال زادہ، صُلبی، حقیقی۔
औलाद-(स्त्री०) बाल बच्चे, नस्ल, लड़के वाले - بال بچے، نسل، لڑکے والے۔
औषध-(पु०) दवा, जड़ी-बूटी - دوا، جڑی، بوٹی۔
औषधालय-(पु०) दवाखानः, मतब - دواخانہ، مطب۔
औषधि-(स्त्री०) दवा, जड़ी-बूटी - دوا، جڑی، بوٹی۔
औसत-(पु०) दरम्यानी, बीच वाला - درمیانی، بیچ والا۔

क

कंकड़ (कंकर)-(पु०) कंकर, संगरेजः, चूने का सख्त टुकडा - کنکر، سنگریزہ، چونے کا سخت ٹکڑا۔
कंकण-(पु०) दस्ताना, दस्तबिरंजन, कंगन, कलाई का एक ज़ेवर - دستانہ، دست برنجن، کنگن، کلائی کا ایک زیور
कंकरीट-(पु०) चूना ककंड़ से बना मसाला बजरी, छोटी-छोटी कंकरियाँ - چونا کنکڑ سے بنا مسالا بجری، چھوٹی چھوٹی کنکریاں۔
कंकाल-(पु०) ढांचः, कालबुद - ڈھانچہ، کالبُد۔
कंगन-(पु०) कलाई का एक मशहूर ज़ेवर - کلائی کا ایک مشہور زیور۔
कंगारू-(पु०) आस्ट्रेलिया का एक जानवर जिसकी अगली टाँग छोटी और पिछली टाँग बड़ी होती है। उस के पेट में एक थैली होती जिसमें वह अपने बच्चे को रख लेती है। - آسٹریلیا کا ایک مشہور جانور جس کی اگلی ٹانگ چھوٹی ہوتی ہے اور پچھلی ٹانگ بڑی ہوتی ہے اُسکے پیٹ میں ایک تھیلی ہوتی ہے جس میں وہ اپنے بچے کو رکھ لیتی ہے۔
कंगाल-(वि०) मुफ़्लिस, मोहताज, नादार, तंगहाल - مُفلس، محتاج، نادار، تنگ حال۔
कंगूरा-(पु०) कलग़ी, जीगः, ख़ुशनुमना पंख जो टोपी पर लगाते है। - کلغی، جیغہ، خوشنما پنکھ جو ٹوپی پر لگاتے ہیں۔
कंघा-(पु०) मूबाफ़, बाल सुलझाने का औजार जिसमें दनदाने होते है। शाना - موباف، بال سُلجھانے کا اوزار جس میں دندانے ہوتے ہیں، شانہ۔
कंचन-(पु०) ज़र, सोना, धतूरा - زر، سونا، دھتورا۔
कंजर-(पु०) सूरज, ब्रहमा, हाथी, फ़कीर - سورج، برہما، ہاتھی، فقیر۔
कंजा-(वि०) ज़ागचश्म, गुर्बःचश्म, करंजा - زاغ چشم، گربہ چشم، کرنجہ۔
कंजूस-(वि०) ख़सीस, बख़ील, सूम, संगदिल - خصیص، بخیل، سوم، سنگدل۔
कंजूसी-(स्त्री०) ख़िस्सत, बुख़्ल, तंग-दिली - خصصت، بُخل، تنگدلی۔
कंटक-(पु०) ख़ार, कांटा, ख़लिश, बख़ील, कंजूस, तंग दिल, ख़सीस - خار، کانٹا، خلش، بخیل، کنجوس، تنگدل، خصیص۔
कंटीला (कटीला)-(वि०) ख़ारदार, कटीला, कांटेवाला - خاردار، کٹیلا، کانٹے والا۔
कंठ-(पु०) गरदन, हल्क़, गला, सुर, गले की हड्डी, आवाज़ - گردن، حلق، گلا، سُر، گلے کی ہڈی، آواز۔
कंठमाला-(स्त्री०) हार, ख़नाज़ीर, गले की बीमारी जिसमें गिलटियाँ होती है। - ہار، خنازیر، گلے کی بیماری جس میں گلٹیاں ہوتی ہیں۔
कंठस्थ-(वि०) हिफ़्ज़, याद, अज़बर - حفظ، یاد، ازبر۔
कंठा-(पु०) गले का हार, हल्कः, तौक़ - گلے کا ہار، حلقہ، طوق۔
कंठाग्र-(वि०) हिफ़्ज़, याद, अज़बर - حفظ، یاد، ازبر۔

कंठी-(स्त्री०) छोटे मोतियों का हार, हलकः — چھوٹے موتیوں کا ہار، حلقہ۔

कंडा-(पु०) उपला, कंडा, पाचक — اُپلا، کنڈا، پاچک۔

कंडील (कंदील)-(स्त्री०) फ़ानूस, चिराग़ जलाने का शीशाः — فانوس، چراغ جلانے کا شیشہ۔

कंदमूल-(पु०) मूली, शकरकंद, सूरन (जड़) — مولی، شکرقند، سورن (جڑ)

कंदरा-(स्त्री०) ग़ार, गुफा, खोह — غار، گُفا، کھوہ۔

कंधा-(पु०) शानः, दोश — شانہ، دوش۔

कंप-(पु०) लर्ज़िश, इर्तिआश — لرزش، ارتعاش۔

कंपकंपी-(स्त्री०) लर्ज़ः, कपकपी, थरथराहट, लर्ज़िश — لرزہ، کپکپی، تھرتھراہٹ، لرزش۔

कंपन-(पु०) इर्तिआश, लर्ज़िश, कपकपी — ارتعاش، لرزش، کپکپی۔

कंपनी-(स्त्री०) जमाअत, गिरोह, साझी — جماعت، گروہ، ساجھی۔

कंपाउंडर-(पु०) दवासाज़, डाक्टर का मातहत और मददगार — دواساز، ڈاکٹر کا ماتحت اور مددگار۔

कंपास-(पु०) सम्तनुमा, कुतुबनुमा, परकार — سمت نما، قطب نما، پرکار۔

कंपोजिटर-(पु०) टाइप के हुरूफ़ को जोड़ने या मिलाने वाला — ٹائپ کے حروف کو جوڑنے یا ملانے والا۔

कंबल-(पु०) गलीम, मोटी ऊनी चादर — گلیم، موٹی اُونی چادر۔

कई-(वि०) मुतअद्दिद, बार–बार, चँद, कितने ही, दो चार — متعدد، بار بار، چند، کتنے ہی، دو چار۔

ककडी-(स्त्री०) एक किस्म की लम्बी सब्ज़ तरकारी — ایک قسم کی لمبی سبز ترکاری۔

कक्ष-(पु०) कमरः, ख़िलवत, आग़ोश, मदार — کمرہ، خلوت، آغوش، مدار

कक्षा-(स्त्री०) दर्ज़ः, जमाअ़त, मदार, दाइरः — درجہ، جماعت، مدار، دائرہ

कगार-(पु०) किनारः, लब, कारनस, कगर — کنارہ، لب، کارنس، کگر۔

कचनार-(पु०) (कचनाल) एक पेड़ और उसके फूल, सब्जी की तरह पका कर खाए जाते है। — (کچنال) ایک پیڑ اور اُس کے پھول، سبزی کی طرح پکا کر کھائے جاتے ہیں۔

कचरा-(पु०) गंदगी, ग़िलाज़त, कूड़ा, कपास — گندگی، غلاظت، کوڑا، کپاس

कचरी-(स्त्री०) एक फल, छोटा कचरा — ایک پھل، چھوٹا کچرا۔

कचहरी-(स्त्री०) इन्साफ़गाह, अदालत — انصاف گاہ، عدالت۔

कचालू-(पु०) कचालू, एक क़िस्म के उबले आलू में नमक मिर्च और खटाई डाल कर खाते है। — کچالو، ایک قسم کے اُبلے آلو میں نمک مرچ اور کھٹائی ڈال کر کھاتے ہیں۔

कचूमर-(पु०) एक तरह का आचार, बहुत मारना — ایک طرح کا اچار، بہت مارنا۔

कचोटना-(क्रि०) चुभना, खटकना, चुटकी भरना — چبھنا، کھٹکنا، چٹکی بھرنا۔

कचौड़ी-(स्त्री०) (कचौरी) माश की दाल भरी पूरी — (کچوری)، ماش کی دال بھری پوری۔

कच्चा-(वि०) खाम, नापुख्तः, बिना पका, ना तर्जबेकार — خام، ناپختہ، بنا پکا، ناتجربہ کار۔

कच्छप-(पु०) कछवा, संगपुश्त — کچھوا، سنگ پُشت۔

कच्छा-(पु०) जांघिया, नावों का बेड़ा — جانگھیا، ناؤوں کا بیڑا۔

कछार-(पु०) दर्याबरार, कछार, तराई — دریابرار، کچھار، ترائی۔

कछना-(क्रि०) जाँघया, पहनना — جانگھیا، پہننا۔

कछुआ-(पु०) कछवा, संगपुश्त — کچھوا، سنگ پشت۔

कजरारी-(वि०) सुर्मगीं, सियाह — سُرمگیں، سیاہ۔

कजरी (कजली)–(स्त्री०) बरसाती गीत, कजली — برساتی گیت، کجلی۔

कटकटाना-(क्रि०) दाँत पीसना, दाँत बजाना, चने चबाना — دانت پیسنا، دانت بجانا، چنے چبانا۔

कटघरा (कठघरा)-(पु०) कटहरा, लोहे या लकड़ी का जगंला, दरिन्दों का पिंजड़ा, अदालतों में मुल्ज़िम और गवाह के खड़े होने के जगंले — کٹہرا، لوہے یا لکڑی کا جنگلہ، درندوں کا پنجرا، عدالتوں میں ملزم اور گواہ کے کھڑے ہونے کے جنگلے۔

कटना-(क्रि०) तरशना, जख़्म लगना, अलग होना, शर्मिन्दा होना, वक़्त बसर होना — ترشنا، زخم لگنا، الگ ہونا، شرمندہ ہونا، وقت بسر ہونا۔

कटरा-(पु०) कटड़ा, छोटा बाज़ार, मन्डी, चौक — کٹڑہ، چھوٹا بازار، منڈی، چوک۔

कटहल-(पु०) (कठल) एक फल का नाम जिसके ऊपर कांटे होते है। — (کٹھل) ایک پھل کا نام جس کے اُوپر چھوٹے کانٹے ہوتے ہیں۔

कटाई-(स्त्री०) फसल का कटना, कटवाने की मज़दूरी, फसल उठाने का मौसम — فصل کا کٹنا، کٹوانے کی مزدوری، فصل اُٹھانے کا موسم۔

कटाक्ष-(पु०) तंज़, दुंबालः–ए–चश्म — طنز، دُنبالہ چشم۔

कटार (कटारी)-(स्त्री०) ख़ंजर, नीमचः (कटारी) एक जानवर जो नेवले की तरह होता है। — خنجر، کٹاری، نیمچہ، (کٹاری) ایک جانور جو نیولے کی طرح ہوتا ہے۔

कटाव-(पु०) तराश, गुलकारी — تراش، گلکاری

कटि-(स्त्री०) मियान, कमर, कूल्हा — میان، کمر، کولہا۔

कटिबंध-(पु०) कमरबंद, पटका — کمربند، پٹکا۔

कटिबद्ध-(वि०) मिंतकः, कमरबस्तः — منطقہ، کمربستہ۔

कटु-(वि०) तल्ख़, कड़वा, तेज — تلخ، کڑوا، تیز۔

कटुता-(स्त्री०) तल्ख़ी, कड़वाहट, तेज़ी — تلخی، کڑواہٹ، تیزی۔

कटूक्ति-(स्त्री०) तल्ख़ बात, कड़वी बात, तेज़ी — تلخ بات، کڑوی بات، تیزی۔

कटोरदान-(पु०) प्याला, ढकने वाला पीतल का बर्तन — پیالہ، ڈھکنے والا پیتل کا برتن۔

कटोरी-(स्त्री०) फ़िनजान, प्याली, छोटा कटोरा, ग़िलाफ़े —— पिस्तान فنجان، پیالی، چھوٹا کٹورہ، غلاف پستان۔

कटौती-(स्त्री०) मिनहाई, मुजराई, दस्तूरी, कटौती منہائی، مجرائی، دستوری، کٹوتی۔

कट्टर-(वि०) ज़िद्दी, कट्टर, सख़्त ضدی، کٹر، سخت

कठपुतली-(स्त्री०) लकड़ी का एक खिलौना, नाज़ुक लड़की, दूसरे के अक़्ल पर चलने वाली औरत لکڑی کا ایک کھلونا، نازک لڑکی، دوسرے کے عقل پر چلنے والی عورت۔

कठिन-(वि०) मुश्किल, दुशवार, सख़्त مشکل، دشوار، سخت

कठिनाई-(स्त्री०) मुश्किल, दिक़्क़त, परेशानी مشکل، دقت، پریشانی۔

कठोर-(वि०) सख़्त, सख़्तगीर سخت، سخت گیر

कड़क-(स्त्री०) तड़प, बिजली की आवाज़, किसी चीज़ के टूटने की आवाज़ تڑپ، بجلی کی آواز، کسی چیز کے ٹوٹنے کی آواز۔

कड़कड़ाना-(क्रि०) घी या तेल के बघारने की आवाज़ निकलना گھی یا تیل کے بگھارنے کی آواز نکلنا۔

कड़कना-(क्रि०) गरजना, बिजली की आवाज़ पैदा होना, चीख़ कर बोलना گرجنا، بجلی کی آواز پیدا ہونا، چیخ کر بولنا۔

कड़वा (कड़ुवा)-(वि०) तल्ख़, बदमिज़ाज, नीम के मज़े का, गुस्सा करने वाला, सख़्त, अख्खड़ تلخ، بدمزاج، نیم کے مزے کا، غصہ کرنے والا، سخت، اکھڑ۔

कड़वापन-(पु०) तल्ख़ी, बदमिजाजी, तेज़ी تلخی، بدمزاجی، تیزی۔

कड़ा-(पु०) सख़्त, करख़्त, बेरहम, कठिन, बदमिज़ाज سخت، کرخت، بے رحم، کٹھن، بدمزاج۔

कड़ाई-(स्त्री०) सख़्ती, करख़्तगी, बेरहमी, बद मिज़ाजी سختی، کرختگی، بے رحمی، بدمزاجی۔

कड़ाही-(स्त्री०) तलने का बर्तन, लोहे का ज़र्फ़ छोटा कडहाव, शीरीनी की नियाज़ تلنے کا برتن، لوہے کا ظرف، چھوٹا کڑھاؤ، شیرینی کی نیاز

कढ़ाई-(स्त्री०) बेल बूटे का काम, काशीदःकारी–कामदारी, ज़रदोज़ी का काम بیل بوٹے کا کام، کشیدہ کاری، کام داری، زردوزی کا کام

कढ़ी-(स्त्री०) कढ़ी, बेसन और दही को आग पर पकाने वाला सालन, एक किस्म का सालन जो बेसन और दही में मसाला डाल कर पकाते है کڑھی، بیسن اور دہی کو آگ پر پکانے والا سالن، ایک قسم کا سالن جو بیسن اور دہی میں مسالہ ڈال کر پکاتے ہیں

कण-(पु०) कन, रेज़ः, दानः کن، ریزہ، دانہ

कतई-(अ०) यक़ीनी, वाक़ई, आखिरी फ़ैसला, ज़रूर یقینی، واقعی، آخری فیصلہ، ضرور۔

कतरन-(स्त्री०) कतरन, छाँटन, कतरी हुई चीज़, कतरः हुआ टुकड़ा کترن، چھانٹن، کتری ہوئی چیز، کترہ ہوا ٹکڑا۔

कतरना-(क्रि०) कतरना, तराशना, छाँटना, काटना, बचना کترنا، تراشنا، چھانٹنا، کاٹنا، بچنا۔

कतरनी-(स्त्री०) कैंची, मिक़राज़ قینچی، مقراض۔

कतरब्योंत-(स्त्री०) कतर–ब्योंत, काँट, छाँट, कमी–बेशी کتربیونت، کاٹ چھانٹ، کمی بیشی۔

कतरा-(पु०) बूँद, किसी सय्याल चीज़ की बूँद بوند، کسی سیال چیز کی بوند

कतराना-(क्रि०) रास्ते से बच कर निकल जाना, जुदा होकर चलना راستے سے بچ کر نکل جانا، جدا ہوکر چلنا۔

कताई-(स्त्री०) रेसीदगी, काताने का काम, कातने की मज़दूरी ریسیدگی، کتانے کا کام، کاتنے کی مزدوری

कतार-(स्त्री०) लम्बीसफ़, तरतीब, सिलसिला لمبی صف، ترتیب، سلسلہ۔

कतिपय-(अ०) चंद, कुछ, कई چند، کچھ، کئی

कत्थई-(वि०) कत्थे का रंग, सियाही मायल चीज़ کتھے کا رنگ، سیاہی مائل چیز۔

कत्थक-(पु०) कथक नाच, एक क़िस्म का नाच کتھک ناچ، ایک قسم کا ناچ۔

कत्था-(पु०) एक पेड़ की लकड़ी का निचोड़, पान के साथ खाने वाली सियाह चीज़ ایک پیڑ کی لکڑی کا نچوڑ، پان کے ساتھ کھانے والی سیاہ چیز۔

क़त्ल (कतल)-(पु०) क़त्ल, मार डालना قتل، مار ڈالنا۔

कथन-(पु०) कहना, क़ौल, बयान کہنا، قول، بیان۔

कथनीय-(वि०) क़ाबिले बयान, गुफ़्तनी, क़ाबिले ज़िक्र قابل بیان، گفتنی، قابل ذکر۔

कथा-(स्त्री०) हिकायत, कहानी, रिवायत حکایت، کہانی، روایت

कथाकली-(पु०) केरल के नाच का नाम کیرل کے ناچ کا نام۔

कथानक-(पु०) हिकायत, कहानी, क़िस्सः حکایت، کہانی، قصہ۔

कथित-(वि०) गुफ़्तः, कहा हुआ, मज़्कूरः گفتہ، کہا ہوا، مذکورہ۔

कथोपकथन-(पु०) गुफ़्तगू, मुकालमः گفتگو، مکالمہ۔

कदंब-(पु०) कदम, गुरोह, झुंड قدم، گروہ، جھنڈ۔

कद-(पु०) क़द, बदन की लम्बाई, क़ामत قد، بدن کی لمبائی، قامت

क़दम-(पु०) क़दम, गाम, पैर, पाँव, निशान, दख़ल قدم، گام، پیر، پاؤں، نشان، دخل۔

क़दर (कद्र)-(स्त्री०) क़द्र, अन्दाज़ करना, क़ज़ा, हुक्म इलाही قدر، اندازہ کرنا، قضا، حکم الٰہی۔

कदली-(पु०) केला (फल) झंडा, एक किस्म का हिरन کیلا (پھل)، جھنڈا، ایک قسم کا ہرن۔

कदाचित-(अ०) शायद, मुमकिन, लाइक़ شائد، ممکن، لائق۔

कदापि-(अ०) कभी भी, किसी भी हालत में — کبھی بھی، کسی حالت میں۔

कद्दू-(पु०) कदू लौकी, एक मशहूर तरकारी, शराब की बोतल या सुराही — کدو، لوکی، ایک مشہور ترکاری، شراب کی بوتل یا صراحی۔

क़द्र (कदर)-(स्त्री०) इज़्ज़त, बुर्ज़गी, मर्तबा, अन्दाज़ः करना — عزت، بزرگی، مرتبہ، اندازہ کرنا۔

कनक-(पु०) ज़र, सोना, धतूरा, ढाक, गंदुम — زر، سونا، دھتورا، ڈھاک، گندم

कनकटा-(पु०) बूचा, अस्लम, कान कटा हुआ — بوچا، اصلم، کان کٹا ہوا۔

क़नकौआ-(पु०) पतंग, गुड्डी, एक बोटी — پتنگ، گڈی، ایک بوٹی۔

कनखजूरा-(पु०) हज़ारपा (सदपाय), कनखजूरा — ہزارپا (صدپائے)، کنکھجورا۔

कनखी-(स्त्री०) नीमनिगाही — نیم نگاہی۔

कनटोप (कंटोप)-(पु०) बड़ी टोपी जिससे कान बन्द हो जाय, कान ढाकने की टोपी — بڑی ٹوپی جس سے کان بند ہو جائے، کان ڈھاکنے کی ٹوپی۔

कनपटी-(स्त्री०) कान और आँख का दरमियानी हिस्सा — کان اور آنکھ کا درمیانی حصہ۔

कनस्तर-(पु०) टीन का बक्स जिसमें पिसा आटा रखते है। पीपा — ٹین کا بکس جس میں پسا ہوا آٹا رکھتے ہیں، پیپا۔

क़नात-(स्त्री०) मोटा पर्दः, ओट, टट्टी — موٹا پردہ، اوٹ، ٹٹی۔

कनिष्ठ-(वि०) असग़र, कमतर, अदना — اصغر، کمتر، ادنیٰ، کمسن۔

कनी-(स्त्री०) रेज़ः, कनकी, चावल का चूरा चावल के टुकड़े — ریزہ، کنکی، چاول کا چورا، چاول کے ٹکڑے۔

कनेर-(पु०) एक तल्ख़ ज़हर मिला पेड़ और उसके फल और पत्ते के सफ़ूफ़ से पिस्सू और खटमल मर जाते है। — ایک تلخ زہر ملا پیڑ اور اس کے پھل اور پتے کے سفوف سے پسو اور کھٹمل مر جاتے ہیں۔

कन्या-(स्त्री०) दुख़्तर, दोशीज़ः, लड़की — دختر، دوشیزہ، لڑکی۔

कन्यादान-(पु०) दस्तपैमा, लड़की की शादी करना — دست پیما، لڑکی کی شادی کرنا۔

कप-(पु०) प्याला, मिट्टी या चीनी का बड़ा बर्तन — پیالہ، مٹی یا چینی کا بڑا برتن۔

कपट-(पु०) मक्र, कीनः, फ़रेब — مکر، کینہ، فریب۔

कपटी-(वि०) मक्कार, कीनःपरवर, फ़रेबी — مکار، کینہ پرور، فریبی

कपड़ा-(पु०) कपड़ा, पार्चः, जामः — کپڑا، پارچہ، جامہ۔

कपाट-(पु०) किवाड़, दर, पर्दः — کواڑ، در، پردہ۔

कपाल-(पु०) खोपड़ी, कासः–ए–सर, पेशानी — کھوپڑی، کاسۂ سر، پیشانی

कपास-(स्त्री०) बिना साफ की हुई रूई — بنا صاف کی ہوئی روئی

कपूत-(पु०) नाख़लफ़, नाफ़रमान बेटा, बदज़ात — ناخلف، نافرمان بیٹا

और बद चलन लड़का — اور بدچلن لڑکا۔

कपूर-(पु०) काफ़ूर, एक सफेद तेज़ बू वाली दवा, जो खुला रहने से उड़ जाता है। — کافور، ایک سفید تیز بو والی دوا، جو کھلا رہنے سے اڑ جاتا ہے۔

कपोत-(पु०) कबूतर, ताइर, चिड़िया, भूरे रंग का सुर्माः — کبوتر، طائر، چڑیا، بھورے رنگ کا سرمہ

कपोल-(पु०) गाल, रूख़सार, आरिज़ — گال، رخسار، عارض۔

कपोल-कल्पना-(स्त्री०) साख़्तः, इख़्तिराअ, ख़याली पुलाव — ساختہ، اختراع، خیالی پلاؤ۔

कप्तान-(पु०) पुलिस, फौज या जहाज़ का बड़ा अफ़सर — پولیس، فوج یا جہاز کا بڑا افسر۔

कफ-(पु०) बल्ग़म, थूक, कफ़ू — بلغم، تھوک، کف۔

क़फन-(पु०) कफ़न, वह कपड़ा जिस में मुर्देः को लपेटते है। मुर्दे की चादर — کفن، وہ کپڑا جس میں مردہ کو لپیٹتے ہیں۔ مردہ کی چادر۔

कब-(अ०) किस दिन, किस वक्त, क्योंकर, किस ज़माने में — کس دن، کس وقت، کیوں کر، کس زمانے میں۔

कबड्डी-(स्त्री०) एक खेल का नाम है। — ایک کھیل کا نام ہے

कबाड़-(पु०) टूटा हुआ समान, नीलाम का लाया हुआ माल — ٹوٹا ہوا سامان، نیلام کا لایا ہوا مال۔

कबाड़ी-(पु०) कबाड़िया, टूटा सामान खरीदने वाला — کباڑیا، ٹوٹا ہوا سامان خریدنے والا۔

कबाब-(पु०) कोयलों पर सीक से भुना हुआ गोशत या क़ीमः, सोख़्ता, जला हुआ — کوئلوں پر سیخ سے بھنا ہوا گوشت یا قیمہ، سوختہ، جلا ہوا۔

कबायली-(पु०) क़बीले का रहने वाला, ख़ानदानी — قبیلے کا رہنے والا، خاندانی۔

कबीला-(पु०) कुन्बे, जमाअत, आदमियों का गिरोह, ख़ानदान — کنبہ، جماعت، آدمیوں کا گروہ، خاندان

कबूतर-(पु०) एक मशहूर परिन्दः, जो ख़त को पहुंचाने के काम आता था — ایک مشہور پرندہ جو خط کو پہنچانے کے کام آتا تھا۔

कबूतरख़ाना-(पु०) कबूतरख़ानः (काबुक), मुसाफ़िर ख़ाना, सराऐं, कबूतर की रहने की जगह — کبوترخانہ (کابک)، مسافرخانہ، سرائے، کبوتر کے رہنے کی جگہ۔

कबूल-(पु०) क़बूल, मन्ज़ूरी, रज़ामन्दी, तसलीम — قبول، منظوری، رضامندی، تسلیم۔

कबूलना-(क्रि०) इक़रार करना, पसन्द करना, इक़बाल करना, मन्ज़ूर करना — اقرار کرنا، پسند کرنا، اقبال کرنا، منظور کرنا۔

कब्ज़-(स्त्री०) दबोचना, क़ाबू, बस, बदहज़मी — دبوچنا، قابو، بس، بدہضمی، قبض

दखल, गिरफतगी बस्तगी,पारवाना न आना — دخل، گرفتگی، بستگی، پروانہ نہ آنا۔

कब्ज़ा-(पु०) दखल, मदाखलत, क़ाबू, दस्तः, सन्दूक के बन्द करने का लोहा — دخل، مداخلت، قابو، دستہ، صندوق کے بند کرنے کا لوہا۔

कब्र-(स्त्री०) तुर्बत, गोर, दफन करने का गड्डा जिस में मुर्दे दफन करते है। — تربت، گور، دفن کرنے کا گڈھا جسمیں مُردہ دفن کرتے ہیں

कब्रिस्तान-(पु०) मदफन, गोरिस्तान, जहाँ बहुत सी कब्रें हों — مدفن، گورستان، جہاں بہت سی قبریں ہوں۔

कभी-(अ०) गाह, गाहे, किसी न किसी वक्त — گاہے گاہے، کسی نہ کسی وقت

कभी-कभी-(अ०) गाहे–गाहे, किसी किसी वक्त — گاہے گاہے، کسی کسی وقت

कमंडल-(पु०) कशकोल(कमंडल), फ़कीरों का प्याला — کشکول (کمنڈل)، فقیروں کا پیالہ۔

कम-(वि०) थोड़ा, ज़रा सा, खफीफ, क़लील — تھوڑا سا، ذرا سا، خفیف، قلیل

कमजोर-(वि०) लाग़र, दुबला, नात वाँ, हल्का — لاغر، دُبلا، ناتواں، ہلکا۔

कमनीय-(वि०) जिसे चाहा जाए, दिलकश — جسے چاہا جائے، دلکش۔

कमबख्त-(वि०) बद किस्मत, कम नसीब — بدقسمت، کم نصیب۔

कमर-(स्त्री०) बदन का दरम्यानी हिस्सः, पुशत, हिम्मत — بدن کا درمیانی حصہ، پشت، ہمت۔

कमरतोड़ना-(वि०) ना उम्मीद करना, हिम्मत तोड़ना, कमर शिकस्तः कर देना — نااُمید کرنا، ہمت توڑنا، کمر شکستہ کردینا۔

कमरा-(पु०) कमरः कोठरी, खिलवतख़ानः हुजरः — کمرہ، کوٹھری، خلوت خانہ، حُجرہ۔

कमल-(पु०) कंवल, नीलोफ़र, फूल, क़ुमक़ुमा — کنول، نیلوفر، پھول، قمقمہ۔

कमाई-(स्त्री०) आमदनी, मज़दूरी, नफ़आ — آمدنی، مزدوری، نفع۔

कमाऊ-(वि०) रूपया कमाने वाला मज़दूर, मालिक, शौहर — روپیہ کمانے والا مزدور، مالک، شوہر۔

क़मान-(स्त्री०) एक ख़मदार आलः जिससे तीर फैंकते है। क़ौस, झुका हुआ लचकदार — ایک خمدار آلہ جس سے تیر پھینکتے ہیں۔ قوس، جھکا ہوا لچکدار۔

कमाना-(क्रि०) हासिल करना, रूपया पैदा करना, पखाना साफ करना — حاصل کرنا، روپیہ پیدا کرنا، پاخانہ صاف کرنا۔

कमानी-(स्त्री०) लचकदार झुकी हुई, लोहे की गोल अक्सर गाड़ियों या घड़ियों में लगाते है। — لچکدار جھکی ہوئی، لوہے کی گول اکثر گاڑیوں یا گھڑیوں میں لگاتے ہیں۔

कमाल-(पु०) पूरा होना, हुनर, गुण, लियाक़त, अनोखी बात, कारीगरी, उस्तादी — پورا ہونا، ہنر، گُن، لیاقت، انوکھی بات، کاریگری، استادی۔

कमिश्नर-(पु०) कई जिलों का हाकिम, किस्मत का हाकिम — کئی ضلعوں کا حاکم، قسمت کا حاکم۔

कमी-(स्त्री०) कोताही, कमयाबी, घाटा, किल्लत — کوتاہی، کمیابی، گھاٹا، قلت۔

कमीज़-(स्त्री०) (कमीस) लम्बा कुर्त्ता, बेकली का क़ुर्ता, कालरदार कुर्ता — (قمیص) لمبا کرتا، بے کلی کا کرتا، کالردار کرتا۔

कमी-बेशी-(स्त्री०) कम ज़ियादः, नफ़आ नुक़सान — کم زیادہ، نفع، نقصان۔

कमीशन-(पु०) मेहनतानः, जमाअते माहेरीन, गिरोह, दस्तूरी — محنتانہ، جماعتِ ماہرین، گروہ، دستوری۔

कमप्यूटर-(पु०) एलोक्ट्रानिक के ज़रिये शुमार या हिसाब करने का आलः — الیکٹرانک کے ذریعے شمار یا حساب کرنے کا آلہ۔

कयामत-(स्त्री०) हैरत अंगेज, अजीब व ग़रीब, कायम करना, खड़ा करना — حیرت انگیز، عجیب وغریب، قائم کرنا، کھڑا کرنا

कर-(पु०) मेहसूल, हाथ, दस्त (१. टैक्स २. हाथ) — محصول، ہاتھ، دست (۱ ٹیکس ۲. ہاتھ)

करघा-(पु०) करगः, वह गड्डा जिसमें जुलाहे बैठकर कपड़ा बुनते हैं।, खुद्दडी — کرگہ، وہ گڈھا جس میں جولاہے بیٹھ کر کپڑا بُنتے ہیں۔ کھڈّہی۔

करछी (कलछी)-(स्त्री०) लोहे का चमचः — لوہے کا چمچہ۔

करतब-(पु०) करिश्मः, कमाल, हुनर, चालाकी, होशयारी, अय्यारी, अजीब व गरीब़ काम — کرشمہ، کمال، ہنر، چالاکی، ہوشیاری، عجیب وغریب کام۔

करतल-(पु०) हथेली, कफ़े–दस्त — ہتھیلی، کفِ دست۔

करतार-(पु०) कर्दगार, करने वाला, खालिक, पैदा करने वाला — کردگار، کرنے والا، خالق، پیدا کرنے والا۔

करतूत-(स्त्री०) फ़ेअ़ल, बुरा काम, अ़मल, चालाकी, जादू टोना, फरेब — فعل، بُرا کام، عمل، چالاکی، جادو ٹونا، فریب۔

करदाता-(पु०) टैक्स देनेवाला, मेहसूलगुज़ार — ٹیکس دینے والا، محصول گذار۔

करघनी-(स्त्री०) कमरबंद, करधनी, आड़बंद — کمربند، کردھنی، آڑبند۔

करनफूल-(पु०) कनफूल, कान का एक ज़ेवर (कर्णफूल) — کن پھول، کان کا ایک زیور (کرنڑپھول)

करना-(क्रि०) काम का करना, अमल में लाना — کام کا کرنا، عمل میں لانا۔

करनी-(स्त्री०) काम, गारा चूना लगाने का औज़ार, कन्नी — کام، گارا چونا لگانے کا اوزار، کنّی۔

करवट-(स्त्री०) पहलू, जानिब, रूख़, तौर, ढंग — پہلو، جانب، رُخ، طور، ڈھنگ۔

कराधान-(पु०) टेक्स, मेहसूल लगाना — ٹیکس، محصول لگانا۔

करामात-(स्त्री०) बुर्जगियाँ, उम्दगी, बड़ाई जो वली से ज़ाहिर हो — بزرگیاں، عمدگی، بڑائی جو ولی (بزرگ) سے ظاہر ہو

करार-(पु०) मुआहिदा, वाअदः, आराम, सकून, चैन — معاہدہ، وعدہ، آرام، سکون، چین۔

करारा-(वि०) ख़स्तः, हट्टाकट्टा, भुर भुर, ज़ोर आवर, बहादुर, मंहगः — خستہ، ہٹّا کٹّا، بُھر بُھر، زور آور، بہادر، مہنگا۔

कराल-(वि०) ख़ौफ़नाक, महीब, डरावनी — خوفناک، مہیب، ڈراونی

कराह-(स्त्री०) मुसीबत के वक्त दर्द भरी आवाज़ जो निकलती है। (हाय–हाय) — مصیبت کے وقت دردبھری آواز جو نکلتی ہے (ہائے ہائے)

कराहना-(क्रि०) हाय–हाय करना दुख या दर्द से आह आह करना — ہائے ہائے کرنا دکھ یا درد سے آہ آہ کرنا۔

करिश्मा-(पु०) अनोखी बात, नाज़ नख़रा, तिलिस्म करना, निशान, आलामत — انوکھی بات، نازنخرہ، طلسم کرنا، نشان کرنا، علامت۔

करीना-(पु०) तौर तरीक़ा, सलीक़ः, सजावट, ढंग — طور طریقہ، سلیقہ، سجاوٹ، ڈھنگ۔

क़रीब-(अ०) पास, नज़दीक़, रिश्तेदार — پاس، نزدیک، رشتہ دار۔

करील-(पु०) (कैर) एक ख़ारदार झाड़ी जिस का काँटा बहुत ज़हरीला होता है। — (کیر) ایک خاردار جھاڑی جس کا کانٹا بہت زہریلا ہوتا ہے

करूण-(वि०) दर्दनाक, रिक्क़तख़ेज, हसरतनाक — دردناک، رقّت خیز، حسرت ناک۔

करूणा-(स्त्री०) रहम, तरस, रहमदिली, दर्द — رحم، ترس، رحم دلی، درد۔

करूणामय-(वि०) दर्द अंगेज़, रहमदिलानः, दर्दमंद — درد انگیز، رحم دلانہ، دردمند۔

करेला-(पु०) एक क़िस्म की कड़वी तरकारी — ایک قسم کی کڑوی ترکاری

करोड़-(वि० पु०) सौ लाख — سَو لاکھ

करौंदा-(पु०) (ककरौंदा) एक फल, सुर्ख़ और सफ़ेद रंग का तुर्श फल — (ککروندا) ایک پھل، سُرخ اور سفید رنگ کا ترش پھل۔

कर्क रेखा-(स्त्री०) ख़ते–सरतान — خطِ سرطان۔

कर्कश-(वि०) करख़्त, खुरदुरा, तेज़, शदीद — کرخت، کھردرا، تیز، شدید۔

कर्ज़ (कर्ज़ा)-(पु०) उधार माँगा हुआ, मुस्तेआर — اُدھار مانگا ہوا، مستعار۔

कर्ज़दार-(पु०) उधार लेमे वाला, मक़रूज़, लेनदार — اُدھار لینے والا، مقروض، لین دار۔

कर्ण-(पु०) कान, समअ़, पतवार — کان، سماع، پتوار۔

कर्णकटु-(वि०) समाख़राश — سماع خراش۔

कर्णधार-(पु०) मल्लाह, नाख़ुदा — ملاح، ناخدا، بادبان۔

कर्तव्य-(पु०) फ़र्ज़, फ़रीजः — فرض، فریضہ۔

कर्ता-(पु०) कर्दगार, फ़ाइल, वली–ए–नेमत — کردگار، فاعل، ولیٔ نعمت۔

कर्ता-धर्ता-(पु०) करता–धरता, मुख़तारे–कुल — کرتا دھرتا، مختارِ کل۔

कर्तव्य-(पु०) फ़ाइलियत, फ़अ़ालियत — فاعلیت، فعالیت۔

कर्पूर-(पु०) काफ़ूर, एक बहुत तेज ख़ुशबूदार सफ़ेद दवा — کافور، ایک بہت تیز خوشبودار سفید دوا۔

कर्म-(पु०) फ़ेअ़ल, काम, क़ार, कर्म — فعل، کام، کار، کرم۔

कर्मकांड-(पु०) मज़्हबी काम या इबादत — مذہبی کام یا عبادت۔

कर्मचारी-(पु०) कारकुन, अहलकार, मुलाज़िम — کارکن، اہلکار، ملازم

कर्मठ-(वि०) जफ़ाकश, मेहनती, कारपर्दाज़ — جفاکش، محنتی، کارپرداز۔

कर्मशाला-(स्त्री०) कारगाह, वर्कशाप — کارگاہ، ورکشاپ۔

कर्मशील-(वि०) बाअ़मल, अमली, मेहनती — باعمل، عملی، محنتی۔

कर्मेन्दिय-(स्त्री०) आज़ा, क़ुवा, क़ुवा–ए–नफ़सानी — اعضاء، قویٰ، قوائے نفسانی۔

कलंक-(पु०) दाग़, रुसवाई, बदनामी, ऐब, इल्ज़ाम — داغ، رسوائی، بدنامی، عیب، الزام۔

कल (१) **मशीन**-(स्त्री०) आलः, किसी चीज का हिस्सा या जोड़, चैन, अराम — (۱) آلہ، کسی چیز کا حصہ یا جوڑ، چین، آرام۔

(२) (अ०) कल, आईन्दः, ज़माना क़रीब, क़यामत का दिन, सकून करार — (۲) کل، آئندہ، زمانہ، قریب، قیامت کا دن، سکون، قرار۔

कलई-(स्त्री०) राँग, राँगा, सुफ़ेदी, रौग़न, ज़ाहरी, टीप टाप, चमक दमक — رانگ، رانگا، سفیدی، روغن، ظاہری، ٹیپ ٹاپ، چمک دمک۔

कलक्टर-(पु०) हाकिमे ज़िला, ज़िला का आला अफ़सर — حاکمِ ضلع، ضلع کا اعلیٰ افسر

कलगी (कलंगी)-(स्त्री०) परिन्दों के सर का ताज, खेस परिन्दों की चोटी, परिन्दों के खुशनुमा पंख जो बादशाह टोपी में लगाते है। — پرندوں کے سر کا تاج، کھیس پرندوں کی چوٹی، پرندوں کے خوشنما پنکھ جو بادشاہ ٹوپی میں لگاتے ہیں۔

कलपना-(क्रि०) कुढ़ना, बिल्कना, रोना, अफसोस करना, रंजीदः होना, ग़म खाना — کڑھنا، بلکنا، رونا، افسوس کرنا، رنجیدہ ہونا، غم کھانا۔

कलफ-(स्त्री०) एक पक्का हुआ लेसदार मादः जिसको पानी में मिलाकर कपड़े को डुबोते है। ایک پکا ہوا لیس دار مادّہ جس کو پانی میں ملا کر کپڑے میں ڈبوتے ہیں۔

क़लम-(पु०) लिखने का आलः तराशा हुआ لکھنے کا آلہ تراشا ہوا

क़लमदान-(पु०) क़लम दवात रखने का छोटा बक्स قلم دوات رکھنے کا چھوٹا بکس۔

कलमा-(पु०) (कलिमः) बात, जबान से निकली हुई, क़ौल, खुदा का नाम (کلمہ، بات زبان سے نکلی ہوئی، قول، خدا کا نام۔

क़लमी-(वि०) कलम का तहरीरी, हाथ का लिखा हुआ قلم کا تحریری، ہاتھ کا لکھا ہوا۔

कलमुंहा-(वि०) सियाहरू, मनहूस सूरत سیاہ رُو، منحوس صورت۔

कलरव-(पु०) कूक बलन्द और बारीक आवाज़ کوک بلند اور باریک آواز

कलश (कलसा)-(पु०) कलस, गुंबद, सबू, घड़ा کلس، گنبد، سبو، گھڑا۔

कलह-(पु०) तकरार, झगड़ा, मियान, नियाम- تکرار، جھگڑا، میان، نیام

कला-(स्त्री०) फ़न, हुनर, कारीगरी, सलीक़ः فن، ہنر، کاریگری، سلیقہ

कलाई-(स्त्री०) पहुँचा, साअद हाथ और कोहनी का दरमियानी हिस्साः, क़लाई پہنچا، ساعد ہاتھ اور کہنی کا درمیانی حصہ کلائی

कलाकंद-(पु०) एक किस्म की मिठाई ایک قسم کی مٹھائی۔

कलाकार-(पु०) फ़नकार, अदाकार, सन्नाअ فنکار، اداکار، صناع-

कलाकौशल-(पु०) सन्नाई, फ़नकारी, नुदरते–फ़न صناعی، فنکاری، ندرتِ فن۔

कलाकृति-(स्त्री०) फ़नपारः, शहपारः فن پارہ، شہ پارہ۔

कलाबाज़-(पु०) कर्तब खेल, सर के बल चलना کرتب کھیل، سر کے بل چلنا۔

कलियुग-(पु०) पुरानों के मुताबिक चार ज़मानों में से आखिरी और मौजूदः जमानः, कलजुग پرانوں کے مطابق چار زمانوں میں سے آخری زمانہ، کل جگ۔

कली-(स्त्री०) गुंचः, बिन खिला हुआ फूल कूंपल, कुंवारी, परिन्दों के नये और छोटे पखं غنچہ، بن کھلا ہوا پھول کونپل، کنواری، پرندوں کے نئے اور چھوٹے پنکھ۔

कलुष-(पु०) गंदगी, नापाकी, खोट گندگی، ناپاکی، کھوٹ۔

कलुषित-(वि०) गंदा, नापाक, परागंदः گندہ، ناپاک، پراگندہ

कलूटा-(वि०) सियाहफ़ाम سیاہ فام۔

कलेंडर-(पु०) तक़्वीम, जन्तरी تقویم، جنتری۔

कलेजा-(पु०) जिगर, दिलेरी, उछलना घबराना جگر، دلیری، اُچھلنا گھبرانا

कलेवर-(पु०) जिस्म, तन, क़ालिब, शक्ल جسم، تن، قالب، شکل

कलेवा-(पु०) नाशता, ज़ादे–सह, रास्तः का खर्च, सफर का समान ناشتہ، زادِ راہ، راستہ کا خرچ، سفر کا سامان۔

कल्प-(पु०) चार अरब बत्तीस करोड़ साल का ज़माना چار عرب بتیس کروڑ سال کا زمانہ۔

कल्पना-(स्त्री०) तख़ैययुल, तसंव्वुर, खयाल, सोंच تخیل، تصوّر، خیال، سوچ۔

कल्प-वृक्ष-(पु०) तूबा, जन्नत का एक दरख्त طوبیٰ، جنّت کا ایک درخت۔

कल्पित-(वि०) फ़र्ज़ी, ख़याली, मफ़्रूज़ः, मौहूमः فرضی، خیالی، مفروضہ، موہومہ۔

कल्मष-(पु०) खोट, बुराई, गुनाह, पाप- کھوٹ، برائی، گناہ، پاپ۔

कल्याण-(पु०) भलाई, बेहतरी, रिफ़ाह, बहबूद بھلائی، بہتری، رفاہ، بہبود۔

कल्याणकारी-(वि०) रिफ़ाही, इफ़ादी, बहबूदानः رفاہی، افادی، بہبودانہ۔

कल्ला-(पु०) कल्ला, करम कल्ला کلّا، کرم کلّا

कल्लोल-(पु०) तरंग, मौज, तफ़रीह ترنگ، موج، تفریح

कवच-(पु०) ज़िरः, बक्तर, दगलः, तावीज़ زرہ، بکتر، ڈگلہ، تعویذ۔

कवयित्री-(स्त्री०) शाइरः, शेअर कहने वाली شاعرہ، شعر کہنے والی

कवायद-(स्त्री०) क़वाइद, ग्रामर, खाज, दस्तूर, रसूम, क़ानून قواعد، گرامر، کھاج، دستور، رسوم، قانون

कवि-(पु०) शाइर, आलिम फाजिल आदमी, शेअर कहने वाला شاعر، عالم، فاضل آدمی، شعر کہنے والا-

कविता-(स्त्री०) नज़्म शाइरी نظم شاعری۔

कवित्त-(पु०) क़तअः, रुबाई, शेअ़र قطعہ، رُباعی، شعر

कवित्व-(पु०) शेअ़रीयत, शे़री सलाहीयत شعریت، شعری صلاحیت

कवि-सम्मेलन-(पु०) मुशाइरः مشاعرہ

कव्वाली-(स्त्री०) हक्क़ानी, सुफीयाना क़लाम का गाना حقانی، صوفیانہ کلام کا گانا۔

कश-(पु०) खींच, घूँट, चुसकी, ज़ोर, दम, फूँक, सुटटा, सूंटा کھینچ، گھونٹ، چُسکی، زور، دم، پھونک، سُٹّا، سونٹا۔

कशीदा-(पु०) कशीदः रंजीदः, खींचा हुआ, मलूल, ज़रदोज़ी सुई का काम کشیدہ، رنجیدہ، کھینچا ہوا، ملول، زردوزی سوئی کا کام

कष्ट-(पु०) तक्लीफ, परीशानी, दिक़्क़त تکلیف، پریشانی، دقت۔

कष्टकर-(वि०) परीशानकुन, तक्लीफ़देह, दिक़्क़त तलब پریشان کن، تکلیف دہ، دقت طلب

कष्टसाध्य-(वि०) दिक़्क़ततलब, मुश्किल, गिरां دقت طلب، مُشکل، گراں

कसकना-(क्रि०) मीठा मीठा दर्द होना, कम कम दर्द होना, टीसमारना میٹھا میٹھا درد ہونا، کم کم درد ہونا، ٹیس مارنا۔

क़सम-(स्त्री०) हलफ, सौगंध حلف، سوگندھ -

क़समखाना-(क्रि०) बल खाना, पहलू बदलना, घबराना, बेचैन होना بل کھانا، پہلو بدلنا، گھبرانا، بےچین ہونا -

कसर-(स्त्री०) नुक्स, कमी, घाटा نقص، کمی، گھاٹا -

कसरत-(स्त्री०) कसरत, वरज़िश, रियाज़त, मशक, (ज्यादाः होना, ज्यादती) کسرت، ورزش، ریاضت، مشق (زیادہ ہونا، زیادتی)

क़साई-(पु०) (क़स्साब) गोश्त बेचने वाला, ज़िबह करने वाला, काटने वाला (قصاب) گوشت بیچنے والا، ذبح کرنے والا، کاٹنے والا -

कसार-(पु०) पंजीरी پنجیری -

क़सीदा-(पु०) क़सीदः, दलदारगोदा, कम से कम पन्द्रह अशआर की मदह قصیدہ، دلدار گودا، کم سے کم پندرہ اشعار کی مدح -

क़सूर-(पु०) कोताही, कमी, ग़लती کوتاہی، کمی، غلطی -

कसैला-(वि०) कसावदार (कसैला), बदमज़ः, तुर्श जो ज़बान और हलक़ को पकड़े کساؤ دار (کسیلا)، بدمزہ، ترش جو زبان اور حلق کو پکڑے

कसौटी-(स्त्री०) मेंअ़यार, वह पत्थर जिस पर सोने का कस देखते है। जाँच, परख معیار، وہ پتھر جس پر سونے کا کس دیکھتے ہیں۔ جانچ، پرکھ -

कस्तूरी-(स्त्री०) मुश्क, वह खुशबूदार चीज़ जो कस्तूरे हिरन से निकलती है। مشک، وہ خوشبودار چیز جو کستورے ہرن سے نکلتی ہے۔

क़स्बा (कसबा)-(पु०) क़स्बः, छोटा शहर, बड़ा मौज़ा قصبہ، چھوٹا شہر، بڑا موضع -

क़हक़हा-(पु०) ज़ोर से हसंना, बलन्द आवाज़ से हसंना قہقہہ، زور سے ہنسنا، بلند آواز سے ہنسنا -

कहना-(क्रि०) ब्यान करना, फरमाना, बातचीत करना بیان کرنا، فرمانا، بات چیت کرنا -

क़हर-(पु०) (क़ह्र) गुस्सा, ज़ोर आवरी, गज़ब (قہر) غصہ، زورآوری، غضب

क़हवा-(पु०) एक क़िस्म का तुख़्म जिसे भूनकर पीसते और चाय की तरह से जोश दिलाकर पीते हैं। काफी ایک قسم کا تخم جسے بھون کر پیستے ہیں اور چائے کی طرح سے جوش دلاکر پیتے ہیں۔ کافی -

कहाँ—(अ०) कुजा, कब, किधर, किस जगह کجا، کب، کدھر، کس جگہ

कहाकही-(स्त्री०) कहासुनी, हुज्जत, तक्रार, बहस کہاسنی، حجت، تکرار، بحث

कहानी-(स्त्री०) अफ़्सानः, क़िस्सा افسانہ، قصہ -

कहानीकार-(पु०) अफ़्सानःनवीस, क़िस्सा लिखने वाला افسانہ نویس، قصہ لکھنے والا -

कहार-(पु०) महरा, हम्माल, डोली या पालकी उठा कर चलने वाला, मिट्टी के बर्तन बनाने वाला مہرہ، حمال، ڈولی یا پالکی اٹھاکر چلنے والا، مٹی کے برتن بنانے والا -

कहावत-(स्त्री०) मसल, जर्बुलमसल, कहावत مثل، ضرب المثل، کہاوت -

कहा-सुनी-(स्त्री०) कहासुनी, हुज्जत, बहस, तकरार کہاسنی، حجت، بحث، تکرار -

कहीं-(अ०) किसी जगह کسی جگہ -

कांख-(स्त्री०) बग़ल, शाने के निचे का हिस्सा, पहलू, बाजू بغل، شانہ کے نیچے کا حصہ، پہلو، بازو -

कांच-(पु०) शीशः, काछा, एक बीमारी जिसमें पाखाना करते वक्त मेक़अद का गोशत बाहर आ जाता है। شیشہ، کاچھا، ایک بیماری جس میں پاخانہ کرتے وقت مقعد کا گوشت باہر آجاتا ہے۔

कांजी-(स्त्री०) आबक़ामः, एक किस्म का खट्टा पानी, जिसमें जीराः, नमक, राई अचार की तरह डालते है। चावल की पीच آب قامہ، ایک قسم کا کھٹا پانی جس میں زیرہ، نمک، رائی اچار کی طرح ڈالتے ہیں۔ چاول کی پیچ -

कांजी-हाउस-(पु०) मवेशीख़ानः, हवालात, कैदख़ाने का मकान, लावारिस मवेशी खानः مویشی خانہ، حوالات، قید خانہ کا مکان، لاوارث مویشی خانہ -

कांटा-(पु०) ख़ार, तराजू, सूल خار، ترازو، سول -

कांड-(पु०) वक़्अः बाब, हिस्सा, फस्ल وقوعہ، باب، حصہ، فصل

कांति-(स्त्री०) ज़िया, नूर, रौनक़ ضیاء، نور، رونق -

कांपना-(क्रि०) लरज़ना, थरथराना, खौफ खाना, डर जाना لرزانہ، تھرتھرانا، خوف کھانا، ڈر جانا -

कांफ्रेंस-(स्त्री०) मशवरे की मजलिस, मुबाहेसः مشورے کی مجلس، مباحثہ -

कांसा (कांस्य)-(पु०) राजा का खाना, खासः, एक धातु, काँसी راجہ کا کھانا، خاصہ، ایک دھات، کانسی -

कांस्य पदक-(पु०) कांसे का तम्गा کانسے کا تمغہ -

काइयां-(वि०) चालाक, होशियार, तर्ज़बाकार, दग़ाबाज़ چالاک، ہوشیار، تجربہ کار، دغاباز -

काई-(स्त्री०) सब्ज़ी जो बरसात में चूने की दीवार पर जम जाती है। سبزی جو برسات میں چونے کی دیوار پر جم جاتی ہے -

काका (काकी)-(पु० स्त्री०) चचा (चची) बाप का छोटा भाई چچا (چچی) باپ کا چھوٹا بھائی -

काग-(पु०) कौआ, डाट, कार्क, ज़ाग کوا، ڈاٹ، کارک، زاغ

कागज़-(पु०) कर्तास, तहरीर, पर्चा, खत, दस्तावेज, अखबार قرطاس، تحریر، پرچہ، خط، دستاویز، اخبار -

काज-(पु०) काम, कार, बटन का घर, खुशी का क़ाम, शादी का क़ारोबार کام، کار، بٹن کا گھر، خوشی کا کام، شادی کا کاروبار -

काजल-(पु०) कुहल, दूदे चराग़, चराग़ का धुवाँ जो आँखों में लगाया जाता है। کحل، دودِ چراغ، چراغ کا دھواں جو آنکھوں میں لگایا جاتا ہے -

क़ाज़ी-(पु०) मुस्लमान मुन्सिफ़, जज, अदा करने वाला, निकाह पढ़ाने वाला- قاضی، مسلمان منصف، جج، ادا کرنیوالا، نکاح پڑھانے والا

काजू-(पु०) एक किस्म का सूखा मेवा ایک قسم کا سوکھا میوہ-

काट-छांट-(स्त्री०) क़तओ–बुरीद, तराश, ख़राश, जोड़–तोड़, कटी हुई निकम्मी चीज़ قطع و برید، تراش خراش، جوڑ توڑ، کٹی ہوئی نکمی چیز-

काठ-(पु०) लकड़ी, चोब, बेदर्द, बेरहम, बेवक़ूफ़ لکڑی، چوب، بیدرد، بے رحم، بیوقوف-

काठी-(स्त्री०) ज़ीन, मियान, क़ालिब, जिस्म, ग़िलाफ़ زین، میان، قالب، جسم، غلاف-

काढ़ना-(क्रि०) निकालना, कशीदः करना, बाहर करना, जोश देना, सूई का काम करना, कपड़े पर बेल बूटे बनाना نکالنا، کشیدہ کرنا، باہر کرنا، جوش دینا، سوئی کا کام کرنا، کپڑے پر بیل بوٹے بنانا-

काढ़ा-(पु०) जोशांदः, वह जोश दी हुई गर्म दवाऐं जो ज़च्चा को पिलाते है। (अछवानी) جوشاندہ، وہ جوش دی ہوئی گرم دوائیں جو زچہ کو ولادت کے بعد پلاتے ہیں۔ (اچھوانی)

कातना-(क्रि०) चर्ख़े पर रूई से सूत बनाना, चर्ख़े से रूई के तार निकालना چرخے پر روئی سے سوت بنانا، چرخے سے روئی کے تار نکالنا

कातर-(वि०) परीशान, ख़ौफ़ज़दः, बुज़दिल پریشان، خوفزدہ، بزدل-

कातिक-(पु०) हिन्दी साल का सातवाँ महीना तक़रीबन १५ अक्टूबर से १५ नवम्बर तक ہندی سال کا ساتواں مہینہ تقریباً ۱۵ اکتوبر سے کر ۱۵ نومبر تک-

क़ातिल-(पु०) क़तल करने वाला, जल्लाद, ख़ूनी, ज़ालिम, जानलेवा قتل کرنے والا، جلاد، خونی، ظالم، جان لیوا-

कान-(पु०) गोश, सुन्ने का अज़ो, समाअत, सुन्ने की क़ूवत گوش، سننے کا عضو، سماعت، سننے کی قوت-

काना-(वि०) यकचश्म, एक आँख वाला یک چشم، ایک آنکھ والا

काना-फूसी-(स्त्री०) सरगोशी, चुपके चुपके कान में बात कहना سرگوشی، چپکے چپکے کان میں بات کہنا-

क़ानून–(पु०) जड़, बुनियाद, दस्तूर, क़ानून, रस्म रवाज, तौर तरीक़ः جڑ، بنیاد، دستور، قانون، رسم رواج، طور طریقہ-

क़ानूनगो-(पु०) क़ानूनगो, पटवारियों का अफ़सर قانون گو، پٹواریوں کا افسر

कापी-(स्त्री०) नक़ल, तहरीर, तस्वीर نقل، تحریر، تصویر-

कापीराइट-(पु०) हक़्क़े–इशाअत, हक़्क़े तसनीफ़ व तालीफ़, हक़्क़े ईजाद حق اشاعت، حق تصنیف و تالیف، حق ایجاد-

क़ाफ़िला-(पु०) क़ाफ़िलः, कारवाँ, गिरोह قافلہ، کارواں، گروہ

काफ़ी-(स्त्री०) एक क़िस्म की रागनी, बख़ूबी, क़ेहवा की एक क़िस्म जो अफ़्रीक़ः में पैदा होता है। यह जिस जगह होता उसे काफ़ः कहने लगे। ایک قسم کی راگنی، بخوبی، قہوہ کی ایک قسم جو افریقہ میں پیدا ہوتا ہے۔ یہ جس جگہ ہوتا ہے اسے کافہ کہنے لگے-

क़ाबलियत-(स्त्री०) क़ाबिलीयत, लियाक़त, दानाई, सालीक़ः قابلیت، لیاقت، دانائی، سلیقہ-

क़ाबिल-(वि०) काबिल, लायक, दाना, तजुर्बाकार, पसन्दीदः قابل، لائق، دانا، تجربہ کار، پسندیدہ-

क़ाबू-(पु०) क़ाबू, ज़ोर, बस, हुक्म, रसाई قابو، زور، بس، حکم، رسائی

काम-(पु०) ख़्वाहिश, काम, शहवत خواہش، کام، شہوت-

कामकाज-(पु०) कारो–बार, लेन देन, मआमलः, शादी बियाह کاروبار، لین، معاملہ، شادی بیاہ-

कामगार–(पु०) कारी, मज़दूर, मेहनतकश کاری، مزدور، محنت-

कामचलाऊ-(वि०) कामयाब, आरिज़ी, ज़रूरत पूरी करने के लायक, गुज़ारे के क़ाबिल کامیاب، عارضی، ضرورت پوری کرنے کے لائق، گذارے کے قابل-

कामचोर-(वि०) काहिल, सुस्त, काम से दिल चुराने वाला निकम्मा کاہل، سست، کام سے دل چرانے والا نکما-

कामदार-(पु०) कारकुन, काम करने वाला, ज़री के काम वाला کارکن، کام کرنے والا، زری کے کام والا-

कामना-(स्त्री०) ख़्वाहिश, तमन्ना, आरज़ू خواہش، تمنا، آرزو

कामयाब-(वि०) फ़तेहमन्द, कामरान, मन्सूर فتح مند، کامران، منصور

कामी-(वि०) (कामुक) ज़ानी, ऐयाश, शहवतपरस्त, नफ़्सपरस्त زانی، عیاش، شہوت پرست، نفس پرست

क़ायदा-(पु०) दस्तूर, बुनियाद, तौर तरीक़ः دستور، بنیاد، طور طریقہ-

क़ायम-(वि०) क़ाएम (क़ाइम) खड़ा होने वाला, मज़बूत قائم، کھڑا ہونے والا، مضبوط-

कायर-(वि०) बुज़दिल, नामर्द بزدل، نامرد-

क़ायल-(वि०) क़ाइल, कहने वाला, अपना क़ुसूर मानने वाला, तसलीम करने वाला قائل، کہنے والا، اپنا قصور ماننے والا، تسلیم کرنے والا-

क़ायल करना-(क्रि०) लजवाब करना, शर्मिन्दः करना لاجواب کرنا، شرمندہ کرنا-

काया-(स्त्री०) जिस्म, तन, बदन, असलियत جسم، تن، بدن، اصلیت

कायाकल्प-(पु०) भेस बदलने वाला, वह दवा जिससे बूढ़ा जवान हो जाय, क़ालिब बदलने वाला بھیس بدلنے والا، وہ دوا جس سے بوڑھا جوان ہو جائے، قالب بدلنے والا-

काया पलट-(स्त्री०) क़ल्बे–माहियत قلب ماہیت-

कायिक-(वि०) जिस्मानी — جسمانی -

कारख़ाना-(पु०) काम करने की जगह, चीजों के बनाने तैयार करने की जगह — کام کرنے کی جگہ، چیزوں کے بنانے اور تیار کرنے کی جگہ -

कारगर-(वि०) असर करने वाला, फ़ाइदः-मन्द, काम करने वाला — اثر کرنے والا، فائدہ مند، کام کرنے والا -

कारगुज़ारी-(स्त्री०) ख़िदमत गुज़ारी, नौकरी, होशयारी, फ़रमाँ बरदारी — خدمت گزاری، نوکری، ہوشیاری، فرماں برداری -

कारण-(पु०) वजह, सबब, इल्लत, ख़ातिर — وجہ، سبب، علت، خاطر -

कारतूस-(पु०) बारूद भरी गोली — بارود بھری گولی -

कारनामा-(पु०) जंग नामः तारीख़ी वाक़्यात, तम्ग़ः बहादुरी, यादगारी काम — جنگ نامہ، تاریخی واقعات، تمغۂ بہادری، یادگاری کام -

कारवां-(पु०) क़ाफ़िलः, मुसाफ़िरो का गिरोह — قافلہ، مسافروں کا گروہ

कारस्तानी-(स्त्री०) (कारिस्तानी) शरारत — (کارستانی) شرارت -

कारागार-(पु०) जेलख़ानः, कैदख़ानः, ज़िन्दां — جیل خانہ، قید خانہ، زنداں

कारिंदा-(पु०) काम करने वाला, कारकुन, मुख़्तार, मैनेजर — کام کرنے والا، کارکن، مختار، منیجر -

कारीगर-(पु०) हुनर मंद, काम करने वाला, दस्तकार, उस्तादेफ़न — ہنرمند، کام کرنے والا، دستکار، اُستادِ فن -

कारीगरी-(स्त्री०) हुनरमंदी, उस्तादी, दस्तकारी — ہُنرمندی، اُستادی، دستکاری -

कारोबार-(पु०) (कारबार) पेशः, लेन देन, काम काज, शग़्ल — پیشہ، لین دین، کام کاج، شغل -

कार्तिक-(पु०) हिन्दी के महीने का नाम है। — ہندی سال کے ساتویں مہینے کا نام ہے۔ تقریباً ۱۵ اکتوبر سے کر ۱۵ نومبر تک۔

कार्बन (कारबन)-(पु०) कारबन, ख़ालिस, कोयला, कोयले की अस्ल़, — کاربن، خالص، کوئلہ، کوئلے کی اصل

कार्मिक-(वि० पु०) कारिंदः, आमिल (अमलः) — کارندہ، عامل، (عملہ)

कार्य-(पु०) काम, अमल, कार — کام، عمل، کار -

कार्यकर्त्ता-(पु०) कारकुन, कारिंदः, काम करने वाला — کارکن، کارندہ، کام کرنے والا -

कार्यकारिणी-(स्त्री०) आमिलः, मज्लिसे आमिलः — عاملہ، مجلسِ عاملہ -

कार्यकारी-(वि०) कारगुज़ार, क़ाइम–मुक़ाम — کارگذار، قائم مقام -

कार्यकाल-(पु०) मुद्दते–कार, मीआद — مدتِ کار، میعاد -

कार्यकुशल-(वि०) चाबुकदस्त, होशयार, मश्शाक़ — چابک دستی، ہوشیار، مشاق -

कार्यक्रम-(पु०) परोग्राम, लाएह–ए–अमल — پروگرام، لائحۂ عمل

कार्य-दिवस-(पु०) यौमे–कार, काम का दिन — یوم کار، کام کا دن -

कार्यभार-(पु०) ज़िम्मःदारी, फ़र्ज़े–मंसबी — ذمہ داری، فرضِ منصبی -

कार्य-परिषद-(स्त्री०) मज्लिसे–आमिलः — مجلسِ عاملہ -

कार्यपालक-(पु०,वि०) आमिल, इंतिज़ामी, आमिलानः — عامل، انتظامی، عاملانہ -

कार्यपालिका-(स्त्री०) आमिलः, इंतिज़ामियः, मुंतज़िमः — عاملہ، انتظامیہ، منتظمہ -

कार्यवाहक-(वि०) कारगुज़ार, क़ाइममुक़ाम, आमिल — کارگذار، قائم مقام، عامل -

कार्यवाही-(स्त्री०) कार्रवाही, काम चलाना, काम काज, कार गुज़ारी, बर्ताव — کارروائی، کام چلانا، کام کاج، کارگذاری، برتاؤ -

कार्यविधि-(स्त्री०) तरीक़े–कार, ज़ाबितः — طریقۂ کار، ضابطہ -

कार्य-समिति-(स्त्री०) मज्लिसे–आमिलः, मज्लिसे–मुंतज़िमः — مجلسِ عاملہ، مجلسِ منتظمہ

कार्य-सूची-(स्त्री०) एजंडा, काम की फेहरिस्त — ایجنڈا، کام کی فہرست -

कार्यान्वयन-(पु०) नफ़ाज़, जारी होना, लागू होना, हुक्म जारी करना — نفاذ، جاری ہونا، لاگو ہونا، حکم جاری کرنا -

कार्यालय-(पु०) दफ़्तर, आफ़िस, वह जगह जहाँ किसी मोहकमे के काग़जात रखे जायें और काम हो — دفتر، آفس، وہ جگہ جہاں کسی محکمے کے کاغذات رکھے جائیں اور کام ہو -

काल-(पु०) ज़मानः अस्र, मुद्दत — زمانہ، عصر، مدت -

काल-क्रम-(पु०) तसल्सुले–ज़मानः — تسلسلِ زمانہ -

काल-चक्र-(पु०) गर्दिशे–रोज़गार, नैरंगिए–ज़मानः, क़दीम हथियार — گردشِ روزگار، نیرنگیٔ زمانہ، قدیم ہتھیار -

कालम-(पु०) ख़ानः, फ़ौज का एक दस्तः, सफ़्हे का एक हिस्सा — خانہ، فوج کا ایک دستہ، صفحے کا ایک حصّہ -

कालर-(पु०) गुलूबन्द पट्टा, क़मीज़ के ऊपर गले का कपड़ा — گلوبند پٹہ، قمیص کے اُوپر گلے کا کپڑا -

कालांतर-(पु०) वक़्फ़ः, इम्तिदादे–ज़मानः — وقفہ، امتدادِ زمانہ، لمبا وقت

काला-(वि०) काला, सियाह, अस्वद, काले रंग का आदमी, सियाह फ़ाम — کالا، سیاہ، اسود، کالے رنگ کا آدمی، سیاہ فام -

कालातीत-(वि०) मुन्क़ज़ी, तमादी, सोख़्त — منقضی، تمادی، سوختہ، دراز

काला धन-(पु०) नाजायज़ पैसा — ناجائز پیسہ -

काला बाजार-(पु०) ब्लेक मार्केट, नाजायज़ माल बिकने की जगह — بلیک مارکیٹ، ناجائز مال بکنے کی جگہ -

कालिख-(स्त्री०) कालिक, सियाही, रूसवाई, ऐब — کالک، سیاہی، رسوائی، عیب -

काली खांसी-(स्त्री०) एक किस्म की खाँसी जो अक्सर बच्चों को होती है। — ایک قسم کی کھانسی جو اکثر بچوں کو ہوتی ہے -

कालीन-(पु०) गालिचः, मशहूर बड़ा — غالیچہ، قالین، مشہور، بڑا

बिछौना — بچھونا۔

काली मिर्च-(स्त्री०) सियाह मिर्च — سیاہ مرچ۔

काली सूची-(स्त्री०) ब्लेक लिस्ट, मुशतबः लोगो का रजिस्टर, ख़राब, लोगों की फ़ेहरिस्त — بلیک لسٹ مشتبہ لوگوں کا رجسٹر، خراب لوگوں کی فہرست۔

काल्पनिक-(वि०) ख़याली, तस्व्वुराती, फ़र्ज़ी — خیالی، تصوراتی، فرضی۔

काव्य-(पु०) नज़्म, कलाम — نظم۔ کلام۔

काश्त-(स्त्री०) खेती बाड़ी, जोती ज़मीन, ज़राअत — کھیتی باڑی، جوتی زمین، زراعت۔

काश्तकार-(पु०) किसान, ज़मीनदार, खेती बाड़ी करने वाला — کسان، زمیندار، کھیتی باڑی کرنے والا۔

काष्ठ-(पु०) लकड़ी, चोब, काठ — لکڑی، چوب، کاٹھ

कास-(पु०) खांसी, सुर्फ़ः — کھانسی، سُرفہ۔

काहिल-(वि०) सुस्ती, काम चोर, आराम तलब — سستی، کام چور، آرام طلب۔

किंकर्तव्यविमूढ़-(वि०) चःकुनम, हैरान, हवासबाख़्तः — چہ کنم، حیران، حواس باختہ۔

किंचित्-(वि०) क़लील, क़द्रे — قلیل، قدرے،

किंतु-(अ०) लेकिन, वले — لیکن، ولے۔

किटकिटाना-(क्रि०) गुस्से में दांत पीसना — غصے میں دانت پیسنا۔

कितना-(अ०) किस क़द्र, कहाँ तक, किस मिक़दार का — کس قدر، کہاں تک، کس مقدار کا۔

किताब-(स्त्री०) नविशतः, नामः, रिसालः, रजिस्टर — نوشتہ، نامہ، رسالہ، رجسٹر۔

किधर—(अ०) कहाँ, किस जगह, — کہاں، کس جگہ،

किनारा-(पु०) तरफ, कोना, अन्जाम, सिरा, साहिल, लबे दरया, हद — طرف، کونہ، انجام، سرا، ساحل، لبِ دریا، حد۔

किनारी-(स्त्री०) दो पटों के किनारे पर लगाने वाला नीला गोटा — دو پٹوں کے کنارے پر لگانے والا نیلا گوٹہ۔

किन्नर-(पु०) मिरासी, गाने बजाने वाले पेशे वाले — مراثی گانے بجانے والے پیشے والے۔

किफ़ायत-(स्त्री०) काफ़ी होना, हस्बे ज़रूरत, फ़ायेदः हासिल होना, बचत, कमी — کافی ہونا، حسب ضرورت، فائدہ حاصل ہونا، بچت، کمی۔

किरकिरा-(वि०) ख़ाक आमेज़, रेतीला — خاک آمیز، ریتیلا۔

किरण (किरन)-(स्त्री०) किरन, शुआअ़, सुनहरी या रूपहली। गोटे का तार — کرن، شعاع، سنہری یا روپہلی گوٹے کا تار۔

किराना (केराना)-(पु०) मेवा, मसालः की दुकान — میوہ، مسالہ کی دوکان

किराया-(पु०) मोआवज़ः, मज़दूरी — معاوضہ، مزدوری۔

किरायेदार-(पु०) किरायादार, मोआवज़ः देने वाला, किराये के मकान में रहने वाला — کرایہ دار، معاوضہ دینے والا، کرائے کے مکان میں رہنے والا۔

किलकना-(क्रि०) निगलना, ज़हर मार करना कबूतर के बच्चे का परवाज़ में तेज़ी करना, बे रग़बती से खाना — نگلنا، زہر مار کرنا، کبوتر کے بچے کا پرواز میں تیزی کرنا، بے رغبتی سے کھانا۔

किलकारी-(स्त्री०) चीख़, ज़ोर की आवाज़, बन्दर की आवाज़ — چیخ، زور کی آواز، بندر کی آواز۔

किला-(पु०) क़लअः (क़िला) वह महफ़ूज़ और संगीन इमारत जिसमें बादशाह हाकिम या फ़ौज रहे, हिसार — قلعہ (قلعہ) وہ محفوظ جگہ اور سنگین عمارت جس میں حاکم یا فوج رہے، حصار۔

किला-(पु०) क़लअः (क़िला) वह महफ़ूज़ और संगीन इमारत जिसमें बादशाह हाकिम या फौज रहे, हिसार — قلعہ (قلعہ) وہ محفوظ اور سنگین عمارت جس میں بادشاہ حاکم یا فوج رہے، حصار۔

किलाबंदी-(स्त्री०) क़िला में पनाह लेने वाला — قلعہ میں پناہ لینے والا۔

किल्लत-(स्त्री०) कमी, थोड़ा होना, कमयाबी — کمی، تھوڑا ہونا، کمیابی۔

किवाड़-(पु०) दर, पट, लकड़ी का तख़्ता जिससे दरवाजः बन्द करते है। दरवाज़ः — در، پٹ، لکڑی کا تختہ جس سے دروازہ بند کرتے ہیں۔ دروازہ۔

किशमिश-(स्त्री०) एक किस्म के छोटे सूखे हुऐ अंगूर — ایک قسم کے چھوٹے سوکھے ہوئے انگور۔

किशोर-(पु०) नौजवान, लड़का, हिन्दुओं के नाम का आख़री हिस्सा, जानवर का बच्चा — نوجوان، لڑکا، ہندوؤں کے نام کا آخری حصہ، جانور کا بچہ۔

किश्ती-(स्त्री०) कशती, नाव, सफ़ीनः डोंगा, एक किस्म की प्याली, सीनी — کشتی، ناؤ، سفینہ، ڈونگا، ایک قسم کی پیالی، سینی۔

किसान-(पु०) काश्तकार, खेती करने वाला — کاشتکار، کھیتی کرنے والا

क़िस्त-(स्त्री०) हिस्सा, जूज़, टुकड़ा, वह रक़्म जो थोड़ी थोड़ी अदा की जाये — حصہ، جزُ، ٹکڑا، وہ رقم جو تھوڑی تھوڑی ادا کی جائے۔

क़िस्म-(स्त्री०) हिस्सा, टुकड़ा, तरह, ढंग तर्ज़, तौर तरीक़ — حصہ، ٹکڑا، طرح، ڈھنگ طرز اور طریق۔

क़िस्मत-(स्त्री०) तक़दीर, नसीब, कमिश्नरीं — تقدیر، نصیب، کمشنری۔

क़िस्सा-(पु०) कहानी, अफ़साना — کہانی، افسانہ۔

कीकर-(पु०) बबूल का पेड़ — ببول کا پیڑ۔

कीचड़-(पु०) कीच, गलीज़ मिट्टी, दलदल - کیچ، غلیظ مٹی، دلدل -
कीट-(पु०) कीड़ा, किर्म, हुक़्क़े का मैल - کیڑا، کرم، حقہ کا میل
कीटाणु-(पु०) जरासीम (जर्सूम) جراثیم، (جرثومہ)
कीड़ा-(पु०) किर्म, रेंगने वाला जानवर, کرم، رینگنے والا جانور،
कीड़े–मकोड़े, साँप کیڑے مکوڑے، سانپ -
कीड़े-मकौड़े-(पु०) हशरातुल–अर्ज, साँप, धुन حشرات الارض، سانپ، گھن
कीप-(पु०) क़ीफ़, बोतलों में पतली चीज़ भरने का आलः قیف، بوتل میں تپلی چیز بھرنے کا آلہ -
क़ीमत-(स्त्री०) दाम, मोल, क़द्र, मर्तबः, भाव دام، مول، قدر، مرتبہ، بھاؤ -
क़ीमती-(वि०) मंहगी, गरआँ, क़ाबिले क़द्र - مہنگی، گراں، قابل قدر -
क़ीमा-(पु०) कीमः, रेजः रेजः किया हुआ गोश्त, कटा हुआ गोश्त قیمہ، ریزہ ریزہ کیا ہوا گوشت کٹا ہو گوشت -
कीर्तन-(पु०) हम्दसराई, सनाखानी, कीरतन - حمد سرائی، ثنا خوانی، کیرتن -
कीर्ति-(स्त्री०) नेकनामी, नामवरी, शुहरत - نیک نامی، ناموری، شہرت -
कीर्तिमान-(पु०) रिकार्ड, यादगार, तवारीख़ी दस्तावेज़, तहरीर, कारनामः ریکارڈ، یادگار، تواریخی دستاویز، کارنامہ -
कीर्ति-स्तंभ-(पु०) यादगारी सुतून, यादगार یادگاری ستون، یادگار -
क़ील-(स्त्री०) मेख़, लोहे की खूंटी, नाक में पहनने का जेवर जो लौंग की शक्ल का होता है। नश्तर میخ، لوہے کی کھونٹی یا کیل، ناک میں پہننے کا زیور جو لونگ کی شکل کا ہوتا ہے۔ نشتر -
कीली-(स्त्री०) लकड़ी की खूंटी, लोहे की लाट, कुश्ती का एक दावों पेच لکڑی کی کھونٹی، لوہے کی لاٹ، کشتی کا داؤں پیچ
कुंआ (कुंआ)-(पु०) चाह, खौं چاہ، کھوہ، کھوں -
कुंआरा-(वि०) ग़ैरशादीशुदः, बिन बियाहा मर्द غیر شادی شدہ، بن بیاہا مرد -
कुंज-(पु०) तंग गली, दरख़्तों के सायें में बैठने की जगह, कोना تنگ گلی، درختوں کے سائے میں بیٹھنے کی جگہ، کونہ -
कुंजड़ा-(पु०) सब्ज़ीफ़रोश, तरकारी बेचने वाला سبزی فروش، ترکاری بیچنے والا -
कुंजी-(स्त्री०) चाबी, 'क्लीद, शरह, ताली چابی، کلید، شرح، تالی
कुंजीपटल-(पु०) 'कीबोर्ड', चाबियाँ टाँगने की जगह کی بورڈ، چابیاں ٹانگنے کی جگہ -
कुंठा-(स्त्री०) ज़ेहनी पेचीदगी, उलझाव, गिरह ذہنی پیچیدگی، الجھاؤ، گرہ -
कुंठित-(वि०) कुंद, पज़मुर्दः, अफ़्सुर्दः کند، پژمردہ، افسردہ،
कुंड-(पु०) कुंडा, तालाब, पानी का चशमः کنڈہ، تالاب، پانی کا چشمہ
कुंडल-(पु०) हलक़ः, दाइरः, बाला حلقہ، دائرہ، بالا -
कुंडली-(स्त्री०) हलक़ः, ज़ाइचः, मर्ग़ूलः حلقہ، زائچہ، مرغولہ -

कुंडा-(पु०) मटका, कूंडा, भापी, अश्ना - مٹکا، کونڈا، بھاپی، اشنا -
कुंडी-(स्त्री०) हल्क़ए–दर, कूंडी, हावन, दरवाजे की ज़ंजीर حلقۂ در، کونڈی، ہاون، دروازے کی زنجیر
कुंतल-(पु०) सर के बाल, मू سر کے بال، مو
कुंद-(पु०) सौसन, कंवल, कनेर سوسن، کنول، کنیر
कुंदन-(पु०) ज़रे–नाब, ज़रे–ख़ाम, सोना - زرناب، زرخام، سونا
कुंदा-(पु०) दोश دوش -
कुंभ-(पु०) घड़ा, दल्व گھڑا، دلو - باقی کا نام، گیارہواں برج، بارہویں برس کا میلہ، جو ہردوار، ناسک، الہ آباد اور اجین میں لگتا ہے
कुकर्म-(पु०) बुरा काम, फ़ेअले–बद, बदी برا کام، فعل بد، بدی
कुकुरमुत्ता-(पु०) कमात, समारोग़, सांप की छत्री کمات، سماروغ، سانپ کی چھتری
कुक्कुट-(पु०) मुर्ग़, जंगली मुर्ग़ مرغ، جنگلی مرغ -
कुख्यात-(वि०) बदनाम, रुसवा بدنام، رسوا -
कुख्याति-(स्त्री०) बदनामी, रुसवाई بدنامی، رسوائی -
कुच-(पु०) पिस्तान, छाती तंग, कंजूस, साज़िश, साज़िशी जाल پستان، چھاتی تنگ، کنجوس، سازش، سازشی جال -
कुचक्र-(पु०) चक्कर, साजबाज़ چکر، سازباز -
कुचलना-(क्रि०) रोंदना, मसलना, दबाना, चूर करना روندنا، مسلنا، دبانا، چور کرنا -
कुचेष्टा-(स्त्री०) नापाक कोशिश ناپاک کوشش -
कुछ-(अ०) ज़रा सा, किसी क़द्र, थोड़ा ذرا سی، کسی قدر، تھوڑا
कुटाई-(स्त्री०) फ़सल का कटना, कटवाने की मज़दूरी, फ़सल उठाने का मौसम فصل کا کاٹنا، کٹوانے کی مزدوری، فصل اٹھانے کا موسم -
कुटिया-(स्त्री०) (कुटी) फ़कीरों की झोपड़ी, मड़ही فقیروں کی جھونپڑی، مڑہی -
कुटिल-(वि०) कज, ख़मीदः, टेढ़ा, कजबातिन کج، خمیدہ، ٹیڑھا، کج باطن -
कुटी-(स्त्री०) झोपड़ी جھونپڑی -
कुटीर-(स्त्री०) कुटी, ख़ानः, घर کٹی، خانہ، گھر، جھونپڑی -
कुटुंब-(पु०) ख़ानदान, कुंबः, कुटुम خاندان، کنبہ، کٹمب -
कुटेव-(स्त्री०) लत, इल्लत, बुरी आदत لت، علت، بری عادت
कुट्टी-(स्त्री०) छोटे छोटे टुकड़े, कटा हुआ चारः, पर कटा हुआ कबूतर چھوٹے چھوٹے ٹکڑے، کٹا ہوا چارہ، پر کٹا ہوا کبوتر -
कुठार-(पु०) कुल्हाड़ा, तबर, फावड़ा, कुठला کلہاڑا، تبر، پھاوڑہ، کٹھلا (جس میں اناج رکھا جاتا ہے)
कुठाराघात-(पु०) तबरज़नी, गहरी चोट تبرزنی، گہری چوٹ -
कुड़बुड़ाना-(अ०) कुड़कुड़ाना, बड़बड़ाना کڑکڑانا، بڑبڑانا -
कुढ़न-(स्त्री०) मलाल, अंदोह, दुख, रंज ملال، اندوہ، دکھ، رنج -
कुढ़ना-(क्रि०) रंजीदः होना, दिल दुखना, رنجیدہ ہونا، دل دکھنا،

दर्द आना — درد آنا۔

कुतरना-(क्रि०) कांट छांट करना, छोटे छोटे टुकड़े करना — کاٹ چھانٹ کرنا، چھوٹے چھوٹے ٹکڑے کرنا۔

कुतर्क-(पु०) दलीले–नाक़िस, कट–हुज्जती — دلیل ناقص، کٹ حجتی۔

कुतुबनुमा-(पु०) कुतुबनुमा, अफ़, कम्पास, सिम्त मालूम करने का आलः — قطب نما، عَف، کمپاس، سمت معلوم کرنے کا آلہ۔

कुतूहल-(पु०) तजस्सुस, इस्ते़जाब — تجسّس، استعجاب۔ تلاش کرنا

कुत्ता-(पु०) सग, कल्ब, मशहूर जानवर, घर की हिफ़ाज़त के लिय पाला जाता है। — سگ، کلب، مشہور جانور، گھر کی حفاظت کے لئے پالا جاتا ہے۔

कुत्सित-(वि०) ज़लील, मलामती, मायूब — ذلیل، ملامتی، معیوب۔

कुदरत-(स्त्री०) कुदरत, कूवत, ताक़त, बूता, ज़ोर, मजाल — قدرت، قوت، طاقت، بوتہ، زور، مجال۔

कुदाल-(स्त्री०) (कुदाली), ज़ागनोल ज़मीन खोदने का औजार — (کدالی)، زاگنول زمین کھودنے کا اوزار۔

कुदृष्टि-(स्त्री०) बदनिगाही, बुरी नज़र, नज़रे–बद — بدنگاہی، بری نظر، نظر بد۔

कुनबा-(पु०) कुंबः, ख़ानदान, घराना, बाल बच्चे — کنبہ، خاندان، گھرانا، بال بچے۔

कुनबारपरस्ती-(स्त्री०) कुंबःपरस्ती, ख़ानदान वालों की ख़बरगीरी करने वाला — کنبہ پرستی، خانداں والوں کی خبرگیری کرنے والا۔

कुपच्य-(पु०) बदहज़्म ग़िज़ा, सक़ील व मुज़िरे–सेहत ग़िज़ा — بدہضم غذا، ثقیل و مضر صحت غذا۔

कुपित-(वि०) बरहम, ग़ज़बनाक, नाराज़ — برہم، غضبناک، ناراض۔

कुपुत्र-(पु०) नाख़लफ़, नालायक़ और ना फ़रमान — ناخلف، نالائق اور نافرمان۔

कुप्पा-(पु०)डिब्बः, चमड़े का छोटे मुँह का फूला हुआ बर्तन जिसमें घी या तेल रखा जाता है। मोटे या फूले, हुऐ आदमी को भी कहते है। — ڈبہ، چمڑے کا چھوٹے منہ کا پھولا ہوا برتن جس میں گھی یا تیل رکھا جاتا ہے۔ موٹے یا پھولے ہوئے آدمی کو بھی کہتے ہیں

कुप्पी-(स्त्री०) शीशी, तेल निकालने का बर्तन — تیل نکالنے کا چھوٹے منہ کا برتن

कुबड़ा-(पु०) कूज़ः पुश्त, ख़मीदः पुश्त, वह आदमी जिसकी कमर झुक गई हों। — کوزہ پشت، خمیدہ پشت، وہ آدمی جس کی کمر جھک گئی ہو۔

कुबेर-(पु०) ज़र का देवता — زر (دولت) کا دیوتا۔

कुमकुम-(पु०) ज़ाफ़रान, रोली, कुमकुम — زعفران، رولی، کم کم۔

कुमति-(स्त्री०) कजफ़हमी — کج فہمی، کم عقلی۔

कुमार-(पु०) तिफ़्ल, नौजवान, बेटा, शहज़ादः, राजा का बेटा — طفل، نوجوان، بیٹا، شہزادہ، راجہ کا بیٹا۔

कुमारी-(स्त्री०) कंवारी, अज़्रा, नाकतख़ुदा, बिन बियाही लड़की, बाकरः — کنواری، عذرا، ناکتخدا، بن بیاہی لڑکی، باکرہ۔

कुमुद-(पु०) लाल कंवल, नीलोफर, चांदी — لال کنول، نیلوفر، چاندی

कुमुदिनी-(स्त्री०) नीलोफ़रे–माहताबी, नीलोफ़र — نیلوفر ماہتابی، نیلوفر۔

कुम्हलाना-(क्रि०) मुरझाना, लाग़र होना, सूखना, ग़मगीन होना — مرجھانا، لاغر ہونا، سوکھنا، غمگین ہونا۔

कुम्हार-(पु०) सिफ़ालगर, मिट्टी के बर्तन बनाने वाला कूज़ः, साज़ — سفال گر، مٹی کے برتن بنانے والا کوزہ ساز۔

कुरकुरा-(वि०) ख़स्तः, भुरभुरा, करारा — خستہ، بھربھرا، کرارہ۔

कुरीति-(स्त्री०) बुरी रस्म, बदरवी — بری رسم، بدروی۔

कुरूप-(वि०) बदशक्ल, बदसूरत, बदरू — بدشکل، بدصورت، بدرو۔

कुरेदना-(क्रि० खोदना, किसी चीज़ की तलाश करना, खुर्चना — کھودنا، کسی چیز کی تلاش کرنا، کھرچنا۔

कुर्की (कुड़की)-(स्त्री०) जब्ती, रोक, मुमानेअत — ضبطی، روک، ممانعت۔

कुर्त्ता (कुरता)-(पु०) क़मीस, खास तरह का बना हुआ कालरदार कुर्ता — قمیص، خاص طرح کا بنا ہوا کالردار کرتا۔

क़ुर्बानी (क़ुरबानी)-(स्त्री०) ज़िबह हलाल, वह जानवर जो ख़ुदा की राह में ज़िबह किया जाय — ذبح، حلال، وہ جانور جو خدا کی راہ میں ذبح کیا جائے۔

कुर्सी (कुरसी)-(स्त्री०) चौकी, तख़्त, मसनद, गद्दी, ज़ीनः, दर्जा — چوکی، تخت، مسند، گدی، زینہ، درجہ۔

कुल-(पु०) खानदान, कुंबः, ख़ानवादः, तमाम सब — خاندان، کنبہ، خانوادہ، تمام سب۔

कुलक्षणी-(स्त्री०) बदअत्वार औरत — بداطوار عورت۔

कुलटा-(स्त्री०) हर्राफ़ः, फ़ाहिशः, ज़ानियः — حرّافہ، فاحشہ، زانیہ۔

कुलनाम-(पु०) ख़ानदानी नाम या निस्बत — خاندانی نام یا نسبت۔

कुलपति-(पु०) शैख़ुल–जामिअः (वाइस चांसलर) — شیخ الجامعہ (وائس چانسلر)

कुलफ़ा-(पु०) ख़ुर्फ़ः, एक किस्म का साग जिसको पकाते है।(कुल्फ़ः) अजो तनासुल का सिरा बगैर ख़तनः किये हुए — خرفہ، ایک قسم کا ساگ جس کو پکاتے ہیں (کلفہ) عضو تناسل کا سرا بغیر ختنہ کئے ہوئے۔

कुलफ़ी (कुल्फ़ी)-(स्त्री०) वह नलकी जिसमें दूध और बर्फ मिला कर जमाते है। — (کلفی) وہ نلکی جس میں دودھ اور برف ملاکر جماتے ہیں۔

कुलबुलाना-(क्रि०) खुजलाना, आहिस्तगी — کھجلانا، آہستگی

से हिलना, बेक़रार होना, रेंगना سے ہلنا، بیقرار ہونا، رینگنا۔

कुलसचिव-(पु०) रजिस्ट्रार, मुसज्जिल رجسٹرار، مُسجّل

कुलांच-(स्त्री०) (कलांच) चौकड़ी छलाँग, उछाल (کلانچ)، چوکڑی چھلانگ، اُچھال۔

कुलाधिपति-(पु०) अमीरे–जामिअः, यूनिर्वसिटी का सब से आलः ओहदःदार امیر جامعہ۔ یونیورسٹی کا سب سے اعلیٰ عہدیدار

कुलाध्यक्ष–(पु०) विज़ीटर, रीडर وزیٹر، ریڈر۔

कुलाबा-(पु०) कुलाबः, मछली पकड़ने का काँटा, कड़ी, कुन्डा, आँकड़ा کلابہ، مچھلی پکڑنے کا کانٹا، کڑی، کنڈا، آنکڑا۔

कुली-(पु०) ग़ुलाम, बोझ उठाने वाला, मज़दूर غلام، بوجھ اُٹھانے والا، مزدور

कुलीन-(वि०) ख़ानदानी, नजीब, शरीफ, भला मानस خاندانی، نجیب، شریف، بھلا مانس۔

कुल्ला-(पु०) कुल्ली, ग़रग़रः, ग़रारः کلی، غرغرہ، غرارہ۔

कुल्हड़-(पु०) आबख़ोरः, एक किस्म की अतशबाज़ी آبخورہ، ایک قسم کی آتش بازی۔

कुल्हाड़ी-(स्त्री०) तबर, तेशः تبر، تیشہ

कुश-(पु०) एक मुतबर्रिक घास ایک متبرک گھاس۔

कुशल-(वि०) होशियार, माहिर, ख़ैरयत, तन्दुरस्ती, सेहत ہوشیار، ماہر، خیریت، تندرستی، صحت

कुशलता-(स्त्री०) होशियारी, महारत, ख़ैरियत ہوشیاری، مہارت، خیریت

कुशल-मंगल-(पु०) ख़ैरो–आफ़ियत خیروعافیت۔

कुशाग्र-(वि०) तेज़, नुकीला تیز، نوکیلا۔

कुशासन-(पु०) बदनज़्मी, बदइंतिज़ामी, तवाइफ़ुल–मुलूकी بدنظمی، بدانتظامی، طوائف الملوکی۔

कुश्ती-(स्त्री०) ज़ोरआज़माई, मुकाबलः, लड़ना زورآزمائی کرنا، مقابلہ، لڑنا۔

कुष्ठ-(पु०) कोढ़, बर्स, जुज़ाम کوڑھ، برص، جُذام۔

कुसंगति-(स्त्री०) बुरी सुहबत, सुहबते–तालेअ़ بُری صحبت، صحبت طالع۔

कुसुम-(पु०) गुल, फूल, काज़ीरः گل، پھول، کاژیرہ۔

कुहकना-(क्रि०) कूकना (कुहुकना) کوکنا (کہکنا)

कुहनी (कोहनी)-(स्त्री०) मिर्फ़क़ مرفق۔

कुहरा-(पु०) कुहर, कोहरा, धुंध کہر، کہرا، دُھند۔

कुहराम-(पु०) बावैलः, मातम, आफ़त क़यामत, आहो–नालः واویلہ، ماتم، آفت، قیامت، آہ ونالہ۔

कुहासा-(पु०) कुहर کہر، کہرا۔

कूंची (कूची)-(स्त्री०) बुश, सफेदी करने का बुश برش، سفیدی کرنے کا برش۔

कूंडा-(पु०) तग़ारी, पथरौटा تغاری، پتھروٹا۔

कूंडी-(स्त्री०) तग़ारी, हावन (खरल) पथरौटी تغاری، ہاون (کھرل)، پتھروٹی

कूक-(स्त्री०) खाँसी, फूँक, पेच, चाबी کھانسی، پھونک، پیچ، چابی۔

कूकना-(क्रि०) चीख़ना, कराहना, कोयल का बोलना چیخنا، کراہنا، کوئل کا بولنا۔

कूंच-(पु०) कूंच, पै, एक जहरीला पेड़ और उसकी फली का नाम है। जुलहों की तानी साफ करने का ब्रुश کونچ، پے، ایک زہریلا پیڑ اور اس کی پھلی کا نام ہے۔ جولاہوں کی تانی صاف کرنے کا برش۔

कूचा-(पु०) कूचः, गली, आवारः फिरना کوچہ، گلی، آوارہ پھرنا۔

कूट-(पु०) पहाड़ की ऊंची चोटी, अंबारः پہاڑ کی اونچی چوٹی، انبارہ

कूटना-(क्रि०) टुकड़े टुक्डे करना, मारना, पीटना, ज़द, कोव करना ٹکڑے ٹکڑے کرنا، مارنا، پیٹنا، زدوکوب کرنا۔

कूटनीति-(स्त्री०) डिप्लोमेसी, सियासत ڈپلومیسی، سیاست۔

कूड़ा-(पु०) आख़ोर, ख़सो–ख़ाशाक آخور، خس وخاشاک۔

कूड़ा-करकट-(पु०) कूड़ा–करकट (ख़सो–ख़ाशाक) کوڑا کرکٹ۔ خس وخاشاک

कूतना-(क्रि०) अंदाज़ लगाना اندازلگانا۔

कूदना-(क्रि०) उछलना, ख़ुश होना اُچھلنا، خوش ہونا۔

कूप-(पु०) कुवां, सफ़गी, अताब, ख़न्दक़ کنواں، تنگی، عتاب، خندق۔

कूपन-(पु०) पर्चाः, रसीद, इक़रार नामः پرچہ، رسید، اقرارنامہ۔

कूपमंडूक-(पु०) कुँऐ का मेंडक کنویں کا مینڈک۔

कूबड़-(पु०) कोहान, बुढापे में पीठ की हड्डी का निकल जाना کوہان، بڑھاپے میں پیٹھ کی ہڈی کا نکل جانا۔

कूल-(पु०) किनारः, नहर, नदी کنارہ، نہر، ندی۔

कूल्हा-(पु०) चूतड़, इजार बन्द पुटठा बान्धने की जगह چوتڑ، ازاربند، پٹھا باندھنے کی جگہ۔

क़ूवत-(स्त्री०) क़ुव्वत, ताक़त, क़ुदरत, ज़ोर, तवानाई قوّت، طاقت، قدرت، زور، توانائی۔

कृतकृत्य-(वि०) फ़ारिग़, शादकाम, कामरान فارغ، شادکام، کامران۔

कृतघ्नता-(स्त्री०) एहसान फ़रामोशी, नासिपासी احسان فراموشی، ناسپاسی۔

कृतज्ञता-(स्त्री०) एहसानमंदी, मम्नूनियत, इम्तिनान احسان مندی، ممنونیت، امتنان۔

कृतसंकल्प-(वि०) रासिख़ुल–इरादः راسخ الارادہ۔

कृतार्थ-(वि०) शादकाम, कामरान, फ़ारिग शادکام، کامران، فارغ۔

कृति-(स्त्री०) काम, फेअ़ल کام، فعل،

कृत्य-(पु०) अ़मल, काम عمل، کام۔

कृत्रिम-(वि०) साख़्तः, मसनूई ساختہ، مصنوعی۔

कृपण-(पु०) कंजूस, बख़ील, खसीस کنجوس، بخیل، خسیس۔

कृपया-(अ०) बराहे–मेहबानी, बराहे–करम — براہ مہربانی، براہ کرم۔

कृपा-(स्त्री०) मेहबानी, क़रम, नवाज़िश, इनायत — مہربانی، کرم، نوازش، عنایت

कृपाण-(पु०) कटार, नीमचः (किर्पान) — کٹار، نیمچہ، (کرپان)

कृपापात्र-(वि०) मुस्तहिक़े–करम, मंज़ूरे–नज़र — مستحقِ کرم، منظورِ نظر۔

कृपालु-(वि०) मेहबान — مہربان۔

कृमि-(पु०) किर्म, कीड़ा, कीड़ी — کرم، کیڑا، کیڑی۔

कृमि रोग-(पु०) दीदानुल–अमआ — دیدان الامع۔

कृशकाय–(वि०) लागर, दुबला, लाग़र अंदाम — لاغر، دُبلا، لاغر اندام۔

कृषक-(पु०) मज़ारेअ़, किसान — مزارع، کسان۔

कृषि-(स्त्री०) ज़राअत, खेती, फ़सल — زراعت، کھیتی، فصل۔

कृष्ण-(वि०) असवद, काला, नीला, हिन्दुओं के देवता — اسود، کالا، نیلا، ہندوؤں کے دیوتا۔

केंचुआ-(पु०) केचुवा, गिलख़ोरः, ख़रातीन — کیچو، گلخورہ، خراطین۔

केंचुली-(स्त्री०) केंचुली, पोस्ते–मार — کینچلی، پوستے مار،

केंद्र-(पु०) मर्कज़, नाफ़ — مرکز، ناف۔

केंद्रित-(वि०) मर्कूज़, मुर्तकिज़ — مرکوز، مرتکز۔

केंद्रीकरण-(पु०) मर्कज़याना, इर्तिकाज़ — مرکزیانہ، ارتکاز۔

केंद्रीभूत-(वि०) मुर्तिकिज़, मर्कूज़ — مرتکز، مرکوز۔

केंद्रीय-(वि०) मर्कज़ी — مرکزی۔

केंद्रीय सरकार-(स्त्री०) मर्कज़ी हुकूमत — مرکزی حکومت۔

केक-(स्त्री०) मैदा, चीनी, अण्डा से बनी एक किस्म की मिठाई — میدا، چینی، انڈا سے بنی ایک قسم کی مٹھائی۔

केकड़ा-(पु०) सर्तान, एक आबी कीड़ा — سرطان، ایک آبی کیڑا۔

केचुली-(स्त्री०) (केंचुल) साँप की सफेद झिल्ली जो उसके बदन से उतरती है। लिबास, पोशाक — (کینچل) سانپ کی سفید جھلی جو اس کے بدن سے اُترتی ہے۔ لباس، پوشاک۔

केतली-(स्त्री०) जिसमें चाय बनाकर रखी जाती है। — جس میں چائے بنا کر رکھی جاتی ہے۔

केला-(पु०) एक किस्म का मशहूर फल — ایک قسم کا مشہور پھل۔

केवट-(पु०) खेवट, मल्लाह, काग़ज़ाते बन्दोबस्त, ख़िराज की क़िस्त — کھیوٹ، ملاح، کاغذات بندوبست، خراج کی قسط۔

केवड़ा-(पु०) (काज़ी) एक पेड़ और उसके फूल का नाम जिसकी खुशबू बहुत उम्दः होती है। अर्क़ केवड़ा — (کازی) ایک پھل اور اس کے پھول کا نام جس کی خوشبو بہت عمدہ ہوتی ہے، عرق کیوڑہ

केवल-(वि०) सिर्फ़, फ़क़त, महज़ — صرف، فقط، محض۔

केश-(पु०) सर के बाल, मू, ज़ुल्फ़ — سر کے بال، مو، زلف۔

केश-विन्यास-(पु०) ज़ुल्फ़ आराई — زلف آرائی۔

केस-(पु०) खाना, सामान रखने की छोटी जगह (बाक्स), मामला, मुकदमा — خانہ، سامان رکھنے کی چھوٹی جگہ (بکس)، معاملہ، مقدمہ۔

केसर/केशर-(पु०) ज़ाफ़रान, अयाल — زعفران، آیال۔

केसरिया-(वि०) केसरी, ज़ाफ़रानी — کیسری، زعفرانی۔

केसरी-(पु०) शेर, घोड़ा, जाफ़रानी, ज़र्द — شیر، گھوڑا، زعفرانی، زرد۔

कैंची-(स्त्री०) मिकराज, कपड़ा काटने का आलः — مقراض، کپڑا کاٹنے کا آلہ

कैंसर-(पु०) (सर्तान) मूज़ी मर्ज़, राज फोड़ा — (سرطان)، موذی مرض، راج پھوڑا۔

कै-(स्त्री०) क़ै, उल्टी होना — قے، الٹی ہونا۔

क़ैद-(स्त्री०) असीर, गिरफ़तार — اسیر، گرفتار

क़ैदखाना-(पु०) जेलख़ाना, कैदियों का घर — جیل خانہ، قیدیوں کا گھر

क़ैदी-(पु०) सज़ा यापता, महबूस, गिरफ़्तार — سزا یافتہ، محبوس، گرفتار۔

कैफियत-(स्त्री०) हालत, ढंग, मज़ः — حالت، ڈھنگ، مزہ۔

कैसा-(वि०) क्यों, किस लिये, किस का — کیوں، کس لئے، کس کا۔

कैसे-(क्रि० वि०) किस तरह, किस ढंग का — کس طرح، کس ڈھنگ کا۔

कोंचना-(क्रि०) चुभाना — چبھانا۔

कोंपल-(स्त्री०) शगूफ़ः, कली, नई छोटी मुलायम पत्ती जो पेड़ में सबसे पहले निकलती है। — شگوفہ، کلی، نئی چھوٹی ملائم پتی جو پیڑ میں سب سے پہلے نکلتی ہے۔

कोई-(अ०) कुछ, किसी, लगभग, ज़रा, एक — کچھ، کسی، لگ بھگ، ذرا ایک۔

कोकिल-(पु०) कोयल, एक ख़ुश आवाज़ काले रंग के परिन्दः का नाम — کوئل، ایک خوش آواز کالے رنگ کے پرندے کا نام۔

कोख-(स्त्री०) सुल्ब, रहम — صُلب، رحم۔

कोट-(पु०) किला, हिसार, शहर पनाह, चार दीवारी — قلعہ، حصار، شہر پناہ، چار دیواری (چہار دیواری)

कोटा-(पु०) हिस्सा, अंग — حصہ، انگ،

कोटि-(स्त्री०) करोड़ — کروڑ۔

कोठरी-(स्त्री०) हुज्रः, कमरः, दर्जा — حجرہ، کمرہ، درجہ۔

कोठा-(पु०) बालाख़ानः, बाम, ऊपर का कमरः, गोदाम — بالاخانہ، بام، اوپر کا کمرہ، گودام۔

कोठी-(स्त्री०) हवेली, अमीरों के रहने का मकान जो शहर से बाहर हो, बंगलः — حویلی، امیروں کے رہنے کا مکان جو شہر سے باہر ہو، بنگلہ۔

कोड़ा-(पु०) ताज़ियानः, चाबुक, गोशमाली — تازیانہ، چابک، گوشمالی۔

कोड़ी-(स्त्री०) एक बीसी, बीस, हब्बा, दमड़ी, पाई — ایک بیسی، بیس، حبّہ، دمڑی، پائی

कोढ़-(पु०) (जुज़ाम), बरस, एक मर्ज़ जो फ़सादे खून से पैदा होता है। — (جذام)، برص، ایک مرض فسادِ خون سے پیدا ہوتا ہے۔

कोढ़ी-(वि०) अब्रस, जुज़ामी, मरीज़ — ابرص، مجذامی، مریض۔

कोण-(पु०) कोना, गोशः, ज़ावियः — کونہ، گوشہ، زاویہ۔

कोतवाल-(पु०) शहनः, मुहाफ़िज़े क़िलः या शहर, पुलिस का बड़ा अफसर जिसके मातहत कई थाने हों। — شحنہ، محافظ قلعہ یا شہر، پولیس کا بڑا افسر جس کے ماتحت کئی تھانے ہوں۔

कोतवाली-(स्त्री०) कोतवाल का सद्र मुक़ाम — کوتوال کا صدر مقام۔

कोना-(पु०) (गोशः) तरफ़, जानिब पहलू — (گوشہ)، طرف، جانب، پہلو

कोप-(पु०) इताब, गज़ब, ख़फ़गी, गुस्सः — عتاب، غضب، خفگی، غصّہ۔

कोमल-(वि०) नाज़ुक, लतीफ़, नर्म, मुलाइम — نازک، لطیف، نرم، ملائم

कोमलता-(स्त्री०) नज़ाकत, नर्मी, लताफत — نزاکت، نرمی، لطافت۔

कोयल-(स्त्री०) कोयल, एक काला खुश आवाज़ परिन्दः — کوئل، ایک کالے رنگ کا خوش آواز پرندہ۔

कोयला-(पु०) कोएला, जली हुई लकड़ी का बुझाया हुआ टुकड़ा या कान से निकला हुआ सियाह मादः — جلی ہوئی لکڑی کا بجھایا ہوا ٹکڑا یا کان سے نکلا ہوا سیاہ مادّہ

कोर-(पु०) बग़ल — بغل۔

कोर-कसर-(स्त्री०) कमी — کمی۔

कोरा-(वि०) सादः, साफ़, बेलाग, नादान, ग़रीब, मुफ़लिस — سادہ، صاف، بے لاگ، نادان، غریب، مفلس۔

कोलाहल-(पु०) शोर, कोहराम, तहलकः — شور، کہرام، تہلکہ۔

कोल्हू-(पु०) रस या तेल निकालने का आलः — رس یا تیل نکالنے کا آلہ۔

कोश-(पु०) ख़ज़ानः, लुग़त, फर्हंग — خزانہ، لغت، فرہنگ۔

कोशकार-(पु०) लुग़तनवीस, फर्हंग लिखने वाला — لغت نویس، فرہنگ لکھنے والا۔

कोशिश-(स्त्री०) दौड़ धूप, सअई, जद्दो-जहद — دوڑ دھوپ، سعی، جدّوجہد۔

कोष-(पु०) ख़ज़ानः, लुग़त — خزانہ، لغت۔

कोषपाल-(पु०) मुहासिब, तहवीलदार — محاسب، تحویل دار۔

कोषाध्यक्ष-(पु०) ख़ाजिन, ख़जांची — خازن، خزانچی۔

कोष्ठक-(पु०) हिसार, क़ौसैन — حصار، قوسین۔

कोष्ठबद्धता-(स्त्री०) क़ब्ज़ बन्दिश, मिल्क — قبض بندش، ملک۔

कोस-(पु०) तीन हज़ार गज़ की लम्बाई, फ़र्सग, आसतीन का कफ़ — تین ہزار گز کی لمبائی، فرسنگ، آستین کا کف۔

कोसना-(क्रि०) बद दुआयें देना, बुरा भला कहना, मातम करना — بددعائیں دینا، برا بھلا کہنا، ماتم کرنا

कोहनी-(स्त्री०) कुहनी (मिर्फ़क़) कलाई ओर बाज़ू का जोड़ — کہنی (مرفق) کلائی اور بازو کا جوڑ۔

कोहनूर-(पु०) कोहे–नूर, हिन्दुस्तान का एक मशहूर हीरा जो आजकल इन्गलिस्तान में हकूमते बरतानिया के पास है। — کوہ نور، ہندوستان کا ایک مشہور ہیرا جو آج کل انگلستان میں حکومت برطانیہ کے پاس ہے۔

कोहरा (कुहरा)-(पु०) कुहर, ठंडी, हवा या भाप जो आसमान पर छा जाते है। — کہر، ٹھنڈی ہوا یا بھاپ جو آسمان پر چھا جاتے ہیں۔

कौंधना-(क्रि०) कौंटना, बिजली चमकना — کوندنا، بجلی چمکنا۔

कौआ-(पु०) ज़ाग़, काग — زاغ، کاگ۔

कौड़ी-(स्त्री०) एक बीसी, बीस — ایک بیسی، بیس۔

कौतूहल-(पु०) तजस्सुस, तलाश, खेल तमाशा — تجسس، تلاش، کھیل تماشہ۔

कौन–(सर्व०) क्या चीज़ है, कुदाम — کیا چیز ہے، کدام ۔ کون شخص

कौम-(स्त्री०) गिरोह, ज़ात, नस्ल, फ़िर्क़ा — گروہ، ذات، نسل، فرقہ۔

कौमार्य-(पु०) बकारत, दोशीज़गी — بکارت، دوشیزگی۔

कौर-(पु०) निवालः, लुक़्मः — نوالہ، لقمہ۔

कौशल-(पु०) महारत, चाबुकदस्ती, ख़ैरियत — مہارت، چابکدستی، خیریت۔

क्या–(अ०) .क्या, चाहे, आया, किस क़दर — کیا، چاہے، آیا، کس قدر۔

क्यारी-(स्त्री०) खेत या बाग़ का छोटा हिस्सा या तख़्तः — کھیت یا باغ کا چھوٹا حصہ یا تختہ۔

क्यों-(अ०) चूँकि, किस लिये, किस सब्ब, किस ख़ातिर — چونکہ، کس لئے، کس سبب، کس خاطر۔

क्योंकर-(अ०) किस तरह, किस लिये, कैसे, किस बिना पर — کس طرح، کس لئے، کیسے، کس بنا پر۔

क्रंदन-(पु०) रोना, गिर्यः, मातम — رونا، گریہ کرنا، ماتم کرنا۔

क्रम-(पु०) तरतीब, रब्त, सिलसिलः — ترتیب، ربط، سلسلہ،

क्रमबद्ध-(वि०) मर्बूत, मुनज़्ज़म — مربوط، منظم۔

क्रमशः-(अ०)बतदरीज, तरतीबवार — بتدریج، ترتیب وار، سلسلہ وار۔

क्रमसंख्या-(स्त्री०) नंबरे–सिल्सिलः, नंबर–शुमार — نمبر سلسلہ، نمبر شمار۔

क्रमांक-(पु०) अददे–सिल्सिलः — عدد سلسلہ۔

क्रमिक-(वि०) सिल्सिलःवार, मुसलसल — سلسلہ وار، مسلسل۔

क्रय-(पु०) ख़रीद, ख़रीदारी — خرید، خریداری۔

क्रांति-(स्त्री०) इंक़िलाब, तग़य्युर, उल्ट — انقلاب، تغیر، الٹ پلٹ

पलट, गर्दिश, ज़मानः — گردش زمانہ۔

क्रांतिकारी-(पु०) इंक़िलाबी, उलट पलट करने वाला, तबदीली पैदा करने वाला — انقلابی، اُلٹ پلٹ کرنے والا، تبدیلی پیدا کرنے والا۔

क्रिया-(स्त्री०) काम, फ़ेअल — کام، فعل،

क्रियाकर्म-(पु०) आख़िरी रस्म, तजहीज़ो–तदफ़ीन — آخری رسم، تجہیز و تدفین۔

क्रिया-कलाप-(पु०) सौमो–सलात, खुदा की इबादत करना — صوم و صلوٰۃ، خدا کی عبادت کرنا۔

क्रियात्मक-(वि०) अमली, फ़ेअली — عملی، فعلی۔

क्रियाशील-(वि०) सरगर्मे–अमल, फ़आल, सरगर्म — سرگرم عمل، فعال، سرگرم۔

क्रीड़ा-(स्त्री०) खेल, तमाशा, तफ़रीह, बाज़ी — کھیل، تماشا، تفریح، بازی۔

क्रुद्ध-(वि०) बर्हम, ग़ज़बनाक, गुस्सा होना — برہم، غضبناک، غصہ ہونا

क्रूर-(वि०) शक़ी, करख़्त, बेरहम — شقی، کرخت، بے رحم۔

क्रूरता-(स्त्री०) शक़ावत, करख़्तगी — شقاوت، کرختگی

क्रोध-(पु०) गुस्सः, ग़ज़ब, क़ैहेर, ख़फ़गी — غصہ، غضب، قہر، خفگی

क्लब-(पु०) मजलिस, पचांयती मकान, अन्जुमन — مجلس، پنچائتی مکان، انجمن۔

क्लांति-(स्त्री०) थकन, मांदगी — تھکن، ماندگی۔

क्लिष्ट-(वि०) दक़ीक़, मुशकिल, बारीक चीज़ — دقیق، مشکل، باریک چیز

क्लेश-(पु०) सद्मः, अंदोह, झगड़ा (तनाज़अः) — صدمہ، اندوہ، جھگڑا، (تنازعہ۔)

क्वारा-(वि०) गैर शादी शुदः जिसकी शादी नहीं हुई हो। — غیر شادی شدہ، جس کی شادی نہ ہوئی ہو۔

क्ष

क्षण-(पु०) लमहः, सानियः, आन, ज़रा देर — لمحہ، ثانیہ، آن، ذرا دیر۔

क्षणभंगुर-(वि०) लम्हाती, आरिज़ी, फ़ानी — لمحاتی، عارضی، فانی۔

क्षणिक-(वि०) लम्हाती, वक्ती, आरिज़ी — لمحاتی، وقتی، عارضی۔

क्षति-(स्त्री०) ज़रर, नुक़्सान, ज़रब — ضرر، نقصان، ضرب۔

क्षतिपूर्ति-(स्त्री०) तलाफ़ी, मुआवज़ः — تلافی، معاوضہ۔

क्षत्रिय-(पु०) छत्रि (छतरी) गर्मी, बारिश से बचने की चीज़ जो सर पर लगाते है — چھتری (چھتری)، گرمی، بارش سے بچنے کی چیز جو سر پر لگاتے ہیں

क्षमता-(स्त्री०) सलाहीयत, मक़्दूर (गुंजाइश) — صلاحیت، مقدور (گنجائش)

क्षमा-(स्त्री०) मुआफ़ी, नजात, क़सूर, मुआफ़ करना — معافی، نجات، قصور، معاف کرنا۔

क्षमाशील-(वि०) अफ़्वसीरत, साबिर — عفو سیرت، صابر۔

क्षम्य-(वि०) क़ाबिले–मुआफ़ी, मआफ़ी करने के लायक़ — قابل معافی، معاف کرنے کے لائق۔

क्षय-(पु०) फ़ना, ज़वाल, दिक़ (तपे–दिक़) — فنا، زوال، دق، (تپ دق)

क्षयरोग-(पु०) तपे–दिक, जिगर का मरीज, मुजी मर्ज़ — تپ دق، جگر کا مریض، موذی مرض۔

क्षार-(पु०) खार, कुश्तः (शोरः) — کھار، کشتہ (شورہ)

क्षितिज-(पु०) उफ़ुक़, आसमान का किनारः — اُفق، آسمان کا کنارہ۔

क्षुद्र-(वि०) हक़ीर, कंजूस, बख़ील — حقیر، کنجوس، بخیل۔

क्षुधा-(स्त्री०) इश्तिहा (भूक) — اشتہا، (بھوک) خواہش۔

क्षुब्ध-(वि०) मुज़्तरिब, बेचैन, बेक़रार — مضطرب، بیچین، بیقرار۔

क्षेत्र-(पु०) इलाक़ः, मैदान, खेत — علاقہ، میدان، کھیت۔

क्षेत्रफल-(पु०) रक़्बः ज़मीन की लम्बाई चौड़ाई का हासिल — رقبہ، زمین کی لمبائی چوڑائی کا حاصل۔

क्षेत्रीय-(वि०) इलाकाई, सूबाई — علاقائی، صوبائی۔

क्षेम-(पु०) आफ़ियत, सलामती — عافیت سلامتی۔

क्षोभ-(पु०) इज़्तिराब, हैजान — اضطراب، ہیجان

ख

खंग–(पु०) (खड्ग) शम्शीर, तलवार — شمشیر، تلوار۔

खंगालना-(क्रि०) धोना, साफ करना, पानी डाल कर बर्तन हिलाना और उसे फेंक देना। — دھونا، صاف کرنا، پانی ڈال کر برتن ہلانا اور اسے پھینک دینا۔

खंजड़ी-(स्त्री०) दफ़, छोटी ढ़फली, हाथ से बजाने वाला साज़ — دف، چھوٹی ڈفلی، ہاتھ سے بجانے والا ساز۔

खंजर-(पु०) बड़ा छुरा, तलवार, कंटार — بڑا چھرا، تلوار، کٹار۔

खंड-(पु०) हिस्सः, पारः, जुज़्व — حصہ، پارہ، جزو۔

खंडन-(पु०) तर्दीद, तोड़ना, किसी बात का जवाब देना। — تردید، توڑنا، کسی بات کا جواب دینا۔

खंडन-मंडन-(पु०) तरदीदो–ताईद — تردید و تائید۔

खंडहर-(पु०) खंडर, वीरान मकान, टूटे मकान के निशान — کھنڈر، ویران مکان، ٹوٹے مکان کے نشان۔

खंडित-(वि०) शिकस्तः, नामुकम्मल, बातिल (रद्द) — شکستہ، نامکمل، باطل (ردّ)

ख़ंदक़-(स्त्री०) शहर या क़िलः के चारों तरफ खुदे गड्ढे — شہر یا قلعہ کے چاروں طرف کھُدے گڑھے۔

खंभा-(पु०) खंबा, पत्थर या ईट या लकड़ी के सतून, मिनार, लाट — کھمبا، پتھر یا اینٹ یا لکڑی کے ستون، مینار، لاٹ۔

खखार-(पु०) बलग़म, कफ़ — بلغم، کف۔

खखारना-(क्रि०) थूक या कफ़ को बाहर निकालना — تھوک یا کف کو باہر نکالنا۔

खग-(पु०) परिंदः, ताइर, तारा, बादल — پرندہ، طائر، تارہ، بادل۔

खगोल-(पु०) कुरए–फ़लक, हैअत, बुर्ज — کرہ فلک، ہیئت، برج

खगोलिकी-(स्त्री०) इल्में–हैअत, फ़लकीयात — علم ہیئت، فلکیات۔

खचाखच-(क्रि०,वि०) खचाखच, भरा हुआ, कसरत से — کھچا کھچ بھرا ہوا، کثرت سے۔

खच्चर-(पु०) दोग़ला जानवर जो गधा और घोड़ी से पैदा हो — دوغلا جانور جو گدھا اور گھوڑی سے پیدا ہو۔

खजांची-(पु०) ख़ज़ाना रखने वाला, रोकड़ या पोतादार (खजानची) — خزانہ رکھنے والا، روکڑ یا پوتادار (خزانچی)

खज़ाना-(पु०) ज़ख़ीरः, नक़द रूपया जमा करने की जगह — ذخیرہ، نقد روپیہ جمع کرنے کی جگہ۔

खजूर-(पु०) ख़ुर्मा, एक किस्म की मिठाई — خرما، ایک قسم کی مٹھائی۔

खटका-(पु०) किसी के गिरने की आवाज़, आहट — کسی کے گرنے کی آواز، آہٹ۔

खटखट-(स्त्री०) दो चीज़ों के बाहम टकराने, कूटे जाने या बजने की आवाज़ — دو چیزوں کے باہم ٹکرانے، کوٹے جانے یا بجنے کی آواز۔

खटखटाना-(क्रि०) खड़खड़ाना, दस्तक देना — کھڑکھڑانا، دستک دینا۔

खटपट-(स्त्री०) जल्द जल्द चलने की आवाज़, लड़ाई, अनबन, ना चाक़ी — جلد جلد چلنے کی آواز، لڑائی، ان بن، ناچاقی۔

खटमल-(पु०) सियाही मायल सुर्ख़ रंग का कीड़ा जो अक्सर चारपाई में होता है। — سیاہی مائل سرخ رنگ کا کیڑا جو اکثر چارپائی میں ہوتا ہے۔

खटाई-(स्त्री०) तुर्शी, खटास, खट्टापन, अमचूर — ترشی، کھٹاس، کھٹا پن، امچور۔

खटास-(स्त्री०) (तुरशी) ख़फ़गी, बदमज़गी — (ترشی) خفگی، بدمزگی۔

खटोला-(पु०) छोटी चारपाई, पालना, झूलना — چھوٹی چارپائی، پالنا، جھولنا۔

खट्टा-(वि०) तुर्श, एक तुर्श फल — ترش، ایک ترش پھل۔

खड़कना-(क्रि०) लड़ाई होना, सुखे पत्तों का बजना, देगों का बजना — لڑائی ہونا، سوکھے پتوں کا بجنا، دیگوں کا بجنا۔

खड़ा-(वि०) क़ाइम, मुस्तक़ीम, सीधा, उठा हुआ, कच्चा किया हुआ — قائم، مستقیم، سیدھا، اٹھا ہوا، کچا کیا ہوا۔

खड़ाऊं-(स्त्री०) लकड़ी की जूती, पा अफ़्शार — لکڑی کی جوتی، پا افشار۔

खड़िया-(पु०) खरया (चाक), एक किस्म की सफेद मिट्टी — کھریا (چاک) ایک قسم کی سفید مٹی۔

खड़ी बोली-(स्त्री०) मर्दो के लबो लहजे में बात चीत की जाने वाली बोली — مردوں کے لب و لہجہ میں بات چیت کی جانے والی بولی۔

खड्ग-(पु०) तल्वार, (सैफ़), शम्शीर — تلوار، (سیف)، شمشیر۔

खड्ड-(पु०) (खाई) पहाड़ की घाटी, ग़ार, ख़न्दक़ — کھائی، پہاڑ کی گھاٹی، غار، خندق۔

ख़त-(पु०) ज़ख़्म, तहरीर सनद, हाथ का लिखा हुआ — زخم، تحریر سند، ہاتھ کا لکھا ہوا۔

ख़तम (**ख़त्म**)-(वि०) किसी काम का पूरा होना, मुहर करना आख़ीर, फ़ातेहा — کسی کام کا پورا ہونا، مہر کرنا، آخیر فاتحہ

ख़तरनाक-(वि०) ख़ौफ़–हरास, अन्देशः — خوف ہراس، اندیشہ۔

ख़तरा-(पु०) अन्देशः दिल में ख़ौफ़ आना, खटका — اندیشہ، دل میں خوف آنا، کھٹکا۔

खदान-(स्त्री०) कान, खान, चशमः मआदिन — کان، کھان، چشمہ، معدن

खद्दर (**खद्दर का कपड़ा**)-(पु०) हाथ का बना सूती कपड़ा — ہاتھ کا بنا ہوا سوتی کپڑا۔

खनकना-(क्रि०) झन्कारना, बजाना — جھنکارنا، بجانا۔

खनन-(पु०) खुदाई, कानकनी — کھدائی، کانکنی۔

खनिज-(पु०) मादिन, मादिनी, धातु और जवाहेरात निकलने की जगह — معدن، معدنی، دھات اور جواہرات نکلنے کی جگہ۔

खपची (**खपच्ची**)-(स्त्री०) बांस का चिरा टुकड़ा — بانس کا چرا ہوا ٹکڑا۔

खपत-(स्त्री०) सर्फ़, गुन्जाईश, समाई — صرف، گنجائش، سمائی۔

खपना-(क्रि०) सर्फ़ होना, गलना, जज़्ब करना — صرف ہونا، گلنا، جذب کرنا۔

खपरैल-(स्त्री०) मिट्टी के ठिकरे, जिन से छत बनाते है। और छप्पर बनाते हैं। — مٹی کے ٹھیکرے، جن سے چھت بناتے ہیں اور چھپر بناتے ہیں۔

खपाना-(क्रि०) गलाना, सर्फ़ करना, जज़्ब करना — گلانا، صرف کرنا، جذب کرنا۔

ख़बर-(स्त्री०) आगाही, पैग़ाम, शोहरत — آگاہی، پیغام، شہرت۔

ख़बरदार-(वि०) जानने वाला, वाक़िफ़, होशयार रहने वाला — جاننے والا، واقف کار، ہوشیار رہنے والا۔

ख़ब्त-(पु०) सौदा, जनून का अक़्ल में मिल जाना, दिवानगी — سودا، جنون کا عقل میں مل جانا، دیوانگی۔

ख़मीर-(पु०) गून्दः, सड़ा, हुआ आटा, मिज़ाज, तबीयत — گوندھ، سڑا ہوا آٹا، مزاج، طبیعت۔

ख़्याल-(पु०) सोच, लेहाज़, तसव्वुर — سوچ، لحاظ، تصور۔

ख़र-(पु०) तिन्का, सूखी–घास — تنکا، سوکھی گھاس۔

ख़रगोश-(पु०) एक मशहूर जानवर जिसके कान गधे की तरह बड़े होते हैं। — ایک مشہور جانور جس کے کان گدھے کی طرح بڑے ہوتے ہیں۔

खरब-(पु०) दस हज़ार करोड़ की मिक़दार — دس ہزار کروڑ کی مقدار۔

ख़रबूज़ा-(पु०) मशहूर बड़े और मीठे फल का नाम है। خربوزہ، مشہور بڑے اور میٹھے پھل کا نام ہے۔

खरल-(पु०) दवा कूटने की पत्थर की उखली دوا کوٹنے کی پتھر کی اُوکھلی۔

खरा-(वि०) (ख़ालिस), साफ़, अच्छा (خالص) صاف، اچھا۔

खराद-(स्त्री०) लकड़ी या लोहे को छीलना या उस को साफ करना لکڑی یا لوہے کو چھیلنا یا اُس کو صاف کرنا۔

खरादना-(क्रि०) लकड़ी या लोहे को छीलना لکڑی یا لوہے کو چھیلنا۔

खरादिया-(पु०) लकड़ी या लोहे को साफ़ करने वाला आदमी لکڑی یا لوہے کو صاف کرنے والا آدمی۔

ख़राब-(वि०) तबाह, वीरान, ख़स्ता, बरबाद تباہ، ویران، خستہ، برباد۔

ख़राबी-(स्त्री०) तबाही, बरबादी تباہی، بربادی۔

ख़राश-(स्त्री०) छिलना, कट जाना چھلنا، کٹ جانا۔

खरी-खोटी-(पु०) बुरा भला कहना بُرا بھلا کہنا۔

ख़रीद-(स्त्री०) ख़रीदी हुई, मोल ली हुई خریدی ہوئی، مول لی ہوئی۔

ख़रीदना-(क्रि०) मोल लेना, ख़रीद करना مول لینا، خرید کرنا۔

ख़रीदार-(पु०) मोल लेने वाला, ग्राहक, तलबगार, ख़्वाहाँ (ख़रीददार) مول لینے والا، گراہک، طلبگار، خواہاں، (خریدار)

ख़रीदारी-(स्त्री०) बिक्री, ख़रीदना, गहकी (ख़रीददारी) بکری، خریدنا، گہکی، (خریداری)

ख़रीफ़-(स्त्री०) मौसम खिजाँ, बाजरा ज्वार, मकई पैदा होती है। موسم خزاں، باجرا، جوار، مکئی پیدا ہوتی ہے۔

खरोंच-(स्त्री०) ख़राश, छिल जाना, रगड़ जाना خراش، چھل جانا، رگڑ جانا۔

खरोंचना-(क्रि०) ख़राशना, छिलना, रगड़ना خراشنا، چھلنا، رگڑنا۔

ख़र्च (खर्चा)-(पु०) सर्फ़, लागत, रूपया, ज़र صرف، لاگت، روپیہ، زر۔

ख़र्चीला-(वि०) बहुत खर्च करने वाला بہت خرچ کرنے والا۔

ख़र्राटा-(पु०) सोते वक़्त हलक़ की आवाज़ سوتے وقت حلق کی آواز۔

ख़ल-(वि०) ख़बीस, मक्कार, बदमआश, निकम्मा خبیث، مکّار، بدمعاش، نکمّا۔

खलना-(क्रि०) बात का बुरा लगना بات کا بُرا لگنا۔

खलबली-(स्त्री०) सरासीमगी, घबराहट, बेक़रारी, हलचल, हंगामः سراسیمگی، گھبراہٹ، بیقراری، ہلچل، ہنگامہ۔

ख़लल-(पु०) फ़तूर, तबाही, इख़्तिलाफ़ فتور، تباہی، اختلاف۔

ख़लासी-(पु०) तोपख़ाने और जहाज़ पर काम करने वाले मज़दूर توپخانے اور جہاز پر کام کرنے والے مزدور۔

खलियान-(पु०) ढेर, कोठी, ख़िर्मन (खलिहान) ڈھیر، کوٹھی، خرمن، (کھلیہان)

खली-(स्त्री०) तेल निकालने पर बची हुई चीज़ जिस को जानवर खाते हैं। تیل نکالنے پر بچی ہوئی چیز جس کو جانور کھاتے ہیں۔

खलवाट-(पु०) गंजापन, वह आदमी जिसके के सर पर बाल न हों گنجاپن، وہ آدمی جس کے سر پر بال نہ ہوں۔

ख़स-(स्त्री०) एक ख़ुशबूदार घास, कन्जूस ایک خوشبودار گھاس، کنجوس۔

ख़सख़स-(स्त्री०) ख़शख़ाश, पोस्ते के दाने خشخاش، پوستے کے دانے۔

ख़सरा-(पु०) (खसरा) खेतों की फेहरिस्त, छोटी चेचक (خسرہ) کھیتوں کی فہرست، چھوٹی چیچک۔

खसोटना-(क्रि०) ज़बरदस्ती छीन लेना, बाल उखाड़ना زبردستی چھین لینا، بال اُکھاڑنا۔

खस्ता-(वि०) घायल, ख़राब, बदहाली, नादार گھائل، خراب، بدحالی، نادار۔

खांचा-(पु०) झाबा, टापा, निशान, टोकरा, ख़्वाँचः جھابہ، ٹاپا، نشان، ٹوکرا، خوانچہ۔

खांड-(स्त्री०) शक्कर, बूरा, घुट्टी شکر، بُورا، گھُٹّی

खांसना–(क्रि०) खाँसी आना, खों खों करना کھانسی آنا، کھو کھو کرنا۔

खांसी-(स्त्री०) (सुआल) सर्फ़ः, खारिशे-गुलु, खों खों (سعالین) صرفہ، خارشِ گُل، کھو کھو۔

खाई-(स्त्री०) ख़ंदक (खाई), ग़ार خندق (کھائی)، غار۔

खाऊ-(वि०) पेटू, चटोरा, रिशवत खोर, बहुत खर्च करने वाला پیٹو، چٹورا، رشوت خور، بہت خرچ کرنے والا۔

ख़ाक-(स्त्री०) मिट्टी مٹی، گرد، دھول۔

ख़ाका-(पु०) तस्वीर का ढाँचा, नक़्शा चर्बा تصویر کا ڈھانچہ، نقشہ، چربہ۔

ख़ाकी-(वि०) मटयाला, ख़ाक की पैदाइश مٹیالہ، خاک کی پیدائش۔

खाज-(स्त्री०) ख़ारिश (खाज) खुज़ली एक जिल्दी बीमारी है। خارش (کھاج)، کھجلی، ایک جلدی بیماری ہے۔

खाट (खटिया)-(स्त्री०) चारपाई, पलंग چارپائی، پلنگ۔

खाड़ी-(स्त्री०) ख़लीज, ख़ुशकी से दूर तक जाने वाला पानी خلیج، خشکی سے دُور تک جانے والا پانی۔

खाता-(पु०) हिसाब की किताब, रोज़नामचः حساب کی کتاب، رُوزنامچہ۔

ख़ातिर-(स्त्री०) दिल में पेश आने वाली बात, मर्ज़ी, लेहाज़ دل میں پیش آنے والی بات، مرضی، لحاظ۔

ख़ातिरदारी-(स्त्री०) मेहमानवाज़ी, मदारात (مہمان نوازی)، مدارات۔

खाद-(स्त्री०) खात, पाँस کھات، پانس۔

खादी-(स्त्री०) (खद्दर) हाथ से बना सूती कपड़ा (کھدّر) ہاتھ سے بنا سوُتی کپڑا۔

खाद्य-(पु०) ख़ुर्दनी, ख़ुराक़, ग़िज़ा خوردنی، خوراک، غذا۔

खाद्यान्न-(पु०) ग़ल्लः, अनाज, जिंस غلّہ، اناج، جنس۔

खान-(स्त्री०) कान, माअदिन, ख़ज़ानः, कसरत کان، معدن، خزانہ، کثرت۔

खानदान-(पु०) घराना, क़बीलाः, नस्ल گھرانہ، قبیلہ، نسل۔

खानपान-(पु०) खाना–पीना, ख़ुर्दो–नोश کھانا پینا، خورد و نوش

खानसामा-(पु०) जरूरी सामान, खाने पीने का दारोगः, ख़िदमतगार, मेज़ लगाने वाला ضروری سامان، کھانے پینے کا داروغہ، خدمتگار، میز لگانے والا۔

खाना-(पु०) ख़ोराक, मेहमानी दावत خوراک، مہمانی دعوت۔

ख़ानाबदोश-(वि०) आवारः, वह क़ौम या आदमी जो एक जगह न रहे آوارہ، وہ قوم یا آدمی جو ایک جگہ نہ رہے۔

ख़ामी-(स्त्री०) कच्चापन, नादानी, कमी کچاپن، نادانی، کمی۔

ख़ामोश-(वि०) चुप, साकित چپ، ساکت۔

खार-(पु०) काट करने वाली चीज़, नमक, शोरः کاٹ کرنے والی چیز، نمک، شورہ۔

खारा-(वि०) शोरः नमकीन, कड़वा شورہ، نمکین، کڑوا۔

ख़ारिज-(वि०) बाहर किया हुआ, निकाला हुआ, अलग باہر کیا ہوا، نکالا ہوا، الگ۔

ख़ारिज करना-(क्रि०) बाहर करना, अलग करना باہر کرنا، الگ کرنا۔

ख़ारिश-(स्त्री०) खुजली, एक मर्ज़ का नाम है। کھجلی، ایک مرض کا نام ہے۔

खाल-(स्त्री०) (पोस्त) बदन के ऊपर का चमड़ा (پوست) بدن کے اوُپر کا چمڑا۔

ख़ालसा-(पु०) ख़ालिसः (खालसः) सरकारी ज़मीन जिस पर किसी का हक न हो خالصہ (خالصہ) سرکاری زمین جس پر کسی کا حق نہ ہو۔

खाला-(स्त्री०) वह नीची ज़मीन जिसमें बहुत से नदी नाले हों, ग़ार, नदीं, नाले وہ نیچی زمین جس میں بہت سے ندی نالے ہوں، غار، ندی، نالے۔

ख़ालिस-(वि०) अस्ल, जिसमें कोई ख़राबी न हो اصل، جس میں کوئی خرابی نہ ہو۔

ख़ाली-(क्रि०) जिसमें कुछ भी न हो, महज़, फ़क्त جس میں کچھ بھی نہ ہو، محض، فقط۔

ख़ास-(वि०) ज़ाती, अपना, निजी ذاتی، اپنا، نجی۔

ख़ासियत-(स्त्री०) तबीअयत, मिज़ाज़ طبیعت، مزاج۔

खिंचना-(क्रि०) कशीदः होनां, घसीटा जाना, जज़्ब करना کشیدہ ہونا، گھسیٹنا، جذب کرنا۔

खिंचाई-(स्त्री०) खींचने का काम کھینچنے کا کام۔

खिंचाव-(पु०) कशीदगी, कशिश, रूकावट, खिंचाव کشیدگی، کشش، رکاوٹ، کھنچاؤ۔

खिचड़ी-(स्त्री०) दाल चावल मिलाकर पकाया हुआ खाना, बेरी का फूल, सियाह और सफेद बाल دال چاول ملا کر پکایا ہوا کھانا، بیری کا پھوُل، سیاہ اور سفید بال۔

ख़िज़ाब-(पु०) बालों को काला करने की दवा بالوں کو کالا کرنے کی دوا۔ (خضاب)

खिड़की-(स्त्री०) दरीचः, छोटा दरवाज़ः دریچہ، چھوٹا دروازہ

ख़िताब-(पु०) लक़ब, तअरीफी नाम, रू–ब–रू बात चीत करना لقب، تعریفی نام۔ رُو برُو بات چیت کرنا۔

खिन्न-(वि०) अफसुर्दः, उदास, नाराज़ افسردہ، اُداس، ناراض۔

खिलखिलाना-(क्रि०) क़हक़हा मारना, ज़ोर से हसंना قہقہہ مارنا، زور سے ہنسنا۔

खिलना-(क्रि०) शिगुफ़्तः होना, कली का फूलना, खुश होना, हंसना, फूल आना شگفتہ ہونا، کلی کا پھوُلنا، خوش ہونا، ہنسنا، پھوُل آنا۔

खिलवाड़-(स्त्री०) मज़ाक, खेल مذاق، کھیل۔

खिलाड़ी-(पु०) कोई खेल या बाज़ी जानने वाला उस्ताद, जुवाड़ी کوئی کھیل یا بازی جاننے والا اُستاد، جواڑی۔

ख़िलाफ़-(वि०) मुख़ालिफ़, ना मुवाफ़िक़ مخالف، ناموافق۔

खिलौना-(पु०) खेलने की चीज़ کھیلنے کی چیز۔

खिल्ली-(स्त्री०) हंसी, मज़ाक, चुहल ہنسی، مذاق، چہل۔

खिवैया-(पु०) मल्लाह, ना ख़ुदा, चलाने वाला ملاّح، ناخدا، چلانے والا۔

खिसकना-(क्रि०) (सरकना) फिसलना, चुपके से चला जाना (سرکنا) پھسلنا، چپکے سے چلا جانا۔

खिसियाना-(क्रि०) नादिम, ज़बरदस्ती गुस्सः होना, نادم، زبردستی، غصّہ ہونا۔

खींचना-(क्रि०) तस्वीर बनाना, जज़्ब करना, चूसना تصویر بنانا، جذب کرنا، چوسنا۔

खीजना-(क्रि०) (चिढ़ना) गुस्सा होना, झुंझलाना (چڑھنا) غصّہ ہونا، جھنجھلانا۔

खीझ-(स्त्री०) (चिढ़) झुंझलाहट (چڑھ) جھنجھلاہٹ۔

खीर-(स्त्री०) शीर, दूध में पके पतले चावल को मिलाकर पकाते हैं। شیر، دودھ میں پکے پتلے چاول کو ملا کر پکاتے ہیں۔

खीरा-(पु०) एक तरह की ककड़ी ایک طرح کی ککڑی۔

खील-(पु०) भूने हुये चावल या अनाज بھونے ہوئے چاول یا اناج

जो फूल गया हो जरा सा, क़लील मिक़दार — جو پھول گیا ہو، ذرا سا، قلیل مقدار۔

खुजलाना-(क्रि०) (खुजाना) नाख़ून से खुर्चना, सहलाना — (کھجانا) ناخون سے کھرچنا، سہلانا۔

खुजलाहट-(स्त्री०) ख़ारिश, खाज, चुल, ख़ारिश — خارش، کھاج، چُل، خارش۔

खुजली-(स्त्री०) ख़ारिश (खुजली) चुल — خارش (کھجلی)، چُل۔

खुद-(अ०) आप, बज़ात, खास — آپ، بذاتِ خود، خاص۔

खुदकुशी-(स्त्री०) अपने को खुद मार डालना, फाँसी लगा लेना — اپنے کو خود مار ڈالنا، پھانسی لگا لینا۔

खुदगरज-(वि०) अपनी गर्ज़ का, नफस परवर, खुद काम — اپنی غرض کا، نفس پرور، خودکام۔

खुदरा-(वि०) ऊंचा नीचा, नाहमवार — اُونچا نیچا، ناہموار، پھٹکر۔

खुदवान-(क्रि०) खुदाने का काम करना — کھدانے کا کام کرنا۔

ख़ुदा-(पु०) मालिक, आका, साहब — مالک، آقا، صاحب،

ख़ुदाई-(स्त्री०) मख़लूक, खुदा होना — مخلوق، خدا ہونا، خلقت، پیدا کیا ہوا۔

ख़ुफिया-(वि०) पोशीदः, छुपा हुआ — پوشیدہ، چھپا ہوا۔ راز رہنا۔

ख़ूमानी (खूबानी)-(स्त्री०) खूबानी, एक मेवा — خوبانی، ایک پھل۔

ख़ुमार-(पु०) नशः उतरने के बाद की सुस्ती, मस्ती, सुरूर — نشہ اُترنے کے بعد کی سستی، مستی، سُرور۔

खुमारी-(स्त्री०) गुनूदगी, खुमार, हल्का नशः — غنودگی، خمار، حلقہ، نشہ۔

खुरंड (खुरंट)-(वि०) ज़ख्म का अन्गूर, वह खुशकी जो ज़ख्म अच्छा होने के बाद उसके ऊपर जम जाती है। — زخم کا انگور، وہ خشکی جو زخم اچھا ہونے کے بعد اُس کے اوپر جم جاتی ہے۔

खुर-(पु०) (सुम) नाखून, चिरा हुआ सुम — ناخون، چرا ہوا سُم۔

खुरचन-(स्त्री०) हान्डी की तह का खुर्चा हुआ खाना, पसमान्दः माल, आखरी बच्चा — ہانڈی کی تہ کا کھرچا ہوا کھانا، پسماندہ، مال، آخری بچہ۔

खुरचना-(क्रि०) पोछना, छीलना, कुरेदना, रगड़ना — پُوچھنا، چھیلنا، کُریدنا، رگڑنا

खुरदरा-(वि०) नाहमवार, ऊचां नींचा — ناہموار، اونچا نیچا۔

खुरपा-(पु०) घास, छीलने का आलः — گھاس چھیلنے کا آلہ۔

खुरपी-(स्त्री०) छोटा घास छीलने का आलः, खुरचनी — گھاس چھیلنے کا چھوٹا آلہ، کھرچنی۔

ख़ुराक-(स्त्री०) गिज़ा, खाना — غذا، کھانا۔

ख़ुराफात-(स्त्री०) फजूल और बेहूदः—बातें — فضول اور بیہودہ باتیں۔

ख़ुर्दबीन-(स्त्री०) एक आला जिससे बारीक से बारीक़ चीज़ बख़ूबी देख सकते हैं। (खुर्दबीन) (माइक्रोस्कोप) — ایک آلہ جس سے باریک سے باریک چیز بخوبی دیکھ سکتے ہیں۔ (خوردبین) (مائکرواسکوپ)

खुर्राट-(वि०) फ़र्तूत, तजर्बेकार आदमी — فرتوت، تجربہ کار آدمی، سن رسیدہ

खुलना-(क्रि०) जाहिर होना, रेहायी पाना — ظاہر ہونا، رہائی پانا۔

ख़ुलासा-(पु०) मुख़्तसर, चुना हुआ अस्ल — مختصر، چُنا ہوا اصل۔

खुल्लमखुल्ला-(अ०) अलल—एलान, अलानियः (खुल्लम—खुल्ला) — علی الاعلان، اعلانیہ، (کھلم کھلا)

ख़ुश-(वि०) राज़ी, शादाब, तरो ताज़ा — راضی، شاداب، تروتازہ

ख़ुशकिस्मत-(वि०) अच्छी तक़दीर — اچھی تقدیر۔

ख़ुशकिस्मती-(स्त्री०) अच्छी किस्मत — اچھی قسمت۔

खुशखबरी-(स्त्री०) अच्छी खबर, बशारत — اچھی خبر، بشارت

ख़ुशनसीब-(वि०) अच्छी किस्मत — اچھی تقدیر، اچھی قسمت۔

ख़ुशमिज़ाज-(वि०) अच्छा अख़्लाक — اچھا اخلاق۔

ख़ुशबू-(स्त्री०) महक, अच्छी बू — مہک، اچھی بو۔

ख़ुशहाल-(वि०) अच्छा हाल, आसूदः हाल, खाता पीता, मालदार — اچھا حال، آسودہ حال، کھاتا پیتا، مال دار۔

ख़ुशामद-(स्त्री०) चापलूसी — چاپلوسی۔

ख़ुशी-(स्त्री०) सुरूर, शादमानी, शादी — سُرور، شادمانی، شادی۔

ख़ुश्क-(वि०) सूखा हुआ, कन्जूस, बखील — سوکھا ہوا، کنجوس، بخیل۔

ख़ूंखार-(वि०) (खूंखार) खून पीने वाला, जालिम, जल्लाद — (خونخوار) خون پینے والا، ظالم، جلاد۔

खूंटा-(पु०) लकड़ी की मेख़, चक्की का हत्था — لکڑی کی میخ، چکی کا ہتھا۔

ख़ून-(पु०) लहू, हलाकत, क़त्ल, नस्ल — لہو، ہلاکت، قتل، نسل۔

ख़ूनी-(वि०) ज़ालिम, जल्लाद, कत्ल करने वाला आदमी, कातिल — ظالم، جلاد، قتل کرنے والا آدمی، قاتل۔

ख़ूब-(वि०) अच्छा, नेक, मज़बूत, खुबसूरत, नफीस — اچھا، نیک، مضبوط، خوبصورت، نفیس۔

खूबसूरत-(वि०) अच्छी शक्ल वाला — اچھی شکل والا

खूबी-(स्त्री०) खूबसूरती, हुनर, गुन, जौहर — خوبصورتی، ہُنر، گُن، جوہر۔

खूसट-(वि०) मन्हूस, बदनसीब, बुश, शुम — منحوس، بدنصیب، بُش، شُم۔

खेत-(पु०) बोने के क़ाबिल ज़मीन — بونے کے قابل زمین۔

खेतिहर-(पु०) काश्तकार, किसान, खेती बाड़ी करने वाला, असामी — کاشتکار، کسان، کھیتی باڑی کرنے والا، اَسامی۔

खेती-(स्त्री०) ज़राअत, बोया हुआ खेत, फस्ल, अनाज, काश्तकारी — زراعت، بویا ہوا کھیت، فصل، اناج، کاشتکاری۔

खेती-बाड़ी-(स्त्री०) काश्तकारी, किसानी — کاشتکاری، کسانی۔

खेद-(पु०) दुख, रंज, अफ़्सोस دُکھ، رنج، افسوس۔
खेदजनक-(वि०) अफ़्सोसनाक, दर्दनाक افسوسناک، دردناک۔
खेना-(क्रि०) कश्ती, चलाना کشتی چلانا
खेप-(स्त्री०) क़िस्त, बोझा, मर्तबः, भरती قسط، بوجھا، مرتبہ، بھرتی
खेमा-(पु०) तंबू, डेरः تنبو، ڈیرہ۔
खेल-(पु०) तमाशः, कर्तब, आसान تماشہ، کرتب، آسان۔
खेलकूद-(स्त्री०) उछल फान्द اُچھل، پھاند۔
खेलना-(क्रि०) उछलना कूदना اُچھلنا، کودنا۔
खेवट-(पु०) खिराज की क़िस्त, मललाह, वह सरकारी रजिस्टर जिसमें गाँव की कैफियत दर्ज होती है। خراج کی قسط، ملاّح، وہ سرکاری رجسٹر جس میں گاؤں کی کیفیت درج ہوتی ہے۔
ख़ेस-(पु०) एक किस्म का सूती कपड़ा या सूती मोटी चादर ایک قسم کا سوتی کپڑا یا سوتی موٹی چادر۔
ख़ैर-(पु०) नेकी, भलाई, सलामती, आफियत نیکی، بھلائی، سلامتی، عافیت۔
ख़ैरात-(स्त्री०) नेकियाँ, भलाईयाँ, सदकः–दान نیکیاں، بھلائیاں، صدقہ، دان۔
ख़ैरियत-(स्त्री०) नेकी, भलाई, सलामती सेहत, तन्दुरस्ती نیکی، بھلائی، سلامتی، صحت، تندرستی۔
खोंच-(स्त्री०) झोली, मुट्ठी جھولی، مٹھی۔
खोंसना-(क्रि०) भोंकना,–ठूँसंना بھونکنا، ٹھونسنا۔
खोखला-(वि०) (खोकला) खाली, पोला, बे मग़ज़ (کھوکھلا) خالی، پولا، بے مغز۔
खोखा-(पु०) अदा की हुई–हुन्डी, लड़का, तिफल. ادا کی ہوئی ہنڈی، لڑکا، طفل
खो-खो-(स्त्री०) ग़ार, पहाड़ के अन्दर का हिस्सा غار، پہاڑ کے اندر کا حصہ، کھوہ
खोज-(स्त्री०) तलाश, तहक़ीक़, मालूमात تلاش، تحقیق، معلومات۔
खोजना-(क्रि०) तलाश करना, माअलुमात करना, तहक़ीक़ करना تلاش کرنا، معلومات کرنا، تحقیق کرنا۔
खोट-(पु०) मैल, ग़िश, नुक्सान, बुराई, दग़ा میل، غش، نقصان، بُرائی، دغا۔
खोटा-(वि०) नाकिस, बुरा, जाअली, शरीर ناقص، بُرا، جالی، شریر، بدمعاش۔
खोदना-(क्रि०) खाली करना, गड्डा करना خالی کرنا، گڈھا کرنا
खोना-(क्रि०) गुम होना, ज़ाअये करना, पोशीदः हैरान, परेशान گم ہونا، ضائع کرنا، غائب ہونا، پوشیدہ، حیران، پریشان۔
खोपड़ा (खोपड़ी)-(पु०) नारियल का गूदा ناریل کا گودا، ناریل، سر۔
खोमचा-(पु०) सेनी, थाली سینی، تھالی۔
खोया-(पु०) मावा, रबड़ी, भुना हुआ दूध ماوا، ربڑی، بھُنا ہوا دودھ
खोल-(पु०) ऊपर का ग़िलाफ़, नियाम, मियान, छिलका اوپر کا غلاف، نیام، میان، چھلکا۔
खोलना-(क्रि०) जाहिर करना, बाहर करना, फाड़ना, चीरना, हल करना ظاہر کرنا، باہر کرنا، پھاڑنا، چیرنا، حل کرنا۔
खोली-(स्त्री०) झोपड़ी, ग़िलाफ़ جھونپڑی، غلاف۔
खौफनाक-(वि०) डरावना, भयानक, खौफ़ से भरा हुआ, ख़तरनाक ڈراؤنا، بھیانک، خوف سے بھرا ہوا، خطرناک۔
खौलना-(क्रि०) खौलना, जोश मारना, उबलना, पकना, बहुत गर्म होना کھولنا، جوش مارنا، اُبلنا، پکنا، بہت گرم ہونا۔
ख्याति-(स्त्री०) शोहरत, नामवरी شہرت، ناموری۔
ख़्वाब-(पु०) वह बात जो आदमी नींद में देखे, ख़्याल, वहम وہ بات جو آدمی نیند میں دیکھے، خیال، وہم۔
ख़्वाहिश–(स्त्री०) आरज़ू, तमन्ना, अरमान, शौक, मर्ज़ी آرزو، تمنّا، ارمان، شوق، مرضی۔

ग

गंगा-(स्त्री०) (दरिया), हिन्दुस्तान की मशहूर दरिया (دریا) ہندوستان کا مشہور دریا۔
गंजा-(वि०) जिस के सर में बाल न हो, गंजे सर वाला, गंज का मरीज़ جس کے سر میں بال نہ ہو، گنجے سر والا، گنج کا مریض۔
गंजेड़ी-(वि०) गांजेबाज़, बहुत नशा करने वाला گانجے باز، بہت نشہ کرنے والا۔
गंडासा-(पु०) घास और भूसः काटने का तेज आलः گھاس اور بھوسہ کاٹنے کا تیز آلہ۔
गंडेरी-(स्त्री०) गन्ने की छोटी सी पुरी گنے کی چھوٹی چھوٹی پوری
गंतव्य-(पु०) मंज़िल, उतरने की जगह, मुसाफ़िर ख़ाना, मरहला منزل، اُترنے کی جگہ، مسافر خانہ، مرحلہ۔
गंदगी-(स्त्री०) नापाकी, बदबू, नजासत, अफ़ूनत ناپاکی، بدبو، نجاست، عفونت۔
गंदला-(वि०) मुकद्दर, मैला, गन्दः مکدّر، میلا، گندہ۔
गंदा-(वि०) नापाक, बुरा, बदबूदार ناپاک، بُرا، بدبودار۔
गंध-(स्त्री०) बू, ख़ुशबू, महक بو، خوشبو، مہک۔
गंधक-(पु०) एक पीली मशहूर धात जो ज़मीन से निकलती है। ایک پیلی مشہور دھات جو زمین سے نکلتی ہے۔
गंधी-(पु०) अत्तार, इत्रफ़रोश, तेल बेचने वाला عطّار، عطر فروش، خوشبودار تیل بیچنے والا۔
गंभीर-(वि०) संजीदः, गहरा, दूर अन्देश, سنجیدہ، گہرا، دوراندیش

सोंचने वाला, भारी बोझ, वज़नी - سوچنے والا، بھاری بوجھ، وزنی -

गंवाना-(क्रि०) (ज़ाए करना) खोना, बरबाद करना ضائع کرنا، کھونا، برباد کرنا -

गंवार-(वि०) गाँव का रहने वाला आदमी, देहाती, किसान, नादान, जाहिल گاؤں کا رہنے والا آدمی، دیہاتی، کسان، نادان، جاہل -

गंवारु-(वि०) देहाती, बेवकूफ, बद ज़ेब دیہاتی، بیوقوف، بدزیب -

गऊ-(स्त्री०) गाय, जानवर, बेज़ुबान, दूध देने वाली जानवर, बैल का मादा گائے، جانور، بے زبان، دودھ دینے والی جانور، بیل کا مادہ -

गगन-(पु०) लहर से पानी उछालना, बहुत ऊँचा گگن، لہر سے پانی اچھالنا، بہت اونچا -

गगनचुंबी-(वि०) फ़लकबोस, आसमान छूना - فلک بوس، آسمان چھونا -

गगनभेदी-(वि०) फ़लकशिगाफ़, आसमान तक पहुचने वाला, बहुत ऊँचा فلک شگاف، آسمان تک پہنچنے والا، بہت اونچا -

गगनमंडल-(पु०) कुरए–फ़लक़, काइनात - کرۂ فلک، کائنات -

गगरी-(स्त्री०) ततेहड़ा, पानी रखने का पीतल या मिट्टी का बर्तन تتہڑا، پانی رکھنے کا پیتل یا مٹی کا برتن -

गज-(पु०) हाथी, गज़, सोलह गिरह यानी तीन फिट का पैमाना, बन्दूक साफ करने की सलाख ہاتھی، گز، سولہ گرہ یعنی تین فیٹ کا پیمانہ، بندوق صاف کرنے کی سلاخ -

गजक-(पु०) जो चीज़, मुँह का ज़ायका बदलने के लिये खाई जाये, एक किस्म की मिठाई جو چیز، منہ کا ذائقہ بدلنے کے لئے کھائی جائے، ایک قسم کی مٹھائی -

गज़ट-(पु०) सरकारी अखबार, रोज़नामः - سرکاری اخبار، روزنامہ -

गज़ब-(पु०) खफगी, गुस्सा, क़हेर خفگی، غصہ، قہر -

गजरा-(पु०) कलाई का एक जेवर, फूलों का हार, एक किस्म का रेशमी कपड़ा کلائی کا ایک زیور، پھولوں کا ہار، ایک قسم کا کپڑا -

गज़ल-(स्त्री०) औरतों से या माशूक से बातें करना, हुस्न व जमाल की ताअरीफ करना عورتوں سے یا معشوق سے باتیں کرنا، حسن وجمال کی تعریف کرنا -

गटकना-(क्रि०) निगलना, ग़ड़पना, दबा लेना, निकलना نگلنا، گڑپنا، دبا لینا، نکلنا -

गट्ठर-(पु०) पोट, ढेर, अम्बार, बोझ پوٹ، ڈھیر، انبار، بوجھ -

गठन-(पु०) साख़्त, बनावट, तश्कील - ساخت، بناوٹ، تشکیل -

गठबंधन-(पु०) गठजोड़, साज़वाज़, गिरहबंदी گٹھ جوڑ، سازباز، گرہ بندی -

गठरी-(स्त्री०)(गठड़ी), पोटली, बुक्ची, मिक़्दार, तअदाद (گٹھڑی)، پوٹلی، بکچی، مقدار تعداد -

गठिया-(पु०)(अर्कुन्निसा) जोड़ों के दर्द की एक बीमारी (عرق النساء) جوڑوں کے درد کی ایک بیماری -

गठीला-(वि०) मज़बूत, गिरहदार مضبوط، گرہ دار -

गड़गड़ना-(क्रि०) गड़गड़ना, गरजना, हुक्का बजाना, कड़कना گڑگڑانا، گرج، گرجنا، حقہ بجانا، کڑکنا -

गड़गड़ाहट-(स्त्री०) गरजने की आवाज़ گرجنے کی آواز -

गड़ना-(क्रि०) दर्द करना, जिस्म में चुभना, शर्माना درد کرنا، جسم میں چبھنا، شرمانا -

गड़बड़-(स्त्री०) बदनज़्मी, बखेड़ा, खलबली بدنظمی، بکھیڑا، کھلبلی -

गड़रिया-(पु०) गड़रया, चरवाहा, जानवर, बकरी, भेड़ पालने वाला, चराने वाला گڑریا، چرواہا، جانور، بکری، بھیڑ پالنے والا چرانے والا -

गड्डी-(स्त्री०) मुट्ठा, दस दस्तः कागज, गाड़ी, छकड़ा, बण्डल مٹھا، دس دستہ کاغذ، گاڑی، چھکڑا، بنڈل -

गडढ़ा-(पु०) गढ़ा (गड्ढ़ा) जमीन की गहरी जगह, जमीन खुदी हुई گڑھا (گڈھا)، زمین کی گہری جگہ، زمین کھدی ہوئی -

गढ़ना-(क्रि०) घड़ना, बनाना, तैयार करना, काट छांट कर काम की चीज़ बनाना। گھڑنا، بنانا، تیار کرنا، کاٹ چھانٹ کر کام کی چیز بنانا -

गण-(पु०) गिरोह, जमाअ़त, शिव के मुक़र्रब گروہ، جماعت، شیو کے مقرب -

गणक-(पु०) हिसाब करने वाला, हिसाबगीर حساب کرنے والا، حساب گیر -

गणतंत्र-(पु०) जम्हूरियत, जम्हूरी निज़ाम جمہوریت، جمہوری نظام

गणतंत्र दिवस-(पु०) यौमे–जम्हूरियत یوم جمہوریت

गणना-(स्त्री०) शुमार (शुमारी), गिनती شمار (شماری)، گنتی -

गणनीय-(वि०) शुमुर्दनी, क़ाबिले–शुमार شمردنی، قابل شمار -

गणराज्य-(पु०) जम्हूरी–मुल्क, जम्हूरियः جمہوری ملک، جمہوریہ -

गणित-(पु०) हिसाब, जोड़ना घटाना حساب، جوڑنا گھٹانا -

गणेश चतुर्थी-(स्त्री०) गनेश चौथ, हिन्दुओं का एक त्यौहार है گنیش چوتھ، ہندوؤں کا ایک تیوہار ہے

गणमान्य-(वि०) चीदः, मुअ़ज़्ज़ज़, मुन्तखब, छँटा हुआ - چیدہ، معزز، منتخب، چھنٹا ہوا - الگ کیا ہوا -

गत-(वि०) रफ़्तः, गुज़श्तः, गुज़रा हुआ - رفتہ، گذشتہ، گذرا ہوا -

गति-(स्त्री०) रफ़्तार, हालत़, चाल, हरकत رفتار، حالت، چال، حرکت -

गतिरोध-(पु०)तअ़त्तुल, रुकावट تعطل، رکاوٹ -

गतिविधि-(स्त्री०) रविश, तर्ज़ो–अंदाज़ روش، طرز وانداز -

गत्ता-(पु०) कागज़ के कई पर्तो को मिलाकर बनी हुई दफ़्ती کاغذ کے کئی پرتوں کو ملا کر بنی ہوئی دفتی -

ग़दर-(पु०) (ग़द्र) हल चल, खलबली ہل چل، کھلبلی -

गदराना-(क्रि०) नीम पुख़्तः होना, जोबन نیم پختہ ہونا، جوبن پر آنا

पर आना, जवानी का आग़ाज़ होना जوانی کا آغاز ہونا۔

गदा-(स्त्री०) गुर्ज़, हथियार, बाँस के डण्डे में पहनाया हुआ पत्थर का गोला گرز، ہتھیار، بانس کے ڈنڈے میں پہنایا ہوا پتھر کا گولہ

गद्गद-(वि०) निहाल, बहुत खुश نہال، بہت خوش۔

गद्दा-(पु०) गद्दा, तोशक, रूई का बिस्तर, हाथी का चार जामा, फरेब, धोखा گدّا، توشک، روئی کا بستر، ہاتھی کا چار جامہ، فریب، دھوکہ۔

ग़द्दार-(वि०) बेवफ़ा, बाग़ी بیوفا، باغی۔

गद्दी-(स्त्री०) तख़्त शाही تخت شاہی۔

गद्य-(पु०) नस्र نثر۔

गधा-(पु०) गधा (ख़र), एक जानवर, नादान, बेवक़ूफ़ گدھا (خر) ایک جانور، نادان، بیوقوف۔

ग़नीमत-(स्त्री०) बेहतर है, शुक्र का मुक़ाम, बहरहाल ख़ूब है। بہتر ہے، شکر کا مقام، بہر حال خوب ہے۔

गन्ना-(पु०) पोन्डा, नेशक्कर پونڈا، نیشکر، موٹا۔

गपशप-(स्त्री०) झूटी सच्ची, बेहूदः, दिल लगी की बातें جھوٹی سچی، بیہودہ، دل لگی کی باتیں، مذاق۔

गप्प(गप)-(स्त्री०) (ग़प) बकवास शेख़ी, झूठी बात (گپ) بکواس، شیخی، جھوٹی بات۔

ग़फलत-(स्त्री०) लापरवाही, बेखरी, बेहोशी, ख़ता, नींद لاپروائی، بیخبری، بیہوشی، خطا، نیند۔

ग़बन-(पु०) ख़्यानत, नुक़सान उठाना, भूल, ख़ता होना خیانت، نقصان اٹھانا، بھول، خطا ہونا۔

ग़म-(पु०) दुख, रंज, मातम, अफसोस دکھ، رنج، ماتم، افسوس۔

गमक-(स्त्री०) महक, तेज़बू, खुशबू مہک، تیزبو، خوشبو۔

गमन-(पु०) जाना, रवांगी, जिमाअ़ جانا، روانگی، جماع۔

गमला-(पु०) मिट्टी का बर्तन जिसमें पेड लगते है। مٹی کا برتن جس میں پیڑ لگتے ہیں۔

ग़मी-(स्त्री०) मौत, मातम, ग़म, रंजीदः موت، ماتم، غم، رنجیدہ۔

गरज-(स्त्री०) जरूरत, मतलब, हाजत–पक्का, इरादाः ضرورت، مطلب، حاجت، پکا ارادہ۔

गरम (गर्म)-(वि०) नाराज़, जोश देना, जलता हुआ, ग़र्म असर रखने वाला ناراض، جوش دینا، جلتا ہوا، گرم اثر رکھنے والا۔

गरमा-गरमी-(स्त्री०) बड़े तपाक से तेजी और जोश के साथ बहस करना بڑے تپاک سے تیزی اور جوش کے ساتھ بحث کرنا۔

गरमाना-(क्रि०) गर्म करना, गुस्सा में भरना, खफा होना, जोश में आना گرم کرنا، غصہ میں بھرنا، خفا ہونا، جوش میں آنا۔

गरमी (गर्मी)-(स्त्री०) मौसमे गर्मः, तेजी, गुस्सा موسم گرما، تیزی، غصہ۔

गरल-(पु०) ज़हर, हलाहल, माहुर زہر، ہلاہل، ایک زہر کا نام، ایک زہریلے درخت کی جڑ، ماہُر۔

ग़रारा-(पु०) कुल्ली करना, हलक़ से पानी डालकर पानी बाहर करना کلی کرنا، حلق میں پانی ڈال کر پانی باہر کرنا۔

गरारी-(स्त्री०) गराड़ी, दाँत, गेयर گراڑی، دانت، گیر۔

गरिमा-(स्त्री०) शान, भारीपन شان، بھاری پن۔

गरिष्ठ-(वि०) सक़ील, देरहज़्म ثقیل، دیر ہضم۔

गरी-(स्त्री०) मग़ज़, गूदा مغز، گودا۔

ग़रीब-(वि०) कमज़ोर, मुफलिस, नादार, मुसाफिर کمزور، مفلس، نادار، مسافر۔

ग़रीबी-(स्त्री०) गुर्बत (ग़रीबी) जिसके पास मान न हो, मोहताजी, आजिज़ी غربت، (غریبی) مفلسی، جسکے پاس مان نہ ہو، محتاجی، عاجزی

ग़रुड़-(पु०) उक़ाब, एक शिकारी परिन्दः का नाम عقاب، ایک شکاری پرندہ کا نام، جو گدھ کی شکل کا ہوتا ہے، عذاب، دکھ۔

गर्जन-(पु०) गरजना, गरज, गुर्रिश, शोर करना گرجنا، گرج، گرّش، شور کرنا۔

गर्जना-(स्त्री०) कड़कना, चीख़ना, दहाड़ना کڑکنا، چیخنا، چلانا، دہاڑنا۔

गर्त-(पु०) ख़ंदक, खाई, गढ़ा خندق، کھائی، گڑھا، گڑھا۔

गर्द-(स्त्री०) धूल, नाचीज़, बेहक़ीक़त دھول، ناچیز، بے حقیقت

गर्दन (गरदन)-(स्त्री०) गला, नाड़ گلا، ناڑ۔

गर्दभ-(पु०) गधा (एक चौपाया जानवर) گدھا (ایک چوپایہ جانور)

गर्दिश-(स्त्री०) चक्कर, बदनसीबी, आफत, मुसीबत, इन्कलाब چکر، بدنصیبی، آفت، مصیبت، انقلاب۔

गर्भ-(पु०) हमल, पेट حمل، پیٹ۔

गर्भपात-(पु०) इस्काते–हमल, इस्क़ात, पेट का बच्चा गिरजाना या खराब हो जाना اسقاط حمل، اسقاط، پیٹ کا بچہ گر جانا یا خراب ہو جانا۔

गर्भवती-(स्त्री०) हामिलः, हमल वाली औरत, बोझ, औरत के पेट में जो बच्चा हो حاملہ، حمل والی عورت، بوجھ، عورت کے پیٹ میں جو بچہ ہو

गर्भाधान-(पु०) इस्तक़ारे–हम्ल (ज़ुलूक़), बच्चा का पेट में ठहरना, नुत्फ़ा क़रार पाना استقرار حمل (علوق) بچہ کا پیٹ میں ٹھہرنا، نطفہ قرار پانا۔

गर्व-(पु०) गुरूर, फ़ख़्र, नाज़ غرور، فخر، ناز۔

गर्वीला-(वि०) मग़रूर, मुतकब्बिर, नाज़ाँ مغرور، متکبر، نازاں۔

गर्हित-(वि०) गंदा, नाक़िस, खराब گندہ، ناقص، خراب۔

ग़लत-(वि०) ख़ता करना, खोटा, बेजा, ना सही, ना दुरूस्त خطا کرنا، کھوٹا، بیجا، ناصحیح، نادرست

ग़लतफ़हमी-(स्त्री०) ना समझी, नादानी, भूल चूक, बे समझी ناسمجھی، نادانی، بھول چوک، بے سمجھی۔

ग़लती-(स्त्री०) भूल चूक, कोताही, ख़ता بھول چوک، کوتاہی، خطا۔

ना समझी ناسمجھی۔

गलना-(क्रि०) पकना, बोसीदः होना, सड़ना, गिरना, दाग़ लगना پکنا، بوسیدہ ہونا، سڑنا، گلنا، گرنا، داغ لگانا۔

गला-(पु०) हल्क़, खूब पका हुआ, बोसीदः, बेजान, सड़ा हुआ حلق، خوب پکا ہوا، بوسیدہ، بے جان، سڑا ہوا۔

गलाना-(क्रि०) ख़र्च करना, बरबाद करना خرچ کرنا، برباد کرنا

गलियारा-(पु०) छोटा रास्ता, गली, कूचः چھوٹا راستہ، گلی، کوچہ

गली-(स्त्री०) तगं सड़क, मुहल्ले के अन्दर का रास्ता تنگ سڑک، محلے کے اندر کا راستہ۔

ग़लीचा-(पु०) क़ालीन, एक किस्म का गुलकारी वाला ऊनी बिछौना قالین، ایک قسم کا گلکاری والا اونی بچھونا۔

ग़लीज़-(वि०) नापाक, गन्दः, नजिस ناپاک، گندہ، نجس

गल्प-(स्त्री०) हिकायत, झूट, शेखी मारना حکایت، جھوٹ، شیخی مارنا

गल्ला-(पु०) गल्लः, दुकानदार का बिक्री की नक़दी रखने का बर्तन, अनाज, दाना, जाय ज़रूर غلّہ، دوکاندار کا بکری کی نقدی رکھنے کا برتن، اناج، دانا، جائے ضرور۔

गंवाना-(क्रि०) गंवाना, खोना, जमा करना, बरबाद करना گنوانا، کھونا، جمع کرنا، برباد کرنا۔

गवाह-(पु०) (शाहिद) सबूत पहुँचाने वाला (شاہد) ثبوت پہنچانے والا

गवाही-(स्त्री०) गवाही (शहादत), गवाह का बयान گواہی (شہادت) گواہ کا بیان۔

गवेषणा-(स्त्री०) इन्किशाफ़, तहक़ीक़, जाहिर होना انکشاف، تحقیق، ظاہر ہونا۔

गवैया-(पु०) गवैया, गाने वाला, मुग़न्नी گویّا، گانے والا، مُغنّی۔

ग़श-(पु०) बेहोशी, ना ताक़ती بیہوشی، ناطاقتی۔

गश्त-(स्त्री०) चक्कर, दौरः, फिरना, चक्कर लगाना چکّر، دَورہ، پھرنا، گھومنا، چکّر لگانا۔

गहन-(वि०) घना, दुश्वारगुज़ार, गहरा, दाग़, ऐब, चाँद या सूरज पर साया, ग्रहण گھنا، دشوار گذار، گہرا، داغ، عیب، چاند یا سورج پر سایہ، گرہن

गहना-(पु०) ज़ेवर, गहन लगना, गिरवी रखना زیور، گہن لگنا، گروی رکھنا، رہن رکھنا۔

गहरा-(वि०) अ़मीक़, ज़्यादा, तेज़, शोख़, भारी, पक्का, ग़ार عمیق، زیادہ، تیز، شوخ، بھاری، پکّا، غار۔

गहराई-(स्त्री०) (उम्क़) नशेब (عُمق)، نشیب۔

गांजा-(पु०) भंग के फूल का बनाया हुआ, एक नशेदार पेड़ का नाम जिसका बीज़ चिलम में रख कर पीते हैं। بھنگ کے پھول کا بنایا ہوا، ایک نشہ دار پیڑ کا نام جس کا بیج چلم میں رکھ کر پیتے ہیں۔

गांठ-(स्त्री०) गिरह, जामिंद, जड़, नेफ़ाक़, क़ौलो क़रार گرہ، جڑ، جامد، نفاق، قول وقرار۔ جوڑ

गांठना-(क्रि०) गिरह देना, जोड़ना, बांधना, क़ाबू में लाना, साज़िश करना گرہ دینا، جوڑنا، باندھنا، قابو میں لانا، سازش کرنا۔

गांडीव-(पु०) अर्जुन की कमान का नाम ارجن کی کمان کا نام۔

गांव-(पु०) मौज़ा, देहाती बस्ती موضع، دیہاتی بستی۔

गागर-(स्त्री०) ताँबे या पीतल या लोहे मिट्टी का घड़ा تانبے یا پیتل یا لوہے یا مٹی کا گھڑا۔

गाज-(स्त्री०) बिजली, शारिक़ः, बर्क़, गज़ब, कहर, गुस्सा بجلی، شارقہ، برق، غضب، قہر، غصّہ۔

गाजर-(स्त्री०) नारंगी या सियाह रंग की एक जड़ जो खाई जाती हैं نارنگی یا سیاہ رنگ کی ایک جڑ جو میٹھی ہوتی ہے اور کھائی جاتی ہے

गाड़ना-(क्रि०) (दफ़्न करना) ढोंकना, किसी चीज़ को जमीन में दफनाना (دفن کرنا) ڈھانکنا، کسی چیز کو زمین میں دفنانا۔

गाड़ी-(स्त्री०) छकड़ा, टमटम, रेलगाड़ी, मोटर چھکڑا، ٹمٹم، ریل گاڑی، موٹر۔

गाड़ीवान-(पु०) गाड़ी चलाने वाला گاڑی چلانے والا۔

गाढ़ा-(वि०) मोटा, खरा, मज़बूत, चालाक, सख्त, दुशवार موٹا، کھرا، مضبوط، چالاک، سخت، دشوار۔

गाथा-(स्त्री०) कहानी, किस्सः, दास्तान کہانی، قصّہ، داستان۔

गान-(पु०) गाना, गीत, बयान گانا، گیت، بیان۔

गाना-(क्रि०) अलापना, राग गाना, मशहूर करना, सराहना, बेहूदा बात करना الاپنا، راگ گانا، مشہور کرنا، سراہنا، بے ہودہ بات کرنا۔

-(पु०) गीत, गाना, नग़्मः گیت، گانا، نغمہ۔

ग़ाफ़िल-(वि०) लापरवाह, बेखबर لاپروا، بے خبر۔

गाभिन-(वि०) गाभन, हामेलः औरत, जानवर जिस के पेट में बच्चा हो گابھن، حاملہ، عورت یا جانور جس کے پیٹ میں بچہ ہو۔

गाय-(स्त्री०) गरीब, बेजुबान, दूध देने वाली जानवर का नाम غریب، بے زبان، دودھ دینے والی جانور کا نام۔

गायक-(पु०) गुलूकार, मुग़न्नी, गाने वाला گلوکار، مغنّی، گانے والا۔

गायन-(पु०) गाना, गाने वाली گانا، گانے والی، گانے والا۔

ग़ायब-(वि०) ग़ाएब, ग़ैरहाज़िर, पोशीदः जो मौजूद न हो غائب، غیر حاضر، پوشیدہ، جو موجود نہ ہو۔

गारद (गार्ड)-(स्त्री०) सिपाहियों का गिरोह, पहरेदार, सन्तरी سپاہیوں کا گروہ، پہرہ دار، سنتری۔

गारा-(पु०) मिट्टी पर चूने का गीला जिससे ईंट जोड़ते हैं। مٹی پر چونے کا گیلا مسالہ جس سے اینٹ جوڑتے ہیں۔

गाल-(पु०) रूख़सार, बातें, रूई का टुकड़ा, एक किस्म की तम्बाकू رُخسار، باتیں، روئی کا ٹکڑا، ایک قسم کی تمباکو۔

गाला-(पु०) धुनी हुई रूई, का छोटा टुकड़ा دھنی ہوئی روئی کا چھوٹا ٹکڑا۔

गाली-(स्त्री०) दुशनाम, बदज़बान, फुहश बात, बुरा भला कहना- دشنام، بدزبان، فحش بات، برا بھلا کہنا-

गाली-गलोज-(स्त्री०) गालियों की लड़ाई - گالیوں کی لڑائی -

गाहक-(पु०) ख़रीदार خریدار

गिचपिच-(वि०) हुजूम, खचा खच, बकसरत, भरा पड़ा ہجوم، کھچا کھچ، بکثرت، بھرا پڑا-

गिट्टी-(स्त्री०) फिरकी, बजरी, चिलम की ठिकरी پھرکی، بجری، چلم کی ٹھیکری

गिड़गिड़ाना-(क्रि०) इल्हाह, आजज़ी करना, मिन्नत करना, खुशामद करना الحاح وزاری، عاجزی کرنا، منت کرنا، خوشامد کرنا-

गिद्ध-(पु०) चील की किस्म का एक मुर्दार खोर परिन्दः چیل کی قسم کا ایک مردار خور پرندہ-

गिनती-(स्त्री०) शुमारः हिसाब, ताअदाद, अन्दाजः شمارہ حساب، تعداد، اندازہ-

गिनना-(क्रि०) (शुमार) गिनती करना, अन्दाजः करना (شمار) گنتی کرنا، اندازہ کرنا-

गिरगिट-(पु०) एक तरह की छिपकली जो तरह–तरह के रंग बदलती है। ایک طرح کی چھپکلی جو طرح طرح کے رنگ بدلتی ہے-

गिरजा-(पु०) (कलीसा) ईसाईयों का इबादत खानः (चर्च) (کلیسا) عیسائیوں کا عبادت خانہ (چرچ)

गिरना-(क्रि०) हारना, लालच करना, हमल साक़ित होना, ऊपर से नीचे आना ہارنا، لالچ کرنا، حمل ساقط ہونا، اوپر سے نیچے آنا-

गिरफ़तार-(वि०) पकड़ा हुआ, कैदी, असीर, आशिक़ پکڑا ہوا، قیدی، اسیر، عاشق-

गिरफ़्तारी-(स्त्री०) पकड़ना, नज़र बन्दी, उलझांव پکڑنا، نظر بندی، الجھاؤ-

गिरवी-(स्त्री०) (गिरी) बन्धक, रहन किया (گری) بندھک، رہن کیا-

गिरह-(स्त्री०) गाँठ, उक्दः गज़ का सोलंहवाँ हिस्सा, जोड़ گانٹھ، عقدہ، گز کا سولہواں حصہ، جوڑ-

गिरहकट-(स्त्री०) (जेबतराश) जेब काटने वाला (جیب تراش، جیب کاٹنے والا-

गिराना-(पु०) कम करना, फेंकना, नीचे डालना کم کرنا، پھینکنا، نیچے ڈالنا-

गिरावट-(क्रि०) इब्तिजाल ابتذال، ذلیل ہونا-

गिरी-(स्त्री०) मग्ज़, गूदा مغز، گودا-

गिरोह-(स्त्री०) गुरोह (गिरोह) जमाअत, टोली, गोल گروہ (گروہ) جماعت، ٹولی، گول-

गिलट (गिलेट)-(पु०) एक मशहूर धात, मुलम्मअ ایک مشہور دھات، ملمع

गिलटी-(पु०) गाँठ, ग़दूद रसूली, फोड़ा- گانٹھ، غدود، رسولی، پھوڑا-

गिलहरी-(स्त्री०) एक खूबसूरत मशहूर जानवर ایک خوبصورت مشہور جانور-

गिलाफ़-(पु०) ख़ोल, मियान, तकिया के ऊपर का ख़ोल خول، میان، تکیہ کے اوپر کا خول-

गिलास-(पु०) शीशा, आईनः, साग़र شیشہ، آئینہ، ساغر-

गीत-(पु०) गीत, गाना, राग, भजन گیت، گانا، راگ، بھجن-

गीतकार-(पु०) गाना गाने वाला, गीत लिखने वाला گانا گانے والا، گیت لکھنے والا، شاعر، کوی-

गीदड़-(पु०) एक मशहूर दरिन्दः ایک مشہور درندہ، سیار-

गीदड़ भभकी-(स्त्री०) धमकी, डरवाना دھمکی، ڈروانا-

गीला-(वि०) भीगा, नम, आलूदः بھیگا، نم آلودہ،

गुंजन-(पु०) गूंज, गुनगुनाहट گونج، گنگناہٹ-

गुंजाइश-(स्त्री०) समाई, ठीकाना, जगह, फाईदः, बचत سمائی، ٹھکانہ، جگہ، فائدہ، بچت-

गुंजार-(पु०) भनभनाहट, गुनगुनाहट - بھنبھناہٹ، گنگناہٹ-

गुंडा-(पु०) बदमाश, लुच्चा, खराब आदमी, बदचलन بدمعاش، لچا، خراب آدمی، بدچلن-

गुंडागर्दी-(स्त्री०) बदमाशी करने वाला, झगड़ा लड़ाई करने वाला بدمعاشی کرنے والا، جھگڑا لڑائی کرنے والا-

गुंथना-(क्रि०) गूंधना, पिरोया जाना, महव होना گوندھنا، پرویا جانا، محو ہونا-

गुंबद (गुंबज)-(पु०) बुर्ज, गोल छत, इमारत का बालाई हिस्सा जो गोल हो برج، گول چھت، عمارت کا بالائی حصہ جو گول ہو-

गुग्गुल-(पु०) बल्साँ, एक कांटेदार पेड़ بلساں، کانٹے دار پیڑ

गुच्छा-(पु०) खोशः, बाली, लछछा, झुर्मुट, भीड़ خوشہ، بالی، لچھا، جھرمٹ، بھیڑ-

गुज़र-(पु०) रसा, राह, सड़क, घाट, दखल, रसाई, आमदो रफत رسا، راہ، سڑک، گھاٹ، دخل، رسائی، آمد و رفت-

गुज़रना-(क्रि०) बीतना, मर जाना, दुनिया से कूच करना, छोड़ना بیتنا، مر جانا، دنیا سے کوچ کرنا، چھوڑنا-

गुज़ारना-(क्रि०) अदा करना, बजा लाना, छोड़ना, ऊम्र बसर करना ادا کرنا، بجا لانا، چھوڑنا، عمر بسر کرنا-

गुज़ारा-(पु०) बसर अवकात, निबाह, रसाई, पहुंच بسر اوقات، نباہ، رسائی، پہنچ-

गुझिया-(स्त्री०) एक तरह का खाना ایک طرح کا کھانا-

गुट (गुट्ट)-(पु०)गिरोह, जमाअत, टोली - گروہ، جماعت، ٹولی-

गुटका-(पु०) किताबचः, गोली, टुकड़ा کتابچہ، گولی، ٹکڑا-

गुटबंदी-(स्त्री०) गिरोहबंदी, दलबंदी - گروہ بندی، دل بندی-

गुठली-(स्त्री०) ऐसे फल जिस में एक ही बीज हो, तुख़्म ایسے پھل جس میں ایک ہی بیج ہو، تخم

गुड़-(पु०) क़ंद, सियाह, मिठास قند، سیاہ، مٹھاس-

गुड़हल-(पु०) एक सुर्ख़-फूल के पेड़ का नाम ایک سُرخ پھول کے پیڑ کا نام، ایک میٹھا پھل-

गुड़िया-(स्त्री०) लड़कियों के खेलने के कपड़े का पुतला, बच्ची, खूबसूरत लड़की لڑکیوں کے کھیلنے کے کپڑے کا پُتلا، بچی، خوبصورت لڑکی-

गुड्डी-(स्त्री०) पतंग, हड्डियों के जोड़, परिन्दे के पर की गिरह जो उसे उड़ने से रोके रखे پتنگ، ہڈیوں کے جوڑ، پرندے کے پر کی گرہ جو اُسے اُڑنے سے روکے رکھے-

गुण-(पु०) सिफ़त, गुन, ख़ासियत, खूबी صفت، گن، خاصیت، خوبی

गुणक-(पु०) मज़ूब, मिन्हु مضروب، منہ-

गुणकारी-(वि०) नाफ़ेअ, सूदमंद نافع، سود مند-

गुणगान-(पु०) तौसीफ़, सिताइश توصیف، ستائش-

गुणग्राहिता-(स्त्री०) क़द्रशनासी, क़द्रदानी, इल्मदोस्ती قدرشناسی، قدردانی، علم دوستی-

गुणग्राही-(वि०) क़द्रशनास, क़द्रदाँ قدرشناس، قدرداں

गुणनफल-(पु०) हासिले-ज़र्ब حاصل ضرب-

गुणवान-(वि०) हुनरमंद, बाहुनर, सलीक़ःमंद ہنرمند، باہنر، سلیقہ مند

गुणा-(स्त्री०) ज़र्ब, तज़ीब ضرب، تضریب-

गुणी-(वि०) हुनरमंद, गुनी ہنرمندی، ہنرمند، گنی-

गुत्थमगुत्था-(पु०) उलझाव, फंसाव, लड़ाई झगड़ा, कुशतम कुशतः الجھاؤ، پھنساؤ، لڑائی جھگڑا، کشتم کشتہ-

गुत्थी-(स्त्री०) उ़क़दः, गिरह, दुशवारी, मुशकिल, पेच عقدہ، گرہ، دشواری، مشکل، پیچ-

गुदगुदाना-(क्रि०) छूकर हंसना, उभारना, भड़काना, मज़ाक़ करना چھوکر ہنسنا، اُبھارنا، بھڑکانا، مذاق کرنا-

गुदगुदी-(स्त्री०) जोश, शोक, हंसी, मस्ती- جوش، شوق، ہنسی، مستی-

गुदड़ी-(स्त्री०) ख़िरक़ः, फकीरों का जुब्बः, वह बाजार जिस में हर किस्म की पुरानी चीजें बिकती हों- خرقہ، فقیروں کا جبہ، وہ بازار جس میں ہر قسم کی پرانی چیزیں بکتی ہوں-

गुदना-(क्रि०) सोज़नज़नी होना, सुई से बदन के किसी हिस्से में सूर्मः या नील भरा जाना سوزن زنی، سوئی سے بدن کے کسی حصے میں سُرمہ یا نیل یا کوئی دوا بھرا جانا۔ ٹیکہ لگنا-

गुदा-(स्त्री०) मुब्रज़, मेकअद, पारवाने का मुक़ाम مُبرز، مقعد، پاخانے کا مقام-

गुनगुना-(वि०) नीमगर्म, नाक में बोलने वाला نیم گرم، ناک میں بولنے والا-

गुनगुनाना-(क्रि०) अहिस्ता अहिस्ताः गाना, नाक में बोलना آہستہ آہستہ گانا، ناک میں بولنا-

गुनहगार-(वि०) ख़ताकार, गुनाह करने वाला, आसी, पापी, बदकार خطاکار، گناہ کرنے والا، عاصی، پاپی، بدکار-

गुना-(पु०) चंद, मर्तबः, बार जैसे सौ गुना, दस गुना چند، مرتبہ، بار جیسے سو گُنا، دس گُنا-

गुनाह-(पु०) जुर्म, खता, क़ुसूर, पाप جرم، خطا، قصور، پاپ-

गुपचुप-(अ०) ख़ामोश, चुपचाप, लड़कियों का एक खेल خاموش، چپ چاپ، لڑکیوں کا ایک کھیل-

गुप्त-(वि०) खुफ़्यः, पोशीदः, मख़्फ़ी خُفیہ، پوشیدہ، مخفی-

गुप्तचर-(पु०) जासूस, सुराग़रसाँ جاسوس، سُراغ رساں-

गुप्तदान-(पु०) ख़ामोश मदद, ख़ुफ़्यः ख़ैरात خاموش مدد، خُفیہ خیرات-

गुफा-(स्त्री०) ग़ार, खोह, पस्त ज़मीन, छुपने की जगह غار، کھوہ، پست زمین، چھپنے کی جگہ-

गुबार-(पु०) गर्द, खाक, ग़र्द मिली हुई हवा, रंज़, मलाल گرد، خاک، گرد ملی ہوئی ہوا، رنج، ملال-

गुब्बारा-(पु०) एक बारीक काग़ज़ का बना हुआ थैला, हवा में उड़ने वाला एक किस्म का बेलून ایک باریک کاغذ کا بنا ہوا تھیلا، ہوا میں اُڑنے والا ایک قسم کا بیلون۔ ربر کا غبارہ

गुम-(वि०) छुपा हुआ, खोया हुआ, पोशीदः, हैरान, परेशान چھپا ہوا، کھویا ہوا، پوشیدہ، حیران، پریشان-

गुमटी-(स्त्री०) छोटा बुर्ज, कुबः چھوٹا برج، قبہ-

गुमनाम-(वि०) पोशीदः, गैरमाअरूफ़, जिसको कोई ना जानता हो پوشیدہ، غیر معروف، جس کو کوئی نہ جانتا ہو-

गुमराह-(वि०) राह भूला हुआ, आवारः, बेराह हो जाना راہ بھولا ہوا، آوارہ، بے راہ ہو جانا-

गुमसुम-(क्रि०वि०) गूँगा, बहरा, चुपचाप گونگا، بہرا، چپ چاپ

गुमाश्ता-(पु०) मुक़र्रर किया हुआ, कारिन्दः مقرر کیا ہوا، کارندہ

गुर-(पु०) हुनर, कायदः ہنر، قاعدہ-

गुरू-(पु०) उस्ताद, मुअ़ल्लिम, मुर्शिद, पीर اُستاد، معلم، مرشد، پیر

गुरूकुल-(पु०) तालीम-गाह, मद्रसः تعلیم گاہ، مدرسہ، اسکول-

गुरुता-(स्त्री०) सक़्ल, सक़ालत, भारीपन ثقل، ثقالت، بھاری پن-

गुरुत्व-(पु०) सक़ल, गिरानी, बोझ ثقل، گرانی، بوجھ-

गुरुत्वाकर्षण-(पु०) कशिशे-सिक़्ल کوشش ثقل-

गुरूदक्षिण-(स्त्री०) उस्ताद को देने वाला तोहफा, सौग़ात اُستاد کو دینے والا تحفہ، سوغات-

गुरुद्वारा-(पु०) सिक्ख़ों की इबादत की जगह سکھوں کے عبادت کی جگہ-

गुरुवार-(पु०) जुमेअ़रात, हफ्ते के एक दिन का नाम है। جمعرات، ہفتے کے ایک دن کا نام ہے-

गुर्गा-(पु०) चेला, शरीर, बदकार, چیلا، شریر، بدکار، بدچلن-

मुलाजिम, शर्गिद — مُلازِم، شاگرد۔

गुर्दा-(पु०) गर्द, गुबार, (गुर्दः) एक मशहूर अज़ो का नाम है दिलेरी, एक किस्म की छोटी तोप — گرد، غبار، (گردہ) ایک مشہور عضو کا نام ہے، دلیری، بہادری، ایک قسم کی چھوٹی توپ۔

गुर्राना-(क्रि०) गुस्सः करना, घुड़कना, भौंकना — غصّہ کرنا، گھُڑکنا، بھونکنا۔

गुल-(पु०) गुलाब का फूल, फूल — گلاب کا پھول، پھول۔

गुलक़ंद-(पु०) एक मशहूर दवा, माशूक के होंट — ایک مشہور دوا، معشوق کا ہونٹ۔

ग़ुलगपाड़ा-(पु०) शोरो–ग़ुल, ग़ोग़ा — شور وغل، غوغا، چلاّہٹ

गुलगुला-(पु०) एक मशहूर मीठा पकवान — ایک مشہور میٹھا پکوان

गुलज़ार-(पु०) बाग़, फुलवारी, रौनक़ — باغ، پھلواری، بارونق

गुलदस्ता-(पु०) गुलदस्तः, फूलों का मुठ्ठा, फूलों का गुच्छा — گلدستہ، پھولوں کا مٹھّا، پھولوں کا گچھّا۔

गुलाब-(पु०) एक खुशबूदार फूल, (फूलों का राजा) — ایک خوشبودار پھول، (پھولوں کا راجہ۔)

गुलाबजामुन-(पु०) एक मशहूर मिठाई — ایک مشہور مٹھائی۔

गुलाबी-(वि०) साग़र, शराब की बोतल, शराब का गिलास — ساغر، شراب کی بوتل، شراب کا گلاس۔

ग़ुलाम-(पु०) ख़ाविन्द, नौकर, खिदमतग़ार — خاوند، نوکر، خدمتگار۔

गुलाल-(पु०) अ़बीर, खुशक खुशबू, एक किस्म का सुर्ख सफ़ूफ जो होली के दिनों में हिन्दू लोग डालते है, और खुशी मनाते है। — عبیر، خشک خوشبو، ایک قسم کا سرخ سفوف جو ہولی کے دنوں میں ہندو لوگ ڈالتے ہیں اور خوشی مناتے ہیں۔

गुलूबंद-(पु०) गले का रूमाल, एक जेवर, ऊनी रेशमी मफलर, — گلے کا رومال، ایک زیور، اونی ریشمی مفلر

गुलेल-(स्त्री०) कमान, धनुक — کمان، دھنک۔

गुल्लक-(स्त्री०) (गोलक) नकदी और आमदनी रखने का बक्स — (گولک)، نقدی اور آمدنی رکھنے کا بکس۔

गुल्ली-(स्त्री०) शहद की महाल, केवड़े का फूल, सोने चाँदी का डला — شہد کی محال، کیوڑے کا پھول، سونے چاندی کا ڈلا۔

गुल्लीडंडा-(पु०) एक खेल जो लड़के खेलते है। — ایک قسم کا کھیل جو لڑکے کھیلتے ہیں۔

ग़ुसलखाना-(पु०) नहाने की जगह, हम्माम — نہانے کی جگہ، حمّام۔

गुस्ताख़ी-(पु०) बेअदबी, बेशर्मी, शरारत — بے ادبی، بے شرمی، شرارت۔

ग़ुस्सा-(पु०) वह रंज जिससे गला घुट जाए, ख़फ़गी, नाराज़ी — وہ رنج جس سے گلا گھٹ جائے، خفگی، ناراضگی۔

ग़ुस्सैल-(वि०) गुस्सःवर, ख़श्मनाक, बद मिज़ाज — غصّہ ور، خشمناک، بدمزاج۔

गुहा-(स्त्री०) ग़ार, कमींगाह — غار، کمین گاہ، کھوہ۔

गूंगा-(वि०) वह आदमी जो बोल न सके, चुपचाप, खामोश — وہ آدمی جو بول نہ سکے، چپ چاپ، خاموش۔

गूंज-(स्त्री०) बाज़ग़श्त, आवाज़ की गर्दिश, शोर, गरज शेर की आवाज़, नाक का एक ज़ेवर — بازگشت، آواز کی گردش، شور، گرج، شیر کی آواز، ناک کا ایک زیور۔

गूंजना-(क्रि०) आवाज़ की गर्दिश करना, कबूतर का मस्ती में बोलना, शोर होना — آواز کی گردش کرنا، کبوتر کا مستی میں بولنا، شور ہونا۔

गूँथना-(क्रि०) पिरोना, गूँधना, चोटी करना — پرونا، گوندھنا، چوٹی کرنا۔

गूढ़-(वि०) रम्ज़ आमेज़,रमज़ियः, दक़ीक़,बारीक — رمز، رمزیہ، دقیق، باریک

गूदा-(पु०) मग्ज, खुलासः, चर्बी — مغز، خلاصہ، چربی۔

गूदेदार-(वि०) मग़ज़दार, चर्बीदार गरीदार — مغزدار، چربی دار، گری دار۔

गूलर-(पु०) इन्जीर की तरह का एक फल होता हैं — انجیر کی طرح کا ایک پھل ہوتا ہے۔

गृह-(पु०) घर, ख़ानः, मकान — گھر، خانہ، مکان۔

गृहपति-(पु०) साहिबे–ख़ानः, मालिक–मकान — صاحبِ خانہ، مالک مکان۔

गृहयुद्ध-(पु०) ख़ानःजंगी, आपस की लड़ाई, जमाअतों या फिरकों की लड़ाई — خانہ جنگی، آپس کی لڑائی، جماعتوں یا فرقوں کی لڑائی۔

गृहविज्ञान-(पु०) इल्मे–ख़ानःदारी — علمِ خانہ داری۔

गृहस्थ-(पु०) गिरहस्त, ख़ानःदार — گرہست، خانہ دار۔

गृहस्थाश्रम-(पु०) अहले ज़िंदगी, अ़यालदारी — اہلِ زندگی، عیال داری۔

गृहिणी-(स्त्री०) गिरहस्तन, ख़ानःदार औरत — گرہستن، خانہ دار عورت۔

गेंद-(पु०) गू, कपड़े, चमड़े या रबड़ का गोला — گو، کپڑے، چمڑے یا ربر کا گولا۔

गेंदा-(पु०) एक पीला और जर्द रंग का फूल और उसका पौदा — ایک پیلا اور زرد رنگ کا پھول اور اس کا پودا۔

गेरू-(पु०) गिले–अर्मनी, लाल मिट्टी की एक किस्म — گلِ ارمنی، لال مٹی کی ایک قسم۔

गेरुआ-(वि०) जोगिया, गेरू के रंग की तरह — جوگیا، گیرو کے رنگ کی طرح۔

गेहुंआ-(वि०) गंदुमी, सावंला — گندمی، سانولا

गेहूं-(पु०) गंदुम, एक मशहूर अनाज जिसको पिसाकर रोटी बनाई जाती है। — گندم، ایک مشہور اناج جس کو پیسا کر روٹی بنائی جاتی ہے۔

गेंडा, गैंडा-(पु०) एक ताकतवर जानवर ایک طاقتور جانور۔

गैंती-(स्त्री०) कुदाल, लोहे का नोकदार औज़ार کُدال، لوہے کا نوک دار آوزار

ग़ैरहाज़िर-(वि०) नामौजूदगी, हाजिर ना-होना ناموجودگی، حاضر نہ ہونا

गैल-(स्त्री०) राह, गली راہ، گلی۔

गैस-(स्त्री०) हवाऐ बसीत, एक किस्म की फटने वाली हवा, बेहोश करने वाली हवा ہوائے بسیط، ایک قسم کی پھٹنے والی ہوا، بیہوش کرنے والی ہوا۔

गोंद-(पु०) एक किस्म का लेसदार मादः जो पेड़ो से निकलता है। ایک قسم کا لیس دار مادّہ جو پیڑوں سے نکلتا ہے۔

गोट-(स्त्री०) मग़्ज़ी, दअवत गिरोह, आबादी- مغزی، دعوت گروہ، آبادی

गोटा-(पु०) लच्का, पट्ठा, मग़्ज़ी किनारी- لچکا، پٹھا، مغزی، کناری

गोटी-(स्त्री०) मोहरः, कन्कड़, पत्थर का टुकड़ा مہرہ، کنکڑ، پتھر کا ٹکڑا

गोड़ना-(क्रि०) हल चलाना, जमीन खोदना, खराब करना, निराना ہل چلانا، زمین کھودنا، خراب کرنا، نرانا۔

ग़ोता-(पु०) पानी में डुबकी लगाना, बेहोशी, एक नशाः का नाम پانی میں ڈُبکی لگانا، بیہوشی، ایک نشہ کا نام۔

गोताखोर-(पु०) पानी के अन्दर जाने वाला, ग़व्वास, जल कौआ پانی کے اندر جانے والا، غوّاص، جل کوّا۔

गोत्र-(पु०) आल, नसब, कुफ़्व, हम क़ौम, बिरादरी آل، نسب، کفو، ہم قوم، برادری۔

गोद-(स्त्री०) आगोश, पहलू, किनार آغوش، پہلو، کنار۔

गोदना-(क्रि०) सोज़नज़नी, बदन में सूई से सुर्मा या नील भरना سوزن زنی، بدن میں سوئی سے سُرمہ یا نیل بھرنا،

गोदाम-(पु०) जखीरः, ढ़ेर, अम्बार, माल रखने की जगह ذخیرہ، ڈھیر، انبار، مال رکھنے کی جگہ۔

गोदी-(स्त्री०) गोद, आग़ोश, पहलू, बंदरगाह का एक हिस्सा گود، آغوش، پہلو، بندرگاہ کا ایک حصہ۔

गोधूलि-(स्त्री०) सरे–मग़्रिब, सरे–शाम, जगंल से चरकर आने वाले जानवर के पैर से उड़ने वाली गर्द سرمغرب، سرشام، جنگل سے چر کر آنے والے جانور کے پیر سے اُڑنے والی گرد۔

गोप-(पु०) गवाला, गाय का पालने वाला, सोने का हार گوالا، گائے کا پالنے والا، سونے کا ہار۔

गोपन-(पु०) इख़्फ़ा, पोशीदगी, रस्सी का बना आलः जिसमें पत्थर या मिट्टी की गोली रखकर मारते है।- اخفاء، پوشیدگی، رسّی کا بنا آلہ جس میں پتھر یا مٹی کی گولی رکھ کر مارتے ہیں۔

गोपनीय-(वि०) खुफ़िया, पोशीदगी, बसीग़ए–राज़ خفیہ، پوشیدگی، بصیغۂ راز

गोपी-(स्त्री०) गवालन گوالن۔

गोबर-(पु०) गाय भैंस का फुज़्ला, या पाखाना گائے بھینس کا فضلہ، یا پاخانہ، بیکار چیز، کوڑا۔

गोभी-(स्त्री०) एक मशहूर तरकारी ایک مشہور ترکاری۔

गोरखधंधा-(पु०) बखेड़ा, पेचीदः, माअमलः بکھیڑا، پیچیدہ، معاملہ۔

गोरा-(वि०) बहुत खूबसूरत, सफेद रंग वाला بہت خوبصورت، سفید رنگ والا۔

गोरी-(वि०) सुफ़ेद खूबसूरत औरत سفید، خوبصورت عورت۔

गोल-(वि०) मुदव्वर, चक्करदार, दाइरः مدوّر، چکّردار، دائرہ۔

गोलमाल-(पु०) घपला, हिसाबी गलती, साज़िश ग़बन گھپلا، حسابی غلطی، سازش غبن۔

गोला-(पु०) धेरा, गेंद, एक किस्म का कबूतर گھیرا، گیند، ایک قسم کا کبوتر دائرہ۔

गोलाकार-(वि०) मुदव्वर, दाइरःनुमा, गोल مدوّر، دائرہ نما، گول۔

गोलाबारी-(स्त्री०) तोप छोड़ना, बम चलाना توپ چھوڑنا، بم چلانا۔

गोलार्ध-(पु०) निस्फ़कुरः, अरजुलबलद نصف کرہ، ارض البلد۔

गोली-(स्त्री०) ख़ादिमः, हब्ब, बन्दूक का सबसे बड़ा छर्रा, छोटी गोल चीज़ خادمہ، حبّ، بندوق کا سب سے بڑا چھرا، چھوٹی گول چیز

गोशाला-(स्त्री०) गाय पालने की जगह گائے پالنے کی جگہ،

गोश्त-(पु०) लहम, मास لحم، ماس۔

गोष्ठी-(स्त्री०) मुज़ाकरः आपस में ज़िक्र करना, सभा مذاکرہ آپس میں ذکر کرنا، سبھا۔

गोह-(स्त्री०) गोह, सूसमार, एक मशहूर जानवर گوہ، سوسمار، ایک مشہور جانور۔

गोहार (गुहार)-(स्त्री०) अलअमान, अलग़यास, शोरगुल, फरयाद الامان، الغیاث، شورغل، فریاد۔

गोण-(वि०) मामूली, सानवी, गैरअहम معمولی، ثانوی، غیر اہم۔

गौना-(पु०) रुख़्सती, शौहर का ससुराल जाकर बीवी को अपने घर लाना رخصتی، گونا، شوہر کا سسرال جا کر اپنی بیوی کو گھر لانا۔

गौर करना-(क्रि०) तवज्जह देना, सोंच फिक्र करना, ख़बर गीरी توجّہ دینا، سوچ و فکر کرنا، خبرگیری۔

गौरव-(पु०) अज़्मत, इफ़्तिखार, फ़ख़्र عظمت، افتخار، فخر۔

गौरी-(स्त्री०) पार्वती, गोरे रंग की औरत, आठ साल की लड़की, छोटी बच्ची, महादेव की लड़की پاروتی، گورے رنگ کی عورت، آٹھ سال کی لڑکی، چھوٹی بچی، مہادیو کی لڑکی۔

गौरैया-(स्त्री०) कंजश्क, चिड़िया, मिट्टी का हुक्का کنجشک، چڑیا، مٹی کا حقّہ۔

ग्यारह-(वि०) याजद:, एक और दस (११) یازدہ، ایک اور دس (۱۱)
ग्रंथ-(पु०) किताब, सहीफ:, गाँठ देना کتاب، صحیفہ، گانٹھ دینا۔
ग्रंथकार-(पु०) मुसन्निफ, किताब लिखने वाला مصنّف، کتاب لکھنے والا۔
ग्रंथागार-(पु०) कुतुबखान:, लाइब्रेरी کتب خانہ، لائبریری۔
ग्रंथावली-(स्त्री०) किताबी इशारिय:, किताबियात کتابی اشاریہ، کتابیات
ग्रंथि-(स्त्री०) गिरह, बंदिश, जोड़, ग़ुदूद گرہ، بندش، جوڑ، غدُود۔
ग्रसना-(क्रि०) निगलना, गिरिफ्त में लेना نگلنا، گرفت میں لینا۔
ग्रस्त-(वि०) मुब्तला, गिरिफ्तार مُبتلا، گرفتار۔
ग्रह-(पु०) सय्यार:, गि रफ्त سیّارہ، گرفت۔
ग्रहण-(पु०) गि रफ्त, पकड, गहन گرفت، پکڑ، گہن۔
ग्राम-(पु०) गांव, बस्ती, राग के सुरों का मजमूअ: گاؤں، بستی، راگ کے سُروں کا مجموعہ۔
ग्राम-सेवक-(पु०) गाँव का ख़िदमतगार گاؤں کا خدمتگار۔
ग्रामीण-(वि०) देही, देहाती, गवाँर دیہی، دیہاتی، گنوار۔
ग्राम्य-(वि०) देही, गाँव से ताअल्लुक़ रखने वाला دیہی، گاؤں سے تعلق رکھنے والا۔
ग्राहक-(पु०) गाहक, ख़रीदार, आख़िज़, गीरिंद: گاہک، خریدار، آخذ، گیرندہ۔
ग्राह्य-(वि०) गिरिफ़्तानी, क़ाबिले–कबूल گرفتنی، قابلِ قبول۔
ग्रीवा-(स्त्री०) गर्दन, उ़नुक, गला گردن، عُنق، گلا۔
ग्रीष्म-(पु०) मौसमे–गर्मा, गर्मी موسمِ گرما، گرمی۔
ग्लानि-(स्त्री०) मलाल, अफ़सोस, रंज ملال، افسوس، رنج۔
ग्वाला-(पु०) गाय का दूध बेचने वाला گائے کا دودھ بیچنے والا۔

घ

घंटा-(पु०) जरस, साअत, साठ मिन्ट का वक़्त جرس، ساعت، ساٹھ منٹ کا وقت۔
घंटाघर-(पु०) ऊंचा मिनार:, जिस पर घडी होती है। اونچا مینارہ، جس پر گھڑی ہوتی ہے۔
घंटी-(स्त्री०) बहुत छोटा घंटा, जानवरों के गले में लटकाने की घंटी بہت چھوٹا گھنٹہ، جانوروں کے گلے میں لٹکنے کی گھنٹی۔
घट-(पु०) दिल, मन, जी, कम, थोडा, बादल, घटा, अब्र دل، مَن، جی، کم، تھوڑا، بادل، گھٹا، اَبر۔
घटक-(पु०) जुज़्वे–तरकीबी, शादी तैय कराने वाला جزوِ ترکیبی، شادی طے کرانے والا۔
घटना-(स्त्री०) वाक़िअ:, वारदात, कम होना, थोडा होना, भाव गिरना واقعہ، واردات، کم ہونا، تھوڑا ہونا، بھاؤ گرنا
घटना-चक्र-(पु०) सिल्सिलए वाक़िआत, सिल्सिलए–हादिसात سلسلۂ واقعات، سلسلۂ حادثات۔

घटा-(स्त्री०) अब्र, बादल, नक़्ल, काली बदली ابر، بادل، نقل، کالی بدلی۔
घटाना-(क्रि०) कम करना, नफ़ी करना, दुबला करना کم کرنا، نفی کرنا، دُبلا کرنا۔
घटिया-(वि०) अदना, खराब, कम दर्ज:, कमीन: اَدنیٰ، خراب، کم درجہ، کمینہ۔
घडा-(पु०) सबू, मिट्टी का गागर سُبو، مٹی کا گاگر۔
घडियाल-(पु०) मगरमच्छ, नहंग, पीतल का वह घन्टा जो मन्दिरों में बजाया जाता है। مگرمچھ، نہنگ، پیتل کا وہ گھنٹہ جو مندروں میں بجایا جاتا ہے۔
घडी-(स्त्री०) साअत, वक़्त, समाँ ساعت، وقت، سماں۔
घड़ीसाज़-(पु०) घड़ी ठीक करने वाला, घडी की मरम्मत करने वाला گھڑی ٹھیک کرنے والا، گھڑی کی مرمت کرنے والا۔
घन-(पु०) कअ़ब, बादल, बदन, एक किस्म की खुशबूदार घास کعب، بادل، بدن ایک قسم کی خوشبودار گھاس۔
घनघोर-(वि०) काला गहरा, खूब बरसने वाला बादल, हौलनाक बादल کالا گہرا، خوب برسنے والا بادل، ہولناک بادل۔
घनत्व-(पु०) हज्म, वज़्ने–ख़ास, मोटाई حجم، وزنِ خاص، موٹائی۔
घनफल-(पु०) हज्म, मकअब, लम्बाई, चौड़ाई मोटाई حجم، مکعب، لمبائی، چوڑائی، موٹائی۔
घनमूल-(पु०) जुज़, अस्ल जड جُزو، اَصل جڑ۔
घना-(वि०) गहरा, निहायत, गुन्जान, ढेर گہرا، نہایت، گنجان، ڈھیر۔
घनिष्ठ-(वि०) गहरा, दिली, सबसे घना گہرا، دلی، سب سے گھنا۔
घपला-(पु०) गड़बड, शोरगुल, हिसाबी गल्ती, झगड़ा گڑبڑ، شورغل، حسابی غلطی، جھگڑا۔
घबड़ाना-(क्रि०) घबराना, परीशान होना گھبرانا، پریشان ہونا۔
घबड़ाहट-(स्त्री०) (घबराहट) परीशानी, इज़्तिराब گھبراہٹ، پریشانی، اضطراب۔
घमंड-(पु०) ग़ुरूर, तकब्बुर, फ़ख़ غُرور، تکبّر، فخر۔
घमासान-(वि०) शदीद, ख़ौफ़नाक, क़त्ले आ़म, लड़ाई, तबाही شدید، خوفناک، قتلِ عام، لڑائی، تباہی۔
घर-(पु०) ख़ान:, बैत, मक़ान خانہ، بیت، مکان۔
घरबार-(पु०) रहने की जगह, घर की ज़िम्मेदारी رہنے کی جگہ، گھر کی ذمہ داری۔
घराना-(पु०) ख़ानदान, ख़ानवाद:, क़बील:, नसल, अवलाद خاندان، خانوادہ، قبیلہ، نسل، اولاد۔
घरेलू-(वि०) ख़ानगी, दाख़िली, ख़ाना साज़, घर का बना हुआ خانگی، داخلی، خانہ ساز، گھر کا بنا ہوا۔
घरौंदा-(पु०) गुड़ियों का घर, छोटा گڑیوں کا گھر، چھوٹا سا

सा मिट्टी का घर, नापायदार مٹی کا گھر، ناپائدار۔

घर्षण-(पु०) घिसाव, रगड़ گھساؤ، رگڑ۔

घसियारा-(पु०) घास छीलने और बेचने वाला گھاس چھیلنے اور بیچنے والا۔

घसीट-(स्त्री०) ख़ते–शकिस्तः खीचने का निशान خط شکستہ، کھینچنے کا نشان۔

घसीटना-(क्रि०) जमीन पर रगड़ते हुये ले जाना, मुसीबत में मुबतला करना زمین پر رگڑتے ہوئے لے جانا، مصیبت میں مبتلا کرنا۔

घाघ-(वि०) घाग, खुर्सट, पुराना तजुर्बेकार आदमी گھاگ، کھرّاٹ، پرانا تجربہ کار آدمی۔

घाट-(पु०) दरिया और तालाब में नहाने का मुक़ाम, रास्ता دریا اور تالاب میں نہانے کا مقام، راستہ۔

घाटा-(पु०) नुक़सान, कमी, टूटा نقصان، کمی، ٹوٹا۔

घाटी-(स्त्री०) वादी, दो पहाडों का दरमियानी रास्ता وادی، دو پہاڑوں کا درمیانی راستہ۔

घात-(स्त्री०) ज़र्ब, क़त्ल, हलाकत ضرب، قتل، ہلاکت۔

घातक-(वि०) मुहलिक, मुज़िर, क़ातिल مہلک، مضر، قاتل۔

घानी-(स्त्री०) गल्लः, तिल और सरसों या धान, जो एक बार में मशीन में डाला जाये غلہ، تل اور سرسوں یا دھان، جو ایک بار میں مشین میں ڈالا جائے۔

घाम-(पु०) तमाज़ते–आफ़ताब, तमाज़त تمازت آفتاب، تمازت۔

घायल-(वि०) ज़ख़्मी,मजरूह,आशिक़ زخمی، مجروح، عاشق۔

घाव-(पु०) ज़ख़्म, जराहत, नुकसान زخم، جراحت، نقصان

घास-(पु०) चारा, साग पात , सब्ज़ी, गाह چارہ، ساگ پات، سبزی، گاہ

घिघियाना-(क्रि०) आजिज़ी करना, गिड़गिड़ाना عاجزی کرنا، گڑگڑانا، خوشامد کرنا۔

घिन-(स्त्री०) कराहत, नफरत, मतली, क़ै - کراہت، نفرت، متلی، قے۔

घिनौना-(वि०) करीह, क़ाबिले–नफ़रत, मकरूह, क़ै लाने वाला کریہہ، قابلِ نفرت، مکروہ، قے لانے والا۔

घिरना-(क्रि०) महसूर होना, झूमना, उमन्डना محصور ہونا، جھومنا، امنڈنا۔

घिरनी-(स्त्री०) चर्खी, घुमाने का आलः, लोटन कबूतर چرخی، گھمانے کا آلہ، لوٹن کبوتر۔

घिराव-(पु०) मुहासरः, अहातः محاصرہ، احاطہ۔

घिसटना-(क्रि०) खींचना, खींचकर आना کھنچنا، کھینچ کر آنا۔

घिसना-(क्रि०) रगड़ना, पुराना होना رگڑنا، پرانا ہونا۔

घिसाई-(स्त्री०) घिसाने की मज़दूरी, रगड़ने की मज़दूरी گھسانے کی مزدوری، رگڑنے کی مزدوری۔

घिसा-पिटा-(वि०) फ़र्सूदः, पुराना فرسودہ، پرانا۔

घी-(पु०) रोग़न जर्द, पकाया हुआ, मक्खन - روغن زرد، پکایا ہوا مکھن۔

घीया (घिया)-(पु०) एक तरह की तरकारी, कददू ایک طرح کی ترکاری، کدّو۔

घुंघरू-(पु०) जंगूल, एक बजने वाला जेवर جنگولہ، ایک بجانے والا زیور۔

घुंडी-(स्त्री०) तक्मः, धान की दोबारा निकली हुई जड़ تکمہ، دھان کی دوبارہ نکلی ہوئی جڑ، گریبان کی گھنڈی۔

घुटन-(स्त्री०) हवा बन्द होने से ऐसी गर्मी कि दम घुट जाये ہوا بند ہونے سے ایسی گرمی کہ دم گھٹ جائے۔

घुटना-(क्रि०) पिन्डली का उपरी हिस्सा, पिसना, सफाया होना, सांस रुकना پنڈلی کا اوپری حصہ، پسنا، صفایا ہونا، سانس رکنا۔

घुड़की-(स्त्री०) डांट, घमकी ڈانٹ، دھمکی۔

घुडसवार-(पु०) सवार, घोड़े पर सवारी करने वाला سوار، گھوڑے پر سواری کرنے والا۔

घुड़साल-(स्त्री०) अस्तबल, घोड़े के रहने की जगह اصطبل، گھوڑے کے رہنے کی جگہ۔

घुन-(पु०) दीमक, किर्म, कीड़ा دیمک، کرم، کیڑا۔

घुमक्कड-(वि०) सैलानी, इधर उधर फिरने वाला سیلانی، اِدھر اُدھر پھرنے والا۔ آوارہ گرد۔

घुमड़ना-(क्रि०) घिर आना, उमंड़ना, झूमना گھر آنا، امنڈنا، جھومنا۔

घुमाना-(क्रि०) गश्त कराना, फिराना, चक्कर देना, टहलाना, सैर कराना گشت کرنا، پھرانا، چکر دینا، ٹہلانا، سیر کرانا۔

घुमाव-(पु०) पेच, चक्कर, जमीन का वह हिस्सा जिसे बैल एक दिन में जोत ले پیچ، چکّر، زمین کا وہ حصہ جسے بیل ایک دن میں جوت لے۔

घुमावदार-(वि०) पेचदार, चक्करदार پیچ دار، چکّر دار۔

घुलना-(क्रि०) हल होना, पिघलना, दुबला حل ہونا، پگھلنا، دبلا ہونا۔

घुसना-(क्रि०) दाख़िल होना, अन्दर होना داخل ہونا، اندر ہونا۔

घुसपैठ-(स्त्री०) दर–अंदाज़ी, रसाई, बार याबी دراندازی، رسائی، باریابی۔

घुसपैठिया-(पु०) दर–अंदाज़, पहुँच, बार याब درانداز، پہنچ، باریاب۔

घुसेड़ना-(क्रि०) दाख़िल करना, अन्दर करना داخل کرنا، اندر کرنا۔

घूंघट-(पु०) निक़ाब, मुँह पर लटकाया हुआ कपड़ा نقاب، منہ پر لٹکایا ہوا کپڑا۔

घूंट-(पु०) जुर्अः, एक दफ़आ निगलने के काबिल शै, हुक्का का جرعہ، ایک دفعہ نگلنے کے قابل شئے، حقہ کا

दम, कश — دم ، کش ۔

घूंसा-(पु०) मुक्का, ज़र्ब, चोट, सदमः — مُکّا ، ضرب ، چوٹ ، صدمہ ۔

घूमना-(क्रि०) दौरः करना, गश्त करना, सैर करना — دَورہ کرنا ، گشت کرنا ، سَیر کرنا ۔

घूरना-(क्रि०) ताकना, नज़र बाज़ी करना, ख़फ़ा होकर देखना — تاکنا ، نظربازی کرنا ، خفا ہوکر دیکھنا ۔

घूस-(स्त्री०) रिश्वत, मूशे-कलां — رشوت ، موشِ کلاں ۔

घूसखोर-(वि०) रिश्वतखोर, राशी — رشوت خور ، راشی ۔

घृणा-(स्त्री०) नफ़रत, कराहत, घिन — نفرت ، کراہت ، گِھن ،

घृणित-(वि०) काबिल-नफ़रीं, मक्रूह — قابلِ نفریں ، مکروہ

घृत-(पु०) घी, रोग़ने-ज़र्द — گھی ، روغنِ زرد ۔

घेर-(पु०) (घेरा), हिसार, बन्दिश, हल्क़ः, लकीर — (گھیرا) حصار ، بندش ، حلقہ ، لکیر ۔

घेरना-(क्रि०) मुहासर करना, महसूर करना, बन्दिश करना — محاصرہ کرنا ، محصور کرنا ، بندش کرنا ۔

घेरा-(पु०) हल्क़ः, मुहासरः, लकीर खीचंना — حلقہ ، محاصرہ ، لکیر کھینچنا ۔

घोंघा-(पु०) सदफ़े-पेचाक, एक दरियाई कीड़े का खोल, जो हड्डियों के मन्निदं होता है — صدفِ پیچاک ، ایک دریائی کیڑے کا خول ، جو ہڈیوں کے مانند ہوتا ہے ۔

घोंपना-(क्रि०) बुरी तरह सीना, घुसेड़ना, सूराख़ करना — بُری طرح سینا ، گھسیڑنا ، سوراخ کرنا ۔

घोंसला-(पु०) आश्यानः, परिन्दों का मकान, झोपंडा — آشیانہ ، پرندوں کا مکان ، جھونپڑا ۔

घोटना-(क्रि०) घोंटना, रटना, जब्त करना, हल करना, बारीक करना, बार-बार पढ़ कर ज़ेहन नशीं करना — گھونٹنا ، رٹنا ، ضبط کرنا ، حل کرنا ، باریک کرنا ، باربار پڑھ کر ذہن نشیں کرنا ۔

घोटाला-(पु०) घपला, बदउनवानी, हिंसाबी गल्ती, गड़बड़, झगड़ा, शोरगुल — گھپلا ، بدعنوانی ، حسابی غلطی ، گڑبڑ ، جھگڑا ، شورغل ۔

घोटू-(पु०) घोटनेवाला, गड़पू, रटने वाला — گھونٹنے والا ، گڑپو ، رٹنے والا

घोर-(वि०) अस्प मशहूर जानवर, बन्दूक का कुत्ता — اسپ مشہور جانور ، بندوق کا کتّا

घोल-(पु०) मुहीब, शदीद, डरावनी — مہیب ، شدید ، ڈراونی ۔

घोलना-(क्रि०) महलूल, लस्सी, शर्बत — محلول ، لسّی ، شربت ۔

घोलना-(क्रि०) हल करना, मिलाना — حل کرنا ، ملانا ۔

घोष-(पु०) गरज, नारः, गाय पालनेवालों की बस्ती, बगांली काइस्तों की एक जात, ढोल की आवाज़ — گرج ، نعرہ ، گائے پالنے والوں کی بستی ، بنگالی کائستھوں کی ایک ذات ، ڈھول کی آواز ۔

घोषणा-(स्त्री०) एलान, मुनादी, मशहूर करना — اعلان ، منادی ، مشہور کرنا ، شہرت دینا ۔

घोषणा पत्र-(पु०) एलामियः (एलानियः) — اعلامیہ (اعلانیہ) لکھا ہوا ، تحریرنامہ

बादशाह का फरमान नामः — بادشاہ کا فرمان نامہ ۔

च

चंगा-(वि०) तवाना, तनदुरूस्त, ताकतवर — توانا ، تندرست ، طاقتور ۔

चंगुल-(पु०) पंजः, क़ब्जः (चंग) — پنجہ ، قبضہ ، (چنگ)

चंचल-(वि०) शोख़, तेज़, चिलबिला — شوخ ، تیز ، چلبلا ۔

चंचला-(स्त्री०) बर्क़, लछमी — برق ، لچھمی ۔

चंट-(वि०) तर्रार, चालाक, ऐयार — طرّار ، چالاک ، عیّار ۔

चंडाल-(पु०) कमीनः, मुफसिद, कन्जूस, बदबख़्त — کمینہ ، مفسد ، کنجوس ، بدبخت ۔

चंडूखाना-(पु०) अफ़यून पीने की जगह, चन्डू ख़ाना — افیون (افیم) پینے کی جگہ ، چنڈو خانہ ۔

चंदन-(पु०) संदल या संदल की लकड़ी — صندل یا صندل کی لکڑی ۔

चंदा-(पु०) चंदः, चांद (चंदा) महताब, मोर की दुम का चाँद — چندہ ، چاند (چندا) مہتاب ، مور کی دُم کا چاند ۔

चंदावल-(पु०) सेना का पिछला हिस्सा (दस्ता) — سینا کا پچھلا حصہ (دستہ)

चँद्र-(पु०) चांद, क़मर, माह, मोर की दुम पर जो चाँद होता हैं — چاند ، قمر ، ماہ ، مور کی دُم پر جو چاند ہوتا ہے ۔

चँद्रग्रहण-(पु०) चांद-गरहन, खुसूफ़, चांद का अन्धेरे में दिखाई देना — چاند گرہن ، خسوف ، چاند کا اندھیرے میں دکھائی دینا ۔

चँन्द्रबिन्दु-(पु०) निस्फगुन्नः का निशान — نصف غنّہ کا نشان ۔

चँद्रमा-(पु०) चाँद, माहताब, क़मर — چاند ، ماہتاب ، قمر ۔

चँद्रलोक-(पु०) चांद की दुनिया आल्मे-कमर, अँजोरी, उजियाली, चँदनी, चाँदनी — چاند کی دنیا ، عالمِ قمر ، انجوری ، اجیالی ، چندنی ، چاندنی ۔

चँद्रिका-(स्त्री०) चांदनी, चंदुवा, नीलोफ़रे-माहताबी — چاندنی ، چندوا ، نیلوفرِ ماہتابی ۔

चंपक-(पु०) चम्पा, चम्पा के फूल — چمپا ، چمپا کے پھول ۔

चंपा-(स्त्री०) एक किस्म का पेड़ जिसका फूल सुफेदी लिये ज़र्दरंग का बहुत खुशबूदार होता है। — ایک قسم کا پیڑ جس کا پھول سفیدی لئے ہوئے زرد رنگ کا خوشبودار ہوتا ہے ۔

चकती-(स्त्री०) पेवंद, गिर्दः, टिक्या, गोल चीज़, कुर्स — پیوند ، گردہ ، ٹکیا ، گول چیز ، قرص ۔

चकनाचूर-(वि०) रेज़ः-रेज़ः, टुकड़े-टुकड़े, थकान — ریزہ ریزہ ، ٹکڑے ٹکڑے ، ذرہ ذرہ ، تھکان ۔

चकबंदी-(स्त्री०) इश्तिमाले-आराज़ी, ज़मीन की हदबन्दी, पैमाइश के लिये नक्शे में कई हिस्से करना — اشتمالِ آراضی ، زمین کی حدبندی ، پیمائش کے لئے نقشے میں کئی حصے کرنا ۔

चकमक-(पु०) चक़माक़, वह पत्थर जिस — چقماق ، وہ پتھر جس سے

के मारने से आग निकलती है। — ملنے سے آگ نکلتی ہے۔

चकमा-(पु०) फरेब, धोका, नुक़सान, एक खेल — فریب، دھوکا، نقصان، ایک کھیل۔

चकराना-(क्रि०) सर का घूमना, घबराना, हैरान होना, गर्दिश करना, ग़श खाना — سر کا گھومنا، گھبرانا، حیران ہونا، گردش کھانا، غش کھانا۔

चकला-(पु०) कुहबःख़ानः, खूब चौडा, रंडियों की रहने की जगह, चक्की का पाट — قحبہ خانہ، خوب چوڑا، رنڈیوں کی رہنے کی جگہ، چکی کا پاٹ۔

चकल्लस-(पु०) चपक़लश, लड़ाई, झगड़ा, तलवारों की लड़ाई, तक्रार, भीड़भाड़, हुजूम — چپقلش، لڑائی، جھگڑا، تلواروں کی لڑائی، تکرار، بھیڑ بھاڑ، ہجوم۔

चकवा-(पु०) सुर्ख़ाब, एक परिन्दाः जो दरया के किनारे रहता है। — سرخاب، ایک پرندہ جو دریا کے کنارے رہتا ہے، ہمشکل بطخ۔

चकाचौंध-(स्त्री०) ताअजुब, हैरत, घबराहट, ख़ीरग़ी — تعجب، حیرت، گھبراہٹ، خیرگی۔

चकित-(वि०) ख़ीरः, हैरान, मबहूत — خیرہ، حیران، مبہوت۔

चकोटना-(क्रि०) (कचोटना) चुटकी काटना, चुटकी से गोश्त नोचना — دکچوٹنا، چٹکی کاٹنا، چٹکی سے گوشت نوچنا۔

चकोतरा-(पु०) नारेंजी की क़िस्म का एक फल, बड़ा नींबू — نارنجی کی قسم کا ایک پھل، بڑا نیبو۔

चकोर-(पु०) एक पहाड़ी ख़ुशनुमा और खुश आवाज़ परिन्दाः, यह चाँदनी रात में बहुत चहकता है, इस लिये इसको चाँद का आशिक़ कहते है। — ایک پہاڑی خوشنما اور خوش آواز پرندہ، یہ چاندنی رات میں بہت چہکتا ہے، اسلئے اس کو چاند کا عاشق کہتے ہیں۔

चक्कर-(पु०) गोल दायराः, घेरा, गर्दिश, हैरत — گول دائرہ، گھیرا، گردش، حیرت۔

चक्का-(पु०) गोल चीज़, पहिया, मुन्जामिद — گول چیز، پہیا، منجمد۔

चक्की-(स्त्री०) आटा दाल पीसने का आलाः, आसिया — آٹا دال پیسنے کا آلہ، آسیا۔

चक्र-(पु०) चक्कर, पहिया, चर्ख़ — چکر، پہیا، چرخ۔

चक्रवर्ती-(वि०) आलमगीर, शहंशाहः — عالمگیر، شہنشاہ

चक्रवृद्धि-(वि०) मुरक्कब (सूद दर सूद) — مرکب (سود در سود)

चक्षु-(पु०) चश्म, आंख — چشم، آنکھ۔

चखना-(क्रि०) ज़ाइक़ः लेना, मज़ः लेना, स्वाद लेना — ذائقہ لینا، مزہ لینا، سواد لینا۔

चचेरा-(वि०) चचाज़ाद, अ़मज़ाद, चचेरा — چچازاد، عمزاد، چچیرا۔

चटक-(स्त्री०) चमक, शोखी, रौशनी, दमक, भड़क, आराइश, रंग की तेज़ी, धूप की तेज़ी — چمک، شوخی، روشنی، دمک، آرائش، رنگ کی تیزی، دھوپ کی تیزی۔

चटकना-(क्रि०) चटख़ना, नाराज़ होना, फटना, रंग उड़ना, कली का खिलना — چٹخنا، ناراض ہونا، پھٹنا، رنگ اڑنا، کلی کا کھلنا۔

चटखना-(क्रि०) चला जाना, शक़ हो जाना, फूट जाना, काले दाने की आग पर डालने के बाद आवाज़ होना — چلا جانا، شق ہو جانا، پھوٹ جانا، کالے دانے کی آگ پر ڈالنے کے بعد آواز کا ہونا۔

चटकनी-(स्त्री०) सिटकनी, दरवाज़ःबन्द करने की चीज़ — سٹکنی، دروازہ بند کرنے کی چیز۔

चटक-मटक-(स्त्री०) नाज़ो–अदा, ग़ुरूर, शान व शौकत, नख़रे की चाल, नाज़ नख़रा, तमकनत — ناز و ادا، غرور، شان و شوکت، نخرے کی چال، ناز نخرا، تمکنت۔

चटकारा-(पु०) चटख़ारा वह आवाज़ जो ज़बान और तालू से किसी मज़ेदार चीज़ के जायकः लेने से निकलती है। — چٹخارا، وہ آواز جو زبان اور تالو سے کسی مزے دار چیز کے ذائقہ لینے سے نکلتی ہے۔

चटकीला-(वि०) भड़कीला, शोख़, तन्नाज़, खूब नमक मिर्च पड़ा हुआ, चमकदार — بھڑکیلا، شوخ، طناز، خوب نمک مرچ پڑا ہوا، چمکدار۔

चटनी-(स्त्री०) लऊ़क़, चाटने की चीज़, चाटने की दवा — لعوق، چاٹنے کی چیز، چاٹنے کی دوا۔

चटपट-(अ०) फ़ौरन, आनन–फानन, दफअतन, यकायक, यकबयक बहुत जल्द — فوراً، آناً فاناً، دفعتاً، یکایک، یک بیک، بہت جلد۔

चटपटा-(वि०) मजेदार, तेज़ खूब नमक मिर्च और खटाई पड़ा हुआ मज़ेदार, चटकीला — مزے دار، تیز خوب نمک مرچ اور کھٹائی پڑا ہوا، مزے دار چٹکیلا۔

चटाई-(स्त्री०) बोरिया, हसीर, घास या खजूर के पत्तों का फर्श — بوریا، حصیر، گھاس یا کھجور کے پتوں کا فرش۔

चटोरपन-(पु०) चटोरापन, खाने का शौक़, चटोरों की सी आदत, ज़बान का मज़ः — چٹورا پن، کھانے کا شوق، چٹوروں کی سی عادت، زبان کا مزہ۔

चटोरा (चटोर)-(वि०) पेटू, उड़ाओ खाओ, मज़ेदार खाने का आदी, आटा चावल रखने का बर्तन — پیٹو، اڑاؤ کھاؤ، مزے دار کھانے کا عادی، آٹا چاول وغیرہ رکھنے کا برتن۔

चट्टान-(स्त्री०) बड़ी सिल, बड़ा और चौड़ा पत्थर, पथरीली ज़मीन — بڑی سِل، بڑا اور چوڑا پتھر، پتھریلی زمین۔

चट्टी-(स्त्री०) डंड, जुर्माना, तावान, नुकसान, खर्च — ڈنڈ، جرمانہ، تاوان، نقصان، خرچ۔

चढ़ना-(क्रि०) सवार होना, नीचे से ऊपर जाना, उभरना, उठना, हम्लः करना — سوار ہونا، نیچے سے اوپر جانا، ابھرنا، اٹھنا، حملہ کرنا۔

चढ़ाई-(स्त्री०) हम्लः, यूरिश, बलन्दी — حملہ، یورش، بلندی۔

चढ़ाना-(क्रि०) नीचे से ऊपर ले जाना, — نیچے سے اوپر لے جانا۔

पी जाना, सवार करना پی جانا، سوار کرنا۔

चढ़ावा-(पु०) नज़्र, नियाज़, बरी का ज़ेवर कपड़ा نذر، نیاز، بری کا زیور اور کپڑا۔

चतुरंग-(वि०) चार आज़ावाला,चार हिस्सों वाला چار اعضا والا، چار حصّوں والا۔

चतुरंगिणी-(वि०) चतुरंग, कई रंग का, बहुत क़ाबिल आदमी چترنگ، کئی رنگ کا، بہت قابل آدمی۔

चतुर-(वि०) होशयार, चालाक, ज़ीरक, चुस्त, कारीगर, माहिर, दाना, आक़िलमन्द, मक्कार, अ़य्यार ہوشیار، چالاک، زیرک، چُست، کاریگر، ماہر، دانا، عقلمند، مکّار، عیّار

चतुराई-(स्त्री०) चालाकी, होशयारी, दानाई, तेजी, हुनरमन्दी چالاکی، ہوشیاری، دانائی، تیزی، ہنرمندی۔

चतुर्थ-(वि०) चौथा, चहारुम چوتھا، چہارم۔

चतुर्थी-(वि०) किसी भी पाख की चौथी तारीख, चौथ کسی بھی پاکھ کی چوتھی تاریخ، چوتھ۔

चतुर्दशी-(स्त्री०) किसी भी पाख की चौदहवी तारीख़ کسی بھی پاکھ کی چودھویں تاریخ

चतुर्भुज-(पु०) जूअर्बअ़तुल–अज़्ला ذُوارَبعۃُالاضلاع، چار حصّوں والا بھگوان وشنو کا لقب

चना-(पु०) नखूद, बूंट, एक अनाज का नाम है। نخود، ایک اناج کا نام ہے۔

चपटा-(वि०) पहन, चौड़ा चकला, दबा हुआ پہن، چوڑا چکلا، دَبا ہوا۔

चपड़ा-(पु०) साफ की हुयी लाख, उमदः लाख صاف کی ہوئی لاکھ، عمدہ لاکھ۔

चपत-(स्त्री०) थप्पड़, तमाँचः, चाँटा تھپّڑ، طمانچہ، چانٹا۔

चपरास-(स्त्री०) पीतल का तमग़ः, जो सिपाहियों की पट्टी या पट्टे पर लगा होता है। پیتل کا تمغہ، جو سپاہیوں کی پٹّی یا پٹّے پر لگا ہوتا ہے۔

चपरासी-(पु०) अरदली, पियादा, सिपाही, हरकारः اردلی، پیادہ، سپاہی، ہرکارہ۔

चपल-(वि०) शोख़, तेज़, शरीर, चालाक, जल्दबाज़ شوخ، تیز، شریر، چالاک، جلدباز۔

चपला-(स्त्री०) तर्रारः, बर्क़, लछमी طرّارہ، برق، لچھمی۔

चपाती-(स्त्री०) पतली रोटी, फुल्का پتلی روٹی، پھلکا۔

चपेट-(स्त्री०) लपेट, ज़द, चपत, नुकसान, घाटा, ना–गहानी आफत لپیٹ، زد، چپت، نقصان، گھاٹا، ناگہانی آفت۔

चप्पल-(पु०) एक किस्म का जूता ایک قسم کا جوتا جو چاروں طرف کھلا ہوتا ہے

चप्पा-(पु०) रुबअ़, चार बालिश्त, चार अंगुल की चौड़ाई, चप्पः رُبع، چار بالشت، چار انگل کی چوڑائی، چپّہ۔

चप्पू-(पु०) पत्वार, कश्ती खेने की लकड़ी, एक किस्म का जूता चप्पल پتوار، کشتی کھینے کی لکڑی، ایک قسم کا جوتا چپّل۔

चबाना-(क्रि०) दाँतों से पीस कर खाना, बात करना دانتوں سے پیس کر کھانا، بات کرنا۔

चबूतरा-(पु०) (चौतरा) कोतवाली, बड़ा थाना (چوترہ) کوتوالی، بڑا تھانہ، زمین پر چاروں طرف برابر اونچا ٹیلہ بنا کر بیٹھنے کی جگہ۔

चबेना (चबैना)-(पु०) दानः, गुर्गुन, कोई चबाई जाने वाली चीज़, ग़ल्ले के भुने हुये दाने دانہ، گرگُن، کوئی چبائی جانے والی چیز، غلّے کے بھنے ہوئے دانے۔

चमक-(स्त्री०) ताबिश, ताब, आब, रौशनी, भड़क, तरक्क़ी करता हुआ दौर تابش، تاب، آب، روشنی، بھڑک، ترقی کرتا ہوا دور

चमकदमक-(स्त्री०) आबो–ताब, आराईश, ताबिश آب و تاب، آرائش زیبائش، تابش۔

चमकदार-(वि०) दरख़्शाँ, जगमगाना, चमकीला درخشاں، جگمگانا، چمکیلا۔

चमकना-(क्रि०) भड़कना, रौशनी देना, नामपाना بھڑکنا، روشنی دینا، نام پانا۔

चमकाना-(क्रि०) आब देना, सैक़ल करना, रौनक बढ़ाना آب دینا، صیقل کرنا، رونق بڑھانا

चमकीला-(वि०) चमकदार, ताबनाक, ताबाँ, जगमगाना چمکدار، تابناک، تاباں، جگمگانا۔

चमगादड़-(पु०) शप्ऱः, एक परिन्दः जो दिन में छतों में लटका रहता है और रात को उड़ता हैं। شپرہ، ایک پرندہ جو دن میں چھتوں میں لٹکا رہتا ہے، اور رات کو اُڑتا ہے۔

चमचमाना-(क्रि०) चमकना, चमकाना, झलकना چمکنا، چمکانا، جھلکنا۔

चमचा (चम्मच)-(पु०) चमचः (चमची) कोई चीज़ पीने का आलः, डोनी چمچہ (چمچی) کوئی چیز پینے کا آلہ، ڈونی

चमड़ा-(पु०) चर्म, खाल, पोस्त जिल्द, ना गलने का सख़्त गोश्त چرم، کھال، پوست، جلد، نہ گلنے کا سخت گوشت۔

चमड़ी-(स्त्री०) खाल, पोस्त کھال، پوست۔

चमत्कार-(पु०) मोजिज़ः, करामात, करश्मि, एजाज़ معجزہ، کرامات، کرشمہ، اعجاز۔

चमार-(पु०) मोची, चर्मदोज़, चमड़ा बनाने वाला, कमीना موچی، چرم دوز، چمڑا بنانے والا، کمینہ۔

चमेली-(स्त्री०) चंबेली, यासमन (यासमीन) एक ख़ुशबूदार फूल چنبیلی، یاسمن (یاسمین) ایک خوشبودار پھول۔

चम्मच-(पु०) चम्मच, चम्चा, बड़ी चोंच वाली एक सफेद चिड़िया چمچ، چمچا، بڑی چونچ والی ایک سفید چڑیا۔

चयन-(पु०) इंतिख़ाब, चुनना انتخاب، چننا۔

चयनिका-(स्त्री०) इंतिख़ाब, इंतिख़ाबियः, मुंतख़िबः انتخاب کیا ہوا، چنا ہوا، انتخابیہ، منتخبہ۔

चर-(पु०,वि०) माशी, चरिंदः, गैर साकिन, किसी चीज़ के फटने की आवाज़, झर — معاشی، چرندہ، غیر ساکن، کسی چیز کے پھٹنے کی آواز، جھر

चरखा-(पु०) चर्ख़ः, सूत कातने का आलः, कमज़ोर, लाग़र, पुरानी चीज़ — چرخہ، سوت کاتنے کا آلہ، کمزور، لاغر، پرانی چیز

चरखी-(स्त्री०) रूई को साफ करने का आलः, एक किस्म की आतशबाजी, एक छोटा परिन्दः — روئی کو صاف کرنے کا آلہ، ایک قسم کی آتشبازی، ایک چھوٹا پرندہ۔

चरण-(पु०) क़दम, मिस्रा, मर्हलः — قدم، مصرع، مرحلہ۔

चरणरज-(स्त्री०) ख़ाके—पा — خاکِ پا۔

चरणामृत-(पु०) पैर का धोवन . — پیر کا دھووَن۔

चरना-(क्रि०) जानवरों का घास खाना, परवरिश करना, चुगना — جانوروں کا گھاس کھانا، پرورش کرنا، چُگنا۔

चरपरा-(वि०) तेज़, गर्म मसालेहदार, चटपटा, मिर्च की तेज़ी — تیز گرم مسالہ دار، چٹ پٹا، مرچ کی تیزی۔

चरबी-(स्त्री०) वह सुफ़ेद चिकना माद्दः जो बदन में गोशत पर जम जाता है। चिकनाई, रौग़न — وہ سفید چکنا مادّہ جو بدن میں گوشت پر جم جاتا ہے، چکنائی، روغن۔

चरम-(वि०) इंतिहाई, आख़िरी — انتہائی، آخری

चरमराना-(क्रि०) चरमर की आवाज़ के साथ टूटना — چرمر کی آواز کے ساتھ ٹوٹنا۔

चरवाहा-(पु०) राई, जानवरों को चराने वाला — رائی، جانوروں کو چرانے والا

चरस-(स्त्री०) चरस, चमड़े का बड़ा ढोल, एक नशा जो भंग के पत्तों और अफयून से बनाया जाता है। उसे तम्बाकू की तरह पीते हैं। — چرس، چمڑے کا بڑا ڈھول، ایک نشہ جو بھنگ کے پتوں اور افیون سے بنایا جاتا ہے، اُسے تمباکو کی طرح پیتے ہیں۔

चरसा-(पु०) मोटा चमड़ा, भैंसा, बैल का चमडा — موٹا چمڑا، بھینس اور بیل کا چمڑا۔

चरागाह-(स्त्री०) जानवरों की चरने की जगह — جانوروں کے چرنے کی جگہ

चराचर-(पु०) मख़लूक़ाते—आलम, मुतहर्रिको साकिन हर शै — مخلوقاتِ عالم، متحرک و ساکن ہر شے

चराना-(क्रि०) जानवरों को जंगल में घास खिलाना, धोका देना, फरेब देना — جانوروں کو جنگل میں گھاس کھلانا، دھوکا دینا، فریب دینا

चरित्र-(पु०) किरदार अख़लाक़ — کردار، اخلاق۔

चरित्रवान-(वि०) बाकिरदार, साहिबे-किरदार — باکردار، صاحب کردار۔

चरित्रहीन-(वि०) बेकिरदार अख़लाक़ बाख़तः — بے کردار، اخلاق باختہ

चर्खा-(पु०) चर्ख़ः, रूई क़ातने का आलः — چرخہ، روئی کاتنے کا آلہ

चर्चा-(स्त्री०) गुफ़्तगू, जिक्र — گفتگو، ذکر،

चर्चित-(वि०) मज़्कूरः — مذکورہ، مشہور

चर्बी-(स्त्री०) चिकनाई, मेद, जिस्म की चिकनाई — چکنائی، میدہ، جسم کی چکنائی۔

चर्म-(पु०) चमड़ा, खाल, पोस्त — چمڑا، کھال، پوست۔

चर्मकार-(पु०) चर्मसाज़, चर्मदोज़, चमार, चमड़ा बनाने वाला — چرم ساز، چرم دوز، چمار، چمڑا بنانے والا۔

चर्या-(स्त्री०) मामूल (मामूलात), रोज़मर्रः — معمول (معمولات)، روزمرّہ

चर्राना-(क्रि०) चर्राना, तपना, सूखे ज़ख़्म का फटना — چرّانا، تپنا، سوکھے زخم کا پھٹنا۔

चल-(वि०) मुतहर्रिक, गश्ती, दाइर, रवानगी, कूच, हरकत करता हुआ — متحرک، گشتی، دائر، روانگی، کوچ، حرکت کرتا ہوا۔

चलचित्र-(पु०) सिनेमा, फ़िल्म — سنیما، فلم

चलता-फिरता-(वि०) गश्ती, नक़्लपज़ीर, मुतहर्रिक, चालाकी, हुशयारी — گشتی، نقل پذیر، متحرک، چالاکی، ہوشیاری۔

चलन-(पु०) रविश, रिवाज, रस्म, आदत, बरताव, दस्तूर — روِش، رواج، رسم، عادت، برتاؤ، دستور۔

चलना-(क्रि०) रवाँ होना, हरकत करना, सफर करना, जारी होना, हिलना — رواں ہونا، حرکت کرنا، سفر کرنا، جاری ہونا، ہلنا۔

चलनी (छलनी)-(स्त्री०) छलनी, ग़िर्बाल, छानने का आलः — چھلنی، غربال، چھاننے کا آلہ۔

चलाना-(क्रि०) रवाँ करना, रिवाज, देना, चलाना, जारी करना, बन्दोबस्त करना, हरकत देना — رواں کرنا، رواج دینا، جاری کرنا، بندوبست کرنا، حرکت دینا۔

चश्मा-(पु०) पानी का सोता, तालाब, ऐनक — پانی کا سوتا، تالاب، عینک۔

चसका-(पु०) लत, मज़ः, ज़बान का मज़ः, चाट, ख्वाहिश, शौक़, आदत — لت، مزہ، زبان کا مزہ، چاٹ، خواہش، شوق، عادت۔

चहकना-(क्रि०) ख़ुशी से बोलना, नवा संजी करना, चहचहाना — خوشی سے بولنا، نواسنجی کرنا، چہچہانا۔

चहचहाना-(क्रि०) चहकना, ख़ुशी में आकर बोलना, परिन्दों का गाना — چہکنا، خوشی میں آکر بولنا، پرندوں کا گانا۔

चहलक़दमी-(स्त्री०) टहलना, हवाख़ोरी करना, थोड़ा सा फिरना — ٹہلنا، ہواخوری کرنا، تھوڑا سا پھرنا۔

चहल-पहल-(स्त्री०) रौनक, आबादी, ख़ुशी, हंसी, मज़ाक — رونق، آبادی، خوشی، ہنسی، مذاق۔

चहारदीवारी-(स्त्री०) चारो तरफ दीवार की हदबन्दी — چاروں طرف دیوار کی حدبندی۔

चहेता-(वि०) मंजूरे—नज़र, प्यारा, लाडला, अज़ीज़, महबूब — منظورِ نظر، پیارا، لاڈلا، عزیز، محبوب۔

चांटा-(पु०) तमांचः, सेली, थप्पड़, धूल — طمانچہ، سیلی، تھپڑ، دھول

चांडला-(पु०) कमीनः डोम — کمینہ، ڈوم، ہیچ -

चांद-(पु०) क़मर, माहताब, ताज, खोपड़ी — قمر، ماہتاب، تاج، کھوپڑی

चांदनी-(स्त्री०) फर्श पर बिछाने वाली चादर, चाँद की रौशनी, एक किस्म का सुफेद फूल — فرش پر بچھانے والی چادر، چاند کی روشنی، ایک قسم کا سفید پھول -

चांदमारी-(स्त्री०) निशानःबाज़ी (निशानेबाज़ी) वह जगह जहाँ बन्दूक या तीर चलाने की मश्क़ की जाती है। — نشانہ بازی (نشانے بازی) وہ جگہ جہاں بندوق یا تیر چلانے کی مشق کی جاتی ہے -

चांदी-(स्त्री०) चांदी, एक सुफेद कीमती धातु का नाम, नुक़्रः, सीम, कामयाबी, फायदः — چاندی، ایک سفید قیمتی دھات کا نام، نقرہ، سیم، کامیابی، فائدہ -

चाक-(पु०) कटा हुआ, फटा हुआ, दाम, कुम्हार का गोल पहिया जिस पर बर्तन बनाते हैं। — کٹا ہوا، پھٹا ہوا، دام، کمہار کا گول پہیا جس پر برتن بناتے ہیں -

चाकर-(पु०) नौकर, ख़िदमतगार — نوکر، خدمتگار -

चाकरी-(स्त्री०) नौकरी, ख़िदमतगुजारी — نوکری، خدمت گزاری -

चाकू-(पु०) कलम बनाने या सब्ज़ी काटने का आलः, छुरी — قلم بنانے یا سبزی کاٹنے کا آلہ، چھری

चाचा-(पु०) चचा, अ़म, बाप का छोटा भाई — چچا، عم، باپ کا چھوٹا بھائی

चाची-(स्त्री०) चची, चचा की बीवी — چچی، چچا کی بیوی -

चाट-(स्त्री०) आदत, लत, ख़्वाहिश, आरज़ू, ज़बान का ज़ायका बदलने के लिये चटपटी चीज़ खाना — عادت، لت، خواہش، آرزو، زبان کا ذائقہ بدلنے کے لئے چٹپٹی چیز کھانا -

चाटना-(क्रि०) मज़े लेकर खाना, बर्तन साफ करना, चटकरना — مزے لے کر کھانا، برتن صاف کرنا، چٹ کرنا -

चाटुकार-(पु०)खुशामदी, कासःलेस — خوشامدی، کاسہ لیس -

चातक-(पु०) पपीहा, चिड़या — پپیہا، چڑیا -

चातुरी-(स्त्री०) चालाकी, होशयारी, दानाई — چالاکی، ہوشیاری، دانائی -

चातुर्य-(पु०) दानिशमंदी, दानाई — دانشمندی، دانائی -

चादर (चद्दर)-(स्त्री०) रिदा, लम्बा चौड़ा कपड़ा जिसे ओढ़ते हैं या बिछाते है। गुन्थे हुये फूल जो मज़ार पर चढ़ाते है। — ردا، لمبا چوڑا کپڑا جسے اوڑھتے ہیں یا بچھاتے ہیں، گندھے ہوئے پھول جو مزار پر چڑھاتے ہیں۔

चाप-(स्त्री०) कमान, दबाव, पाँव की आहट या आवाज़ — کمان، دباؤ، پاؤں کی آہٹ یا آواز -

चापलूस-(वि०) खुशामदी, कासःलेस — خوشامدی، کاسہ لیس -

चाबी (चाभी)-(स्त्री०) कलीद, कुंजी, ताली — کلید، کنجی، تالی -

चाबुक-(स्त्री०) चुस्त व चालाक, तेज़, कोड़ा, ताज़याना — چست و چالاک، تیز، کوڑا، تازیانہ -

चाम-(पु०) चमड़ा, खाल — چمڑا، کھال -

चाय-(स्त्री०) एक किस्म की पत्ती जिस का अर्क़ निकाल कर पीते है। — ایک قسم کی پتی جس کا عرق نکال کر پیتے ہیں -

चार-(वि०) चहार, तीन और एक या दो और दो चार — چہار، تین اور ایک یا دو اور دو چار -

चारण (चारणी)-(पु०) मिरासी, भाट — مراثی، بھانٹ -

चारपाई-(स्त्री०) पलंग, खाट — پلنگ، کھاٹ -

चारा-(पु०) जानवरो का दाना — جانوروں کا دانا -

चारु-(वि०) दिलकश, हसीन — دلکش، حسین، خوبصورت -

चार्ट-(पु०) नक़्शः — نقشہ

चाल-(स्त्री०) रफ़्तार, ढंग, बरताव, चलने का अन्दाज़, मक्रो फ़रैब — رفتار، ڈھنگ، برتاؤ، چلنے کا انداز، مکر و فریب -

चालक-(पु०) चलानेवाला, ड्राइवर — چلانے والا، ڈرائیور -

चालचलन-(पु०) रविश, तौर तरीक़ः, रंग ढंग, आदत, ख़सलत — روش، طور، طریقہ، رنگ ڈھنگ، عادت، خصلت -

चाल-ढाल-(स्त्री०) तर्जो–अंदाज, रफतार, गुफतार, तौर तरीका — طرز و انداز، رفتار، گفتار، طور، طریقہ -

चालबाज-(वि०) चालबाज़, मक्कार, ऐयार — چالباز، مکار، عیار -

चालाक-(वि०) तेज़, चुस्त, होशयार, मक्कार, ज़हीन — تیز، چست، ہوشیار، مکار، ذہین -

चालान-(पु०) परवाना, पासपोर्ट, रवानगी का कागज़ — پروانہ، پاسپورٹ، روانگی کا کاغذ -

चालीस-(वि०) चहल, बीस और बीस (४०) — چہل، بیس اور بیس (۴۰) چالیس -

चालू-(वि०) जारी, रवाँ, चलने वाला, रवाज — جاری، رواں، چلنے والا، رواج

चाव-(पु०) शौक़, अर्मान — شوق، ارمان -

चावल-(पु०) बिरंज, एक सुफेद किस्म के अनाज़ का नाम, एक रत्ती का आठवाँ हिस्सा — برنج، ایک سفید قسم کے اناج کا نام، ایک رتی کا آٹھواں حصہ -

चाशनी-(स्त्री०) ज़ाऐक़ः, चखने के क़ाबिल, शर्बत का तार, मिठास और खट्टास मिली हुई — ذائقہ، چکھنے کے قابل، شربت یا شیرہ کا تار، مٹھاس اور کھٹاس ملی ہوئی -

चाह-(स्त्री०) तलब (चाहत), कुआँ, ग़ार — طلب (چاہت) کنواں، غار

चाहना-(क्रि०) ख़्वाहिश करना, पसन्द करना, क़बूल करना, इरादः करना, दरख़्वास्त करना — خواہش کرنا، پسند کرنا، قبول کرنا، ارادہ کرنا، درخواست کرنا -

चाहे-(अ०) ख्वाह, पसन्द करे, मुहब्बत करे, माँगना — خواہ، پسند کرے، محبت کرے، مانگنا -

चिंघाड़-(स्त्री०) हाथी की आवाज़, तेज़ — ہاتھی کی آواز، تیز بولنا

बोलना, शोर व गुल, आहो फुग़ाँ की आवाज़ شور و غل، آہ و فغاں کی آواز۔
चिंघाड़ना-(क्रि०) चिंघाड़ना, ज़ोरदार आवाज़ निकालना چنگھاڑنا، زوردار آواز نکالنا۔
चिंतक-(पु०) मुफ़क्किर, सोंच में रहने वाला مفکر، سوچ میں رہنے والا
चिंतन-(पु०) तफ़क्कुर, गौरो–फिक्र, फिक्र تفکر، غور و فکر، فکر
चिंता-(स्त्री०) फ़िक्र, तशवीश, अंदेशः فکر، تشویش، اندیشہ
चिंताजनक(वि०) तशवीशनाक, परीशानकुन تشویشناک، پریشان کن
चिंतित-(वि०) मुतफ़क्किर, मुशव्विश, फिक्रमंद متفکر، مشوش، فکرمند۔
चिंदी-(पु०) धज्जी, पारः دھجی، پارہ۔
चिउड़ा (चिड़वा)-(पु०) गीले किये हुये चावल को भून कर बनाते हैं। گیلے کیے ہوئے چاول کو بھون کر بناتے ہیں۔
चिक-(पु०) (चिक़) चिलमन बांस की तीलियों से बना पर्दा چلمن، بانس کی تیلیوں سے بنا ہوا پردہ۔
चिकन-(पु०) रेशम, बेलबूटे का काम, कशीदःकारी, सोज़नकारी ریشم، بیل بوٹے کا کام، کشیدہ کاری، سوزن کاری۔
चिकना-(वि०) चर्ब, तेल लगा हुआ, चर्बीदार मोटा, घी रौग़न چرب، تیل لگا ہوا، چربی دار، موٹا، گھی روغن۔
चिकनाई-(स्त्री०) चिकनाई, दुहन چکنائی، دُہن
चिकित्सक-(पु०) मुआलिज, हकीम डाक्टर, तबीब معالج، حکیم، ڈاکٹر، طبیب،
चिकित्सा-(स्त्री०) इलाज (मुआलिजः) दवा علاج (معالجہ)، دوا۔
चिकित्सालय-(पु०) शफ़ाख़ानः, हस्पताल बीमारों की इलाज की जगह شفاخانہ، ہسپتال، بیماروں کے علاج کی جگہ۔
चिकोटी-(स्त्री०) चिकोटी, चुटकी उन्गलीयों से पकड़कर गोशत मलना چکوٹی، چٹکی انگلیوں سے پکڑ کر گوشت ملنا۔
चिट-(स्त्री०) पुर्ज़ः,काग़ज़ का पर्चा, धज्जी, वरज़िश करने वालों का लंगोट پرزہ، کاغذ کا پرچہ، دھجی، ورزش کرنے والوں کا لنگوٹ
चिटकना-(क्रि०) खफ़ा होना, तड़खाना, टूटना, नाराज होकर बात करना خفا ہونا، تڑخانہ، ٹوٹنا، ناراض ہو کر بات کرنا۔
चिट्ठा-(पु०) गोशवारः रोज़ नामचे की किताब گوشوارہ، روزنامچے کی کتاب۔
चिट्ठी-(स्त्री०) ख़त, नामः, मुरासला, रुक्क़ाअः خط، نامہ، مراسلہ، رقعہ۔
चिड़चिड़ा-(वि०) बदमिज़ाज, बदखू, वह आदमी जिस का मिज़ाज बीमारी से बिगड़ा हो, तुनकमिजाज़ بدمزاج، بدخو، وہ آدمی جس کا مزاج بیماری سے بگڑا ہو، تنک مزاج۔
चिड़िया-(स्त्री०) छोटा परिन्दाः, कुंजुश्क चिडे की मादाः چھوٹا پرندہ، کنجشک، گوریا، چڑے کی مادہ۔
चिड़ियाघर-(पु०) जहाँ क़िस्म क़िस्म के जानवर हों, चिड़ियाखानः جہاں قسم قسم کے جانور ہوں، چڑیاخانہ۔
चिड़ीमार-(पु०) सय्याद, परिन्दे पकड़ने वाला صیاد، پرندے پکڑنے والا، بہیلیا۔
चिढ़-(स्त्री०) ख़फ़गी, नाराज़गी, नाखुशी, नफरत, नागवार बात خفگی، ناراضگی، ناخوشی، نفرت، ناگوار بات۔
चिढ़ना-(क्रि०) नाराज़ होना, बिगड़ना, खफ़ा होना ناراض ہونا، بگڑنا، خفا ہونا۔
चिढ़ाना-(क्रि०) दिक़ करना, गुस्सा दिलाना دق کرنا، غصہ دلانا، پریشان کرنا۔
चित-(वि०) ढेर किया हुआ, पुश्त के बल, पीठ के बल पड़ा हुआ ڈھیر کیا ہوا، پشت کے بل، پیٹھ کے بل پڑا ہوا۔
चितकबरा-(वि०) अब्लक़, चितकबरा, रंगारंग, दाग़दार, सुफ़ेद व सियाह रंग ابلق، چتکبرا، رنگارنگ، داغدار، سفید و سیاہ رنگ۔
चितवन-(स्त्री०) ग़म्ज़ः, तेवरी, नज़र, निगाह غمزہ، تیوری، نظر، نگاہ۔
चिता-(स्त्री०) लकड़ियों का ढेर जिस पर हिन्दू मुर्दों को जलाते हैं لکڑیوں کا ڈھیر جس پر ہندو مُردے کو جلاتے ہیں۔
चितेरा-(पु०) मुसव्विर, सूरतगर, नक़्क़ाश- مصور، صورت گر، نقاش۔
चित्त-(पु०) जी, तबीअत, दिल جی، طبیعت، دل۔
चित्ती-(स्त्री०) दाग़ धब्बे, रंगारंग داغ، دھبے، رنگارنگ۔
चित्र-(पु०) तस्वीर, फ़ोटो تصویر، فوٹو۔
चित्रकला-(स्त्री०) फ़ने–मुसव्विरी, मुसव्विरी فنِ مصوری، مصوری۔
चित्रकार-(पु०) मुसव्विर, अक्कास مصور، عکاس۔
चित्रण-(पु०) मुसव्विरी, अक्कासी مصوری، عکاسی۔
चित्रपट-(पु०) पर्दए–तस्वीर, पर्दए–सीमीं, फ़िल्म پردۂ تصویر، پردۂ سیمیں، فلم۔
चित्रशाला-(स्त्री०) निगारखानः, निगारिस्तान نگارخانہ، نگارستان۔
चिथड़ा-(पु०) लत्ता, धज्जी, पुराना सड़ा कपड़ा لتا، دھجی، پرانا سڑا ہوا کپڑا۔
चिनगारी-(स्त्री०) आग का छोटा टुकड़ा, अख़गर, आग का शरारः, ऐसी बात जो रंजिश पंहुचाय آگ کا چھوٹا ٹکڑا، اخگر، آگ کا شرارہ، ایسی بات جو رنجش پہنچائے۔
चिनाई-(स्त्री०) चिनाई چنائی، تعمیر، بناوٹ۔
चिपकना-(क्रि०) चस्पाँ होना, रोज़गार से लग जाना, आशनाई होना, जुड़ जाना چسپاں ہونا، روزگار سے لگ جانا، آشنائی ہونا، جڑ جانا۔
चिपकाना-(क्रि०) चस्पाँ करना, लेसदार धप्पा- چسپاں کرنا، لیس دار دھپہ۔

चीज से जोड़ना, नौकरी दिलाना, किसी काम से अटका देना — چیز سے جوڑنا، نوکری دلانا، کسی کام سے اٹکا دینا۔

चिपचिपा-(वि०) लसलसा, लेसदार, चिपकने वाला, चेपदार — لسلسا، لیس دار، چپکنے والا، چیپ دار۔

चिप्पी-(स्त्री०) पैवंद, काग़ज का छोटा सा टुकड़ा — پیوند، کاغذ کا چھوٹا سا ٹکڑا۔

चिमटना-(क्रि०) (चिपटना) चिपकाना, चस्पां होना, पीछे पड़ना, लिपटना — (چپٹنا) چپکانا، چسپاں ہونا، پیچھے پڑنا، لپٹنا۔

चिमटा-(पु०) दस्तपनाह, आतिशगीर — دست پناہ، آتش گیر۔

चिमटी-(स्त्री०) औज़ार पकड़ने का आलः — اوزار پکڑنے کا آلہ۔

चिमनी-(वि०) दूदकश, फानूस, धात या शीशें की लम्बी नाली — دودکش، فانوس، دھات یا شیشے کی لمبی نالی۔

चिरंजीवी–(वि०) उम्रदराज़, लम्बी उम्र पाने वाला — عمر دراز، لمبی عمر پانے والا۔

चिरंतन-(वि०) क़दीम, पुराना — قدیم، پرانا، کہنہ۔

चिरकाल-(पु०) जमानए–दराज़, अर्सए–दराज़ — زمانۂ دراز، عرصۂ دراز۔

चिरजीवी-(वि०) उम्रदराज़, उम्र बड़ी हो, जीते रहो — عمر دراز ہو، عمر بڑی ہو، جیتے رہو۔

चिराई-(स्त्री०) लकड़ी का कटना, लकड़ी कटवाने की मज़दूरी, फटन — لکڑی کا کاٹنا، لکڑی کٹوانے کی مزدوری، پھٹن

चिराग़-(पु०) चराग़, रौशनी, दिया, लेम्प, शम्अ, बत्ती, बेटा — چراغ، روشنی، دیا، لیمپ، شمع، بتی، بیٹا۔

चिरायता-(पु०) चिरायतः, एक कड़वी दवा जो खून को साफ करती है। — چرائتہ، ایک کڑوی دوا جو خون کو صاف کرتی ہے۔

चिरायु-(वि०) उम्रदराज़, तवीलुल–उम्र — عمر دراز، طویل العمر۔

चिरौंजी-(स्त्री०) चिरौंजी, मशहूर पेड़ के बीज का मग़ज, एक किस्म के पेड़ का फल — چرونجی، ایک مشہور پیڑ کے بیج کا مغز، ایک قسم کے پیڑ کا پھل۔

चिलगोजा-(पु०) चिलग़ोजाः, सनोबर का फल जो मशहूर मेवा है। — چلغوزہ، صنوبر کا پھل جو مشہور میوہ ہے۔

चिलम-(स्त्री०) आग और तम्बाकू को रखने का ज़र्फ, जिसे हुक्के पर रखकर दम लगाते है। — آگ اور تمباکو رکھنے کا ظرف، جسے حقّے پر رکھ کر دم لگاتے ہیں۔

चिलमची-(स्त्री०) हाथ, मुँह धोने का बर्तन — ہاتھ منھ دھونے کا برتن۔

चिलमन-(स्त्री०) चिक़, पर्दाः, बांस की तीलियों का बना पर्दाः — چک، پردہ، بانس کی تیلیوں کا بنا پردہ۔

चिल्लाना-(क्रि०) चीख़ना, तेज़ आवाज़ में बोलना — چیخنا، تیز آواز میں بولنا۔

चिल्लाहट-(स्त्री०) चीख़, चीख़ो–पुकार. — چیخ، چیخ و پکار۔

शोर गुल करना, फरयाद — شور و غل کرنا، فریاد۔

चिह्न-(पु०) निशान, अलामत, निशानी — نشان، علامت، نشانی، یادگار۔

चीं-चपड़-(स्त्री०) हुज्जत, तकरार झगड़ा — حجت، تکرار، جھگڑا۔

चींटा-(पु०) चियूँटा, बड़ी चियूँटी — چیونٹا، بڑی چیونٹی۔

चीकट-(वि०) चिक्कट, बहुत मैला, मैल कुचैल, लेसदार, चिकना — چکٹ، بہت میلا، میل کچیل، لیس دار، چکنا۔

चीकू-(पु०) चीकू, एक मीठा फल — چیکو، ایک میٹھا پھل۔

चीख़-(स्त्री०) चीख़, चिल्लाना, ज़ोर और दर्द की आवाज़, गुल शोर — چیخ، چلانا، زور اور درد کی آواز، شور و غل۔

चीख़ना-(क्रि०) चीख़ना, चिल्लाना, शोर मचाना, पुकारना, फरयाद करना — چیخنا، چلانا، شور مچانا، پکارنا، فریاد کرنا۔

चीज़-(स्त्री०) शै, जिंस, असबाब — شے، جنس، اسباب۔

चीड़-(स्त्री०) एक ऊंचा जगंली पेड, देवदार किस्म का पेड़ — ایک اونچا جنگلی پیڑ، دیودار قسم کا پیڑ۔

चीता-(पु०) चीता, शेर की किस्म का एक जानवर जिसकी कमर पतली और बदन पर चित्तियाँ होती हैं। एक दवा का नाम है। — چیتا، شیر کی قسم کا ایک جانور جس کی کمر پتلی اور بدن پر چتیاں ہوتی ہیں۔ ایک دوا کا نام ہے۔

चीत्कार-(पु०) चीख़ — چیخ، چلاہٹ، شور و غل۔

चीथड़ा-(पु०) लत्ता, कपड़े के छोटे टुकड़े — لتا، کپڑے کے چھوٹے چھوٹے ٹکڑے۔

चीनी-(स्त्री०) शक्कर, खाँड, बूरा — شکر، کھانڈ، بورا۔

चीनी-मिट्टी-(स्त्री०) वह मिट्टी जिससे चीनी के बर्तन बनाये जाते है। — وہ مٹی جس سے چینی کے برتن بنائے جاتے ہیں۔

चीर-(पु०) कपड़ा, चीथड़ा, ख़िर्क़ः, दलक़ — کپڑا، چیتھڑا، خرقہ، دلق۔

चीरना-(क्रि०) शिगाफ देना, टुक्ड़े करना, फाड़ना, शक़ करना — شگاف دینا، ٹکڑے کرنا، پھاڑنا، شق کرنا۔

चीर-फाड़-(स्त्री०) अमले–जर्राही — عمل جراحی۔

चीरा-(पु०) शिगाफ़, पगड़ी, ज़ख्म, दोशज़गी, नौकर, मुलाजिम — شگاف، پگڑی، زخم، دوشیزگی، نوکر، ملازم۔

चील-(स्त्री०) एक मशहूर परिन्दाः, ज़गन — ایک مشہور پرندہ، زغن۔

चीवर-(पु०) खिर्कः, पुराना पेवन्द लगा हुआ कपड़ा — خرقہ، پرانا پیوند لگا ہوا کپڑا۔

चुंगी-(स्त्री०) चुटकी भर, चन्गुल भर, किसी चीज़ के लाने का महसूल, टैक्स — چٹکی بھر، چنگل بھر، کسی چیز کے لانے کا محصول، ٹیکس۔

चुंधियाना-(क्रि०) ख़ीरः होना, हैरत ज़दा होना, घबरा जाना, तेज़ रौशनी में आँखें झपकाना — خیرہ ہونا، حیرت زدہ ہونا، گھبرا جانا، تیز روشنی میں آنکھیں جھپکانا، تعجب میں پڑ جانا۔

चुंबक-(पु०) मिक़्नातीस مقناطیس، چقماق۔

चुंबन-(पु०) बोसः, चूमना بوسہ، چومنا۔

चुक़ंदर-(पु०) एक ज़ड़ीली सुर्ख तरकारी का नाम ایک جڑیلی سُرخ ترکاری کا نام۔

चुकता-(वि०) बेबाक़, अदा, फैसल शुदः بیباق، ادا، فیصل شدہ۔

चुकना-(क्रि०) बेबाक़ होना, अदा होना, चुकना بیباق ہونا، اُدا ہونا، چُکنا۔

चुकाना-(क्रि०) बेबाक़ करना, भाव करना, फैसला करना, पूरा करना, भुगताना بیباق کرنا، بھاؤ کرنا، فیصل کرنا، پورا کرنا، بھگتانا۔

चुगना-(क्रि०) परिन्दों का दाना उठाना پرندوں کا دانا اٹھانا۔

चुग़लखोर-(पु०) चुग़लखोर, ग़ीबत करने वाला چُغل خور، غیبت کرنے والا۔

चुग़ली-(स्त्री०) चुग़ली, ग़ीबत किसी की बुराई करना چغلی، غیبت، کسی کی بُرائی کرنا، اِدھر اُدھر کی کرنا۔

चुगा (चुग्गा)-(पु०) चुग्गा, चारः چگا، چارہ۔

चुगाना-(क्रि०) परिन्दों का दाना खिलाना, भराना پرندوں کا دانا کھلانا، پیٹ بھرانا۔

चुटकी-(स्त्री०) चुटकी, उंगलियों से पकड़ कर गोश्त मलना, मुट्ठी भर आटा چٹکی، اُنگلیوں سے پکڑ کر گوشت ملنا، مٹھی بھر آٹا۔

चुटकुला-(पु०) लतीफः पहेली, मज़ाक, दिलचस्प जुम्लः لطیفہ، پہیلی، مذاق، دلچسپ جُملہ۔

चुटिया-(स्त्री०) चुटया, चन्दया के बड़े बाल जो हिन्दू लोग रखते है। چٹیا، چندیا کے بڑے بال جو ہندو لوگ رکھتے ہیں۔

चुटीला-(वि०) जख़्मी, मजरूह, चोटी का زخمی، مجروح، چوٹی کا، بسمل۔

चुड़ैल-(स्त्री०) चुड़ैल, मैल कुचेल औरत, डाईन, लड़ाका औरत बदसूरत औरत چڑیل، میل کچیل عورت، ڈائن، لڑاکا اور بدصورت عورت۔

चुनचुनाहट-(स्त्री०) बेआरामी की हालत, तकलीफ से, बेचैनी से بے آرامی کی حالت، تکلیف سے، بےچینی سے۔

चुनान-(क्रि०) चुनना, मुंतख़ब करना چُننا، منتخب کرنا۔

चुनरी-(स्त्री०) (चूनरी) औरतों के ओढ़ने का लिबास (چونری) عورتوں کے اُوڑھنے کا لباس۔

चुनाव-(पु०) इन्तिख़ाब انتخاب، چُناؤ۔

चुनिंदा-(वि०) चुनीदः, चुना हुआ چُنیدہ، چُنا ہوا، انتخاب کیا ہوا۔

चुनौती-(स्त्री०) दावते–मुक़ाबलः, चैलेंज دعوت مقابلہ، چیلنج۔

चुन्नट (चुनट, चुनत)-(स्त्री०) चुननट (चुन्नत) چُننٹ، (چُنّت)

चुन्नी-(स्त्री०) चुन्नी, याकूत का छोटा टुकड़ा, छोटा दोपट्टा, लाडली چُنّی، یاقوت کا چھوٹا ٹکڑا، چھوٹا دوپٹہ، لاڈلی۔

चुप-(अ०) सकूत, ना बोलना, ख़ामोश سکوت، نا بولنا، خاموش۔

चुपचाप-(अ०) खामोश, बगैर आवाज़ दिये, खुफया, चुपके–चुपके خاموش، بغیر آواز دیئے، خُفیہ، چُپکے چُپکے۔

चुपड़ना-(क्रि०) खुशामद करना, पालिश करना, ऐब छुपाना, घी लगाना خوشامد کرنا، پالش کرنا، عیب چھپانا، گھی لگانا۔

चुप्पी-(स्त्री०) ख़ामोशी, जो बहुत कम बोले خاموشی، جو بہت کم بولے۔

चुभन-(स्त्री०) ख़लिश, दर्द, खटक خلش، درد، کھٹک۔

चुभना-(क्रि०) दर्द होना, खटक होना, नागवार गुजरना, दिल में लगना, दिल पर असर करना درد ہونا، کھٹک ہونا، ناگوار گذرنا، دل میں لگنا، دِل پر اثر کرنا۔

चुमकारना-(क्रि०) प्यार करना, तसल्ली देना, दिलासा देना, थपकाना پیار کرنا، تسلّی دینا، دلاسہ دینا، تھپکانا۔

चुरमुरा-(वि०) चुरमुर की आवाज के साथ टूटना چُرمُر کی آواز کے ساتھ ٹوٹنا۔

चुराना-(वि०) चोरी करना, उड़ा लेना, आँख चुराना, ग़म्माज़ करना چوری کرنا، اُڑا لینا، آنکھ چرانا، غمّاض کرنا۔

चुलबुला-(वि०) शरारती, शोख़ चालाक, निचला ना रहने वाला شرارتی، شوخ، چالاک، نچلا نہ رہنے والا۔

चुल्लू-(पु०) हाथ के हथेली की गहराइ, जिस में कोई पतली चीज ली जा सके ہاتھ کے ہتھیلی کی گہرائی، جس میں کوئی پتلی چیز لی جا سکے۔

चुसकी-(स्त्री०) घूंट, कश, अफयून का घूँट, जो खिलाफे वक्त पिया जाये گھونٹ، کش، افیون کا گھونٹ، جو خلافِ وقت پیا جائے۔

चुसनी-(स्त्री०) चुस्नी, बच्चों के चूसने का खिलौना, दूध पिलाने की बोतल چُسنی، بچّوں کے چوسنے کا کھلونا، دودھ پلانے کی بوتل۔

चुस्त-(वि०) चुस्त, चालाक, फुर्तीला, तेज़, होशयार چُست، چالاک، پھرتیلا، تیز، ہوشیار۔

चुस्ती-(स्त्री०) चुस्ती, चालाकी, फुर्ती, दिलेरी چُستی، چالاکی، پُھرتی، دلیری۔

चुहल (चुहुल)-(स्त्री०) मज़ाक, दिल लगी, मस्खरापन, हंसी, खुशमिज़ाजी مذاق، دل لگی، مسخراپن، ہنسی، خوش مزاجی۔

चुहिया-(स्त्री०) मूशक مُوشک۔

चूंकि-(अ०) चूंकि, क्योंकि, इसलिए چوں کہ، کیوں کہ، اس لئے۔

चूक-(स्त्री०) सहव, ख़ता, भूल, कुसूर سہو، خطا، بھول، قصور۔

चूकना-(क्रि०) चूकना, ख़ता करना, ग़ल्ती करना, निशाना ना लगना, भूलना چوکنا، خطا کرنا، غلطی کرنا، نشانہ نہ لگنا، بھولنا۔

चूज़ा-(पु०) चूज़ा, मुर्ग़ी का बच्चा, नौ उमर چوزہ، مرغی کا بچہ، نو عمر۔

चूड़ा-(पु०) मोर की कल्ग़ी, तुर्रः मोटी, चूड़ी (चूड़ा) مور کی کلغی، طرہ، موتی، چوڑی (چوڑا)۔

चूड़ामणि-(पु०) सरताज — سرتاج ،

चूड़ी-(स्त्री०) चूड़ी, औरतों की कलाई में पहनने का जेवर, काँच या सोने चांदी की गोल वनी होती है। (लाख) — چوڑی، عورتوں کی کلائی میں پہننے کا زیور، کانچ یا سونے چاندی کی گول بنی ہوتی ہے۔ (لاکھ)

चूडीदार-(वि०) चूड़ीदार, चुन्नटदार चिपका पैजामा — چوڑی دار، چنٹ دار چپکا ہوا پائجامہ۔

चून-(क्रि०) चूना, आटा, आरद — چونا، آٹا، آرد۔

चूना-(पु०) गच, सुफेदी, क़लअई — گچ، سفیدی، قلعی۔

चूमना-(क्रि०) प्यार करना, चुमकारना, बोसा देना — پیار کرنا، چمکارنا، بوسہ دینا۔

चूरन-(पु०) चूरन, एक किस्म का सफूफ जो बदहज़्मी के लिये बनाया जाता है, चुटकी–फुटकी — چورن، ایک قسم کا سفوف جو بدہضمی کے لئے بنایا جاتا ہے چٹکی، پھٹکی

चूरमा-(पु०) चूरमा, मलीदः, रोटी घी चीनी मिलाकर बनाई जाती है। — چورمہ، ملیدہ، روٹی گھی چینی ملا کر بنائی جاتی ہے۔

चूरा-(पु०) बुरादः, रेज़ः — برادہ، ریزہ، سفوف۔

चूर्ण-(पु०) सफूफ़, चूरन, चूना — سفوف، چورن، چونا۔

चूल-(स्त्री०) चुल्लू, एक घूंट — چلّو، ایک گھونٹ،

चूल्हा-(पु०) चूल्हा, आतशदान, आग रहने की जगह, दीगदान — چولہا، آتش دان، آگ رہنے کی جگہ، دیگ دان۔

चूसना-(क्रि०) चूसना होंट और ज़बान से किसी चीज़ का अर्क निकालना, ज़ज़्ब करना, निचोड़ना — چوسنا ہونٹ اور زبان سے کسی چیز کا عرق نکالنا، جذب کرنا، نچوڑنا۔

चूहा-(पु०) मूश, नेवले से मिलता जुलता एक छोटा जानवर — موش، نیولے سے ملتا جلتا ایک چھوٹا سا جانور۔

चेक-(पु०) जांचना, चार ख़ाना कपड़ा — جانچنا، چارخانہ کپڑا۔

चेचक-(स्त्री०) चेचक, ख़सरा, बच्चों की एक बीमारी जिसमें बदन पर दाने पड़ जाते है। — چیچک، خسرہ، بچوں کی ایک بیماری جس میں بدن پر دانے پڑ جاتے ہیں۔

चेतन-(पु०) ज़ीहिस, हस्सास — ذی حس، حسّاس۔

चेतना-(स्त्री०) हास्सः,हिस, होश, होश में आना, चिराग़ का तेज होना, समझ में आना — حاسّہ، حس، ہوش، ہوش میں آنا، چراغ کا تیز ہونا، سمجھ میں آنا۔

चेतावनी-(स्त्री०) तंबीह, आगाही, खबरदार — تنبیہہ، آگاہی، خبردار۔

चेन-(स्त्री०) ज़ंजीर, लड़ी, सोने चाँदी का बना होता हैं — زنجیر، لڑی، سونے چاندی کا بنا ہوتا ہے۔

चेली-(स्त्री०) कनीज़, बांदी — کنیز، باندی،

चेला-(पु०) शागिर्द, चेला — شاگرد، چیلا۔

चेष्टा-(स्त्री०) कोशिश, सई — کوشش، سعی۔

चेहरा-(पु०) चेहरः, सूरत शक्ल, सामने का रूख, हुल्या, ख़दव ख़ाल — چہرہ، صورت شکل، سامنے کا رُخ، حلیہ، خدوخال۔

चैतन्य-(पु०) हिरिसयत हिस, ज़ीहिस, हस्सास — حسیت حس، ذی حس، حسّاس۔

चैती-(वि०) चैती, रवी — چیتی، ربیع۔

चैत्र (चेत)-(पु०) चैत, एक हिन्दी महीने का नाम — چیت ایک ہندی مہینے کا نام۔

चैन-(पु०) चैन, सुकून, आराम, राहत, क़रार — چین، سکون، آرام، راحت، قرار۔

चोंगा-(पु०) चोंगा, खुशामद, चापलूसी, बांस का नल, कोई चीज़ रखने के लिये — چونگا، خوشامد، چاپلوسی، بانس کا نل، کوئی چیز رکھنے کے لئے۔

चोंच-(स्त्री०) चोंच, मिन्क़ार — چونچ، منقار،

चोंचला (चोचला)-(पु०) नखरः, नाज़ — نخرہ، ناز،

चोकर-(पु०) कराई, भूँसी, छिलका जो जानवरों का खाना है। — کرائی، بھوسی، اناج کا چھلکا جو جانوروں کا کھانا ہے۔

चोखा-(वि०) ख़ालिस, खूब, तेज़ — خالص، خوب، تیز،

चोगा-(पु०) चुग़ा, लेबादः, हुब्बा, एक किस्म का लिबास — چغہ، لبادہ، جُبّہ، ایک قسم کا لباس۔

चोट-(स्त्री०) ज़र्ब, मार, दुख, तक़लीफ़, नुक़सान, ज़ई — ضرب، مار، دکھ، تکلیف، نقصان، زئی،

चोटी-(स्त्री०) सर के बाल जो मुन्डाने के बाद छोड़ दिया जाता है। औरतों के गुंधे हुये सर के बाल — سر کے بال جو منڈانے کے بعد چھوڑ دیا جاتا ہے، عورتوں کے گندھے ہوئے سر کے بال

चोर-(पु०) दुज़्द, नासूर, जो ज़ख्म अन्दर छुपा हो, दूसरों का माल छुपकर उठा ले जाने वाला — دزد، ناسور، جو زخم اندر چھپا ہو، دوسروں کا مال چھپ کر اٹھا لے جانے والا

चोर-बाज़ार-(पु०) चोरबाज़ार, खुफिया तौर से सामान बेचने की जगह — چوربازار، خفیہ طور سے سامان بیچنے کی جگہ۔

चोरी-(स्त्री०) चोरी, सर्कः, दुज़्दी, दूसरे का मांल छुपकर हासिल करना — چوری، سرقہ، دزدی، دوسرے کا مال چھپ کر حاصل کرنا۔

चोरी-छिपे-(अ०) पोशीदः तौर पर, चोरी–छिपे, दर–पर्दः — پوشیدہ طور پر، چوری چھپے، در پردہ

चोला-(पु०) लिबास, जिस्म, क़ालिब, एक किस्म की पोशाक जो दुल्हन को बारात के रोज़ पहनाते है। — لباس، جسم، قالب، ایک قسم کی پوشاک جو دلہن کو بارات کے روز پہناتے ہیں۔

चोली-(स्त्री०) अंगरखे के दामन से ऊपर का हिस्सा, ऊपर के धड़ का हिस्सा, अंगिया जो औरतें पहनती है। — انگرکھے کے دامن سے اوپر کا حصہ، اوپر کے دھڑ کا حصہ، انگیا جو عورتیں پہنتی ہیں۔

चौंकना-(क्रि०) सोते सोते जाग पड़ना, भड़कना, जागना — سوتے سوتے جاگ پڑنا، بھڑکنا، جگانا۔

चौकाना-(क्रि०) डराना, हुशयार करना, जगा देना ڈرانا، ہوشیار کرنا، جگا دینا۔
चौंतीस-(वि०) तीस और चार تیس اور چار (۳۴)
चौंधियाना-(क्रि०) ख़ीरः करना, चमकदार चीज़ देखकर आँखे खीरः हो जाना خیرہ کرنا، چمکدار چیز دیکھ کر آنکھیں خیرہ ہو جانا۔
चौंसठ-(वि०) साठ और चार ساٹھ اور چار (۶۴)
चौक-(पु०) अंगनाई, सेहन, वह बड़ा बाज़ार जिसके चार रास्ते हों, सामने के चार दातों की लड़ियाँ انگنائی، صحن، وہ بڑا بازار جس کے چار راستے ہوں سامنے کے دانتوں کی لڑیاں۔
चौकड़ी-(स्त्री०) हिरन की छलाँग, छलाँग, शाहगाम, सरपट ہرن کی چھلانگ، چھلانگ، شاہ گام، سرپٹ۔
चौकन्ना-(वि०) होशयार, चौकन्ना, ख़बरदार, हिफाजत, एहतियात ہوشیار، چوکنا، خبردار، حفاظت، احتیاط۔
चौकस-(वि०) चौकस होशयार, ठीक–ठीक, दुरुस्त چوکس ہوشیار، ٹھیک ٹھیک، درست۔
चौकसी-(स्त्री०) चौकसी, निगहबानी چوکسی، نگہبانی۔
चौका-(पु०) चौकोर पत्थर हिन्दुओं के खाना खाने और रोटी पकाने की जगह چوکور پتھر ہندوؤں کے کھانا کھانے اور روٹی پکانے کی جگہ۔
चौकी-(स्त्री०) छोटा तख्त, कुर्सी, पहरः पासबानी, छोटा थाना چھوٹا تخت، کرسی، پہرہ پاسبانی، چھوٹا تھانہ۔
चौकीदार-(पु०) पहरेदार, पासबान, मुहाफिज़ پہرہ دار، پاسبان، محافظ، حفاظت کرنے والا۔
चौकोना-(वि०) चौकोर, चार कोने वाला چوکور، چار کونے والا۔
चौकोर-(वि०) जिसमें चार कोण हों جس میں چار کون ہوں۔
चौखट-(स्त्री०) देहलीज़, दरवाज़े की ऊपर और नीचे की चारों लकड़ियाँ जिसमें दरवाज़े लगते है। دہلیز، دروازے کے اوپر اور نیچے کی چاروں لکڑیاں جس میں دروازے لگتے ہیں۔
चौखटा-(पु०) आईने, तस्वीर लगाने का फ्रेम آئینے، تصویر لگانے کا فریم۔
चौख़ाना-(वि०) चौख़ानः (चारख़ानः) एक डिब्बे के चार हिस्से چوخانہ، (چارخانہ) ایک ڈبے کے چار حصے۔
चौखूंटा-(वि०) चार पहलू वाला, चौकोर چار پہلو والا، چوکور۔
चौगान-(पु०) बल्ला, गुल्ली डन्डा, चोब, घोडे पर सवार होकर गेंद का खेल بلا، گلی ڈنڈا، چوب، گھوڑے پر سوار ہو کر گیند کا کھیل۔
चौगुना-(वि०) चारगुना چار گنا۔
चौड़ा-(वि०) कुशादः, वसीअ, चकला, अरीज़ کشادہ، وسیع، چکلا، عریض۔
चौड़ाई-(स्त्री०) अ़रज़ चौड़ान, कुशांदगी, फराख़ी عرض، چوڑان، کشادگی، فراخی۔
चौथ-(स्त्री०) रुबअ़, चौथा हिस्सा, हिन्दी महीने की चौथी तारीख़ ربع، چوتھا حصہ، ہندی مہینے کی چوتھی تاریخ
चौथा-(वि०) चहारुम چہارم۔
चौथाई-(स्त्री०) रुबअ़, चौथा हिस्सा ربع، چوتھا حصہ۔
चौधरी-(पु०) सरग़नः, नम्बरदार, मुक़द्दम, गाँव का सरदार سرغنہ، نمبردار، مقدم، گاؤں کا سردار۔
चौपट-(वि०) बरबाद, तबाह برباد، تباہ۔
चौपड़-(स्त्री०) चौसर (चौपड़) वह कपडा जिस पर गोटें रखी जाती हैं। چوسر (چوپڑ) وہ کپڑا جس پر گوٹیں رکھی جاتی ہیں۔
चौपन-(वि०) पचास और चार (गिनती) پچاس اور چار (گنتی) چوّن ۵۴
चौपाई-(स्त्री०) रूबाई, चार मिसरों वाली नज़्म رباعی، چار مصرعوں والی نظم
चौपाया-(पु०) चार पैरों वाला जानवर, हैवाने मुतलक़ چار پیروں والا جانور، حیوانِ مطلق۔
चौपाल-(स्त्री०) बैठक, नशिस्त गाह, गाँव का वह पनचायती मकान जिसमें लोग बैठते हैं। بیٹھک، نشست گاہ، گاؤں کا وہ پنچائتی مکان جس میں لوگ بیٹھتے ہیں۔
चौबच्चा (चह बच्चा)-(पु०) छोटा हौज़, गन्दे और मैले पानी का गड्हा, या हौज़ چھوٹا حوض، گندے اور میلے پانی کا گڈھا یا حوض۔
चौमासा-(पु०) बरसात के चार महीने برسات کے چار مہینے۔
चौमुखा (चौमुखी, चौमुंहा)-(वि०) चार बत्तियों वाला चिराग चار بتیوں کا چراغ۔
चौरस-(वि०) हमवार, मुसतह, चौकोर ہموار، مسطح، چوکور۔
चौराहा-(पु०) चार रास्तों के मिलने की जगह چار راستوں کے ملنے کی جگہ۔
चौलाई (चौराई)-(स्त्री०) साग की एक किस्म जिसकी सब्जी बनायी जाती है। ساگ کی ایک قسم جس کی سبزی بنائی جاتی ہے۔
चौसर (चौपड़)-(पु०) पचीसी, वह कपड़ा जिस पर गोटें रखी जाती हैं, नर्दबाज़ी پچیسی، وہ کپڑا جس پر گوٹیں رکھی جاتی ہیں۔ نردبازی۔
चौहत्तर-(वि०) सत्तर और चार (गिनती) ستر اور چار (گنتی) ۷۴
चौहद्दी-(स्त्री०) हिसार, फ़सील, चारों हद حصار، فصیل، چاروں حد

छ

छंटना-(क्रि०) तराशाजाना, साफ होना, कलम होना, अनाज को भूँसी से अलग करने का आलः تراشا جانا، صاف ہونا، قلم ہونا، اناج کو بھوسی سے الگ کرنے کا آلہ۔
छंटनी-(स्त्री०) तख़फ़ीफ़, कमी, हल्का करना, मौकूफ़ी बरतरफी تخفیف، کمی، ہلکا کرنا، موقوفی، برطرفی۔
छंटाई-(स्त्री०) (छंटाव) छाँट, तराश (چھنٹاؤ) چھانٹ، تراش۔
छंद-(पु०) नज़्म, बंदिश, बह्र, अ़रूज़ نظم، بندش، بحر، عروض۔

छः (छह, छै)-(वि०) शश्–तीन का दुगना - شش، تین کا دوگنا۔
छकड़ा-(पु०) आराबः, सामान लादने की बड़ी गाड़ी, वह चीज़ जिसके अन्जर–पन्जर ढीले हों - آرابہ، سامان لادنے کی بڑی گاڑی، وہ چیز جس کے انجر پنجر ڈھیلے ہوں۔
छकना-(क्रि०) सैर होना, चकराना - سیر ہونا، چکرانا۔
छकाना-(क्रि०) सैर करना, खुश करना, भर पेट खिलाना, चक्कर में डालना, परेशान करना - سیر کرنا، خوش کرنا، پیٹ بھر کھلانا، چکر میں ڈالنا، پریشان کرنا۔
छक्का-(पु०) पांसे का छः, नुक्ते वाला दाँव, छः से निस्बत रखने वाला - پانسے کا چھ، نقطے والا داؤں، چھ سے نسبت رکھنے والا۔
छछूँदर-(स्त्री०) मूशक, एक किस्म का चूहा जिस के बदन से बू आती है। एक किस्म की आतशबाज़ी - موشک، ایک قسم کا چوہا جس کے بدن سے بو آتی ہے۔ ایک قسم کی آتشبازی۔
छज्जा-(पु०) बारजः, अ़र्शः, छत के आगे बढ़ा हुआ हिस्सा जो बरसात और धूप से बचाता है। - بارجہ، عرشہ، چھت کے آگے بڑھا ہوا حصہ جو برسات اور دھوپ سے بچاتا ہے۔
छटांक (छटांक)-(स्त्री०) पाँच तोला, सेर का सोलहवाँ हिस्सा - پانچ تولہ، سیر کا سولہواں حصہ
छटा-(स्त्री०) चुना हुआ, छः से निस्बत रखने वाला, शशुम - چنا ہوا، چھ سے نسبت رکھنے والا۔ ششم
छठा-(वि०) शशुम, छः से निस्बत रखने वाला - ششم، چھ سے نسبت رکھنے والا۔
छड़-(स्त्री०) पतला, लम्बा बाँस या लोहा - پتلا، لمبا بانس یا لوہا۔
छड़ी-(स्त्री०) पतली लकड़ी जो बुर्जुग़ लोग अपने सहारे के लिऐ हाथ में लेकर चलते है। - پتلی لکڑی جو بزرگ لوگ اپنے سہارے کے لئے ہاتھ میں لے کر چلتے ہیں۔
छत-(स्त्री०) सक़फ़, बाम, पड़ाव, सायेबान क़ोठा - سقف، بام، پڑاؤ، سائبان، کوٹھا۔
छतरी-(स्त्री०) शमसः, छोटा–छाता, कबूतरों के बैठने का अड्डा - شمسہ، چھوٹا چھاتا، کبوتروں کے بیٹھنے کا اڈہ۔
छत्ता-(पु०) मक्खियों या भिड़ों का घर, घास का फैलाव - مکھیوں یا بھڑوں کا گھر، گھاس کا پھیلاؤ۔
छत्तीस-(वि०) तीस और छः (गिनती) - چھتیس اور چھ (گنتی) ۳۶۔
छत्र-(पु०) चत्र मामन, पनाहगाह, शामियानः - چتر مامن، پناہ گاہ، شامیانہ۔
छत्रछाया-(स्त्री०) सायए–आतिफत, मामन, पनाह की जगह, शामियानः - سایۂ عاطفت، مامن، پناہ کی جگہ، شامیانہ۔
छत्रपति-(पु०) शहंशाह, राजा, बादशाह - شہنشاہ، راجہ، بادشاہ۔
छनना-(क्रि०) छाना जाना, रोशनी का बाहर निकलना, बड़ी छलनी जिस से कोई चीज़ निकालना - چھانا جانا، روشنی کا باہر نکلنا، بڑی چھلنی جس سے کوئی بڑی چیز نکالنا۔

छन्ना (छन्नी)-(पु०) किसी पतली चीज़ के साफ करने का आलः - کسی پتلی چیز صاف کرنے کا آلہ۔
छपना-(क्रि०) तबअ़ होना, छपना, मुहर लगना - طبع ہونا، چھپنا، مہر لگنا۔
छपाई-(स्त्री०) तबाअ़त, छपाई, छापने की मज़दूरी - طباعت، چھپائی، چھاپنے کی مزدوری۔
छपाना-(क्रि०) तबअ़ कराना, शाऐ करवाना - طبع کرانا، شائع کرانا
छप्पर-(पु०) फूस का साऐबान, बोझ, बरसाती - پھوس کا سائبان، بوجھ، برساتی۔
छबीला-(वि०) खुशअदा, छब वाला, रंगीला, खुश अन्दाम - خوش ادا، چھب والا، رنگیلا، خوش اندام
छब्बीस-(वि०) छः और बीस (२६) - چھ اور بیس (گنتی) ۲۶
छमाही-(वि०) शशमाही, मुर्दे का फातेहा जो मरने के छः माह या छटे महीने में होता है। - ششماہی، مردے کا فاتحہ جو مرنے کے چھ ماہ یا چھٹے مہینے میں ہوتا ہے۔
छरहरा-(वि०) छरेरा, चुस्त, दुबला, पतला, लम्बा - چھریرا، چست، دبلا، پتلا، لمبا۔
छर्रा-(पु०) छर्रा, चारपारः, छोटी गोली, संगरेज़े जो घुंघरू में डालते है। - چھرا، چارپارہ، چھوٹی گولی، سنگریزے جو گھنگرو میں ڈالتے ہیں۔
छल-(पु०) फ़रेब दग़ा, धोका, दीवार का कोई टुकड़ा जो गिर पड़ा हो - فریب، دغا، دھوکہ، دیوار کا کوئی ٹکڑا جو گر پڑا ہو۔
छलकना-(क्रि०) लबरेज़ होना, पतली चीज़ का लबोलब हो कर बह जाना, थोड़ी सी जाहो हशमत पर ग़रूर करना - لبریز ہونا، پتلی چیز کا لب ولب ہو کر بہہ جانا، تھوڑی سی جاہ و حشمت پر غرور کرنا۔
छल-कपट-(पु०) मक्रो–फ़रेब, छल–बल, शोखी, चालाकी - مکروفریب، چھل بل، شوخی چالاکی۔
छलछंदः-(पु०) मक्रो–फ़रेब - مکروفریب۔
छलछलाना-(क्रि०) नमआलूद होना - نم آلود ہونا۔
छलना-(क्रि०) फरेब देना, दग़ा करना, धोका देना, बड़ी छलनी - فریب دینا، دغا کرنا، دھوکہ دینا، بڑی چھلنی۔
छलनी (चलनी)-(स्त्री०) ग़र्बाल, छानने का आलः - غربال، چھاننے کا آلہ۔
छलांग-(स्त्री०) जस्त, ज़ग़ंद, चौकड़ी फलाँग - جست، زغند، چوکڑی، پھلانگ۔
छलावा-(पु०) आसेब, शहाबः, छल देंनेवाला बयाबानी, गोल - آسیب، شہابہ، چھل دینے والا بیابانی، گول۔
छलिया-(वि०) दमबाज़, फ़रेबी, धोकेबाज़ - دم باز، فریبی، دھوکے باز۔
छल्ला-(पु०) हलकः, कुन्डली, - حلقہ، کنڈلی۔

कड़ा, अगुंशतरी, एक किस्म का पंजाबी गीत — کڑا، انگشتری، ایک قسم کا پنجابی گیت -

छवि-(स्त्री०) शबीह, हुस्न,नूर — شبیہ، حسن، نور -

छांटना-(क्रि०) क़तओ–बुरीद करना, चुन्ना, इन्तेखाब करना, शाख़ का काटना, मुख्तसर करना — قطع و برید کرنا، چُننا، انتخاب کرنا، شاخ کا کاٹنا، مختصر کرنا -

छांह (छांव)-(स्त्री०) सायः, परछाई, रोशनी — سایہ، پرچھائیں، روشنی -

छाछ (छांछ)-(स्त्री०) वह सुफेद पानी जो दही को जमाने के बाद निकालते हैं।, तुर्श सूफेद दूध — وہ سفید پانی جو دہی کے جمانے کے بعد نکالتے ہیں - ترش سفید دودھ

छाज-(स्त्री०) ग़ल्ला फटकने का आलः, सूप — غلّہ پھٹکنے کا آلہ، سوپ -

छाजन-(पु०) बरस, छत बनाने में लगने वाला फूस वगैरह — برس، چھت بنانے میں لگنے والا پھوس وغیرہ -

छाता (छतरी)-(पु०) बड़ा सीना; चौड़ा सीना, पतंग का सीना — بڑا سینہ، چوڑا سینہ، پتنگ کا سینہ -

छाती-(स्त्री०) सीनः, सदर–पिस्तान, हौस्लः दिल, मज़बूती, फय्याज़ी — سینہ، صدر، پستان، حوصلہ، مضبوطی، فیاضی -

छात्र-(पु०) तालिबे–इल्म, इल्म हासिल करने वाला — طالب علم، علم حاصل کرنے والا -

छात्रवृत्ति-(स्त्री०) तालीमी–वज़ीफ़ः, वज़ीफ़ः — تعلیمی وظیفہ، وظیفہ -

छात्रावास-(पु०)दारूलइक़ामः, होस्टल — دارالاقامہ، ہوسٹل -

छानना-(क्रि०) छलनी से आटा निकालना, साफ करना, जांचना, परखना — چھلنی سے آٹا نکالنا، صاف کرنا، جانچنا، پرکھنا -

छानबीन-(स्त्री०) दरयाफ्त, खोज, तहकीक़ात, तफतीश — دریافت، کھوج، تحقیقات، تفتیش -

छाना-(क्रि०) तारी होना, पाटना, अन्धेरा करना, साया करना, बादलों का हजूम करना, गालिब होना — طاری ہونا، پاٹنا، اندھیرا کرنا، سایہ کرنا، بادلوں کا ہجوم کرنا، غالب ہونا -

छाप-(स्त्री०) मोहर (मुह्र), निशान, अलामत, ठप्पा — مُہر (مہر) نشان، علامت، ٹھپّہ -

छापना-(क्रि०) तबअ़ करना, मोहर–लगाना, नक्श करना, मशहूर करना — طبع کرنا، مہر لگانا، نقش کرنا، مشہور کرنا -

छापा-(पु०) मोहर, निशान, ठप्पा, छापने का आलः, नक्शः सूरत, तस्वीर — مُہر، نشان، ٹھپّہ، چھاپنے کا آلہ، نقشہ صورت، تصویر -

छापाखाना-(पु०) मतबअ़ किताबें छापने का कारखाना, प्रेस — مطبع، کتابیں چھاپنے کا کارخانہ، پریس -

छापामार-(पु०) शबखूं मारनेवाला, रात को दुशमन पर चढ़ाई करना — شب خون مارنے والا، رات کو دشمن پر چڑھائی کرنا -

छाया-(स्त्री०) सायः, ज़ेरे-अ़क्स, सायःदार जगह — سایہ، زیر عکس، سایہ دار جگہ

छायाचित्र-(पु०) अक्सी तस्वीर, फोटो, अक्स — عکسی تصویر، فوٹو عکس -

छाल-(स्त्री०) पोस्त, पेड़ के ऊपर का छिलका — پوست، پیڑ کے اوپر کا چھلکا -

छाला-(पु०) आबलः, फफोला, वह दाग जो तलवार के लोहे या शीशे पर होता है। — آبلہ، پھپھولا، وہ داغ جو تلوار کے لوہے یا شیشے پر ہوتا ہے -

छावनी-(स्त्री०) लशकरगाह, छाँव करने की चीज, खपरैल, कैंप — لشکرگاہ، چھاؤں کرنے کی چیز، کھپریل، کیمپ -

छिछड़ा (छीछड़ा)-(पु०) गोशत का खराब टुकड़ा, लुजलुजा, नर्म — گوشت کا خراب ٹکڑا، لجلجا، نرم -

छिछला-(वि०) उथला, पायाब, कम गहरा पानी या बर्तन — اُتھلا، پایاب، کم گہرا پانی یا برتن

छिछोरा-(वि०) सबुकवज़अ़, कमज़र्फ़, कमीनः, पेट का हल्का रज़ील — سُبک وضع، کم ظرف، کمینہ، پیٹ کا ہلکا، رذیل -

छिटकना-(क्रि०) बिखरना, फैलना, तारे चमकना — بکھرنا، پھیلنا، تارے چمکنا -

छिड़कना-(क्रि०) थोड़ा–थोड़ा पानी डाल कर जमीन तर करना, तसद्दुक़ करना — تھوڑا تھوڑا پانی ڈال کر زمین تر کرنا، تصدق کرنا -

छिड़काव-(पु०) आबपाशी, पानी का जमीन पर छिड़कना — آبپاشی، پانی کا زمین پر چھڑکنا -

छिड़ना-(क्रि०) आग़ाज़ करना, बजना, शुरु करना — آغاز کرنا، بجنا، شروع کرنا -

छितराना-(क्रि०) मुंतशिर होना, बिखेरना, अलग–अलग करना — منتشر ہونا، بکھیرنا، الگ الگ کرنا -

छिद्र-(पु०) छेद, सूराख रोज़न, ऐब — چھید، سوراخ، روزن، عیب

छिद्रान्वेषण-(पु०) खुर्दःगीरी, नुक्तःचीनी, ऐबजूई — خوردہ گیری، نکتہ چینی، عیب جوئی -

छिद्रान्वेषी-(वि०) खुर्दःगीरः, नुक्तःचीं, ऐबजू — خوردہ گیر، نکتہ چیں، عیب جو -

छिन्न-भिन्न-(वि०) तितर–बितर, दरहम, बरहम — تتر بتر، درہم برہم

छिपकली-(स्त्री०) एक रेंगने वाला जानवर जो अक्सर दीवारों पर रहता है, दुवली पतली औरत — ایک رینگنے والا جانور جو اکثر دیواروں پر رہتا ہے، دُبلی پتلی عورت -

छिपना-(क्रि०) पोशीदः होना, (छुपना) मख़फ़ी होना, आँख बचाना, पर्दः करना — پوشیدہ ہونا، (چھُپنا) مخفی ہونا، آنکھ بچانا، پردہ کرنا -

छिपाना-(क्रि०) (छुपाना) पोशीदः रखना, — (چھپانا) پوشیدہ رکھنا -

मख़फ़ी, निहाँ, गुप्त مخفی، نہاں، گپت۔
छिपाव-(पु०) इख़्फ़ा, पोशीदगी, पर्दाः, राज़, भेद اخفاء، پوشیدگی، پردہ راز، بھید۔
छियानवे-(वि०) छियानवे, नब्बे और छः چھیانوے (گنتی) نوّے اور چھ ۹۶
छियालीस-(वि०) छियालीस, चालीस और छः چھیالیس، چالیس اور چھ (گنتی) ۴۶
छियासठ (छाछठ)-(वि०) छियासठ, साठ और छः چھیاسٹھ، ساٹھ اور چھ (گنتی) ۶۶
छियासी-(वि०) छियासी, अस्सी और छः چھیاسی، اسّی اور چھ (گنتی) ۸۶
छिलका-(पु०) पोस्त, छाल پوست، چھال۔
छिलना-(क्रि०) तराशा जाना, किसी चीज का–पोस्त उतर जाना, रगड़ लगना تراشا جانا، کسی چیز کا پوست اتر جانا، رگڑ لگنا۔
छिहत्तर-(वि०) छिहत्तर (छियत्तर), सत्तर और छः چھہتّر (چھیتّر) ستّر اور چھ (گنتی) ۷۶
छींकना-(क्रि०) नाक में खराश की वजह से हवा का जोर से नाक से निकलना (छींकं आना) ناک میں خراش کی وجہ سے ہوا کا زور سے ناک سے نکلنا (چھینک آنا)
छींका (छीका)-(पु०) जाली या लटकन जिस पर खाना रखते हैं। वह जाली जो चौपायों के मुहँ पर लगाई जाती हैं جالی یا لٹکن، جس پر کھانا رکھتے ہیں۔ وہ جالی جو چوپایوں کے منہ پر لگائی جاتی ہے۔
छींट-(स्त्री०) बूदँ, क़तरः, एक किस्म का बेल बूँटेदार कपड़ा, दाग, धब्बा بوند، قطرہ، ایک قسم کا بیل بوٹے دار کپڑا، داغ، دھبّہ۔
छींटा-(पु०) पानी का चुल्लू, हल्की–बारिश, फरेब, धोका پانی کا چلّو، ہلکی بارش، فریب، دھوکہ۔
छींटाकशी-(स्त्री०) फ़िक़रःबाज़ी, तानःज़नी فقرہ بازی، طعنہ زنی۔
छीछालेदर-(स्त्री०) फ़ज़ीहत, तुक्का–फ़जीहती فضیحت، ویرہ تکا فضیحتی۔
छीजना-(क्रि०) बरबाद होना, कम होना, खराब होना, मरना, उतरना, हटना برباد ہونا، کم ہونا، خراب ہونا، مرنا، اترنا، ہٹنا۔
छीनना-(क्रि०) ज़र्बदस्ती ले लेना, झपट्टा मारना زبردستی لے لینا، جھپٹا مارنا۔
छीना-झपटी-(स्त्री०) कशमकश, नोचा खसोटी, ;जबरदस्ती छीनना کشمکش، نوچا کھسوٹی، زبردستی چھیننا۔
छीलन -(स्त्री०) तराशः, जो कोई चीज़ छीलने से निकले تراشہ، جو کوئی چیز چھیلنے سے نکلے۔
छीलना-(क्रि०) तराशना, पोस्त उतारना, ख़राश करना, हर्फ़ उड़ाना تراشنا، پوست اتارنا، خراش کرنا، حرف اڑانا۔
छुआछूत-(क्रि०) नापाक आदमी का साया, नापाक चीज़ का छू जाना ناپاک آدمی کا سایہ، ناپاک چیز کا چھو جانا۔

छुई-मुई-(स्त्री०) बहुत नाज़ुक, हस्सास, एक किस्म की बूटी जिस के पत्ते आदमी के हाथ लगाने से मुरझा जाते है। بہت نازک، حساس، ایک قسم کی بوٹی جس کے پتے آدمی کے ہاتھ لگانے سے مرجھا جاتے ہیں۔
छुटकारा-(पु०) मुख़लसी, रिहाई, नजात مخلصی، رہائی، نجات۔
छुटपन-(पु०) सिग्रसिनी, लड़कपन, बचपन صغرسنی، لڑکپن، بچپن۔
छुटपुट-(वि०) इक्का–दुक्का, ख़ाल–ख़ाल اکّا دکّا، خال خال۔
छुट्टा-(वि०) आजाद करदः, आजाद, मुजर्रद آزاد کردہ، آزاد، مجرّد۔
छुट्टी-(स्त्री०) रूख़सत, छुट्टी, रिहाई, तअ़तील رخصت، چھٹی، رہائی، تعطیل۔
छुड़ाना-(क्रि०) आज़ाद कराना, रिहा कराना, जुदा कराना, तर्क कराना, खोलना آزاد کرانا، رہا کرانا، جدا کرانا، ترک کرانا، کھولنا۔
छुरा (छुरी)-(पु०) बड़ा चाकू, गोशत काटने का हथियार, लम्बा चाकू जो बन्द न हो सके, छोटा छुरा بڑا چاقو، گوشت کاٹنے کا ہتھیار، لمبا چاقو جو بند نہ ہو سکے، چھوٹا چھرا۔
छुरेबाज़ी-(स्त्री०) छुरा चलाना چھرا چلانا، چھرا مارنا۔
छुहारा-(पु०) खुर्मा, एक किस्म का सूखा खजूर خرما، ایک قسم کا سوکھا کھجور۔
छूहा-(वि०) ख़ाली, खोखला, तहीदस्त خالی، کھوکھلا، تہی دست۔
छूट-(स्त्री०) रिआ़यत, फुर्सत होना, वक्त मिलना, फक्कड़ होना رعایت، فرصت ہونا، وقت ملنا، پھکڑ ہونا۔
छूटना-(क्रि०) खुलना, आज़ाद होना, निकलना, इन्ज़ाल होना کھلنا، آزاد ہونا، نکلنا، انزال ہونا۔
छूत-(स्त्री०) मस, लम्स, नापाक आदमी का सायः, नापाकी مس، لمس، ناپاک آدمی کا سایہ، ناپاکی۔
छूना-(क्रि०) मस करना, हाथ लगाना مس کرنا، ہاتھ لگانا۔
छेड़छाड़-(स्त्री०) छेड़खानी, सिलसिलः जुबानी हंसी मज़ाक़, बात चीत, लड़ाई भड़ाई, खत किताबत چھیڑخانی، سلسلہ، زبانی ہنسی مذاق، بات چیت، لڑائی بھڑائی، خط کتابت۔
छेड़ना-(क्रि०) छूना, हाथ लगाना, गुदगुदानां, मज़ाक करना چھونا، ہاتھ لگانا، گدگدانا، مذاق کرنا۔
छेद-(पु०) सुराख, रोज़न, बिल سوراخ، روزن، بل۔
छेदना-(क्रि०) सुराख़ करना سوراخ کرنا۔
छेना-(पु०) पनीर پنیر
छेनी-(स्त्री०) टांकी, रूखानी, लोहा काटने का औज़ार ٹانکی، رخانی، لوہا کاٹنے کا اوزار۔

छैला-(पु०) बांका, खुशअदा, रंगीला, بانکا، خوش ادا، رنگیلا۔
छोकरा-(पु०) लड़का, नौकर, चेला, ना तर्ज़बेकार لڑکا، نوکر، چیلا، ناتجربہ کار۔
छोटा-(वि०) कोताह, तंग, उम्र मे कम, कमीनः, नीच, सग़ीर, खुर्द کوتاہ، تنگ، عمر سے کم، کمینہ، پنچ، صغیر، خورد
छोड़ना-(क्रि०) नजात देना, बख्शना, माफ करना, तर्क करना, रद करना نجات دینا، بخشنا، معاف کرنا، ترک کرنا، رد کرنا۔
छोर-(पु०) किनारः, सिरा, हद, नोक کنارہ، سرا، حد، نوک۔
छोलदारी-(स्त्री०) छोटा सा डेरा, खेमः چھوٹا سا ڈیرہ، خیمہ۔
छौंकना-(क्रि०) दाग़ करना, बधारना داغ کرنا، بگھارنا۔
छौना-(पु०) नाबालिग़ लड़का, लड़की نابالغ لڑکا، لڑکی۔

ज

जंक्शन-(पु०) मिलने की जगह, ऐसा रेलवे स्टेशन जहाँ दो से ज्यादा लाईनें मिलती हों ملنے کی جگہ، ایسا ریلوے اسٹیشن جہاں دو سے زیادہ لائنیں ملتی ہوں۔
जंग-(स्त्री०) लड़ाई, मअर्कः, दुश्मनी, अ़दावत لڑائی، معرکہ، دشمنی، عداوت۔
ज़ंग-(पु०) सियाही, तारीकी, खुसूसन लोहे का मैल سیاہی، تاریکی، خصوصاً لوہے کا میل۔
जंगम-(वि०) नक़्लपज़ीर, मुतहर्रिक نقل پذیر، متحرک،
जंगल-(पु०) जंगल, सहरा, बियाबान, मैदान, झाड़ी, वीरान जगह, चरागाह جنگل، صحرا، بیابان، میدان، ویران جگہ، چراگاہ۔
जंगला-(पु०) लोहे की सलाखों का दरवाज़ा, गोटे किनारीं का हाशिया जो दुप्पटे में टाँकते हैं। वीरान जगह لوہے کی سلاخوں کا دروازہ، گوٹے کناری کا حاشیہ جو دوپٹے میں ٹانکتے ہیں، ویران جگہ۔
जंगली-(वि०) वहशी, भड़कने वाला, गैर मोहज़्ज़ब, गवाँर وحشی، بھڑکنے والا، غیر مہذب، گنوار۔
जंगी-(वि०) क़ाबिले जंग, फौजी, फसादी, सिपाही, लशकरी, बहादुर قابل جنگ، فوجی، فسادی، سپاہی، لشکری، بہادر۔
जंघा-(स्त्री०) जांघ, रान, सांथल جانگھ، ران، سانتھل۔
जंचना-(क्रि०) जाँचा जाना, आज़माया जाना, इम्तेहान होना, क़ीमत लगना, नजर पर चढ़ना جانچا جانا، آزمایا جانا، امتحان ہونا، قیمت لگنا، نظر پر چڑھنا۔
जंजाल-(पु०) वबाल, आफ़त , मुसीबत, बला, परेशानी, मुशकिल, दुश्वारी وبال، آفت، مصیبت، بلا، پریشانی، دشواری۔
जंजीर-(स्त्री०) दरवाज़े की कुन्डी, बेड़ी, लड़ी, सिलसिला دروازے کی کنڈی، بیڑی لڑی، سلسلہ۔
जंतर-मंतर-(पु०) जादू–टोना, गंडा–ताबीज़, रसदगाह جادو ٹونا، گنڈا تعویذ، رسدگاہ۔
जंतु-(पु०) जानदार, ज़ीरूह جاندار، ذی روح۔

जंत्री (जंतरी)–(स्त्री०) तक़्वीम, वह किताब जिस में नजूमी सितारों की गर्दिश का सालानः हाल तारीखवार दर्ज करते है। تقویم، وہ کتاب جس میں نجومی ستاروں کی گردش کا سالانہ حال تاریخوار درج کرتے ہیں۔
जंबूर (जंबूरा)-(पु०) (ज़ंबूरः) शहद की मख्खी, दाँत निकालने का आलः, कील निकालने का आलः (زنبورہ) شہد کی مکھی، دانت نکالنے کا آلہ، کیل نکالنے کا آلہ،
जमाई (जम्हाई)-(स्त्री०) अगंड़ाई, बदन में तनाव आकर मुंह खुल जाना انگڑائی، بدن میں تناؤ آکر منہ کھل جانا۔
जकड़-(स्त्री०) गिरिफ़्त, पकड़, कब्ज़ा گرفت، پکڑ، قبضہ۔
जकड़ना-(क्रि०) कसकर बांधना, मज़बूत बांधना, हथकड़ी लगाना, मश्कें बाधँना کس کر باندھنا، مضبوط باندھنا، ہتھکڑی لگانا، مشکیں باندھنا۔
ज़ख़म (ज़ख़्म)-(पु०) घाव, नासूर, नुकसान, ज़रर जियाँ زخم، گھاؤ، ناسور، نقصان، ضرر رساں، زیاں۔
जग-(पु०) दुनिया, आ़लम, जहान, लोग دنیا، عالم، جہان، لوگ۔
जगत-(पु०) दुनिया, आ़लम जहान–ज़माना, चलने वाला دنیا، عالم، جہان، زمانہ، چلنے والا۔
जगदीश्वर-(पु०) मालिकुलमुल्क, खुदा, बादशाह مالک الملک، خدا، بادشاہ۔
जगना-(क्रि०) बेदार होना, जागना, होशयार होना, नींद से उठना بیدار ہونا، جاگنا، ہوشیار ہونا، نیند سے اٹھنا۔
जगमग-(वि०) ताबां, आँखे चौधँयाने वाली रोशनी, चमक تاباں، آنکھیں چندھیانے والی روشنی، چمک۔
जगमगाना-(क्रि०) ताबां होना, रोशन करना, चमकाना रोशन होना تاباں ہونا، روشن کرنا، چمکانا، روشن ہونا۔
जगहंसाई-(स्त्री०) बदनामी, रूसवाई, दुनिया का हंसना, आम बदनामी, रूसवाई بدنامی، رسوائی، دنیا کا ہنسنا، عام بدنامی، رسوائی۔
जगह-(स्त्री०) महल, ठिकाना, मुक़ाम, गुन्जाइश, समाई, नशिस्त गाह محل، ٹھکانا، مقام، گنجائش، سمائی، نشست گاہ۔
जगाना-(क्रि०) बेदार करना, नींद से उठांना, होशयार करना بیدار کرنا، نیند سے اٹھانا، ہوشیار کرنا۔
जगन्नाथ-(पु०) मालिकुलमुल्क, इलाहुल–आ़लमीन, ख़ुदा مالک الملک، الٰہ العالمین، خدا۔
जघन्य-(वि०) वहशियानः, अस्फ़ल, नफ़रतअंगेज़ وحشیانہ، اسفل، نفرت انگیز۔
जच्चा-(स्त्री०) वह औरत जिस ने बच्चा जना हो, चालिस दिन तक ज़च्चा وہ عورت جس نے بچہ جنا ہو، چالیس دن تک زچہ

कहलाती है। کہلاتی ہے۔

जज-(पु०) मुन्सिफ, क़ाज़ी मुफती, हाकिमे अदालत, इन्साफ करने वाला منصف، قاضی مفتی، حاکم عدالت، انصاف کرنے والا۔

जटा-(स्त्री०) गेसू, गुन्धे या जमे हुये बाल, जड़, बरगद की दाडही گیسو، گندھے یا جمے ہوئے بال، برگد کی داڑھی۔

जटिल-(वि०) पेचीदः, मुश्किल, बहुत उलझा हुआ मसअला, उलझी हुयी बात پیچیدہ، مشکل، بہت الجھا ہوا مسئلہ، الجھی ہوئی بات۔

जठराग्नि-(स्त्री०) गर्मिए—मेअ़दः, हाज़िमः گرمیٔ معدہ، ہاضمہ۔

जड़-(वि० स्त्री०) जामिद, बेहिस, बुन्यािद बेख़, जड़, अस्ल جامد، بے حس، بنیاد، بیخ، جڑ، اصل۔

जडना-(क्रि०) मिलाना, जोड़ना मारना, लगाना, जमाना, गीबत करना, शिकायत करना ملانا، جوڑنا، مارنا، لگانا، جمانا، غیبت کرنا، شکایت کرنا۔

जड़ाई-(स्त्री०) मुरस्साकारी, जड़वाने वाला काम, जडने की मज़दूरी مرصع کاری، جڑنے والا کام، جڑنے کی مزدوری۔

जड़ाऊ-(वि०) मुरस्साकार, मुरस्सः, जवाहेरात से जड़ा हुआ مرصع کار، مرصع، جواہرات سے جڑا ہوا۔

जड़ी-(स्त्री०) अ़क़ार, वह दवा जो किसी पेड़ की जड़ हो عقار، وہ دوا جو کسی پیڑ کی جڑ ہو۔ (عقار) کھیتی کی زمین، گھر کا سامان، پانی۔

जड़ी-बूटी-(स्त्री०) अ़क़ाक़ीर, किसी पेड़ की जड़ और फूल और पत्ते जो दवा के काम आते है। عقاقیر، کسی پیڑ کی جڑ اور پھول اور پتے جو دوا کے کام آتے ہیں۔

जताना-(क्रि०) आगाह करना, खबरदार करना, बताना, होशयार करना, ताकीद करना, याद दिलाना آگاہ کرنا، خبردار کرنا، بتانا، ہوشیار کرنا، تاکید کرنا، یاد دلانا۔

जत्था-(पु०) गुरोह, टोली, जमाअ़त—भीड़, अज़दहाम, इत्तेफाक़, इत्तेहाद, ताकत گروہ، ٹولی، جماعت، بھیڑ، اژدہام، اتفاق، اتحاد، طاقت

जन-(पु०) रआया, लोग, जमाअ़त رعایا، لوگ، جماعت، محکوم

जनक-(पु०) वालिद, बाप والد، باپ

जनड़ी-(पु०) वालिदः, माँ, मादर والدہ، ماں، ماتا، مادر۔

जनगणना-(स्त्री०) मर्दुमशुमारी, आबादी की गिनती करना مردم شماری، آبادی کی گنتی کرنا۔

जनतंत्र-(पु०) जम्हूरी—निज़ाम, जम्हूरियत جمہوری نظام، جمہوریت

जनता-(स्त्री०) अ़वाम, गिरोह, बहुत से आदमी, कौम, इन्सान عوام، گروہ، بہت سے آدمی، قوم، انسان۔

जनना-(क्रि०) पैदा करना, तौलीद, बच्चे को जन्म देना پیدا کرنا، تولید، بچے کو جنم دینا۔

जननी-(स्त्री०) वालिदः, माँ, पैदा करने वाली माँ والدہ، ماں، پیدا کرنے والی ماں۔

जनपद-(पु०) बल्द, आबादी, बस्ती بلد، آبادی، بستی۔

जनवरी-(पु०) पहले अंग्रेजी महीने का नाम है। پہلے انگریزی مہینے کا نام ہے۔

जनवासा-(पु०) वह जगह जहाँ दुल्हा और बारातियों को ठहराने का इन्तेज़ाम किया हो وہ جگہ جہاں دولہا اور باراتیوں کے ٹھہرنے کا انتظام کیا ہو۔

जनसंख्या-(स्त्री०) आबादी, बाशिन्दों की गिन्ती, बस्ती آبادی، باشندوں کی گنتی، بستی۔

जनसंपर्क-(पु०) राब्तए—आम्मः, अ़वामी राब्तः رابطۂ عامہ، عوامی رابطہ

जनाज़ा-(पु०) लाश, मुर्दाः जिस्म, ताबूत لاش، مردہ جسم، تابوت۔

जनाना-(वि०) वह मर्द जो औरतों की हरकत करे, ज़न्खः, हिजड़ा, पर्दाः में रहने वाली औरतों का मकान وہ مرد جو عورتوں کی حرکت کرے، زنخا، ہجڑا، پردہ میں رہنے والی عورتوں کا مکان۔

जनाब-(पु०) हज़रत, हुजूर, क़िबला حضرت، حضور، قبلہ، محترم

जनेऊ-(पु०) ज़ुन्नार, वह तागा जो हिन्दू गले और बग़ल के बीच डाले रहते हैं। زنار، وہ تاگا جو ہندو گلے اور بغل کے بیچ ڈالے رہتے ہیں۔

जन्नत-(स्त्री०) जन्नत, बाग, बहिश्त, स्वर्ग جنت، باغ، بہشت، سورگ۔

जन्म-(पु०) पैदाइश, विलादत پیدائش، ولادت۔

जन्म-दिन-(पु०) यौमे—पैदाइश, सालगिरह, पैदा होने का दिन یوم پیدائش، یوم ولادت، سالگرہ، پیدا ہونے کا دن۔

जन्मभूमि-(स्त्री०) जाए—पैदाइश, मौलिद, जिस जगह पैदाइश हो, आबाई वतन جائے پیدائش، مولد، جس جگہ پیدائش ہوئی ہو، آبائی وطن

जन्माष्टमी-(स्त्री०) जनम अष्टमी, हिन्दुओं में भादोंबदी की आठवीं तारीख जिस दिन कृष्ण जी के पैदाईश की खुशी मनाई जाती है। جنم اشٹمی، ہندوؤں میں بھادوں بدی کی آٹھویں تاریخ جس دن کرشن جی کے پیدائش کی خوشی میں منائی جاتی ہے۔

जप-(पु०) विर्द, वज़ीफः ख़्वानी, ورد، وظیفہ خوانی۔

जप-तप-(पु०) औरादो—वज़ाइफ़, इ़बादत, बन्दगी, रियाज़त اوراد و وظائف، عبادت، بندگی، ریاضت۔

जपना-(क्रि०) वज़ीफःख़्वानी,तस्बीहख़ानी, खुदा को याद करना وظیفہ خوانی، تسبیح خوانی، خدا کو یاد کرنا۔

जब-(अ०) जिस वक्त, जिस सूरत में, हरगाह جس وقت، جس صورت میں، ہرگاہ۔

जबड़ा-(पु०) दहन की हड्डी का वह—हिस्सा जिस में दाँत जड़े होते है। कल्लः دہن، دہانہ کی ہڈی کا وہ حصہ جس میں دانت جڑے ہوتے ہیں۔ کلہ۔

जबरदस्त-(वि०) ज़बरदस्त, ताक़तवर, زبردست، طاقتور،

तवाना, क़वी—गालिब توانا، قوی، غالب۔

जबान (जुबान)-(स्त्री०) लिसान, बोल चाल, नुत्क़ لسان، بول چال، نطق۔

ज़ब्त-(वि०) निगहबानी, हिफाजत, होशयारी, रुकावट, कैद, पाबन्दी نگہبانی، حفاظت، ہوشیاری، رکاوٹ، قید، پابندی۔

जमघट-(पु०) मज्मअ, भीड़, हजूम مجمع، بھیڑ، ہجوم۔

जमना-(क्रि०) क़ाइम होना, जगह पकड़ लेना, बस्ता, एक ही जगह खड़ा हो जाना, दिल पर असर होना قائم ہونا، جگہ پکڑنا یا پکڑلینا، بستہ، ایک ہی جگہ کھڑا ہوجانا، دل پر اثر ہونا۔

जमा-(वि०) कुल, तमाम, सब, सारा, मीज़ान, जमाअत, गिरोह کل، تمام، سب، سارا، میزان، جماعت، گروہ۔

जमाई-(पु०) अगंड़ाई, बदन में, तनाव आकर मुंह का खुल जाना (जम्हाई) انگڑائی، بدن میں تناؤ آکر منہ کا کھل جانا۔ (جمہائی)

जमात-(स्त्री०) जमाअत, पार्टी, गिरोह, टोली, मजलिस, क्लास جماعت، پارٹی، گروہ، ٹولی، مجلس، کلاس۔

जमादार-(पु०) गिरोह से काम—लेने वाला, बहश्ती, भंगी और उनका अफसर گروہ سے کام لینے والا، بہشتی، بھنگی اور ان کا افسر

ज़मानत-(स्त्री०) ज़िम्मेदारी, किफ़ालत, ज़ामनी ذمہ داری، کفالت، ضامنی، ضمانتی۔

ज़मानती-(पु०) ज़ामिन, जिम्मेदार ضامن، ذمہ دار۔

ज़माना-(क्रि०) क़ाइम करना, मुनजमिद करना जोड़ना, क़ायम होना قائم کرنا، منجمد کرنا، جوڑنا، قائم ہونا

ज़माना-(पु०) ज़मानः, दौर, अर्सः, मुद्दत, दुनिया زمانہ، دور، عرصہ، مدت، دنیا۔

जमा-पत्र-(पु०) लेन पर्चः لین پرچہ۔

जमाव-(पु०) जमावट, इज्माअ़, इंज़िमाद جماوٹ، انضمام، انضاد۔

ज़मींदार-(पु०) ज़मीन का मालिक, ज़मीन काश्त करने वाला, काश्तकार زمین کا مالک، زمین کاشت کرنے والا، کاشتکار۔

ज़मीकंद-(पु०) एक क़िस्म की तरकारी, शकरकंद, कचालू ایک قسم کی ترکاری، شکرقند، کچالو۔

जमीन-(स्त्री०) ज़मीन(ज़मीं), अर्ज़, मुल्क, देश, खाक, मिट्टी, बुनियाद زمین (زمیں) ارض، ملک، دیش، خاک، مٹی، بنیاد۔

जयंती-(स्त्री०) सालगिरह, जुबली, जश्ने—सालगिरह سالگرہ، جبلی، جشن سالگرہ۔

जय-(स्त्री०) कामरानी, फ़त्ह, नुसरत کامرانی، فتح، نصرت۔

जय-जयकार-(स्त्री०) जय—जय का नारः جے جے کا نعرہ۔

जयमाला-(स्त्री०) जयमाला, सेहराए—कामराबी جے مالا، سہرۂ کامیابی

ज़रदा (ज़र्दा)-(पु०) मीठे जर्द रंग का चावल, पित, सफरा, पान में खाने की तम्बाकू میٹھے زرد رنگ کا چاول (زردہ) پت، سفرا، پان میں کھانے کی تمباکو۔

जरसी (जर्सी)-(स्त्री०) ऊनी बनयाइन اونی بنیائین۔

ज़रा-(वि०) थोड़ा, बहुत कम تھوڑا، بہت کم۔

जरा-(स्त्री०) बुढ़ापा, ज़ईफ़ी, कुहनःसाली بڑھاپا، ضعیفی، کہنہ سالی۔

जरायु-(पु०) आंवल, बच्चःदानी, रहम آنول، بچہ دانی، رحم۔

जरिया-(पु०) ज़रिअः वसीलः, वास्तः, सब्ब, वजह ذریعہ، وسیلہ، واسطہ، سبب، وجہ۔

ज़री-(स्त्री०) सुनहरी तार, सोने का तार, कलाबत्तू का बना कपड़ा سنہری تار، سونے کا تار، کلابتو کا بنا کپڑا۔

जरीब-(स्त्री०) ज़मीन नापने का एक खास पैमानः, असा, लाठी زمین ناپنے کا ایک خاص پیمانہ، عصا، لاٹھی۔

ज़रूर-(क्रि० वि०) वाजिब, लाज़िम बात जिस का होना फ़र्ज हो, अटल واجب، لازم بات جس کا ہونا فرض ہو، اٹل۔

ज़रूरत-(स्त्री०) हाजत, ख्वाहिश, मांग, तलब حاجت، خواہش، مانگ، طلب۔

जर्जर-(वि०) बोसीदः, फ़र्सूदः بوسیدہ، فرسودہ، گندہ۔

ज़र्रा-(पु०) मादे का बहुत छोटा टुकड़ा, रेज़ः, थोड़ा, क़लील مادے کا چھوٹا ٹکڑا، ریزہ، تھوڑا، قلیل۔

जर्राह-(पु०) ज़ख्मों का चीर फाड़ करने वाला (सर्जन) زخموں کا چیر پھاڑ کرنے والا (سرجن)

जल-(पु०) पानी, आब پانی، آب۔

जल-क्रीड़ा-(स्त्री०) आबबाज़ी, पानी के खेल जैसे "वाटर—पोलो" آب بازی، پانی کے کھیل جیسے "واٹرپولو"

जलचर-(पु०) आबी जानवर, हशरातुलमा, पानी में चलने वाले जानवर آبی جانور، حشرات الماء، پانی میں چلنے والا جانور

जलज-(पु०) आबी, कंवल, मोती, मछली آبی، کنول، موتی، مچھلی۔

जलतरंग-(पु०) एक बाजा, पानी, मौज या लहर ایک باجے کا نام، موج یا لہر۔

जलदस्यु-(पु०) बहरी, क़ज्ज़ाक़ باہری قزاق۔

जलधि-(पु०) समुंदर, बह्र (बहर) سمندر، بحر (بحر)

जलन-(स्त्री०) सोजिश, जलने की हालत, गर्मी, गुस्सः, कीनः, अदावत سوزش، جلنے کی حالت، گرمی، غصہ، کینہ، عداوت۔

जलना-(क्रि०) आग लगना, दाग़ लगना, राख होना, रौशन होना آگ لگنا، داغ لگنا، راکھ ہونا، روشن ہونا۔

जलपान-(पु०) नाश्ता, खानापीना ناشتہ، کھانا پانی۔

जलमार्ग-(पु०) आबी रास्तः, बहरी रास्तः, दरयाई रास्ता آبی راستہ، بحری راستہ، دریائی راستہ۔

जलयान-(पु०) बहरी जहाज़, जहाज़ بحری جہاز، جہاز۔

जलवायु-(स्त्री०) आबो—हवा آب و ہوا۔

जलसा-(पु०) मज़मअ़, बैठक, नशिस्त مجمع، بیٹھک، نشست۔

जलाना-(क्रि०) आग लगाना, चिराग़ آگ لگانا، چراغ۔

रोशन करना, गुस्सः दिलाना, तंग करना, दिक़ करना, सताना — روشن کرنا، غصہ دلانا، تنگ کرنا، دق کرنا، ستانا۔

जलाशय-(पु०) तालाब, झील — تالاب، جھیل۔

ज़लील-(वि०) ज़लील, रूसवा, बदनाम, कमीनः, ख़्वार — ذلیل، رُسوا، بدنام، کمینہ، بے عزت، خوار۔

जलूस (जुलूस)-(पु०) तख़्त नशीनी, बैठना, नशिस्त, बादशाहों या अमीरों की सवारी निकलना — تخت نشینی، بیٹھنا، نشست، بادشاہوں یا امیروں کی سواری نکلنا۔

जलोदर-(पु०) इस्तिसक़ा, पेट में पानी पड़ जाने का मर्ज़ — استسقاء، پیٹ میں پانی پڑجانے کا ایک خطرناک مرض، جلندھر۔

जल्दबाज़-(वि०) जल्दी करने वाला, तेजी से काम लेने वाला — جلدی کرنے والا، تیزی سے کام لینے والا۔

जल्दी-(क्रि०, वि०) फौरन, कम से कम वक्त में, फुर्ती से तेज़ी से — فوراً، کم سے کم وقت میں، پھرتی سے، تیزی سے

जल्लाद-(पु०) फाँसी देने वाला, ज़ान लेने वाला, बेरहम़, बेदर्द, ज़ालिम — پھانسی دینے والا، جان لینے والا، بے رحم، بے درد، ظالم۔

जवान-(वि० पु०)मर्द या औरत, मज़बूत, ताक़तवर, दिलेर, बालिग मर्द या औरत — مرد یا عورت، مضبوط، طاقتور، دلیر، بالغ مرد یا عورت۔

जवाब-(पु०) सवाल की ज़िद जो कुछ लिख कर या ज़बानी पूछा जाय, जोड़ सवाल का हल — سوال کی ضد جو کچھ لکھ کر یا زبانی پوچھا جائے۔ جوڑ سوال کا حل۔

जवाबदेही-(स्त्री०) जिम्मेदारी — ذمہ داری۔

जवाबी-(वि०) झगड़ालू, जवाब तलब, खत या तार, दुहरा कार्ड — جھگڑالو، جواب طلب، خط یا تار، دوہرا کارڈ۔

जवाहर-(पु०) क़ीमती पत्थर, अल्मास, याक़ूत, लअ़ल, हीरा — قیمتی پتھر، الماس، یاقوت، لعل، ہیرا۔

जस्ता (जरत्त)-(पु०) कम कम, कही कहीं से — کم کم، کہیں کہیں سے

जहन्नुम-(पु०) गहरा कुआँ, दोज़ख — گہرا کنواں، دوزخ۔

ज़हर-(पु०) सम्म, वह चीज जिसके खाने से इन्सान मर जाय, हलाहल, गुस्सः, गज़ब — سَم، وہ چیز جس کے کھانے سے انسان مر جائے، ہلاہل، غصہ، غضب۔

ज़हरीला-(वि०) मस्मूम, जहर से भरा हुआ फितनः अंगेज़ — مسموم، زہر سے بھرا ہوا، فتنہ انگیز۔

जहां-(अ०) जिस जगह, जिस मुक़ाम पर, जिस वक्त, जिस घड़ी — جس جگہ، جس مقام پر، جس وقت، جس گھڑی۔

जहाज़-(पु०) बहुत बड़ी कश्ती, सामान और आदमियों को सवार करके दूसरे मुल्क में ले जाने वाली नाव — بہت بڑی کشتی، سامان اور آدمیوں کو سوار کرکے دوسرے ملک میں لے جانے والی ناؤ۔

जहाज़रानी-(स्त्री०) जहाज़ चलाने का पेशः — جہاز چلانے کا پیشہ۔

जहान-(पु०) दुनिया, आ़लम — دُنیا، عالم۔

जांघ-(स्त्री०) रान, ज़ानू — ران، زانو، گھٹنے کے اوپر کا حصہ۔

जांघिया-(पु०) लन्गोट, कच्छा — لنگوٹ، کچھا۔

जांच-(स्त्री०) तफ़्तीश, अन्दाजः, तखमीनः, तहक़ीक़ात — تفتیش، اندازہ، تخمینہ، تحقیقات۔

जांच-पड़ताल-(स्त्री०) जांच–पड़ताल, तहक़ीक़ात — جانچ پڑتال، تحقیقات۔

जागना-(क्रि०) बेदार होना, सो कर उठना, होशयार होना — بیدار ہونا، سو کر اٹھنا، ہوشیار ہونا۔

जागरण-(पु०) बेदारी, शबबेदारी — بیداری، شب بیداری۔

जागरूक-(वि०) बेदार, बेदारमग़ज़ — بیدار، بیدار مغز۔

जागीर-(स्त्री०) वह जमीन जो बादशाह या हुकूमत की तरफ से इनाम के तौर पर दी जाय — وہ زمین جو بادشاہ یا حکومت کی طرف سے انعام کے طور پر دی جائے۔

जागृति (जाग्रति)-(स्त्री०) होशयारी, अक्ल, समझ, जागने की हालत — ہوشیاری، عقل، سمجھ، جاگنے کی حالت۔

जाट-(पु०) एक जात जिसका प्रेशा काश्तकारी है। सीधा और भोला भाला आदमी — ایک ذات جس کا پیشہ کاشتکاری ہے۔ سیدھا اور بھولا بھالا آدمی۔

जाड़ा-(पु०) सर्दी, खुन्की, ठंड — سردی، خنکی، ٹھنڈ۔

जातक-(पु०) जातक, बच्चः — جاتک، بچہ۔

जात-पांत (जातिपांति)-(स्त्री०) ज़ात पात, क़ौम क़बीलः, अस्ल–नस्ल — ذات پات، قوم، قبیلہ، اصل نسل۔

जाति-(स्त्री०) ज़ात, नस्ल, नौअ़, जिंस — ذات، نسل، نوع، جنس۔

जादू-(पु०) सेहर,शोअबदः, अफसूँ, टोना, असर, तासीर, कशिश — سحر، شعبدہ، افسوں، ٹونا، اثر، تاثیر، کشش۔

जादूगर-(पु०) साहिर शोअब्द:बाज, जादू करने वाला, साहिर, सियाना — ساحر، شعبدہ باز، جادو کرنے والا، ساحر، سیانا۔

जादू-टोना-(पु०) सेहर, अफ़सूं, मन्तर — سحر، افسوں، منتر۔

जान-(स्त्री०) रूह, ज़िन्दगी, ताक़त, क़ूवत, प्यारा बेटा — رُوح، زندگی، طاقت، قوت، پیارا بیٹا۔

जानकारी-(स्त्री०) वाक़फ़ियत, आगाही, दानिस्त — واقفیت، آگاہی، دانست۔

जानदार-(वि०) जान रखने वाला, ज़ीरूह, ताकतवर, क़वी, मज़बूत — جان رکھنے والا، ذی رُوح، طاقتور، قوی، مضبوط۔

जानना-(क्रि०) वाकिफ़ होना, आगाह होना, मालूम करना, आशना होना — واقف ہونا، آگاہ ہونا، معلوم کرنا، آشنا ہونا۔

जानपहचान-(स्त्री०) शनासाई, वाक़फ़ियत, जानपहचान — شناسائی، واقفیت، جان پہچان۔

जान-माल-(पु०) जानो–माल — جان و مال۔

जानवर-(पु०) जानदार हैवान, बेवकूफ, अहमक़ — جاندار حیوان، بیوقوف، احمق، نالائق۔

जाना-(क्रि०) रवानः होना, चलना, सरकना, टलना — روانہ ہونا، چلنا، سرکنا، ٹلنا۔

जाप (जप)—(पु०) विर्द, वज़ीफ़ः — وِرد، وظیفہ۔

जामन-(पु०) वह दही या छाछ जिससे दही जमाते है। — وہ دہی یا چھاچھ جس سے دہی جماتے ہیں۔

जामाता-(पु०) दामाद — داماد، بیٹی کا شوہر۔

जामुन-(पु०) ऊदे रंग का एक कसैला फल — اُودے رنگ کا ایک کسیلا پھل۔ (جامن)

जायक-(पु०) पीला चंदन — پیلا چندن۔

जायदाद-(स्त्री०) मकान, ज़मीन, आराज़ी, माल, अस्बाब, जेवर, पूँजी, असासः — مکان، زمین، آراضی، مال، اسباب، زیور، پونجی، اثاثہ

जारी-(वि०) रवाँ, बहता हुआ, बढ़ता हुआ, लगातार, मुसलसल, बराबर — رواں، بہتا ہوا، بڑھتا ہوا، لگاتار، مسلسل، برابر۔

जारी करना-(क्रि०) राइज करना, लागू करना, नाफिज़ करना — رائج کرنا، لاگو کرنا، نافذ کرنا۔

जाल-(पु०) दाम, जअ़ल (जाल) सुराखदार चीज, जादू — دام، جعل (جال)، سوراخ دار چیز، جادو، کپڑا۔

जालसाज़-(वि०) जअ़लसाज़ी — جعل سازی۔

जाल-ज़ंजाल-(स्त्री०) झझंट — جھنجھٹ۔ اُلجھاؤ۔

जाला-(पु०) जाल, जाला मकड़ी का बानाया गया जाल, रोशन दान — جال، جالا، مکڑی کا بنایا گیا جال، روشن دان۔

जालिनी-(स्त्री०) कददू, तरोई, परवल की लता — کدو، تروئی، پرول کی لتا۔

जाली-(स्त्री०) जअ़ली (ज़ाली) फ़र्जी, छेद, खाना — جعلی (جالی)، فرضی، چھید، سوراخ، خانہ۔

जालीदार-(वि०) ख़ानादार, हल्क़ेदार चीज़ — خانہ دار، حلقہ دار چیز۔

ज़ालिम-(वि०) नीच, बेवकूफ, जाहिल — نیچ، بیوقوف، جاہل۔

जावक-(स्त्री०) मेंहदी, एक किस्म का सूर्ख रंग जो लाख से तैयार किया जाता है। — مہندی، ایک قسم کا سُرخ رنگ جو لاکھ سے تیار کیا جاتا ہے

जासूस-(पु०) मुख़बिर, खुफियः, पुलिस — مخبر، خفیہ، پولیس،

जासूसी-(स्त्री०) जासूसी, मुख़बिरी, भेद मालूम करना, राज़ जू — جاسوسی، مخبری، بھید معلوم کرنا، راز جو۔

ज़ाहिर-(वि०) जाहिर, मालूम होना, साफ–साफ — ظاہر، معلوم ہونا، صاف صاف۔

जाहिल-(वि०) जाहिल, गँवार, बेपढ़ा लिखा — جاہل، گنوار، بے پڑھا لکھا۔

जिंदगी-(स्त्री०) जिंदगी, जीवन — زندگی، جیون، حیات۔

जिंदा-(वि०) जिंदः, जीवित, जीता — زندہ، جیوت، جیتا، جینا، قائم رہنا۔

जिक्र-(पु०) ज़िक्र, तज़किरः, चर्चा — ذکر، تذکرہ، چرچا۔

जिगर-(पु०) जिगर, कलेजा, यकृत, मन, जान — جگر، کلیجہ، یکرت، مَن، جان۔

जिज्ञासा-(स्त्री०) तजस्सुस, कुरेद, तलाश, खोज़ दरयाफत — تجسّس، کرید، تلاش، کھوج، دریافت۔

जिज्ञासु-(वि०) मुतजस्सिस, तलाश करने वाला — متجسّس، تلاش کرنے والا۔ ڈھونڈھنے والا۔

जितना-(वि०) जितना, जिसक़दर — جتنا، جس قدر۔

ज़िद-(स्त्री०) ज़िद, जबरजस्ती करना, मुख़ालिफ — ضد، زبردستی کرنا، مخالف۔

जिधर-(अ०) जिस जानिब, जिस तरफ — جس جانب، جس طرف۔

जिन-(पु०) गौतम बुद्ध, जैसे, जिनको, जिनसे — گوتم بدھ، جیسے، جن کو، جن سے۔

ज़िम्मा-(पु०) अ़हद, अमानत, सुपुर्दगी — عہد، امانت، سپردگی۔

ज़िम्मेदार-(वि०) जिम्मःदार, जवाबदेह, ज़ामिन — ذمّہ دار، جواب دہ، ضامن۔

ज़िम्मेदारी-(स्त्री०) ज़िम्मःदारी, जवाबदेही, ज़ामिनी — ذمہ داری، جواب دہی، ضامنی۔

जिरह-(जिरह) जिरह, ज़ख़्म, घाव, सवाल जो गवाहों से सच की जांच के लिए पूछे जांय। — جرح، زخم، گھاؤ، سوال جو گواہوں سے سچ کی جانچ کے لئے پوچھا جائے۔

ज़िराफ-(पु०) ज़राफ़ः, एक जानवर — زرافہ، ایک دھاری دار جانور۔

ज़िला-(पु०) जिला, सूबा, प्रांत का हिस्सा — ضلع، صوبہ، پرانت کا حصّہ

ज़िलाधीश-(पु०) डिस्ट्रिकट मजिस्ट्रेट, जिला—अधिकारी, कलेक्टर — ڈسٹرکٹ مجسٹریٹ، ضلع اَدھیکاری، کلکٹر۔

जिलाना-(क्रि०) मरते हुऐ को मरने से बचाना, जिन्दः करना, ताज़गी बख्शना — مرتے ہوئے کو مرنے سے بچانا، زندہ کرنا، تازگی بخشنا

जिल्द-(स्त्री०) खाल, चमड़ा का पोस्त, किताब का पुटठा — کھال، چمڑے کا پوست، کتاب کا پٹھا۔

जिल्दसाज़-(पु०) जिल्द बांधने वाला — جلد باندھنے والا۔

जिस्म-(पु०) जिस्म, बदन, देह — جسم، بدن، دیہہ۔

जिहाद (जेहाद)-(पु०) काफिरों से लड़ना — کافروں سے لڑنا۔

जिहवा-(स्त्री०) जबान की नोक या सिरा — زبان کی نوک یا سِرا۔

जी-(पु०) ख़ातिर, तबीअ़त, मिजाज़ — خاطر، طبیعت، مزاج۔

जीजा-(पु०) बहनोई, दुल्हा भाई, बहन का शौहर — بہنوئی، دولہا بھائی، بہن کا شوہر۔

जीजी-(स्त्री०) आपा, बाजी — آپا، باجی۔

जीत-(स्त्री०) फ़तह, कामयाबी, नफअः फायदः — فتح، کامیابی، نفع، فائدہ۔

जीतना-(क्रि०) फ़तह करना, गालिब आना, कामयाब होना — فتح کرنا، غالب آنا، کامیاب ہونا۔

जीन-(स्त्री०) चारजामा, घोडे की पीठ पर रखने की गद्दी, काठी — چارجامہ، گھوڑے کی پیٹھ پر رکھنے کی گدّی، کاٹھی۔

जीना-(क्रि०) जिन्दः रहना, जिन्दगी गुज़ारना, हयात — زندہ رہنا، زندگی گذارنا، حیات رہنا۔

जीभ-(स्त्री०) ज़बान, जबान की तरह कोई चपटी चीज़, लेसान, बोल चाल — زبان، زبان کی طرح کوئی چپٹی چیز، لسان، بول چال۔

जीमना-(क्रि०) तनावुल करना, खाना खाना — تناول کرنا، کھانا کھانا۔

जीर्ण-(वि०) बोसीदः, सालखुर्दः, नहीफ़ो—नज़ार — بوسیدہ، سال خوردہ، نحیف و نزار

जीर्ण-शीर्ण-(वि०) फ़र्सूद, बोसीदः, पुराना, ख़स्ता हाल — فرسودہ، بوسیدہ، پرانا، خستہ حال۔

ज़ीरा-(पु०) ज़ीरः, फूलों की ज़र्दी, ज़रेगुल — زیرہ، پھولوں کی زردی، زرگل

जीवंत-(वि०) ज़िंदः, जानदार, ज़ीरूह — زندہ، جاندار، ذی روح۔

जीव-(पु०) जानदार, ज़ीरूह, रूहे हैवानी, रूह — جاندار، ذی روح، روح حیوانی، روح۔

जीव-आत्मा-(पु०) रूह, जान — روح، جان۔

जीवट-(पु०) हौसलः, शुजाअत, मर्दानगी — حوصلہ، شجاعت، مردانگی۔

जीवधारी-(वि०) जानदार, ज़ीरूह, ताक़तवर, चुस्त चालाक, दौलतमन्द — جاندار، ذی روح، طاقتور، چست، چالاک، دولتمند۔

जीवन-(पु०) जिंदगी, हयात, ज़ीस्त, जान रूह, वजूद — زندگی، حیات، زیست، جان، روح، وجود۔

जीवनी-(स्त्री०) सवानेह उम्री, किसी शख़्स के हालाते जिन्दगी, तज़किरः जिन्दगी—नामः — سوانح عمری، کسی شخص کے حالاتِ زندگی، تذکرہ، زندگی نامہ۔

जीव-विज्ञान-(पु०) हयातीयात (इल्मुलहयात) जानवरों और पौधों का इल्म, ब्यालोजी (Biology) — حیاتیات (علم الحیات) جانوروں اور پودوں کا علم، بیالوجی۔

जीवा-(स्त्री०) कमान की डोरी, तांत, जिंदगी, रोज़ी — کمان کی ڈوری، تانت، زندگی، روزی۔

जीवाणु-(पु०) जुर्सूमः, वह छोटा कीड़ा जो खुर्दबीन के बगैर नज़र नहीं आता — جرثومہ، وہ چھوٹا کیڑا جو خوردبین کے بغیر نظر نہیں آتا۔

जीविका-(स्त्री०) रोज़ी, रिज़्क़, रोज़गार, मुलाज़मत — روزی، رزق، روزگار، ملازمت۔

जीवित-(वि०) ज़िंदः, जानदार, ज़ीरूह ताक़तवर — زندہ، جاندار، ذی روح، طاقتور۔

जुआ-(पु०) जुआ, क़िमारबाज़ी, शर्त से दाँव लगाना — جُوا، قماربازی، شرط سے داؤں لگانا۔

जुआरी-(पु०) जुएबाज़, क़िमारबाज़ — جوئے باز، قمارباز۔

जुकाम-(पु०) ज़ुकाम, सरदी, एक बीमारी — زکام، سردی، ایک بیماری

जुगत-(स्त्री०) तदबीर, दानाई, साज़िश, हिकमत, चालाकी, उस्तादी — تدبیر، دانائی، سازش، حکمت، چالاکی، استادی۔

जुगनू-(पु०) पटबीजना, एक उड़ने वाला कीड़ा जिस के बदन से रात के वक़्त रोशनी निकलती है। — پٹ بیجنا، ایک اڑنے والا کیڑا جس کے بدن سے رات کے وقت روشنی نکلتی ہے۔

जुगाली-(स्त्री०) नशख़्वार, जानवरों का अपने चारे को मेअदे में से निकाल कर दोबारा चबाना — نشخوار، جانوروں کا اپنے چارے کو معدے میں سے نکال کر دوبارہ چبانا۔ پاگر کرنا۔

जुगुप्सा-(स्त्री०) मलामत, मजम्मत, कराहत — ملامت، مذمت، کراہت

जुटना-(क्रि०) जमा होना, जुट जाना, मिल जाना, साज़िश करना — جمع ہونا، جُٹ جانا، مل جانا، سازش کرنا۔

जुटाना-(क्रि०) जमा करना, मिला देना — جمع کرنا، ملا دینا۔

जुड़ना-(क्रि०) मुबाशरत करना, शामिल होना, शरीक होना — مباشرت کرنا، شامل ہونا، شریک ہونا۔

जुड़वां-(वि०) तुवाम, हमज़ाद, जुड़वां, मुलहक़ — توام، ہمزاد، جڑواں، ملحق۔

जुतना-(क्रि०) कोशिश करना, किसी काम पर ज़बरदस्ती लगाया जाना — کوشش کرنا، کسی کام پر زبردستی لگایا جانا۔

जुताई-(स्त्री०) कुल्बःरानी, खेत में हल चलाना, अराज़ी की काश्त होना — کلبہ رانی، کھیت میں ہل چلانا، اراضی کی کاشت ہونا۔

जुदाई-(स्त्री०) अलग होना, दूर होना, वियोग — الگ ہونا، دور رہنا، ویوگ۔

जुरमाना (जुर्माना)-(पु०) तावान, माली सज़ा — تاوان، مالی سزا۔

जुर्म-(पु०) क़ुसूर, गुनाह क़ाबिले सज़ा — قصور، گناہ، قابل سزا۔

जुर्राब (जुराब)-(स्त्री०) मोज़ा, पैर में पहनने वाला — موزہ، پیر میں پہننے والا۔

जुलाब (जुल्लाब)-(पु०) दस्त आवर दवा, मुसहल, ऐसी दवा जिससे दस्त आवे — دست آور دوا، مسہل، ایسی دوا جس سے دست آوے

जुलाहा-(पु०) जुलाहा, नूरबाफ़, कपड़ा बुनने वाला पारचः बाफ — جولاہا، نورباف، کپڑا بُننے والا، پارچہ باف۔

जुलूस-(पु०) आदमियों का हुजूम, ताजपोशी — آدمیوں کا ہجوم، تاجپوشی

ज़ुल्फ़-(स्त्री०) काकुल, गेसू, गुंधे हुऐ बाल — کاکل، گیسو، گندھے ہوئے بال۔

ज़ुल्म-(पु०) जबरदस्ती, आफ़त, मुसीबत — زبردستی، آفت، مصیبت۔

जूं-(स्त्री०) सुपुश, जैसे, मिस्ल, ज़बान — سپش، جیسے، مثل، زبان۔

जूझना-(क्रि०) भिड़ना — بھڑنا۔

जूठन-(स्त्री०) झूटन, पसखुर्दः, बची कुची ख़ोराक — جھوٹن، پس خوردہ، بچی کھچی خوراک۔

जूठा-(वि०) झूठा मक्कार फरेबी झूठ बोलने वाला — جھوٹا، مکار، فریبی، جھوٹ بولنے والا۔

जूड़ा-(स्त्री०) परिन्द की कलग़ी, बटी हुयी रस्सी پرند کی کلغی، بٹی ہوئی رسّی۔
जूड़ी-(स्त्री०) लर्ज़ः, तपे–लर्ज़ः لرزہ، تپ لرزہ۔
जूता (जूती)-(पु०) जूता, (जूती) कफ़श جوتا (جوتی) کفش۔
जूही-(स्त्री०) जूही, यासमन جوہی، یاسمن۔
जेठ-(पु०) शौहर का बड़ा भाई, हिन्दी साल का दूसरा महीना شوہر کا بڑا بھائی، ہندی سال کا دوسرا مہینہ۔
जेठानी (बड़ी)-(स्त्री०) शौहर के बड़े भाई की बीवी شوہر کے بڑے بھائی کی بیوی۔
जेब-(स्त्री०) पाकेट, खीसा پاکٹ، کھیسا۔
जेबकतरा-(पु०) दूसरो के जेबकाट कर नक़दी निकालने वाला دوسروں کی جیب کاٹ کر نقدی نکالنے والا۔
जेब-खर्च-(पु०) ऊपर का खर्च, छोट्टे मोटे अख़राजात की रक़म اُوپر کا خرچ، چھوٹے موٹے اخراجات کی رقم۔
जेबी-(वि०) छोटी जेब, जो जेब में रखा जा सके چھوٹی جیب، جو جیب میں رکھا جا سکے۔
जेल-(स्त्री०) कैद खानः, जिंदान, बन्दी खानः قیدخانہ، زندان، بندی خانہ۔
जेलखाना-(पु०) कैदखानः, ज़न्दान قیدخانہ، زندان۔
ज़ेवर-(पु०) ज़ेब देने वाला, ज़ेब व ज़ीनत زیب دینے والا، زیب وزینت،
जैसा-(वि०) जैसा, उस तरह का, हू–ब–हू جیسا، اُس طرح کا، ہو بہ ہو۔
जैसे-(अ०) जैसे, उस तरह جیسے، اُس طرح۔
जैसे-तैसे-(अ०) किसी तरह से
जोंक-(स्त्री०) अलक़, ज़लू, कोई ऐसा शख्स जो किसी के लिये तबाही बन जाये علق، زلو، کوئی ایسا شخص جو کسی کے لئے تباہی بن جائے۔
जो-(स०) जो, वह, उस جو، وہ، اُس۔
जोखिम-(स्त्री०) ख़तरः, मुश्किल काम, अन्देशः, डर, नुक़सान घाटा خطرہ، مشکل کام، اندیشہ، ڈر، نقصان، گھاٹا۔
जोगिन-(स्त्री०) वह औरत जो तर्क दुनिया करके फ़क़ीरी इख़्तेयार करले وہ عورت جو ترکِ دُنیا کرکے فقیری اختیار کرلے۔
जोगिया-(वि०) गेरवा रंग, एक रागनी, एक किस्म का कबूतर گیروا رنگ، ایک راگنی، ایک قسم کا کبوتر۔
जोगी-(पु०) फ़कीर, दुरवेश, जादूगर, शोबदः बाज़ فقیر، درویش، جادوگر، شعبدہ باز۔
जोड़-(पु०) जमा, दो, जुफ़्त, बराबर, हम पल्लः جمع، دو، جفت، برابر، ہم پلہ۔
जोड़-तोड़-(स्त्री०) साज़बाज़, साज़िश, तदबीर, तरकीब سازباز، سازش، تدبیر، ترکیب۔
जोड़ना-(क्रि०) मिलाना, सीना, मीज़ान देना ملانا، سینا، میزان دینا۔
जोड़ा-(पु०) जुफ्त, एक सी दो चीज़ें جفت، ایک سی دو چیزیں
जोड़ीदार-(पु०) हमपल्लः, दोस्त ہم پلہ، جوڑی دار، دوست۔
जोत-(स्त्री०) काश्त, ज़राअत کاشت، زراعت۔
जोतदार-(पु०) मज़ारेअ, काश्तकार مزارع، کاشتکار۔
जोतना-(क्रि०) मसरूफ करना, हल चलाना, काम में लगाना مصروف کرنا، ہل چلانا، کام میں لگانا۔
जोर-(पु०) ज़ोर, ताक़त, कूवत, तवानाई, बस, क़ाबू زور، طاقت، قوت، توانائی، بس، قابو۔
जोरदार-(वि०) ज़ोरदार, क़वी, ताक़तवर زوردار، قوی، طاقتور۔
जोरशोर-(पु०) ज़ोरोशोर, जोशो ख़रोश, शिद्दत, शौक़ मेहनत زور وشور، جوش وخروش، شدّت، شوق، محنت۔
जोरू–(स्त्री०) ज़ौजः/बीवी زوجہ / بیوی۔
जोश-(पु०) जज़्बात का बेक़ाबू होना جذبات کا بے قابو ہونا۔
जोशीला-(वि०) जोश में भरा हुआ جوش میں بھرا ہوا۔
जोहना-(क्रि०) इंतिज़ार करना, तलाश करना, खोजना انتظار کرنا، تلاش کرنا، کھوجنا۔
जोहारी-(स्त्री०) सलाम سلام۔
जौ-(पु०) शईर, एक किस्म का अनाज जो गेहूँ की तरह होता है उस की रोटी खाई जाती है। شعیر، ایک قسم کا اناج جو گیہوں کی طرح ہوتا ہے اُس کی روٹی کھائی جاتی ہے۔
जौहर-(पु०) कीमती पत्थर, लुब–लुबाब, हुनर, कमाल قیمتی پتھر، لب لباب، ہنر، کمال۔
जौहरी-(पु०) जवाहेरात का सौदागार جواہرات کا سوداگر۔
ज्ञात-(वि०) मालूम, मारूफ़ معلوم، معروف۔
ज्ञाता-(पु०) आलिम, आरिफ़, दाना عالم، عارف، دانا۔
ज्ञान-(पु०) इल्म, मअरफ़त, इर्फ़ान, दानिश, अक्ल علم، معرفت، عرفان، دانش، عقل۔
ज्ञानी-(वि०) आरिफ़, ज़की, दाना, खुदा शिनास, आलिम फाज़िल عارف، ذکی، دانا، خُداشناس، عالم فاضل۔
ज्ञापन-(पु०) याददाश्त,अर्ज़दाश्त یادداشت، عرضداشت
ज्ञेय-(वि०) दानिस्तनी, क़ाबिले–फ़हम دانستنی، قابلِ فہم۔
ज़्यादती-(स्त्री०) कसरत, ज़ुल्म, जर्ब, ज़बरदस्ती کثرت، ظلم، ضرب، زبردستی۔
ज़्यादा-(वि०) ज़ियादः, फाज़िल, बहुत, फालतू زیادہ، فاضل، بہت، فالتو۔
ज्यामिति-(स्त्री०) इल्मुलमिसाहत, उ़क्लीदिस علم المساحت، اقلیدس۔
ज्येष्ठ-(वि०) कलां, बरतर, सीनियर کلاں، برتر، سینئر۔
ज्यों-(अ०) मानिदं, मिस्ल مانند، مثل۔
ज्यों-त्यों-(अ०) ज्यूँ–त्यूँ, जैसा था वैसा جیوں تیوں، جیسا تھا ویسا
ज्योति-(स्त्री०) रोशनी, नूर, शोलः, बीनाई روشنی، نور، شعلہ، بینائی۔

ज्योतिष-(पु०) इल्मे–नुजूम, अख़्तरशनासी — علم نجوم، اختر شناسی -

ज्योतिषी-(पु०) नुजूमी, मुनज्जिम, अख़्तरशनास — نجومی، منجم، اختر شناس

ज्योनार (जेवनार)-(स्त्री०) तआम, खाना — طعام، کھانا -

ज्वर-(पु०) बुख़ार, तप — بخار، تپ -

ज्वलंत-(वि०) रोशन, ताबनाक — روشن، تابناک -

ज्वलनशील-(वि०) आतिशगीर, सोज़ा, इश्तिआलपजीर — آتش گیر، سوزا، اشتعال پذیر -

ज्वार-(स्त्री०) मद, पड़ोस, हमसाया — مد، پڑوس، ہمسایہ -

ज्वार-भाटा-(वि०) मद्दो–जज़्र, समुन्द्र का उतार चढ़ाव — مد و جزر، سمندر کا اُتار چڑھاؤ -

ज्वाला (ज्वाल)–(स्त्री०) शोलः, लौ, आग, सोजिश — شعلہ، لَو، آگ، سوزش -

ज्वालामुखी-(पु०) आतिशफ़िशां पहाड़, वह पहाड़ जिसमें से आग निकलती हो। — آتش فشاں، وہ پہاڑ جس میں سے آگ نکلتی ہو -

झ

झंकार (झनकार)-(स्त्री०) शीशे या चीनी के बर्तन के टूटने की आवाज़, मोर का कूकना, पाज़ेब की झन झन — شیشے یا چینی کے برتن کے ٹوٹنے کی آواز، مور کا کوکنا، پازیب کی جھن جھن -

झँकिया-(स्त्री०) रोशनदान, जाली — روشن دان، جالی -

झंखाड़-(पु०) कांटेदार पेड़, पेड़ का सूखा हुआ तना, बिना पत्तों के पेड़, ऊर्दू में सिर्फ "झाड़" के साथ बोलते हैं। जैसे झाड़ झंकार — کانٹے دار پیڑ، پیڑ کا سوکھا ہوا تنا، بنا پتوں کے پیڑ، اُردو میں صرف "جھاڑ" کے ساتھ بولتے ہیں۔ جیسے جھاڑ جھنکار -

झंझट-(पु०) कज़ीयः, झगड़ा, तकरार, वबाल, दिक़्क़त — قضیہ، جھگڑا، تکرار، وبال، دقت

झंझा-(पु०) तूफ़ान, आंधी — طوفان، آندھی

झंझावात-(पु०) तूफ़ाने–बादोबारां, तूफान — طوفانِ باد و باراں، طوفان

झंडा-(पु०) अलम, पर्चम — علم، پرچم -

झंडी-(स्त्री०) छोटा झंडा, कागज़ या कपड़े के कतरन — چھوٹا جھنڈا، کاغذ یا کپڑے کے کترن -

झक-(स्त्री०) खब्त, बकवास, फ़ूजूल बातें, दीवानगी — خبط، بکواس، فضول باتیں، دیوانگی -

झकझक-(स्त्री०) झगड़ा, तकरार, बक–बक — جھگڑا، تکرار، بک بک -

झकझोरना-(क्रि०) झकोरना, तेज़ हिलाना, धक्का, झटका — جھکورنا، تیز ہلانا، دھکا، جھٹکا -

झकोरा-(पु०) (झकोला) हिलना, लहराना, हवा का तेज़ झोंका — جھکولا، ہلنا، لہرانا، ہوا کا تیز جھونکا -

झक्की-(वि०) ख़ब्ती, ज़िद्दी, बकवासी, जियादः बोलने वाला — خبطی، ضدی، بکواسی، زیادہ بولنے والا -

झख-(स्त्री०) झक, चमकदार, रौशन, मुनव्वर, साफ, उजाला ज़र्क़ बर्क़ — جھک، چمکدار، روشن، منور، صاف، اُجالا، زرق برق

झगड़ना-(क्रि०) फ़साद करना, तकरार करना, जिद्द करना — فساد کرنا، تکرار کرنا، ضد کرنا -

झगड़ा-(पु०) फ़साद, तकरार, हुज्जत, बहस — فساد، تکرار، حجت، بحث -

झगड़ालू-(वि०) फ़सादी, शरीर, बदख़ू, हुज्जती, तकरार करने वाला — فسادی، شریر، بدخو، حجتی، تکرار کرنے والا -

झट-(अ०) फौरन, जल्दी से, दफअतन — فوراً، جلدی سے، دفعتاً -

झटकना-(क्रि०) झाड़ना, जोर से हिलाना — جھاڑنا، زور سے ہلانا

झटका-(पु०) सदमः, आफत, टक्कर, नुकसान, खेसारः — صدمہ، آفت، ٹکر، نقصان، خسارہ -

झटकारना–(क्रि०) (झटकना) ज़ोर से हिलाना, जुम्बिश देना — جھٹکنا، زور سے ہلانا، جنبش دینا

झटपट-(अ०) फौरन, आनन–फ़ानन, दफ़अतन — فوراً، آناً فاناً، دفعتاً -

झड़ना-(क्रि०) गिरना, टपकना, बचत होना, दम होना, इन्ज़ाल होना — گرنا، ٹپکنا، بچت ہونا، دم ہونا، انزال ہونا -

झड़प-(स्त्री०) हल्की सी लड़ाई, तकरार, तेज़ी, गर्मी, गुस्सा — ہلکی سی لڑائی، تکرار، تیزی، گرمی، غصہ -

झड़ी-(स्त्री०) लगातार बारिश, आँसू की क़तार — لگاتار بارش، آنسوؤں کی قطار -

झनझनाहट-(स्त्री०) झन झन होना, गुस्सा, नाराज़गी, सनसनाहट, सोज़िश, जलन — جھن جھن ہونا، غصہ، ناراضگی، سنسناہٹ، سوزش، جلن

झपकना-(क्रि०) आँखें बन्द होना, शर्मिन्दः होना, आँख मारना, डरना — آنکھیں بند ہونا، شرمندہ ہونا، آنکھ مارنا، ڈرنا -

झपकी-(स्त्री०) ग़ुनूदगी, ज़रा सी देर के लिये नींद आना — غنودگی، ذرا سی دیر کے لئے نیند آنا

झपटना-(क्रि०) हमला करना, जल्द जाना, हाथ मारना — حملہ کرنا، جلد جانا، ہاتھ مارنا -

झपट्टा-(पु०) जस्त, चगुँल या पन्जा मारना — جست، چنگل یا پنجہ مارنا -

झमेला-(पु०) झगड़ा, फसाद, न पसद हालात — جھگڑا، فساد، ناپسند حالات -

झरना-(पु०) आबशार, चश्मः, पानी की चादर, जारी होना — آبشار، چشمہ، پانی کی چادر، جاری ہونا -

झरोखा-(पु०) दरीचः, ग़ुर्फ़ा, रौशनदान — دریچہ، غرفہ، روشن دان

झलक-(स्त्री०) चमक, जलवः, तजल्ली, आबो ताब, रौनक, अक़्स — چمک، جلوہ، تجلی، آب و تاب، رونق، عکس -

झलकना-(क्रि०) अक़्स जाहिर होना, नुमायाँ होना, कुछ कुछ चमकना — عکس ظاہر ہونا، نمایاں ہونا، کچھ کچھ چمکنا -

झलकी-(स्त्री०) हल्की सी झलक, वह जलवः जो पूरी तरह से न दिखाया गया हो — ہلکی سی جھلک، وہ جلوہ جو پوری طرح سے نہ دکھایا گیا ہو

झलाई-(स्त्री०) टाँका लगाना, टाँका लगाने की मज़दूरी — ٹانکا لگانا، ٹانکا لگانے کی مزدوری۔

झलाईगर-(पु०) टाँका लगाने वाला — ٹانکا لگانے والا۔

झल्लाना-(क्रि०) गुस्सा होना, जलना, सोज़िश होना, किसी बात का देर तक असर रहना — غصہ ہونا، جلنا، سازش ہونا، کسی بات کا دیر تک اثر رہنا۔

झांई-(स्त्री०) साया, परछायी, चेहरे का दाग़, चाँद का धब्बा — سایہ، پرچھائی، چہرے کا داغ، چاند کا دھبہ۔

झांकना-(क्रि०) छुपकर देखना, लम्हे भर के लिय आना — چھپ کر دیکھنا، لمحے بھر کے لیے آنا۔

झांकी-(स्त्री०) ज़ियारत, मंज़र, झलकी, नज़ारः, दीद, नुमाइश — زیارت، منظر، جھلکی، نظارہ، دید، نمائش۔

झांझ-(स्त्री०) मजीरा, चल्प, गुस्सा, तैश, बे सबरी, बेताबी, ख़्वाहिश — مجیرا، چلپ، غصہ، طیش، بے صبری، بیتابی، خواہش۔

झांसा-(पु०) फरेब, धोका, आस, जुल — فریب، دھوکہ، آس، جل۔

झाग-(पु०) कफ़, फेन, गुस्से में आदमी के मुँह से निकला करते है। पानी के उबलने पर जो सुफेद सुफेद निकलता है। — کف، پھین، غصے میں آدمی کے منہ سے نکلا کرتے ہیں۔ پانی کے اُبلنے پر جو سفید نکلتا ہے۔

झाड़-(पु०) फ़ानूस, सूखा पेड, एक किस्म की आतशबाज़ी — فانوس، سوکھا پیڑ، ایک قسم کی آتشبازی۔

झाड़-झंखाड़-(पु०) घास फूस, शिकस्तः, खत, जगंल के ख़ारदार पेड़ — گھاس پھوس، شکستہ خط، جنگل کے خاردار پیڑ۔

झाड़न-(पु०) साफ़ी, छलनी, गर्दगुबार झाड़ने का कपड़ा, झाड़ने का अमल — صافی، چھلنی، گرد غبار جھاڑنے کا کپڑا، جھاڑنے کا عمل۔

झाड़ना-(क्रि०) साफ करना, दम करना, सरज़िनिश करना, आड़े हाथों लेना, ज़लील करना — صاف کرنا، دم کرنا، سرزنش کرنا، آڑے ہاتھوں لینا، ذلیل کرنا۔

झाड़-फानूस-(पु०) एक किस्म की आतशबाज़ी, एक किस्म का शमअदान — ایک قسم کی آتشبازی، ایک قسم کا شمع دان

झाड़-फूंक-(स्त्री०) पढ़कर दम करना, मक्कारी, अय्यारी, शुअबदःबाजी — پڑھ کر دم کرنا، مکاری، عیاری، شعبدہ بازی۔

झाड़ी-(स्त्री०) जगंल, छोटे काँटे का पेड़, वह जगह जहाँ छोटे–छोटे काँटेदार पेड़ हों — جنگل، چھوٹے کانٹے کا پیڑ، وہ جگہ جہاں چھوٹے چھوٹے کانٹے دار پیڑ ہوں۔

झाडू-(पु०) जारोब, दुमदार सितारः, तिनकों का बना कूड़ा साफ करने का आलः — جاروب، دُم دار ستارہ، تنکوں کا بنا کوڑا صاف کرنے کا آلہ۔

झापड़-(पु०) थप्पड़, जो हाथ से मुँह पर मारते हैं। — تھپڑ، جو ہاتھ سے منہ پر مارتے ہیں۔

झाल-(पु०, स्त्री०) झांझ, तेजी, कड़वा, गुस्सा, जलन, मचल — جھانجھ، تیزی، کڑوا، غصہ، جلن، مچل۔

झालर-(स्त्री०) किनारः, हाशियः पल्लः — کنارہ، حاشیہ، پلہ۔

झिझक-(स्त्री०) झगड़ा, तकरार, बक बक — جھگڑا، تکرار، بک بک۔

झिड़कना-(क्रि०) डाँटना, डपटना, बुरा भला कहना — ڈانٹنا، ڈپٹنا، برا بھلا کہنا۔

झिड़की-(स्त्री०) डाँट डपट, लअनत, मलामत, घुड़की — ڈانٹ ڈپٹ، لعنت، ملامت، گھڑکی۔

झिरी-(स्त्री०) दराज़ शिगाफ़, पानी का वह गड़ढा जिसमें इधर उधर से पानी जमा हो जाय — دراز، شگاف، پانی کا وہ گڑھا جس میں اِدھر اُدھر سے پانی جمع ہو جائے۔

झिलमिलाना-(क्रि०) चराग़ या सितारों का टिमटिमाना और चमकना — چراغ یا ستاروں کا ٹمٹمانا اور چمکنا۔

झिल्ली-(स्त्री०) पर्दः, आदमी और जानवर के गोश्त का पतला पोस्त जो आर पार दिखाई दे, आँख का बारीक जाला — پردہ، آدمی اور جانور کے گوشت کا پتلا پوست جو آرپار دکھائی دے، آنکھ کا باریک جالا۔

झींगुर-(पु०) (चर्गद) एक किस्म का कीड़ा जो नमी से पैदा हो जाता है। — (چرغد)، ایک قسم کا کیڑا جو نمی سے پیدا ہو جاتا ہے۔

झीना-(वि०) बारीक, महीन — باریک، مہین۔

झील-(स्त्री०) दलदल, नीची ज़मीन जिसमें पानी भंरा हो, बहुत बड़ा ताल — دلدل، نیچی زمین جس میں پانی بھرا ہو، بہت بڑا تال۔

झुंझलाना-(क्रिं०) गुस्सा होना, ख़फ़ा होना, नाराज़ होना — غصہ ہونا، خفا ہونا، ناراض ہونا۔

झुंझलाहट-(स्त्री०) गुस्सा, खफ़गी, नाराजगी — غصہ، خفگی، ناراضگی۔

झुंड-(पु०) ग़ोल, डार, आदमियों की भीड़, बहुत से पेड़ जो एक जगह हों — گول، ڈار، آدمیوں کی بھیڑ، بہت سے پیڑ جو ایک جگہ ہوں

झुकना (झुक)-(क्रि०) ख़म होना, ख़मीदः होना, नीचा होना, आजज़ी से मिलना — خم ہونا، خمیدہ ہونا، نیچا ہونا، عاجزی سے ملنا

झुकाव-(पु०) ख़मीदगी, मैलान, रूझान — خمیدگی، میلان، رجحان۔

झुग्गी-(स्त्री०) झोपड़ी — جھونپڑی۔

झुटपुटा-(पु०) सफ़ेदःदम, सुबह या शाम की सियाही, दोनों वक्त मिलना — سفیدہ دم، صبح یا شام کی سیاہی، دونوں وقت ملنا۔

झुठलाना-(क्रि०) झूठ साबित करना — جھوٹ ثابت کرنا۔

झुनझुना-(पु०) बच्चों का एक खिलौना जिसमें ककंर पड़े होते हैं। — بچوں کا ایک کھلونا جس میں کنکر پڑے ہوتے ہیں۔

झुमका-(पु०) सुरैया, अ़क्दे–सुरैया, ख़ोशा, कानों का एक जेवर — ثریا، عقدِ ثریا، خوشہ، کانوں کا ایک زیور۔

झुरमुट-(पु०) अंबोह, हलकः, हुजूम, जमे गफ़ीर, औरतों का हल्क़ा — انبوہ، حلقہ، ہجوم، جم غفیر، عورتوں کا حلقہ۔

झुरी-(स्त्री०) झुर्री, शिकन, सिलवट जो कमजोरी या बुढ़ापे में खाल ढीली पड़ जाती हैं — جھرّی، شکن، سلوٹ جو کمزوری یا بڑھاپے میں کھال ڈھیلی پڑ جاتی ہے۔

झुलसना-(क्रि०) जलना, आग लगना, जलाना, गुस्सः होना — جلنا، آگ لگانا، جلانا، غصہ ہونا۔

झुलाना-(क्रि०) हरकत देना, हिलाना, टालना, झूले में बैठाकर हिलाना — حرکت دینا، ہلانا، ٹالنا، جھولے میں بیٹھ کر ہلانا۔

झूठ-(पु०) किज़्ब, पस खुर्दः, गलत, मकर मर्क, फरेब — کذب، پس خوردہ، غلط، مکر و فریب۔

झूठ-मूठ-(अ०) मज़ाक से, यूँ ही, हँसी से — مذاق سے، یونہی، ہنسی سے

झूठा-(वि०) झूट बोलने वाला, धोकेबाज़, मक्कार, फरेबी — جھوٹ بولنے والا، دھوکے باز، مکّار، فریبی۔

झूमना-(क्रि०) हिलना, मसताना चाल चलना, लहराना, बदन और सर को हिलाना — ہلنا، مستانہ چال چلنا، لہرانا، بدن اور سر کو ہلانا

झूमर-(पु०) पेशानी का एक जेवर — پیشانی (ماتھے) کا ایک زیور۔

झूलना-(क्रि०) उम्मीदवार रहना, झूंटे लेना, पैंग बढ़ाना — امیدوار رہنا، جھونٹے لینا، پینگ بڑھانا۔

झूला-(पु०) झोंका, झकोला — جھونکا، جھکولا۔

झेंप-(स्त्री०) खिफ्फ़त, शर्मिंदगी, नेदामत, शर्मसारी — خفّت، شرمندگی، ندامت، شرمساری

झेंपना-(क्रि०) शर्माना, ख़फ़ीफ़ होना, लजाना, आँख चुराना — شرمانا، خفیف ہونا، لجانا، آنکھ چرانا۔

झेलना-(क्रि०) अंगेज करना, बर्दाश्त करना, उठाना, पचाना — انگیز کرنا، برداشت کرنا، اٹھانا، پچانا۔

झोंक-(स्त्री०) हचकोला, खमीदगी, नशे की गफलत — ہچکولا، خمیدگی، نشے کی غفلت۔

झोंकना-(क्रि०) खर्च करना, उड़ाना, आग की तरफ फेंकना — خرچ کرنا، اڑانا، آگ کی طرف پھینکنا۔

झोंका-(पु०) अचानक आने वाली नींद, गुनूदगी, हिलोरा, झटका — اچانک آنے والی نیند، غنودگی، ہلورا، جھٹکا۔

झोंटा-(पु०) पेंग, झूले के आगे पीछे हरकत करना, औरतों के सर के बाल — پینگ، جھولے سے آگے حرکت کرنا، عورتوں کے سر کے بال

झोंपड़ा (झोंपड़ी)-(पु०) छप्पर या फूस का कच्चा मकान — چھپّر یا پھوس کا کچا مکان۔

झोल-(स्त्री०) सिलवट, ढीलापन, चर्स, सीधा न चलना — سلوٹ، ڈھیلاپن، چرس، سیدھا نہ چلنا۔

झोला-(पु०) थैला, खिर्कः, फालिज, रअशा, हाथ का इशारः — تھیلا، خرقہ، فالج، رعشہ، ہاتھ کا اشارہ۔

झोली-(स्त्री०) छोटी थैली, दामन जो कुछ माँगने के लिये किसी के सामने फैलाये जाये — چھوٹی تھیلی، دامن جو کچھ مانگنے کے لئے کسی کے سامنے ہاتھ پھیلائے جائیں۔

झोलेदार-(वि०) रसदार, जिस पर मुलम्मा हुआ हो, जिस पर झोल पड़ता हो। — رس دار، جس پر ملمع ہوا ہو، جس پر جھول پڑتا ہو۔

झौंझट-(स्त्री०) झगड़ा तकरार, हुज्जत, वबाल — جھگڑا، تکرار، حجّت، وبال۔

झौंद-(पु०) झोंझ पेट, ख्वाहिश, चस्का, खारिश, घोंसला — جھونجھ پیٹ، خواہش، چسکا، خارش، گھونسلا۔

झौड़-(स्त्री०) कहासुनी, डांट फटकार — کہاسنی، ڈانٹ پھٹکار۔

झौर-(पु०) गुच्छा, खोशः, बाली — گچھا، خوشہ، بالی۔

झौरे-(क्रि०वि०) पास नज़दीक, साथ, करीब — پاس، نزدیک، ساتھ، قریب۔

झौवा-(पु०) झौआ, बड़ा टोकरा — جھوا، بڑا ٹوکرا۔

झौहाना-(क्रि०) गुस्से में बोलना — غصّے میں بولنا۔

ट

टंकक-(पु०) टाइपिस्ट, टाइप करने वाला, टाइप का काम करने वाला, चाँदी का सिक्का, सिक्के ढालने का कारखाना, टकसाल — ٹائپسٹ، ٹائپ کرنے والا، ٹائپ کا کام کرنے والا، چاندی کا سکہ، سکے ڈھالنے کا کارخانہ، ٹکسال۔

टंक-(पु०) चार माशे की एक तौल, गुस्सा, पत्थर काटने और गढ़ने की टाँकी, कुदाल, फरसा, तलवार, तलवार की म्यान, सख्त या नागवार आवाज़, हिम्मत, दिलेरी, जोश — چار ماشے کی ایک تول، غصہ، پتھر کاٹنے اور گڑھنے کی ٹانکی، کدال، پھرسہ، تلوار کی میان، سخت یا ناگوار آواز، ہمت، دلیری، جوش

टँकना-(क्रि०) सिलना टाँका जाना, सिलाई के लिये अटकाया जाना, सिल का कुटना — سلنا، ٹانکا لگانا، سلائی کے لئے اٹکایا جانا، سل کا کوٹنا۔

टँकवाना-(क्रि०) सिलवाना, सिल का कुटवाना — سلوانا، سل کا کٹوانا۔

टंका-(पु०) टंक नाम की पुरानी तौल, टका, सिक्का — ٹنک نام کی پرانی تول، ٹکا، سکہ۔

टँकाई-(स्त्री०) टाँकने का काम — ٹانکنے کا کام۔

टँकाना-(क्रि०) टाँके लगवाना, सिल—कुटवाना — ٹانکے لگوانا، سل کٹوانا۔

टंकिका-(स्त्री०) टाँकी, छेनी — ٹانکی، چھینی۔

टंकौरी-(स्त्री०) बहुत छोटी तराजू — بہت چھوٹی ترازو

टंग-(पु०) टाँग, कुल्हाड़ी, फरसा, चार माशे की एक तौल — ٹانگ، کلہاڑی، پھرسہ، چار ماشے کی ایک تول۔

टँगड़ी-(स्त्री०) छोटी टाँग, पैर, अडगा बतौर तहक़ीर, अड़ंगे लगाने वाला — چھوٹی ٹانگ، پیر، اڑنگا بطور تحقیر، اڑنگے لگانے والا۔

टंगण-(पु०) एक खार जो सोने चाँदी गलाने और दवाओं के काम आता है। (सोहागा) — ایک کھار جو سونا چاندی گلانے اور دواؤں کے کام آتا ہے (سہاگہ)

टक-(स्त्री०) नज़र, ताकने का अ़मल, एक टक आसरा देखते रहना — نظر، تاکنے کا عمل، ایک ٹک آسرا دیکھتے رہنا۔

टकटकाना-(क्रि०) नज़र भर कर किसी तरफ देखते रहना — نظر بھر کر کسی طرف دیکھتے رہنا۔

टंकण (टंकन)-(पु०) टाइपिंग, टाइप करना, सिक्कों की ढलाई, टाइप–राइटर — ٹائپنگ، ٹائپ کرنا، سکوں کی ڈھلائی، ٹائپ رائٹر۔

टंकार-(स्त्री०) टनटनाहट, टनाका, कमान की ताँत की आवाज़, गुलैल की आवाज़, झंकार — ٹنٹناہٹ، ٹناکا، کمان کی تانت کی آواز، غلیل کی آواز، جھنکار

टंकी-(स्त्री०) हौज़, हौदी — حوض، ہودی، ناندہ۔

टंगना-(क्रि०) आवेज़ाँ होना, लटकाना, फाँसी पर चढाया जाना, अलगनी — آویزاں ہونا، لٹکانا، پھانسی پر چڑھایا جانا، الگنی۔

टंच-(वि०) तैयार, ठीक ठाक — تیار، ٹھیک ٹھاک،

टंटा-(पु०) झगड़ा, फ़साद, लड़ाई तकरार, फ़ालतू, सामान का फैलाव — جھگڑا، فساد، لڑائی، تکرار، فالتو سامان کا پھیلاؤ۔

टंडैल-(पु०) मज़दूरों का अफ़सर, मैग़ज़ीन का दारोग़ा — مزدوروں کا افسر، میگزین کا داروغہ۔

टकटकी-(स्त्री०) ताक, नज़र, नज़ारः, एक नज़र भर कर देखना — تاک، نظر، نظارہ، ایک نظر بھر کر دیکھنا۔

टक टोना-(क्रि०) अन्दाज़ करना, अन्दाज़ः लगाना, टटोलना — اندازہ کرنا، اندازہ لگانا، ٹٹولنا۔

टकटोहन-(पु०) अन्दाज़ः लगाना, टटोल कर देखना, छूकर देखना — اندازہ لگانا، ٹٹول کر دیکھنا، چھو کر دیکھنا۔

टकराना-(क्रि०) मुतसादिम होना, तलाश करना, एक दूसरे से टक्कर हो जाना, दो की टक्कर करा देना — متصادم ہونا، تلاش کرنا، ایک دوسرے سے ٹکر ہو جانا، دو کی ٹکر کرا دینا۔

टकसाल-(स्त्री०) दारूज़्ज़र्ब, वह जगह जहाँ सिक्के ढाले जायें — دارالضرب، وہ جگہ جہاں سکے ڈھالے جائیں۔

टकसाली-(वि०) मे़यारी, जाँचा हुआ, माना हुआ, आज़मूदः, खरा, दुरूस्त, राईज — معیاری، جانچا ہوا، مانا ہوا، آزمودہ، کھرا، درست، رائج۔

टका-(पु०) दो पैसे का सिक्का, रूपया, नक़दी, दौलत, मालो ज़र — دو پیسے کا سکہ، روپیہ، نقدی، دولت، مال و زر۔

टक्कर-(स्त्री०) तसादुम, दो चीजों का आपस में लड़ जाना, नुकसान, बराबरी, मुशाबेहत — تصادم، دو چیزوں کا آپس میں لڑ جانا، نقصان، برابری، مشابہت۔

टखना-(पु०) टखनः, पाँव की वह उभरी हुयी हड्डी जो ऐड़ी और पिंडली के बीच में होती है। — ٹخنہ، پاؤں کی وہ ابھری ہوئی ہڈی جو ایڑی اور پنڈلی کے بیچ میں ہوتی ہے۔

टटोलना-(क्रि०) इंदियः लेना, ख़ुफ़िया दरयाफ़्त करना, आज़माना — عندیہ لینا، خفیہ دریافت کرنا، آزمانا۔

टट्टी-(स्त्री०) बाँस का छप्पर या पर्दः हिजाब, पाख़ाना — بانس کا چھپر یا پردہ، حجاب، پاخانہ۔

टट्टू-(पु०) काबू, ताक़त, छोटे क़द का घोड़ा — قابو، طاقت، چھوٹے قد کا گھوڑا۔

टपकना-(क्रि०) क़तरः क़तरः गिरना, रह रह कर दर्द होना — قطرہ قطرہ گرنا، رہ رہ کر درد ہونا۔

टप्पा-(पु०) कूद, फाँद, फ़ासलः, मुकाम, मरहलः — کود، پھاند، فاصلہ، مقام، مرحلہ۔

टब-(पु०) कंडाल बड़ा बर्तन, जो कपड़े धोने या नहाने के काम आये — کنڈال بڑا برتن، جو کپڑے دھونے یا نہانے کے کام آئے۔

टमटम-(स्त्री०) दो पहियों वाली ऊँची घोड़ा गाड़ी — دو پہیوں والی اونچی گھوڑا گاڑی۔

टमाटर-(पु०) एक फल का नाम जिससे सलाद बनाया जाता है। — ایک پھل کا نام جس سے سلاد بنایا جاتا ہے۔

टरकाना-(क्रि०) टरख़ाना, टालना, बहाना करना, — ٹرخانا، ٹالنا، بہانہ کرنا۔

टर्राना-(क्रि०) (टरटराना) बकबक करना, गुल मचाना, मेढक की आवाज निकालना — (ٹرٹرانا) بک بک کرنا، غل مچانا، مینڈھک کی آواز نکالنا۔

टलना-(क्रि०) सरकना, मिटना, अपनी जगह से हटना — سرکنا، مٹنا، اپنی جگہ سے ہٹنا۔

टसर-(स्त्री०) कच्चा रेशम, एक किस्म का अदनः दर्जे का रेशम — کچا ریشم، ایک قسم کا ادنیٰ درجے کا ریشم۔

टसुआ-(पु०) आँसू — آنسو۔

टहनी-(स्त्री०) शाख़, डाली — شاخ، ڈالی۔

टहल-(स्त्री०) ख़िदमत, मुलाज़मत, फ़र्ज़, मेहनत, मशक़्क़त, चहल कदमी — خدمت، ملازمت، فرض، محنت، مشقت، چہل قدمی۔

टहलना-(क्रि०) चहलक़दमी करना, गश्त लगाना — چہل قدمی کرنا، گشت لگانا۔

टहलुआ (टहलुवा)-(पु०) ख़ादिम, ख़िदमतगार, मुलाज़िम, नौकर — خادم، خدمتگار، ملازم، نوکر۔

टांकना-(क्रि०) सीना, आवेज़ाँ करना, लिखना, याददाश्त रखना — سینا، آویزاں کرنا، لکھنا، یادداشت رکھنا۔

टांका-(पु०) सीवन, सिलाई — سیون، سلائی۔

टांग-(स्त्री०) पैर, जाँघ से लेकर ऐड़ी तक का हिस्सा — پیر، جانگھ سے لیکر ایڑی تک کا حصہ۔

टांगना-(क्रि०) आवेज़ाँ करना, लटकाना, फाँसी देना آویزاں کرنا، لٹکانا، پھانسی دینا۔

टांड़-(स्त्री०) मचान, चबूतरा, दीवार में लगा हुआ तख़्ता مچان، چبوترہ، دیوار میں لگا ہوا تختہ۔

टाट-(पु०) पलास, मोटा कपड़ा, सन का बना हुआ कपड़ा, चटाई پلاس، موٹا کپڑا، سن کا بنا ہوا کپڑا، چٹائی۔

टाप-(स्त्री०) सुम, घोड़े का सुम थाप, हाथ मारने की आवाज़ سُم، گھوڑے کا سُم تھاپ، ہاتھ مارنے کی آواز۔

टापू-(पु०) जज़ीरः, जमीन का वह हिस्सा जो पानी से चारों तरफ घिरा हो جزیرہ، زمین کا وہ حصّہ جو پانی سے چاروں طرف گھرا ہو

टाल-(स्त्री०) जलाने की लकड़ी की दुकान, बहाना साज़ी, लैतो–लअल جلانے کی لکڑی کی دوکان، بہانہ بازی،

टालना-(क्रि०) बाज़ रखना, मुलतवी करना, इन्कार करना, हटाना باز رکھنا، ملتوی کرنا، انکار کرنا، ہٹانا۔

टाल-मटोल-(स्त्री०) हील:, बहान:, देर लगाना حیلہ، بہانہ، دیر لگانا۔

टिंडा-(पु०) सब्ज़ रंग की एक तरकारी जो टमाटर के बराबर होती है। سبز رنگ کی ایک ترکاری جو ٹماٹر کے برابر ہوتی ہے۔

टिक-टिक-(स्त्री०) घड़ी की आवाज़, घोड़े को हाँकने के लिये बोला जाने वाला लफ़्ज़ گھڑی کی آواز، گھوڑے کو ہانکنے کے لئے بولا جانے والا لفظ۔

टर-(स्त्री०) बकवास, मेंढक की अवाज़, हट, जिद्द, ईद के दूसरे दिन का मेला بکواس، مینڈھک کی آواز، ہٹ، ضد، عید کے دوسرے دن کا میلہ

टरकुल-(वि०) निकम्मा, बहुत सीधा نکما، بہت سیدھا۔

टरटराना-(क्रि०) लगातार बेकार बातें करना, ज़ोर जोर से बोलना لگاتار بے کار باتیں کرنا، زور زور سے بولنا۔

टर्रा-(वि०) शोख, शरीर, अख्खड़, बद-मिज़ाज, मग़रूर شوخ، شریر، اکھڑ، بدمزاج، مغرور۔

टलमल-(वि०) हिलाता हुआ ہلاتا ہوا۔

टल्ला-(पु०) रगडा, धक्का, जमअ के वक्त की ज़र्ब, टाल मटोल رگڑا، دھکا، جماع کے وقت کی ضرب، ٹال مٹول۔

टल्लेनवीसी-(स्त्री०) बेकारी बेक़ायदः काम करना, आवारगी, नाजायज़ काम, बहाने बाज़ी بیکاری، بے قاعدہ کام کرنا، آوارگی، ناجائز کام، بہانے بازی۔

टल्लेबाज़ी-(पु०) बहाने बाजी بہانے بازی۔

टल्लो-(स्त्री०) छोटी हरी टहनी چھوٹی ہری ٹہنی۔

टस-(स्त्री०) जुंबिश न करना, ज़रा भी न हिलना, थोड़ा भी असर न लेना جنبش نہ کرنا، ذرا بھی نہ ہلنا، تھوڑا بھی اثر نہ لینا۔

टसक-(स्त्री०) कसक, टीस, दर्द, हुक کسک، ٹیس، درد، ہک۔

टसकना-(क्रि०) दर्द टीस पैदा करना, हरकत में लाना, तकलीफ से बेक़रार होना درد ٹیس پیدا کرنا، حرکت میں لانا، تکلیف سے بے قرار ہونا۔

टसना-(क्रि०) भर कर फट जाना, कपड़े का फट जाना, मसकना بھر کر پھٹ جانا، کپڑے کا پھٹ جانا، مسکنا۔

टाँगा-(पु०) दो ऊँचे पहियों वाली एक घोड़ा गाड़ी, कुल्हाड़ा دو اونچے پہیوں والی ایک گھوڑا گاڑی، کلہاڑا۔

टाँच-(स्त्री०) झगड़ा, तकरार, दुशमनी, बदमिज़ाज, छीलन, काटकर निकाला गया جھگڑا، تکرار، دشمنی، بدمزاج، چھیلن، کاٹ کر نکالا گیا۔

टाँचना-(क्रि०) फँसाना, धोका देना, मज़े उड़ाना, ख़राँमा चलना, चक्कर लगाना, सिलाई करना پھنسانا، دھوکا دینا، مزے اڑانا، خراماں چلنا، چکر لگانا، سلائی کرنا۔

टाँठा-(वि०) सख्त, मज़बूत, तवाना, क़वी करख्त سخت، مضبوط، توانا، قوی، کرخت۔

टिकना-(क्रि०) रूकना, रह जाना, वक़्ती तौर पर क़याम करना رکنا، رہ جانا، وقتی طور پر قیام کرنا۔

टिकली (टिकुली)-(स्त्री०) छोटी सी रोटी, पेशानी का एक ज़ेवर, टीका چھوٹی سی روٹی، پیشانی کا ایک زیور، ٹیکہ۔

टिकाऊ-(वि०) क़याम, सूकूनत, मजबूत देरपा قیام، سکونت، مضبوط، دیرپا۔

टिकना-(क्रि०) सहारा लेना, मकान या होटल में क़याम कराना سہارا لینا، مکان یا ہوٹل میں قیام کرنا۔

टिकिया (टिक्की)-(स्त्री०) छोटी रोटी, पेशानी के ऊपर का हिस्सा, तम्बाकू की गोली जो चिलम में रख कर पी जाती है। چھوٹی روٹی، پیشانی کے اوپر کا حصّہ، تمباکو کی گولی جو چلم میں رکھ کر پی جاتی ہے۔

टिकटिकी-(स्त्री०) ताक, नज़र, नज़ारः मुजरिमों को बाँध कर बेंत लगाने के लिये बना हुआ ढाँचा تاک، نظر، نظارہ، مجرموں کو باندھ کر بینت لگانے کیلئے بنا ہوا ڈھانچہ۔

टिकठी-(स्त्री०) फाँसी का तख़्ता پھانسی کا تختہ۔

टिकड़ा-(पु०) चिपटा गोल टुकड़ा چپٹا گول ٹکڑا۔

टिकोरा-(पु०) आम का कच्चा छोटा फल آم کا کچا چھوٹا پھل۔

टिघलाना-(क्रि०) पिघलाना, पतला करना پگھلانا، پتلا کرنا۔

टिचन-(वि०) दुरूस्त, बिलकुल ठीक, तैयार درست، بالکل ٹھیک، تیار

टिटकारना-(क्रि०) टिक टिक करते हुये घोड़े को हाँकना ٹک ٹک کرتے ہوئے گھوڑے کو ہانکنا۔

टिटकारी-(स्त्री०) टिक टिक करने का काम, मुँह से निकलने वाला टिक टिक अलफाज़ ٹک ٹک کرنے کا کام، منھ سے نکلنے والا ٹک ٹک الفاظ۔

टिटिहरी-(स्त्री०) एक परिन्दा, कमजोर आदमी ایک پرندہ، کمزور آدمی۔

टिड्डा-(पु०) एक क़िस्म का कीड़ा, دبلا پتلا آدمی ایک قسم کا کیڑا،
दुबला पतला आदमी

टिड्डी-(स्त्री०) एक क़िस्म का परदार कीड़ा जो फसलों को नुकसान पहुचाँता है। ایک قسم کا پردار کیڑا جو فصلوں کو نقصان پہنچاتا ہے۔

टिप्पण-(पु०) वज़ाहत, राएज़नी, शरह, तफसीर खोलकर وضاحت، رائے زنی، شرح، تفسیر، کھول کر۔

टिप्पस-(स्त्री०) वसीलः सहारा, बुनियाद बिना, फख, ग़रूर وسیلہ، سہارا، بنیاد، بنا، فخر، غرور۔

टिमटिमाना-(क्रि०) टिमटिमाना, हल्की हल्की रौशनी देना, मरने के क़रीब होना, चिराग़ बुझने को होना ٹمٹمانا، ہلکی ہلکی روشنی دینا، مرنے کے قریب ہونا، چراغ بجھنے کو ہونا۔

टीका-(स्त्री०) शरह, तफ़सीर, सरदारी का निशान, दाग़, खास बात شرح، تفسیر، سرداری کا نشان، داغ، خاص بات

टीकाकार-(पु०) शारेह, शरहनवीस, तफ़सीर लिखने वाला شارح، شرح نویس، تفسیر لکھنے والا۔

टीका-टिप्पणी-(स्त्री०) हाशियः, हाशियः आराई, तब्सिरः حاشیہ، حاشیہ آرائی، تبصرہ۔

टीन-(पु०) टीन, एक सुफेद नर्म धात, लोहे की पतली चादर जिस पर क़लई की गई होती है। ٹین، ایک سفید نرم دھات، لوہے کی پتلی چادر جس پر قلعی کی گئی ہوتی ہے۔

टीप-(स्त्री०) टीप, बंद, गिरह, माथे का ज़ेवर, फौज का दस्तः ٹیپ، بند، گرہ، ماتھے کا زیور، فوج کا دستہ۔

टीपना-(क्रि०) टीपना, दबाना, भेचना, लिख लेना, रूपया वसूल करना, रुपया जेब में रखना ٹیپنا، دبانا، بھینچنا، لکھ لینا، روپیہ وصول کرنا، روپیہ جیب میں رکھنا۔

टीम-(स्त्री०) टोली, ताइफः, मिलकर काम करने वालों की जमाअ़त ٹولی، طائفہ، مل کر کام کرنے والوں کی جماعت

टीमटाम-(स्त्री०) नमूदो-मुमाइश, ज़ीनत نمود و نمائش، زینت۔

टीला-(पु०) कुब्बः, मिट्टी का बड़ा तोदः, छोटी पहाड़ी قبہ، مٹی کا بڑا تودہ، چھوٹی پہاڑی۔

टीस-(स्त्री०) तपक, वह दर्द जो ज़ख्म या फोड़े में होता है। ٹپک، وہ درد جو زخم یا پھوڑے میں ہوتا ہے۔

टुकड़ा-(पु०) पारः, क़तअः, हिस्सा, रेज़ः پارہ، قطعہ، حصہ، ریزہ۔

टुकड़ी-(स्त्री०) दस्तः, गिरोह, जमाअ़त دستہ، گروہ، جماعت۔

टुच्चा-(वि०) कमीनः, सिफलः, रज़ील کمینہ، سفلہ، رذیل۔

टुट-पुंजिया-(वि०) टटपुंजिया, कमहैसियत, बेबिज़ाअ़त, दीवालयः, छोटा सौदागर ٹٹ پونجیا، کم حیثیت، بے بضاعت، دیوالیہ، چھوٹا سوداگر۔

टूट-(स्त्री०) शिकस्तगी, ख़ता, ग़लती, नुक़सान, कमी, नाकामी شکستگی، خطا، غلطی، نقصان، کمی، ناکامی۔

टूटना-(क्रि०) शिकस्ता होना, टुकड़े-टुकड़े होना, मिलकर हमला करना, तंग दस्त होना شکست ہونا، ٹکڑے ٹکڑے ہونا، مل کر حملہ کرنا، تنگدست ہونا۔

टूट-फूट-(स्त्री०) शिकस्तगी, टुक्ड़े, रेज़े شکستگی، ٹکڑے، ریزے

टेंट-(पु०) खेमः, डेरा, शमियानाः خیمہ، ڈیرہ، شامیانہ۔

टेंटुआ-(पु०) नरख़रा نرخرہ۔

टेक-(स्त्री०) सहारा, टेक, ज़िद, टीप का शे'र क़ौल व क़रार سہارا، ٹیک، ضد، ٹیپ کا شعر، قول و قرار

टेकना-(क्रि०) सहारा लेना سہارا لینا،

टेढ़ा-(क्रि०) कज, टेढ़ा, कजतबअ़ کج، ٹیڑھا، کج طبع۔

टेढ़ा-मेढ़ा-(वि०) ख़मदार, बद मिज़ाज خم دار، بدمزاج۔

टेरना-(क्रि०) पुकारना, हांक लगाना, आवाज़ देना, गाना, बजाना, साज़ छेड़ना پکارنا، ہانک لگانا، آواز دینا، گانا بجانا، ساز چھیڑنا

टेलिफोन केन्द्र-(पु०) टेलीफ़ोन एक्स्चेंज ٹیلیفون ایکسچینج۔

टेव-(स्त्री०) लत, धत, चस्का, आदत, रस्म, तरीक़ा करतब, फरेब لت، دھت، چسکا، عادت، رسم، طریقہ، کرتب، فریب۔

टेसू-(पु०) पलास, टेसू, ढाक का ज़र्द फूल پلاس، ٹیسو، ڈھاک کا زرد پھول

टेलीविज़न-(स्त्री०) ग़ायब-बीनी, लासिल्की के ज़रिये वाक्यात या अशिया का मुशाहेदः करना, غائب بینی، لاسلکی کے ذریعہ واقعات یا اشیا کا مشاہدہ کرنا۔

टोकना-(क्रि०) टोकना, पुछना, रोकना, गलती बताना, बन्दिश लगाना ٹوکنا، پوچھنا، روکنا، غلطی بتانا، بندش لگانا۔

टोकरी-(स्त्री०) टोकरी, सुबद, छोटा टोकरा, छाबड़ी ٹوکری، سبد، چھوٹا ٹوکرا، چھابڑی۔

टोटका-(पु०) सेहर, तिलिस्म, जादू टोना سحر، طلسم، جادو ٹونا۔

टोटा-(पु०) नुक्सान, कमी, फुक्दान, खस्तःहाल نقصان، کمی، فقدان، خستہ حال۔

टोना-(पु०) जादू, जादूगरी, तिलिस्म جادو، جادوگری، طلسم،

टोप-(पु०) कतरः, ग़िलाफ़, ख़ोली, अंग्रेजी टोपी, लोहे की टोपी जो लड़ाई के वक्त पहनते है। قطرہ، غلاف، خولی، انگریزی ٹوپی، لوہے کی ٹوپی جو لڑائی کے وقت پہنتے ہیں۔

टोपी-(स्त्री०) कुलाह, सर की पोशाक, किसी चीज़ का बालाई हिस्सा کلاہ، سر کی پوشاک، کسی چیز کا بالائی حصہ۔

टोला-(पु०) मुहल्ला, छोटी बस्ती محلہ، چھوٹی بستی۔

टोली-(स्त्री०) गिरोह, जमाअ़त گروہ، جماعت۔

टोह-(स्त्री०) जुस्तुजू, तलाश, देखभाल جستجو، تلاش، دیکھ بھال۔

टोहना-(क्रि०) तलाश करना जुस्तजू करना, पता चलाना, अन्दियः मालूम करना تلاش کرنا، جستجو کرنا، پتہ چلانا، عندیہ معلوم کرنا۔

ठ

ठंड-(स्त्री०) सर्दी, खुन्की, गर्मी न होना سردی، خنکی، گرمی نہ ہونا۔

ठंडक-(स्त्री०) बुरूदत, सर्दी, खुन्की, फरहत, ताज़गी, तसल्ली, खुशी　بُرودت، سَردی، خنکی، فرحت، تازگی، تسلّی، خوشی

ठंड़ा-(वि०) सर्द, बारिद, खुन्क, बर्फ़ में लगा हो, बर्फ में पड़ा हुआ　سَرد، بارد، خنک، بَرف میں لگا ہو، برف میں پڑا ہوا۔

ठंडाई-(स्त्री०) तब्रीद, वह दवा जो गर्मी के असर को दूर करने के लिये पी जाये　تبرید، وہ دَوا جو گرمی کے اثر کو دُور کرنے کے لیے پی جائے۔

ठकुरसुहाती-(स्त्री०) खुशामद, चापलूसी, बेजा तअरीफ करना　خوشامد، چاپلوسی، بیجا تعریف کرنا۔

ठकुराई-(स्त्री०) आकाई, सरदारी, अमीरी　آقائی، سَرداری، امیری

ठग-(पु०) ठग, अैयार, मक्कार, फ़रेब देकर लूटने वाला, धोके बाज़　ٹھگ، عیّار، مکّار، فریب دے کر لوٹنے والا، دھوکے باز۔

ठगना-(क्रि०) दग़ाबाज़ी करना, फ़रेब देकर लूटना, ज्यादः दाम लेना　دغابازی کرنا، فریب دے کر لوٹنا، زیادہ دام لینا۔

ठठरी-(स्त्री०) कालबुद, ढांचः　کالبُد، ڈھانچہ۔

ठठेरा-(पु०) ठटेरा, कसेरा, ताँबे पीतल के बर्तन बनाने वाला कारीगर, बर्तन बेचने वाला　ٹھٹھیرا، کسیرا، تانبے پیتل کے برتن بنانے والا کاریگر، برتن بیچنے والا۔

ठठोली-(स्त्री०) ज़राफत, हँसी दिल्लगी, छेड़छाड़　ظرافت، ہنسی دلگی، چھیڑ چھاڑ۔

ठनना-(क्रि०) मुस्तैद होना, दिल में पक्का इरादः होना, क़रार पाना　مُستعد ہونا، دل میں پکّا ارادہ ہونا، قرار پانا۔

ठप-(वि०) रूक जाना　رُک جانا۔

ठप्पा-(पु०) क़ालिब, साँचः, मुहर, उभरा हुआ नक़्श　قالب، سانچہ، مُہر، اُبھرا ہوا نقش۔

ठर्रा-(पु०) देशी शराब, सूत की रस्सी, दहकानी जूता　دیسی شراب، سُوت کی رسّی، دہکانی جُوتا۔

ठलुवा (ठलुआ)-(वि०) बेकार, नाकारः, निकम्मा　بے کار، ناکارہ، نکمّا۔

ठसक-(स्त्री०) शान व शौकत, नाज़ व अन्दाज़, खुश ख़रामी, तकब्बुर ग़रूर, जुकाम से गले में ख़राश　شان و شوکت، ناز و انداز، خوش خرامی، تکبّر، غرور، زُکام سے گلے میں خراش۔

ठसाठस-(वि०) ठसाठस, बहुत भरा हुआ, खचाखच　ٹھساٹھس، بہت بھرا ہوا، کھچا کھچ

ठहरना-(क्रि०) आरज़ी क़याम करना, मुकीम होना, रूक जाना, हमल होना　عارضی قیام کرنا، مقیم ہونا، رُک جانا، حمل ہونا۔

ठहराव-(पु०) इस्तक़लाल, क़याम, मुकाम, सुकून　استقلال، قیام، مقام، سُکون۔

ठहाका-(पु०) कहकहः हँसी, जोर की हंसी　قہقہہ ہنسی، زور کی ہنسی۔

ठांव-(पु०) ठिकाना, मुक़ाम, जगह　ٹھکانہ، مُقام، جگہ۔

ठाकुर-(पु०) ठाकुर, आक़ा, मालिक, अमीर, राजपूत, जमींनदार　ٹھاکر، آقا، مالک، امیر، راجپوت، زمیندار۔

ठाठ (ठाट)-(पु०) ठाट, शानो—शौकत, आन—बान, नाज़ो—अदा, तौर तरीका　ٹھاٹ، شان و شوکت، آن بان، ناز و ادا، طور طریقہ

ठाट-बाट-(पु०) ठाट बाट, आन बान, शान शौकत　ٹھاٹ باٹ، آن بان، شان و شوکت۔

ठानना-(क्रि०) ठानना, नियत कर लेना, पक्का इरादा करना, मन्सूबा बाँधना　ٹھاننا، نیت کر لینا، پکّا ارادہ کرنا، منصوبہ باندھنا۔

ठिंगना (ठिगना)-(वि०) पस्तःकद, ठिगना, पस्तक़ामत, छोटे कद का, नाटा　پستہ قد، ٹھگنا، پست قامت، چھوٹے قد کا، ناٹا

ठिकाना-(पु०) मसकन, जगह, गुज़र करने की जगह, मुकाम　مسکن، جگہ، گُزر کرنے کی جگہ، مقام۔

ठिठकना-(क्रि०) ठिठकना, तरददुद करना, तअम्मुल करना, पीछे हटना, अचानक रूकना　ٹھٹھکنا، تردّد کرنا، تعمّل کرنا، پیچھے ہٹنا، اچانک رُکنا۔

ठिठुरना-(क्रि०) ठिठरना, सिकुड़ना, सर्दी से अकड़ना, सर्दी से बेहिस हो जाना　ٹھٹھرنا، سکڑنا، سردی سے اکڑنا، سردی سے بے حس ہو جانا

ठिठोली-(स्त्री०) हंसी, मज़ाक, ज़रीफ़, छेडखानी, मस्खरा　ہنسی، مذاق، ظریف، چھیڑ خانی، مسخرا۔

ठिया-(पु०) गद्दी, जगह, मुकाम, सतून, हद ढेर　گدّی، جگہ، مقام، ستون، حد، ڈھیر

ठीक-(वि०) दुरूस्त, सही, सच, खुश—नुमा, पूरा, मुक्मल　دُرست، صحیح، سچ، خوشنما، پورا، مکمّل

ठीक-ठाक-(अ०) मौजूँ मुनासिब, हर तरह से दुरूस्त　موزوں، مناسب، ہر طرح سے درست۔

ठीकरा-(पु०) ख़ज़फ़, ख़ज़फरेज़ः, मिट्टी के बर्तन का टुकड़ा, इन्केसार, रोज़ी का वसीलः　خزف، خزف ریزہ، مٹی کے برتن کا ٹکڑا، انکسار، روزی کا وسیلہ

ठुकराना-(क्रि०) दुतकारना, ठोकर मारना　دُتکارنا، ٹھوکر مارنا۔

ठुड्डी-(स्त्री०) ज़क़न, ठोड़ी, इन्सान के चेहरे का सबसे निचला हिस्सा　ذقن، ٹھوڑی، انسان کے چہرے کا سب سے نچلا حصّہ۔

ठुमक-(स्त्री०) ठुमक, ख़िराम, ख़िरामें—नाज, नाज़ व अन्दाज़ से चलना, मस्ताना चाल　ٹھمک، خرام، خرامِ ناز، ناز و انداز سے چلنا، مستانہ چال۔

ठुमकना-(क्रि०) मटकना, नाज़ व अन्दाज से चलना, बन कर चलना　مٹکنا، ناز و انداز سے چلنا، بن کر چلنا۔

ठुमरी-(स्त्री०) एक गीत जो दो बोल का होता है, अफ़वाह　ایک گیت جو دو بول کا ہوتا ہے، افواہ۔

ठूंठ-(पु०) कटा हुआ बाजू　کٹا ہوا بازو۔

ठूंसना (ठूसना)-(क्रि०) ज़बरदस्ती खिलाना, जोर लगाकर भरना　زبردستی کھلانا، زور لگا کر بھرنا۔

ठेंगा-(पु०) हाथ का अगूँठा, सोंटा, अज़्व तनासुल — ہاتھ کا انگوٹھا، سونٹا، عضوِ تناسُل۔

ठेका-(पु०) मुआहदः, इजारः, ज़िम्मा लिया हुआ काम, किराया — معاہدہ، اجارہ، ذمّہ لیا ہوا کام، کرایہ۔

ठेकेदार-(पु०) इजारःदार, वह शख़्स जो ठेका ले — اجارہ دار، وہ شخص جو ٹھیکہ لے۔

ठेठ-(वि०) अस्ल, खालिस, खासुलखास, आम बोल चाल की ज़बान — اصل، خالص، خاصُ الخاص، عام بول چال کی زبان۔

ठेलना-(क्रि०) धकेलना, रेला देना, एक जगह से दूसरी जगह हटाना — ڈھکیلنا، ریل دینا، ایک جگہ سے دوسری جگہ ہٹانا۔

ठेला-(पु०) दो पहियों पर एक तख़्त रख कर बनाई हुई गाड़ी, हाथों से धकेलने वाली गाड़ी — دو پہیوں پر ایک تخت رکھ کر بنائی ہوئی گاڑی ہاتھوں سے ڈھکیلنے والی گاڑی۔

ठेस-(स्त्री०) सदमः, हल्की सी रगड़ — صدمہ، ہلکی سی رگڑ۔

ठोंकना (ठोकना)-(क्रि०) ज़दवकूब करना, मारना, गाड़ना, कूटना — زدوکوب کرنا، مارنا، گاڑنا، کوٹنا۔

ठोकर-(स्त्री०) रास्ते में पाँव को लगने वाली ज़र्ब, धाटा, नुक़्सान, रास्ते की ख़राबी — راستے میں پاؤں کو لگنے والی ضرب، گھاٹا، نقصان راستے کی خرابی۔

ठोडी-(स्त्री०) जक़न, जनख़न्दाँ — ذقن، زنخنداں۔

ठोस-(वि०) जामिद, मुस्तहकम — جامد، مستحکم۔

ठौर-ठिकाना-(पु०) मस्कन, रहने की जगह, जहाँ सुकूनत हो. — مسکن، رہنے کی جگہ، جہاں سکونت ہو۔

ड

डंक-(पु०) नेश, क़त, डंग, ख़ार, निब, लोहे का क़लम — نیش، قط، ڈنگ، خار، نب، لوہے کا قلم۔

डंका-(पु०) नक़्क़ारः, शुहरत, नक़्क़ारः बजाने की लकड़ी — نقارہ، شہرت، نقارہ بجانے کی لکڑی۔

डंगर-(पु०) मवेशी, जानवर, चौपाये — مویشی، جانور، چوپائے۔

डंठल-(पु०) टहनी, शाख़, जिस पर फूल आ जाते हैं — ٹہنی، شاخ، جس پر پھول آجاتے ہیں۔

डंड-(पु०) बाज़ू, जुर्मानः, सज़ा, तावान — بازو، جرمانہ، سزا، تاوان۔

डंड-बैठक-(स्त्री०) एक क़िस्म की कस्रत जो पहलवान करते हैं, वर्ज़िश करना — ایک قسم کی کثرت جو پہلوان کرتے ہیں، ورزش کرنا۔

डंडा-(पु०) सोंटा, लाठी, हाथ में रखने वाली लक्ड़ी — سونٹا، لاٹھی، ہاتھ میں رکھنے والی لکڑی۔

डंडी-(स्त्री०) दस्तः, क़ब्ज़ः, छोटा रास्तः, वह लक्ड़ी जिस के तराज़ू के दोनों पलड़े डोरी से अवेज़ाँ करते हैं। आलाए, तनासुल — دستہ، قبضہ، چھوٹا راستہ، وہ لکڑی جس کے ترازو کے دونوں پلڑے ڈوری سے آویزاں کرتے ہیں۔ آلۂ تناسل

डकार-(स्त्री०) मेअ़दे की हवा जो मुँह के रास्ते ख़ारिज़ हो, दहाड़ — معدے کی ہوا جو منہ کے راستے خارج ہو، دہاڑ۔

डकारना-(क्रि०) हज़्म कर जाना, गरजना, शेर का बोलना, मेअदे की हवा मुँह से ख़ारिज करना — ہضم کر جانا، گرجنا، شیر کا بولنا، معدے کی ہوا منہ سے خارج کرنا۔

डकैत-(पु०) रहज़न, लुटेरा, डाकू — رہزن، لٹیرا، ڈاکو۔

डकैती-(स्त्री०) डाकः, रहज़नी, चार से ज्यादः चोरों का डाकः डालना — ڈاکہ، رہزنی، چار سے زیادہ چوروں کا ڈاکہ ڈالنا۔

डग-(पु०) क़दम, डग, लम्बा क़दम — قدم، ڈگ، لمبا قدم۔

डगमगाना-(क्रि०) मुत्ज़लज़ल होना, काँपना, हिलना, लरज़ना — متزلزل ہونا، کانپنا، ہلنا، لرزنا۔

डगर-(स्त्री०) रास्तः, डगर, राह, सड़क, रविश, अन्दाज़, तर्ज़ — راستہ، ڈگر، راہ، سڑک، روش، انداز، طرز۔

डटना-(क्रि०) जमना, सीनःसिपर होना, मुक़ाब्ले पर जम जाना, देर तक ठहरे रहना — جمنا، سینہ سپر ہونا، مقابلے پر جم جانا، دیر تک ٹھہرے رہنا۔

डपट-(स्त्री०) धम्की, तेज़ रफ़्तारी, हम्लः, घोड़े की दौड़ — دھمکی، تیز رفتاری، حملہ، گھوڑے کی دوڑ۔

डपटना-(क्रि०) गुस्सा ज़ाहिर करना, हम्लः करना, तेज़ दौड़ना, डाँटना — غصّہ ظاہر کرنا، حملہ کرنا، تیز دوڑنا، ڈانٹنا۔

डपोर-शंख (डपोर शंख)-(वि०, पु०) डपोल–संख, डींग मारने वाला, बेवक़ूफ़ आदमी — ڈپول سنکھ، ڈینگ مارنے والا، بے وقوف آدمی۔

डफली-(स्त्री०) दफ़, खजरी — دف کھجری۔

डबडबाना-(क्रि०) नम होना, तर होना, आँखों में आँसू भर आना — نم ہونا، تر ہونا، آنکھوں میں بھر آنا۔

डबल रोटी-(स्त्री०) नानपाव, ख़मीरी रोटी — نان پاؤ، خمیری روٹی۔

डब्बा-(पु०) ढक्कनदार, पस्ली की बीमारी जो अक्सर बच्चों को हो जाती है। — ڈھکن دار، پسلی کی بیماری جو اکثر بچوں کو ہو جاتی ہے۔

डमरू-(पु०) डुगडुगी, घुटना, एक बाजा जिस के दोनों तरफ चमड़ा मढ़ा होता है, और बीच का हिस्सा पत्ला होता है। — ڈگڈگی، گھٹنا، ایک باجہ جس کے دونوں طرف چمڑا مڑھا ہوتا ہے، اور بیچ کا حصّہ پتلا ہوتا ہے۔

डर-(पु०) ख़ौफ़, दहशत, अंदेशः ख़तरः — خوف، دہشت، اندیشہ، خطرہ

डरना-(क्रि०) ख़ौफ़ खाना, धम्की में आना — خوف کھانا، دھمکی میں آنا

डरपोक-(वि०) बुज़दिल, कम हिम्मत, बोदा — بزدل، کم ہمت، بودا

डरावना-(वि०) ख़ौफ़नाक, दहशतनाक, मुहीब, जिसे देख कर डर लगे — خوفناک، دہشتناک، مہیب، جسے دیکھ کر ڈر لگے۔

डलिया-(स्त्री०) डलिया, सुबद, छोटी टोकरी — ڈلیا، سُبد، چھوٹی ٹوکری۔

डली-(स्त्री०) सुपारी, किसी चीज़ का — سپاری، کسی چیز کا

टुकड़ा, खुर्मा ٹکڑا، خرمہ

डसना-(क्रि०) डंक मारना, साँप का काटना, ڈنک مارنا، سانپ کا کاٹنا،
किसी ज़हरीले जानवर का काटना - کسی زہریلے جانور کا کاٹنا -

डांट-(स्त्री०) सरज़निश, झिड़की, फटकार, سرزنش، جھڑکی، پھٹکار،
घुड़की گھڑکی

डांट-डपट-(स्त्री०) झिड़की, धम्की جھڑکی، دھمکی،

डांटना-(क्रि०) झिड़कना, रोकना, डराना, جھڑکنا، روکنا، ڈرانا،
घुड़कना گھڑکنا -

डांड-(पु०) हट, नाव खेने का बाँस, पतवार ہٹ، ناؤ کھینے کا بانس، پتوار

डांवाडोल-(वि०) मुज़ब्ज़ब, आवारः مذبذب، آوارہ، سرگرداں
सरगरदाँ, परेशान, डगमगाता हुआ پریشان، ڈگمگاتا ہوا۔

डाइन (डायन)-(स्त्री०) आइनः, जादूगरनी, آئینہ، جادوگرنی، بدصورت
बदसूरत औरत, जो ख्याल है कि عورت، جو خیال ہے کہ
बच्चों का कलेजा खा जाती है। بچوں کا کلیجہ کھا جاتی ہے۔

डाक-(स्त्री०) बरीद, ख़बर रसानी का برید، خبر رسانی کا
सिलसिलः سلسلہ -

डाकखाना-(पु०) डाकख़ानः, डाक घर, जहाँ ڈاکخانہ، ڈاک گھر، جہاں
ख़त की आमदो–रफ़्त का इन्तेज़ाम خط کی آمد ورفت کا انتظام
किया जाये, पोस्ट आफ़िस کیا جائے، پوسٹ آفس -

डाक-गाड़ी-(स्त्री०) तेज़रौ गाड़ी, मेल गाड़ी, تیز رَو گاڑی، میل گاڑی
वह गाड़ी जिसमें डाक जाती है। وہ گاڑی جس میں ڈاک جاتی ہے

डाकघर-(पु०) डाकख़ानः, जहाँ डाक, ڈاکخانہ، جہاں ڈاک ٹکٹ
टिकट वग़ैरह मिलें وغیرہ ملے -

डाकबंगला-(पु०) डाकबंगलः, सरकारी ڈاک بنگلہ، سرکاری افسروں کے
अफ़सरों के ठहरने की जगह ٹھہرنے کی جگہ -

डाका-(पु०) डाकुवों का हमला, ग़ारतगरी ڈاکوؤں کا حملہ، غارت گری -

डाकिया-(पु०) हरकारः, ख़त पहुचाने वाला ہرکارہ، خط پہنچانے والا
(पोस्ट मैन) (پوسٹ مین)

डाकू-(पु०) क़ज़्ज़ाक़, राहज़न, चोर लुटेरा, قزاق، راہزن، چور لٹیرا
ग़ारतगर غارت گر

डाट-(स्त्री०) मेहराब, सूराख़ बन्द करने محراب، سوراخ بند کرنے
की चीज़, हुजूम, सख़्त کی چیز، ہجوم، سخت

डामर-(पु०) क़ैर, गाढा तारकोल قیر، گاڑھا تارکول -

डाल-(स्त्री०) शाख, टहनी شاخ، ٹہنی

डालना-(क्रि०) गिराना, मिलाना, फेंकना, گرانا، ملانا، پھینکنا، گھسانا،
घुसाना, पहनाना, ऊपर से नीचे पहुँचाना - پہنانا، اوپر سے نیچے پہنچانا -

डाली-(स्त्री०) शाख़, टहनी شاخ، ٹہنی -

डाह-(स्त्री०) हसद, जलन, कीनः, अदावत, حسد، جلن، کینہ، عداوت
दुशमनी دشمنی -

डिंब-(पु०) जनीन, अफ़गानः, बच्चेदानी جنین، افگانہ، بچہ دانی -

डिगना-(क्रि०) मुत्ज़लज़ल होना, काइम متزلزل ہونا، قائم نہ رہنا،
न रहना, हटना, बेजगह होना, ہٹنا، بے جگہ ہونا -

डिगाना-(क्रि०) मुत्ज़लज़ल करना, متزلزل کرنا، جگہ سے ہٹانا،
जगह से हटाना, बे जगह करना بے جگہ کرنا -

डिठौना-(पु०) काला टीका, बदनज़र کالا ٹیکہ، بدنظر سے بچنے کے لئے
से बचने के लिये लगाई जाने वाली لگائی جانے والی
काली बिंदी کالی بندی -

डिबिया-(स्त्री०) दुर्जक, छोटा डिब्बा درجک، چھوٹا ڈبہ

डिब्बा-(पु०) डब्बा, ढक्कनदार, छोटा ڈبہ، ڈھکن دار، چھوٹا صندوقچہ
सन्दूकचः, पसली की बीमारी जो پسلی کی بیماری جو اکثر بچوں
अक्सर बच्चों को हो जाती है। کو ہو جاتی ہے -

डींग-(स्त्री०) डींग, तअल्ली, शेख़ी, लाफ़ ڈینگ، تعلی، شیخی،
ज़नी لاف زنی -

डीठ-(स्त्री०) नज़र, निगाह, बीनाई نظر، نگاہ، بینائی -

डील-डौल-(पु०) क़दो–कामत, जसामत, قدوقامت، جسامت،
तनो नोश تن و توش -

डुगडुगी-(स्त्री०) बन्दर वालों की डफली, بندر والوں کی دفلی، کھجڑی،
खजंडी, ख़बर देना, मुनादी करना خبر دینا، منادی کرنا -

डुबकी-(स्त्री०) ग़ोतः, पानी में डूबकर غوطہ، پانی میں ڈوب کر
निकालना نکالنا -

डुबाना-(क्रि०) ग़र्क़ करना, ग़ोतः देना, غرق کرنا، غوطہ دینا،
बर्बाद करना برباد کرنا -

डूबना-(क्रि०) ग़र्क़ होना, बर्बाद होना غرق ہونا، برباد ہونا -

डेढ़-(वि०) एक पूरा और आधा, एक ایک پورا اور آدھا،
सही एक बटा दो (1½) ایک صحیح ایک بٹا دو (1½)

डेरा-(पु०) ख़ेमः, आरज़ी, क़्यामगाह, خیمہ، عارضی، قیام گاہ،
घर, मकान گھر، مکان -

डेना-(पु०) पर, बाल, बाज़ू پر، بال، بازو -

डोंगी-(स्त्री०) छोटी नाव, वह छोटी چھوٹی ناؤ، وہ چھوٹی کشتی جو
कश्ती जो बड़ी कश्ती या जहाज़ بڑی کشتی یا جہاز کے ساتھ
के साथ बंधी रहती है। بندھی رہتی ہے -

डोम-(पु०) मुग़न्नी, मिरासी, क़व्वाल, مغنی، مراثی، قوال،
गाने बजाने वाला, گانے بجانے والا -

डोर-(स्त्री०) रील, नख़, सूत की बारीक ریل، نخ، سوت کی باریک
रस्सी, बटा हुआ मज़बूत धागः, धागः رسی، بٹا ہوا مضبوط
जिस से पतंग उड़ाते हैं। دھاگا جس سے پتنگ اڑاتے ہیں

डोरा-(पु०) तार, ख़त, लकीर, जाल, تار، خط، لکیر، جال، دام فریب،
दाम फ़रेब, फरेब, धागा فریب، دھاگا -

डोरी-(स्त्री०) सिल्क, डोरी, रस्सी, धागा سلک، ڈوری، رسی، دھاگا،
पानी भरने की रस्सी, जरीब پانی بھرنے کی رسی، جریب -

डोल-(पु० वि०) चंचल, दल्य, डोला, मस्तूल, कुँए से पानी निकालने का बर्तन जो लोहे या चमड़े का होता है। چنچل، دلیٔ، ڈولا، مستول، کنوئیں سے پانی نکالنے کا برتن جو لوہے یا چمڑے کا ہوتا ہے۔

डोलना-(क्रि०) चलना, फिरना, टहलना, आवारः फिरना, भटकना, हरकत करना چلنا، پھرنا، ٹہلنا، آوارہ پھرنا، بھٹکنا، حرکت کرنا۔

डोला-(पु०) पालकी, ज़नानी सवारी का नाम, सुखपाल, झूला پالکی، زنانی سواری کا نام سکھ پال، جھولا۔

डोली-(स्त्री०) मुहाफ़ः, परदों वाली ज़नानी सवारी, जहाज़ का मस्तूल محافہ (محفہ)، پردوں والی سواری، جہاز کا مستول۔ اگلا حصہ۔

ड्योढ़ा-(वि०) डियोढ़ा, एक और आधा, यक व नीम, एक किस्म का सूद जो पच्चास फीसद लिया जाता है। دیوڑھا، ایک اور آدھا ۱½، یک و نیم، ایک قسم کا سود جو ۵۰ پچاس فیصد لیا جاتا ہے۔

ड्योढ़ी-(स्त्री०) डियोढ़ी, दहलीज़, आसतानः, दरगाह, मकान में दाखिल होने का कमरः, दख्लबार याबी, दरबारदारी. ڈیوڑھی، دہلیز، آستانہ، درگاہ، مکان میں داخل ہونے کا کمرہ، دخل باریابی، درباداری۔

ढ

ढंग-(पु०) तौर, तरीकः, ढंग, तर्कीब, तर्ज़, रविश, चाल चलन, आदत, हुनर सलीकः, अन्दाज़ طور طریقہ، ڈھنگ، ترکیب طرز، روش، چال چلن، عادت، ہنر، سلیقہ، انداز۔

ढकना-(क्रि०) सरपोश, चिपनी, छुपाना, पोशीदः रखना سرپوش، چپنی، چھپانا، پوشیدہ رکھنا۔

ढकेलना-(क्रि०) गिराना, धक्का देना, फेंक देना, ऊपर से नीचे गिराना گرانا، دھکا دینا، پھینک دینا، اوپر سے نیچے گرانا۔

ढकोसला-(पु०) रियाकारी, ढकोसला, मक्र, फरेब, धोका, मुहमल बात बहानः ریاکاری، ڈھکوسلا، مکر، فریب، دھوکہ، مہمل بات، بہانہ

ढक्कन-(पु०) सरपोश, पोशीदाः रखना, छुपाना سرپوش، پوشیدہ رکھنا، چھپانا۔

ढब-(पु०) अंदाज़, वज़अ़, तौर तरीकः, रविश, तर्ज, आदत, किस्म, मौकअ़, सूरत انداز، وضع، طور طریقہ، روش، عادت، طرز، موقع، قسم، صورت

ढर्रा-(पु०) शारअ–आ़म, रास्तः, शाहराह, वह रास्ता ज़ो रात दिन चलता रहे شارع عام، راستہ، شاہراہ، وہ راستہ رات دن چلتا رہے۔

ढलकना-(क्रि०) ग़ल्ताँ होना. غلطاں ہونا،

ढलना-(क्रि०) रवाँ होना, बहना गिरना, उतरना कम होना, गुज़रना, साँचे या कालिब में तैय्यार होना, गल जाना رواں ہونا، بہنا گرنا، اترنا، کم ہونا، گذرنا، سانچے یا قالب میں تیار ہونا، گل جانا۔

ढलवां-(वि०) निशेबी, झुकवाँ, फिसलवाँ, ढलवान نشیبی، جھکواں، پھسلواں، ڈھلوان۔

ढलाई-(स्त्री०) ढलवाने की मज़दूरी ڈھلوانے کی مزدوری۔

ढलान-(स्त्री०) नशेब, ढलान, निवो ज़मीन, रुझान। نشیب، ڈھلان، نیو زمین، رجحان۔

ढहना-(क्रि०) मुंहदिम होना, गिरना, मिस्मार होना, हारना, दिल छोड़ देना, दुबला कमज़ोर منہدم ہونا، گرنا، مسمار ہونا، ہارنا، دل چھوڑ دینا، دبلا کمزور۔

ढांकना (ढांपना)-(क्रि०) छुपाना, परदः डालना چھپانا، پردہ ڈالنا۔

ढांचा-(पु०) ढांचः, फ्रेम, खाकः हडडियों का पंजर ڈھانچہ، فریم، خاکہ، ہڈیوں کا پنجر۔

ढाई-(वि०) अढ़ाई, दो और आधा اڑھائی، دو اور آدھا (۲½)

ढाक-(पु०) पलास, टेसू, छछरा, एक पेड़ जिस के बड़े बड़े पत्ते और सुर्ख रंग के फूल होते हैं। پلاس، ٹیسو، چھچھرا، ایک پیڑ جس کے بڑے بڑے پتے اور سرخ رنگ کے پھول ہوتے ہیں۔

ढाढस (ढाड़स)-(पु०) ढारस, दिलासा, तसल्ली, तस्कीन, तशफ़्फी, सहारा, हिम्मत आसरा ڈھارس، دلاسا، تسلی، تسکین، تشفی، سہارا، ہمت، آسرا۔

ढाबा-(पु०) जाल, दाम, हिन्दुओं का मतबख़, मुर्गियों को बन्द करने का टापा جال، دام، ہندوؤں کا مطبخ، مرغیوں کو بند کرنے کا ٹاپا

ढाल-(स्त्री०) ढलान, ढाल, सिपर, नशेब, नीची जगह, तलवार तीर, तौर तरीकः रस्म रिवाज़, सायः ڈھلان، ڈھال، سپر، نشیب، نیچی جگہ، تلوار، تیر، طور طریقہ، رسم رواج، سایہ۔

ढालना-(क्रि०) धात को पिघलाकर साँचे या कालिब में डालना, अपनी तरफ मायल करना, शरारत करना, सिक्कः बनाना دھات کو پگھلا کر سانچے یا قالب میں ڈالنا، اپنی طرف مائل کرنا، شرارت کرنا، سکہ بنانا۔

ढालू-(वि०) नशेबी, पस्त, ढलैया, एक तरफ़ को पस्ती रखने वाला نشیبی، پست، ڈھلیا، ایک طرف کو پستی رکھنے والا۔

ढिंढोरा (ढंढोरा)-(पु०) मुनादी, एलान, तशहीर, डुगडुगी منادی، اعلان، تشہیر، ڈگڈگی۔

ढिठाई-(स्त्री०) बेहयाई, बेशर्मी, हट, ज़िद, गुस्ताखी, बेअदबी بے حیائی، بے شرمی، ہٹ، ضد، گستاخی، بے ادبی،

ढिबरी-(स्त्री०) पेच के ऊपर का लोहा जिस को फेर कर पेच को कस देते हैं। پیچ کے اوپر کا لوہا جس کو پھیر کر پیچ کو کس دیتے ہیں۔

ढीठ-(वि०) गुस्ताख़, ढीठ, सरकश, बेबाक़ گستاخ، ڈھیٹھ، سرکش، بیباق۔

ढील-(स्त्री०) सुस्ती, देर, वक़्फ़ःतअ़म्मुल कहिली, लापरवाई سستی، دیر، وقفہ، تعمل، کاہلی، لاپرواہی۔

ढीला-(वि०) सुस्त, ढीला, कमज़ोर, कुशादः, काहिल, खुला कपड़ा, नामर्द سست، ڈھیلا، کمزور، کشادہ، کاہل، کھلا کپڑا، نامرد۔

ढुलकना-(क्रि०) ढुलक्ना, लुड़कना ڈھلکنا، لڑھکنا۔

ढुलमुल-(वि०) मुतज़बज़ब, मुतज़लज़ल, ढुलमुल, हिलता हुआ — متذبذب، متزلزل، ڈھلمل، ہلتا ہوا۔

ढुलाई-(स्त्री०) बारबरदारी, ढुलाने की मज़दूरी — باربرداری، ڈھلانے کی مزدوری۔

ढूंढना-(क्रि०) तलाश करना, जुस्तजू करना — تلاش کرنا، جستجو کرنا۔

ढेर-(पु०) अंबार, तूदः, हुजूम, भीड़, कसरत, कब्र — انبار، تودہ، ہجوم، بھیڑ، کثرت، قبر۔

ढेला (डेला)-(पु०) (डला) मिट्टी का बड़ा टुकड़ा, आँख के अन्दर का गोल हिस्सा — ڈلا، مٹی کا بڑا ٹکڑا، آنکھ کے اندر کا گول حصہ۔

ढोंग-(पु०) मक्र, रियाकारी, तमाशा, फरेब — مکر، ریاکاری، تماشا، فریب

ढोंगी-(वि०) रियाकार, ढोंगी, मक्कार, ढोंग रचाने वाला — ریاکار، ڈھونگی، مکار، ڈھونگ رچانے والا۔

ढोना-(क्रि०) लादना, उठा कर ले जाना, चोरी से ले जाना, बोझ उठाकर एक जगह से दूसरी जगह ले जाना — لادنا، اٹھاکر لے جانا، چوری سے لے جانا، بوجھ اٹھاکر ایک جگہ سے دوسری جگہ لے جانا۔

ढोर-(पु०) मवेशी, चौपाय — مویشی، چوپایے۔

ढोल-(पु०) दुहल, तबल, एक मशहूर साज, तंबूर — ڈہل، طبل، ایک مشہور ساز، تنبور۔

ढोलक-(स्त्री०) तबलक, छोटा ढोल, ढोलकी — طبلق، چھوٹا ڈھول، ڈھولکی

ढोली-(स्त्री०) पानों का मुढ्ढा जिससे ज्यादा से ज्यादा हजार और कम से कम दो सौ पान होते हैं। — پانوں کا مڑھا جس سے زیادہ سے زیادہ ہزار و کم سے کم دو سو پان ہوتے ہیں۔

त

तंग-(वि०) चुस्त, फंसा हुआ, कम थोड़ा, मुहताज, आजिज़, मुशकिल — چست، پھنسا ہوا، کم تھوڑا، محتاج، عاجز، مشکل،

तंगी-(स्त्री०) उ़स्रत, कोताही, कमी, मुशकिल, दुश्वारी, दिक़्क़त — عسرت، کوتاہی، کمی، مشکل، دشواری، دقت۔

तंतु-(पु०) रेशः, सिल्क, तार — ریشہ، سلک، تار۔

तंत्र-(पु०) तंतर, अ़मलियात, निज़ाम, एक शास्त्र, मन्तर, जादू, टोना — تنتر، عملیات، نظام، ایک شاستر، جادو، ٹونا۔

तंत्रिका (तंत्री)-(स्त्री०) तार, रग, सितार — تار، رگ، ستار۔

तंदुरूस्त-(वि०) मोटा, फरबः क़वी, मज़बूत, ताक़तवर, जो बीमार न हो — موٹا، فربہ، قوی، مضبوط، طاقتور، جو بیمار نہ ہو۔

तंदुरूस्ती-(स्त्री०) सलामती, सेहत — سلامتی، صحت۔

तंदूर-(पु०) (तनूर) रोटी पकाने की भट्टी — روٹی پکانے کی بھٹی۔

तंद्रा-(स्त्री०) गुनूदगी, ग़फ़लत — غنودگی، غفلت۔

तंबाकू-(पु०) (तंबाक़ू) मशहूर पौधा जिसके पत्ते हुक़्के में पीने और पान के साथ खाने में काम आते है। — مشہور پودا جس کے پتے حقے میں پینے اور پان کے ساتھ کھانے میں کام آتے ہیں۔

तंबू-(पु०) शामियानः, ख़ैमः, नमगीरः — شامیانہ، خیمہ، نمگیرہ۔

तंबूरा-(पु०) तंबूरः एक किस्म का बाजा जिस में सितार की तरह तीन तार लगे होते हैं। — تنبورہ، ایک قسم کا باجا جس میں ستار کی طرح تین تار لگے ہوتے ہیں۔

तंबोली-(पु०) पानफ़रोश, पनवाड़ी, तंबोली — پان فروش، پنواڑی، تنبولی۔

तक-(अ०) ता, बड़ी तराजू जिस को ज़मीन पर नस्ब करते हैं नज़दीक, हद, फासला — تا، بڑی ترازو جس کو زمین پر نصب کرتے ہیں، نزدیک، حد، فاصلہ۔

तक़दीर-(स्त्री०) नसीब, क़िस्मत, बख़्त, वह अन्दाजः जो हक़ ताअला ने रोजे अव्वल, हर चीज के लिये मुक़र्रर कर दिया है। — نصیب، قسمت، بخت، وہ اندازہ جو حق تعالیٰ نے روز اوّل ہر چیز کے لئے مقرر کردیا ہے۔

तकनीकी-(वि०) हुनरमन्दी, आदाबे फ़न — ہنرمندی، آداب فن

तकरार-(स्त्री०) हुज्जत, बहस, बार बार कहना, ज़बान लड़ाई — حجت، بحث، بار بار کہنا، زبان لڑائی۔

तकरीबन-(क्रि०, वि०) क़रीब क़रीब, लगभग — قریب قریب، لگ بھگ۔

तकली-(स्त्री०) दूक, छोटा तकला, बिना चर्खे के सूत कातने और लपेटने का आला — دوک، چھوٹا تکلا، بنا چرخے کے سوت کاتنے اور لپیٹنے کا آلہ۔

तकलीफ-(स्त्री०) रंज, दुख, मुसीबत तंगी नादारी, दुशवारी — رنج، دکھ، مصیبت، تنگی، ناداری، دشواری۔

तक़ाज़ा (तगादा)-(पु०) तलब, ताकीद, ख्वाहिश, ज़रूरत, कर्ज़ माँगने को बोला जाता है। — طلب، تاکید، خواہش، ضرورت، قرض مانگنے کو بولا جاتا ہے۔

तक़ावी-(स्त्री०) कूवत देना, किसानों को सरकार की तरफ से दिया जाने वाला कर्ज़ — قوت دینا، کسانوں کو سرکار کی طرف سے دیا جانے والا قرض۔

तकिया-(पु०) आराम की जगह, सरहाने रखने की चीज़, भरोसा, फ़क़ीरों की रहने की जगह — آرام کی جگہ، سرہانے رکھنے کی چیز، بھروسہ، فقیروں کے رہنے کی جگہ، خانقاہ۔

तकुआ-(पु०) तकला, तकुवा — تکلا، تکوا۔

तख़्त-(पु०) मस्नद, बड़ी चौकी बादशाही सलतनत — مسند، بڑی چوکی بادشاہی سلطنت۔

तख़्ता-(पु०) पटरा, लौह तख़्ती, कागज़ का ताओं — پٹرا، لوح تختی، کاغذ کا تاؤ

तख़्ती-(स्त्री०) छोटा तख़्तः, लौह, लकड़ी का छोटा तख़्ता जिस पर बच्चे लिखते हैं। — چھوٹا تختہ، لوح، لکڑی کا چھوٹا تختہ جس پر بچے لکھتے ہیں۔

तगड़ा-(वि०) तनोमंद, तवाना, फ़र्बः — تنومند، توانا، فربہ۔

मज़बूत और हट्टा कट्टा - مضبوط اور ہٹا کٹا۔

तट-(पु०) किनारः, साहिल, उतार, झुकाव, ढाल - کنارہ، ساحل، اُتار، جُھکاؤ، ڈھال

तटक-(पु०) नदी - ندی۔

तटवर्ती-(वि०) साहिली - ساحلی

तटस्थ-(वि०) ग़ैरजानिबदार, लातअल्लुक़, तीर पर रहने वाला - غیر جانب دار، لاتعلق، تیر پر رہنے والا۔

तड़कना-(क्रि०) तड़ख़ना, खुल जाना, चटख कर बोलना, बिगड़ कर बोलना - تڑخنا، کُھل جانا، چٹخ کر بولنا، بگڑ کر بولنا۔

तड़क-भड़क-(स्त्री०) तड़क–भड़क, तुजुको–एहतिशाम - تڑک بھڑک، تُزک احتشام

तड़का-(पु०) सुबह, फज्र, तड़का, सवेरा - صُبح، فجر، تڑکا، سویرا۔

तड़पना-(क्रि०) बेक़रार होना, बेकल होना, बेताब होना - بیقرار ہونا، بیکل ہونا، بیتاب ہونا۔

तड़पाना-(क्रि०) बेक़रार करना, बेचैन करना - بیقرار کرنا، بیچین کرنا۔

तड़ी-(स्त्री०) तअल्ली, धौंस, मार पीट, फरेब, धोका, धमकी - تعلّی، دھونس، مارپیٹ، فریب، دھوکا، دھمکی۔

ततैया-(स्त्री०) ज़ंबूरे–सुर्ख़, तेज़ चालाक, जहीन, ज़की - زنبورِ سُرخ، تیز، چالاک، ذہین، ذکی۔

तत्काल-(अ०) फ़ौरन, फ़िलफ़ौर - فوراً، فی الفور۔

तत्कालीन-(वि०) फ़ौरी, जल्दी - فوری، جلدی۔

तत्व-(पु०) उ़न्सुर, अस्ल बुनियाद, अस्ल जुज़्व - عنصر، اصل بنیاد، اَصل جُزو

तत्वावधान (में)-(पु०) ज़ेरे निगरानी देखरेख - زیرِ نگرانی، دیکھ ریکھ۔

तत्पर-(वि०) तैयार, मुस्तइद, आमादः - تیار، مُستعد، آمادہ۔

तत्सम-(पु०) ग़ैरमुन्क़लिब लफ़्ज़ - غیر منقلب لفظ۔

तथा-(अ०) और, व, नीज़ - اور، و، نیز۔

तथापि-(अ०) फिर भी, ताहम, तो भी - پھر بھی، تاہم، تو بھی۔

तथ्य-(पु०) हक़ीक़त, असलियत, सच्चाई - حقیقت، اصلیت، سچائی۔

तदर्थ-(वि०) एडहाक, आ़रिज़ी, वक्ती थोड़ी मुद्दत के लिये - ایڈ ہاک، عارضی، وقتی، تھوڑی مدت کے لئے۔

तद्बीर-(स्त्री०) चारा, ईलाज, सोच, हिम्मत, चालाकी - چارہ، علاج، سوچ، ہمت، چالاکی۔

तद्भव-(पु०) मुनक़लिब लफ़्ज़, तद्भव - منقلب لفظ، تدبھو۔

तन-(पु०) ज़िस्म, शख़्स, आदमी, फ़र्द - جسم، شخص، آدمی، فرد۔

तनख़्वाह-(स्त्री०) मुशाहरः, महाना, वज़ीफ़ा, रूपया जो मुलाज़मत के सिले में दिया जाय - مشاہرہ، ماہانہ، وظیفہ، روپیہ جو ملازمت کے صلہ میں دیا جائے۔

तनना-(क्रि०) खिंचकर कड़ा होना, फैलना, खिंचना, खड़ा होना - کھنچ کر کڑا ہونا، پھیلنا، کھنچنا، کھڑا ہونا۔

तना-(पु०) पेड़ का ज़मीन के ऊपर का मोटा हिस्सा जहाँ से शाखें निकलती हैं। - پیڑ کا زمین کے اُوپر کا موٹا حصہ جہاں سے شاخیں نکلتی ہیں۔

तनाव-(पु०) कशीदगी, खिंचाव किसी चीज की खिचने की कूवत - کشیدگی، کھنچاؤ کسی چیز کے کھنچنے کی قوت۔

तनिक-(वि०) थोड़ा, कम, ज़रासा, छोटा - تھوڑا، کم، ذراسا، چھوٹا

तनु-(वि०) लाग़र, कम, दुबला पतला, छिछला, कोमल, अच्छा - لاغر، کم، دُبلا پتلا، چھچھلا، کومل، اچھا۔

तन्मय-(वि०) हम:तन, मुनहमिंक, मुस्तग़रक़ - ہمہ تن، منہمک، مُستغرق۔

तप-(पु०) रियाज़त, मुजाहदः, तप, इबादत, सख्त गर्मी, गर्मी, हरारत - ریاضت، مجاہدہ، تپ، عبادت، سخت گرمی، گرمی، حرارت۔

तपन-(स्त्री०) तपिश, जलन, सोज़िश - تپش، جلن، سوزش،

तपना-(क्रि०) गर्म होना, जलना, तमतमाना, साहबे नसीब होना - گرم ہونا، جلنا، تمتمانا، صاحبِ نصیب ہونا

तपस्या-(स्त्री०) रियाज़, रियाज़त, मुजाहदः, इबादत - ریاض، ریاضت، مجاہدہ، عبادت۔

तपस्वी-(वि०, पु०) रियाज़तकश, आ़बिद, ज़ाहिद - ریاضت کش، عابد، زاہد۔

तपाक-(पु०) गर्म जोशी, शौक, ख़ातिर मदारात, इख़्लास, मुहब्बत - گرم جوشی، شوق، خاطر مدارات، اخلاص، محبت

तपाना-(क्रि०) गर्म करना, सोने चाँदी को ताव देना - گرم کرنا، سونے چاندی کو تاؤ دینا۔

तपेदिक़-(पु०) पुराना बुख़ार, जो फेपड़ों के खराब होने की वज़ह से आता है। - پُرانا بُخار، جو پھیپھڑوں کے خراب ہونے کی وجہ سے آتا ہے۔

तपोवन-(पु०) वह जंगल जहाँ जोगी, सन्यासी जाकर इबादत करते हैं। (तपस्वी तपस्या करते हैं।) - وہ جنگل جہاں جوگی، سنیاسی جاکر عبادت کرتے ہیں۔ (تپسوی تپسیا کرتے ہیں)

तप्त-(वि०) तपान, गर्म जलता हुआ, तड़पने वाला - تپان، گرم جلتا ہوا، تڑپنے والا۔

तब-(अ०) बाद में, बाद अज़ाँ, इस वक्त, इस पर, इस हालत में, तो, - بعد میں، بعدازاں، اس وقت، اس پر، اس حالت میں، تو۔

तबलची-(पु०) तबलया, तबला बजाने वाला - تبلیا، تبلہ بجانے والا۔

तबला-(पु०) छोटा डरम, ढोलक, एक किस्म का यकरूख बाजा - چھوٹا ڈرم، ڈھولک، ایک قسم کا یک رُخ باجا۔

तबादला-(पु०) बदल एवज़, एक जगह से दूसरी जगह जाना, बदली - بدل، عوض، ایک جگہ سے دوسری جگہ جانا، بدلی۔

तबाही-(स्त्री०) बरबादी, खराबी, वीरानी, मुसीबत, बला, ग़ारत - بربادی، خرابی، ویرانی، مُصیبت، بلا، غارت

तबियत-(स्त्री०) मिज़ाज, फितरत, - مزاج، فطرت،

तीनत, ख़स्लत, आदत طینت، خصلت، عادت،

तभी-(अ०) उसी वक्त, उसी वजह से اُسی وقت، اُسی جگہ سے

तमंचा-(पु०) छोटी बन्दूक, पिस्तौल, नौ खेज, कुवाँरी दोशीज़ः چھوٹی بندوق، پستول، نوخیز، کنواری، دوشیزہ

तम-(पु०) जुल्मत, तारीकी, गुस्सः, जाहिल, काला, बुरा ظلمت، تاریکی، غصّہ، جاہل، کالا، بُرا۔

तमग़ा-(पु०) मुहर सुलतानी, सोने चाँदी पर मुहर, सोने चाँदी का बना हुआ निशान مُہر سلطانی، سونے چاندی پر مہر، سونے چاندی کا بنا ہوا نشان۔

तमतमाना-(क्रि०) चमकना, जगमगाना, गर्म होना, धूप की गर्मी या बुखार की वजह से चेहरः सुर्ख हो जाना چمکنا، جگمگانا، گرم ہونا، دھوپ کی گرمی یا بخار کی وجہ سے چہرہ سُرخ ہوجانا۔

तमन्ना-(स्त्री०) ख्वाहिश, आरजू, शौक़, इश्तियाक़, दरख्वास्त, अरमान خواہش۔ آرزو، شوق، اشتیاق، درخواست، اَرمان۔

तमाकू (तमाखू)-(पु०) तम्बाकू, मशहूर पौधा जिस के पत्ते हुक्के में पीते हैं और पान के साथ खाते हैं। تمباکو، مشہور پودا جس کے پتے حقّے میں پیتے ہیں اور پان کے ساتھ کھاتے ہیں۔

तमाचा-(पु०) थप्पड़, लप्पड़, जो किसी के गाल पर लगायें تھپڑ، لپڑ، جو کسی کے گال (رُخسار) پر لگائے،

तमाम-(वि०) कुल, सब, मुकम्मल, ख़त्म, आखिर, ख़ात्मः کُل، سب، مکمّل، ختم، آخر، خاتمہ۔

तमाशबीन-(पु०) तमाशा देखने वाला, तमाशाई, अय्याश, बदकार, रन्डी बाज़ تماشہ دیکھنے والا، تماشائی، عیاش، بدکار، رنڈی باز

तमाशा-(पु०) खेल, दीदह नज़ारः, लुत्फ़, नुमाइश, बाहम मिल कर पैदल चलना کھیل، دیدہ، نظارہ، لطف، نمائش، باہم مل کر پیدل چلنا

तमीज-(स्त्री०) शिनाख़्त, जांच, पहचान, फर्क़, इम्तियाज़, अक्ल होश, दानिश شناخت، جانچ، پہچان، فرق، امتیاز، عقل ہوش، دانش۔

तमोगुण-(पु०) ज़लालत, गुमराही, तबाही, गुनाह ख़ता तारीकी, जुल्मत ذلالت، گمراہی، تباہی، گناہ، خطا، تاریکی، ظلمت۔

तरंग-(स्त्री०) मौज, लहर, तरंग, उमंग, जोश, जज़्बः, नशे की हरकत موج، لہر، ترنگ، اُمنگ، جوش، جذبہ، نشے کی حرکت۔

तर-(वि०) गीला, भीगा हुआ, ताज़ः, सब्ज़, रसदार گیلا، بھیگا ہوا، تازہ، سبزہ، رس دار۔

तरकश-(पु०) तीरदान, तीर रखने का ख़ोल تیردان، تیر رکھنے کا خول۔

तरकारी-(स्त्री०) तरः, साग, सब्ज़ी, तड़का देकर पकाई हुई सब्ज़ी ترہ، ساگ، سبزی، تڑکا دیکر پکائی ہوئی سبزی۔

तरकीब-(स्त्री०) तदबीर, इलाज, किसी चीज़ को मिलाकर एक चीज़ बनाना تدبیر، علاج، کسی چیز کو ملاکر ایک چیز بنانا۔

तरक्की-(स्त्री०) आगे बढ़ाना, ऊचाँ होना, इज़ाफ़ा, बलन्दी, बरतरी آگے بڑھانا، اونچا ہونا، اضافہ، بلندی، برتری۔

तरजीह-(स्त्री०) फ़ौकियत बरतरी, फज़ीलय्यत فوقیت، برتری، فضیلت۔

तरणी-(स्त्री०) कश्ती, नाव, کشتی، ناؤ۔

तरतीब-(स्त्री०) सजावट, सिलसिलाबन्दी, दर्जा बदर्जा रखना, बन्दोबस्त, सफ़बन्दी سجاوٹ، سلسلہ بندی، درجہ بدرجہ رکھنا، بندوبست، صف بندی۔

तरना-(क्रि०) पार होना या करना, तैरना پار ہونا یا کرنا، تیرنا۔

तरफ-(स्त्री० अ०) जानिब, पहलू, रूख, सिम्त, बाजू, किनारः جانب، پہلو، رُخ، سمت، بازو، کنارہ۔

तरफदारी-(स्त्री०) पास, लहाज़, हिमायत, जानिबदारी پاس، لحاظ، حمایت، جانب داری۔

तरबूज़-(पु०) बलुई ज़मीन पर फलने वाला एक गोल बड़ा फल जो तासीर में ठंडा होता है। بلوئی زمین پر پھیلنے والا ایک گول بڑا پھل جو تاثیر میں ٹھنڈا ہوتا ہے۔ تربز۔

तरल-(वि०) सैयाल, रवाँ, रक़ीक़, पतला बहने वाला سیّال، رَواں، رقیق، پتلا بہنے والا۔

तरस-(पु०) रहम, दया, ख़ौफ़े खुदा رحم، دَیا، خوفِ خدا

तरसना-(क्रि०) ख़्वाहिशमन्द होना, इश्तियाक़ में रहना, किसी चीज़ का भूखा होना خواہش مند ہونا، اشتیاق میں رہنا، کسی چیز کا بھوکا ہونا۔

तरह-(अ०) वज़अ, अन्दाज़, ढंग, बुनियाद, जड़ وضع، انداز، ڈھنگ، بُنیاد، جڑ۔

तराई-(स्त्री०) वह ज़मीन जो नदी दरया के किनारे हो, दलदल ज़मीन وہ زمین جو ندی دریا کے کنارے ہو، دلدل زمین۔

तराजू-(पु०) मीज़ान, वज़न करने का आला میزان، وزن کرنے کا آلہ۔

तराना-(पु०) नग्मः राग, एक सुर या लै نغمہ، راگ، ایک سُر یا لَے

तरावट-(स्त्री०) ताज़गी, ठंडक تازگی، ٹھنڈک

तराशना-(क्रि०) काटनां, छीलना, छाँटना, कतअ करना, हजामत बनाना کاٹنا، چھیلنا، چھانٹنا، قطع کرنا، حجامت بنانا۔

तरीका-(पु०) तर्ज़, ढगं, रविश, तरकीब طرز، ڈھنگ، روش، ترکیب

तरू-(पु०) पेड़, दरख़्त, पेड़ों से सजाया हुआ پیڑ، درخت، پیڑوں سے سجایا ہوا۔

तरूण-(पु०) जवान, नौजवान جوان، نوجوان۔

तरूणाई-(स्त्री०) जवानी, शबाब, नौजवानी جوانی، شباب، نوجوانی۔

तरेरना-(क्रि०) घूरना, गुस्से की नज़र से देखना گھورنا، غصّہ کی نظر سے دیکھنا۔

तर्क-(पु०) दलील, बहस دلیل، بحث،

तर्ज़-(स्त्री०) रविश, तौर, तरीक़ः ढंग. رَوِش، طور، طریقہ، ڈھنگ

अन्दाज़, शक्ल — انداز، شکل۔

तर्जनी-(स्त्री०) अंगुश्ते–शहादत, सब्बाबः — انگشتِ شہادت، سبابہ۔

तर्पण-(पु०) तर्पन, सैराबी — ترپن، سیرابی۔

तल-(पु०) तह, सतह, तबक़, दरक, तलवा — تہ، سطح، طبق، درک، تلوا۔

तलछट-(स्त्री०) दुर्द, तलछट, गांव, तहनशीनी, वह चीज़ जो नीचे बैठ जाय — دُرد، تلچھٹ، گاؤں، تہ نشینی، وہ چیز جو نیچے بیٹھ جائے۔

तलना-(क्रि०) घी या तेल गर्म कर के इस में कोई चीज़ डाल कर पकाना — گھی یا تیل گرم کر کے اس میں کوئی چیز ڈال کر پکانا۔

तलब-(स्त्री०) माँग, ख़्वाहिश, आरज़ू, वह चीज़ जो मांगी जाये — مانگ، خواہش، آرزو، وہ چیز جو مانگی جائے۔

तलवाना-(क्रि०) तलवे में छाले पड़ना — تلوے میں چھالے پڑنا۔

तलवा-(पु०) कफ़े–पा, पाँव के नीचे का हिस्सा, ऐडी और पंज़े के बीच का हिस्सा — کفِ پا، پاؤں کے نیچے کا حصہ، ایڑی اور پنجے کے بیچ کا حصہ۔

तलवार-(स्त्री०) शम्शीर, तेग़, सैफ़ — شمشیر، تیغ، سیف۔

तलहटी-(स्त्री०) तलहटी, तराई — تلہٹی، ترائی۔

तला-(पु०) पेंदा, जूती का निचला हिस्सा, तह — پیندا، جوتی کا نچلا حصہ، تہ۔

तलाशी-(स्त्री०) तलाशी, ढूढंने वाला, गुमशुदः चीज़ की खोज करना — تلاشی، ڈھونڈھنے والا، گمشدہ چیز کی کھوج کرنا۔

तलैया-(स्त्री०) छोटा तालाब, तलैया — چھوٹا تالاب، تلیا۔

तल्लीन-(वि०) मुनहमिक, मशग़ूल — منہمک، مشغول۔

तवा-(पु०) तवा (ताबः) लोहे का गोलाकर छोटा छिछला टुकड़ा जिस पर रोटी पकाते है। — توا (تابہ)، لوہے کا گولاکار چھوٹا چھچھلا ٹکڑا جس پر روٹی پکاتے ہیں۔

तश्तरी–(स्त्री०) तश्तरी, रेकाबी, छोटी थाली — طشتری، رکابی، چھوٹی تھالی۔

तसदीक-(स्त्री०) तस्दीक़, सदाक़त, सच होने की ताईद, सबूत — تصدیق، صداقت، سچ ہونے کی تائید، ثبوت۔

तसमा-(पु०) तस्मः, चमड़े का पतला कम चौड़ा और लम्बा टुकड़ा, जूते के चमड़े का फीता — تسمہ، چمڑے کا پتلا کم چوڑا اور لمبا ٹکڑا، جوتے کے چمڑے کا فیتہ۔

तसला-(पु०) ताबें या पीतल का तश्त — تانبے یا پیتل کا طشت

तसल्ली-(स्त्री०) तशफ़्फ़ी, दिलासा, ख़ातिर, तसकीन — تشفی، دلاسا، خاطر، تسکین۔

तसवीर-(स्त्री०) तस्वीर, सूरत बनाना, सूरतगरी, नक्शः — تصویر، صورت بنانا، صورت گری، نقشہ۔

तस्कर-(पु०) इस्मगलर, चोर, चूँगी, खिलाफे, क़ानून, दरआमद बरआमद करने वाला — اسمگلر، چور، چونگی، خلافِ قانون، درآمد برآمد کرنے والا

तस्करी-(स्त्री०) इस्मगलिंग, खिलाफे क़ानून, दरआमद बरआमद, चोरी, टैक्स की चोरी, चोरी से लाया हुआ माल — اسمگلنگ، خلافِ قانون، درآمد برآمد، چوری، ٹیکس کی چوری، چوری سے لایا ہوا مال۔

तह-(स्त्री०) परत, निचला हिस्सा, इन्तेहा — پرت، نچلا حصہ، انتہا۔

तहकीकात-(स्त्री०) जाँच पड़ताल, सुराग़ रसानी, झूट सच का सबूत — جانچ پڑتال، سُراغ رسانی، جھوٹ سچ کا ثبوت

तहख़ाना-(पु०) सर्दख़ाना, वह मकान जो सतह और ज़मीन के नीचे बनाते है — سردخانہ، وہ مکان جو سطح اور زمین کے نیچے بناتے ہیں

तहमत-(पु०) तहबंद, पाजामें की जगह बाँधने का कपड़ा — تہبند، پاجامے کی جگہ باندھنے کا کپڑا۔

तहलका-(पु०) शोर, आफत, कुहराम, हलाकत, मौत, ग़ारत होना — شور، آفت، کہرام، ہلاکت، موت، غارت ہونا

तहसीलदार-(पु०) तहसीलदार, मुहकमः–ए–माल का एक अफसर जिस का काम माल गुजारी वसूल करना होता है। — تحصیلدار، محکمۂ مال کا ایک افسر جس کا کام مال گزاری وصول کرنا ہوتا ہے۔

तांगा-(पु०) दो पहियों की सवारी गाड़ी — دو پہیوں کی سواری گاڑی

तांडव-(पु०) शिव का रक़्स, एक मख़्सूस रक़्स — شیو کا رقص، ایک مخصوص رقص

तांत-(स्त्री०) रूदः तागा, रेशा, भेड़ बकरी की वह अतड़ी जो बट कर कमान सारंगी में लगाते है। — رُودہ تاگا، ریشہ، بھیڑ بکری کی وہ آنتڑی جو بٹ کر کمان سارنگی میں لگاتے ہیں۔

तांता-(पु०) सिलसिलः, क़तार, नस्ल, खानदान, औलाद — سلسلہ، قطار، نسل، خاندان، اولاد۔

तांत्रिक-(पु०) तंत्र से मुतअल्लिक़, आमिल — تنتر سے متعلق، عامل۔

तांबा-(पु०) मिस, एक धातु, गोश्त का मिक्का जो शिकारी परिन्दों को खिलाते हैं। — مس، ایک دھات، گوشت کا مکا جو شکاری پرندوں کو کھلاتے ہیں۔

तांबूल-(पु०) पान, तंबोल — پان، تنبول،

ताई-(स्त्री०) बाप के बड़े भाई की बीवी — باپ کے بڑے بھائی کی بیوی

ताऊ-(पु०) ताया, बाप का बड़ा भाई — تایا، باپ کا بڑا بھائی۔

ताक-(स्त्री०) अगूंर की बेल निगाह इन्तेज़ार, निशाना, देख भाल निगरानी — انگور کی بیل، نگاہ، انتظار، نشانہ، دیکھ بھال، نگرانی۔

ताकत-(स्त्री०) क़ूवत, जोर बल, लियाक़त, बिसात, बर्दाश्त, हुकूमत, समाई — قوت، زور بل، لیاقت، بساط، برداشت، حکومت، سمائی

ताकना-(क्रि०) घूरना, देखना, ख़्यालकरना, इन्तेज़ार करना, किसी चीज़ की ख़्वाहिश करना, तलाश करना — گھورنا، دیکھنا، خیال کرنا، انتظار کرنا، کسی چیز کی خواہش کرنا، تلاش کرنا۔

ताकि-(अ०) ताकि, इस लिये, कि تاکہ، اس لئے، کہ

ताकीद-(स्त्री०) ताकीद, इसरार, ज़िद, हट, तक़ाज़ा, बार बार कहना تاکید، اصرار، ضد، ہٹ، تقاضا، بار بار کہنا۔

तागा-(पु०) रिश्त:, धागा, सूत का तार رشتہ، دھاگا، سوت کا تار۔

ताज-(पु०) शाही टोपी, परों का तुर्रा:, कलग़ी, परिन्द की चोटी شاہی ٹوپی، پروں کا طرّہ، کلغی، پرندکی چوٹی۔

ताजगी-(स्त्री०) सरसब्ज़ी, जिद्दत, नयापन, रौनक़ سرسبزی، جدّت، نیاپن، رونق۔

ताज़िया-(वि०) ताज़िय:, मातम पुरसी, मक़बरे का वह ढाँचा जिसमें इमाम हुसैन की क़ब्र दिखाई जाती है। تعزیہ، ماتم پرسی، مقبرے کا وہ ڈھانچا جس میں جناب امام حسین علیہ السلام کی قبر دکھائی جاتی ہے۔

ताज्जुब-(पु०) तअज्जुब, हैरत, हैरानी, तहय्युर تعجب، حیرت، حیرانی، تحیّر۔

ताड़-(पु०) खजूर की क़िस्म का एक पेड़ जिस से ताड़ी निकालते हैं, फरास्त, समझ کھجور کی قسم کا ایک پیڑ جس سے تاڑی نکالتے ہیں، فراست، سمجھ۔

ताड़ना-(क्रि०) सजा देना, भांपना, समझ जाना, मारना سزا دینا، بھانپنا، سمجھ جانا، مارنا۔

ताड़ी-(स्त्री०) ताड़ का नशा, अवर रस, कहार का क़ब्ज़ा تاڑ کا نشہ، اَوَر رس، کہار کا قبضہ۔

तात्कालिक-(अ०) फ़ौरी, जल्द, उसी वक्त, उजलत فوری، جلد، اُسی وقت، عجلت۔

तात्पर्य-(पु०) मतलब, मंशा, ग़ायत مطلب، منشا، غایت،

तादाद-(स्त्री०) तादाद, गिनती, शुमार, अन्दाज़:, तख्मीन:, मिकदार تعداد، گنتی، شمار، اندازہ، تخمینہ، مقدار۔

तान-(स्त्री०) सुर, ताल, अलाप, पालकी, गाड़ी سُر، تال، الاپ، پالکی، گاڑی۔

तानना-(क्रि०) तानना, फ़ैलाना, कसना, झोल दूर करना, क़ैद करना تاننا، پھیلانا، کسنا، جھول دور کرنا، قید کرنا۔

तानपूरा-(पु०) तंबूर:, एक क़िस्म का बाजा जिसमें सितार की तरह तीन तार लगे होते हैं। تنبورہ، ایک قسم کا باجا جس میں ستار کی طرح تین تار لگے ہوتے ہیں۔

ताना-(पु०) तान, ताना, तार, सूत के तागे, जाँचना, आज़माना, ताव देना تان، تانا، تار، سوت کے تاگے، جانچنا، آزمانا، تاؤ دینا۔

ताना-बाना-(पु०) ताना–बाना, तारोपोद, वह धागे जो कपड़ा बुन्ने में अर्ज़ो–तूल (लम्बाई चौड़ाई) में दिये जाते है। تانا بانا، تار و پود، وہ دھاگے جو کپڑا بننے میں عرض و طول (لمبائی چوڑائی) میں دیئے جاتے ہیں۔

तानाशाह-(पु०) आमिर, तानाशाह, इन्तेहाई नाजुक मिज़ाज, दकन का एक बहुत नाजुक मिज़ाज़ बादशाह अबुल हसन तानाशाह عامر، تاناشاہ، انتہائی نازک مزاج، دکن کا بہت نازک مزاج بادشاہ ابوالحسن تاناشاہ۔

ताप-(पु०) हरारत, हिद्दत, गर्मी, तप, सोज़िश, मुसीबत حرارت، حدّت، گرمی، تپ، سوزش، مصیبت۔

तापना-(क्रि०) गर्मी पहुंचाना, गर्म होना, धूपखाना, सेंकना گرمی پہنچانا، گرم ہونا، دھوپ کھانا، سینکنا۔

तापमान-(पु०) दरजए हरारत درجۂ حرارت،

तापमापी-(पु०) हरारतपैमा, थर्मामीटर حرارت پیما، تھرمامیٹر۔

ताबूत-(पु०) लाश, जनाज़:, वह सन्दूक़ जिस में मुर्दे की नअ़श रखते हैं। एक क़िस्म का ताज़िया لاش، جنازہ، وہ صندوق جس میں مُردے کی نعش رکھتے ہیں، ایک قسم کا تعزیہ۔

तामजाम-(पु०) साज़ो–समान, हवादार एक क़िस्म की पालकी سازوسامان، ہوادار، ایک قسم کی پالکی۔

तामसिक-(वि०) ज़ुलमानी, ज़लालती, तारीक जो शफ़्फ़ाफ़ न हो ظلمانی، ذلالتی، تاریک جو شفاف نہ ہو۔

तामसी-(पु०) मुज़्लिम, ज़ाल, गुमराह, भटका हुआ مظلم، ذال، گمراہ، بھٹکا ہوا۔

तामील-(स्त्री०) अ़मल करना, हुक्म बजा लाना, अ़मल दर आमद عمل کرنا، حکم بجالانا، عمل درآمد۔

ताम्र-(पु०) तांबा, मिस, एक धात जिस के बर्तन बनते हैं। تانبا، مس، ایک دھات جس کے برتن بنتے ہیں۔

तार-(पु०) तार, बिर्क़िय: तागा, सिलसिल:, ताना बाना تار، برقیہ، تاگا، سلسلہ، تانا بانا۔

तारक-(वि०) नाख़ुदा, आँख की पुतली ناخدا، آنکھ کی پتلی۔

तारकोल-(पु०) क़ैर, राल, लुक का तेल, अलक़तारा قیر، رال، لُک کا تیل، القطرہ

तारघर-(पु०) वह जगह जहाँ से तार से ख़बर दी जाये (टेलीग्राफ आफिस) وہ جگہ جہاں سے تار سے خبر دی جائے (ٹیلی گراف آفس)

तारतम्य-(पु०) तसलसुल, सिलसिल:, तालमेल تسلسل، سلسلہ، تال میل۔

तारपीन-(पु०) चीड़ के पेड़ से निकला हुआ एक तरह का तेल, रौग़न, तारपीन چیڑ کے پیڑ سے نکلا ہوا ایک طرح کا تیل، روغن، تارپین

तारांकित-(वि०) इस्टार्ड, जवाबतलब, जिस के साथ सितारे का निशान दिया गया है। اسٹارڈ، جواب طلب، جس کے ساتھ ستارے کا نشان دیا گیا ہے۔

तारा-(पु०) सितार:, मर्दुम, आँख की पुतली, असमान में चमकने वाला सितार: ستارہ، مردم، آنکھ کی پتلی، آسمان میں چمکنے والا ستارہ۔

तारिका-(स्त्री०) अदाकरा:, फ़िल्मी सितार:, सय्यारच: اداکارہ، فلمی ستارہ، سیارچہ۔

तारीख-(स्त्री०) खायती किस्से, एक दिन रात, महीने का एक दिन, जंग नामे — کھیانی قصے، ایک دن رات، مہینے کا ایک دن، جنگ نامے۔

तारीफ-(स्त्री०) शनासाई कराना, सना, मदह, वाक़फ़ियत कराना, बयान करना — شناسائی کرانا، ثنا، مدح، واقفیت کرانا، بیان کرنا

ताल-(स्त्री०) हथेली, आहंग, ताल, तालाब, ऐनक का शीशा, चश्मः, गाने बजाने का वज़न, पहलवानों का खुम ठोकना — ہتھیلی، آہنگ، تال، تالاب، عینک کا شیشہ، چشمہ، گانے بجانے کا وزن، پہلوانوں کا خم ٹھوکنا

तालमेल-(पु०) हमआहंगी, तालमेल, राह रस्म, मेल जोल, मुगाफक़्त — ہم آہنگی، تال میل، راہ رسم، میل جول، موافقت۔

तालीव्य-(वि०) तालवी, हनकी, तालू से मुतअल्लिक़, तालू की मदद से तलफ़फ़ुज़ अदा करने वाली आवाज़ — تالوی، حنکی، تالو سے متعلق، تالو کی مدد سے تلفظ ادا کرنے والی آواز۔

ताला-(पु०) कुफ़्ल, ताला — قفل، تالا۔

तालाबंदी-(स्त्री०) तालाबंदी, दरबंदी — تالابندی، دربندی۔

तालाब-(पु०) पानी का बड़ा हौज़, ताल — پانی کا بڑا حوض، تال۔

तालिका-(स्त्री०) ताली, कुंजी, फ़ेहरिस्त — تالی، کنجی، فہرست۔

ताली-(स्त्री०) ताली, दस्तक — تالی، دستک۔

तालु (तालू)-(पु०) तालू, हनक, मुंह के अन्दर का ऊपरी हिस्सा — تالو، حنک، منھ کے اندر کا اوپری حصہ۔

ताल्लुका-(पु०) तअ़ल्लुकः, मिलकियत, जायेदाद, सूबे का एक हिस्सा, ज़िला, जमीनदारी, जागीर — تعلقہ، ملکیت، جائداد، صوبے کا ایک حصہ، ضلع، زمینداری، جاگیر۔

ताव-(पु०) गर्मी, पेचो–ताब, हरारत, तेज़ आँच, गुस्सः, ग़जब, कागज़ का तख्त — گرمی، پیچ وتاب، حرارت، تیز آنچ، غصہ، غضب، کاغذ کا تختہ

तावीज-(पु०) पनाह देना, अमान, बचाव, गले का एक जेवर — پناہ دینا، امان، بچاؤ، گلے کا ایک زیور،

ताश-(पु०) एक किस्म का रेशमी ज़री का कपड़ा, ज़र बफ़्त, एक क़िस्म के पत्तों का खेल — ایک قسم کا ریشمی زری کا کپڑا، زربفت، ایک قسم کے پتوں کا کھیل۔

तिकड़म-(स्त्री०) तिगड़म, चालाकी — تگڑم، چالاکی،

तिकोना-(वि०) सेहगोशः, मुसल्लसनुमा, जिस में तीन कोने हों — سہ گوشہ، مثلث نما، جس میں تین کونے ہوں۔

तिक्त-(वि०) तल्ख़, तीखा, कड़वा, तेज, तुर्श, बदमज़ः, नागवार — تلخ، تیکھا، کڑوا، تیز، ترش، بدنام، ناگوار۔

तिगुना-(वि० तिगना, सेहचंद, तीन गुना — تگنا، سہ چند، تین گنا۔

तिजारत-(स्त्री०) सौदागरी, दुकानदारी — سوداگری، دوکانداری

तिजोरी-(स्त्री०) लोहे की आलमारी जिस में ज़रो माल और क़ीमती चीज़े हिफाज़त के लिये रखी जायें — لوہے کی الماری جس میں زرومال اور قیمتی چیزیں حفاظت کے لئے رکھی جائیں۔

तितर-बितर-(वि०) अलग–अलग, जुदा–जुदा, मुन्तशिर, बेतरतीब, बिखरा हुआ, पेरशान — الگ الگ، جدا جدا، بے ترتیب، منتشر، بکھرا ہوا، پریشان۔

तितर-बितर करना-(क्रि०) अलग–अलग करना, जुदा–जुदा करना, मुन्तशिर करना, परेशान करना — الگ الگ کرنا، جدا جدا کرنا، منتشر کرنا، پریشان کرنا۔

तितली-(स्त्री०) रंग–बिरगें पंखवाला एक छोटा कीड़ा जो फूलों का रस चूसती है। — رنگ برنگے پنکھ والا، ایک چھوٹا کیڑا جو پھولوں کا رس چوستی ہے۔

तिथि-(स्त्री०) तारीख — تاریخ۔

तिनका-(पु०) खस, सूखी घास का टुकड़ा, किसी चीज़ का छोटा सा टुकड़ा — خس، سوکھی گھاس کا ٹکڑا، کسی چیز کا چھوٹا سا ٹکڑا۔

तिपाई-(पु०) तीन पायों की छोटी चौकी, मेज़ — تین پایوں کی چھوٹی چوکی، میز۔

तिमाई-(वि०) सेहमाही, तीन माह पर होने वाला — سہ ماہی، تین ماہ پر ہونے والا۔

तिमिर-(पु०) तारीकी, ज़ुल्मत, ज़ंग — تاریکی، ظلمت، زنگ

तिरंगा-(वि०,पु०) सेहरंगा, तिरंगा, तीन रंगों वाला — سہ رنگا، ترنگا، تین رنگوں والا۔

तिरछा-(वि०) तिरछा, मुहर्रफ़, कज, जो एक तरफ कुछ झुका हो — ترچھا، محرف، کج، جو ایک طرف کچھ جھکا ہو۔

तिरपन (त्रपन)-(वि०) (तिरपन) पच्चास और तीन ५३ की अदद — (ترپن) پچاس اور تین ۵۳ کی عدد۔

तिरपाल-(स्त्री०) तिरपाल, रौग़न चढ़ाया हुआ मोटा कपड़ा, छाजन के नीचे सरकंडे का मुट्ठा — ترپال، روغن چڑھایا ہوا موٹا کپڑا، چھاجن کے نیچے سرکنڈے کا مٹھا۔

तिरसठ (तिरेसठ)-(वि०) साठ और तीन ६३ अदद — ساٹھ اور تین ۶۳ عدد

तिरस्कार-(पु०) इहानत, तौहीन, हेक़ारत, बेइज़्ज़त — اہانت، توہین، حقارت، بے عزت۔

तिरानवे-(वि०) नब्बे और तीन ६३ की अदद — نوّے اور تین ۹۳ کی عدد

तिरासी-(वि०) अस्सी और तीन ८३ अदद — اسّی اور تین ۸۳ کی عدد۔

तिर्यक-(वि०) आड़ा,तिरछा, मुहर्रफ़ — آڑا، ترچھا، محرف۔

तिल-(पु०) ख़ाल, कुंजद, सियाह नुक़्तः, एक क़िस्म का तुख़्म, थोड़ी सी चीज़ — خال، کنجد، سیاہ نکتہ، ایک قسم کا تخم، تھوڑی سی چیز۔

तिलक-(पु०) क़श्फ़ः, तिलक, टीका, माथे का एक ज़ेवर — قشقہ، تلک، ٹیکہ، ماتھے کا ایک زیور۔

तिलचटा-(पु०) तिलचट्टा, एक किस्म का झेंगर — تل چٹا، ایک قسم کا جھینگر۔

तिलमिलाना-(क्रि०) बेचैन होना, मुज़तरिब होना — بے چین ہونا، مضطرب ہونا۔

तिलांजलि-(स्त्री०) फ़ातिहः, तिल और पानी, मरने वाले के नाम से छोड़ने की रस्म, हमेशा के लिये साथ छोड़ना — فاتحہ، تل اور پانی، مرنے والے کے نام سے چھوڑنے کی رسم، ہمیشہ کے لئے ساتھ چھوڑنا۔

तिलिस्मी-(वि०) जादू से मुतअलिक़, जादू का — جادو سے متعلق، جادو کا۔

तिल्ली-(स्त्री०) तेहाल, बदन में एक अन्दरूनी अज़्व एक क़िस्म का दाना — طحال، بدن میں ایک اندرونی عضو ایک قسم کا دانا۔

तिहत्तर-(वि०) सत्तर और तीन ७३ की अदद — ستر اور تین ۷۳ کی عدد۔

तिहाई-(स्त्री०) सुल्स, तीसरा हिस्सा, फ़सल का ना पैदा होना, बरबाद होना — ثلث، تیسرا حصہ، فصل کا پیدا نہ ہونا، برباد ہونا۔

तीक्ष्ण-(वि०) तीखा, तेज़, तेज़ नोक वाला — تیکھا، تیز، تیز نوک والا

तीखा-(वि०) तेज़, तल्ख़, कड़वा, तेज़ मिज़ाज, नोकदार, चमकदार — تیز، تلخ، کڑوا، تیز مزاج، نوک دار، چمکدار۔

तीज-(स्त्री०) सेयुम, महीने की तीसरी तारीख, एक हिन्दू त्योहार जो सावन सदी तीज़ को होता है। — سوئم (سیوم)، مہینے کی تیسری تاریخ، ایک ہندو تیوہار جو ساون سدی تیج کو ہوتا ہے۔

तीतर-(पु०) दुर्राज, एक किस्म का परिन्दा जिसे अकसर शौकीन लोग लड़ाने और खाने के लिये पालते है — درّاج، ایک قسم کا پرندہ جسے اکثر شوقین لوگ لڑانے اور کھانے کے لئے پالتے ہیں۔

तीता-(वि०) कड़वा, तल्ख़, तेज़ — کڑوا، تلخ، تیز۔

तीन-(वि०) सेह, दो और एक ३ का अदद — سہ، دو اور ایک ۳ کا عدد

तीमारदारी-(स्त्री०) बीमार की खिदमत, हमदर्दी, इलाज मुअलेजः — بیمار کی خدمت، ہمدردی، علاج معالجہ۔

तीरंदाज़-(पु०) तीर अंदाज़, तीर चलाने वाला सिपाही, तीर का माहिर, क़द्र अन्दाज़ — تیر انداز، تیر چلانے والا سپاہی، تیر چلانے کا ماہر، قدر انداز۔

तीर-(पु०) लबे जू, साहिल, जो कमान से रख कर चलाया जाता है, पतंग कागज़ — لب جو، ساحل، جو کمان سے رکھ کر چلایا جاتا ہے، پتنگ کاغذ

तीर्थकंर-(पु०) जैनियों के २४ माबूद — جینیوں کا چوبیس معبود۔

तीर्थ-(पु०) मुक़द्दस मुक़ाम, ज़ियारतगाह — مقدس مقام، زیارت گاہ۔

तीली-(स्त्री०) सलाई, पिंजरे की तार — سلائی، پنجرے کا تار۔

तीव्र-(वि०) तेज़, सरीअ़, जूद, शदीद — تیز، سریع، جود، شدید۔

तीस-(वि०) तीस, बीस और दस ३० की अदद — تیس، بیس اور دس ۳۰ کی عدد

तीसरा-(वि०) सालिस, सोएम; दो के बाद का, तीन से निस्बत रखने वाला — ثالث، سوئم، دو کے بعد کا، تین سے نسبت رکھنے والا۔

तुंग-(वि०) ऊंचा, तेज़ — اونچا، تیز

तुंबा-(पु०) कद्दू, एक क़िस्म का तल्ख़ कद्दू का छिलका बहुत मोटा होता है और फ़कीर सुखा कर कशकोल बनाते हैं — کدو، ایک قسم کا تلخ کدو کا چھلکا جو بہت موٹا ہوتا ہے اور اس کو فقیر سکھا کر کشکول (تومڑی) بناتے ہیں۔

तुक-(स्त्री०) मेल, क़ाफ़ियः, सज़ा — میل، قافیہ، سزا

तुकबंदी-(स्त्री०) क़ाफ़ियः पैमाई, तुकबंदी — قافیہ پیمائی، تک بندی۔

तुकांत-(वि०) क़ाफ़ियः बंद, सजीअ़ — قافیہ بند، سجیع

तुक्कड़-(वि०, पु०) तुकबाज़ — تک باز۔

तुक्का-(पु०) वह तीर जिस में भाल ना हो, बल्कि घुन्डी या तकमः हो, बान, नावक — وہ تیر جس میں بھالا نہ ہو بلکہ گھنڈی یا تکمہ ہو، بان، ناوک۔

तुच्छ-(वि०) मामूली, अदना, हक़ीर — معمولی، ادنیٰ، حقیر

तुनकना-(क्रि०) ख़फा होना, गुस्सा होना, बेकरार होना — خفا ہونا، غصہ ہونا، بیقرار ہونا۔

तुतलाना-(क्रि०) लुक्नत करना, साफ ना बोलना, रूक रूक कर बात करना, हकलाना — لکنت کرنا، صاف نہ بولنا، رک رک کر بات کرنا، ہکلانا۔

तुम-(स०) किसी आदमी को मुखातिब किया जाता है तब बोलते हैं। — کسی آدمی کو مخاطب کیا جاتا ہے تب بولتے ہیں۔

तुमुल-(पु०) हंगामःखेज़, शदीद, ख़ौफ़नाक — ہنگامہ خیز، شدید، خوفناک۔

तुम्हारा-(स०) तुम सब का, आप का — تم سب کا، آپ کا۔

तुरंत-(क्रि०,वि०) फ़ौरन, जल्द — فوراً، جلد۔

तुरत-(अ०) फ़ौरन, फ़िलफ़ौर — فوراً، فی الفور۔

तुरपना-(क्रि०) दबा कर सीना, सिवन पर एक और सिलाई करना, कपड़े के सिरे को उल्टा कर सीना — دبا کر سینا، سیون پر ایک اور سلائی کرنا، کپڑے کے سرے کو الٹا کر سینا۔

तुरही-(स्त्री०) कर्ना, बिगुल, तुरम, एक क़िस्म की लम्बी नफीरी, फूँक कर बजाया जाने वाला लंबा बाजा — قرنا، بگل، ترم، ایک قسم کی لمبی نفیری، پھونک کر بجایا جانے والا لمبا باجا۔

तुर्रा-(पु०) तुर्रः ज़ुल्फ, काकुल, सर के बालों की लट, पगड़ी में लगा फुँदना, जानवरों की कलग़ी — طرہ، زلف، کاکل، سر کے بالوں کی لٹ، پگڑی میں لگا پھندنا، جانوروں کی کلغی۔

तुलना-(स्त्री०) तक़ाबुल, मुआज़नः, वजन किया जाना, किसी काम पर आमादा होना — تقابل، موازنہ، وزن کیا جانا، کسی کام پر آمادہ ہونا۔

तुलनात्मक-(वि०) तक़ाबुली, कई चीज़ों की खूबी से एक दूसरे की बराबरी दिखलाना — تقابلی، کئی چیزوں کی خوبی سے ایک دوسرے کی برابری دکھلانا۔

तुलसी-(स्त्री०) रेहान, एक पौधे का नाम है जिसे हिन्दू पूजते है। नाज़बू, एक औरत का नाम है। ریحان، ایک پودے کا نام ہے جسے ہندو پوجتے ہیں۔ نازبو، ایک عورت کا نام ہے۔

तुला-(स्त्री०) ताराज़ू, मीज़ान ترازو، میزان۔

तुलादान-(पु०) हमवज़न सदक़ः ہم وزن صدقہ۔

तुल्य-(वि०) मुसावी, बाराबर, यकसाँ مساوی، برابر، یکساں۔

तुषार-(पु०) बर्फ़, पाला, बर्फ़ की तरह ठंडा برف، پالا، برف کی طرح ٹھنڈا۔

तुष्ट-(वि०) खुश, आसूदः, मुतमईन خوش، آسودہ، مطمئن۔

तू-(स०) तू, जो अदनः या कम दर्जे वाले की निस्बत बोला जाता है। कभी प्यार और बेतकल्लुफी में बोला जाता है। تو، جو ادنیٰ یا کم درجہ والے کی نسبت بولا جاتا ہے کبھی پیار و بےتکلفی میں بولا جاتا ہے۔

तूतिया-(पु०) नीला थोथा, نیلا تھوتھا۔

तूफ़ान-(पु०) ज़ोर की बाढ़, सैलाब, हंगामा दंगा फ़साद, बड़ी मुसीबत, आफत زور کی باڑھ، سیلاب، ہنگامہ دنگا فساد، بڑی مصیبت، آفت

तूल-(पु०) सूती कपड़ा, रूई سوتی کپڑا، روئی۔

तूलिका-(स्त्री०) क़लम, तोशक़, ब्रश قلم، توشک، برش۔

तृण-(पु०) तिनका, ख़स, घास, खरपात تنکا، خس، گھاس، خرپات

तृतीय-(वि०) तीसरा, सालिस, सिनुम تیسرا، ثالث، ثلم۔

तृप्त-(वि०) शादकाम, सेराब, आसूदः شادکام، سیراب، آسودہ۔

तृप्ति-(स्त्री०) सेराबी; आसूदगी, जरूरत पूरी होना, दिमाग़ी सकून मिलना سیرابی، آسودگی، ضرورت پوری ہونا، دماغی سکون ملنا۔

तृषा-(स्त्री०) तिशनगी, प्यास تشنگی، پیاس،

तृष्णा-(स्त्री०) तिशनगी, प्यास, शहवत تشنگی، پیاس، شہوت

तेतालीस (तैंतालीस)-(वि०) तैंतालीस, चालीस और तीन, ४३ की अदद تینتالیس، چالیس اور تین ۴۳ کی عدد

तैंतीस-(वि०) तीस और तीन ३३ की अदद تینتیس، تیس اور تین ۳۳ کی عدد

तेंदुआ-(पु०) तेंदुवा, पलंग, चीता एक दरिन्दः जिस के बदन पर सियाह धब्बे होते है। تیندوا، پلنگ، چیتا ایک درندہ جسکے بدن پر سیاہ دھبے ہوتے ہیں۔

तेईस-(वि०) तेईस, बीस और तीन २३ की अदद تیئیس، بیس اور تین ۲۳ کی عدد۔

तेज-(पु०) जलाल, रोशनी, नूर, इक़बाल جلال، نور، روشنی، اقبال

तेज़-(वि०) धारदार, ज्यादः ताक़तवर या मिक़दार वाला, जल्द शताब دھاردار، زیادہ طاقتور یا مقدار والا، جلد شتاب۔

तेजपात-(पु०) तेज़पात, साज़ज, एक खुशबूदार पत्ता تیزپات، سازج، ایک خوشبودار پتا۔

तेजस्वी-(वि०) जलालत-मआब, जलाली, शान शौकत, अज़मत, बड़ाई, दबदबः جلالت مآب، جلالی، شان و شوکت، عظمت، بڑائی، دبدبہ

तेजाब-(पु०) तुर्श, कीमया, एसिड ترش، کیمیا، ایسڈ۔

तेजी-(स्त्री०) जल्दबाज़ी, मंहगी सस्ती - جلدبازی، مہنگی سستی

तेरह-(वि०) दस और तीन, १३ की अदद دس اور تین ۱۳ کی عدد۔

तेरा-(स०) अदनः के लिये कलमा-ए-ख़िताब, (तू) ادنیٰ کے لئے، کلمۂ خطاب (تو)۔

तेल-(पु०) रोग़न, जो बीजों से निकाला जाता है, चिकनाई روغن، جو بیجوں سے نکالا جاتا ہے، چکنائی۔

तेली-(पु०) रोग़नगर, एक क़ौम जो तेल निकालती हैं, इस क़ौम का एक आदमी, तेल बेचने वाला روغن گر، ایک قوم جو تیل نکالتی ہے، اس قوم کا ایک آدمی، تیل بیچنے والا۔

तेवर-(पु०) नज़र, चितवन, चेहरे का तौर या ढंग, आखों के आगे अन्धेरा आना نظر، چتون، چہرے کا طور یا ڈھنگ، آنکھوں کے آگے اندھیرا آنا

तैनात-(वि०) नौकरी, फर्ज़, मुक़र्रर करना, जो किसी काम के लिये मुक़र्रर किया जाये نوکری، فرض، مقرر کرنا، جو کسی کام کے لئے مقرر کیا جائے۔

तैनाती-(स्त्री०) मुक़र्ररी, तक़र्रुर مقرری، تقرری،

तैयार-(अ०) मुस्तैद, मौजूद, आमादः पूरा, मुकम्मल, मोटा ताज़ा مستعد، موجود، آمادہ، پورا، مکمل، موٹا تازہ۔

तैरना-(क्रि०) पैरना, पानी के ऊपर फिरना, हाथ पैर चलाते हुये पानी पर चलना। پیرنا، پانی کے اوپر پھرنا، ہاتھ پیر چلاتے ہوئے پانی پر چلنا۔

तैराक-(पु०) शिनावर, पैरने वाल आदमी شناور، پیرنے والا آدمی۔

तैश-(पु०) गुस्सः, ग़ज़ब, जोश غصہ، غضب، جوش۔

तोंद-(स्त्री०) पेट का उभार, बढ़ा हुआ पेट, फूला हुआ पेट پیٹ کا ابھار، بڑھا ہوا پیٹ پھولا ہوا پیٹ۔

तोड़ना-(क्रि०) झटके से दो या दो से ज़्यादा टुकड़े करना, अलग-अलग करना, शिकस्तः करना, पाश पाश करना جھٹکے سے دو یا دو سے زیادہ ٹکڑے کرنا، الگ الگ کرنا، شکستہ کرنا، پاش پاش کرنا۔

तोड़फोड़-(स्त्री०) टुकड़े-टुकड़े करना, शिकस्तः करना ٹکڑے ٹکڑے کرنا، شکستہ کرنا۔

तोड़ा-(पु०) कमी, क़िल्लत, नुक़सान, ख़िसारः टूटा, सोने या चाँदी की ज़नजीर کمی، قلت، نقصان، خسارہ ٹوٹا، سونے یا چاندی کی زنجیر۔

तोतला-(वि०) वह आदमी जिस की ज़बान मोटी होने की वजह से अल्फ़ाज़ साफ़ न निकल सकें وہ آدمی جس کی زبان موٹی ہونے کی وجہ سے الفاظ صاف نہ نکل سکیں۔

तोता-(पु०) एक ख़ूबसूरत सब्ज़ परिन्दः जो सिखाने से बोलियाँ बोलता है ایک خوبصورت سبز پرندہ جو سکھانے سے بولیاں بولتا ہے۔

तोपख़ाना-(पु०) तोपख़ानः, वह जगह जहाँ तोपें रखी जायें, और इनके توپ خانہ، وہ جگہ جہاں توپیں رکھی جائیں اور ان کے

चलाने वाले और अमलः रहे چلانے والے اور عمل رہے۔

तोपची-(पु०) तोप चलाने वाला, गोलः अन्दाज़ توپ چلانے والا، گولہ انداز۔

तोय-(पु०) आब, पानी, सिर्फ पानी पीकर रहने वाला रोज़ाः آب، پانی، صرف پانی پی کر رہنے والا روزہ۔

तोरई (तुरई)-(स्त्री०) तुरई, एक किस्म की तरकारी ترئی، ایک قسم کی ترکاری۔

तोलना-(क्रि०) किसी चीज़ का वज़न करना کسی چیز کا وزن کرنا۔

तोला-(पु०) तोलः, बारह माशे का या दस ग्राम से कुछ ज्यादा की एक तौल تولہ، بارہ ماشے کا یا دس گرام سے کچھ زیادہ کی ایک تول

तोष-(पु०) तमानियत, आसूदगी, इतमेनान, तस्ल्ली طمانیت، آسودگی، اطمینان، تسلی۔

तोहफ़ा-(पु०) तोहफ़ः, सौग़ात, नज़र, पेशकश, इनाम تحفہ، سوغات، نذر، پیش کش، انعام۔

तौर (तौर-तरीका)-(पु०) (तौर तरीकः) तर्ज़, ढंग, किस्म (طور طریقہ) طرز، ڈھنگ، قسم۔

तौल (तोल)-(पु०) वज़न, जाँच, अन्दाज़ः, हमसर बराबर وزن، جانچ، اندازہ، ہمسر، برابر

तौलना (तोलना)-(क्रि०) किसी चीज़ का वज़न करना, जैसे ग़ल्ला तौलना کسی چیز کا وزن کرنا جیسے غلہ تولنا۔

तौलिया-(पु०) लम्बा रूमाल जिससे हाथ पोछते है। या बदन सुखाते है। لمبا رومال جس سے ہاتھ پوچھتے ہیں یا بدن سکھاتے ہیں

तौहीन-(स्त्री०) बेइज्जती, ज़िल्लत, रूसवाई, हतक بے عزتی، ذلت، رسوائی، ہتک۔

त्याग-(पु०) तर्क, ईसार, नफ़्सकुशी ترک، ایثار، نفس کشی

त्यागना-(क्रि०) तर्क करना, दस्तबरदार होना ترک کرنا، دست بردار ہونا۔

त्यागपत्र-(पु०). इस्तेफ़ा, माफ़ी माँगना, अफ़ू चाहना, नौकरी करने से माफ़ी माँगना استعفیٰ، معافی مانگنا عفو چاہنا، نوکری سے معافی مانگنا

त्योरी (त्यौरी)-(स्त्री०) तेवरी, नज़र, निगाह, चितवन, निगाह, पेशानी, माथे की सिलवट تیوری، نظر، چتون، نگاہ پیشانی، ماتھے کی سلوٹ (شکن)

त्योहार (त्यौहार)-(पु०) तेहवार, तरकीब, ख़ुशी का दिन, जश्न تہوار، ترکیب، خوشی کا دن، جشن۔

त्वचा-(स्त्री०) खाल, जिल्द, चमड़ा کھال، جلد، چمڑا

त्वरित-(वि०) तेज़, सरीअ, तेज़ चलने वाला, तेज़ी से, फ़ौरन تیز، سریع، تیز چلنے والا، تیزی سے، فوراً۔

त्र

त्रस्त-(वि०) तरसीदः, ख़ौफ़ज़दः, हरासा ترسیدہ، خوفزدہ، ہراساں

त्राण-(पु०) अमान, तहफ़्फ़ुज़, जिरह امان، تحفظ، جرح۔

त्राता-(पु०) मुहाफ़िज़, हिफ़ाज़त करने वाला, محافظ، حفاظت کرنے والا، پناہ دینے والا۔ पनाह देने वाला

त्रास-(पु०) दहशत, हैबत, हरास دہشت، ہیبت، ہراس۔

त्राहि-(स्त्री०) अल्अमां, अलग़यास, बचाव الاماں، الغیاث، بچاؤ۔

त्रिकालज्ञ-(पु०) तीनों ज़मानों का जाननेवाला, ग़ैबदाँ تینوں زمانوں کا جاننے والا غیب داں

त्रिकालदर्शी-(पु०) तीनों ज़मानों से वाकिफ़ تینوں زمانوں سے واقف (جانکار)

त्रिकुटा-(स्त्री०) ज़ंजबील, दारे फ़िल्फ़िल, तिरकुटा زنجبیل، دار فلفل، ترکٹا۔

त्रिगुण-(पु०) सिफ़ते-सेहगानः जहल, नफ़्स, नेकी صفت سہ گانہ، جہل، نفس، نیکی۔

त्रिज्या-(स्त्री०) निस्फ़ क़ुत्र, क़ुत्र कुल, लम्बाई का आधा نصف قطر، قطر کل، لمبائی کا آدھا۔

त्रिफाला-(पु०) इत्रीफ़ल, इत्रफल का मुरक्कब, तीन भुजाओं वाला, तीन फल का اطریفل، عطر پھل کا مرکب تین بھجاؤں والا۔ تین پھل کا۔

त्रिभुज-(पु०) मुसल्लस, तीनो आलम आसमान ज़मीन और पाताल, तमाम जहान مثلث، تینوں عالم آسمان زمین اور پاتال تمام جہان۔

त्रिभुवन-(पु०) आलमे सुलासः, बहिश्त, दोज़ख, दुनिया عالم ثلاثہ، بہشت، دوزخ، دنیا۔

त्रिलोक-(पु०) आलमे सुलासः, तीनों आलम 'आसमान, ज़मीन और पाताल عالم ثلاثہ، تینوں عالم آسمان زمین اور پاتال۔

त्रिवेणी-(स्त्री०) संगम, तीन दरयाओं के मिलने का मुक़ाम, गंगा, जमुना, सरस्वती سنگم، تین دریاؤں کے ملنے کا مقام، جیسے گنگا، جمنا، سرسوتی۔

त्रिशूल-(पु०) तिरसूल तीन नोक का नेज़ः या भाला, शिवाजी का भाला ترسول تین نوک کا نیزہ یا بھالا، شیواجی کا بھالا۔

त्रुटि-(स्त्री०) नुक़्स, कमी, ऐब, कस्र نقص، کمی، عیب، کسر۔

त्रेता-(पु०) तरेता, हिन्दुओं का दूसरा जुग जो बारह लाख छेयानवे हज़ार वर्ष का बताया जाता है। تریتا، ہندوؤں کا دوسرا جگ جو بارہ لاکھ (۱۲،۹۶،۰۰۰) ہزار برس کا بتایا جاتا ہے۔

त्रैमासिक-(वि०) तिमाही, सेहमाही, हर तीसरे महीने होने वाला, तीन महीने का تماہی، سہ ماہی، ہر تیسرے مہینے ہونے والا، تین مہینے کا۔

थ

थई-(सं०, स्त्री०) एक के ऊपर एक रक्खे हुए पान या कपड़े या रोटियाँ ایک کے اوپر ایک رکھے ہوئے پان یا کپڑے یا روٹیاں

थक्का-(सं०, पु०) लोंदा لوندا۔

थत्थी (थथ्थी)-(सं०, स्त्री०) ढेर, ढेरी ڈھیر، ڈھیری۔

थकना-(क्रि०) शल होना,-आजिज़ होना, मायूस होना, ताक़त न रहना شل ہونا، عاجز ہونا، مایوس ہونا، طاقت نہ رہنا۔

थकान-(स्त्री०) थकन, तकान, मांदगी تھکن، تکان، ماندگی۔

थकामांदा-(वि०) थका मांदः, बहुत थका हुआ تھکا ماندہ، بہت تھکا ہوا۔

थकावट-(स्त्री०) थकन, मांदगी تھکن، ماندگی۔

थन-(पु०) पिस्तान, गाय, बकरी, भैंस के पिस्तान پستان، گائے، بھینس بکری اور عورت کے پستان۔

थपकना-(क्रि०) अहिस्तः आहिस्तः, चोट लगाना, चुमकारना, मनाना, ठंडा करना, टालना बहाना करना آہستہ آہستہ، چوٹ لگانا، چمکارنا، منانا، ٹھنڈا کرنا، ٹالنا، بہانا کرنا۔

थपक-(हि०) थपकी देना। थपक थपक कर रखना, थाम थाम कर रखना. सांत्वना देकर रोकना تھپکی دینا، تھپک تھپک رکھنا، تھام تھام کر رکھنا، سانتونا دے کر روکنا۔

थपकी-(स्त्री०) वह चोट जो हथेली से माथे या पीठ पर लगायें, कुशती का एक दाँव وہ چوٹ جو ہتھیلی سے ماتھے یا پیٹھ پر لگائیں، کشتی کا ایک داؤں۔

थपथपाना-(क्रि०) थपकना, चुमकारना, ठंडा करना, धीरे-धीरे पीठ पर चोट लगाना تھپکنا، چمکارنا، ٹھنڈا کرنا، دھیرے دھیرے پیٹھ پر چوٹ لگانا

थपेड़ा-(पु०) चपत, चपेटा, धक्का देना چپت، چپیٹا، دھکا دینا۔

थप्पड़-(पु०) तमांचः, थप्पड़, तेज़ हवा का झोंका, झापड़ طمانچہ، تھپڑ، تیز ہوا کا جھونکا، جھاپڑ۔

थमना-(क्रि०) रुकना, ठहराना, बंद होना, वक़्फ़ः करना, चुप हो जाना رکنا، ٹھہرانا، بند ہونا، وقفہ کرنا، چپ ہو جانا۔

थरथराना (थर्राना)-(क्रि०) काँपना, लरज़ना, खौफ़ खाना, डरना کانپنا، لرزنا، خوف کھانا، ڈرنا۔

थल-(पु०) खुश्की, दरया बरआर, जगह, मुक़ाम, शेर की रहने की जगह, रेगिस्तान خشکی، دریا برآر، جگہ، مقام، شیر کے رہنے کی جگہ، ریگستان۔

थलचर-(पु०) दाबः, माशियः, जमीन पर चलने वाला जानवर, चौपाया, लाद जानवर دابہ، ماشیہ، زمین پر چلنے والا جانور، چوپایہ، لاد جانور۔

थलसेना-(स्त्री०) बर्री फ़ौज, बर्रियः, लड़ाई के मैदान में लड़ने वाली फ़ौज برّی فوج، برّیہ، لڑائی کے میدان میں لڑنے والی فوج۔

थलथल-(वि०) ढीला, बेकसा। ڈھیلا، بے کسا۔

थाँग-(सं० स्त्री०) पता, खोज, भेद चोरों की जगह। थाँग लगाना-चोरी का पता लगाना। थाँगी-चोरों को पता देने वाला, मददः ५। پتہ، کھوج، بھید، چوروں کی جگہ، تھانگ لگانا، چوری کا پتہ لگانا، تھانگی، چوروں کا پتہ دینے والا مددگار۔

थाँवला-(सं० पु०) थाला, वह गड्ढा जो पेड़ के चारों ओर पानी के लिए बना दिया जाता है। تھالا، وہ گڈھا جو پیڑ کے چاروں اور پانی کے لئے بنا دیا جاتا ہے۔

थाती-(स्त्री०) अमानत, सरमायः امانت، سرمایہ۔

थान-(पु०) तवेलः, मसकन, जगह, मौक़अ़, मुक़ाम طویلہ، مسکن، جگہ، موقع، مقام۔

थाना-(पु०) कोतवाली, पुलिस की चौकी, गाँव में ज़मीनदार का मकान کوتوالی، پولیس کی چوکی، گاؤں میں زمیندار کا مکان۔

थानेदार-(पु०) थाने का अफसर कोतवाल تھانے کا افسر کوتوال۔

थाप-(स्त्री०) ज़र्ब, धाक, तमाचः थपकी, तबले की आवाज़ ضرب، دھاک، طمانچہ، تھپکی، طبلہ کی آواز۔

थापना-(क्रि०) उपले बनाना, मूर्ति की पूजा करना اُپلے بنانا، مورتی کی پوجا کرنا۔

थामना-(क्रि०) हाथ में पकड़ना, सहारा देना, आसरा देना, मदद देना, रुकना ہاتھ میں پکڑنا، سہارا دینا، آسرا دینا، مدد دینا، رُکنا۔

थाल-(पु०) तश्त, ख्वान, तबाक़ طشت، خوان، طباق۔

थाली-(स्त्री०) तश्तरी, रेकाबी طشتری، رکابی۔

थाह-(स्त्री०) गहराई, इन्तेहा, पानी की तह की ज़मीन گہرائی، انتہا، پانی کی تہ کی زمین۔

थिरकना-(क्रि०) नाचना, फड़कना, बदन को हरकत देना ناچنا، پھڑکنا، بدن کو حرکت دینا۔

थिगली-(सं० स्त्री०) पेवन्द, जोड़, झोपड़। پیوند، جوڑ، جھوپڑا۔

थिटकना-(हि०, क्रि०) ठिठकना, रुक जाना। ٹھٹھکنا، رُک جانا۔

थूक-(पु०) लोआवे दहन, पानी या राल जो मुँह से निकलता है। لعابِ دہن، پانی یا رال جو منھ سے نکلتا ہو۔

थूकना-(क्रि०) थूकनी, लुआबे दहन फेंकना, थूक निकालना, हिक़ारत से देखना تھوکنی، لعابِ دہن پھینکنا، تھوک نکالنا، حقارت سے دیکھنا۔

थूथन-(पु०) थूथनी, धोड़े या ऊँट का मुँह تھوتھنی، گھوڑے یا اونٹ کا منھ

थैला-(पु०) थैला, बड़ी थैली, बोरा تھیلا، بڑی تھیلی، بورا۔

थोक-(वि०) थोक, अंबार, कसरत, गिरोह تھوک، انبار، کثرت، گروہ۔

थोड़ा-(वि०) थोड़ा, खफ़ीफ़, नाकाफी, क़दरे, क़लील تھوڑا، خفیف، ناکافی، قدرے، قلیل۔

थोथा-(वि०) ख़ाली, खोखला, घुन लगा خالی، کھوکھلا، گھن لگا

हुआ, अन्दर से खाली, बिना दाँत, ہوا، اندر سے خالی،
दुम कटा بنا دانت، دُم کٹا۔

थोपना–(क्रि०) थोपना, अंबार लगा देना, ढ़ेर लगा देना, किसी के ज़िम्मे डालना, इलज़ाम लगाना تھوپنا، انبار لگا دینا، ڈھیر لگا دینا، کسی کے ذمہ ڈالنا، الزام لگانا۔

द

दंग–(वि०) शशद्दर, हैरान, दंग, हक्का बक्का ششدر، حیران، دنگ، ہکّا بکّا۔

दंगल–(पु०) दंगल, कुशती करने की जगह, भीड़, अंबोह, पहलवानी जा–ए–नशिस्त دنگل، کشتی کرنے کی جگہ، بھیڑ، انبوہ، پہلوانی جائے نشست

दंगा–(पु०) दंगा फसाद, हंगामः, बल्वः, लड़ाई, झगड़ा, शोर शरारत دنگا، فساد، ہنگامہ، بلوہ، لڑائی جھگڑا، شور شرارت۔

दंगा–फ़साद–(पु०) दंगा, फ़साद, हंगामः, लड़ाई झगड़ा دنگا، فساد، ہنگامہ، لڑائی جھگڑا۔

दंड–(पु०) सज़ा, जुर्मानः, डंडा, लाठी, राजा के हाथ में रहने वाला डंडा سزا، جرمانہ، ڈنڈا، لاٹھی، راجہ کے ہاتھ میں رہنے والا ڈنڈا

दंडनीय–(वि०) लायक़े सजा, वाजिबुत्ताज़ीर لائقِ سزا، واجبُ التعزیر

दंडवत्–(स्त्री०) जबीं साई, बंदगी جبیں سائی، بندگی۔

दंड विधान–(पु०) क़ानून, ताज़ीर قانون، تعزیر۔

दंड-संहिता–(स्त्री०) ताज़ीरात, सज़ाऐ تعزیرات، سزائے۔

दंडी-(पु०) चोबदार, दरबान, बादशाह, मलकुलमौत چوبدار، دربان، بادشاہ، ملک الموت۔

दंत-(पु०) दांत, दंदां; बतीसी, पैकान دانت، دنداں، بتیسی، پیکان،

दंतकथा-(स्त्री०) अफ़वाह, बाज़ारी ख़बर, बे–अस्लबात افواہ، بازاری خبر، بے اصل بات۔

दंत्य-(वि०) दन्ती, दन्दानी دنتی، دندانی۔

दंपति (दंपती)-(पु०) ज़ौजैन, जनोशौ, बीवी शौहर زوجین، زن و شو، بیوی شوہر

दंभ-(पु०) अना, गुरूर, तकब्बुर, फख्र انا، غرور، تکبّر، فخر۔

दंभी-(वि०) मग़रूर, ख़ुदपरस्त, घमंडी, मुतकब्बिर مغرور، خود پرست، گھمنڈی، متکبّر۔

दंश-(पु०) गज़िंदगी, डस, दाँत काटने का काम, डंक मारना, काटने का ज़ख्म, ज़हरीली मक्खी گزندگی، ڈس، دانت کاٹنے کا کام، ڈنک مارنا، کاٹنے کا زخم، زہریلی مکھی۔

दकियानूसी-(वि०) दक़्यानूसी, पुराने ख़्याल वाला دقیانوسی، پرانے خیال والا۔

दक्खन-(पु०) दक्कन (दकन), जनूब دکن (دکن)، جنوب۔

दक्ष-(वि०) कामिल, माहिर, हाज़िक़, रास्त کامل، ماہر، حاذق، راست

दक्षता-(स्त्री०) महारत, कमाल, मश्शाक़ी مہارت، کمال، مشاقی

दक्षिणी (दक्खिन)-(वि०) दक्कन, जनूब دکن، جنوب

दक्षिणा-(स्त्री०) नजरानः, नज्र, दान نذرانہ، نذر، دان۔

दक्षिणी-(वि०) जनूबी, दकनी جنوبی، دکنی۔

दखल-(पु०) दख्ल, रसाई, पहुँच, क़ब्ज़ः, समझ, फ़हम, इमकान دخل، رسائی، پہنچ، قبضہ، سمجھ، فہم، امکان۔

दग्ध-(वि०) जला हुआ, जलाया हुआ, बहुत रंजीदः, दाग़ा हुआ جلا ہوا، جلایا ہوا، بہت رنجیدہ، داغا ہوا۔

दगा-(पु०) फ़रेब, धोका, मक्कारी, बेईमानी فریب، دھوکا، مکّاری، بے ایمانی۔

दग़ाबाज़-(वि०) धोकेबाज़, मक्कार, फ़रेबी دھوکے باز، مکّار، فریبی۔

दढ़ियल-(वि०) दःढ़यल, बारेश, लम्बी दाढ़ी वाला دڑھیل، باریش، لمبی داڑھی والا۔

दत्तक-(वि०) मुतबन्ना, गोद लिया हुआ लड़का متبنّیٰ، گود لیا ہوا لڑکا۔

दत्तचित-(वि०) जमाख़ातिर, यकसू, मुनहमिक, महो جمع خاطر، یکسو، منہمک، محو۔

दनादन-(अ०) फौरन, चटपट, चोट, ज़र्ब, तोप, बन्दूक़, पटाखः की पय–दर–पय आवाज़ فوراً، چٹ پٹ، چوٹ، ضرب، توپ، پٹاخہ کی پے در پے آواز۔

दफ़नाना-(क्रि०) दफ़्नाना, मुर्दे को गाड़ना, मुर्दे का दफ़्न करना دفنانا، مُردے کو گاڑنا، مُردے کا دفن کرنا۔

दफ़ा-(स्त्री०) दफ़्अ़, दूर करना, हटाना, रद्द करना, परे करना (दफ़ा हो जाना) दूर हो जाना, हट जाना, ज़ायल हो जाना, चला जाना دفع، دُور کرنا، ہٹانا، رُد کرنا، پرے کرنا، (دفع ہو جانا) دُور ہو جانا، ہٹ جانا، زائل ہو جانا، چلا جانا۔

दफ़्तर-(पु०) मुहक्मः, काग़ज, हिसाब किताब के काग़ज़, वह जगह जहां मुहकमे के काग़ज़ात रखे जायें (आफ़िस) محکمہ، کاغذ، حساب کتاب کے کاغذ، وہ جگہ جہاں محکمے کے کاغذات رکھے جائیں (آفس)

दफ्तरी-(पु०) दफ़्तर को दुरूस्त करने वाला, जिल्द बनाने वाला دفتر کو دُرست کرنے والا، جلد بنانے والا۔

दफ्ती-(स्त्री०) जिल्द के पटठे, मोटा, कड़ा और सूखा काग़ज़ جلد کے پٹھے، موٹا کڑا اور سوکھا کاغذ۔

दबंग-(वि०) बेरहम, हट्टा कट्टा, ज़बरदस्त, क़वी हैकल, बेबाक़ بے رحم، ہٹا کٹا، زبردست، قوی ہیکل، بیباق،

दबदबा-(पु०) दबदबः, शोर, आवाज़, रोअ़ब, शानो शौकत دبدبہ، شور، آواز، رعب، شان و شوکت۔

दबना-(क्रि०) बोझ के नीचे आना, दफ़्न होना, पोशीदः होना, ज़ेर होना بوجھ کے نیچے آنا، دفن ہونا، پوشیدہ ہونا، زیر ہونا۔

दबाना-(क्रि०) दबोचना, ज़बरदस्ती دبوچنا، زبردستی

कब्ज़ः कर लेना, माल मार लेना — قبضہ کرلینا، مال مار لینا۔

दबाव-(पु०) ज़ोर, बोझ, बार वज़न, खौफ़, रज़ाजोई — زور، بوجھ، بار، وزن، خوف، رضا جوئی

दबोचना-(क्रि०) पकड़ लेना, क़ाबू में कर लेना, दबा लेना, छुपा लेना — پکڑلینا، قابو میں کرلینا، دبالینا، چھپالینا۔

दब्बू-(वि०) बुज़दिल, दबने वाला — بزدل، دبنے والا۔

दम-(पु०) सांस, नफ़स, ज़िन्दगी, रूह, जान, खाने को धीमी आंच पर रखना — سانس، نفس، زندگی، روح، جان، کھانے کو دھیمی آنچ پر رکھنا

दमक-(स्त्री०) चमक, सुर्ख़ी, दरख़शानी, चहरे या सोने की तमतमाहट, जोश, जज़्बा — چمک، سُرخی، درخشانی، چہرے یا سونے کی تمتماہٹ، جوش، جذبہ۔

दमकना-(क्रि०) चमकना, झलकना — چمکنا، جھلکنا۔

दमकल-(स्त्री०) दमकल, फ़ाइर ब्रिगेड, पानी चढ़ाने की कल, दुख़ानी कल, आग बुझाने की मशीन — دمکل، فائر بریگیڈ، پانی چڑھانے کی کل، دُخانی کل، آگ بجھانے کی مشین۔

दमड़ी-(स्त्री०) छदाम, पैसे का चौथा हिस्सा, ज़मीन की एक माप — چھدام، پیسے کا چوتھا حصہ، زمین کی ایک ماپ۔ 'پیمائش'

दमन-(पु०) सरकोबी, दबाना, नफ़सकुशी, राजा नल की महबूबा का नाम — سرکوبی، دبانا، نفس کشی، راجہ نل کی محبوبہ کا نام۔

दमा-(पु०) दमः, सांस की बीमारी, धौंकनी, धौंकनी का जोड़ा — دمہ، سانس کی بیماری، دھونکنی، دھونکنی کا جوڑا۔

दयनीय-(वि०) क़ाबिले रहम, दर्दनाक, ज़ार — قابل رحم، دردناک، زار

दया-(स्त्री०) रहम, मेहरबानी, करम, इनायत — رحم، مہربانی، کرم، عنایت

दया-मय-(वि०) रहीम, मेहरबान — رحیم، مہربان۔

दया-शील-(वि०) रहीम, मेहरबान — رحیم، مہربان

दयालु-(वि०) मेह्रबान, फ़ैयाज़, रहमदिल — مہربان، فیاض، رحم دل

दयावान-(वि०) रहमदिल, मेहरवान, रक़ीक़ुलक़ल्ब , हमदर्द — رحم دل، مہربان، رقیق القلب، ہمدرد

दर-(पु०) निर्ख़, शरह, क़ीमत — نرخ، شرح، قیمت۔

दरख्त-(पु०) शजर निहाल, बूटा पेड़ — شجر، نہال، بوٹا، پیڑ

दरगाह-(वि०) (दरगह), आस्तानः, रौज़ः दरबारशाही — (درگہ) آستانہ، روضہ، دربارشاہی۔

दरदरा-(वि०) मोटा मोटा पिसा हुआ, दानादार — موٹا موٹا پسا ہوا، دانادار۔

दरबा-(पु०) दरबः, ख़ानेदार आलमारी — دربہ، خانہ دار الماری۔

दरबान-(पु०) चौकीदार, पहरेदार, सन्तरी — چوکیدار، پہرے دار، سنتری

दरबार-(पु०) शाही अ़दालत, आसतानः, बारगाह, बादशाह के बैठने की जगह — شاہی عدالت، آستانہ، بارگاہ، بادشاہ کے بیٹھنے کی جگہ

दरबारी-(वि०) मुलाज़िमाने शाही, सलाम करने वाले — ملازمان شاہی، سلام کرنے والے۔

दरवाज़ा-(पु०) दरवाजः, दर, किसी इमारत में दाखिल होने का रास्ता, फाटक — دروازہ، در، کسی عمارت میں داخل ہونے کا راستہ، پھاٹک۔

दरांती-(स्त्री०) दास, घास काटने का औज़ार — داس، گھاس کاٹنے کا اوزار۔

दराज़-(पु०) (दर्ज) लम्बा, फैला हुआ — (درج) لمبا، پھیلا ہوا

दरार-(स्त्री०) दराड़, शेगाफ, रखनः — دراڑ، شگاف، رخنہ۔

दरिद्र-(वि०) मुफ़लिस, नादार, कंगालपन — مفلس، نادار، کنگال پن

दरिद्रता-(स्त्री०) मुफ़लिसी, नादारी, इफ़्लासज़दगी — مفلسی، ناداری، افلاس زدگی۔

दरिया-(पु०) दरिया, वसीअ, बहुत, पानी की बड़ी धार जो पहाड़ या झील से निकल कर किसी बड़ी नदी या समुद्र में मिल जाये — دریا، وسیع، بہت، پانی کی بڑی دھار جو پہاڑ یا جھیل سے نکل کر کسی بڑی ندی یا سمندر (سمندر) میں مل جائے۔

दरी-(स्त्री०) शतरंजी, मोटे सूती कपड़े का फर्श — شطرنجی، موٹے سوتی کپڑے کا فرش۔

दर्ज-(वि०) तहरीर, लिखाई, वह चीज़ जिस पर लिखा जाय — تحریر، لکھائی، وہ چیز جس پر لکھا جائے۔

दर्जन-(स्त्री०) बारह, एक चीज की बारह अदद — بارہ، ایک چیز کی بارہ عدد۔ (دس اور دو کی عدد ۱۲)

दर्जा-(पु०) दर्जः, सीढ़ी, क़दम, मंजिल, मन्सब — درجہ، سیڑھی، قدم، منزل، منصب۔

दर्जी-(पु०) दर्ज़ी, कपड़ा सीने वाला — درزی، کپڑا سینے والا۔

दर्द-(पु०) तकलीफ, दुख कसक, अफसोस, रहम, तरस — تکلیف، دُکھ، کسک، افسوس، رحم، ترس۔

दर्प-(पु०) तकब्बुर, सरकशी, रऊनत — تکبر، سرکشی، رعونت۔

दर्पण-(पु०) आईनः, आरसी, एक वज़न — آئینہ، آرسی، ایک وزن

दर्रा-(पु०) दर्रः, दो पहाड़ों के दरमियान का रास्तः, घाटी — درہ، دو پہاڑوں کے درمیان کا راستہ، گھاٹی۔

दर्शक-(पु०) नाज़िर, ज़ाइर, नुमा — ناظر، زائر، نما۔

दर्शन-(पु०) दीदार, ज़ियारत, फ़लसफ़ः, नज़ारः, मुलाक़ात — دیدار، زیارت، فلسفہ، نظارہ، ملاقات۔

दर्शनशास्त्र-(पु०) इल्मे–फ़लसफ़ः — علم فلسفہ۔

दर्शनीय-(वि०) क़ाबिलेदीद, दीदनी — قابل دید، دیدنی۔

दर्शनी हुंडी-(स्त्री०) क़ाबिले–दीद, काग़ज़े ज़र, वह काग़ज़े–ज़र (चेक) जिसको दिखाते ही रूपया मिल जाये — قابل دید، کاغذ زر، وہ کاغذ زر (چیک) جس کو دکھاتے ہی روپیہ مل جائے۔

दल-(पु०) गिरोह, पार्टी, वर्ग, मोटाइ, फौज, लशकर — گروہ، پارٹی، ورگ، موٹائی، فوج، لشکر۔

दलगत-(वि०) फ़िरक़: वाराना, गिरोही فرقہ وارانہ، گروہی۔

दलदल-(स्त्री०) कीचड़, धसान کیچڑ، دھسان۔

दलन-(पु०) सफ़ाया, बरबादी, ताबाही صفایا، بربادی، تباہی۔

दलना-(क्रि०) मोटा मोटा पीसना, दरदरा करना موٹا موٹا پیسنا، دردرا کرنا۔

दलबंदी-(स्त्री०)गिरोहबंदी, फौज का दस्तः बनाना گروہ بندی، فوج کا دستہ بنانا

दलाल-(पु०) दल्लाल, सौदा कराने वाला, कुटना دلال، سودا کرنے والا، کُٹنا۔

दलाली-(स्त्री०) दल्लाली, दलाल का पेशा, सौदा कराने की मज़दूरी, कुटनाया دلالی، دلال کا پیشہ، سودا کرانے کی مزدوری، کُٹنا یا۔

दलित-(वि०) उफ़्तादः, फ़रोमांदः افتادہ، فرو ماندہ۔

दलिया-(पु०) दल्या, दला हुआ अनाजः मोटा पीसा हुआ ग़ल्ला, कच्चा या पका हुआ دلیا، دلا ہوا اناج، موٹا پیسا ہوا غلہ، کچا یا پکا ہوا۔

दलील-(स्त्री०) हुज्जत, वजह, सबूत, शहादत حجت، وجہ، ثبوت، شہادت۔

दवा (दवाई)-(स्त्री०) इलाज, दवाई, दरमाँ, दारू, मुआलेजः علاج، دوائی، درماں، دارو، معالجہ۔

दवाखान-(पु०) दवाख़ानः, शफ़ा खानः, दवा की दुकान دواخانہ، شفاخانہ، دوا کی دوکان۔

दवात-(स्त्री०) सियाही रखने का ज़र्फ़ سیاہی رکھنے کا ظرف۔

दशक-(पु०) दहा, दहाई, अ़शरह دہا، دہائی، عشرہ۔

दशमलव-(पु०) आशारियः اعشاریہ (ی)

दशहरा-(पु०) दसहरा, हिन्दुओं का बहुत बड़ा त्योहार जो अक्टूबर (कार्तिक) के महीने में होता है। دسہرہ، ہندوؤں کا بہت بڑا تیوہار جو اکتوبر (کارتک) کے مہینے میں ہوتا ہے۔

दशा-(स्त्री०) हालत, कैफ़ियत, सूरते–हाल حالت کیفیت، صورتِ حال

दशाहीन-(स्त्री०) बदहाल بدحال۔

दस-(वि०) देह, अशर دیہہ، عشر۔

दसवाँ-(वि०) दस्वाँ, दहुम, उ़श्र دسواں، دہم، عشر۔

दस्तंदाज़ी-(स्त्री०) दख़ल, मदाख़लत, मज़ाहिमत, तअरूज़ دخل، مداخلت، مزاحمت، تعرض۔

दस्त-(पु०) हाथ, पंजा, क़ुदरत, ताक़त, क़ाबू, पतला पाख़ाना, बिल्कुल ہاتھ پنجہ، قدرت طاقت قابو، پتلا، پاخانہ، بالکل۔

दस्तक-(स्त्री०) ताली, हाथ पर हाथ मारना, किसी चीज़ पर हाथ मारने की आवाज़ निकले تالی، ہاتھ پر ہاتھ مارنا، کسی چیز پر ہاتھ مارنے کی آواز نکلے۔

दस्तकार-(पु०) कारीगर, वह शख़्स जिसके हाथ में कोई हुनर हो کاریگر، وہ شخص جس کے ہاتھ میں کوئی ہنر ہو۔

दस्तकारी-(स्त्री०) हुनर, कारीगरी, हाथ का काम ہنر، کاریگری، ہاتھ کا کام۔

दस्ता-(पु०) सन्जाफ़, फौज का एक हिस्सा, काग़ज़ के चौबिस तख़्तों की इकाई, आहनी मूसल سنجاف۔ فوج کا ایک حصہ، کاغذ کے چوبیس تختوں کی اکائی، آہنی موسل۔

दस्ताना-(पु०) हाथ में पहनने का बुना हुआ ग़िलाफ़, तलवार का क़ब्ज़ः ہاتھ میں پہننے کا بنا ہوا غلاف، تلوار کا دستہ۔

दस्तावेज़-(पु०) नविशतः, किसी बात का तहरीरी सबूत, वह सनद जिससे अपना हक़ साबित कर सकें نوشتہ، کسی بات کا تحریری ثبوت، وہ سند جس سے اپنا حق ثابت کر سکیں

दस्ती-(वि०) हाथ के मुताअलिक़, हाथ के ज़रिये हाथ से, छोंटा रूमाल, मदद, इमदाद ہاتھ کے متعلق، ہاتھ کے ذریعے ہاتھ سے، چھوٹا رومال، مدد، امداد۔

दस्तूर-(पु०) तर्ज़, रविश, आईन, क़ानून, रस्म, रिवाज़ طرز، روش، آئین، قانون، رسم، رواج۔

दस्यु-(पु०) डाकू, कज़्ज़ाक, राहज़न ڈاکو، قزاق، راہ زن۔

दहकना-(क्रि०) जलन, भड़कना, आग का रौशन होना, बदन का गर्म होना جلن، بھڑکانا، آگ کا روشن ہونا، بدن کا گرم ہونا

दहन-(पु०) जलाना, आग جلانا، آگ۔

दहलना-(क्रि०) डरना, रोअब खाना, ज़मीन का फट जाना या ज़ुम्बिश में आना ڈرنا، رعب کھانا، زمین کا پھٹ جانا یا جنبش میں آنا۔ ہلنا۔

दहलीज-(स्त्री०) चौखट, दरवाज़ः چوکھٹ، دروازہ،

दहशत-(स्त्री०) खौफ, डर, ख़तरा خوف، ڈر، خطرہ۔

दहाई-(स्त्री०) दस के अदद का मर्तबा, दस की वहदत دس کے عدد کا مرتبہ، دس کی وحدت۔

दहाड़-(स्त्री०) शोरग़ुल, गरज, शेर की आवाज़ شور و غل، گرج، شیر کی آواز۔

दहाड़ना-(क्रि०) शोरगुल करना, गरजना, शेर की आवाज़ निकालना شور و غل کرنا، گرجنا، شیر کی آواز نکالنا۔

दहाना-(क्रि०) मुहँ, दहन लोहे का साज़ जो धोड़े के मुँह देते हैं। منہ، دہن، لوہے کا ساز جو گھوڑے کے منہ میں دیتے ہیں۔ (لگام)

दही-(पु०) जमा हुआ दूध جما ہوا دودھ۔

दहेज-(पु०) जहेज़, लड़की को रूख़सत करते वक़्त जो सामान देते हैं। جہیز۔ لڑکی کو رخصت کرتے وقت جو سامان دیتے ہیں

दांत-(पु०) दंदाँ, चबाने और काटने का अज़ू, मेल, रग़बत دنداں، چبانے اور کاٹنے کا عضو، میل، رغبت۔

दाँता-(पु०) आरे का ख़ार آرے کا خار (کانٹا)

दांपत्य-(पु०) इज़्दिवाजी, इज़्दिवाज ازدواجی، ازدواج۔

दांव-(पु०) चालबाज़ी, फ़रेब, शतरंज چال بازی، فریب، شطرنج

दांवपेच-(पु०) बाज़ी के ढंग, कुशती के बन्द, चाल, मक्रो, फरेब بازی کے ڈھنگ، کشتی کے بند، چال، مکروفریب۔

दाई-(स्त्री०) (दायः) दूध पिलाने वाली, बच्चा पैदा कराने का पेशा करने वाली औरत دودھ پلانے والی، بچہ پیدا کرانے کا پیشہ کرنے والی عورت۔

दाएँ-(वि०) रास्त, दाहनी तरफ راست، داہنی طرف۔

दाख-(पु०) किशिमश, मुनक्का, अंगूर, ताक कشمش، منقّی، انگور، تاک

दाख़िला-(पु०) सिपुर्दगी, बारयाबी, दाखिल करने की फीस سپردگی، باریابی، داخل کرنے کی فیس۔

दाग़-(पु०) निशान, धब्बा, रंज–ग़म, सदमः نشان، دھبّہ، رنج غم، صدمہ

दाग़ना-(क्रि०) जलाकर गुल देना, गर्म लोहे से निशान डालना, तोप, चुगली खाना جلاکر گل دینا، گرم لوہے سے نشان ڈالنا، توپ، چغلی کھانا

दाग़ी-(वि०) दाग़दार, धब्बेदार, जलाया हुआ, शर्मिंदः داغدار، دھبّے دار، جلایا ہوا، شرمندہ۔

दाढ़-(स्त्री०) दायें और बायें के बड़े बड़े दाँत जिससे से आदमी और जानवर खाना चबाने के काम लेते हैं। دائیں اور بائیں کے بڑے بڑے دانت جس سے آدمی اور جانور کھانا چبانے کے کام لیتے ہیں

दाढ़ी-(स्त्री०) रेश, रूख़सार पर जमने वाले बाल ریش، رُخسار پر جمنے والے بال۔

दाता-(पु०) मुख़य्यर, ख़ुदा, देने वाला, राज़िक़, फ़क़ीर مخیّر، خدا، دینے والا، رازق، فقیر۔

दातुन (दतवन, दतून, दतौन, दातौन)–(स्त्री०) मिसवाक, दतौन, नीम या किसी पेड़ की डण्ठल का टुकड़ा, जिससे दाँत साफ किया जाय। مسواک، دَاتون، نیم یا کسی پیڑ کی ڈنٹھل کا ٹکڑا، جس سے دانت صاف کیا جائے۔

दाद-(स्त्री०) चकत्तेदार चमड़े की बीमारी जो खून की ख़राबी की वजह से हो जाती है। چکتے دار چمڑے کی بیماری جو خون کی خرابی کی وجہ سے ہوجاتی ہے

दादरा-(पु०) एक क़िस्म का गीत, बत्तीसी, हल्क़, तालू, हल्क़ का कौआ ایک قسم کا گیت، بتّیسی، حلق، تالو، حلق کا کوّا۔

दादा-(पु०) जद्द, आक़ा, बाप का बाप, बड़ी ऊम्र वाला बूढ़ा جدّ، آقا، باپ کا باپ، بڑی عمر والا بوڑھا۔

दादी-(स्त्री०) जद्दः, बाप की वालिदः, बूढ़ी औरत جدّی، باپ کی والدہ، بوڑھی عورت۔

दादुर-(पु०) मेंडक (ग़ोक) مینڈک (غوک)

दानशील-(वि०) सख़ी, फ़य्याज़ سخی، فیاض۔

दानादेश-(पु०) बेमिन्नत بے منت۔

दामपत्य-(पु०) अज़्द्वाजी ازدواجی

दायक-(वि०) देने वाला دینے والا۔

दान-(पु०) सदकः, बख़्शिश, ख़ैरात, दहिश صدقہ، بخشش، خیرات، دہش۔

दानपत्र-(पु०) अताया नामः عطایا نامہ۔

दानव-(पु०) देव, इफ़्रीत دیو، عفریت، بہت بڑا، خبیث۔

दानवीर-(वि०) मुख़य्यर, बहुत नेक, सख़ी, फ़य्याज़ مخیّر، بہت نیک، سخی، فیاض۔

दाना-(पु०) दानः, दाना, अनाज, ग़ल्लः دانہ، دانا، اناج، غلّہ۔

दाना-पानी-(पु०) आबोदानः, दानः–पानी, रिज़्क़, क़िस्मत, नसीब, बूदो–बाश آب ودانہ، دانہ پانی، رزق، قسمت، نصیب، بُود وباش

दानी-(वि०) फ़य्याज़, सख़ी, ख़ैरात करने वाला فیاض، سخی، خیرات کرنے والا۔

दानेदार-(वि०) दानःदार, वह चीज़ जिसमें गोल गोल दाने पैदा हो जायें دانہ دار، وہ چیز جس میں گول گول دانے پیدا ہوجائیں

दाबना-(क्रि०) दबाना, दफ़्न करना, रोकना, चिप्पी करना, मग़लूब करना, मजबूर करना دبانا، دفن کرنا، روکنا، چپّی کرنا، مغلوب کرنا، مجبور کرنا۔

दाम-(पु०) क़ीमत, मोल, रकम, दमड़ी, छदाम قیمت، مول، رقم، دمڑی، چھدام۔

दामन-(पु०) दामाँ, आँचल داماں، آنچل۔

दामाद-(पु०) जवाई, बेटी का शौहर جوائی، بیٹی کا شوہر۔

दामिनी-(स्त्री०) बिजली, बर्क़, दामनी, साएक़ः, शायर بجلی، برق، دامنی، صاعقہ، شاعر۔

दायरा-(पु०) दाइरः हलक़ः चक्कर, दौर, मुहीत دائرہ، حلقہ، چکّر، دَور، محیط۔

दायाँ (दाहिना)-(वि०) दाहना, रास्त داہنا، راست۔

दायित्व-(पु०) ज़िम्मःदारी, फर्ज़ शेनासी, ज़मानत ذمہ داری، فرض شناسی، ضمانت۔

दायित्वपूर्ण-(वि०) जिम्मेदारानः ذمہ دارانہ۔

दायी-(वि०) दहिंदः, देह دہندہ، دِہ۔

दांणिक-(पु०) ताज़ेराती تعزیراتی۔

दांणिड आरक्षिक-(पु०) ताज़ेराती पुलिस تعزیراتی پولیس۔

दारुण-(वि०) ख़ौफ़नाक, शदीद, ख़ूंख़ार خوفناک، شدید، خونخوار

दारोगा-(पु०) दारोग़ः, मुहाफ़िज़, निगराँ, थानादार داروغہ، محافظ، نگراں، تھانہ دار

दार्शनिक-(पु० वि०) फ़ल्सफ़ी, फ़ल्सफ़ियानः فلسفی، فلسفیانہ۔

दाल-(स्त्री०) दला हुआ अनाज जो सालन के तौर पर पकाया जाता है, ज़ख़्म का अगूँर دلا ہوا اناج جو سالن کے طور پر پکایا جاتا ہے، زخم کا انگور

दालचीनी-(स्त्री०) दारचीनी, एक पेड़ دارچینی، ایک پیڑ

की छाल जो दवा और मसाले के तौर पर काम आती है। کی چھال جو دوا اور مسالے کے طور پر کام آتی ہے۔

दालमोठ-(स्त्री०) नमक–मिर्च मिलाकर तली हुई दाल نمک مرچ ملا کر تلی ہوئی دال۔

दालान-(पु०) बड़ा और लम्बा कमरा जिसमें मेहराबदार दरवाज़े होते हैं। بڑا اور لمبا کمرہ جس میں محراب دار دروازے ہوتے ہیں۔

दावत-(स्त्री०) ज़ियाफ़त, तलबी, खाने के वास्ते बुलाना ضیافت، طلبی، کھانے کے واسطے بلانا۔

दावा-(पु०) दरख़्वास्त, ख़्वाहिश, मतालबः درخواست، خواہش، مطالبہ

दावानल-(पु०) जंगल की आग, अतिशे–सहराई جنگل کی آگ، آتشِ صحرائی۔

दावेदार-(पु०) मुद्दयी, नालिशी, दादख़्वाह, हक़तलब مدعی، نالشی، دادخواہ، حق طلب، درخواست دہندہ

दास-(पु०) ग़ुलाम, बंदः, ख़ादिम غلام، بندہ، خادم۔

दासता-(स्त्री०) ग़ुलामी, बंदगी, क़ैद, असीरी غلامی، بندگی، قید، اسیری۔

दासा-(पु०) दीवार से मिलाकर उठाया हुआ पुश्ता, दीवार से मिलाकर उठाया गया चबूतरा دیوار سے ملا کر اٹھایا ہوا پشتہ دیوار سے ملا کر اٹھایا گیا چبوترہ۔

दासी-(स्त्री०) बाँदी, कनीज़, ख़ादिमः باندی، کنیز، خادمہ۔

दास्तान-(स्त्री०) क़िस्सः, कहानी, हिकायत, तवील अफ़सानः قصہ، کہانی، حکایت، طویل افسانہ۔

दाह-(पु०) जलन, डाह, हसद جلن، ڈاہ، حسد، بغض، عناد۔

दाह-क्रिया-(स्त्री०) मुर्दा जलाना مردہ جلانا۔

दाहिना-(वि०) दाहना, रास्त, सीधा हाथ داہنا، راست، سیدھا ہاتھ

दार्शनिक-(पु०) फ़लसफ़ी, हक़ायक़दाँ فلسفی، حقائق داں۔

दिक्-(स्त्री०) सम्त, जानिब, हद, कुशादगी, वरअत سمت، جانب، حد، کشادگی، وسعت۔

दिक्कत-(स्त्री०) बारीकी, मुश्किल, दुशवारी, तंगी, अज़ाब باریکی، مشکل، دشواری، تنگی، عذاب۔

दिखना-(क्रि०) नज़र आना, दिखाई देना نظر آنا، دکھائی دینا۔

दिखाऊ-(वि०) नुमाइशी, ज़ाहिरदारी, ख़ुशनुमा, सामना होना نمائشی، ظاہرداری، خوشنما، سامنا ہونا۔

दिखावटी-(वि०) नुमाइशी, तकल्लुफ़, बनावट, ज़ाहिरदारी نمائشی، تکلف، بناوٹ، ظاہرداری۔

दिगंबर-(पु०) बरहनः, बेलिबास, उर्यां برہنہ، بے لباس، عریاں

दिग्गज-(पु०) सम्तों को उठाने वाले हाथी, बहुत बड़ा आदमी سمتوں کو اٹھانے والے ہاتھی، بہت بڑا آدمی۔

दिग्दर्शक-(वि०) क़ुतुबनुमा, कंपास, सम्त बताने वाला قطب نما، کمپاس، سمت بتانے والا۔

दिग्दर्शन-(पु०) हिदायत, रहनुमाई, सम्तनुमाई ہدایت، رہنمائی، سمت نمائی۔

दिग्विजय-(स्त्री०) फ़त्हे–अज़ीम, नुस्रत, मुमालिक का फ़त्हे करने वाला فتح عظیم، نصرت، ممالک کا فتح کرنے والا۔

दिठौना-(पु०) काला टीका, काजल का गोल निशान کالا ٹیکہ، کاجل کا گول نشان۔

दिन-(पु०) रोज़, रौशनी का वक़्त, ज़माना, दौर, साअत روز، روشنی کا وقت، زمانہ، دور، ساعت۔

दिन-चर्या-(स्त्री०) मामूलाते रोज़मर्रः معمولاتِ روزمرہ۔

दिनकर-(पु०) सूरज, आफ़ताब سورج، آفتاب۔

दिनांक-(पु०) तारीख़, मुवर्ख़ः تاریخ، مورخہ۔

दिनांकित-(वि०) तारीख़ की लिखी हुई تاریخ کی لکھی ہوئی۔

दिनांत-(पु०) शाम, सूरज, ग़ुरूब होने का वक़्त شام، سورج غروب ہونے کا وقت۔

दिनाँतक-(पु०) अंधेरा, तारीक اندھیرا، تاریک۔

दिनाँध-(पु०) उल्लू, वह जानवर जो दिन में न देख सके الو، وہ جانور جو دن میں نہ دیکھ سکے۔

दिनागम-(पु०) सुबह صبح، سویرا۔

दिनाती-(स्त्री०) एक दिन का काम, एक दिन की मज़दूरी ایک دن کا کام، ایک دن کی مزدوری۔

दिनतीत-(वि०) अय्यामें गुज़िश्तः, बीते हुये दिन ایام گذشتہ، بیتے ہوئے دن، گزرے ہوئے لمحات

दिनार्द्ध-(पु०) दोपहर دوپہر۔

दिनास्त-(पु०) ग़ुरूबे–आफ़ताब, शाम غروبِ آفتاب، شام۔

दिनी-(वि०) पुराना, बासी پرانا، باسی۔

दिनेश-(पु०) सूरज, आफ़ताब سورج، آفتاب۔

दिमाग़-(पु०) दिमाग़, समझ, भेजा, घमंड دماغ، سمجھ، بھیجہ، گھمنڈ

दिया-(पु०) चराग़, दिया हुआ چراغ، دیا ہوا۔

दियासलाई-(स्त्री०) चराग़ जलाने की तीली, माचिस چراغ جلانے کی تیلی، ماچس۔

दिल-(पु०) क़ल्ब, हौसलः, जिस्म का एक अन्दरूनी, अज़ो जिस का काम रगों में खून पहुचाना है। قلب، حوصلہ، جسم کا ایک اندرونی عضو جس کا کام رگوں میں خون پہنچانا ہے۔

दिलचस्प-(वि०) ख़ुशनुमा, ख़ूबसूरत, मज़ेदार خوشنما، خوبصورت، مزے دار۔

दिलचस्पी-(स्त्री०) शौक़, रग़बत, चाहत, मज़ा شوق، رغبت، چاہت، مزہ۔

दिलाना-(क्रि०) अता, कराना, सिपुर्द कराना, किसी से दिलाना عطا کرانا، سپرد کرانا، کسی سے دلانا۔

दिलासा-(पु०) तसल्ली, उम्मीद تسلی، امید۔

दिलेर-(वि०) बहादुर, शुजाअ, गुस्ताख़ بہادر، شجاع، گستاخ

निडर — نڈر، بے خوف، بیباک۔

दिल्लगी-(स्त्री०) हँसी, मज़ाक़, चुहल, इश्क़, मुहब्बत — ہنسی، مذاق، چہل، عشق، محبت۔

दिव-(पु०) जन्नत, फ़लक, आसमान — جنت، فلک، آسمان۔

दिवांध-(वि०) उल्लू, दिन में न देखने वाला — اُلّو، دن میں نہ دیکھنے والا۔

दिवाँधकी-(स्त्री०) छछूँदर — چھچھوندر۔

दिवा-(स्त्री०) रोज़, दिन — روز، دن۔

दिवा-मध्य-(पु०) दोपहर, बारह बजे दिन का वक़्त — دوپہر، بارہ بجے دن کا وقت۔

दिष्ट-(वि०) बतलाया हुआ, दिखलाया हुआ — بتلایا ہوا، دکھلایا ہوا۔

दिष्टि-(स्त्री०) क़िस्मत, ख़ुशी, मसर्रत — قسمت، خوشی، مسرّت۔

दिसा-(स्त्री०) पाख़ाना जाना, बैतुलख़ला जाना — پاخانہ جانا، بیت الخلاء جانا۔

दिहली-(स्त्री०) दहलीज़ — دہلیز۔

दिवंगत-(वि०) फ़िर्दौस-मकानी, ख़ुल्द-आश्यानी — فردوس مکانی، خُلد آشیانی۔

दिवंगम-(पु०) जन्नत मकान, फ़ौत शुदः, मरहूम, इन्तेक़ाल किया हुआ — جنت مکان، فوت شدہ، مرحوم، انتقال کیا ہوا۔

दिवस-(पु०) दिन, रोज़ सुबह — دن، روز، صبح۔

दिवाकर-(पु०) सूरज, आफ़ताब — سورج، آفتاب۔

दिवाला-(पु०) कर्ज़ न दे सकने वाला — قرض نہ دے سکنے والا۔

दिवालिया-(वि०) मुफ़लिस, क़ल्लाश — مفلس، قلّاش۔

दिव्य-(वि०) जन्नती, मावराई, मलकूती, फ़िर्दौसी, रौशन, दरख़्शाँ — جنتی، ماورائی، ملکوتی، فردوسی، روشن، درخشاں۔

दिशा-(स्त्री०) सम्त, जिहत, तरफ़, जानिब — سمت، جہت، طرف، جانب

दीक्षांत-(पु०) तक्मीले-इल्म — تکمیلِ علم

दीक्षांत-भाषण-(पु०)खुतबए-तक़सीमें-इस्नाद — خطبۂ تقسیم اسناد۔

दीक्षांत समारोह-(पु०) जलसए तक़सीमे-इस्नाद — جلسۂ تقسیم اسناد

दीक्षा-(स्त्री०) रुश्द, हिदायत, तलक़ीन — رُشد، ہدایت، تلقین۔

दीखना-(क्रि०) दिख़ना, नज़र आना — دِکھنا، نظر آنا۔

दीठ-(स्त्री०) नज़र, निगाह, बसारत — نظر، نگاہ، بصارت۔

दीदी-(स्त्री०) आपा, बाजी, बड़ी बहन — آپا، باجی، بڑی بہن۔

दीन-(वि०) गरीब, नादार, मुफ़्लिस — غریب، نادار، مفلس۔

दीनबंधु-(पु०) ग़रीबपर्वर, गरीबनवाज़, खुदा — غریب پرور، غریب نواز، خدا۔

दीप-(पु०) दिया, चराग़, सिराज — دیا، چراغ، سراج۔

दीपक-(पु०) चराग़, शमअ, लैम्प — چراغ، شمع، لیمپ۔

दीपमाला-(स्त्री०) दीवाली, चराग़ाँ — دیوالی، چراغاں،

दीपस्तंभ-(पु०) शमअ़दान, मीनार — شمع دان، مینار۔

दीपावली-(स्त्री०) दीवाली, चराग़ां, हिन्दुओं का एक त्यौहार जो दशहरा के बीस दिन बाद होता है। — دیوالی، چراغاں، ہندوؤں کا ایک تیوہار جو دسہرہ کے بیس دن بعد ہوتا ہے۔

दीपशिखा-(स्त्री०) चराग़ की लौ — چراغ کی لَو۔

दीप्ति-(स्त्री०) नूर, चमक, रौनक़ — نور، چمک، رونق۔

दीमक-(स्त्री०) किर्म, सुफ़ेद चींटी — کِرم، سفید چیونٹی۔

दीर्घ-(वि०) तवील, दराज़, बड़ा, गहरा — طویل، دراز، بڑا، گہرا۔

दीर्घसूत्री-(वि०) तवीलुलमुद्दत, तसाहुलपसंद, सुस्त — طویل المدّت، تساہل پسند، سُست۔

दीर्घा-(स्त्री०) दालान, बरआमदः, सहनशीन, तसवीर खाना, रंगमहल, तंग और लम्बा कमरा, गैलरी — دالان، برآمدہ، صحن نشین، تصویر خانہ، رنگ محل، تنگ اور لمبا کمرہ، گیلری۔

दीर्घावकाश-(पु०) तवील तअ़तील, लम्बी छुट्टी — طویل تعطیل، لمبی چھٹی۔

दीर्घावधि-(स्त्री०) तवील वक्त तक का कर्ज़ — طویل وقت تک کا قرض۔

दीर्घिका-(स्त्री०) बावली — باؤلی۔

दीर्घ कालीन-ऋणपत्र-(वि०) तवीलुलमियाद, दस्तावेज़ — طویل المیعاد دستاویز۔

दीर्घायु-(वि०) तवीलुल उम्र, उम्र दराज़ — طویل العمر، عمر دراز۔

दीवान-(पु०) दरबार शाही, अदालत — دربار شاہی، عدالت۔

दीवाना-(वि०) (दिवानः) पागल, मजनू, ख़ब्ती, आशिक़ — (دیوانہ) پاگل، مجنوں، خبطی، عاشق۔

दीवानी-(स्त्री०) दीवान का ओहदः, वज़ारत, आदलते खफ़ीफ़ः, पागल औरत — دیوان کا عہدہ، وزارت، عدالتِ خفیفہ، پاگل عورت۔

दीवार-(स्त्री०) दीवार, पुख़्त पर्दा, हद, रुकावट — دیوار، پختہ پردہ، حد، رُکاوٹ۔

दीवाली-(स्त्री०) चराग़ाँ, ख़ुशी का वक्त, देखो दीपावली — چراغاں، خوشی کا وقت، دیکھو دیپاولی۔

दुंदभि (दुंदुभी)-(स्त्री०) नक़्क़ारः, ढमढमी, कोस — نقّارہ، ڈھم ڈھمی، کوس۔

दुःख (दुख)-(पु०) तकलीफ़, रंज — تکلیف، رنج۔

दुख प्रद-(वि०) तकलीफ़देह — تکلیف دہ۔

दुःखदायक-(वि०) अज़ीयत देह — اذیت دہ۔

दुःखमय-(वि०) तकलीफ़ से भरा हुआ, रंज से भरा हुआ — تکلیف سے بھرا ہوا، رنج سے بھرا ہوا۔

दुःखांतक-(वि०) तकलीफ़ को दूर करने वाला — تکلیف سے دور کرنے والا۔

दुःखाकुल-(वि०) तकलीफ़ से परेशान — تکلیف سے پریشان۔

दुग्धशाला-(स्त्री०) दूध खाना, डेरी دودھ خانہ، ڈیری۔
दुःशील-(वि०) बदतीनत, बद इख़लाक़ वाला بدطینت، بداخلاق والا۔
दुःखद-(वि०) तक्लीफ़देह, दर्दनाक تکلیف دہ، دردناک۔
दुःखांत-(वि०) अल्मियः, दर्दनाक वाक़ेअः, शदीद हादसा المیہ، دردناک واقعہ، شدید حادثہ۔
दुःखित-(वि०) दुखी, ग़मगीन, रंजीदः دکھی، غمگین، رنجیدہ۔
दुःखी-(वि०) बीमार, मुसीबतज़दः, रंजीदः بیمار، مصیبت زدہ، رنجیدہ
दुःसाहस (दुस्साहस)-(वि० पु०) गुस्ताख़, बदहौसलगी, गुस्ताख़ी گستاخ، بدحوصلگی، گستاخی۔
दुःस्वप्न-(पु०) बदख़्वाबी, ख़्वाबे–बद بدخوابی، خوابِ بد۔
दुआ-(स्त्री०) इल्तेजा, इल्तेमास التجا، التماس۔
दुकान (दूकान)-(स्त्री०) सौदा बेचने की जगह سودا بیچنے کی جگہ۔
दुकानदारी-(स्त्री०) चर्ब ज़वानी, सौदा बेचने का पेशा چرب زبانی، سودا بیچنے کا پیشہ
दुखड़ा-(पु०) दास्ताने--ग़म, रंज--ग़म का ब्यान, दर्द भरा क़िस्सः داستانِ غم، رنج و غم کا بیان، دردبھرا قصہ۔
दुखदायी-(वि०) तक्लीफ़देह, अज़ीयत नाक تکلیف دہ، اذیت ناک
दुखना-(क्रि०) दर्द करना, ग़मगीन होना, ग़म होना درد کرنا، غمگین ہونا، غم ہونا۔
दुखाना-(क्रि०) तकलीफ़ देना, रंज देना, ग़म देना تکلیف دینا، رنج دینا، غم دینا۔
दुगना (दुगुना)-(वि०) दोचंद, दोहरा, दूना دوچند، دوہرا، دونا۔
दुतकारना-(क्रि०) लानत, मलामत करना, झिड़कना لعنت ملامت کرنا، جھڑکنا۔
दुतरफ़ा-(वि०) दो तरफ़ः, दोनो तरफ से रहने वाला, दोनों जानिब دوطرفہ، دونوں طرف سے رہنے والا، دونوں جانب۔
दुधमुंहा-(वि०) शीरख़्वार, दूधपीता شیرخوار، دودھ پیتا۔
दुधारू-(वि०) दुधारू, दूध देने वाली- دودھارو، دودھ دینے والی۔
दुनाली-(वि०) दो नली वाली, दो नली बन्दूक़ دونلی والی، دونلی بندوق۔
दुनिया-(स्त्री०) आलम, कायनात, जहान, मौजूदः ज़िन्दगी عالم، کائنات، جہان، موجودہ زندگی۔
दुनियादार-(वि०) चालाक आदमी, अमीर आदमी, मिलनसार आदमी, दुनिया के मालो दौलत में फँसा हुआ چالاک آدمی، امیر آدمی، ملنسار آدمی، دنیا کے مال و دولت میں پھنسا ہوا۔
दुपट्टा (दोपट्टा)-(पु०) ओढ़ने की चादर اوڑھنے کی چادر۔
दुपहरी-(स्त्री०) दोपहर, दोपहरया, बारह बजे का दिन دوپہر، دوپہریا، بارہ بجے کا دن۔

दुबकाना (दबकना)–(क्रि०) रूपोश होना, छुपाना, डरना, मुँह फेर लेना روپوش ہونا، چھپانا، ڈرنا، منہ پھیر لینا۔
दुबला-(वि०) लाग़र, कमज़ोर, पतला لاغر، کمزور، پتلا۔
दुबारा-(क्रि० वि०) दुबारः, (दोबारः) दूसरी दफ़अः, दूसरी मर्तबा دُبارہ (دوبارہ) دوسری دفعہ، دوسری مرتبہ۔
दुभाषिया-(पु०) तरजुमान, शारेह, ताबीर करने वाला, मुफ़स्सिर ترجمان، شارح، تعبیر کرنے والا، مفسّر۔
दुमंज़िला (दोमंज़िला)-(वि०) दो दरजे का मकान دو درجے کا مکان۔
दुम-(स्त्री०) पूँछ, दुमवाला, पिछला हिस्सा, अन्जाम پونچھ، دم والا، پچھلا حصہ، انجام۔
दुरंगा (दोरंगा)-(वि०) दो रंगों वाला, दोहरी चाल वाला دو رنگوں والا، دوہری چال والا۔
दुरमुट (दुरमुस)-ज़मीन पीटकर बराबर करने का औज़ार زمین پیٹ کر برابر کرنے کا آوزار۔
दुःसाध्य-(वि०) दुशवार دشوار۔
दुःसाहस-(पु०) जुर्अत, बेजा, जसारत جرأت، بیجا، جسارت۔
दुविधा-(पु०) पसोपेश پس و پیش۔
दुमाता-(स्त्री०) सौतेली माँ, बुरी माँ سوتیلی ماں، بُری ماں۔
दुराचरण-(पु०) बद चलन, बद किरदार بدچلن، بدکردار۔
दुराचार-(पु०) बद किरदारी بدکرداری۔
दुरात्मा-(वि०) बदनफ़्स, बदतीनत بدنفس، بدطینت۔
दुराशय-(वि०) बदनीयत بدنیت، بے ایمان۔
दुरुत्साहन-(पु०) इशतेआल दिलाना اشتعال دلانا، مشتعل ہونا۔
दुरुपयोग-(पु०) ग़लत इस्तेअमाल غلط استعمال۔
दुर्गपाल-(पु०) हाकिमे क़लअः (क़िला) حاکم قلعہ (قلعہ)
दुर्दभ्य-(पु०) शदीद ज़ोर आवर شدید زور آور۔
दुर्दभनीय-(वि०) सख़्त, ज़ोर आवर سخت زور آور۔
दुराग्रह-(पुं०) ज़िदबंदी ضدبندی۔
दुराचार-(पु०) बदकिर्दारी, बदी بدکرداری، بدی، بُرائی، بدچلنی۔
दुराचारी-(वि०) बदकिर्दार, बदआमाल, बदचलन بدکردار، بداعمال، بدچلن، بدفعل، نامعقول، ناہنجار۔
दुराव-(पु०) दूरी, निफ़ाक़ دوری، نفاق، تفرقہ۔
दुरुपयोग-(पु०) ग़लत, इस्तेअमाल, सर्फ़े–बेजा غلط استعمال، صرفِ بیجا، ناجائز خرچ
दुरुस्त-(वि०) ठीक है, बजा है ٹھیک ہے، بجا ہے۔
दुरुह-(वि०) असीरूल–फ़हम, मुबहम, दक़ीक़ اسیر الفہم، مبہم، دقیق۔
दुर्गंध-(स्त्री०) बदबू, ख़राब महक بدبو، خراب مہک،
दुर्ग-(पु०) क़लअः (क़िला) قلعہ (قلعہ)۔

दुर्गति-(स्त्री०) दुर्गत, बुरा हाल درگت، بُرا حال، بدحال۔

दुर्गम-(वि०) दुशवार गुज़ार, वह रास्ता या जगह जहाँ से गुज़रना मुशकिल हो دشوارگزار، وہ راستہ یا جگہ جہاں سے گزرنا مشکل ہو۔

दुर्गा-(स्त्री०) बदसूरत औरत, हिन्दुओं की देवी भवानी بدصورت عورت، ہندوؤں کی دیوی بھوانی۔

दुर्गुण-(पु०) ऐब, नुक़्स, ख़ामी, बुरी ख़ासयत, बुरी ख़स्लत عیب، نقص، خامی، برائی، بری خاصیت، بری خصلت۔

दुर्घटना-(स्त्री०) हादिसः, सानिहा, उफ़तादेबद, आफ़त حادثہ، سانحہ، افتادِ بد، آفت۔

दुर्जन-(पु०) बदमआश, बदजात, कमीनः بدمعاش، بدذات، کمینہ

दुर्जेय-(वि०) असीरुलफ़तह اسیرالفتح۔

दुर्दशा-(स्त्री०) बदहाली, दुरगत, ख़स्तःहाली بدحالی، درگت، خستہ حالی

दुर्दिन-(पु०) बुरा दिन, रोज़े—बद برا دن، روزِ بد۔

दुर्दैव-(पु०) बदक़िस्मती بدقسمتی۔

दुर्बल-(वि०) कमज़ोर, नातवाँ, दुबला کمزور، ناتواں، دُبلا۔

दुर्बलता-(स्त्री०) कमज़ोरी, नातवानी, नाताक़ती کمزوری، ناتوانی، ناطاقتی۔

दुर्बोध-(वि०) असीरूल-फ़हम اسیرالفہم

दुर्भर-(वि०) वज़नी, मुशकिल, भारि, जिसे उठाना कठिन हो وزنی، مشکل، بھاری، جسے اٹھانا کٹھن ہو۔

दुर्भागी-(वि०) बदक़िस्मत, बदबख़्त, जिसकी क़िस्मत अच्छी न हो بدقسمت، بدبخت، جس کی قسمت اچھی نہ ہو۔

दुर्भाव-(पु०) ख़्याले बद خیالِ بد

दुर्भाग्य-(पु०) बदक़िस्मती, बदनसीबी بدقسمتی، بدنصیبی۔

दुर्भावना-(स्त्री०) बदख़्वाही, बदसिगाली, कीनः بدخواہی، بدسگالی، کینہ

दुर्भिक्ष-(पु०) क़हत, क़हतसाली قحط، قحط سالی۔

दुर्मति-(स्त्री०) नादानी, हिमाक़त نادانی، حماقت۔

दुर्लभ-(वि०) कमयाब, देरयाब کمیاب، دیریاب

दुर्वचन-(पु०) बदकलामी بدکلامی۔

दुर्व्यवस्था-(स्त्री०) बदनज़मी, बेज़ाब्तगी بدنظمی، بے ضابطگی۔

दुर्व्यवहार-(पु०) बदअख़्लाक़ी, बदसलूकी بداخلاقی، بدسلوکی۔

दुर्व्यसन-(पु०) लत, बुरी आदत لت، بری عادت۔

दुलकी-(स्त्री०) दुलकी, पोयः, धोड़े की एक चाल जिसमें एक वक़्त में तीन पाँव उठते हैं। دُلکی، پویہ، گھوڑے کی ایک چال جس میں ایک وقت میں تین پاؤں اٹھتے ہیں۔

न्ती-(स्त्री०) किसी जानवर का पैर लना کسی جانور کا پیر چلنا۔

.हन (दुलहिन)-(स्त्री०) दूलहन, ओरूस دُلہن، عروس۔

ुलार-(पु०) प्यार, दुलार, मुहब्बत پیار، دُلار، محبت۔

दुलारना-(क्रि०) दुलार करना, प्यार करना, मुहब्बत करना دُلار کرنا، پیار کرنا، محبت کرنا۔

दुलारा-(वि०) दुलारा, प्यारा, अज़ीज़ دلارا، پیارا، عزیز۔

दुविधा-(स्त्री०) तज़ब्जुब, कशमकश, पसोपेश تذبذب، کشمکش، پس و پیش۔

दुशाला-(पु०) दोशालः, दुशाल, ओढ़ने की गर्म चादर دوشالہ، دوشال، اوڑھنے کی گرم چادر۔

दुश्चरित्र-(वि०) बदसीरत, बदख़स्लत, बदकिरदार, बदचलन بدسیرت، بدخصلت، بدکردار، بدچلن۔

दुश्मन-(पु०) दुशमन, जिससे दोस्ती न हो और नाइत्तफ़ाक़ी हो, अदावत دشمن، جس سے دوستی نہ ہو اور نااتفاقی ہو، عداوت،

दुश्मनी-(स्त्री०) बदख़्वाही, मुख़ालफ़त, अदावत بدخواہی، مخالفت، عداوت

दुष्कर-(वि०) दुशवार, शदीद, सख़्त دشوار، شدید، سخت،

दुष्कर्म-(पु०) बदकारी, बदी, गुनाह بدکاری، بدی، گناہ۔

दुष्ट-(वि०) मूज़ी, ख़बीस, खराब, बदचलन, शरीर, रज़ील موذی، خبیث، خراب، بدچلن، شریر، رذیل۔

दुसूती-(स्त्री०) दो दो तागे बना, मोटा मजबूत कपड़ा دو دو تاگے سے بنا، موٹا مضبوط کپڑا۔

दुस्तर-(वि०) असीरुल—अबूर, दुशवार اسیرالعبور، دشوار۔

दुस्साहस-(पु०) बदहौसलगी, ढिटाई, गुस्ताख़ी بدحوصلگی، ڈھٹائی، گستاخی۔

दुहना-(क्रि०) थन से दूध निकालना تھن سے دودھ نکالنا۔

दुहरा (दोहरा)-(वि०) दो तह का, दो गुना دو تہ کا، دوگنا۔

दुहराना (दोहराना)-(क्रि०) (दोहराना) दो बार करना (دوہرانا) دو بار کرنا۔

दुहाई (दोहाई)-(स्त्री०) शोर ग़ोग़ा, चीख़ पुकार, किसी को पुकार कर मदद के लिये बुलाना شور غوغا، چیخ پکار، کسی کو پکار کر مدد کے لئے بلانا۔

दुहिता-(स्त्री०) दोशीज़ः, कुवाँरी लड़की دوشیزہ، کنواری لڑکی۔

दुहाग-(पु०) बद क़िस्मती بدقسمتی۔

दुहागिन-(स्त्री०) बेवा औरत, जिसका शौहर मर गया हो بیوہ عورت، جس کا شوہر مر گیا ہو۔

दूजा-(वि०) दूसरा, पराया دوسرا، پرایا۔

दूत-(पु०) क़ासिद, एलची, सफ़ीर قاصد، ایلچی، سفیر۔

दूतावास-(पु०) सिफ़ारतख़ानः, मुल्क का नुमांइदा जहाँ रहता हो سفارت خانہ، ملک کا نمائندہ جہاں رہتا ہو۔

दूध-(पु०) दूध, शीर دودھ، شیر۔

दूधिया-(वि०) दूधया, दूध से भरा हुआ دُودھیا، دودھ سے بھرا ہوا۔

दूध का सारंग, एक क़िस्म का पत्थर دودھ کا سارنگ، ایک قسم کا پتھر

दूना-(वि०) दोचंद دوچند، دوگنا۔

दूब-(स्त्री०) नर्म और उ़मदः घास نرم اور عمدہ گھاس۔

दूभर-(वि०) नागवार, दुशवार, मुशकिल ناگوار، دشوار، مشکل۔

दूरंदेशी-(स्त्री०) दूरअंदेशी, अक़्लमंदी, दानायी دوراندیشی، عقلمندی، دانائی۔

दूर-(अ०) (बईद), फ़ासले पर, दुशवार (بعید) فاصلے پر، دشوار۔

दूरदर्शन-(पु०) टेलीविजन, दूरबीनी (देखो पेज ८८) ٹیلی ویژن، دوربینی (دیکھو صفحہ نمبر ۸۸)

दूरदर्शिता-(स्त्री०) दूरबीनी, दूरअंदेशी دوربینی، دوراندیشی۔

दूरदर्शी-(वि०) दूरबीं, दूरअंदेश, बात को ताड जाने वाला دوربیں، دوراندیش، بات کو تاڑ جانے والا۔

दूरबीन-(स्त्री०) आलः जिससे दूर की चीज़ बड़ी और नज़दीक नज़र आती है। آلہ جس سے دور کی چیز بڑی اور نزدیک نظر آتی ہے۔

दूरभाष-(पु०) (टेलीफ़ोन) एक बर्क़ी आलः जिसके ज़रिये दूरदराज़ के फ़ासले तक गुफ़्तगू कर सकते हैं (ٹیلیفون) ایک برقی آلہ جس کے ذریعہ دور دراز کے فاصلے تک گفتگو کر سکتے ہیں۔

दूरी-(स्त्री०) फ़ासला فاصلہ۔

दूल्हा (दुल्हा)-(पु०) दूल्हा, नौशह دولہا، نوشہ۔

दूषित-(वि०) ख़राब, नाक़िस, ऐबदार خراب، ناقص، عیب دار۔

दूसरा-(वि०) सानी, दोयम ثانی، دُوئم (دوم)

दृग-(पु०) आँ, नज़र, चश्म آں، نظر، چشم۔

दृढ़-(वि०) मज़बूत, मुस्तहकम, रासिख़ مضبوط، مستحکم، راسخ۔

दृढ़ता-(स्त्री०) इस्तेहकाम, इस्तेक़ामत استحکام، استقامت۔

दृश्य-(पु०) मंजर, नज़्ज़ारः, सैरगाह, तमाशगाह منظر، نظارہ، سیرگاہ، تماشگاہ

दृष्टांत-(पु०) मिसाल, तम्सील, नज़ीर مثال، تمثیل، نظیر۔

दृष्टि-(स्त्री०) नज़र, निगाह, बसारत, तमीज़, शिनाख़्त, जाँच نظر، نگاہ، بصارت، تمیز، شناخت، جانچ۔

दृष्टिकोण-(पु०) ज़ावियए निगाह, नुक़्तए नज़र, अन्दाज़े नज़र, मर्कज़े निगाह زاویۂ نگاہ، نقطۂ نظر، اندازِ نظر، مرکزِ نگاہ۔

दृष्टिविन्दु-(पु०) वक़्त-ए-नज़र وقتِ نظر۔

दृष्टिगत-(वि०) नज़र आनेवाला, दिखाई पड़ने वाला, देखा हुआ نظر آنے والا، دکھائی پڑنے والا، دیکھا ہوا۔

दृष्टिगोचर-(वि०) अयां, ज़ाहिर, मरई, जो नज़र आ सके عیاں، ظاہر، مرئی، جو نظر آ سکے۔

दृष्टिपात-(पु०) नज़र डालना, निगाह डालना, देखना نظر ڈالنا، نگاہ ڈالنا، دیکھنا۔

देखना-(क्रि०) नज़र डालना, निगाह करना, ख़्याल रखना, ग़ौर करना نظر ڈالنا، نگاہ کرنا، خیال رکھنا، غور کرنا۔

देखभाल-(स्त्री०) निगहदाश्त, निगरानी, तलाश, बग़ौर देखना نگہداشت، نگرانی، تلاش، بغور دیکھنا۔

देखरेख-(स्त्री०) निगरानी, ख़िदमत, निगहदाश्त نگرانی، خدمت، نگہداشت۔

देखादेखी-(अ०) तक़्लीद, नक़्ल पैरवी, किसी के क़दम ब कदम चलना تقلید، نقل، پیروی، کسی کے قدم بہ قدم چلنا۔

देन-(स्त्री०) अ़ता, बख़शिश, ऐहसान, देना عطا، بخشش، احسان، دینا۔

देनदार-(पु०) मक़रूज़, क़र्ज़दार مقروض، قرض دار۔

देना-(क्रि०) बख़्शना, अ़ता करना, सौंपना بخشنا، عطا کرنا، سونپنا۔

देय-(वि०) वाजिबुल–अदा, वाजिब, दादनी واجب الادا، واجب، دادنی

देर (देरी)-(स्त्री०) ताख़ीर, तवक्क़ुफ़ تاخیر، توقف۔

देव-(पु०) देवता, पहलवान, क़वी हैकल دیوتا، پہلوان، قوی ہیکل۔

देवता-(पु०) उलूहियत, फ़रिश्तः, भलाई करने वाला اُلوہیت، فرشتہ، بھلائی کرنے والا۔

देवदार-(पु०) सनोबर, चिलगोज़े का पेड़ صنوبر، چلغوزے کا پیڑ

देवदासी-(स्त्री०) देव मन्दिर की रक्कासः, रंडी, तवायफ़ دیو مندر کی رقاصہ، رنڈی، طوائف۔

देवदूत-(पु०) रसूल, फ़रिश्तः رسول، فرشتہ۔

देवनागरी-(स्त्री०) हिन्दी ज़बान में लिखी हुई तहरीर ہندی زبان میں لکھی ہوئی تحریر۔

देवर-(पु०) शौहर का छोटा भाई شوہر کا چھوٹا بھائی۔

देवरानी-(स्त्री०) शौहर के छोटे भाई की बीवी شوہر کے چھوٹے بھائی کی بیوی۔

देवस्थान-(पु०) आलमे–क़ुद्दूस, बहिश्त عالمِ قدّوس، بہشت۔

देवालय-(पु०) जन्नत, बहिश्त جنّت، بہشت۔

देवी-(स्त्री०) पाक बाज औरत, इज़्ज़तदार औरत, रानी پاکباز عورت، عزّت دار عورت، رانی۔

देश-(पु०) मुल्क, इलाक़ः, ख़ित्तः ملک، علاقہ، خطّہ۔

देशद्रोही-(वि०) ग़द्दारे–वतन, वतन का बाग़ी غدّارِ وطن، وطن کا باغی۔

देश-निकाला-(पु०) जलावतनी, मुल्कबदरी جلاوطنی، ملک بدری۔

देश-भक्ति-(स्त्री०) वतनपरस्ती, वतन का वफ़ादार وطن پرستی، وطن کا وفادار

देशाचार-(पु०) मुल्क के रीति रिवाज, मुल्क के तौर तरीक़े ملک کے ریت رسم، رواج، ملک کے طور طریقے۔

देशानुराग-(पु०) मुल्क का वफ़ादार ملک کا وفادار

देवात (पु०) नागहानी इत्तिफ़ाक़ी ناگہانی، اتفاقی۔

देशांतर-(पु०) तूलुलबलद, ग़ैरमुल्क طول البلد، غیر ملک،

देशाटन्-(पु०) सैर व सैयाहत سیر و سیاحت -

देसी-(वि०) मुल्की, वतनी, अपने मुल्क की बनी हुई चीज़ ملکی، وطنی، اپنے ملک کی بنی ہوئی چیز-

देह-(स्त्री०) जिस्म, बदन, तन جسم، بدن، تن -

देहली-(स्त्री०) देहलीज़, दरवाजे के चौखट के नीचे की लकड़ी دہلیز، دروازے کے چوکھٹ کے نیچے کی لکڑی-

देहांत-(पु०) इंतिक़ाल, मौत, वफ़ात انتقال، موت، وفات-

देहात-(पु०) देहात, गाँव, गैर शहरी इलाक़ः دیہات گاؤں، غیر شہری علاقہ

देहाती-(वि०) देही, देहात का रहने वाला دیہی، دیہات کا رہنے والا-

देहावसान-(पु०) इंतिक़ाल, मौत, फ़ौत انتقال، موت، فوت -

दैत्य-(पु०) देव, दनी, इफ़्रीत دیو، دنی، عفریت-

दैनंदिनी-(स्त्री०) रोज़नामचः, हर रोज़ के हिसाब लिखने की किताब, डायरी روزنامچہ، ہر روز کے حساب لکھنے کی کتاب ڈائری

दैनिक-(वि०) रोज़ानः, यौमियः, हररोज़, हमेशा روزانہ، یومیہ، ہر روز، ہمیشہ-

दैनिकी-(स्त्री०) डाइरी, रोज़नामचः ڈائری، روزنامچہ-

दैन्य-(पु०) नादारी, ख़ाकसारी, इफ़्लास نا داری، خاکساری، افلاس

दैव-(पु०) क़िस्मत, शुदनी, ख़ालिक़, आसमान قسمت، شدنی، خالق، آسمان-

दैवयोग-(पु०) इत्तिफ़ाक़, ग़ैबी اتفاق، غیبی-

दैवी-(वि०) ख़ुदाई, उलूही خدائی، اُلوہی (اُلوہیت)

दैहिक-(वि०) जिस्मानी, बदनी, माद्दी جسمانی، بدنی، مادّی-

दो-(वि०) जोड़ा, जुफ़्त, चन्द جوڑا، جُفت، چند-

दोआब (दोआबा)-(पु०) दुआबः, ज़मीन जो दरयाओं के दरमियान हो دوآبہ، زمین جو دو دریاؤں کے درمیان ہو-

दोगला-(वि०) दोग़लः, दो नस्ल का, बदज़ात, कमीना, बद असल دوغلا، دو نسل کا، بدذات، کمینہ، بداصل-

दो-तरफा-(वि०) दोरतरफः, दोनों जानिब, दोनों तरफ रहने वाला (दु–तरफ़ा) (दुतरफ़ः) دوطرفہ، دونوں جانب، دونوں طرف رہنے والا۔ (دُطرفہ)

दो-तल्ला (दु-तल्ला)-(वि०) दोमंजिलः, दो दर्जे का मकान دومنزلہ، دو درجے کا مکان-

दोना-(पु०) दोना, पत्ते का बना हुआ, कटोरानुमा دونا، پتّے کا بنا ہوا، کٹورا نما-

दोनों-(वि०) दोनों, हर दो, दो के दो دونوں، ہردو، دو کے دو-

दोपहर (दुपहर)–(पु०) दिन में बारह बजे के बाद का वक़्त دن میں بارہ بجے کے بعد کا وقت

दोबारा-(अ०) दुबारः, दूसरी बार, बार–बार دُبارہ، دوسری بار، بار بار

दोष-(पु०) क़ुसूर, ख़ता, नुक़्स, इल्ज़ाम, ऐब قصور، خطا، نقص، الزام، عیب

दोषमुक्त-(वि०) रेहा, बरी–उल–जुर्म رہا، بریُ الجرم-

दोषारोपण-(पु०) इल्ज़ामतराशी الزام تراشی-

दोषी-(वि०) मुजरिम, क़ुसूरवार مجرم، قصوروار-

दोसा-(पु०) दकन में चावल की रोटी और सब्ज़ी से बनाते हैं। دکن میں چاول کی روٹی اور سبزی سے بناتے ہیں-

दोस्त-(पु०) हमदम, रफ़ीक़, ख़ैर–ख़्वाह ہمدم، رفیق، خیر خواہ

दोस्ती-(स्त्री०) रफ़ाक़त, यारानः, उलफ़त رفاقت، یارانہ، اُلفت

दोहन-(पु०) दुहना, गाय भैंस का दूध दुहना دُہنا، گائے بھینس کا دودھ دوہنا-

दोहराना-(क्रि०) दो बारा किया जाना, दोहराया जाना, दोहरा करना دوبارہ کیا جانا، دوہرایا جانا، دوہرا کرنا-

दोहा-(पु०) दो मिसरों का हिन्दी शेर دو مصرعوں کا ہندی شعر-

दौड़-(स्त्री०) दबिश, तेज़ी से, जल्दी से, फ़ौरन दبش، تیزی سے، جلدی سے، فوراً

दौड़-धूप-(स्त्री०) तगोदौ, मेहनत, मशक्कत, कोशिश تگ و دَو، محنت، مشقّت، کوشش-

दौड़ना-(क्रि०) भागना, जल्दी जल्दी क़दम उठाना, हमला करना بھاگنا، جلدی جلدی قدم اٹھانا، حملہ کرنا-

दौर-(पु०) चक्कर, गर्दिश, चाल, ज़माना, इन्क़लाब چکّر، گردش، چال، زمانہ، انقلاب-

दौर-दौरा-(पु०) दौर दौरः हुकूमत, सलतनत, रवाज, तरीक़ः دور دورہ، حکومت، سلطنت، رُواج، طریقہ-

दौरा-(पु०) दौरा, दौरः, चक्कर, गर्दिश, गश्त, नौबत دَور دورہ، چکّر، گردش، گشت، نوبت-

दौरान-(अ०) दौरान, गर्दिश, चक्कर, वक़्त, ज़माना دَوران، گردش، چکّر، وقت، زمانہ-

दौलत-(स्त्री०) दौलत, ज़र, नक़्द, माल इक़्बाल नसीबा, ख़ुश क़िस्मती, ताक़त دولت، زر، نقد، مال، اقبال، نصیبا، خوش قسمتی، طاقت-

दौर्बल्य-(पु०) कमज़ोरी کمزوری-

दौत्य सम्बन्ध-(पु०) सिफ़ारती तअल्लुक़ سفارتی تعلق-

द्य

द्यु-(पु०) रोज़, अय्याम, फ़लक روز، ایام، فلک-

द्युति-(स्त्री०) चमक, ख़ूबसूरती چمک، خوبصورتی-

द्योतक-(वि०) ज़ाहिर करने वाला, वाज़ेह करने वाला ظاہر کرنے والا، واضح کرنے والا-

द्यूत क्रीड़ा-(पु०) केमार, जुआ قمار بازی، جُوا-

द्यूत शाला-(पु०) केमार ख़ाना قمار خانہ-

द्यूत सभिक-(पु०) निगराँ केमार ख़ाना نگراں قمار خانہ-

द्युतिमा-(स्त्री०) रोशनी, चमक, तेज — روشنی، چمک، تیز

द्युतिमान्-(वि०) रोशनी वाला, चमकदार — روشنی والا، چمک دار

द्यूत-(पु०) जुआ, क़ेमार — جُوا، قمار

द्र

द्रव-(पु०) सय्याल, माए, रक़ीक़, पतला, रवाँ — سیّال، مائع، رقیق، پتلا، رواں

द्रवीभूत-(वि०) रहीम, रकीकुल कल्ब, खुला हुआ — رحیم، رقیق القلب، کھلا ہوا۔

द्रव्य-(पु०) चीज़ शै, रूपया–पैसा, माल व-दौलत — چیز، شے، روپیہ پیسہ، مال و دولت۔

द्रव्यादेश-(पु०) मनीआडर, जो माल या रूपया डाक से भेजा जाये — منی آرڈر، جو مال یا روپیہ ڈاک سے بھیجا جائے۔

द्रष्टव्य-(वि०) क़ाबिलेदीद, क़ाबिले–गौर — قابلِ دید، قابلِ غور۔

द्रष्टा-(पु०) बीना, दीदःवर, दाना, अक्लमन्द, होशयार — بینا، دیدہ ور، دانا، عقلمند، ہوشیار۔

द्रुत-(वि०) तेज़, सरीअ़, जूद, शताब, जल्दी करने वाला — تیز، سریع، جوُد، شتاب، جلدی کرنے والا۔

द्रुतगामी-(वि०) तेज़रफ्तार, तेज चलने वाला — تیز رفتار، تیز چلنے والا۔

द्रोह-(पु०) दुश्मनी, बग़ावत — دشمنی، بغاوت۔

द्रोही-(वि०) बाग़ी, सरकश, मुखालिफ, नाफ़रमान — باغی، سرکش، مخالف، نافرمان۔

द्व

द्वापर-(पु०) वह पाँसःया पाँसे का पहलू जिस पर दो निशान बने हों, तीसरा जुग जो आठ लाख चौंसठ हज़ार बरस का समझा जाता है। — وہ پانسہ یا پانسے کا پہلو جس پر دو نشان بنے ہوں، تیسرا جُگ جو آٹھ لاکھ چونسٹھ ہزار برس کا سمجھا جاتا ہے۔

द्वार-(पु०) दर, किसी घर में दाखिल होने का रास्ता, फाटक, दरवाज़ा — در، کسی گھر میں داخل ہونے کا راستہ، پھاٹک، دروازہ۔

द्वारपाल-(पु०) दरबान, सन्तरी, पहरेदार, चौकीदार — دربان، سنتری، پہرہ دار، چوکیدار۔

द्वारपूजा-(स्त्री०) पैठाली, नई दुल्हन के आने पर दरवाज़े पर पूजा होती है। — پیٹھالی، نئی دلہن کے آنے پر دروازے پر پوجا ہوتی ہے۔

द्वारा-(अ०) बातवस्सुत, बावसीलः, माअ़रफ़त, जरीअः — بالتوسط، باوسیلہ، معرفت، ذریعہ۔

द्वादशी-(स्त्री०) किसी भी पाख की बारहवीं तारीख — کسی بھی پاکھ کی بارہویں تاریخ۔

द्विकर्मक-(पु०) फेअ़ले बद, मफ़ऊल — فعلِ بد، مفعول۔

द्विगुण-(वि०) दूना, दोगुना, दुगना — دُونا، دوگنا، دُگنا۔

द्वित्रा-(स्त्री०) दो या तीन, दो तीन — دو یا تین، دو تین۔

द्विपथ-(पु०) दो रास्ते, दो तरफ का रास्तः — دو راستے، دو طرف کا راستہ

द्विभाषी-(पु०) दो अदब के इल्म वाला — دو ادب کے علم والا

द्विमुखी-(स्त्री०) दो मुँह वाली, दुमुँहाँ साँप — دو منہ والی، دو منہا سانپ

द्विज-(पु०) दोबारः, पैदा होने वाला, पीरंदः चाँद, बरहमन — دوبارہ پیدا ہونے والا، پرندہ، چاند، برہمن۔

द्वितीय-(वि०) दूसरा, सानी, दुव्म (दोम) — دوسرا، ثانی، دُوئم (دوم)

द्विधा-(स्त्री०) तज़ब्ज़ुब, पसोपेश — تذبذب، پس وپیش۔

द्वीप-(पु०) जज़ीरः टापू, ख़ुशकी का वह हिस्सा जिसके चारों तरफ पानी होता है। — جزیرہ، ٹاپو، خشکی کا وہ حصہ جس کے چاروں طرف پانی ہوتا ہے۔

द्वेष-(पु०) कीनः, हसद, इनाद, अदावत, दुश्मनी — کینہ، حسد، عناد، بغض، عداوت، دشمنی۔

द्वैत-(पु०) सनवीयत, दुई, शिर्क — ثنویت، دوئی، شرک۔

द्वंद्व-(पु०) कशमकश, जुफ़्त, जोड़ा, ज़ौज — کشمکش، جُفت، جوڑا، زوج

ध

धंधक-(पु०) कामधंधे का बखेड़ा, जंजाल — کام دھندے کا بکھیڑا، جنجال

धंधा-(पु०) कारोबार, रोज़गार, काम, मसरूफ़ियत, पेशा, हुनर — کاروبار، روزگار، کام، مصروفیت، پیشہ، ہنر

धंसना-(क्रि०) घुसना, घुस जाना, दलदल में फंस जाना — گھسنا، گھس جانا، دلدل میں پھنس جانا۔

धकापेल-(स्त्री०) हुजूम में बहुत धक्के लगना, रेला पेली — ہجوم میں بہت دھکے لگانا، ریلا، پیلی۔

धकेलना-(क्रि०) धक्का देना, रेलना, पेलना — دھکا دینا، ریلنا، پیلنا۔

धक्कम-धक्का-(पु०) धक्के पर धक्का, रेला पेली — دھکے پر دھکا، ریلا، پیلی۔

धक्का-(पु०) सदमः, रेला, आफ़त, बला, ज़रर, हचकोले — صدمہ، ریلا، آفت، بلا، ضرر، ہچکولے۔

धक्का-मुक्की-(स्त्री०) धक्कम धक्का, हुजूम में बहुत धक्के लगना — دھکم دھکا، ہجوم میں بہت دھکے لگانا۔

धज्जी-(स्त्री०) पुर्ज़ः, टुकड़ा, कपड़े या काग़ज़ की कतरन — پُرزہ، ٹکڑا، کپڑے یا کاغذ کی کترن۔

धड़-(पु०) तन, जस्द, बदन, ज़िस्म, तरफ़ — تن، جسد، بدن، جسم، طرف۔

धड़कन-(स्त्री०) इख़्तेलाज, बेचैनी, बेक़रारी, ख़ौफ़ — اختلاج، بے چینی، بیقراری، خوف۔

धड़कना-(क्रि०) ख़ौफ खाना, बेक़रार होना, डरना, दहलना — خوف کھانا، بیقرار ہونا، ڈرنا، دہلنا۔

धड़ल्ला-(पु०) दीदःदिलेरी, शानो शौकत, रोअ़बदार — دیدہ دلیری، شان وشوکت، رُعب دار۔

धड़ा-(पु०) वज़न, बोझ, जमाअ़त — وزن، بوجھ، جماعت۔

धड़ाका-(पु०) ज़ोर की आवाज़, लड़ाई का शोर, जोश, तेज़ी زور کی آواز، لڑائی کا شور جوش، تیزی۔

धड़ाधड़-(अ०) मुतवातिर, पै दर पै, मातम की आवाज़, किसी चीज़ के बराबर गिरने की आवाज़ متواتر، پے در پے، ماتم کی آواز، کسی چیز کے برابر گرنے کی آواز۔

धड़ाम-(पु०) भारी चीज़ ज़मीन या पानी में गिरने की आवाज़ بھاری چیز زمین یا پانی میں گرنے کی آواز۔

धतूरा-(पु०) तातूरः, एक मशहूर ज़हरीला पेड़, जिसका फल जहरीला होता है उसका बीज नशःआवर होता है, फ़रेब تاتورہ، ایک مشہور زہریلا پیڑ جس کا پھل زہریلا ہوتا ہے اُس کا بیج نشہ آور ہوتا ہے، فریب

धधकना-(क्रि०) भड़कना, दहकना, जलती हुई आग का शोलः بھڑکنا، دہکنا، جلتی ہوئی آگ کا شعلہ۔

धन-(पु०) दौलत, सरमायः, अलामते–जमा, रकम, जायदाद دولت، سرمایہ، علامتِ جمع رقم، جائداد

धन-दौलत-(स्त्री०) मालो–दौलत, दौलतमंद मال و دولت، دولتمند۔

धनधान्य-(पु०) मालो–मताअ, सामान, और रुपया पैसा दौलत व असबाब مال و متاع، سامان اور روپیہ پیسہ، دولت و اسباب۔

धनवान्-(वि०) दौलतमंद, मालदार دولتمند، مال دار۔

धनाढ्य-(वि०) सरमायःदार, मुतमव्विल, मालदार سرمایہ دار، متموّل مال دار۔

धनादेश-(पु०) मनीआर्डर, जो रक़म डाक से भेजी जाये, या वसूल हो منی آرڈر، جو رقم ڈاک سے بھیجی جائے، یا وصول ہو۔

धनाना-(क्रि०) गाय वग़ैरह जानवरों का हमल रुकाना گائے وغیرہ جانوروں کا حمل رُکوانا۔

धनिक-(वि०) धनी, मालदार, दौलतमंद دھنی، مال دار، دولتمند

धनिया-(पु०) कशनीज़, एक मशहूर मसाला जिसकी पत्ती और फल इस्तमाल होता है کشنیز، ایک مشہور مسالا جس کی پتی اور پھل استعمال ہوتا ہے۔

धनी-(पु० वि०) मालदार, दौलतमन्द مالدار، دولتمند۔

धनुष-(पु०) कमान, क़ौस کمان، قوس۔

धन्य-(वि० अ०) लाइक़े–सिताइश, शाबाश, वाह–वाह, कामयाब, मुबारक لائقِ ستائش، شاباش واہ واہ، کامیاب، مبارک۔

धन्यवाद-(पु०) शुक्रियः, मरहबा, मुबारकबाद شکریہ، مرحبا، مبارک۔

धब्बा-(पु०) दाग़, निशान, ऐब, बुहतान, तुहमत داغ، نشان، عیب، بہتان، تہمت۔

धमक-(स्त्री०) वज़नदार चीज़ गिरने से पैदा होने वाली आवाज़, हल्का दर्दे सर, टीस وزن دار چیز گرنے سے پیدا ہونے والی آواز، ہلکا دردِ سر، ٹیس۔

धमकाना-(क्रि०) खौफ़ दिलाना, डराना خوف دلانا، ڈرانا۔

धमकी-(स्त्री०) खौफ़, डर, खौफ़ दिलाकर कही गई बात خوف، ڈر، خوف دلاکر کہی گئی بات

धमनी-(स्त्री०) शिर्यान, छोटी छोटी साफ़ खून की रगें जिस में खून दौड़ता है شریان، چھوٹی چھوٹی صاف خون کی رگیں جس میں خون دوڑتا ہے

धमाका-(पु०) ज़ोर–दार आवाज़, गिरने या कूटने की आवाज़ زوردار آواز، گرنے یا ٹوٹنے کی آواز۔

धमा-चौकड़ी-(स्त्री०) शोरो–गुल, हंगामः कूद फाँद شور و غل، ہنگامہ، کود پھاند۔

धमार-(पु०) धमाल, हंगामः, धमाचौकड़ी, नटों की क़लाबाज़ी دھمال، ہنگامہ، دھماچوکڑی، نٹوں کی قلابازی۔

धरती-(स्त्री०) ज़मीन, अर्ज़ زمین، ارض۔

धरना-(पु०) ज़माना, क़ायम करना, क़ब्ज़ा करना زمانہ، قائم کرنا، قبضہ کرنا۔

धरा-(स्त्री०) ज़मीन, अर्ज़, फ़र्श زمین، ارض، فرش۔

धरातल-(पु०) स्तहे–ज़मीं, स्तह سطحِ زمیں، سطح۔

धराशायी-(वि०) जमींबोस, वह जो हाज़िर होकर इज़हारे अदब के लिये ज़मीन चूमे زمیں بوس، وہ جو حاضر ہوکر اظہارِ ادب کیلئے زمین چومے۔

धरोहर-(स्त्री०) अमानत, तहवील, सुपुर्द की हुई चीज़ امانت، تحویل، سپرد کی ہوئی چیز۔

धनिक-वर्ग-(वि०) दौलतमंद तबक़ा دولتمند طبقہ

धर्म (धरम)-(पु०) मज़हब, मस्तक, फ़र्ज, दीन, नेक अमल, नेकी مذہب، مستک، فرض، دین، نیک عمل، نیکی۔

धर्मनिष्ठ-(वि०) मज़हबपरस्त, दीनदार مذہب پرست، دیندار

धर्मपत्नी-(स्त्री०) मन्कूहः, बीवी, जौजा, निकाही औरत منکوحہ، بیوی، زوجہ، نکاحی عورت۔

धर्मग्रंथ-(पु०) मज़हबी किताब مذہبی کتاب۔

धर्मध्वज-(पु०) रियाकार, दीनदारी की नुमाईश करने वाला ریاکار، دینداری کی نمائش کرنے والا۔

धर्मनियमित-(पु०) हिजरत, वतन को हमेशा के लिये छोड़ना ہجرت، وطن کو ہمیشہ کے لئے چھوڑنا

धर्म युद्ध-(पु०) जेहाद, मज़हबी जंग جہاد، مذہبی جنگ۔

धर्मशास्त्र-(पु०) शरीअत شریعت، مذہبی کتابوں کے مطابق عمل کرنا۔

धर्मोपदेश-(पु०) दीनी वाअज دینی آواز، دینی وعظ

धर्ष-(पु०) बेसबरी, नामर्दी, इस्मतदरी, दबाव بے صبری، نامردی، عصمت دری، دباؤ۔

धर्षण-(पु०) गुस्ताख़ी, ना फ़रमानी, तौहीन, हमले निसवानियत, सुफ़ेद, हसीन, दिलकश گستاخی، نافرمانی، توہین، حملِ نسوانیت، سفید، حسین، دلکش۔

धर्मात्मा-(वि०) दीनदार, पारसा, नेक, पाक, परहेज़गार دیندار، پارسا، نیک، پاک، پرہیزگار۔

धर्मार्थ-(वि०) ख़ैराती, फ़ी सबीलिल्लाह, ख़ुदा की राह में, ख़ुदा के लिये वक़्फ़ — خیراتی، فی سبیل اللہ، خدا کی راہ میں، خدا کے لئے وقف

धवल-(वि०) सफ़ेद उजला, साफ़ — سفید، اُجلا، صاف

धसकना-(क्रि०) बैठ जाना, गिर जाना, दाख़िल होना — بیٹھ جانا، گر جانا، داخل ہونا

धांधली-(स्त्री०) बेईमानी, फ़रेब, नाहक़ काम, झगड़ा — بے ایمانی، فریب، ناحق کام، جھگڑا

धांस-(स्त्री०) धसक, खाँसी पैदा करने वाली तेज महक, हलकी खाँसी — دھسک، کھانسی پیدا کرنے والی تیز مہک، ہلکی کھانسی

धाक-(स्त्री०) रोअब, दबदबः, शोहरत, गुलगुलः, शानो–शौकत — رُعب، دبدبہ، شہرت، غلغلہ، شان وشوکت

धाकड़-(वि०) बेख़ौफ़, जिसने रोअब जमा रक्खा हो, तगड़ा — بے خوف، جس نے رُعب جما رکھا ہو، تگڑا

धागा-(पु०) तागा, बटा हुआ महीन सूत, डोरा, धोका फरेब — تاگا، بٹا ہوا مہین سوت، ڈورا، دھوکہ، فریب

धातु-(स्त्री०) मअदनी, जैसे सोना, चाँदी, आदमी के पेशाब के साथ निकलने वाला सुफ़ेद माद्दः — معدنی، جیسے سونا چاندی، آدمی کے پیشاب کے ساتھ نکلنے والا مادّہ

धात्री-(स्त्री०) अन्ना, दायः, दूध पिलाने वाली — انّا، دایہ، دودھ پلانے والی

धान-(पु०) धान, एक तरह का पौधा जिसके बीज को चावल कहा जाता है। चावल का पौंदा, छिलकेदार चावल — دھان، ایک طرح کا پودا جس کے بیج کو چاول کہا جاتا، چاول کا پودا، چھلکے دار چاول

धान्य-(पु०) गल्लः, धान, अनाज — غلّہ، دھان، اناج

धाम-(पु०) पु०) मकाम, मस्कन, रहने की जगह, खाना, बेहिश्त — مقام، مسکن، رہنے کی جگہ، خانہ، بہشت

धाय-(स्त्री०) दायः, दाई, ख़ादिमः, मुलाजमः — دایہ، دائی، خادمہ، ملازمہ

धारक-(पु०) ख़त, लकीर, धार, पानी का सोता, हथियार का पैना किनारा, जैसे तलवार की धार — خط، لکیر، دھار، پانی کا سوتا، ہتھیار کا پینا کنارہ، جیسے تلوار کی دھار

धारक-(पु०)पहनने वाला, सँभालने वाला — پہننے والا، سنبھالنے والا

धारण-(पु०) अख़्ज़, इख़्तियार, पकड़ना, सँभालना, क़बूल करना, रखना — اخذ، اختیار، پکڑنا، سنبھالنا، قبول کرنا، رکھنا

धारणा-(पु०) अक़ीदः, बसीरत, तसव्वुर — عقیدہ، بصیرت، تصور

धारा-(स्त्री०) धार, चश्मः, सोता, आबशार, बहाव, पानी बहने की जगह, दफ़्अः — دھار، چشمہ، سوتا، آبشار، بہاؤ، پانی بہنے کی جگہ، دفعہ

धारा क्रम-(स्त्री०) सिलसिलावार — سلسلہ وار

धारावाहिक-(वि०) मुसलसल, रवाँ — مُسلسل، رَواں

धारिता-(स्त्री०) वुस्अत, समाई, ज़र्फ़ — وسعت، سمائی، ظرف

धारी-(स्त्री०) लकीर, ख़त, वह चीज़ जिस पर ख़त पड़े हों — لکیر، خط، وہ چیز جس پر خط پڑے ہوں

धार्मिक-(वि०) मज़हबी, नेक चलन, स्वालेह — مذہبی، نیک چلن، صالح

धावा-(पु०) धावा, हम्लः, चढ़ाई — دھاوا، حملہ، چڑھائی

धिक्कार-(पु०)लअनत, मलामत, बुराई — لعنت، ملامت، بُرائی

धिक्कारना-(क्रि०) मलामत करना, बुराई करना, लअनत करना, ज़लील करना, झिड़कना, निकालना — ملامت کرنا، برائی کرنا، لعنت کرنا، ذلیل کرنا، جھڑکنا، نکالنا

धींगा मुश्ती (धींगा-मुस्ती)-(स्त्री०) दस्तदराज़ी, दंगा फ़साद, मारपीट से उठा पटक, लड़ाई झगड़ा, हाथा पाई — دست درازی، دنگا، فساد، مار پیٹ سے اُٹھا پٹک، لڑائی جھگڑا، ہاتھا پائی

धीमा-(वि०) सुस्त, ख़फ़ीफ़, काहिल, नर्म, आहिस्तः, ज़िसमें तेज़ी न हो — سُست، خفیف، کاہل، نرم، آہستہ، جس میں تیزی نہ ہو

धीर-(वि०) बुर्दबार, साबितक़दम, संजीदा, सब्र, ताहम्मुल, हौसलः — بُردبار، ثابت قدم، سنجیدہ، صبر، تحمّل، حوصلہ

धीरज-(पु०) सब्र, तहम्मुल, हौसलः इसतेक्लाल, जुर्अत, मज़बूती — صبر، تحمّل، حوصلہ، استقلال، جراءت، مضبوطی

धीरता-(स्त्री०) सब्र, सकून, इस्तिक्लाल — صبر، سکون، استقلال

धीरे-(अ०) आहिस्तः, सुस्त नर्म चाल — آہستہ، سُست، نرم چال

धीवर-(पु०) मल्लाह, मछेरा — ملاح، مچھیرا

धुंध-(स्त्री०) अँधेरा, कोहर, ग़ुबार धुँधला, हवा में उड़ती हुई धूल — اندھیرا، کہر، غبار، دُھندلا، ہوا میں اُڑتی ہوئی دھول

धुंधलका-(पु०) तारीक, अंधेरा, नासाफ़, गदला, अलस्सबाह, नूर का तड़का, शाम का वक़्त, धुंधला — تاریک، اندھیرا، ناصاف، گدلا، الصباح، نور کا تڑکا، شام کا وقت، دُھندلا

धुंआ-(पु०) दुख़ान, दूद, जलने से निकलने वाली गैस — دُخان، دُود، جلنے سے نکلنے والی گیس

धुआंधार-(वि०) ज़ोरदार, पुरजोश, धुएं से भरा हुआ — زوردار، پُرجوش، دھوئیں سے بھرا ہوا

धुकधुकी-(स्त्री०) दुगदुगी, नरकसी, हलक़, गले के नीचे का गढ़ा, गले का एक ज़ेवर — ڈگڈگی، نرکسی، حلق، گلے کے نیچے کا گڑھا، گلے کا ایک زیور

धुत्त-(वि०) बदमस्त, मख़्मूर, नशे में चूर — بدمست، مخمور، نشے میں چور

धुन-(स्त्री०) सनक, लै, मौज, ख़्याल, शौक़, सरगर्मी, गाने की तर्ज़ — سنک، لَے، موج، خیال، شوق، سرگرمی، گانے کی طرز

धुनकी-(स्त्री०) रूई धुनने की मशीन, फटका — رُوئی دھننے کی مشین، پھٹکا

धुनना-(क्रि०) रूई के रेशे अलग करना, ख़ूब पीटना — روئی کے ریشے الگ کرنا، خوب پیٹنا

धुनाई-(स्त्री०) धुनना, धुनने का मेहनताना, पिटाई करना — دھننا، دھننے کا محنتانہ، پٹائی کرنا۔

धुनिया-(पु०) धुनिया, नद्दाफ़, रूई धुनने वाला — دھنیا، ندّاف، روئی دھننے والا۔

धुनी-(पु०) किसी बात की धुन हो — کسی بات کی دھن ہو۔

धुरंधर-(वि०) जय्यद, ख़ालिस, ज़बरदस्त, ज़ोरआवर — جیّد، خالص، زبردست، زورآور

धुरा-(पु०) धुरी, ज़मीन का महवर जिस पर ज़मीन गर्दिश करती है। डाँडा — دھری، زمین کا محور جس پر زمین گردش کرتی ہے، ڈانڈا۔

धुरी-(स्त्री०) धुरी, महवर, मर्कज़, लोहे की वह सलाख़ जिस पर पहिया घूमता है — دھری، محور، مرکز، لوہے کی وہ سلاخ جس پر پہیہ گھومتا ہے

धुलना-(क्रि०) धोया जाना, साफ़ किया जाना, पानी से बहकर साफ़ हो जाना — دھویا جانا، صاف کیا جانا، پانی سے بہہ کر صاف ہو جانا۔

धुलाई-(स्त्री०) शोब, धोने का मेहनताना — شوب، دھونے کا محنتانہ۔

धूनी-(स्त्री०) बुख़ूर, ख़ुशबू जलना, लोबान आग में डालना — بخور، خوشبو جلنا، لوبان، آگ میں ڈالنا۔

धूप-(स्त्री० पु०) सूरज की तेज़ रोशनी, एक क़िस्म की ख़ुशबू — سورج کی تیز روشنی، ایک قسم کی خوشبو۔

धूम-(स्त्री०) शोर, गुल, हंगामा, शान व शौकत, अफ़्वाह, गुलगुलः — شور، غل، ہنگامہ، شان و شوکت، افواہ، غلغلہ۔

धूमकेतू-(पु०) पूँछ या दुमदार तारा, आग, पुच्छल तारा — پونچھ یا دم دار تارہ، آگ، پچھل تارہ۔

धूम धड़क्का-(पु०) शोर, हँगामः, चहल पहल, ठाठ बाट, गुलगुलः — شور، ہنگامہ، چہل پہل، ٹھاٹ باٹ، غلغلہ۔

धूम-धाम-(स्त्री०) जोर शोर, हँगामः — زور شور، ہنگامہ۔

धूमिल-(वि०) तारीक, अंधेरा, धुंधला, नासाफ़ — تاریک، اندھیرا، دھندلا، ناصاف

धूम्र-पान-(पु०) तम्बाकू नोशी, सिगरेट या बीड़ी वग़ैरह का नशा करना — تمباکو نوشی، سگریٹ یا بیڑی وغیرہ کا نشہ کرنا۔

धूम्र-(वि०) धुआँ, दूद — دھواں، دود۔

धूल-धूसरित-(वि०) ग़ुबार आलूद, हवा में गर्द उड़ना — غبار آلود، ہوا میں گرد اڑنا۔

धृष्ट-(वि०) बेशर्म, बेहया, नीच — بے شرم، بے حیا، نیچ

धूर्त-(वि०) ऐयार, मक्कार, झूठा, कपटी, धोके बाज़ — عیار، مکار، جھوٹا، کپٹی، دھوکے باز، چالباز، فریبی

धूल-(स्त्री०) ग़ुबार, गर्द, ख़ाक, गर्द में मिली हुई हवा, रंज, मलाल — غبار، گرد، خاک، گرد میں ملی ہوئی ہوا، رنج، ملال۔

धृष्टता-(स्त्री०) गुस्ताख़ी, बेहयाई, बेशर्मी — گستاخی، بے حیائی، بے شرمی

धेनु-(स्त्री०) दुधेल गाय, दूध देने वाली — دودھیل، دودھ دینے والی

धैर्य-(पु०) सब्र, मुस्तक़िल मिज़ाजी — صبر، مستقل مزاجی

धोखा-(पु०) धोका, फ़रेब, वह्म — دھوکہ، فریب، وہم۔

धैवत-(पु०) सात सुरों में से एक का नाम, मौसीक़ी में छटा सुर — سات سروں میں سے ایک کا نام، موسیقی میں چھٹا سُر

धोखाधड़ी-(स्त्री०) मक्रोफ़रेब, दग़ाबाज़ी — مکر و فریب، دغابازی

धोखेबाज-(वि०) धोखा देने वाला, फ़रेबी, मक्कार — دھوکہ دینے والا، فریبی، مکّار۔

धोती-(स्त्री०) लुंगी, कमर से लेकर नीचे तक बदन ढ़कने वाला लम्बा कपड़ा — لنگی، کمر سے لیکر نیچے تک بدن ڈھکنے والا لمبا کپڑا

धोना-(क्रि०) पानी से साफ़ करना — پانی سے صاف کرنا۔

धोबी-(पु०) कपड़ा धोने का पेशः करने वाला, कपड़ा धोने वाला — کپڑا دھونے کا پیشہ کرنے والا، کپڑا دھونے والا۔

धौंकना-(क्रि०) आग तेज़ करने के लिए पंखे वग़ैरह से हवा करना — آگ تیز کرنے کے لئے پنکھے وغیرہ سے ہوا کرنا۔

धौंकनी-(स्त्री०) दमकश, आग दहकाने की चमड़े की थैली, प्यास की शिद्दत, दमः का मर्ज़ — دم کش، آگ دہکانے کی چمڑے کی تھیلی، پیاس کی شدت، دمہ کا مرض۔

धौंस-(स्त्री०) फ़रेब, धमकी, डरावा — فریب، دھمکی، ڈراوا

ध्यान-(पु०) तवज्जो; मुराक़बः ख़्याल गौर, फ़िक्र, सोच — توجہ، مراقبہ، خیال، غور، فکر، سوچ۔

ध्येय-(पु०) नस्बुल ऐन, मक़्सद — نصب العین، مقصد۔

ध्रुव-(पु० वि०) क़ुतुब, तारा, साबित, साकिन, दाइमी, बरक़रार — قطب تارا، ثابت، ساکن، دائمی، برقرار۔

ध्वंस-(पु०) तबाही, बरबादी, इन्हेदाम — تباہی، بربادی، انہدام، منہدم

ध्वज-(पु०) अलम, निशान, झंडा — علم، نشان، جھنڈا۔

ध्वजा-(स्त्री०) परचम, अलम, निशान — پرچم، علم، نشان۔

ध्वजारोहण-(पु०) परचमकुशाई — پرچم کشائی، جھنڈا لہرانا۔

ध्वनि-(स्त्री०) आवाज़, सौत, सदा, गूंज — آواز، صوت، صدا، گونج۔

ध्वस्त-(पु०) मुनहदिम, बरबाद, ढहा हुआ, ज़ल ज़लः से बर्बाद — منہدم، برباد، ڈھا ہوا، زلزلہ سے برباد۔

ध्वानिकी-(स्त्री०) समइयात, आवाज़ से ताल्लुक़ रखने वाली — سمعیات، آواز سے تعلق رکھنے والی۔

न

नंगा-(वि०) उर्यां, बरहनः, बेहया, बेशर्म, बेइज्ज़त — عریاں، بے حیا، بے شرم، بے عزت۔

नंबर-(पु०) तअदाद, दर्जा, बारी, शुमार, अदद — تعداد، درجہ، باری، شمار، عدد۔

नंबरी-(वि०) अदद लगा हुआ, नंबर से निस्वत रखने वाला बहुत बड़ा और मशहूर जैसे नम्बरी बदमाश — عدد لگا ہوا، نمبر سے نسبت رکھنے والا بہت بڑا اور مشہور جیسے نمبری، بدمعاش

नंबरदार-(पु०) गांव का ज़मींदार, मालगुज़ारी वसूल करने वाला — گاؤں کا زمیندار، مالگزاری وصول کرنے والا۔

नकटा-(वि०) नाक कटा हुआ, बेहया, बेग़ैरत, बदनाम — ناک کٹا ہوا، بے حیا، بے غیرت، بدنام۔

नक़द-(पु० वि०) नक़्द, आमादः करना, सिक्का का खरा खोटा परखना, पूँजी, सरमाया, वह रक़्म जो फौरन अदा की जाये — نقد، آمادہ کرنا، سکّہ کا کھرا کھوٹا پرکھنا، پونجی، سرمایہ، وہ رقم جو فوراً ادا کی جائے

नक़दी-(स्त्री०) नक़्दी, रूपया, मालो—ज़र दौलत, रक़्म — نقدی، روپیہ، مال وزر دولت، رقم۔

नक़ल-(स्त्री०) नक़्ल, नमूनः नज़ीर, चर्बः, एक जगह से दूसरी जगह जाना, तबदीली — نقل، نمونہ، نظیر، چربہ، ایک جگہ سے دوسری جگہ جانا، تبدیلی۔

नकली (नक़्ली)-(वि०) नक़्ली, मसनोई, जरीफ़, ज़ाली — نقلی، مصنوعی، ظریف، جالی۔

नक्सीर-(स्त्री०) गर्मी से नाक से ख़ून बहने की बीमारी, इस बीमारी से बहने वाला खून — گرمی سے ناک سے خون بہنے کی بیماری، اس بیماری سے بہنے والا خون،

नक़ाब-(स्त्री०) निक़ाब, घूँघट, बुरक़अः, चेहरे पर डालने वाला परदः — نقاب، گھونگھٹ، برقعہ، چہرے پر ڈالنے والا پردہ

नकारना-(क्रि०) इन्कार करना, मना करना, निकालना — انکار کرنا، منع کرنا، نکالنا۔

नकारा (नाकारा)-(पु० वि०) नाकारः, निकम्मा, ख़राब, बेकार — ناکارہ، نکمّا، خراب، بیکار۔

नकेल-(स्त्री०) लगाम, ऊँट की महार, ऊँट के नाक की रस्सी — لگام، اونٹ کی مہار، اونٹ کے ناک کی رسّی، نکیل۔

नक़्क़ारखाना-(पु०) नक़्क़ार खाना, नौबत बजाने की जगह, नौबत ख़ाना — نقّارخانہ، نوبت بجانے کی جگہ، نوبت خانہ۔

नकारात्मक-(पु०) इन्कारी, मन्फी, रद्द किया गया, ख़ारिज किया गया — انکاری، منفی، رد کیا گیا، خارج کیا گیا۔

नक़्क़ाशी-(स्त्री०) नक़्श या नक़्शः बनाने का पेशा, मुसव्विरी, बेल बूंटे — نقش یا نقشہ بنانے کا پیشہ، مصوّری، بیل بوٹے۔

नक़्शा-(पु०) सूरत, शक्ल, चेहरा, ख़ाका, साँचा, तसवीर, हुल्यः, साख़्त — صورت، شکل، چہرہ، خاکہ، سانچہ، تصویر، حلیہ، ساخت۔

नक़्शानवीस-(पु०) नक़्शः बनाने वाला, मुसव्विर, नक़्क़ाश — نقشہ بنانے والا، مصوّر، نقّاش۔

नक्षत्र-(पु०) सितारः, तारा, मंज़िले—क़मर — ستارہ، تارہ، منزل قمر

नक्षत्र-लोक-(पु०) सितारों की दुनिया, सय्यारों की दुनिया — ستاروں کی دنیا، سیّاروں کی دنیا۔

नख़-(पु०) नाख़ून, नख़ — ناخون، نخ۔

नख़रा-(पु०) अदा, नाज़, माशूक की अदाऐं, चुलबुलापन — ادا، ناز، معشوق کی ادائیں، چلبلاپن۔

नख़शिख़-(पु०) सरापा, सर से पैर तक, हुलिया — سراپا، سر سے پیر تک، حلیہ۔

नग-(पु०) क़ीमती पत्थर, या शीशः जो ज़ेवर में जड़ा जाये — قیمتی پتھر، یا شیشہ جو زیور میں جڑا جائے۔

नगण्य-(वि०) नाक़ाबिले—एतिना, नाक़ाबिले—शुमार — ناقابلِ اعتناء، ناقابلِ شمار۔

नगद-(पु०) नक़्द, नक़्दी, रूपया पैसा — نقد، نقدی، روپیہ پیسہ۔

नग़मा-(पु०) नग़्मः, तरानः, सुरीली आवाज़, गीत, तरन्नुम — نغمہ، ترانہ، سُریلی آواز، گیت، ترنّم۔

नगर-(पु०) शहर, बलदः बड़ी आबादी — شہر، بلدہ، بڑی آبادی۔

नगर-रथ्थायान-(पु०) म्युनिसिपिल गाड़ी — میونسپل گاڑی۔

नगर-सभा-भवन-(पु०) ज़िला बोर्ड बिल्डिंग — ضلع بورڈ بلڈنگ۔

नगरपालिका-(स्त्री०) बल्दियः, मुहकमः जो शहर की सफ़ाई और हिफ़ज़ाने सेहत के लिये हो, म्युनिसिपलटी, बल्दियः म्युनिसिपलटी, शहरी इन्तेज़ामिया जमाअत — بلدیہ، محکمہ، جو شہر کی صفائی اور حفظانِ صحت کے لئے ہو، میونسپلٹی، بلدیہ میونسپلٹی، شہری انتظامیہ جماعت۔

नगर-भत्ता-(पु०) शहरी भत्ता — شہری بھتّہ،

नगर-क्षेत्र-(पु०) शहरी ऐलाक़ः, म्युनिसिपल ऐरिया — شہری علاقہ، میونسپل ایریا

नगर-निगम-(पु०) म्युनिसिपल कारपोरिशन — میونسپل کارپوریشن۔

नगर प्रशासन विभाग-(पु०) शोबः—ए—बल्दियात — شعبۂ بلدیات۔

नगर-परिषद-(पु०) रुक्न बल्दियः म्युनिसिपिल कमिशनर, म्युनिसिपिल का मेम्बर — رُکن بلدیہ، میونسپل کمشنر، میونسپل کا ممبر۔

नगर-सभा-(पु०) म्युनिसिपलटी — میونسپلٹی۔

नगर समिति-(पु०) म्युनिसिपल कमेटी, शहरी इन्तेज़ामिया जमाअत — میونسپل کمیٹی، شہری انتظامیہ جماعت۔

नगरी-(स्त्री०) क़स्बः, छोटी बस्ती — قصبہ، چھوٹی بستی۔

नगाड़ा-(पु०) नक़्क़ारः, दुहल, नौबत, तबल — نقارہ، ڈھول، نوبت، طبل۔

नगीना-(पु०) नग, जवाहिर, कीमती पत्थर जैसे हीरा, नीलम — نگ، جواہر، قیمتی پتھر جیسے ہیرا اور نیلم۔

नग्न-(वि०) उर्यां, बरहनः, नंगा — عُریاں، برہنہ، ننگا۔

नचाना-(क्रि०) रक़्स कराना, नाक में दम करना, सताना, नाच कराना — رقص کرانا، ناک میں دم کرنا، ستانا، ناچ کرنا۔

नज़दीक-(अ०) क़रीब, पास, राय में, समझ में, नज़दीक — قریب، پاس، رائے میں، سمجھ میں، نزدیک۔

नज़र-(स्त्री०) निगाह, निगरानी, तमीज़, बसारत — نگاہ، نگرانی، تمیز، بصارت۔

नज़रबंद-(पु०) नज़र क़ैदी, वह क़ैदी जिसकी नक़्ल व हरकत पर पाबन्दी की जाये — نظر قیدی، وہ قیدی جس کی نقل و حرکت پر پابندی کی جائے۔

नज़राना-(पु०) तोहफा, सौग़ात, हदियः, पेश्कश — تحفہ، سوغات، ہدیہ، پیش کش۔

नज़ला-(पु०) ज़ुकाम, एक बीमारी जिस की रतूबत का असर हलक़, आखों दाँतो और बालों पर होता है — زکام، ایک بیماری جس کی رطوبت کا اثر حلق، آنکھوں دانتوں اور بالوں پر ہوتا ہے۔

नज़ाकत-(स्त्री०) बारीकी, नातवानी, नज़ाकत, नाज़ुक होना, ख़ूबी, नफ़ासत, कमज़ोरी — باریکی، ناتوانی، نزاکت، نازک ہونا، خوبی، نفاست، کمزوری۔

नज़ारा-(पु०) तमाशा, सैर, निगाहे लुत्फ़, ताड़ने वाला, नज़रबाज़ी करने वाला — تماشہ، سیر، نگاہ لطف، تاڑنے والا، نظربازی کرنیوالا

नज़्म-(स्त्री०) गाना, गीत, नज़्म, कलाम, लड़ी, इन्तेज़ाम, बन्दोबस्त — گانا، گیت، نظم، کلام، لڑی، انتظام، بندوبست۔

नट-(पु०) बाज़ीगर, नाटक खेलने वाला, एक रागनी, दग़ाबाज़, फ़रेबकार — بازیگر، ناٹک کھیلنے والا، ایک راگنی، دغاباز، فریب کار

नटी-(पु०) रक्क़ासः — رقاصہ، ناچنے والی۔

नटखट-(वि०) शरीर, शोख़, दग़ाबाज़, अय्यार, मक्कार, बेबाक़ — شریر، شوخ، دغاباز، عیار، مکار، بیباق۔

नत नयन-(पु०) निगूँ चश्म — نگوں چشم (چشم نگوں)، نیچی نگاہ والا۔

नटवर-(पु०) चीफ़ ऐक्टर — چیف ایکٹر، کلاکار، فن کار، فریب کار۔

नत-(वि०) निगूँ, ख़मीदः, झुका हुआ — نگوں، خمیدہ، جھکا ہوا۔

नतमस्तक-(वि०) सरनिगूँ — سرنگوں، نیچے سر کئے ہوئے۔

नतीजा-(पु०) हासिल, अन्जाम, ख़ात्मः, इन्तेहा, इम्तेहान का फैसलः फ़ॅल, पास — حاصل، انجام، خاتمہ، انتہا، امتحان کا فیصلہ، فیل، پاس

नत्थी-(वि०) हमरिश्तः, मुंसलिक, शमिल मिसिल, काग़ज़ टाँकने की डोर — ہم رشتہ، منسلک، شامل مثل، کاغذ ٹانکنے کی ڈور، ٹیگ۔

नथ-(स्त्री०) नाक में पहनने का ज़ेवर, सुहाग, जानवरों के नाक की रस्सी — ناک میں پہننے کا زیور، سہاگ، جانوروں کے ناک کی رسی۔

नथना (नथुना)-(पु०) क़ाबू करना, नाक का सूराख़ — قابو کرنا، ناک کا سوراخ۔

नदारद-(वि०) कोरा, ख़ाली, गैरहाज़िर, नहीं — کورا، خالی، غیر حاضر، نہیں۔

नदी-(स्त्री०) छोटा दरिया, नाला, पहाड़ या झील से निकल कर पानी की बड़ी क़ुदरती धारा — چھوٹا دریا، نالہ، پہاڑ یا جھیل سے نکل کر پانی کی بڑی قدرتی دھارا۔

ननंद (नंद)-(स्त्री०) ख़ाविन्द की बहन — خاوند کی بہن۔

ननदोई-(पु०) ननंद का ख़ाविंद — نند کا خاوند یعنی شوہر۔

ननिहाल-(पु०) ननिहाल, नाना का घर — ننیہال، نانا کا گھر

नन्हा-(वि०) छोटा सा, नादान, नासमझ, प्यारा, छोटा बच्चा — چھوٹا سا، نادان، ناسمجھ، پیارا، چھوٹا بچہ۔

नपुंसक-(पु०) नामर्द, अक़ीम, कायर, हिजड़ा, बुज़दिल — نامرد، عقیم، کائر، ہجڑا، بزدل، خواہ عورت ہو یا مرد۔

नपुंसकता-(पु०) नमर्दी, बुज़दिली — نامردی، بزدلی۔

नफरत-(स्त्री०) बेज़ारी, न चाहना, नागवारी, कराहियत — بے زاری، ناچاہنا، ناگواری، کراہت۔ 'کراہیت'۔

नफ़ा-(पु०) फ़ायदा, मुनाफ़ा, हासिल, नतीजा — فائدہ، منافع، حاصل، نتیجہ۔

नफ़ीस-(वि०) नाज़ुक, पाकीजः पाक व साफ़, उमदः, क़ीमती, लतीफ — نازک، پاکیزہ، پاک وصاف، عمدہ، قیمتی، لطیف۔

नब्ज़-(स्त्री०) वह रग जिससे बीमारी पहचानी जाती है, कलाई की वह रग जो धड़क्ती रहती है। — وہ رگ جس سے بیماری پہچانی جاتی ہے، کلائی کی وہ رگ جو دھڑکتی رہتی ہے۔

नभ-(वि०) आसमान — آسمان۔

नभचर-(पु०) फ़लकपरवाज़, ताएर, ताएरे—फ़लक — فلک پرواز، طائر، طائر فلک۔

नमक-(पु०) रोज़ी, खारे पानी से तय्यार किया गया मशहूर पदार्थ, जैसे सादा नमक, काला नमक, सेंधा नमक वग़ैरह, खारापन — روزی، کھارے پانی سے تیار کیا گیا مشہور پدارتھ (شے) جیسے سادہ نمک، کالا نمک، سینڈھا نمک وغیرہ، کھارا پن۔

नमकहराम-(वि०) एहसान न मानने वाला, ना—शुक्रा — احسان نہ ماننے والا، ناشکرا۔

नमकहलाल-(वि०) शुक्रगुजार, हक़ शिनास, एहसान मन्द, अपने आक़ा का ख़ैर ख़्वाह — شکرگذار، حق شناس، احسان مند، اپنے آقا کا خیر خواہ۔

नमकीन-(वि०) नमकदार, साँवला, खारी — نمک دار، سانولا، کھاری۔

नमदा-(पु०) ऊनी कम्बल — اونی کمبل۔

नमस्कार-(पु०) आदाब, तस्लीम — آداب، تسلیم۔

नमस्ते-(स्त्री०) आदाब, तस्लीमात, सलाम करने का कलमः — آداب، تسلیمات، سلام کرنے کا کلمہ۔

नमाज़-(स्त्री०) मुसलमानों की इबादत, आजज़ी — مسلمانوں کی عبادت، عاجزی، بندگی، خوشامد۔

नमी-(स्त्री०) गीलापन, नम तरी, रतूबत — گیلاپن، نم، تری، رطوبت۔

नमूना-(पु०) नज़ीर, मिस्ल, साँचा, नक्शा, नक़्ल — نظیر، مثل، سانچہ، نقشہ، نقل۔

नम्र-(वि०) मुनकसिर, ख़ाकसार, नर्मख़ू — منکسر، خاکسار، نرم خو۔

नम्रता-(स्त्री०) इन्किसारी, ख़ाकसारी, — انکساری، خاکساری۔

आजज़ी, नर्म ख़ूई — عاجزی، نرم خوئی۔

नय-(वि०) दिली मुहब्बत, नर्म — دلی محبت، نرم۔

नयन-(पु०) चश्म, नैन आँख, नज़र, निगाह — چشم، نین، آنکھ، نظر، نگاہ

नयन गोचर-(वि०) दिखाई देने वाला — دکھائی دینے والا۔

नय शील-(वि०) नर्म, मुल्तजी — نرم ملتجی۔

नया-(वि०) नौ, जदीद, नया ताज़ा, निराला — نو، جدید، نیا تازہ، نرالا۔

नर-(पु०) मर्द, आदमी, लोग, इन्सान — مرد، آدمی، لوگ، انسان۔

नरपति-(पु०) राजा, बादशाह — راجہ، بادشاہ۔

नरपिशाच-(पु०) इन्सान नुमा शैतान — انسان نما شیطان۔

नरपुश-(वि०) इन्सान नुमा हैवान — انسان نما حیوان۔

नरमेध-(पु०) इन्सानो का क़त्ल, वह दौर जिसमें इन्सानों की क़ुर्बानी दी जाती थी — انسانوں کا قتل، وہ دور جس میں انسانوں کی قربانی کی جاتی تھی، ایام جاہلیت۔

नर-लोक-(पु०) आ़लमे—बशरी — عالم بشری۔

नर-हत्या-(स्त्री०) क़त्ल इन्सानी — قتل انسانی۔

नरक-(पु०) दोज़ख़, वह जगह जहां गुनाहगार मरने के बाद रखे जायंगें, पेट — دوزخ، وہ جگہ جہاں گنہگار مرنے کے بعد رکھے جائیں گے، پیٹ۔

नरम (नर्म)-(वि०) मुलायम, लोचदार, आसान, नाज़ुक — ملائم، لوچ دار، آسان، نازک۔

नरमी (नर्मी)-(स्त्री०) रहम दिली, लताफ़त, बुर्दबारी, नाज़ुकी — رحم دلی، لطافت، بردباری، نازکی۔

नरसिंहा-(पु०) क़र्ना, नरसिंहा (आधा आदमी आधा शेर) नफ़ीरी — قرنا، نرسنہا، (آدھا آدمی آدھا شیر) نفیری۔

नरेश-(पु०) आक़ा, बादशाह, हुक्मराँ — آقا، بادشاہ، حکمراں۔

नर्तक-(पु०) रक़्क़ास, नाचने वाला आदमी — رقاص، ناچنے والا آدمی۔

नर्तकी-(स्त्री०) रक़्क़ासः, तवाइफ़ — رقاصہ، طوائف، ناچنے والی عورت

नर्त्तन-(पु०) रक़्स, नाच, उछलना — رقص، ناچ، اچھلنا۔

नर्त्तनशाला-(पु०) रक़्स गाह, नाचने की जगह — رقص گاہ، ناچنے کی جگہ۔

नल-(पु०) पानी की टोटी, बाँस का नलवार, मोटी नली — پانی کی ٹونٹی، بانس کا نلوار، موٹی نلی۔

नलकूप-(पु०) नलकुआँ, टियूबवेल, जिससे ज़मीन के अन्दर से मशीन से पानी निकालते हैं। — نل کنواں، ٹیوب ویل، جس کے اندر سے مشین سے پانی نکالتے ہیں۔

नली-(स्त्री०) नै, नाल, पिंडली की हड्डी, बन्दूक़ की नली — نے، نال، پنڈلی کی ہڈی، بندوق کی نلی۔

नव-(वि०) आठ से एक ज़्यादा, नौ, नया — آٹھ سے ایک زیادہ، نو (۹) نیا

नवजात-(वि०) नौज़ाईदः, नया पैदा हुआ बच्चा — نوزائیدہ، نیا پیدا ہوا بچہ۔

नवनीत-(पु०) मक्खन, कच्चा ताज़ा घी — مکھن، کچا تازہ گھی۔

नवमी-(स्त्री०) (पक्ष) की नौवीं तारीख़ — (پکھ) پاکھ کی نویں تاریخ۔

नवयुवक-(पु०) नौजवान, नौख़ेज़, नौउम्र — نوجوان، نوخیز، نوعمر

नवरत्न-(पु०) नौ जवाहेरात, नौ रतन, मोती, पन्ना, मांणिक, गोमेद, हीरा, लहसुनिया, मूँगा, नीलम और पदमराग — نو جواہرات، نو رتن، موتی، پنا، گومید، ہیرا، لہسنیا، مونگا، نیلم اور پدم راگ

नव निर्माण-(पु०) जदीद, तअ़मीर, नया मकान बनाना — جدید تعمیر، نیا مکان بنانا۔

नव यौवना-(स्त्री०) दोशीज़ः, कुंवारी — دوشیزہ، کنواری، غیر شادی شدہ

नवल-(वि०) नया, नौजवान, हसीन, अनोखा, निराला — نیا، نوجوان، حسین، انوکھا، نرالا۔

नवाला-(पु०) दो शीज़ः, ग़ैर शादी शुदा — دوشیزہ، غیر شادی شدہ

नव वर्ष-(पु०) नया साल, साले–नौ — نیا سال، سال نو۔

नवशक्ति-(पु०) नई ताक़त, नई जवानी — نئی طاقت، نئی جوانی۔

नावार्जित-(पु०) जदीदुल हुसूल — جدید الحصول۔

नवागत-(पु०) नौ वारिद — نو وارد، نیا آنے والا۔

नवाविष्कृत-(पु०) नौ ईजाद — نو ایجاد، نیا بنا ہوا۔

नवोदित-(पु०) नौ तुलूअ़, नया उठा हुआ — نو طلوع، نیا اٹھا ہوا، نیا نکلتا ہوا۔

नव्य-(वि०) नया, नया पन

नवाब-(पु०) नयाबत करने वाला, सरदार, सुबादार, सूबे का ख़ास हुकूमत करने वाला, अंग्रेज़ सरकारका दिया हुआ मुसलमानों को लक़ब, जैसे लखनऊ के नवाब वाज़िद अली शाह — نیابت کرنیوالا، سردار، صوبہ دار، صوبے کا خاص حکومت کرنے والا، انگریز سرکار کا دیا ہوا مسلمانوں کو لقب جیسے لکھنؤ کے نواب واجد علی شاہ۔

नवासा-(पु०) सिब्त, बेटी का बेटा, नाती — سبط، بیٹی کا بیٹا، ناتی

नवासी-(स्त्री०) बेटी की बेटी, नतनी — سبط، بیٹی کی بیٹی، نتنی۔

नवीन-(वि०) जदीद, नया, अनोखा — جدید، نیا، انوکھا

नशा-(पु०) मस्ती, सुरूर, ख़ुमार, वह हालत जो शराब पीने के बाद पैदा होती है ग़ुरूर, घंमड — مستی، سرور، خمار، وہ حالت جو شراب پینے کے بعد پیدا ہوتی ہے، غرور، گھمنڈ

नशाबंदी-(स्त्री०) नशा बंद करना — نشہ بند کرنا۔

नशीला-(वि०) नशःआवर, नशः आमेज़ — نشہ آور، نشہ آمیز

नशेबाज-(वि०) नशा की आदत, नशा का शौक रखने वाला, शराबी — نشہ کی عادت، نشہ کا شوق رکھنے والا، شرابی۔

नश्तर-(पु०) नश्तर, जख्म़ चीरने का औज़ार — نشتر، زخم چیرنے کا اوزار۔

नश्वर-(वि०) फ़ानी, फ़नापज़ीर, मिटने वाला — فانی، فنا پذیر، مٹنے والا۔

नष्ट-(वि०) फ़ना, बरबाद, ज़ाए, मौत, हलाकत فنا، برباد، ضائع، موت، ہلاکت۔

नष्ट-भ्रष्ट-(वि०) तबाहो–बरबाद, वीरान, ख़स्ताहाल, ख़राब, बुरा, शरीर تباہ و برباد، ویران، خستہ حال، خراب، بُرا، شریر۔

नस-(स्त्री०) रग, वह रग जिसमें ख़ून बहता है رگ، وہ رگ جس میں خون بہتا ہے۔

नसबंदी-(स्त्री०) नस काटकर बच्चा न होने देना। نس کاٹ کر بچہ نہ ہونے دینا۔

नसल (नस्ल)-(स्त्री०) ख़ानदान, बाल बच्चे, क़बीले, आल औलाद خاندان، بال بچے، قبیلے، آل اولاد۔

नसवार-(स्त्री०) नास, सुंधनी का पिसा हुआ तम्बाकू ناس، سونگھنی کا پسا ہوا تمباکو۔

नसीब-(पु०) तक़दीर, क़िस्मत, हिस्सः تقدیر، قسمت، حصہ۔

नसीहत-(स्त्री०) अच्छी सलाह, नेक मशवरः, अच्छी बात اچھی صلاح، نیک مشورہ، اچھی بات۔

नहर-(स्त्री०) दरिया की शाख़, पानी पंहुचाने के लिये बनाया गया रास्ता دریا کی شاخ، پانی پہنچانے کیلئے بنایا گیا راستہ۔

नहरनी (नहन्नी)-(पु०) नाख़ून काटने का छोटा चाक़ू, नाख़ून गीर ناخون کا کاٹنے کا چھوٹا چاقو، ناخون گیر۔

नहलाना-(क्रि०) ग़ुस्ल देना, पानी से बदन साफ़ करना غسل دینا، پانی سے بدن صاف کرنا۔

नहाना-(क्रि०) ग़ुस्ल करना غسل کرنا۔

नहीं-(अ०) नः, न मानना, मना करना, इन्कार करना نہ، نا ماننا، منع کرنا، انکار کرنا۔

नाँद-(स्त्री०) बड़ा कुँडा, चौड़े मुँह का गोल पेंदे वाला मिट्टी या पत्थर का बना बर्तन بڑا کونڈا، چوڑے منہ کا گول پیندے والا مٹی یا پتھر کا بنا برتن، ہُودا۔

नांदी-(स्त्री०) दआइयः داعیہ، ارادہ، خواہش، سبب، دعوی کرنیوالی۔

नाई-(पु०) हज्जाम, बाल काटने वाला, बारबर حجام، بال کاٹنے والا، باربر۔

नाक-(पु०) साँस लेने और सूँघने के लिए चेहरे पर लम्बासा अज़्व शर्म, लेहाज़, आबरू, शान سانس لینے اور سونگھنے کے لئے چہرے پر لمبا سا عضو، شرم، لحاظ، آبرو، شان۔

नाक-नक्शा-(पु०) चेहरे के ख़दोख़ाल या बनावट چہرے کے خدوخال یا بناوٹ

नाका-(पु०) थाना, चौकी, रास्ते का मोड़ रास्ते की हद تھانہ، چوکی، راستہ کا موڑ، راستے کی حد۔

नाकाम-(वि०) महरूमी, नामुरादी, कामयाब- محرومی، نامرادی، کامیابی

नाकेबंदी (नाकाबंदी)-(स्त्री०) हद बन्दी, रास्ता रोकना حد بندی، راستہ روکنا۔

नाख़ून-(पु०) नख़, उँगलियों की उपरी स्तह पर कड़ी और सफेद हड्डी نخ، انگلیوں کی اوپری سطح پر کڑی اور سفید ہڈی۔

नाग-(पु०) अफ़ई, साँप, काले रंग का बड़ा और फन वाला साँप افعی، سانپ کالے رنگ کا بڑا اور پھن والا سانپ۔

नागर-(वि०) शहरी, बल्दियः म्युनिसिपिल شہری، بلدیہ، میونسپل۔

नागर-क्षेत्र-(पु०) शहरी हलक़ः म्युनिसिपिल ऐरिया شہری حلقہ، میونسپل ایریا۔

नागर-परिषद-(पु०) म्युनिसिपिल क़ानून میونسپل قانون۔

नागर युद्ध-(पु०) ख़ाना जंगी, सिविलवार خانہ جنگی، سیول وار۔

नागर विवाह-(पु०) क़ानूनी शादी قانونی شادی۔

नागरिवाद-(पु०) दावाए–शहरियत دعوئ شہریت۔

नागरिक-(वि०पु) शहरी, शहर में रहने वाला شہری، شہر میں رہنے والا

नागरिकता-(स्त्री०) शहरियत, मदीनीयत, जमहूरी हुक़ूक़, किसी मुल्क का शहरी होना شہریت، مدنیت، جمہوری حقوق، کسی ملک کا شہری ہونا۔

नागरिकशास्त्र-(पु०) इल्मे तमद्दुन علم تمدن

नागा-(पु०) छुट्टी, एक क़ौम जो आसाम के पहाड़ी एलाक़ों में रहती है, हिन्दू साधू जो नंगे रहते हैं। چھٹی، ایک قوم جو آسام کے پہاڑی علاقوں میں رہتی ہے، ہندو سادھو جو ننگے رہتے ہیں۔

नागिन-(स्त्री०) नागन, नाग की मादा, ख़राब मिज़ाज की ख़ातून ناگن، ناگ کی مادہ، خراب مزاج کی خاتون۔

नाच-(पु०) रक़्स, खुशी में उछलना कूदना رقص، خوشی میں اچھلنا کودنا۔

नाचघर-(पु०) रक़्सगाह, वह जगह जहाँ नाच हो, तमाशःगाह رقص گاہ، وہ جگہ جہاں ناچ ہو، تماشہ گاہ۔

नाचरंग-(पु०) रक़्सो–सुरूर, जलसः, नाचना गाना رقص و سرور، جلسہ، ناچنا گانا۔

नाचना-(क्रि०) रक़्स करना, थिरकना, उछलना कूदना رقص کرنا، تھرکنا، اُچھلنا، کودنا۔

नाचीज़-(वि०) नाकारा, नालायक़, जो कुछ न हो, हक़ीर, ज़लील, निकम्मः ناکارہ، نالائق، جو کچھ نہ ہو، حقیر، ذلیل، نکما۔

नाजायज़-(वि०) ग़ैर क़ानूनी तौर, जो दुरुस्त न हो غیر قانونی طور سے، جو درست نہ ہو۔

नाजुक-(वि०) नर्म, नाज़ुक, पतला, महीन, लतीफ़, कोमल, नफ़ीस نرم، نازک، پتلا، مہین، لطیف، کومل، نفیس۔

नाटक-(पु०) ड्रामा, तमाशा, खेल, तम्सील ڈرامہ، تماشا، کھیل، تمثیل۔

नाटककार-(पु०) ड्रामानिगार, तम्सील निगार ڈرامہ نگار، تمثیل نگار

नाटकीय-(वि०) ड्रामाई, हैरत अंगेज़, खेलाफ़ तवक़्क़ो — ڈرامائی، حیرت انگیز، خلاف توقع۔

नाटा-(वि०) पस्तः क़द, छोटा कद, मुख़्तसर क़द — پستہ قد، چھوٹا قد، مختصر قد۔

नाट्यशाला-(स्त्री०) थेयटर, ड्रामा घर, जहाँ ड्रामा खेला जाय — تھیٹر، ڈرامہ گھر، جہاں ڈرامہ کھیلا جائے۔

नाट्य-(पु०) अदाकारी, तमसील — اداکاری، تمثیل۔

नाट्यकार-(पु०) ड्रामः निगार — ڈرامہ نگار۔

नाट्य शास्त्र-(पु०) फ़ने–ड्रामा — فنِ ڈرامہ۔

नाड़ा-(पु०) इज़ारबंद, कमर बन्द, पयजामा बाधने की डोरी — ازاربند، کمربند، پائجامہ باندھنے کی ڈوری۔

नाड़ी-(स्त्री०) शिर्यान, नब्ज़, रग — شریان، نبض، رگ۔

नाता-(पु०) रिश्तः, तअल्लुक, क़राबत, वास्तः मेल, भाई बन्ध — رشتہ، تعلق، قرابت، واسطہ، میل، بھائی بند۔

नाती-(पु०) नवासा, सिब्त, लड़की का बेटा — نواسہ، سبط، لڑکی کا بیٹا

नातेदार-(पु०) रिश्तःदार — رشتہ دار۔

नाथ-(पु०) खुदावंद, मालिक, आक़ा, शौहर, ख्वाविन्द — خداوند، مالک، آقا، شوہر، خاوند۔

नाद-(पु०) आवाज़, मूसीकी, सौत — آواز، موسیقی، صوت۔

नाद-सौंदर्य-(पु०) खुश आवाज़ — خوش آواز۔

नादान-(वि०) नासमझ, बेवकूफ, अनजान, अहमक़, जाहिल, कमसिन — ناسمجھ، بیوقوف، انجان، احمق، جاہل، کمسن۔

नादानी-(स्त्री०) नासमझी, बेवक़ूफी जिहालत — ناسمجھی، بیوقوفی، جہالت۔

नानखताई-(स्त्री०) मैदे वग़ैरह से पकाया गया एक ख़ास, मीठा ख़स्ता, एक क़िस्म की मिठाई — میدے وغیرہ سے پکایا گیا ایک خاص میٹھا خستہ اور ایک عمدہ قسم کی مٹھائی۔

नाना-(पु०) मुख़तलिफ, कई क़िस्म का — مختلف، کئی قسم کا۔

नाप-(पु०) पैमाइश, पैमानः, अन्दाज़ः माप — پیمائش، پیمانہ، اندازہ، ماپ

नापतौल-(स्त्री०) पैमाइश और तौलना — پیمائش اور ناپ تولنا

नापना-(क्रि०) पैमाइश करना या अन्दाज़ः करना — پیمائش کرنا یا اندازہ کرنا۔

नापसंद-(वि०) नागवार, जो अच्छा न लगे — ناگوار، جو اچھا نہ لگے۔

नाबालिग-(वि०) कमसिन, क़ानून के तहत उम्र से कम हो — کمسن، قانون کے تحت عمر سے کم ہو۔

नाभि (नाभी)-(स्त्री०) नाफ़, वसीलः, दरमियान, मर्कज़, माँ के पेट से जुड़ी हुई नाड़ी जिससे बच्चा मुकम्मल होता है। — ناف، وسیلہ، درمیان، مرکز، ماں کے پیٹ سے جڑی ہوئی ناڑی جس سے بچہ مکمل ہوتا ہے۔

नामंजूर-(वि०) जो मन्जूर न हो, नामअकूल — جو منظور نہ ہو، نامعقول

नाम-(पु०) वह लफ़्ज़ जिससे किसी आदमी या जगह को पहचाना जाये — وہ لفظ جس سے کسی آدمی یا جگہ کو پہچانا جائے۔

नाम निर्देशन-(पु०) नाम ज़द्गी — نامزدگی۔

नाम निवेश-(पु०) इन्दराज, नाम — اندراج، نام۔

नाम प्रवेश-(पु०) दाख़िल ख़ारिज — داخل خارج۔

नाम पट्ट-(पु०) तख़्तः–ए–सियाह, नाम लिखने का तख़्तः, साइन बोर्ड — تختۂ سیاہ، نام لکھنے کا تختہ، سائن بورڈ۔

नाम रहित (नाम विरहित)-(पु०) गुमनाम — گمنام، پوشیدہ۔

नामक (नामका)–(पु०) मौसूम, मौसूमः, नामी — موسوم، موسومہ، نامی

नामकरण-(पु०) अक़ीक़ः, तस्मियः नाम रखने की ख़ास रस्म — عقیقہ، تسمیہ، نام رکھنے کی خاص رسم۔

नामज़द-(वि०) मशहूर, मअरूफ़, मुक़र्रर किसी काम के लिये तजवीज़ किया गया — مشہور، معروف، مقرر، کسی کام کے لئے تجویز کیا گیا۔

नामन-पत्र-(पु०) नामज़द्गी नामः — نامزدگی، نامہ۔

नामर्द-(वि०) नपुंसक, हिजड़ा, ज़नख़ा, डरपोक, वह मर्द जिसका औरत पर काबू न हो — نپنسک، ہجڑا، زنخا، ڈرپوک، وہ مرد جس کا عورت پر قابو نہ ہو۔

नामवर-(वि०) मशहूर, नामी, मअरूफ़ — مشہور، نامی، معروف۔

नामांकन-(पु०) 'एनरोलमेंट', इन्दिराज, नाम लिखना या पेश करना, नाम ज़द्गी — انرولمنٹ، اندراج، نام لکھنا یا پیش کرنا، نامزدگی

नामांक-(पु०) रूल नम्बर, नामों की फ़ेहरिस्त का नम्बर — رول نمبر، ناموں کی فہرست کا نمبر

नामां तरणा-(पु०) इन्तेक़ाल नाम, नाम बदलना, रजिस्ट्र पर दूसरे का नाम लिखना — انتقال نام، نام بدلنا، رجسٹر پر دوسرے کا نام لکھنا۔

नामावली-(स्त्री०) फ़ेहरिस्ते–अस्मा, उसामी, नामों की फेहरिस्त — فہرستِ اسماء، اسامی، ناموں کی فہرست۔

नामिका-(स्त्री०) पेनल — پینل۔

नामी-(वि०) नामवर, मशहूर, नशो नुमा पाने वाला, नाम वाला — نامور، مشہور، نشو ونما پانے والا، نام پانے والا۔

नामे-(अ०) मद्दे–ख़र्च, देन — مد خرچ، دین۔

नायक-(पु०) हीरो, सरदार, रहबर, रास्ता बताने वाला, क़ाएद — ہیرو، سردار، رہبر، راستہ بتانے والا، قائد۔

नायन-(स्त्री०) नाई की बेटी — نائی کی بیٹی۔

नायब-(वि०) मददगार (जैसे नायब तहसीलदार) — مددگار (جیسے نائب تحصیلدار)

नायिका-(स्त्री०) (औरत) आली हिम्मत, — (عورت) عالی ہمت،

शेरे–दिल, क़िस्से की मलिकः, दास्तान की मर्कज़ी खातून, महर निगार — شیرِ دل، قصے کی ملکہ، داستان کی مرکزی خاتون، مہر نگار

नारंगी-(स्त्री०) नीबू की जाति का एक पेड़, जिसका फल छोटा और खट्टा होता है, छोटा सन्तरा — نیبو کی ذات کا ایک پیڑ، جس کا پھل چھوٹا اور کھٹا ہوتا ہے، چھوٹا سنترہ۔

नारा-(पु०) बुलन्द आवाज, शोर ललकार, नारः — بلند آواز، شور للکار، نعرہ۔

नाराज़-(वि०) नाखुश, बेज़ार, बीमार, जो राज़ी न हो — ناخوش، بیزار، بیمار، جو راضی نہ ہو

नारियल-(पु०) खोपरा, गरी, नारियल का पेड़, एक क़िस्म की अतशबाजी — کھوپرا، گری، ناریل کا پیڑ، ایک قسم کی آتشبازی۔

नारी-(स्त्री०) औरत, ज़न, बीवी, शर्मगाह, जोरू — عورت، زن، بیوی، شرمگاہ، جورو

नारीत्व-(पु०) निसाईयत, निस्वानीयत — نسائیت، نسوانیت۔

नाल-(स्त्री०) क़रीब, नज़दीक, बन्दूक या तमंचे की नाली — قریب، نزدیک، بندوق یا طمنچے کی نالی۔

नाला-(पु०) छोटी नदी, छोटा दरिया, बरसाती नहर, रंगीन गन्डेदार सूत — چھوٹی ندی، چھوٹا نالہ، برساتی نہر، رنگین گنڈے دار سوت

नालायक-(वि०) नाक़ाबिल, ना अहेल, कमीनः, ना मुनासिब — ناقابل، نااہل، کمینہ، نامناسب۔

नालिश-(स्त्री०) फ़रयाद, दुहाई, शिकायत, रोना, दावे, हाकिम के सामने चारःजोई — فریاد، دہائی، شکایت، رونا، دعوے، حاکم کے سامنے چارہ جوئی۔

नाली-(स्त्री०) पानी निकलने का रास्तः — پانی کے نکلنے کا راستہ۔

नाव-(स्त्री०) सफ़ीनः, बेड़ी, जो पानी में चलती है, कश्ती — سفینہ، بیڑی، جو پانی میں چلتی ہے، کشتی۔

नाविक-(पु०) मल्लाह, कश्तीबान, नाखुदा, नाव चलाने वाला — ملاح، کشتی بان، ناخدا، ناؤ چلانے والا۔

नाश-(पु०) बरबादी, तबाही, हलाकत — بربادی، تباہی، ہلاکت۔

नाश कारी-(वि०) तबाह कुन, बर्बाद करने वाला, वीरान करने वाला — تباہ کن، برباد کرنے والا، ویران کرنے والا۔

नाश वान-(वि०) फ़ानी, फ़ना होने वाला, मिटने वाला — فانی، فنا ہونے والا، مٹنے والا۔

नाशपाती-(स्त्री०) सेब की क़िस्म का मगर इस से कम दर्जे का फल (एक फल) — سیب کی قسم کا مگر اس سے کم درجے کا پھل (ایک پھل)

नाश्ता-(पु०) नाश्तः, नहारी, सुबह का थोड़ा सा खाना, ख़ाली पेट — ناشتہ، نہاری، صبح کا تھوڑا سا کھانا، خالی پیٹ۔

नासमझ-(वि०) नादान, बेवक़ूफ़, अनजान, अहमक़, जाहिल, कमसिन, बच्चः — نادان، بیوقوف، انجان، احمق، جاہل، کمسن، بچہ

नासिका-(स्त्री०) नाक, नाक की तरह कोई चीज़ — ناک، ناک کی طرح کوئی چیز

नासूर-(पु०) जिस्म में गहरा सूराख़, वह ज़ख्म जो हमेशा रस्ता रहता है और अच्छा नहीं होता — جسم میں گہرا سوراخ، وہ زخم جو ہمیشہ رستا رہتا ہے اور اچھا نہیں ہوتا۔

नास्तिक-(वि०) लामज़हब, दहरियः, मुन्किर, बेरीन, मुल्हिद — لامذہب، دہریہ، منکر، بیرین، ملحد

नास्तिक वाद-(पु०) दहरियतुलहाद, खुदा को न मानना — دہریت الحاد، خدا کو نہ ماننے والا۔

नास्तिकता-(स्त्री०) मुल्हिद होने का असर, ला मजहब होने का असर — ملحد ہونے کا اثر، لامذہب ہونے کا اثر

नास्तिक्य-(पु०) खुदा को न मानने वाला मुल्हिद, ला मज़हब — خدا کو نہ ماننے والا، ملحد، لامذہب۔

नाहर-(पु०) शेर, बहादुर, हिम्मती लड़का — شیر، بہادر، ہمتی لڑکا۔

नाहक-(अ०) बेइन्साफी से, हक़ के ख़िलाफ, बेजा, नामुनासिब, बेफ़ायदः — بے انصافی سے، حق کے خلاف، بیجا، نامناسب، بے فائدہ

निंदक-(पु०) हामिज़, इलज़ाम लगाने वाला, बेइज़्ज़ती करने वाला, गाली देने वाला — حامض، الزام لگانے والا، بے عزتی کرنے والا، گالی دینے والا۔

निंदनीय-(वि०) क़ाबिले मज़म्मत, काबिले इलज़ाम, क़ाबिले नफ़रत — قابلِ مذمت، قابلِ الزام، قابلِ نفرت۔

निंदा-(स्त्री०) मज़म्मत, बेइज़्ज़ती, बुराई, इल्ज़ाम, कुसूर, दुशनाम, हिक़ारत, शिकायत — مذمت، بے عزتی، برائی، الزام، قصور، دشنام، حقارت، شکایت۔

निन्दात्मक लेख-(पु०) इबारते–तोहमत इबारत आमेज़ — عبارتِ تہمت، عبارت آمیز۔

निन्दित-(पु०) मायूब, मज़मूम, ऐबदार, काबिले शर्म, बाइसे–निदामत — معیوب، مذموم، عیب دار، قابلِ شرم، باعثِ ندامت۔

निम्ब-(पु०) नीम — نیم۔

निःकाम-(पु०) बेख़्वाहिश आदमी — بے خواہش آدمی۔

निःकपट-(वि०) दग़ः फ़रेब न करने वाला, धोका देने वाला — دغا فریب نہ کرنے والا، دھوکا نہ دینے والا۔

निःपाप-(वि०) बे गुनाह, बे क़ुसूर, मासूम — بے گناہ، بے قصور، معصوم۔

निःशब्द-(वि०) ख़ामोश पुर सुकून कुछ न बोलने वाला — خاموش، پرسکون، کچھ نہ بولنے والا۔

निःशंक (निश्शंक, निशंक)-(वि०) बेशक, बेख़द्शः, निडर, बिना डर के — بیشک، بے خدشہ، نڈر، بنا ڈر کے۔

निःशुल्क-(वि०) मुफ़्त, बेफ़ायदः, लाहासिल, बिला क़ीमत — مفت، بے فائدہ، لاحاصل، بلا قیمت۔

निःश्वास (निश्वास)-(पु०) नफ़स, साँस, दम, साँस का बाहर आना, लम्बी — نفس، سانس، دم، سانس کا باہر آنا، لمبی

सांस छोड़ना سانس چھوڑنا۔

निःसंकोच (निस्संकोच)-(अ०) बेखतर, بے خطر، بے جھجک،
बेझिझक, बेखौफ निडर بے خوف، نڈر۔

निःसंतान (निस्संतान)–(पु०) बे औलाद, بے اولاد، لاولد، جس کے
लावल्द, जिसके बाल बच्चे न हों بال بچے نہ ہوں۔

निःसंदेह (निस्संदेह)(अ०) बेशक, بیشک، بیشک وشبہ
बेशकोशुबह,लाज़मी, ज़रूरी, ठीक, सही لازمی، ضروری، ٹھیک، صحیح

निःस्वार्थ (निस्स्वार्थ)(वि०) बेग़रज, बेपरवाह, بے غرض، بے پرواہ،
बेतअल्लुक़, ख़्वाहिश न रखने वाला بے تعلق، خواہش نہ رکھنے والا

निकट-(अ० वि०) क़रीब, नज़दीक, पास قریب، نزدیک، پاس۔

निकटता-(स्त्री०) क़ुर्बत, पास नज़दीकी قربت، پاس، نزدیکی
कराबत, रिश्तः قرابت، رشتہ۔

निकटवर्ती-(वि०) क़रीबी قریبی

निकटस्थ-(वि०) पासका, नज़दीकी پاس کا، نزدیکی۔

निकम्मा-(वि०) नाकारः बेकार, बे मस्रफ़, ناکارہ، بیکار، بے مصرف
ख़ाली, बुरा, ख़राब خالی، بُرا، خراب۔

निकलना-(क्रि०) उगना, ऊपर आना, जारी اُگنا، اُوپر آنا، جاری ہونا،
होना, पैदा होना, ज़ाहिर होना پیدا ہونا، ظاہر ہونا۔

निकाय-(पु०)गिरोह अंबार, मकान, जमाअत گروہ، انبار، مکان، جماعت

निकालना-(क्रि०) खारिज करना, خارج کرنا، نکالنا، باہر کرنا
निकालना, बाहर करना, अलाहेदः علیحدہ کرنا،
करना, जुदा करना جُدا کرنا۔

निकास-(पु०) इख़राज, बर आमद, आग़ाज़, اخراج، برآمد، آغاز،
अस्ल,बिना, जड़ اصل، بنا، جڑ۔

निकासी-(स्त्री०) इखराज, महासल, اخراج، محاصل، پیداوار
पैदावार, फायदः बरआमद, सरहद فائدہ، برآمد، سرحد۔

निकुंज-(पु०) कुंज, गली, मुहल्ला, पेड़ों کنج، گلی، محلہ، پیڑوں کے
के सामने बैठने की जगह, बेल बूटों سامنے بیٹھنے کی جگہ، بیل
की जगह بوٹوں کی جگہ۔

निकृष्ट-(वि०) क़बीह, बुरा, ख़राब, नुक्स, قبیح، بُرا، خراب، نقص،
ऐब عیب۔

निकाभि योग-(पु०) इजतेमाई जुर्म اجتماعی جُرم۔

निकृति-(स्त्री०) तहक़ीर, तौहीन تحقیر، توہین۔

निकेत, निकेतन-(पु०) घर, मकान گھر، مکان۔

निक्षिप्त-(वि०) मुर्सलः, मतरूक, जम्अ مرسلہ، متروک، جمع داخل
दाख़िल, फेंका हुआ, जम्अ किया हुआ, پھینکا ہوا، جمع کیا ہوا،
डिपाज़िटेड, भेजा हुआ ڈپازیٹڈ، بھیجا ہوا۔

निक्षेपण-(पु०) फेंकना, चलाना, जम्अ करना, پھینکنا، چلانا، جمع کرنا،
इजरा–ए–अमानत اجرائے امانت۔

निक्षेप ग्रहीता-(पु०) अमानतदार, अमानत امانت دار، امانت۔
रखने वाला, तहवील رکھنے والا، تحویل۔

निक्षेपी-(वि०) अमानत देने वाला, फेंकने امانت دینے والا،
वाला پھینکنے والا۔

निक्षेप-(पु०) जम्अ करना, जम्अ, रेहन, جمع کرنا، جمع، رہن، امانت
अमानत, अमानत, अमानत रखना, امانت، امانت رکھنا۔

निखट्टू-(वि०) नाकारः, निकम्मः, ناکارہ، نکما، احمق،
अहमक, बेवक़ूफ़, वह आदमी जो بیوقوف، وہ آدمی جو
कुछ न कमाये کچھ نہ کمائے۔

निखरना-(क्रि०) साफ़ होना, उजला صاف ہونا، اُجلا ہونا،
होना, चमकना, रौनक़ आना, बनना, چمکنا، رونق آنا، بننا،
संवरना سنورنا۔

निखार-(पु०) बालीदगी, ज़ेबो–ज़ीनत, بالیدگی، زیب وزینت،
आराईश, ख़ूबसूरती, उजलापन, آرائش، خوبصورتی، اُجلاپن
सफ़ाई صفائی۔

निखारना-(क्रि०) उजला करना, मैल اُجلا کرنا، میل صاف کرنا
साफ़ करना, चमकाना چمکانا۔

निगम-(पु०) हेयते–इजतेमायः (जो ہیئت اجتماعیہ (جو فرمان شاہی
फरमान शाही या क़ानून के जरिये یا قانون کے ذریعے قائم کی گئی
क़ायम की गई हो और एक या لوگوں کی قائم کی گئی جماعت)
कई लोगों की क़ायम की गई سند یافتہ جماعت،
जमाअत) सनद याफ़्तः जमाअत, بڑی میونسپل کمیٹی۔
बड़ी म्युनिसिपिल कमेटी

निखिल-(वि०) कुल, सब, तमाम کُل، سب، تمام۔

निगमकर-(पु०) बड़ी म्युनिसिपिल कमेटी بڑی میونسپل کمیٹی کے ذریعہ
के जरिये मालों पर लगाये गये مالوں پر لگائے گئے محصول
मुहसूल या लगान, कारपोरेशन टैक्स یا لگان، کارپوریشن ٹیکس

निगरानी-(स्त्री०) देखभाल, हिफ़ाज़त, دیکھ بھال، حفاظت،
इन्तेज़ाम انتظام

निगलना-(क्रि०) ग़बन करना, खाना, غبن کرنا، کھانا، حلق سے
हलक़ से नीचे उतारना نیچے اتارنا۔

निगोड़ा-(वि०) निकम्मः, नाकारः, मनहूस, نکما، ناکارہ، منحوس،
मुहताज़, अकेला محتاج، اکیلا۔

निग्रह-(पु०) सरकोबी, बंदिश, ज़ब्त, سرکوبی، بندش، ضبط،
तशद्दुद, अज़ीयत, इन्सदाद تشدد، اذیت، انسداد۔

निग्राह-(पु०) ग़ैज़ो–ग़ज़ब, लअ़नत غیض وغضب، لعنت۔

निघन्टु-(पु०) तिब्बी अल्फ़ाज़ की लोग़त طبی الفاظ کی لغت۔

निचला-(वि०) ज़ेरीं, ख़ामोश, चुपचाप, زیریں، خاموش، چپ چاپ
साकित, नीचे का ساکت، نیچے کا۔

निचोड़-(पु०) असारः/ख़ुलासः, हासिल, عصارہ، خلاصہ، حاصل،
नतीजः نتیجہ۔

निचोड़ना-(क्रि०) चूस लेना, खून पीना, लाग़र कर देना, ख़ुशक कर देना, कुछ बाक़ी न छोड़ना — چوس لینا، خون پی لینا، لاغر کردینا، خشک کردینا، کچھ باقی نہ چھوڑنا۔

निछावर-(स्त्री०) निसार, सदक़े, क़ुर्बान, वारी, फ़रेफ़्तः — نثار، صدقے، قربان، واری، فریفتہ۔

निचय-(वि०) फन्ड, गिरोह, ज़ख़ीरः, रक़्म — فنڈ، گروہ، ذخیرہ، رقم۔

निचय अंतरण-(वि०) मुनतक़्ली रक़्म, फन्ड — منتقلی رقم، فنڈ۔

निज नाम-(वि०) इस्मज़ात, ज़ाती नाम — اسم ذات، ذاتی نام۔

निजी सहायक-(पु०) जो किसी अफ़्सर के मददगार की हैसियत से काम करता हो। — جو کسی افسر کے مددگار کی حیثیت سے کام کرتا ہو۔

निज-(वि०) निजी, ज़ाती, ख़ास, ख़ानगी — نجی، ذاتی، خاص، خانگی۔

निजी-(वि०) ज़ाती, अपनी, मिलकियत — ذاتی، اپنی ملکیت۔

निजी क्षेत्र-(पु०) निजी इलाक़ः, ज़ाती तअल्लुक़, ज़ाती सरहद, ज़ाती रियासत — نجی علاقہ، ذاتی تعلق، ذاتی سرحد، ذاتی ریاست۔

निठल्ला-(वि०) बेकार, निकम्मः, ख़ाली — بےکار، نکما، خالی۔

निठुर-(वि०) बेरहम, बेदर्द — بےرحم، بےدرد۔

निडर-(वि०) बेख़ौफ़, निडर, बेबाक, बहादुर, शुजाअ़, दिलेर — بےخوف، نڈر، بیباک، بہادر، شجاع، دلیر۔

नितंब-(पु०) चूतड़, कमर का पिछला हिस्सा — چوتڑ، کمر کا پچھلا حصہ۔

नित-(क्रि०) रोज़, हमेशः, सदा — روز، ہمیشہ، سدا۔

नितांत-(वि०) बिल्कुल, निहायत, तमाम — بالکل، نہایت، تمام۔

नित्य-(वि०) मुसलसल, दाइमी, हमेशः, सदा, हर रोज़ — مسلسل، دائمی، ہمیشہ، سدا، ہرروز۔

नित्य-कर्म-(पु०) मा़मूलात, हर रोज़ का काम — معمولات، ہرروز کا کام۔

नित्य प्रति-(क्रि० वि०) हर रोज़, हमेशा — ہرروز، ہمیشہ۔

नित्यशः-(क्रि० वि०) रोज़ मर्रः, हमेशा — روز مرہ، ہمیشہ۔

निदर्शन-(पु०) नज़ीर, मिसाल, नमूनः — نظیر، مثال، نمونہ۔

निदारुण-(वि०) सख़्त, ख़ौफ़ नाक — سخت، خوفناک۔

निद्रित, निद्रायमान-(वि०) ख़्वाबीदः, नींद में सोया हुआ — خوابیدہ، نیند میں سویا ہوا۔

निथारना-(क्रि०) पानी को साफ़ करना, पानी से मैल को साफ़ करना — پانی کو صاف کرنا، پانی سے میل کو صاف کرنا۔

निदान-(पु०) तश्ख़ीस, जानना, पहचानना, शिनाख़्त — تشخیص، جاننا، پہچاننا، شناخت۔

निदानशाला (क्लिनिक)-(स्त्री०) मतब, दवाख़ाना, वह जगह जहाँ तबीब मरीज़ का इलाज करे — مطب، دواخانہ، وہ جگہ جہاں طبیب مریض کا علاج کرے۔

निदेश-(पु०) हिदायत, रहनुमाई, रहबरी, हुक्म — ہدایت، رہنمائی، رہبری، حکم۔

निदेशक-(पु०) नाज़िम, डाइरेक्टर, हिदायतकार, निगराँ, मुहतमिम — ناظم، ڈائرکٹر، ہدایت کار، نگراں، مہتمم۔

निदेशालय-(पु०) निज़ामत, डाइरेक्ट्रेट, नाज़िम का काम, इन्तेज़ाम, बन्दोबस्त — نظامت، ڈائرکٹریٹ، ناظم کا کام، انتظام، بندوبست۔

निद्रा-(स्त्री०) नींद, ख़्वाब, सोने की हालत — نیند، خواب، سونے کی حالت۔

निद्रालु-(वि०) ख़्वाबीदः, सोया हुवा — خوابیدہ، سویا ہوا۔

निधन-(पु०) वफ़ात, रेहलत, इंतिक़ाल, फ़ौत — وفات، رحلت، انتقال، فوت۔

निधि-(स्त्री०) रक़्म, खज़ानः, फंड — رقم، خزانہ، فنڈ۔

निधान-(पु०) बुनियाद, सरमाया, मकान, क़याम — بنیاد، سرمایہ، مکان، قیام۔

निधिपाल-(पु०) मुहाफ़िज़े–जाएदाद — محافظِ جائداد۔

निनाद-(पु०) आवाज़, जोर की आवाज़, बलन्द आहंग — آواز، زور کی آواز، بلند آہنگ۔

निपट-(पु०) ख़ाली, निरा, बिल्कुल — خالی، نرا، بالکل۔

निपात-(पु०) बरबादी, ज़वाल, मौत, फेंकना — بربادی، زوال، موت، پھینکنا۔

निपटाना-(क्रि०) मुकम्मल करना, फैसलः करना, ख़त्म होना, लड़ाई करना — مکمل کرنا، فیصلہ کرنا، ختم ہونا، لڑائی کرنا۔

निपटान-(पु०) तक्मील, तस्फ़ियः, साफ़ करना, फ़ैसलः, बेबाकी — تکمیل، تصفیہ، صاف کرنا، فیصلہ، بیباکی۔

निपटना-(क्रि०) फ़ैसलः करना — فیصلہ کرنا۔

निपटारा-(पु०) फ़ैस्लः, तस्फ़ियः — فیصلہ، تصفیہ۔

निपुण-(वि०) माहिर, कामिले–फ़न, वाकिफ़कार, तजर्बःकार, होश्यार — ماہر، کامل فن، واقف کار، تجربہ کار، ہوشیار۔

निपुणता-(स्त्री०) महारत, आदत, कसरत, मशक़, रसाई, चाबुक दस्ती, होशयारी — مہارت، عادت، کثرت، مشق، رسائی، چابکدستی، ہوشیاری۔

निपूत (निपूता)-(वि०) लावल्द, जिस का कोई बच्चा न हो — لاولد، جس کا کوئی بچہ نہ ہو۔

निबंध-(पु०) मज़मून, मक़ालः, तहरीर, किताब का बाब — مضمون، مقالہ، تحریر، کتاب کا باب۔

निबंधक-(पु०) रजिस्ट्रार, मुसज्जल — رجسٹرار، مسجل۔

निबंधन-(पु०) रजिस्ट्रेशन, बन्दिश, इन्तेज़ाम, इन्दराज — رجسٹریشن، بندش، انتظام، اندراج۔

निबंधित-(वि०) रजिस्ट्री शुदः, रूका हुआ, इन्दराज — رجسٹری شدہ، رکا ہوا، اندراج۔

निबद्ध-(वि०) बन्धा हुआ, रूका हुआ, इन्दराज किया हुआ, रजिस्टर्ड بندھا ہوا، رُکا ہوا، اندراج کیا ہوا، رجسٹرڈ۔

निब-(पु०) निब, अंग्रेज़ी क़लम की ज़बान जो धातु की होती है نِب، انگریزی قلم کی زبان جو دھات کی بنی ہوتی ہے۔

निबटना-(क्रि०) निमटना, बेबाक़ करना, ख़त्म करना, फारिग़ होना نمٹنا، بیباق کرنا، ختم کرنا، فارغ ہونا۔

निबटाना-(क्रि०) निमटाना, बेबाक़ करना, ख़त्म कर देना, चुकाना نمٹانا، بیباق کرنا، ختم کردینا، چُکا دینا۔

निबटारा-(पु०) फ़ैसलः, तकमील فیصلہ، تکمیل۔

निभाना (निबाहना)-(क्रि०) गुज़ारा करना, बाहम बसर करना گذارا کرنا، باہم بسر کرنا۔

निमंत्रण-(पु०) दावत, ज़ियाफ़त, तलबी, खाने के वास्ते बुलाना دعوت، ضیافت، طلبی، کھانے کے واسطے بلانا۔

निमंत्रण-पत्र-(पु०) दावतनामः دعوت نامہ۔

निमग्न-(वि०) मुस्तग़रक़, ग़र्क़, नशे में चूर مُستغرق، غرق، نشے میں چُور۔

निमित्त-(पु०) सबब, वजह, बाइ्स, वसीलः, बसिलसिलः बाबत, वासते, अ़लामत سبب، وجہ، باعث، وسیلہ، بسلسلہ، بابت، واسطے، علامت

निम्न-(वि०) ज़ैली, नीचे, नीचा, पस्त ذیلی، نیچے، نیچا، پست۔

निम्नलिखित-(वि०) मुंदरजःज़ैल, नीचे लिखी हुई बात مندرجہ ذیل، نیچے لکھی ہوئی بات۔

निम्नांकित-(वि०) दर्ज—ज़ैल, नीचे की तहरीर या लिखाई درج ذیل، نیچے کی تحریر یا لکھائی۔

नियंता-(वि०) मुनतज़िम, इन्तेज़ाम करने वाला, चलाने वाला منتظم، انتظام کرنے والا، چلانے والا۔

नियंत्रण अध्यक्ष-(पु०) 'कन्ट्रोल अफ़्सर', नाज़िम, महासिबे सरकारी کنٹرول افسر، ناظم، محاسبِ سرکاری۔

नियत तिथि-(स्त्री०) मुतअय्यनः तारीख़, मुक़र्रर की हुई तारीख़ متعیّنہ تاریخ۔ مقرر کی ہوئی تاریخ۔

नियंत्रण-(पु०) कंट्रोल, बंदिश, क़ाबू, निगरानी, ज़ाब्तः کنٹرول، بندش، قابو، نگرانی، ضابطہ۔

नियत-(स्त्री०) नियत, मुअय्यन, मुक़र्ररः, महदूद, साकिन نیت، مُعیّن، مقرّرہ، محدود، ساکن۔

नियतन-(पु०) तअ़ैय्युन, मख़्सूस करना, मुक़र्रर करना تعیّن، مخصوص کرنا، مقرّر کرنا۔

नियति-(स्त्री०) क़िस्मत, मुक़द्दर, शुदनी قسمت، مقدّر، شُدنی۔

नियम-(पु०) क़ाइदः, क़ानून, उसूल, ज़ाब्तः, हुक्म रूल قاعدہ، قانون، اُصول، ضابطہ، حُکم، رُول۔

नियमन-(पु०) दस्तूर, बाक़ायदगी, आईन, तनज़ीम, ज़ाब्तः دستور، باقاعدگی، آئین، تنظیم، ضابطہ۔

नियमबद्ध-(वि०) बाक़ाइदः, मुनज़्ज़म, बाज़ाब्तः, बा उसूल باقاعدہ، منظّم، باضابطہ، بااُصول۔

नियमावली-(स्त्री०) दस्तूरुलअ़मल, ज़ाब्तः नामः دستور العمل، ضابطہ نامہ۔

नियमित-(वि०) बाक़ाइदः, मुनज़्ज़म, बाज़ाब्तः باقاعدہ، منظّم، باضابطہ

नियामक-(पु०) नाज़िम, मुक़न्निन, इन्तेज़ाम करने वाला ناظم، مُقنّن، انتظام کرنے والا۔

नियामत (नेमत)-(स्त्री०) नेअ़मत, मालो—दौलत सख़्त, लज़ीज चीज़ نعمت، مال و دولت سخت، لذیذ چیز۔

नियुक्त-(वि०) मुक़र्रर, तैनात, मुतअय्यन مقرر، تعینات، متعین۔

नियुक्ति-(स्त्री०) तक़र्रुर, तैनात تقرر، تعینات۔

नियोजक-(पु०) आजिर, काम पर लगाने वाला, मज़दूरी पर काम लेने वाला آجر، کام پر لگانے والا، مزدوری پر کام لینے والا۔

नियोक्ता-(वि०) तक़र्रुर कर्दः, काम पर लगाने वाला تقرر کردہ، کام پر لگانے والا۔

नियोग-(पु०) मुकर्ररकरदः, कमीशन, काम में लाना, हुक्म, कोशिश مُقرر کردہ، کمیشن، کام میں لانا، حکم، کوشش۔

नियोगी-(वि०) तरग़ीब, तक़र्रुर, हुक्म कमिशनर ترغیب، تقرر، تحکم، کمشنر۔

नियोजन-(पु०) मन्सूबः बन्दी, मअ़मूर करना, तहरीक, तैनाती, नाम जदगी, तक़र्रुर منصوبہ بندی، معمور کرنا، تحریک، تعیناتی، نامزدگی، تقرر۔

निरंकुश-(वि०) बेमहार, बेलगाम, मुत्लक़ुलइनान, अज़ाद, बेरोक بے مہار، بے لگام، مطلق العنان، آزاد، بے روک۔

निरंतर-(अ०) लगातार, मुत्वातिर, पैहम, मुस्तक़िल, मुसलसल لگاتار، متواتر، پیہم، مُستقل، مُسلسل۔

निरक्षर-(वि०) नाख़्वान्दः, न हुरूफ़, न शिनास, सदा चलने वाला ناخواندہ، ناحُروف، ناشناس، سدا چلنے والا

निरक्षरता-(स्त्री०) नाख़्वांदगी, लिखने पढ़ने की क़ाब्लीयत न होना, जाहिल होना ناخواندگی، لکھنے پڑھنے کی قابلیت نہ ہونا، جاہل ہونا۔

निरपराध-(वि०) बेक़ुसूर, बेख़ता, बे जुर्म, बे गुनाह بے قصور، بے خطا، بے جرم، بے گناہ۔

निरपेक्ष-(वि०) मुत्लक़, आज़ाद, ख़ुद मुख़्तार, बे क़ैद مُطلق، آزاد، خود مختار، بے قید۔

निरति-(स्त्री०) शहीदे-मुहब्बत, वासिल होना شہید محبت، واصل ہونا۔

निरतिशय-(वि०) हद दर्जे का ख़ुदा حد درجے کا خُدا۔

निरपवाद-(वि०) बेदाग़, बे-क़ुसूर بے داغ، بے قصور۔

निरपेक्षा-(स्त्री०) हुक्मे अ़दूली, बे एतनाई, حکم عدولی، بے اعتنائی،

मायूसी — مایوسی

निरभिमान-(वि०) बे ग़ुरूर आदमी — بے غرور آدمی

निरवद्य-(पु०) बे क़ुसूर — بے قصور۔

निरसन-(पु०) फैंकना, ख़ारिज करना, रद्द करना, तन्सीख़ — پھینکنا، خارج کرنا، رد کرنا تنسیخ۔

निरस्त्र-(पु०) ग़ैर मुसलेह, बेहथयार — غیر مسلح، بے ہتھیار۔

निराकृति-(वि०) ख़ारिज करना, रद्द करना — خارج کرنا، رد کرنا۔

निरातंक-(वि०) बे ख़ौफ़, बेबाक़, निडर, निरादर — بے خوف، بیباق، نڈر، نرادر۔

निरानन्द-(वि०) बे कैफ़, बेमज़ः, दुख — بے کیف، بے مزہ، دُکھ۔

निरावधि पट्ट-(पु०) ग़ैर मियादी पता — غیر میعادی پٹہ

निरावलंब-(वि०) बे बुन्याद, बे अस्ल, बे जड़ — بے بنیاد، بے اصل، بے جڑ۔

निराशावादी-(वि०) पास पसंद, दुनिया को मायूसी की नज़र से देखने वाला — یاس، پسند، دنیا کو مایوسی کی نظر سے دیکھنے والا۔

निराश्रय-(वि०) बे पनाह, बे यारो—मददगार — بے پناہ، بے یار و مددگار

निराश्रित-(वि०) बे पनाह — بے پناہ۔

निरीक्षण अधिकारी-(पु०) अफ़्सरे मोआइनः, देख रेख करना, ग़ौर से देखना — افسر معائنہ، دیکھ ریکھ کرنا، غور سے دیکھنا۔

निरीश्वरवादी-(वि०) मुनकिरे ख़ुदा, ख़ुदा को न मानने वाला — منکر خدا، خدا کو نہ ماننے والا

निरर्थक-(वि०) बेमानी, लायानी, मोहमल, बे सरो—पा — بے معنی، لایعنی، مُہمل، بے سر و پا۔

निरस्त-(वि०) ख़ारिज, रद्द, तर्क किया गया — خارج، رد، ترک کیا گیا۔

निरस्त्रीकरण-(पु०) तर्क अस्लहः, अस्लहः छोड़ देना, लड़ाई बन्द करना — ترک اسلحہ، اسلحہ چھوڑ دینا، لڑائی بند کرنا۔

निरा-(वि०) ख़ालिस, सिर्फ़, फ़क़्त, तन्हा, अकेला, अस्ल, साफ़ — خالص، صرف، فقط، تنہا، اکیلا، اصل، صاف۔

निराई-(स्त्री०) निराई, बाग़ या खेत को घास काँटो से साफ़ करना — نرائی، باغ یا کھیت کو گھاس کانٹوں سے صاف کرنا۔

निराकरण-(पु०) तदफ़िअः, तरदीद, इज़ालः, दूर करना मिटाना — تدفیہ، تردید، ازالہ، دور کرنا، مٹانا۔

निराकार-(वि०) ग़ैर मुजस्सम, ग़ैरमुत—शक्किल, ख़ुदा — غیر مجسم، غیر متشکل، خدا۔

निरादर-(पु०) बेइज़्ज़ती, ऐहानत, बें आबरू करना, बे तौक़ीर करना — بے عزتی، اہانت، بے آبرو کرنا، بے توقیر کرنا۔

निराधार-(वि०) बेबुन्याद, बेजड़, बे बिसात — بے بنیاد، بے جڑ، بے بساط

निरापद-(वि०) महफ़ूज़, सही सलामत, हिफाज़त किया गया — محفوظ، صحیح سلامت، حفاظت کیا گیا۔

निरामिष-(वि०) सब्ज़ीख़ोर, ग़ैरलहमी, गोश्त न खाने वाला — سبزی خور، غیر لحمی، گوشت، نہ کھانے والا۔

निरालंब-(वि०) बिला ताख़ीर, बे सहारा — بلا تاخیر، بے سہارا۔

निराला-(वि०) अनोखा, सबसे अलग — انوکھا، سب سے الگ۔

निराश-(वि०) नाउम्मीद, मायूस, ज़िन्दगी का तारीक पहलू देखना — ناامید، مایوس، زندگی کا تاریک پہلو دیکھنا۔

निराशा-(स्त्री०) नाउम्मीदी, मायूसी, यास — ناامیدی، مایوسی، یاس۔

निराहार-(वि०) निहार, फ़ाक़ःकश, भूखा — نہار، فاقہ کش، بھوکا

निरीक्षक-(पु०) निगराँ, - इन्सपेक्टर, नाज़िर, देखभाल करने वाला — نگراں، انسپکٹر، ناظر، دیکھ بھال کرنے والا۔

निरीक्षण-(पु०) निगरानी, मुआयनः — نگرانی، معائنہ۔

निरीक्षणालय-(पु०) इन्सपेक्ट्रेट, नज़ारत — انسپکٹریٹ، نظارت۔

निरीह-(वि०) बेतअल्लुक़, मासूम, मुबर्रा — بے تعلق، معصوم، مُبرّا۔

निरुक्त (निरुक्ति)-(पु०) इश्तिक़ाक़, किसी चीज़ को फाड़ कर कुछ निकालना, इसतेलाह — اشتقاق، کسی چیز کو پھاڑ کر کچھ نکالنا، اصطلاح

निरुद्वेग-(पु०) बेफ़िक्र, मुतमईन — بے فکر، مطمئن،

निरुद्यमी-(पु०) निकम्मा, बेकार, ख़राब — نکما، بے کار، خراب

निरपयोगी-(पु०) फ़ुज़ूल, बेकार — فضول، بیکار۔

निरपाय-(पु०) नाचार, बेबस — ناچار، بے بس۔

निरपेस-(पु०) बाक़द्र, बाएतना — باقدر، بااعتنا۔

निरुत्तर-(वि०) लाजवाब, जवाब न देने वाला, जिस का कोई जवाब न हो — لاجواب، جواب نہ دینے والا، جس کا کوئی جواب نہ ہو۔

निरुत्साह-(पु०) बेहौसलः,पस्तहौसलः, मुर्दाः दिल — بے حوصلہ، پست حوصلہ، مُردہ دل

निरुद्देश्य-(वि०) बेमतलब, लायानी, बेफ़ायदः — بے مطلب، لایعنی، بے فائدہ۔

निरूपण-(पु०) तज्ज़ियः, तक़सीम करना, तहलील करना, किसी बात को साफ तफ़सील से ब्यान करना — تجزیہ، تقسیم کرنا، تحلیل کرنا، کسی بات کو صاف تفصیل سے بیان کرنا۔

निरूपम (निरूपमा)-(वि०) बेमिसाल, लाजवाब, बेनज़ीर — بے مثال، لاجواب، بے نظیر۔

निरूपाय-(वि०) लाचार, नाचार, मज़बूर, मुहताज, ग़रीब, मुफ़लिस — ناچار، لاچار، مجبور، محتاج، غریب، مُفلس۔

निरोध-(पु०) रुकावट, निरोध, रोक, तवक्क़ुफ — رکاوٹ، نرودھ، روک، توقف۔

निरोधक-(वि०,पु०) मानेअ़, रोकने वाला, मुमानेअ़त — مانع، روکنے والا، ممانعت۔

निरोधकारी उपाय-(पु०) इन्सदादी तदबीर — انسدادی تدبیر

निरंजन-(पु०) इजरा — اجراء

निरंज मुद्रा-(पु०) राइज सिक्का — رائج سکہ۔
निर्गधं-(वि०) बेबू, जिसमें बू न हो — بے بو، جس میں بو نہ ہو۔
निर्गम-(पु०) बाहर जाने का रास्तः, बाबुलखुरूज — باہر جانے کا راستہ، بابُ الخروج۔
निर्गुण-(वि०) गै़रसिफ़ाती, लासिफ़ात, खुदा — غیر صفاتی، لاصفاتی، خدا
निर्जन-(वि०) गै़र आबाद, वीरान, सुन्सान — غیر آباد، ویران، سنسان
निर्जल-(वि०) बेआब, बेरौनक़ — بے آب، بے رونق۔
निर्जीव-(वि०) गै़रज़ीरूह, बेजान, मुर्दः — غیر ذی روح، بے جان، مُردہ
निर्झर-(पु०) आबशार, झरना, ऊँची जगह से गिरने वाला क़ुदरती पानी — آبشار، جھرنا، اونچی جگہ سے گرنے والا قدرتی پانی۔
निर्झरिणी-(स्त्री०) चश्मः, पानी का सोता — چشمہ، پانی کا سوتا۔
निर्णय-(पु०) फ़ैस्लः, तसफ़ियः, साफ़ करना, वाज़ेह करना — فیصلہ، تصفیہ، صاف کرنا، واضح کرنا۔
निर्णायक-(वि०,पु०) फ़ैस्लःकुन — فیصلہ کُن۔
निर्णय ग्रहीता-(पु०) डिग्री होल्डर — ڈگری ہولڈر۔
निर्णयात्मक (निर्णायक)-(पु०) फ़ैस्लःकुन — فیصلہ کُن۔
निर्णीत-(वि०) तैशुदः, तै, फ़ैसलः, तसफ़ियः — طے شدہ، طے، فیصلہ، تصفیہ
निर्दय-(वि०) बेरहम, ज़ालिम, सक़ी, बेदर्द — بے رحم، ظالم، شقی، بیدرد
निर्दलीय-(वि०) आज़ाद, बरी, खुद मुख़्तार, बे क़ैद — آزاد، بری، خود مختار، بے قید۔
निर्दिष्ट-(वि०) मुशार, हिदायतकर्दः, इशारः किया गया, बनाया गया, जताया गया — مشار، ہدایت کردہ اشارہ، کیا گیا، بنایا گیا، جتایا گیا
निर्देश-(पु०) हिदायत, हुक्म, रहनुमाई, रहबरी — ہدایت، حکم، رہنمائی، رہبری۔
निर्देशन-(पु०) हिदायतनामः, क़ानून — ہدایت نامہ، قانون۔
निर्देशिका-(स्त्री०) हिदायतनामः, क़ानून — ہدایت نامہ، قانون۔
निर्दोषिता-(वि०) बे क़ुसूरी, सफ़ाई — بے قصوری، صفائی۔
निर्धारित-(वि०) मुक़र्रर, मोअय्यन, ज़रूर, बिला शुब्हः — مقرر، معیّن، ضرور، بلاشُبہ
निर्बध-(पु०) दिक़्क़त, रुकावट, ज़िद्द, कैद — دقت، رکاوٹ، ضد، قید۔
निर्बोध-(पु०) बे अक्ल, अनजान, नादान — بے عقل، انجان، نادان۔
निर्दोष-(वि०) बेक़ुसूर, बेऐब, मा़सूम — بے قصور، بے عیب، معصوم
निर्द्वंद्व-(वि०) बेखतर, निडर, बेखौफ़ — بے خطر، نڈر، بے خوف۔
निर्धन-(वि०) नादार, ग़रीब, मुफ़्लिस, तंगदस्त — نادار، غریب، مفلس، تنگدست۔
निर्धारण-(पु०) तअ़य्युन, तश्ख़ीस, मुक़र्रर करना — تعیّن، تشخیص، مقرر کرنا
निर्बल-(वि०) नातवाँ, कमज़ोर, लाग़र, जईफ़, ना ताक़त — ناتواں، کمزور، لاغر، ضعیف، ناطاقت۔
निर्बाध-(वि०) बेरोक-टोक, बेउज़्र, आज़ादानः — بے روک ٹوک، بے عذر، آزادانہ۔
निर्भय-(वि०) बेखौफ़, निडर, बेबाक, बहादुर, शुजाअ़ — بے خوف، نڈر، بیباک، بہادر، شجاع۔
निर्भर-(वि०) मुन्हसिर, वास्तः, मौक़ूफ़, मशरूत, घेर लेने वाला — منحصر، واسطہ، موقوف، مشروط، گھیر لینے والا۔
निर्भीक-(वि०) बेबाक, निडर, बेख़ौफ़, बहादुर, दिलेर, शुजाअ़ — بیباک، نڈر، بے خوف، بہادر، دلیر، شجاع۔
निर्मम-(वि०) बेमेहर, सक़ी, संगदिल, बेरहम, जालिम, बे मुरव्वत — بے مہر، شقی، سنگدل، بیرحم، ظالم، بے مروّت۔
निर्मल-(वि०) साफ़, शफ़्फ़ाफ़, जिसमें आर-पार नज़र आये — صاف، شفاف، جس میں آر پار نظر آئے۔
निर्माण-(पु०) तअ़मीर, तख़लीक़, इमारत बनाना, मकान बनाना — تعمیر، تخلیق، عمارت بنانا، مکان بنانا۔
निर्माता-(पु०) ख़ालिक़, तखलीक़कार, पैदा करने वाला, बनाने वाला — خالق، تخلیق کار، پیدا کرنے والا، بنانے والا۔
निर्माण मन्त्री-(वि०) वज़ीरे-तअ़मीरत — وزیر تعمیرات۔
निर्मित-(वि०) तअ़मीर शुदः, तैय्यार शुदः, साख़्तः, बनाया हुआ — تعمیر شدہ، تیار شدہ، ساختہ، بنایا ہوا۔
निर्मूलन-(पु०) बरबादी, बे बुनियाद साबित करना — بربادی، بے بنیاد ثابت کرنا۔
निर्मूल-(वि०) बेबुन्याद, बेअस्ल, बेजड़, खेलाफ, ग़लत, जिसमें सच्चाई न हो — بے بُنیاد، بے اصل، بے جڑ، خلاف، غلط، جس میں سچّائی نہ ہو۔
निर्मोही-(वि०) बेरहम, बेदर्द, ज़ालिम, संगदिल — بیرحم، بے درد، ظالم، سنگدل۔
निर्याण-(पु०) सफ़र, नजात, मौत — سفر، نجات، موت،
निर्यात अनुमति पत्र-(पु०) बरआमद का हुक्म नामः, बाहर माल भेजने का हुक्म नामः — برآمد کا حکم نامہ، باہر مال بھیجنے کا حکم نامہ۔
निर्यातक-(वि०) माल भेजने वाला — مال بھیجنے والا۔
निर्यातकर-(पु०) महसूल बरआमद, बाहर माल भेजने पर सरकारी लगान देना — محصول برآمد، باہر مال بھیجنے پر سرکاری لگان دینا۔
निर्यात व्यापार-(पु०) माल बाहर भेजने का कारबार, बरआमद तेजारत — باہر مال بھیجنے کا کاروبار، برآمد تجارت۔
निर्यात मन्त्री-(पु०) वज़ीरे-बरआमद — وزیر برآمد۔
निर्यात शुल्क-(पु०) चुन्नी-ए-बरआमद, माल भेजने का किराया — چنگی برآمد، مال بھیجنے کا کرایہ۔
निर्यास-(पु०) गोंद, पौदो और दरख़्तों से निकला अर्क़ — گوند، پودوں اور درختوں سے نکلا عرق۔

निर्योग्यता-(पु०) ना अहलियत, नाक़ाब्लियत - نااہلیت، ناقابلیت -

निर्यात-(पु०) बरामद, बरामदकारी, बाहर जाना, माल की निकासी, ज़हूर - برآمد، برآمدکاری، باہر جانا، مال کی نکاسی، ظہور -

निर्लज्ज-(वि०) बेहया, बेशर्म, बेग़ैरत, बेअदब, गुस्ताख़ - بےحیا، بےشرم، بےغیرت، بےادب، گستاخ -

निर्लिप्त-(वि०) लातअल्लुक़, कनारःकश, बेलगाव, बेमेलान, बेवास्तः, गुस्सा और हसद से पाक - لاتعلق، کنارہ کش، بےلگاؤ، بےمیلان، بےواسطہ، غصہ اور حسد سے پاک -

निर्लेप-(वि०) लातअल्लुक़ी, कोई तअल्लुक़ न होना, कोई लगाव न होना - لاتعلقی، کوئی تعلق نہ ہونا، کوئی لگاؤ نہ ہونا -

निर्वसन-(वि०) बेपर्दः, उ़र्यां, नंगा, बेहजाबी - بےپردہ، عریاں، ننگا، بےحجابی

निर्वाचन अधिकारी-(पु०) इन्तेख़ाब या चुनाव का हाकिम - انتخاب یا چناؤ کا حاکم -

निर्वाचन आयुक्त-(पु०) चुनाव कमिशनर - چناؤ کمشنر -

निर्वाचन तालिका (निर्वाचन सूची)-(पु०) फ़ेहरिस्तें चुनाव - فہرست چناؤ -

निर्वाचन पदाधिकारी-(पु०) अफ़सरे इन्तेख़ाब - افسر انتخاب -

निर्वाचनात्मक-(पु०) इन्तेख़ाबी - انتخابی -

निर्वाचक-(पु०) इन्तेख़ाब कर्दः, इन्तेख़ाब करने वाला - انتخاب کردہ، انتخاب کرنے والا -

निर्वाचक नामावली(पु०) इन्तेख़ाबे–फ़ेहरिस्त, इन्तेख़ाब करने वाले की फ़ेहरिस्त - انتخاب فہرست، انتخاب کرنے والے کی فہرست -

निर्वाचक भिराडली-(पु०) मजिलसे इन्तेख़ाब - مجلس انتخاب -

निर्वाचक सूची-(पु०) फ़ेहरिस्ते वोटरान - فہرستِ ووٹران -

निर्वाचित-(पुं०) मुन्तख़ब - منتخب -

निर्वाचित अध्यक्ष-(पु०) सदरे –मुन्तख़ब - صدرِ منتخب -

निर्वाचित सदस्य-(पु०) रुक्ने–मुन्तख़ब - رکنِ منتخب -

निर्वाद-(पु०) शिकायत, बेपरवाई - شکایت، بےپروائی -

निर्वाचक-(पु०) मुंतख़िब, इंतिख़ाब कुनिंदः, चुना हुआ, पसंद किया हुआ - منتخب، انتخاب کنندہ، چنا ہوا، پسند کیا ہوا -

निर्वाचन-(पु०) इंतिख़ाब, इंतिख़ाबात, पसंद करना, छांटना - انتخاب، انتخابات، پسند کرنا، چھانٹنا -

निर्वाचन-क्षेत्र-(पु०) इंतिख़ाबी हल्क़ः (हल्क़ए इंतिख़ाब) - انتخابی حلقہ (حلقۂ انتخاب)

निर्वाण-(पु०) नजात, बख़्शाइश, रिहाई, गुनाह माफ़ होना, छुटकारा - نجات، بخشائش، رہائی، گناہ معاف ہونا، چھٹکارا -

निर्वासित-(वि०) जलावतन, मुल्कबदर, वतन से निकला या निकाला हुआ - جلاوطن، ملک بدر، وطن سے نکلا یا نکالا ہوا -

निर्वाह(पु०) गुज़र, गुज़ारः, अदाए–फ़र्ज़, निबाह, पहुंच, रसाई - گذر، گذارہ، ادائے فرض، نباہ، پہنچ، رسائی -

निर्वाह-भत्ता-(पु०) गुज़ारः अलाउंस, निबाह, पहुंच, रसाई, आमदरफ़्त - گذارہ الاؤنس، نباہ، پہنچ، رسائی، آمدورفت -

निर्विकार-(वि०) ग़ैरमुतग़ैयिर, ग़ैरमु—बद्दल - غیرمتغیر، غیرمبدل -

निर्विघ्न-(वि०) बेख़तर, आज़ादानः, बेख़ौफ़, निडर - بےخطر، آزادانہ، بےخوف، نڈر -

निर्विरोध-(वि०) बिलामुक़ाब्लः, आज़ादानः बेरोक—टोक - بلامقابلہ، آزادانہ، بےروک ٹوک -

निर्विवाद-(वि०) ग़ैरइख़्तिलाफ़ी, ग़ैरनिज़ाई - غیراختلافی، غیرنزاعی -

निलंबन-(पु०) मुअ़त्तली, बेकारी, काम से अलैहदगी - معطلی، بےکاری، کام سے علیحدگی -

निवर्तन (अधिवर्षिता)-(पु०) सबुकदोशी, आज़ादी, बेताअल्लुक़ी, किसी काम की ज़िम्मेदारी से दस्तबरदारी - سبکدوشی، آزادی، بےتعلقی، کسی کام کی ذمہ داری سے دست برداری -

निवाड़-(स्त्री०) सूत का वह मोटा और चौड़ा फ़ीता जिससे पलंग बुना जाता है। - سوت کا وہ موٹا اور چوڑا فیتہ جس سے پلنگ بُنا جاتا ہے -

निवारण-(पु०) दफ़्ईयः, तदारुक, इज़ालः, तलाफ़ी, इन्तेज़ाम, इन्सदाद - دفعیہ، تدارک، ازالہ، تلافی، انتظام، انسداد -

निवास-(पु०) रिहाइश, क़ुयाम, बूदबाश, सुकूनत - رہائش، قیام، بُودباش، سکونت -

निवासी-(वि० पु०) बाशिंदः, रहना, रात गुज़ारना, रहने की जगह, मकान, घर - باشندہ، رہنا، رات گذارنا، رہنے کی جگہ، مکان، گھر -

निविड़-(वि०) अ़मीक़, घना, कामिल, गहरा - عمیق، گھنا، کامل، گہرا -

निविदा (टेंडर)-(पु०) टेंडर, पेशदाद, पेश करना, ठेकेदार का तहरीरी वादा - ٹینڈر، پیش داد، پیش کرنا، ٹھیکیدار کا تحریری وعدہ -

निर्वासन-(पु०) जिला वतनी, इख़तेताम, इख़राज, बरआमद - جلاوطنی، اختتام، اخراج، برآمد -

निर्वाहाणिक-(पु०) क़ायम मुक़ाम, नायब - قائم مقام، نائب -

निवृत्त-(पु०) मुकम्मल, ख़त्म, पूरा किया हुआ - مکمل، ختم، پورا کیا ہوا -

निवर्तित-(पु०) मनसूख़, रद, इन्कार, वापस करना - منسوخ، رَدّ، انکار، واپس کرنا -

निवारक-(पु०) दूर करने वाला, रोकने वाला - دُور کرنے والا، روکنے والا

निवास-स्थान-(पु०) जायं क़याम, रहने की जगह - جائے قیام، رہنے کی جگہ -

निर्विष्ट-(पु०) दाख़िल, यकसू, साकिन - داخل، یکسو، ساکن

निवृत्ति पुरस्कार-(पु०) नौकरी से अलग होते वक़्त का इनाम　نوکری سے الگ ہوتے وقت کا انعام

निवृत्ति वेतन-(पु०) पेनशन, वज़ीफ़ः　پنشن، وظیفہ۔

निवेदित-(पु०) मुअरूज़, इलतेमास, अर्ज़, गुज़ारिश　معروض، التماس، عرض، گزارش۔

निवेशित-(पु०) दाखिल, मुन्दरिज, लिखा हुआ　داخل، مندرج، لکھا ہوا۔

निवृत्ति-(स्त्री०) बराअत, नजात, बचाव, छुटकारा, फ़रागत　براءت، نجات، بچاؤ، چھٹکارا، فراغت۔

निवेदक-(पु० वि०) मुस्तदई, मुल्तमिस, अर्ज़ीगुज़ार, ख़्वाहिशमंद, किसी बात का चाहने वाला　مُستدعی، مُلتمس، عرضی گزار، خواہش مند، کسی بات کا چاہنے والا۔

निवेदन-(पु०) इल्तिमास, दरख़ास्त, अर्ज़, गुज़ारिश　التماس، درخواست، عرض، گزارش۔

निवेश-(पूंजी लगाना) (पु०) सरमायःकारी (सरमायः, लगाना) रूपया लगाना, ख़ेमः, रसाई, दख़्ल　(پونجی لگانا) سرمایہ کاری (سرمایہ لگانا) روپیہ لگانا، خیمہ، رسائی، دخل،

निशा-(स्त्री०) रात, शब, लैल　رات، شب، لیل۔

निशान-(पु०) निशान, आसार, यादगार, मुक़ाम, पता, दाग़　نشان، آثار، یادگار، مقام، پتہ، داغ۔

निशाना-(पु०) निशानः, हदफ़, गोली या तीर मारने की जगह　نشانہ، ہدف، گولی یا تیر مارنے کی جگہ۔

निशानी-(स्त्री०) निशानी, यादगार, पहचान, शिनाख़्त, नस्ल, ख़ानदान　نشانی، یادگار، پہچان، شناخت، نسل، خاندان۔

निशाकार, निशापति-(पु०) चाँद, मेहताब　چاند، مہتاب۔

निशाचर-(पु०) देव, भूत, क़वी हैकल, पहलवान　دیو، بھوت، قوی ہیکل، مضبوط، پہلوان۔

निशीथ-(पु०) निस्फ़, शबरात　نصف، شب رات۔

निश्चयकारी-(पु०) फ़ैस्लःकुन　فیصلہ کن۔

निश्चयात्मक-(पु०) क़तई, ग़ैर मुशत्बः　قطعی، غیر مشتبہ۔

निश्चलता-(पु०) सुकून, जमूद, जम जाना, काम रूक जाना　سکون، جمود، جم جانا، کام رُک جانا۔

निश्चेष्ट-(पु०) बेहोश, बेख़बर, नावाकिफ़, बेख़ुद　بیہوش، بیخبر، ناواقف، بیخود۔

निश्चय-(पु०) फ़ैस्लः, अज़्म, यक़ीन, पक्का इरादः　فیصلہ، عزم، یقین، پکّا ارادہ۔

निश्चल-(वि०) ग़ैरमुत्ज़लज़ल, ग़ैरमुबद्दल, ना बदला हुआ, जो अपनी जगह से ना हिलने वाला　غیر متزلزل، غیر مبدّل، نہ بدلا ہوا۔ جو اپنی جگہ سے نہ ہلنے والا۔

निश्चिंत-(वि०) बेफ़िक्र, बे परवाह, आज़ाद　بے فکر، بے پرواہ، آزاد،

निश्चित-(वि०) तय, यक़ीनी, तैशुदः　طے، یقینی، طے شدہ۔

निश्छल-(वि०) सादः लौह, मुख़्लिस, नादान, अहमक़, बे मेल, सच्चा, सच्चा दोस्त　سادہ لوح، مخلص، نادان، احمق، بے میل، سچّا، سچّا دوست۔

निषिद्ध-(वि०) मम्नूअ़, मम्नूअः, रोका गया, ना जाएज़　ممنوع، ممنوعہ، روکا گیا، ناجائز۔

निषेध-(पु०) ममानेअ़त, पाबंदी, रोक, बन्दिश, मनाही　ممانعت، پابندی، روک، بندش، منع ہی۔

निषंग-(पु०) तरकश, तीरदान, तीर रखने का ख़ोल　ترکش، تیردان، تیر رکھنے کا خول

निषेधात्मक-(पु०) इम्तेनाई, रोकने वाला　امتناعی، روکنے والا۔

निष्कर्मराय-(पु०) निकम्मा, बेकार, ख़राब, नाकारा　نکمّا، بیکار، خراب، ناکارہ۔

निष्कर्शणा-(पु०) सरक़ः बिलजब्र, डाका, लूटमार, ज़बरदस्ती, किसी का माल छीन लेना　سرقہ بالجبر، ڈاکہ، لوٹ مار، زبردستی، کسی کا مال چھین لینا۔

निष्कंटक-(वि०) बेख़ार, बेख़ौफ, नौजवान, वह लड़का जिस की दाढ़ी ना निकली हो　بے خطر، بیخوف، نوجوان، وہ لڑکا جس کی داڑھی نہ نکلی ہو۔

निष्कपट-(वि०) सादः दिल, मुख्लिस नादान, बेमेल, सच्चा, सच्चा दोस्त　سادہ دل، مخلص، نادان، بے میل، سچّا، سچّا دوست،

निष्कर्म-(वि०) बेकार, निकम्मा, नाकारः, ख़राब　بیکار، نکمّا، ناکارہ، خراب۔

निष्कर्ष-(पु०) नतीजः, ख़ुलासः, हासिल, अन्जाम, ख़ात्मः, मतलब　نتیجہ، خلاصہ، حاصل، انجام، خاتمہ، مطلب،

निष्कलंक-(वि०) बेऐब, बेक़ुसूर, बेदाग़, बे नुक़्स　بے عیب، بے قصور، بے داغ، بے نقص،

निष्काम-(वि०) बेग़रज़, लातअ़ल्लुक़, बे परवाह　بے غرض، لاتعلق، بے پرواہ

निष्कासन-(पु०) बेदख़्ली, इख़राज, मअ़ज़ूली　بے دخلی، اخراج، معزولی۔

निष्कासनवाद-(पु०) दाअ़वा बेदख़्ली　دعوئ بے دخلی۔

निष्कासित-(पु०) ख़ारिज, निकला हुआ　خارج، نکلا ہوا۔

निष्क्रय-(पु०) तनख़्वाह, मोआ़व्ज़ः किरायः　تنخواہ، معاوضہ، کرایہ۔

निष्क्रमण-(पु०) इख़राज, ख़ारिज करना, निकालना　اخراج، خارج کرنا، نکالنا۔

निष्क्रमणर्थी-(पु०) निकाला हुआ, ख़ारिज　نکالا ہوا، خارج۔

निष्कृति-(पु०) बेबाक़ी, वा गुज़ारी　بیباقی، واگذاری۔

निष्कृति पंजिका-(पु०) रजिस्टर बे बाक़ी رجسٹر بلیباقی

निष्क्रिय-(वि०) बेअ़मल, ग़ैरफ़ेअली, ग़ैरफ़आल بے عمل، غیر فعلی، غیر فعال۔

निष्ठा-(स्त्री०) अक़ीदत, एत्क़ाद عقیدت، اعتقاد۔

निष्ठ-(पु०) मशग़ूल, मसरूफ़ مشغول، مصروف۔

निष्ठा शपथ-(पु०) हलफे वफ़ादारी حلفِ وفاداری۔

निष्पादन-(पु०) अन्जाम देना انجام دینا۔

निष्प्रभ-(पु०) बे रौनक़, पज़मुर्दा بے رونق، پژمردہ۔

निष्ठुर-(वि०) संगदिल, बेरहम, ज़ालिम, बेदर्द سنگدل، بیرحم، ظالم، بے درد۔

निष्पक्ष-(वि०) ग़ैरजानिबदार, न जानने वाला, अन्जान غیر جانب دار، نہ جاننے والا، انجان۔

निष्प्रयोजन-(वि०) लायानी, फ़ुज़ूल, बेमतलब, बेकार لایعنی، فضول، بے مطلب، بیکار۔

निष्फल-(वि०) बेनतीजः, अकारत, बे फायदः, बरबाद بے نتیجہ، اکارت، بے فائدہ، برباد۔

निसेनी-(निसैनी)-(स्त्री०) सीढ़ी, ज़ीनः, वसीलः, दर्जा, मर्तबः سیڑھی، زینہ، وسیلہ، درجہ، مرتبہ۔

निस्तब्ध-(पु०) बे हिसो–हरकत بیحس و حرکت۔

निस्तब्धता-(पु०) ख़ामोशी, सुकूत, अमन خاموشی، سکوت، اَمن۔

निस्तेज-(वि०) बेआब, बेरौनक़, अफ़सुर्दः जिसमें कोई चमक न हो بے آب، بے رونق، افسردہ، جس میں کوئی چمک نہ ہو۔

निस्संकोच-(वि०) बेतअ़म्मुल, बेदरेग़, बेख़तर, निडर بے تعمل، بے دریغ، بے خطر، نڈر۔

निस्संतान-(वि०) लावल्द, जिसके बाल बच्चे न हों لاولد، جس کے بال بچے نہ ہوں

निस्सार-(वि०) लायानी, बेमग़ज़, बे फायदः बे नतीजः لایعنی، بے مغز، بے فائدہ، بے نتیجہ۔

निहत-(पु०) हलाक मक्तूल, फेंका हुआ, बरबाद ہلاک، مقتول، پھینکا ہوا، برباد۔

निहंग-(पु०) अकेला, नंगा, बेशर्म اکیلا، ننگا، بے شرم۔

निहत्था-(वि०) निहत्था, ख़ाली हाथ, जिसके पास हथियार न हो نہتھا، خالی ہاتھ، جس کے پاس ہتھیار نہ ہو۔

निहाई-(स्त्री०) अहरन, निहाई, सनदान, वह औज़ार जिस पर लोहा रखकर कूटते हैं اَہرن، نہائی، سُندان، وہ اوزار جس پر لوہا رکھ کر کوٹتے ہیں۔

निहारना-(क्रि०) ताकना, टक लगाकर देखना تاکنا، ٹک لگا کر دیکھنا۔

निहाल-(वि०) निहाल, ख़ुशहाल, मालामाल, बेफ़िक्र, ख़ुशो–ख़ुर्रम, बिस्तर نہال، خوشحال، مالامال، بے فکر، خوش و خرم، بستر۔

निहित-(वि०) मुज़मर, अदंर छिपा हुआ مضمر، اندر چھپا ہوا۔

नींद-(स्त्री०) नींद, सोना, ख़्वाब, जागने की ज़िद نیند، سونا، خواب، جاگنے کی ضد۔

नींव-(स्त्री०) बुन्याद, बिना, जड़, अस्ल, ताक़त بُنیاد، بِنا، جڑ، اصل، طاقت۔

नीच-(वि०) सिफ़्लः, कमीनः, दूँ, रज़ील, कम ज़र्फ़ سفلہ، کمینہ، دُوں، رذیل، کم ظرف۔

नीचता-(स्त्री०) कमीनगी, सिफ़्लगी, कम ज़र्फ़ी کمینگی، سفلگی، کم ظرفی۔

नीचा-(वि०) नीचा, कमतर, नशेब, गहरा, ओछा نیچا، کمتر، نشیب، گہرا، اوچھا۔

नीचे-(अ०) नीचे, तहत, ज़ेर, नशेब में نیچے، تحت، زیر، نشیب میں

नीति-(स्त्री०) अख़्लाक़ियात, हिकमते, अ़मली, पालीसी اخلاقیات، حکمتِ علمی، پالیسی۔

नीति घोषणा पत्र-(पु०) मेनी फैस्टो, रेयासती मन्शा का ऐलान مینی فیسٹو، ریاستی منشا کا اعلان۔

नीतिज्ञ-(पु०) मुदब्बिर, इख़लाक़ो वसूल का माहिर مدبّر، اخلاق و اُصول کا ماہر۔

नीति शास्त्र-(पु०) इल्मुल इख़लाक़, इल्मुल मआशरत علم الاخلاق، علم المعاشرت۔

नीर-(पु०) पानी, आब, आँसू پانی، آب، آنسو۔

नीरद, नीरधर-(पु०) बादल, अब्र, हुजूम, ग़ुबार بادل، ابر، ہجوم، غبار۔

नीबू (नींबू)-(पु०) नीबू, लेमूँ, एक फल जिसका रस बहुत खट्टा होता है। نیبو، لیمو، ایک پھل جس کا رس بہت کھٹا ہوتا ہے۔

नीम-(पु०) नीम, एक दरख़्त का नाम है نیم، ایک درخت کا نام ہے جس کا پھل، پتی، ٹہنی، آب و ہوا تندرستی کیلئے فائدے مند ہے۔

नीयत-(स्त्री०) नीयत, दिली इरादः, अस्ल मक़सद, ख़्याल نیت، دلی ارادہ، اصل مقصد، خیال۔

नीरस-(वि०) बेरस, ख़ुश्क, बेज़ाइक़ः, जिसमें कोई मज़ः न हो بے رس، خشک، بے ذائقہ، جس میں کوئی مزہ نہ ہو۔

नीरोग-(वि०) सेहतमंद, बिलामर्ज़ صحتمند، بلامرض۔

नील-(पु०) नीला रंग, मिस्र का एक मशहूर दरिया نیلا رنگ، مصر کا ایک مشہور دریا (دریائے نیل)

नीलम-(पु०) नीले रंग का क़ीमती पत्थर نیلے رنگ کا قیمتی پتھر

नीला-(वि०) कबूद, नीले रंग का, नीलगूँ, एक क़िस्म का कबूतर کبود، نیلے رنگ کا، نیلگوں، ایک قسم کا کبوتر۔

नीलामी-(स्त्री०) बोली बोलकर किसी माल को बेचना بولی بول کر کسی مال کو بیچنا۔

नीलिमा-(स्त्री०) नीलापन, स्याही, नीले نیلاپن، سیاہی، نیلے

रंग का हो जाना رنگ کا ہو جانا۔

नीहार-(पु०) कोहरा کہرا۔

नीहारिका-(स्त्री०) पुतली, सहाबियः, मर्दुमक پتلی، صحابیہ، مردمک۔

नुकताचीनी-(स्त्री०) नुक्तः चीनी, ऐब गीरी, बुराई निकालना نکتہ چینی، عیب گیری، برائی نکالنا۔

नुकसान-(पु०) कमी, क़बाहत, ख़सारा, धाटा کمی، قباحت، خسارہ، گھاٹا۔

नुकीला-(वि०) नोकदार, मख़रूती, बाँका, तरहदार نوک دار، مخروطی، بانکا، طرح دار۔

नुक्कड़-(पु०) नाकः, नोक, आख़ीर, कोनः, गोशः ناکہ، نوک، آخیر، کونہ، گوشہ۔

नुक्स-(पु०) (नक़्स) कजी, ऐब, बुराई, खोट (نقص) کجی، عیب، برائی کھوٹ

नुसखा-(पु०) नुस्ख़ः, लिखा हुआ, किताब, तरकीब, तरीकः, ढंग, काग़ज़ का वह पर्चा जिस पर डाक्टर दवाएें लिखता है। نسخہ، لکھا ہوا، کتاب، ترکیب، طریقہ، ڈھنگ، کاغذ کا وہ پرچہ جس پر ڈاکٹر دوائیں لکھتا ہے۔

नूतन-(वि०) नया, जदीद, नादिर نیا، جدید، نادر۔

नूतनता-(पु०) जिद्दत, नयापन, ताज़गी, नया होना جدّت، نیاپن، تازگی، نیا ہونا۔

नृ-(पु०) इन्सान, आदमी انسان، آدمی۔

नृत्य शास्त्र-(पु०) फने–रक़्स, नाचने का फ़न فن رقص، ناچنے کا فن۔

नृप-(पु०) राजा, बादशाह راجہ، بادشاہ۔

नृशंसता-(पु०) बेरहमी, संगदिली, ज़ालिम بیرحمی، سنگدلی، ظالم۔

नूपुर-(पु०) घुंघरू, ज़ंगल, एक क़िस्म का बजने वाला ज़ेवर گھنگھرو، جنگل، ایک قسم کا بجنے والا زیور۔

नृत्य-(पु०) रक़्स, नाच, उछलना, कूदना- رقص، ناچ، اُچھلنا، کودنا۔

नृत्यशाला-(स्त्री०) रक़्सगाह, नाचघर, उछलने कूदने की जगह رقص گاہ، ناچ گھر، اُچھلنے کودنے کی جگہ۔

नृविज्ञान-(पु०) बशरीयात بشریات۔

नेक-(वि०) अच्छा, सईद, रहमदिल, शरीफ़ اچھا، سعید، رحمدل، شریف۔

नेकनामी-(स्त्री०) शोहरत, नामवरी شہرت، ناموری۔

नेकनीयत-(वि०) अच्छे इरादे का मालिक اچھے ارادے کا مالک۔

नेकी-(स्त्री०) नेकी, ख़ूबी, भलाई, अच्छाई- نیکی، خوبی، بھلائی، اچھائی۔

नेग-(पु०) नज़्र, हिस्सा, भेंट نذر، حصہ، بھینٹ۔

नेता-(पु०) नेता, इमाम, लीडर, पेशवा, आक़ा- نیتا، امام، لیڈر، پیشوا، آقا۔

नेती-(स्त्री०) नेती نیتی۔

नेतृत्व-(पु०) रहनुमाई, रहबरी, रास्ता दिखाने वाला رہنمائی، رہبری، راستہ دکھانے والا۔

नेत्र-(पु०) आँख, चश्म, ऐन, दीदः آنکھ، چشم، عین، دیدہ۔

नेपुराय-(पु०) चालाकी, दानाई, महारत چالاکی، دانائی، مہارت۔

नैवेध-(पु०) देवता का चरवाहा دیوتا کا چرواہا۔

नेपथ्य-(पु०) पसपर्दः, परदे के पीछे छुपा हुआ پس پردہ، پردے کے پیچھے چھپا ہوا۔

नेफा-(पु०) नेफ़ः, पाजामें का वह हिस्सा जिसमें इज़ार बंद या डोरी डालते हैं نیفہ، پائجامے کا وہ حصہ جس میں ازاربند یا ڈوری ڈالتے ہیں۔

नेमी-(वि०) ईमानदार, पाकदामन, पारसा, ख़ुदा तरस ایماندار، پاکدامن، پارسا، خدا ترس۔

नेवला-(पु०) रासू, चूहे की क़िस्म का एक जानवर जो साँप का दुश्मन है راسو، چوہے کی قسم کا ایک جانور جو سانپ کا دشمن ہے۔

नेह-(पु०) प्यार, मुहब्बत, उल्फ़त پیار، محبت، اُلفت۔

नैतिक-(वि०) अख्लाक़ी, अच्छी आदत- اخلاقی، اچھی عادت۔

नैवेदय-(पु०) नियाज़, नज़्र, आरज़ू, आजज़ी, भेंट نیاز، نذر، آرزو، عاجزی، بھینٹ۔

नैसर्गिक-(वि०) फ़ित्री, जिबिल्ली, पैदाइशी, हक़ीक़ी فطری، جبلّی، پیدائشی، حقیقی۔

नैहर-(पु०) मैक़ा, औरत के माँ बाप का घर میکہ، عورت کے ماں باپ کا گھر۔

नोक-(स्त्री०) किसी चीज़ का बारीक सिरा, चोंच کسی چیز کا باریک سرا، چونچ۔

नोक-झोंक-(स्त्री०) तक़रार, लआ़न तआ़न की बातें تکرار، لعن طعن کی باتیں۔

नोच-खसोट-(स्त्री०) दस्तबुर्द, लूटमार, ग़ारत गरी دست برد، لوٹ مار، غارت گری۔

नोचना-(क्रि०) पंजा मारना, चुटकी लेना- پنجہ مارنا، چٹکی لینا۔

नोदन-(पु०) तरग़ीब, लालच दिलाना, शौक़, ख़्वाहिश ترغیب، لالچ دلانا، شوق، خواہش۔

नौंदना-(पु०) रजिस्टर, रोज़ नाम्चा, हाज़िरी رجسٹر، روزنامچہ، حاضری۔

नोट-(पु०) नोट, काग़ज़ी सिक्का, दस्तावेज़ نوٹ، کاغذی سکّہ، دستاویز۔

नोटिस-(पु०) नोटिस, एलान, इत्तेलाअ़, याददाश्त نوٹس، اعلان، اطلاع، یادداشت۔

नौ-(वि० स्त्री०) आठ और एक, एक कम दस (९), कश्ती آٹھ اور ایک، ایک کم دس (۹)، کشتی، نیا

नौकर-(पु०) ख़ादिम, मुलाज़िम خادم، ملازم، خدمتگار۔

नौकरशाही-(स्त्री०) नौकरशाही से काम लेना نوکرشاہی سے کام لینا۔

नौकरी-(स्त्री०) मुलाज़मत, ख़िदमत गुज़ारी - ملازمت، خدمت گزاری -

नौका-(स्त्री०) छोटा जहाज़ - چھوٹا جہاز -

नौजवान-(पु०वि०) नई उम्र, नौ ख़ेज़ - نئی عمر، نوخیز -

नौटंकी-(स्त्री०) नौटंकी, ताइफ़ः, एक क़िस्म का नाच ड्रामा - نوٹنکی، طائفہ، ایک قسم کا ناچ ڈرامہ -

नौबत-(स्त्री०) नौबत, बारी, मोहलत, हालत, नक़्क़ारः - نوبت، باری، مہلت، حالت، نقارہ

नौसिखिया-(पु० वि०) नौआमोज़, अनाड़ी, नौमश्क़ - نوآموز، اناڑی، نومشق

नौसेना-(स्त्री०) बहरियः, बहरी फ़ौज, समुंदरी फ़ौज - بحریہ، بحری فوج، سمندری فوج -

न्याय-(पु०) इंसाफ़, अदल, बराबरी, मसावात, नज़ीर - انصاف، عدل، برابری، مساوات، نظیر -

न्यायपालिका-(स्त्री०) अ़द्लियः; अ़दाल्ती निज़ाम - عدلیہ، عدالتی نظام

न्याय-संगत-(वि०) मुंसिफ़ानः - منصفانہ -

न्याय अधिकार-(पु०) हक़े समाअ़त, सुनने का हक़ - حق سماعت، سننے کا حق

न्याय ग्राह्य सूचना-(पु०) अ़दाल्ती नोटिस - عدالتی نوٹس،

न्याय मंत्री-(पु०) वज़ीरे-अ़द्ल - وزیر عدل -

न्याय याचना-(पु०) इस्तेग़ासः, दाद, फ़रयाद, इन्साफ़ चाहना - استغاثہ، داد، فریاد، انصاف چاہنا -

न्याय विभाग-(पु०) शोअ़बः-ए-अ़द्ल - شعبۂ عدل -

न्याय शुल्क-(पु०) कोर्ट फीस, अ़दालत की फीस - کورٹ فیس، عدالت کی فیس -

न्यायाधीश-(पु०) जज, मुंसिफ, आदिल, इन्साफ़ करने वाला - جج، منصف، عادل، انصاف کرنے والا -

न्यायालय-(वि०) अ़दालत, कचहरी, दरबार, इजलास, इन्साफ़, बराबरी - عدالت، کچہری، دربار، اجلاس، انصاف، برابری

न्यायाधिपति-(पु०) अ़दालते-आ़लियः का जज, जसटिस, इन्साफ़ करने वाला - عدالت عالیہ کا جج، جسٹس، انصاف کرنے والا -

न्यायालय अवमान-(पु०) हतक अ़दालत - ہتک عدالت -

न्यायालय परिव्यय-(पु०) रसूमे-अ़दालत, अ़दालत की रस्म - رسوم عدالت، عدالت کی رسم -

न्यायालय साक्षी-(पु०) गवाह अ़दालत - گواہ عدالت -

न्यायिक कार्य रीति-(पु०) अ़दाल्ती कारवाई - عدالتی کاروائی -

न्यायिक मुद्रांक-(पु०) मुहरे- अ़दालत, कोर्ट स्टाम्प - مہر عدالت، کورٹ اسٹامپ -

न्यास धारी-(पु०) अ़मानतदार, अ़मानत रखने वाला, तहवील - امانت دار، امانت رکھنے والا، تحویل -

न्यास भंग-(पु०) अ़मानत में ख़यानत, किसी की रखी हुई चीज़ को ख़र्च करना - امانت میں خیانت، کسی کی رکھی ہوئی چیز کو خرچ کرنا -

न्यारा-(वि०) तुर्फ़, अ़जीब, अनोखा, नादिर, ख़ुश आईन्द - طرفہ، عجیب، انوکھا، نادر، خوش آئند -

न्यास (ट्रस्ट)-(पु०) ट्रस्ट, अ़मानत वक़्फ़ - ٹرسٹ، امانت، وقف -

न्यायोचित-(वि०) मुंसिफ़ानः, अद्ल के ऐतबार से, ठीक-ठाक - منصفانہ، عدل کے اعتبار سے، ٹھیک ٹھاک -

न्यून-(वि०) क़लील, कम, थोड़ा - قلیل، کم، تھوڑا -

न्यूनतम-(वि०) अक़्ल, कमतरीन, बहुत थोड़ा - عقل، کمتریں، بہت تھوڑا -

न्यूनता-(स्त्री०) क़िल्लत, कमी, थोड़ा होना, कमयाबी - قلت، کمی، تھوڑا ہونا، کمیابی -

न्योछावर-(स्त्री०) निसार, क़ुर्बान, वह नक़्दी या चीज जो किसी के ऊपर से बतौर सदक़ः उतारा जाये - نثار، قربان، وہ نقدی یا چیز جو کسی کے اوپر سے بطور صدقہ اتارا جائے -

न्यौता (न्यौता)-(पु०) दावत, शादी के मौके पर नक़्दी देने लेने की रस्म - دعوت، شادی کے موقع پر نقدی دینے لینے کی رسم

प

पंक-(पु०) कीचड़, गिल, गिलाबः, दलदल - کیچڑ، گل، گلابہ، دلدل -

पंकज-(पु०) कंवल, कीचड़ में खिलने वाला फूल - کنول، کیچڑ میں کھلنے والا پھول -

पंक्ति-(स्त्री०) क़तार, सफ़, सत्र, एक लाईन में खड़ा होना - قطار، صف، سطر، ایک لائن میں کھڑا ہونا -

पंख-(पु०) पर, बाल, डैना - پر، بال، ڈینا -

पंखड़ी (पंखुड़ी)-(स्त्री०) पंखड़ी, बर्गे-गुल, वरक़े-गुल - پنکھڑی، برگ گل، ورق گل -

पंखा-(पु०) पंखा, बादकश, हवा झलने का आला - پنکھا، بادکش، ہوا جھلنے کا آلہ -

पंगत (पंगति, पंक्ति)-(स्त्री०) सफ़, क़तार, सत्र, लाईन में खड़ा होना - صف، قطار، سطر، لائن میں کھڑا ہونا -

पंगु-(वि०) लंगड़ा, माज़ूर, पंगा, जिसके पैर न हों - لنگڑا، معذور، پنگا، جس کے پیر نہ ہوں -

पंच-(वि०पु०) पंच, हकम, पंचाइत करने वाला, बाहम फैसलः करने वाले - پنچ، حکم، پنچایت کرنے والا، باہم فیصلہ کرنے والا -

पंचम-(वि०) पंजुम, पाँच अदद, पांचवाँ - پنجم، پانچ عدد، پانچواں -

पंचमी-(स्त्री०) हर पाख की पांचवी - ہر پاکھ کی پانچویں تاریخ -

तारीख़ تاریخ

पंच-मेल-(पु०) पंच–रंगी, जिसमें पांच की चीजें मिली हों پنج رنگی، جس میں پانچ میل کی چیزیں ملی ہوں

पंचशील-(पु०) बुद्ध मज़हब के अरकाने ख़म्सः بدھ مذہب کے ارکان خمسہ۔

पंचांग-(पु०) तक़्वीम, जंतरी تقویم، جنتری۔

पंक्ति बद्ध-(पु०) सफ़े–बस्तः, आरास्तः صف بستہ، آراستہ۔

पंक्ति च्युत-(पु०) सफ़ से ख़ारिज, क़तार से निकाल देना صف سے خارج، قطار سے نکال دینا۔

पंचक-(पु०) पांच का जोड़, पांच चीजों का एक जगह होना پانچ کا جوڑ، پانچ چیزوں کا ایک جگہ ہونا۔

पंच भूत-(पु०) अनासिरे–ख़म्सः, पांच चीज़ों का जुज़ عناصر خمسہ، پانچ چیزوں کا جز۔

पंचाट-(स्त्री०) फ़ैस्लः, तसफियः, जाँच परख فیصلہ، تصفیہ، جانچ، پرکھ۔

पंचानवे-(वि०) नव्वे और पाँच نوّے اور پانچ۔

पंचायत-(स्त्री०) भाई बन्दों की मजलिस, सलाह मशवरः, शोरगुल, हुजूम بھائی بندوں کی مجلس صلاح مشورہ، شور وغل، ہجوم۔

पंक्षी-(पु०) परिंदः, ताएर, उड़ने वाली चिड़िया پرندہ، طائر، اُڑنے والی چڑیا۔

पंजर-(पु०) ढांचा, क़ालिब, पस्ली ڈھانچہ، قالب، پسلی۔

पंजा-(पु०) अँगुलियों का चंगुल, पाख़ाना साफ़ करने का औज़ार, पंजः انگلیوں کا چنگل، پاخانہ صاف کرنے کا اوزار، پنجہ۔

पंजिका-(स्त्री०) फ़र्हंग, रजिस्टर, नामः–ए–आमाल (आमालनामः) فرہنگ، رجسٹر، نامۂ اعمال (اعمال نامہ)۔

पंजी-(स्त्री०) रजिस्टर, बही, ब्याज़, किताब رجسٹر، بہی، بیاض، کتاب۔

पंजीकरण-(पु०) इंदिराज, रजिस्ट्रेशन, तस्जील, दाख़िल होना, लिखा जाना اندراج، رجسٹریشن، تسجیل، داخل ہونا، لکھا جانا۔

पंजीकार-(पु०) रजिस्ट्रार رجسٹرار

पंजीयन (पंजीयनांक)-(पु०) इन्दराज, रजिस्ट्रेशन اندراج، رجسٹریشن۔

पंडा-(पु०) गोला, मुगद्दर, जिस्म, बदन گولہ، مگدر، جسم، بدن۔

पंडाल-(पु०) खेमः, शामयानः, आरज़ी मकान, जो जलसे या शादी में बनाया जाता है। خیمہ، شامیانہ، عارضی مکان، جو جلسہ یا شادی میں بنایا جاتا ہے۔

पंडित-(पु०) पढ़ा हुआ, मास्टर, पढ़ाने वाला, कश्मीरी हिन्दुओं का एक खेताब پڑھا ہوا، ماسٹر، پڑھانے والا، کشمیری ہندؤوں کا ایک خطاب۔

पंडु-(पु०) ज़र्द زرد

पराडुक-(पु०) फाख़्तः فاختہ۔

पंथी-(क्रि०) राहगीर راہ گیر۔

पक्व-(पु०) पका हुआ, पुख़्तः پکا ہوا، پختہ۔

पंथ-(पु०) मस्लक, तरीक़, रास्तः مسلک، طریق، راستہ۔

पंद्रह-(वि०) दस और पाँच دس اور پانچ۔

पंप-(पु०) ज़मीन से पानी निकालने का आलः, हवा भरने का आलः, एक क़िस्म की जूती, पम्प زمین سے پانی نکالنے کا آلہ، ہوا بھرنے کا آلہ، ایک قسم کی جوتی، پمپ۔

पंसारी (पनसारी)-(पु०) अत्तार, दवा, फ़रोश, नमक मिर्च मसाला बेचने-वाला عطار، دوا فروش، نمک مرچ مسالہ بیچنے والا

पकड़-(स्त्री०) गिरफ़्त, क़ब्जः, वसीलः बहस मुबाहेसः گرفت، قبضہ، وسیلہ، بحث، مباحثہ۔

पकड़ना-(क्रि०) गिरिफ़्त में लेना, क़ैद करना, तलाश करना, थामना گرفت میں لینا، قید کرنا، تلاش کرنا، تھامنا۔

पकना-(क्रि०) पुख़्तः होना, खाना तैय्यार होना, तजरबःकार होना, तै होना پختہ ہونا، کھانا تیار ہونا، تجربہ کار ہونا، طے ہونا۔

पकवान-(पु०) तली हुयी चीज़, पका हुआ खाना, पूरी कचौरी मिठाई वग़ैरह تلی ہوئی چیز، پکا ہوا کھانا، پوری کچوری، مٹھائی وغیرہ۔

पकाना-(क्रि०) खाना तैय्यार करना, ठीक करना, ख़ामी दूर करना, याद करना, पुख़्तः करना کھانا تیار کرنا، ٹھیک کرنا، خامی دور کرنا، یاد کرنا، پختہ کرنا۔

पकौड़ी-(स्त्री०) पकौड़ी (पकौड़ा) बेसन की बनी हुयी गोली, छोटी फुल्की پکوڑی (پکوڑا)، بیسن کی بنی ہوئی گولی، چھوٹی پھلکی

पक्का-(वि०) पुख़्तः, मुस्तहकम, मज़्बूत, मश्शाक़, तजरबःकार پختہ، مستحکم، مضبوط، مشاق، تجربہ کار۔

पक्षक (पक्षाकार)-(पु०) फ़रीक़ فریق۔

पक्षसमर्थन-(पु०) पैरवी, वकालत پیروی، وکالت۔

पक्षिणी-(स्त्री०) मादा, चिड़िया مادا، چڑیا۔

पक्षोक्ति-(पु०) ब्यान, दावा بیان، دعویٰ۔

पक्ष्य-(पु०) मोअक्किल مؤکل۔

पक्षपात-(पु०) तरफ़दारी, अस्बीयत, जानिब दारी, हेमायत, पास, लेहाज़, मज़्बूती, ताक़त طرفداری، عصبیت، جانبداری، حمایت، پاس، لحاظ، مضبوطی، طاقت۔

पक्षाघात-(पु०) फालिज, लक्वः, बदन का ढीला या सुन पड़ जाना فالج، لقوہ، بدن کا ڈھیلا یا سُن پڑ جانا۔

पक्षी-(पु०) परिंदः, ताएर, उड़ने वाल जानवर پرندہ، طائر، اُڑنے والا جانور۔

पखवाड़ा (पखवारा)-(पु०) पखवाड़ा, पंद्रहवाड़ा پکھواڑہ، پندرہ واڑہ۔

पखारना-(क्रि०) धोना, साफ़ करना دھونا، صاف کرنا۔

पखावज-(स्त्री०) मिर्दंग, एक क़िस्म का ढोलक مردنگ، ایک قسم کا ڈھولک۔

पखेरू-(पु०) परिंदः, ताइर, उड़ने वाला जानवर پرندہ، طائر، اُڑنے والا جانور۔

पग-(पु०) क़दम, पाँव, रस्सी, बाग قدم، رسّی، پاؤں، باگ۔

पगडंडी-(स्त्री०) जादः, तंग रास्तः, वह रास्तः जो लोगों के पैदल चलने से बन जाता है। جادہ، تنگ راستہ، وہ راستہ جو لوگوں کے پیدل چلنے سے بن جاتا ہے۔

पगड़ी-(स्त्री०) साफ़ा, अमामः, दस्तार, सर पर बाँधने का दुपट्टा, इज़्ज़त, आबरू, मकान या दुकान लेते वक़्त दी जाने वाली रक़म صافہ، عمامہ، دستار، سر پر باندھنے کا دوپٹہ، عزت، آبرو، مکان یا دوکان لیتے وقت دی جانے والی رقم۔

पगला (पगली)-(वि०) ख़ब्ती, सौदाई, सिड़ी, दीवाना خبطی، سودائی، سِڑی، دیوانہ۔

पगार-(पु०) तनख़्वाह, तलब, मुआविजः تنخواہ، طلب، معاوضہ۔

पगोड़ा-(पु०) हिन्दुस्तान और चीन वग़ैरह में मख़रूती शक्ल का बुद्ध मन्दिर ہندوستان اور چین وغیرہ میں مخروطی شکل کا بدھ مندر۔

पचड़ा-(पु०) दर्देसर, वबाल, बार, अज़ाब आफ़त دردِ سر، وبال، بار، عذاب، آفت۔

पचना-(क्रि०) हज़्म होना, गलना, ज़ब्त होना, बरदाश्त होना, पिसना ہضم ہونا، گلنا، ضبط ہونا، برداشت ہونا، پسنا۔

पचपन-(वि०) पचास और पाँच پچاس اور پانچ۔

पचहत्तर (पछत्तर)-(वि०) सत्तर और पाँच ستّر اور پانچ۔

पचासी-(वि०) अस्सी और पाँच اسّی اور پانچ۔

पच्चर (पच्चड़)-(पु०) रोक, तअर्रुज़, मेख़ लकड़ी का छोटा टुकड़ा जो दराज खुली रहने की जगह लगाते हैं। روک، تعرض، میخ، لکڑی کا چھوٹا ٹکڑا جو دراز کھلی رہنے کی جگہ لگاتے ہیں۔

पच्चीकारी-(स्त्री०) मीनाकारी, जवाहिर और रंगदार पत्थरों का काम, पत्थरों में पत्थर जोड़ना, चस्पाँ करना میناکاری، جواہر اور رنگ دار پتھروں کا کام، پتھروں میں پتھر جوڑنا، چسپاں کرنا۔

पच्चीस-(वि०) बीस और पाँच بیس اور پانچ۔

पछताना-(क्रि०) मलाल करना, अफ़्सोस करना, पशेमान होना ملال کرنا، افسوس کرنا، پشیمان ہونا۔

पछतावा-(पु०) अफ़्सोस, मलाल, हसरत, पशेमानी افسوس، ملال، حسرت، پشیمانی۔

पछाड़ना-(क्रि०) गिराना, पटख़नी देना, हराना, आजिज़ करना, बेहाल कर देना گرانا، پٹخنی دینا، ہرانا، عاجز کرنا، بے حال کر دینا۔

पछुआ-(वि०) पच्छिम की हवा پچھم کی ہوا۔

पजावा-(पु०) पजावः, भट्ठा پجاوہ، بھٹہ۔

पजामा-(पु०) पाजामः (पायजामा) پاجامہ (پائجامہ)

पट-(पु०) पर्दः, पद—सीमीं, नक़ाब, किसी चीज़ के गिरने की आवाज़ پردہ، پردۂ سیمیں، نقاب، کسی چیز کے گرنے کی آواز۔

पटकना-(क्रि०) पटख़ना, हराना, आजिज़ करना, दै मरना پٹخنا، ہرانا، عاجز کرنا، دے مارنا۔

पटका-(पु०) कमरबंद, पट्टी कमर बांधने का दुपट्टा या रूमाल کمربند، پٹی، کمر باندھنے کا دوپٹہ یا رومال۔

पटरा (पटड़ा)-(पु०) तख़्तः, चौकी تختہ، چوکی۔

पटरी (पटड़ी)-(स्त्री०) तख़्ती, छोटा तख़्तः, नहर का किनारः, सड़क का किनारा تختی، چھوٹا تختہ، نہر کا کنارہ، سڑک کا کنارہ۔

पटल-(पु०) पर्दः, कैनवास, नकाब ढकना, भीड़, टोकरी پردہ، کینواس، نقاب، ڈھکنا، بھیڑ، ٹوکری۔

पटवारी-(पु०) कारिन्दः, गाँव के रक़बे की पैमाइश लगान और जाँच करने वाला کارندہ، گاؤں کے رقبے کی پیمائش لگان اور جانچ کرنے والا۔

पटसन-(पु०) एक पौदा, जिसमें से सन् निकालते है। ایک پودا، جس میں سے سن نکالتے ہیں۔

पटाक्षेप-(पु०) पर्दः गिरा देना, ड्रापसीन, आख़री सीन, ड्रामे का आख़री मंज़र, ख़ात्मः پردہ گرا دینا، ڈراپ سین، آخری سین، ڈرامے کا آخری منظر، خاتمہ۔

पटाखा (पटाका)-(पु०) आतशबाज़ी की एक क़िस्म, शोख़, चंचल, चालाक آتشبازی کی ایک قسم، شوخ، چنچل، چالاک

पटाना-(क्रि०) हम्वार करना, वसूल करना, सौदा करना ہموار کرنا، وصول کرنا، سودا کرنا۔

पटाव-(पु०) पोशिश, छत कड़ी, तख़्तः आब पाशी پوشش، چھت کڑی، تختہ، آبپاشی۔

पटिया-(स्त्री०) पत्थर की सिल پتھر کی سِل۔

पटु-(वि०) होशियार, मश्शाक़, चालाक ہوشیار، مکار، مشاق، چالاک

पट्ट-(वि०) सरनिगूं, ज़ेर سرنگوں، زیر۔

पट्टा-(पु०) इजारः, किरायः, ठेका, उजरत पर देना कुलावः, गुलुबन्द, गले का पट्टा اجارہ، کرایہ، ٹھیکہ، اُجرت پر دینا کلابہ، گلوبند، گلے کا پٹہ۔

पट्टेदार-(पु०) इजारःदार, ठेकादार, किरायः चलने वाला اجارہ دار، ٹھیکہ دار، کرایہ چلنے والا۔

पट्टेदारी-(स्त्री०) इजारःदारी ठेकेदारी, मुकम्मल कब्ज़ः اِجارہ داری، ٹھیکہ داری، مکمل قبضہ۔

पट्ठा-(पु०) असब, नौजवान, नौख़ेज़, पहलवान عصب، نوجوان، نوخیز، پہلوان۔

पटेल-(पु०) नम्बरदार, गाँव का मुखिया — نمبردار، گاؤں کا مکھیا۔
पठनीय-(पु०) काबिले–मुतालेअः — قابل مطالعہ۔
पठित-(क्रि०) पढ़ा हुआ — پڑھا ہوا۔
पठन-(पु०) पढ़ना, ख्वांदगी, तिलावत — پڑھنا، خواندگی، تلاوت۔
पठार-(पु०) सत्हे–मुर्तफा, दूर तक फैली हुयी चौरस और ऊंची ज़मीन — سطح مرتفع، دور تک پھیلی ہوئی چورس اور اونچی زمین۔
पड़ता-(पु०) औसत, मुनास्बत, मौज़ूँ, माल की ख़रीद का ख़र्च — اوسط، مناسبت، موزوں، مال کی خریداری کا خرچ۔
पड़ताल-(स्त्री०) जायेजः, मुक़ाबलः, नज़रे सानी, जाँच — جائزہ، مقابلہ، نظرثانی، جانچ۔
पड़ती (परती)-(स्त्री०) बंजर, ख़ाली पड़ी हुई — بنجر، خالی پڑی ہوئی زمین۔
पड़वा-(पु०) भैंस का नर बच्चा — بھینس کا نر بچہ۔
पड़ाव-(पु०) सरा, कारवाँसराए, पडाव, डेरः — سرا، کارواں سرائے، پڑاؤ، ڈیرہ
पड़ोस-(पु०) हमसायेगी, आसपास, ज्वार — ہمسائیگی، آس پاس، جوار
पड़ोसी (पड़ौसी)-(पु०) हमसायः, पड़ोस में रहने वाला — ہمسایہ، پڑوس میں رہنے والا
पढ़ना-(क्रि०) तअ़लीम पाना, सीखना, मुतालेअः करना, बार–बार रटना — تعلیم پانا، سیکھنا، مطالعہ کرنا، بار بار رٹنا
पढ़ाई-(स्त्री०) ताअ़लीम, ताअ़लीम देने का ढंग, उस्ताद की तनख़्वाह — تعلیم، تعلیم دینے کا ڈھنگ، اُستاد کی تنخواہ۔
पढ़ाना-(क्रि०) तद्रीस, ताअ़लीम देना, सबक़ देना — تدریس، تعلیم دینا، سبق دینا۔
पढ़ालिखा-(वि०) ताअ़लीमयाफ़्तः, ख्वांदः, आ़लिम — تعلیم یافتہ، خواندہ، عالم۔
पण्य-(पु०) सौदा, रोज़गार, बाज़ार, दुकान — سودا، روزگار، بازار، دوکان
पणा-(पु०) इक़रार, शर्त, मआमला, किराया, क़ीमत, ठेका — اقرار، شرط، معاملہ، کرایہ، قیمت، ٹھیکہ۔
पणाबध-(पु०) ठेका — ٹھیکہ۔
पणा बंधक-(पु०) ठेकेदार — ٹھیکہ دار۔
पणय-(पु०) क़ाबिल, ख़रीद, सौदा, रोज़गार — قابل خرید، سودا، روزگار۔
पणयद्रब्य-(पु०) ख़रीद व फ़रोख़्त के सामान — خرید وفروخت کے سامان۔
पणयशाला-(पु०) दुकान, बाज़ार — دوکان، بازار۔
पणाया-(पु०) लेन देन, तबादुलः — لین دین، تبادلہ۔
पतंग-(पु०) कन्कौआ, परवाना — کنکوا، پروانہ۔
पतंगा-(पु०) परवानः, चिंगारी, शरार, आग का जईः — پروانہ، چنگاری، شرار، آگ کا جئی۔
पत-(स्त्री०) इज़्ज़त, आबरू, ऐतबार, शौहर, लाज, शर्म — عزت، آبرو، اعتبار، شوہر، لاج، شرم۔
पतझड़-(स्त्री०) ख़िज़ाँ, इनहितात, पतझड़ — خزاں، انحطاط، پت جھڑ۔

पतन-(पु०) ज़वाल, सुकूत, गिर पड़ना, जंग हारना, ख़ता करना — زوال، سکوت، گر پڑنا، جنگ ہارنا، خطا کرنا۔
पतनशील-(क्रि०) ज़वाल पज़ीर, बरबाद — زوال پذیر، برباد۔
पतनोन्मुख-(पु०) ज़वाल रसीदः — زوال رسیدہ۔
पतला-(वि०) रक़ीक़, बहने वाला, अर्क़, लाग़र, दुबला, कमज़ोर — رقیق، بہنے والا، عرق، لاغر، کمزور، دُبلا۔
पतलून-(पु०) मग़रबी तर्ज़ का पाजामः, पैंट — مغربی طرز کا پائجامہ، پینٹ۔
पतवार–(स्त्री०) पतवार, सुक्कान, कश्ती का रूख़ मोड़ने की लकड़ी — پتوار، سُکان، کشتی کا رُخ موڑنے کی لکڑی۔
पता–(पु०) निशान, अ़लामत, मक़ाम, ठिकाना, इशारः — نشان، علامت، مقام، ٹھکانہ، اشارہ۔
पताका–(स्त्री०) झंडा, अ़लम, निशान — جھنڈا، علم، نشان۔
पति–(पु०) ख़ाविंद, शौहर, मालिक — خاوند، شوہر، مالک۔
पतित–(वि०) गिरा हुआ, रज़ील, कमीना, पाजी — گرا ہوا، رذیل، کمینہ، پاجی۔
पतिव्रता–(स्त्री०) अ़फ़ीफ़ः, शौहरपरस्त, पारसा औरत, परहेज़गार औरत — عفیفہ، شوہر پرست، پارسا عورت، پرہیزگار عورت
पतित्व-(पु०) ज़ौजियत — زوجیت۔
पति धर्म-(पु०) फराइज़े शौहरी — فرائض شوہری۔
पतिव्रता-(पु०) शौहर परस्त — شوہر پرست۔
पतीला-(पु०) देगचः, बड़ी देगची — دیگچہ، بڑی دیگچی۔
पतोहू-(स्त्री०) बहू, बेटे की बीवी, पतोह — بہو، بیٹے کی بیوی، پتوہ۔
पत्तन-(पु०) क़स्बः, बंदरगाह — قصبہ، بندرگاہ۔
पत्तन क्षेत्र-(पु०) शहरी ऐलाक़ा — شہری علاقہ۔
पत्तल-(स्त्री०) पत्तों की बनी हुयी थाली, एक आदमी की ख़ोराक — پتوں کی بنی ہوئی تھالی، ایک آدمی کی خوراک۔
पत्ता-(पु०) बर्ग, पात — برگ، پات۔
पत्ती-(स्त्री०) बर्ग, छोटा पत्ता, कोंपल — برگ، چھوٹا پتا، کونپل۔
पत्थर-(पु०) संग, हजर, चट्टान का टुकड़ा — سنگ، حجر، چٹان کا ٹکڑا
पत्नी-(स्त्री०) बीवी, बेगम, ज़ौजः — بیوی، بیگم، زوجہ۔
पत्र-(पु०) ख़त, नामः, मुरासलः — خط، نامہ، مراسلہ۔
पत्रक-(पु०) पत्ता, याददाशत, रुक़अः — پتہ، یادداشت، رقعہ۔
पत्रकार-(पु०) अख़्बार नवीस, सहाफ़ी — اخبار نویس، صحافی۔
पत्रकार सम्मेलन-(पु०) 'प्रेस कान्फ़्रेंस' — پریس کانفرنس۔
पत्र चर्चा-(पु०) रोज़नामचः, ख़तूत — روزنامچہ، خطوط۔
पत्रतिथि (पत्र दिनाँक)-(पु०) तारीख़ ख़त, मोरख़ा ख़त — تاریخ، خط، مورخہ خط۔
पत्र पंजी-(पु०) रजिस्ट्री मुरासलात — رجسٹری مراسلات۔

पत्र प्रति निधि-(पु०) अख़बारी नुमाइंदः اخباری نمائندہ۔

पत्र प्रति निधि सम्मेलन-(पु०) अख़बारी नुमाइदः कान्फ्रेंस اخباری نمائندہ کانفرنس

पत्र प्रेषक-(पु०) मुर्सल مُرسل۔

पत्र बंध-(पु०) फाइल فائل۔

पत्र बंधन-(पु०) फाइलिंग فائلنگ۔

पत्र मुद्रा-(पु०) नोट نوٹ۔

पत्र वाह (पत्र वाहक)-(पु०) ख़तरसाँ, डाकिया خط رساں، ڈاکیہ پوسٹ مین۔

पत्र व्यवस्थापक-(पु०) पोस्ट मास्टर پوسٹ ماسٹر، ڈاک پال

पत्र संख्या-(पु०) नम्बर मरास्लः نمبر مراسلہ۔

पत्र संग्रह-(पु०) मिसिल مِسل۔

पत्र स्थान-(पु०) डाक घर ڈاک گھر۔

पत्रांक-(पु०) नम्बर ख़त نمبر خط۔

पत्रा-(पु०) जन्तरी جنتری، تقویم۔

पत्रालय-(पु०) डाक ख़ाना ڈاک خانہ۔

पत्रावली-(पु०) खुतूत خطوط

पत्री-(पु०) पहाड़, दरख़्त, ख़त پہاڑ، درخت، خط۔

पत्रीय शुल्काशय-(पु०) डाक टिकट ڈاک ٹکٹ۔

पत्रकारिता-(पु०) अख़्बार नवीसी, सहाफ़त اخبار نویسی، صحافت۔

पत्रपेटी-(स्त्री०) लेटर बक्स, ख़त डालने की पेटी या सन्दूक़ لیٹر بکس، خط ڈالنے کی پیٹی یا صندوق۔

पत्रव्यवहार-(पु०) मरास्लत, बाहिमीख़तो किताबत क़ानून तलबी, सम्मन مراسلت، باہمی خط و کتابت قانون طلبی، سمن۔

पत्राचार-(पु०) मरास्लत, ख़तो–किताबत मراسلت، خط و کتابت۔

पत्रिका-(स्त्री०) रिसालः, नामः, छोटी सी किताब رسالہ، نامہ، چھوٹی سی کتاب۔

पथ-(पु०) रास्तः, राह, सड़क, रस्म راستہ، راہ، سڑک، رسم۔

पथगामी-(पु०) राहगीर راہ گیر۔

पथ दर्शक-(पु०) क़ायद, रहनुमा قائد، رہنما۔

पथ प्रदर्शक-(पु०) रहबर رہبر

पथराना-(क्रि०) पत्थर हो जाना, सख़्त हो जाना, आंख का नूर जाते रहना پتھر ہو جانا، سخت ہو جانا آنکھ کا نور جاتے رہنا۔

पथराव-(पु०) संगबारी, पत्थरों की बौछार سنگ باری، پتھروں کی بوچھار

पथरी-(स्त्री०) संगे–मसानः, संगदानः, संग रेजः, पत्थर छोटे–छोटे टुकड़े سنگِ مثانہ، سنگ دانہ، سنگ ریزہ، پتھر کے چھوٹے چھوٹے ٹکڑے

पथरीला-(वि०) संगलाख़, पत्थर मिला हुआ, पत्थर का, संग अंगेज़ سنگلاخ، پتھر ملا ہوا، پتھر کا، سنگ انگیز۔

पथिक-(पु०) राही, सालिक, मुसाफिर, राहगीर, राह चलने वाला راہی، سالک، مسافر، راہ گیر، راہ چلنے والا۔

पथ्य-(वि०, पु०) क़ाबिले–हज़्म, परहेजी खाना قابلِ ہضم، پرہیزی کھانا

पद-(पु०) क़दम, ओ़हदः, रुत्बः, फ़िक्रः قدم، عہدہ، رُتبہ، فقرہ۔

पद उत्सादन-(क्रि०) ओ़हदः से बरख़ास्तगी عہدہ سے برخاستگی

पदउन्नति-(पु०) तरक़्क़ी, ओ़हदः, परमोशन ترقی، عہدہ، پروموشن۔

पदचर पदचारी–(पु०) प्यादः या पैदल پیادہ یا پیدل۔

पदचिन्ह-(पु०) नक्शे–क़दम نقشِ قدم۔

पदच्छेद-(पु०) अल्फ़ाज़ की शिनाख़्त الفاظ کی شناخت۔

पदच्युत-(पु०) मअ़ज़ूल, बरख़ास्त معزول، برخاست۔

पदच्युति-(पु०) मअ़ज़ूली, बरख़ास्तगी معزولی، برخاستگی۔

पदत्याग-(पु०) इस्तीफ़ा استعفیٰ۔

पददलित-(पु०) पामाल, रौंदा हुआ پامال، رَوندا ہوا۔

पद न्यास-(पु०) क़दम रखना قدم رکھنا۔

पद परिचय-(पु०) तरकीब सर्फ़ी, शिनाख़्त सेग़ा ترکیب صرفی، شناخت صیغہ۔

पदमाकर–(पु०) तालाब تالاب۔

पदभार ग्रहण-(क्रि०) ओ़हदः संभालना, चार्ज लेना عہدہ سنبھالنا، چارج لینا۔

पदवृद्धि-(पु०) ओहदः, तरक़्क़ी عہدہ، ترقی۔

पदक-(पु०) तम्ग़ा (मैडल) मुहरे–सुल्तानी, सोने चाँदी वग़ैरह पर मुहर تمغہ، (میڈل) مہرِ سلطانی سونے چاندی وغیرہ پر مہر

पदचाप-(स्त्री०) चाप, पैरों की आहट या आवाज़, कमान چاپ، پیروں کی آہٹ یا آواز، کمان۔

पदनाम-(पु०) ओहदः, जिम्मः, मन्सबे, सरदारी, अफ़सरी عہدہ، ذمّہ، منصبِ سرداری، افسری۔

पदवी-(स्त्री०) ख़िताब, लक़ब, दर्जः, रुतबः خطاب، لقب، درجہ، رُتبہ

पदाक्रान्त-(पु०) पामाल پامال۔

पदाघात-(पु०) ठोकर मारना ٹھوکر مارنا۔

पदातिक-(पु०) प्यादः, ख़ादिम پیادہ، خادم۔

पदाभिलाषी-(पु०) उम्मीदवारे मुलाज़्मत اُمیدوارِ ملازمت۔

पदार्थवाद-(पु०) मादः परस्ती مادہ پرستی۔

पदार्थविज्ञान-(पु०) इल्मे-तिब्बीयात علمِ طبیعیات۔

पदार्पण-(पु०) तशरीफ़ आवरी, आमद تشریف آوری، آمد۔

पदाधिकारी-(पु०) ओ़हदःदार, अफ़्सर, साहबे–मन्सब, ज़ी रुतबः عہدہ دار، افسر، صاحبِ منصب، ذی رُتبہ۔

पदार्थ–(पु०) शै, चीज़, मवाद شئے، چیز، مواد۔

पदार्पण-(पु०) क़ुदूम, तशरीफ़ आवरी, किसी जगह से आना, सफ़र से قدوم، تشریف آوری، کسی جگہ سے آنا، سفر سے

वापस आना — واپس آنا۔

पदावनति-(स्त्री०) तनज़्ज़ुली (तनज़्ज़ुल) ज़वाल, कमी, उतार — تنزّلی (تنزّل) زوال، کمی، اُتار۔

पदावली-(स्त्री०) फ़र्हंग, लफ़्ज़ियत, नग़मात — فرہنگ، لفظیت، نغمات۔

पदासीन-(वि०) कुर्सीनशीन, कुर्सी पर बैठने वाला, कामयाबी या मर्तबः हासिल करने वाला — کرسی نشین، کرسی پر بیٹھنے والا، کامیابی یا مرتبہ حاصل کرنے والا۔

पदाश्रित-(पु०) पनाह गुज़ीं — پناہ گزیں۔

पदेन-(वि०) बाऐतिबारे ओहदः, अज़–रू–ए–ओहदा — باعتبارِ عہدہ۔ ازروئے عہدہ۔

पदोन्नति-(स्त्री०) तरक़्क़ी, आगे बढ़ना, ऊँचा होना, बलन्दी, बरतरी — ترقی، آگے بڑھنا، اونچا ہونا، بلندی، برتری۔

पदिक-(पु०) पैदल फ़ौज — پیدل فوج۔

पद्धति-(स्त्री०) निज़ाम, तर्ज़, तरीक़ः, आरास्तगी, सिल्सिलः — نظام، طرز، طریقہ، آراستگی، سلسلہ۔

पद्म-(पु०) कंवल, गोल चक्कर दार निशान जो आदमियों के उगलियों पर होता है, हाथी की खाल के निशान — کنول، گول چکّردار نشان جو آدمیوں کے انگلیوں پر ہوتا ہے، ہاتھی کے کھال کے نشان۔

पद्य-(पु०) नज़्म, शाएरी, शेरी — نظم، شاعری، شعری۔

पद्यात्मक-(पु०) मन्ज़ूम — منظوم۔

पधारना-(क्रि०) तशरीफ़ लाना, तशरीफ़ रखना, बैठना — تشریف لانا، تشریف رکھنا، بیٹھنا۔

पनघट-(पु०) आबख़ोर, घाट, पानी भरने की जगह — آب خور، گھاٹ، پانی بھرنے کی جگہ۔

पनचक्की-(स्त्री०) पानी से चलने वाली चक्की, पानी चक्की — پانی سے چلنے والی چکّی، پانی چکّی۔

पनडुब्बी-(स्त्री०) आबदोज़, ग़ोतः ख़ोर, पानी का एक परिन्द — آب دوز، غوطہ خور، پانی کا ایک پرند۔

पनपना-(क्रि०) सरसब्ज़ होना, तरोताज़ः होना, तरक़्क़ी करना, कमज़ोरी दूर करना — سرسبز ہونا، تروتازہ ہونا، ترقی کرنا، کمزوری دور کرنا۔

पन बिजली-(स्त्री०) बिजली — بجلی۔

पनवाड़ी-(पु०) पानफ़रोश, पान बेचने वाला — پان فروش، پان بیچنے والا۔

पनाह-(स्त्री०) अमन, आफ़ियत, हिफ़ाज़त, निगरानी, सहारा, इम्दाद — امن، عافیت، حفاظت، نگرانی، سہارا، امداد۔

पनीर-(पु०) निचोड़ा हुआ दही, दूध को फाड़कर बनाया हुआ नम्कीन माद्दः — نچوڑا ہوا دہی، دودھ کو پھاڑ کر بنایا ہوا نمکین مادہ۔

पनीला-(वि०) पानीदार, माई, आबी — پنیلا، مائی، آبی۔

पन्ना-(पु०) वर्क़, पन्ना, जमुर्रद — ورق، پنّا، زمرد، ایک قیمتی پتھر۔

पन्नी-(स्त्री०) रंग वगैरह के वर्क़, ताव — رنگ وغیرہ کے ورق، تاؤ۔

तख़्ते काग़ज़, एक क़िस्म की लम्बी घास जो छप्परों पर डाली जाती है। — تختے کاغذ، ایک قسم کی لمبی گھاس جو چھپروں پر ڈالی جاتی ہے۔

पपड़ी-(स्त्री०) खुश्की, खुरन्द, ऊपर का खुश्क परत, सूखा पोस्त — خشکی، کھرنڈ، اوپر کا خشک پرت، سوکھا پوست۔

पपीता–(पु०) एक फलदार पेड़ जिसमें शाखें नहीं होती बड़े–बड़े पत्ते होते हैं और जिस का फल खाया जाता है। — ایک پھل دار پیڑ جس میں شاخیں نہیں ہوتیں، بڑے بڑے پتے ہوتے ہیں جس کا پھل کھایا جاتا ہے۔

पपीहा-(पु०) ज़र्द रंग का एक ख़ुश आवाज़ परिन्दः जो पी पी की सदा लगाता है। — زرد رنگ کا ایک خوش آواز پرندہ جو پی پی کی صدا لگاتا ہے۔

पपोटा-(पु०) जिस्म का वह हिस्सः जो आंख से मिला हुआ होता है, आंख का ग़िलाफ़, नियामें चश्म, पुश्ते चश्म — جسم کا وہ حصہ جو آنکھ سے ملا ہوا ہوتا ہے، آنکھ کا غلاف، نیامِ چشم، پشتِ چشم۔

पय-(पु०) पानी, दूध, अनाज — پانی، دودھ، اناج۔

पयद-(पु०) बादल, थन — بادل، تھن۔

पयधि-(पु०) समन्दर — سمندر۔

परंतु-(स्त्री०) मगर, लेकिन — مگر، لیکن۔

परंपरा-(पु०) रिवायत, रस्म, सिलसिला — روایت، رسم، سلسلہ۔

पर-(अ०) पर, बर, गैर — پر، بر، غیر۔

परकार-(पु०) क़िस्म, जिन्स, तौर, तरीक़ः, सूरत ढंग, भांत — قسم، جنس، طور، طریقہ، صورت، ڈھنگ، بھانت طرح۔

परकीया-(स्त्री०) हरजाई, फाहेशः — ہرجائی، فاحشہ۔

परख-(स्त्री०) तमीज़, शनाख़्त, आज़माइश — تمیز، شناخت، آزمائش۔

परखना-(क्रि०) पहचानना, शनाख़्त करना, जांचना, आज़माना — پہچاننا، شناخت کرنا، جانچنا، آزمانا۔

परगना-(पु०) इलाक़ः, हिस्सः, ज़िला का टुकड़ा, परगनः — علاقہ، حصہ، ضلع کا ٹکڑا، پرگنہ۔

परचून-(पु०) खुर्दः, मुत्फ़र्रिक़ सौदा, आटा, दाल, नमक — خردہ، متفرق سودا، آٹا، دال، نمک۔

परछाई-(स्त्री०) सायः, अक्स, परतौ — سایہ، عکس، پرتو۔

परजीवी-(वि०) तुफ़ैली, बिन बुलाया हुआ मेहमान, दूसरो की बदौलत गुज़ारः करने वाला — طفیلی، بن بلایا ہوا مہمان، دوسروں کی بدولت گزارہ کرنے والا۔

परतंत्र-(वि०) गुलाम, महकूम, नौकर, मातहत — غلام، محکوم، نوکر، ماتحت۔

परतंत्रता-(पु०) गुलामी — غلامی۔

परत (पर्त)-(स्त्री०) तह, परत, पोस्त, छिलका — تہ، پَرت، پوست، چھلکا۔

परती-(स्त्री०) गैरमजंरुअः ज़मीन, बादज़न — غیرمزروعہ زمین، بادزن

परदा-(पु०) पर्दः, आड, रोक, निकाब, हिजाब, चिलमन — پردہ، آڑ، روک، نقاب، حجاب، چلمن۔

परदेश (स)-(पु०) परदेस, ग़ैरवतन, दूसरा मुल्क, गुर्बत — پردیس، غیروطن، دوسرا ملک، غربت۔

परदेशी (सी)-(वि०) परदेसी, ग़रीबुलवतन, मुसाफ़िर — پردیسی، غریب الوطن، مسافر۔

परनाला (पनाला)-(पु०) कोठे या बाला ख़ाने की मोटी नाली — کوٹھے یا بالا خانے کی موٹی نالی۔

परम-(वि०) अव्वलीं, ख़ास, आला, निहायत, मुम्ताज — اوّلیں، خاص، اعلیٰ، نہایت، ممتاز۔

परमआज्ञा-(क्रि०) आख़री हुक्म — آخری حکم۔

परम धाम-(पु०) सबसे बेहतर मक़ाम बेहिश्त — سب سے بہتر مقام، بہشت

परम-पद-(पु०) बेहतरीन मक़ाम, निजात — بہترین مقام، نجات۔

परमसत्ता-(पु०) इक्तिदारे आला — اقتدار اعلیٰ۔

परमावश्यक-(पु०) अशद ज़रूरी — اشد ضروری۔

परम्परा-(पु०) रवायात, रस्मो—रिवाज — روایت، رسم و رواج۔

परम्परागत-(पु०) क़दीम रस्मो—रवायात — قدیم رسم و روایت۔

परमपिता-(पु०) ख़ुदा, सबसे बड़ा बाप — خدا، سب سے بڑا باپ۔

परम हँस-(पु०) सन्यासियों की एक क़िस्म — سنیاسیوں کی ایک قسم

पर राष्ट्र-(पु०) ग़ैर मुल्की, ख़ारजः — غیرملکی، خارجہ۔

पर राष्ट्रनीति-(पु०) ख़ारजः पालिसी — خارجہ پالیسی۔

पर राष्ट्र मंत्री-(पु०) वज़ीरे—ख़ारजः — وزیر خارجہ۔

पर राष्ट्र विभाग-(पु०) महकमः—ए—ख़ारजः — محکمۂ خارجہ۔

परमाणु-(पु०) एटम, जौहर, ज़र्रः, रेज़ः — ایٹم، جوہر، ذرّہ، ریزہ۔

परमाणु-शक्ति-(स्त्री०) एटमी तवानाई, जौहरी तवानाई — ایٹمی توانائی، جوہری توانائی۔

परमात्मा-(पु०) रूहे—मुत्लक़, ख़ुदा, आलारूह, बड़ी आत्मा — روحِ مطلق، خدا، اعلیٰ روح، بڑی آتما۔

परमार्थ-(पु०) नेकी, बुन्यादी, चीज, कारे ख़ैर, नेक अमल — نیکی، بنیادی چیز، کارِ خیر، نیک عمل۔

परमिट-(पु०) पर्वानः, इज़्ज़त नामः — پروانہ، عزت نامہ۔

परमेश्वर-(पु०) ख़ुदा, अल्लाह, मालिक, आक़ा — خدا، اللہ، مالک، آقا۔

परलोक-(पु०) आलमें—बाला, मुल्के—अदम — عالم بالا، ملکِ عدم۔

परवर्ती-(वि०) बाद का, माबादा — بعد کا، مابادا۔

परवल-(पु०) परवर, परवरिश करने वाला — پرور، پرورش کرنے والا

परवश-(वि०) पाबंद, महकूम, गुलाम — پابند، محکوم، غلام۔

परवाना-(पु०) परवानः, इज़्ज़त नामः, एक परदार कीड़ा — پروانہ، عزت نامہ، ایک پردار کیڑا۔

परवाह-(स्त्री०) परवाह, ख़्वाहिश, रग़बत, ज़रूरत, फ़िक्र — پرواہ، خواہش، رغبت، ضرورت، فکر۔

परसो-(अ०) परसों, आज से तीसरा दिन, (अगला या पिछला) — پرسوں، آج سے تیسرا دن، (اگلا یا پچھلا)

परस्पर-(अ०) बाहम, बाहमी, आपस का, साथ का — باہم، باہمی، آپس کا، ساتھ کا۔

परहेज-(पु०) एहतेयात, इजतेनाब, खौफ़, अन्देशः — احتیاط، اجتناب، خوف، اندیشہ۔

पराकष्ठा-(स्त्री०) इतिहा, आख़री, अन्जाम, ख़ात्मा — انتہا، آخری، انجام، خاتمہ۔

पराक्रम-(पु०) मर्दांगी, जफ़ाकशी, कूवत, बहादुरी, क़ुदरत — مردانگی، جفاکشی، قوّت، بہادری، قدرت۔

पराग-(पु०) ज़रे—गुल, फूल का ज़ीरा — زرگل، پھول کا زیرا۔

परांमुख-(पु०) मुनहरिफ़, ख़िलाफ़ — منحرف، خلاف۔

पराजित-(पु०) मग़लूब , हारा हुआ — مغلوب، ہارا ہوا۔

पराभव-(पु०) शिकस्त, अद्बार — شکست، ادبار۔

पराभूत-(पु०) मग़लूब, |तबाह — مغلوب، تباہ، برباد۔

परामर्श (परामर्शदाता)-(पु०) मुशीर, ऐडवाईज़र सलाहकार — مشیر، ایڈوائزر، صلاح کار۔

परामर्शदात्री (समिति)-(पु०) मजलिसे—शरअ़, ऐडवाईज़री कमेटी — مجلسِ شرع، ایڈوائزری کمیٹی۔

परारब्ध-(पु०) क़िस्मत — قسمت

परावर्ती-(पु०) मराजेअ़त कुनिन्दः — مراجعت کنندہ۔

परावृत्त-(पु०) वापस, वापस शुदः, मफ़रुक़, तब्दील शुदः — واپس، واپس شدہ، مفروق، تبدیل شدہ۔

पराश्रय-(पु०) दूसरे का सहारा — دوسرے کا سہارا۔

पराह्न-(पु०) दोपहर — دوپہر۔

पराजय-(स्त्री०) हार, शिकस्त, मग़लूबियत — ہار، شکست، مغلوبیت۔

पराठा (परौंठा)-(पु०) घी में पकी हुयी रोटी — گھی میں پکی ہوئی روٹی۔

परात-(स्त्री०) लगन, थाल — لگن، تھال۔

पराधीन-(वि०) महकूम, गुलाम, ताबेअ़ पाबन्द — محکوم، غلام، تابع، پابند۔

परामर्श-(पु०) सलाह, मशवरः, मुशाविरत — صلاح، مشورہ، مشاورت

पराया-(वि०) ग़ैर, बेगानः, अजनबी, दूसरे का, और का — غیر، بیگانہ، اجنبی، دوسرے کا، اور کا۔

परावर्तन-(पु०) मुराजेअत, इनइकास, वापसी, वापस होना, लौटना مراجعت، انعکاس، واپسی، واپس ہونا، لوٹنا۔
परास्त-(पु०) मफ्तूह, शिकस्तखूर्दः, मग्लूब, हारा हुआ مفتوح، شکست خوردہ، مغلوب، ہارا ہوا۔
परिंदा-(पु०) उड़ने वाला जानवर اڑنے والا جانور۔
परिकलक-(पु०) शुमार कुनिन्दः شمار کنندہ۔
परिकलन-(पु०) शुमार करना شمار کرنا۔
परिकलित-(पु०) शुमार शुदः شمار شدہ۔
परिकल्पित-(स्त्री०) मनगढ़त, ख़्याल من گھڑت خیال۔
परिकीर्ण-(स्त्री०) हावी, वसीअ़ حاوی، وسیع۔
परिक्रम-(पु०) सरकिल, हल्कः, سرکل، حلقہ۔
परिक्रम अधिकारी-(पु०) अफ्सरे हल्कः افسر حلقہ۔
परिक्रम दैनिकी-(पु०) दौरः, दायरा دورہ، دائرہ۔
परिक्रमण-(पु०) फेरा, दौरः, तवाफ़, महासरः, अहातः करना, پھیرا، دورہ، طواف، محاصرہ، احاطہ کرنا۔
परिख़्यात-(पु०) मशहूर مشہور۔
परिग्रहण-(पु०) पूरे तौर पर कुबूल करना پورے طور پر قبول کرنا۔
परिग्रह्य-(पु०) कबिले—कुबूल قابل قبول۔
परिग्रहीत-(पु०) हासिल, क़ुबूल शुदः حاصل، قبول شدہ
परिक्रमा-(स्त्री०) तवाफ़, दौर, महासरा, अहाता करना طواف، دور، محاصرہ، احاطہ کرنا۔
परिचय-(पु०) तआरुफ़, शनासाई, वाक़फ़ियत, जान पहचान, एक दूसरे को पहचानना تعارف، شناسائی، واقفیت، جان پہچان، ایک دوسرے کو پہچاننا۔
परिचय-पत्र-(क्रि०) तआर्रुफ़ी ख़रीतः, तआरुफ़ी कार्ड تعارفی خریطہ۔ تعارفی کارڈ۔
परिचय पट्ट-(क्रि०) साइन बोर्ड, नाम की तख़्ती سائن بورڈ، نام کی تختی۔
परिचर-(क्रि०) ख़िद्मतगार خدمتگار۔
परिचायक-(पु०) मज़हर, तआरुफ़ कुनिन्दः مظہر، تعارف کنندہ۔
परिचार-(पु०) ख़िद्मतगारी خدمتگاری۔
परिचारक-(पु०) ख़िद्मतगार خدمتگار۔
परिचारण-(पु०) ख़िद्मतगारी خدمتگاری۔
परिचालक-(पु०) इशाअ़त कुनिन्दः, जारी करने वाला اشاعت کنندہ، جاری کرنے والا۔
परिचालन-(पु०) चलाना, जारी करना چلانا، جاری کرنا۔
परिचालित-(पु०) शाय, जारी شائع، جاری،
परिचालित पत्र-(क्रि०) सरकुलर, गश्ती, मरास्लः سرکلر، گشتی، مراسلہ۔
परिचर्चा-(स्त्री०) मुज़ाकरः, आपस में बात चीत करना, बाहम ज़िक्र करना مذاکرہ، آپس میں بات چیت کرنا، باہم ذکر کرنا۔
परिचर्या-(स्त्री०) तीमारदारी, ख़िद्मतगुज़ारी تیمارداری، خدمت گزاری۔
परिचारिका-(स्त्री०) नर्स, ख़ादिमः, मुलाज़मः نرس، خادمہ، ملازمہ۔
परिचित—(वि०) शनासा, वाक़िफ़कार मुतआरिफ़ شناسا، واقف کار، متعارف۔
परिचच्छद-(पु०) पोशाक, सायः, सामान, वरदी پوشاک، سایہ، سامان، وردی۔
परिजन-(पु०) लवाहिकीन, खानदान, अज़ीज لواحقین، خاندان، عزیز۔
परिच्छिन्न-(पु०) महदूद, मुनक़सिम محدود، منقسم،
परिज्ञात-(पु०) पैदा پیدا۔
परिज्ञान-(पु०) कामिल इल्म کامل علم۔
परिजात-(पु०) मा्लूम معلوم۔
परिणत-(पु०) तब्दील शुदः मुन्तक़िल تبدیل شدہ، منتقل۔
परिणति-(पु०) तब्दीली, तनज़्ज़ुल تبدیلی، تنزل،
परिणाम दर्शी-(पु०) अन्जाम—बीन انجام بین۔
परिणाम स्वरूप-(पु०) बतौर—नतीजा بطور نتیجہ۔
परितप्त-(पु०) जला हुआ, दर्दमन्द, शरमिन्दा, पशेमान جلا ہوا، دردمند، پشیمان، شرمندہ۔
परितप्ति-(पु०) सोज़िश, तक्लीफ़ سوزش، تکلیف۔
परितुष्ट-(पु०) खूब मुतमइन خوب مطمئن۔
परितुष्टि-(पु०) इत्मिनान, मसर्रत اطمینان، مسرت۔
परितृप्त-(पु०) मुतमइन, सेर مطمئن، سیر۔
परितोष-(पु०) मसर्रत, इतमिनान مسرت، اطمینان۔
परितोषद-(पु०) इतमिनान दिलाने वाला اطمینان دلانے والا۔
परित्यक्त पत्नि(स्त्री०) ज़ौजः—ए—मुतलक़ः زوجۂ مطلقہ۔
परित्याग पत्र-(क्रि०) बाज़ दावा باز دعویٰ۔
परित्राण-(पु०) ट्रायल, निगरानी देखना, मुतलेअ़ः ٹرائل، نگرانی، دیکھنا، مطالعہ۔
परिदर्शक-(पु०) निगराँ, नाज़िम, नाज़िर मुहाफ़िज़ نگراں، ناظم، ناظر، محافظ۔
परिदान-(पु०) वापस करना, लौटाना, तबाद्ला واپس کرنا، لوٹانا، تبادلہ۔
परिधिनिरीक्षक-(पु०) सरकिल इन्सपेक्टर سرکل انسپکٹر۔
परिधेय-(पु०) पोशाक پوشاک، لباس۔
परिन्यास-(पु०) बाज़ दावा باز دعویٰ۔
परिपाक-(पु०) पुख्तगी پختگی

परिपालन-(क्रि०) परवरिश, तहफ़्फ़ुज़, परदाख़्त
परिपुष्ट-(पु०) क़वी, तन्दुरुस्त
परि-पाश्व-(पु०) बाज़ू, बग़ल
परिपूर्ण-(पु०) मुकम्मल, लबरेज़, सेर
परिपूरक-(पु०) तकमील कुनिन्दः, लबरेज़ करने वाला, सैर करने वाला, तितिम्मः
परिपूर्ति-(पु०) तक्मील
परिपोषण-(पु०) परवरिश, नान नफ़्क़ः, गुजरान
परिप्लव-(पु०) तैरना, पैरना, सैलाब, जुल्म
परिप्लुत-(पु०) ग़र्क़ाब, तर
परिवोधन-(पु०) इन्तबाः, तहदीद
परिभावना-(पु०) फ़िक्र
परिभ्रमण-(पु०) हल्क़ः करना, स्याहत, भटकना
परिभ्रष्ट-(पु०) ज़लील, नापाक
परिमाण-पत्र-(पु०) सनद
परिमार्जित-(पु०) मंझा हुआ, साफ़
परिमेय-(पु०) क़विले-पैमाइश, थोड़ा
परिरक्षी-(पु०) पुलिस, कॉनिस्टेबिल
परिणय-(पु०) शादी, खुशी
परिणाम-(पु०) नतीजः, अंजाम, आखिर, इन्तेहा
परित्यक्त-(वि०) मतरूक, छोड़ा हुआ
परित्यक्ता-(स्त्री०) मतरूकः औरत, छोड़ी हुयी औरत
परित्याग-(पु०) तर्क, ईसार, अ़लाहेदगी
परिधान-(पु०) पोशाक, लिबास, पोशिश
परिधि-(स्त्री०) दायरः, हिसार, मदार, हल्क़ः, दर्जा,
परिनिंदा-(स्त्री०) मज़म्मत, बुराई, हजो
परिपक्व-(वि०) पुख़्तः, रसीदः, कामिल, माहिर
परिपत्र-(पु०) गश्ती मरास्लः, सरकुलर
परिपाटी-(स्त्री०) रिवाज, रस्म, दस्तूर, सिलसिलः
परिपूर्ण-(वि०) लबरेज, लबोलब, पुर
परिभाषा-(स्त्री०) ताऱीफ़, इस्तिलाह, तश्रीह
परिमल-(पु०) खुश्बू, हवा, एक क़िस्म का खुश्बूदार चावल
परिमाण-(पु०) मिक़्दार, नाप तौल, वज़न, रक़्म, रक़्बः
परिमार्जन-(पु०) सफ़ाई, तस्हीह, तजदीद
परिमित-(वि०) मोतदिल, महदूद, नपा तुला, मुक़र्रर
परिरक्षी संस्थान-(पु०) पुलिस स्टेशन
परिरंभण-(क्रि०) हम आग़ोश
परिलेख-(पु०) ख़ाकः, तस्वीर, तज़किरः, रिर्पोट
परिलक्षित-(पु०) मक़्सूद, पेशे-नज़र
परिवर्जित-(पु०) हराम, मतरूक, महफ़ूज़
परिवर्तक-(पु०) घूमने फिरने चक्कर खाने वाला, इन्क़लाबी
परिवर्द्धित-(पु०) इज़ाफ़ः शुदः
परिवार-जन-(पु०) अहले-ख़ानदान
परिवाद-(पु०) शिकायत
परिवाद पत्र-(पु०) शिकायती काग़ज़
परिवादी-(पु०) शिकायत कुनिन्दः
परिवृत्ति-(पु०) अहातः, गर्दिश, तक़्लीद, ख़ात्मः
परिवृद्धि-(पु०) कामिल इजाफ़ः
परिवेष्टन-(पु०) दायरः, महास्रः
परिव्राजक (परिव्राट)-(पु०) सन्यासी
परिव्यय-(पु०) चार्ज, सरफ़ः, फ़ीस, क़ीमत, मुआ़व्ज़ः
परिशष्टाँक-(पु०) ज़मीमः, ततिम्मः, बाक़ी मान्दः
परिशीलन-(पु०) बग़ौर, मुतालअः करना
परिशुद्ध-(पु०) कामिल, सहीहतर
परिशेष-(पु०) बाक़ी, खात्मः, तर्क
परिशोध-(पु०) कामिले इस्लाह, तसहीह
परिशोधन-(पु०) हक़रसी, इन्तेक़ाम
परिश्रमी-(पु०) मेहन्ती, मज़दूर
परिश्रय-(पु०) पनाह, सहारा
परिश्रान्त-(पु०) दरमान्दः, ख़स्तः
परिश्रुत-(पु०) मश्हूर
परिषद अध्यक्ष-(पु०) सद्रे-मजलिस
परिष्करण-(पु०) सफ़ाई, इस्लाह, तज़किय:

परिष्कृत-(क्रि०) साफ़, आरास्तः — صاف، آراستہ۔

परिसंपद-(पु०) जायदाद, सरमायः — جائداد، سرمایہ۔

परिसंख्या-(पु०) पैरोडी, शुमार — پیروڈی، شمار،

परिसंख्यान, परिसंख्यात-(पु०) शुमार, शैडोल — شمار، شیڈول۔

परिसंघ-(पु०)इत्तिफाक़ इत्तिहाद — اتفاق، اتحاد۔

परिसर-(पु०) क़ुर्बो–ज्वार मैदान, पड़ोस — قرب وجوار، میدان، پڑوس

परिसिद्धिक-(पु०) सरकारी गवाह — سرکاری گواہ۔

परि-सीमा-(पु०) आख़री हद — آخری حد۔

परिसीमन-(पु०) हदबन्दी — حدبندی۔

परिस्पंदन-(पु०) कूज़ः — کوزہ - مٹی کا برتن، آبخورہ،

परिस्थिति-(पु०) माहौल, हालत — ماحول، حالت۔

परिस्पर्द्धा-(पु०) मोआज़नः, मुकाब्लः — موازنہ، مقابلہ۔

परिस्फुट-(पु०) शगुफ़्तगी ज़ाहिर, वाज़ेह — شگفتگی، ظاہر، واضح۔

परिहरण-(पु०) इग़वा ग़सब करना, छोड़ना — اغوا، غصب کرنا، چھوڑنا۔

परिहार-(पु०) नाक़दरी ना फरमानी, बे एतनाई, इसलाह, तर्क — ناقدری، نافرمانی، بے اعتنائی، اصلاح، ترک۔

परिहार्य-(पु०) लायके–इसलाह, लायके तर्क — لائق اصلاح، لائق ترک۔

परिहास-(पु०) मज़ाक़ तमसखुर — مذاق، تمسخر۔

परिहित-(पु०) मुहीत — محیط - گھیرنے والا، دور۔

परियोजना-(स्त्री०) प्रोजेक्ट, मनसूबः, ख़ाका, तजवीज़ — پروجکٹ، منصوبہ، خاکہ، تجویز۔

परिवर्तन-(पु०) तब्दीली, तर्मीम, रद्दोबदल, तग़य्यूर, तबाद्लः — تبدیلی، ترمیم، ردّوبدل، تغیّر، تبادلہ۔

परिवर्धन-(पु०) तौसीअ, इजाफ़ः तज़्मीन — توسیع، اضافہ، تضمین۔

परिवहन-(पु०) नक़्लोहम्ल, बारबरदारी — نقل وحمل، باربرداری۔

परिवार-(पु०) ख़ानदान, कुंबः, क़बीलः — خاندان، کنبہ، قبیلہ۔

परिवीक्षा-(स्त्री०) आज़माइश, इम्तेहान, तजर्बः, जांच पड़ताल — آزمائش، امتحان، تجربہ، جانچ پڑتال۔

परिवेश-(पु०) माहौल, हालः, कुरः — ماحول، حالہ، کرّہ۔

परिशिष्ट-(पु०) तक़्मिलः, ज़मीमः, जो अस्ल मज़्मून को मुकम्मल कर दे — تکمیلہ، ضمیمہ، جواصل مضمون کو مکمل کردے۔

परिश्रम-(पु०) मेहनत, मशक़्क़त, रियाज़त सरगर्मी, मज़दूरी, काम काज — محنت، مشقت، ریاضت، مزدوری، کام کاج۔

परिषद-(स्त्री०) कौंसिल, बोर्ड, अन्जुमन, दरबार — کونسل، بورڈ، انجمن، دربار۔

परिष्कार-(पु०) तज़ईन, इस्लाह, सफ़ाई — تزئین، اصلاح، صفائی

परिसंपत्ति-(स्त्री०) असासः, सरमायः, अस्बाब, जमा किया हुआ, जोड़ा हुआ — اثاثہ، سرمایہ، اسباب، جمع کیا ہوا، جوڑا ہوا۔

परी-(स्त्री०) परी, उड़ने वाली अफ़्सानवी औरत, बहुत हसीन औरत — پری، اُڑنے والی افسانوی عورت، بہت حسین عورت۔

परीक्षक-(पु०) मुम्तहिन, इम्तेहान लेने वाला, पड़ताल करने वाला, जांचने वाला, परखने वाला — ممتحن، امتحان لینے والا، پڑتال کرنے والا، جانچنے والا، پرکھنے والا۔

परीक्षण-(पु०) इम्तेहान, आज़माइश, तजर्बः — امتحان، آزمائش، تجربہ۔

परीक्षा-(स्त्री०) इम्तेहान, इब्तिला, आज़माइश, परख — امتحان، ابتلا، آزمائش، پرکھ۔

परीक्षाफल-(पु०) नतीजः–ए–इम्तेहान — نتیجۂ امتحان۔

परीक्षित-(पु०) इम्तेहान शुदः — امتحان شدہ۔

परीक्षोत्तीर्ण-(पु०) इम्तेहान् में पास — امتحان میں پاس۔

परीक्ष्य-(पु०) लायके–इम्तेहान — لائق امتحان۔

परीक्षार्थी-(पु०) उम्मीदवारे–इम्तेहान, इम्तेहान देने वाला — اُمیدوارِ امتحان، امتحان دینے والا۔

परे-(अ०) सफ़ें, क़तारे, दूर — صفیں، قطاریں، دور، لائن۔

परेड-(स्त्री०) क़वाएद, फौजी, मुज़ाहेरः चौक, ख़्याबां, सड़क — قواعد، فوجی، مظاہرہ، چوک، خیاباں، سڑک۔

परेशान-(वि०) हैरान, सरगर्दां, मतरूद, परागदंाः — حیران، سرگرداں، متردد، پراگندہ

परेशानी-(स्त्री०) हैरानी, तफ़क्कुर, दुख, मुसीबत — حیرانی، تفکر، دکھ، مصیبت۔

परोक्ष-(वि०) बिल्वा स्तः, गैरहाज़िरी, गैब, ओट, ओझल — بالواسطہ، غیرحاضری، غیب، اوٹ، اوجھل۔

परोपकार-(पु०) नेकी, कारे ख़ैर, दूसरे की भलाई करना — نیکی، کارِخیر، دوسرے کی بھلائی کرنا۔

परुष-(पु०) सख़्त, तल्ख़, नापसंद, बेरहम — سخت، تلخ، ناپسند، بیرحم۔

परोक्षकर-(पु०) बिलवास्तः टैक्स — بالواسطہ ٹیکس۔

परोसना (परसाना)-(क्रि०) पेश करना, लगाना, मेज़बानी करना — پیش کرنا، لگانا، میزبانی کرنا۔

पर्चा (परचा)-(पु०) पर्चः, ख़त, तहरीर, लिखा हुआ काग़ज़, अख़्बार — پرچہ، خط، تحریر، لکھا ہوا کاغذ، اخبار۔

पर्ची (परची)-(पु०) पर्ची, छोटा सा परचः — پرچی، چھوٹا سا پرچہ۔

पर्ण-(पु०) पत्ता, बर्ग, पान — پتا، برگ، پان۔

पर्ण कुटी-(स्त्री०) पत्तों से तैयार की हुई झोंपड़ी — پتوں سے تیار کی ہوئی جھونپڑی۔

पर्यत-(अ०) ता, तक, जिस वक़्त तक, जब तक — تا، تک، جس وقت تک، جب تک۔

पर्यन्त रेखा-(पु०) ख़ाका, नक़्शः — خاکہ، نقشہ۔

पर्यवलोकन-(पु०) जाएज़ा جائزہ، دیکھنا۔
पर्यवसान-(पु०) अंजाम, इख़्तेताम انجام، اختتام۔
पर्यवेक्षित-(पु०) मुआएनः–शुदः معائنہ شدہ۔
पर्यसन-(पु०) फेंकना, दूर करना, रद्द करना. پھینکنا، دور کرنا، ردّ کرنا
पर्यटक-(पु०) सय्याह, मुल्कों की सैर करने वाला سیاح، ملکوں کی سیر کرنے والا۔
पर्यटन-(पु०) सय्याहत, सफ़र, सैर سیاحت، سفر، سیر۔
पर्यवेक्षण-(पु०) निगरानी, देखभाल, हिफ़ाज़त, इन्तेज़ाम نگرانی، دیکھ بھال، حفاظت، انتظام۔
पर्याप्त-(पु०) काफ़ी, ख़ासी کافی، خاصی،
पर्याय-(पु०) मुरादिफ़, मुत्रादिफ़ مُرادف، مترادف، ہم معنی۔
पर्यायवाची शब्द-(पु०) हम मआनी लफ़्ज़ ہم معنی لفظ۔
पर्यालोचन-(पु०) मुआ़एनः, मुशाहिदः, तहक़ीक़ معائنہ، مشاہدہ، تحقیق، جانچ۔
पर्व-(पु०) तक़्रीब, शादी, क़रीब करना تقریب، شادی، قریب کرنا۔
पर्वत-(पु०) पहाड़, कोह, परबत پہاڑ، کوہ، پربت۔
पर्वतारोही-(वि०, पु०) कोहपैमा, पहाड़ पर चढ़ने वाला کوہ پیما، پہاڑ پر چڑھنے والا۔
पर्वतीय-(वि०) पहाड़ी, कोही, पहाड़ का, पहाड़ पर रहने वाला پہاڑی، کوہی، پہاڑ کا، پہاڑ پر چڑھنے والا۔
पलंग-(पु०) नवार की बनी हुयी बड़ी और मज़बूत चारपाई نوار کی بنی ہوئی بڑی اور مضبوط چارپائی۔
पल-(पु०) लम्हः, आन, दम لمحہ، آن، دم۔
पलक-(स्त्री०) पलक, मिज़्गां, आँख के बाल, आन, लम्हः پلک، مژگاں، آنکھ کے بال، آن، لمحہ۔
पलटन-(स्त्री०) पलटन, पैदल फ़ौज का दस्तः پلٹن، پیدل فوج کا دستہ۔
पलटना-(क्रि०) पलटना, पलटा खाना, वापस होना, बाज़ आना, ज़बान बदलना پلٹنا، پلٹا کھانا، واپس ہونا، باز آنا، زبان بدلنا۔
पलटा-(पु०) बदला, सिलः, इन्तेक़ाम, इन्क़ेलाब, चक्कर بدلہ، صلہ، انتقام، انقلاب، چکر۔
पलड़ा-(पु०) पाट, किनारः, गोट, तराज़ू का वह हिस्सा जिस पर बाट रखा जाये پاٹ، کنارہ، گوٹ، ترازو کا وہ حصہ جس پر باٹ رکھا جائے۔
पलना-(क्रि०) परवरिश पाना, पाला–पोसा जाना پرورش پانا، پالا پوسا جانا۔
पलस्तर-(पु०) पलास्तर, दीवारों और फ़र्श का सीमेंट बालू का लेप پلاستر، دیواروں اور فرش کا سیمنٹ بالو کا لیپ۔
पलायक-(पु०) मफ़रूर مفرور۔
पलायमान (पलायित)-(पु०) मफ़रुरः, भगोड़ा مفرورہ، بھگوڑا
पलायन-(पु०) फ़रार, भागना, कूच فرار، بھاگنا، کوچ۔
पलाश (पलास)-(पु०) प्लास, टेसू, प्लास का फूल پلاس، ٹیسو، پلاس کا پھول۔
पलीता-(पु० ... फ़तीलः) चिराग़ की बत्ती, فلیتہ (فتیلہ)، چراغ کی بتی، تعویذ۔
पल्लव-(पु०) पत्तः, ... और कोमल पत्तः, शगूफ़ः پتا، نیا اور کومل پتا، شگوفہ۔
पल्ला-(पु०) पल्ला, किवाड़, पट, दामन, आँचल, सहारा پلہ، کواڑ، پٹ، دامن، آنچل، سہارا۔
पल्लू-(पु०) दामन, आँचल, किनारा, चौड़ी गोट دامن، آنچل، کنارہ، چوڑی گوٹ۔
पल्लेदार-(पु०) क़ुली, मज़्दूर, अनाज ढोने वाला मज़्दूर قلی، مزدور، اناج ڈھونے والا مزدور۔
पल्लवित-(स्त्री०) सरसब्ज़ سرسبز، ہرا بھرا۔
पल्ली-(पु०) छोटा गाँव چھوٹا گاؤں۔
पवन-(पु०) नसीम, बाद का देवता, हवा, सबा نسیم، باد کا دیوتا، ہوا، صبا، ٹھنڈی ہوا، پورب سے چلنے والی ہوا (پروائی)
पवित्र-(वि०) पाक, साफ़, मुक़द्दस پاک، صاف، مقدس۔
पवित्रता-(स्त्री०) सफ़ाई, पाकी, तक़द्दुस صفائی، پاکی، تقدس۔
पवित्रीकरण-(क्रि०) तज़किय:, सफ़ाई تزکیہ، صفائی۔
पशमीना-(पु०) पश्मीनः, ऊनी कपड़ा, ऊन का मुलायम कपड़ा پشمینہ، اونی باریک کپڑا، اون کا ملائم کپڑا، ایک قیمتی شال۔
पशु-(पु०) जानवर, चौपायः, मवेशी جانور، چوپایہ، مویشی۔
पशुचिकित्सक-(पु०) मवेशी डाक्टर مویشی ڈاکٹر۔
पशु मैथुन-(पु०) वाली–ए–हैवान والیٔ حیوان۔
पशुत्व-(पु०) हैवानियत حیوانیت۔
पशुपालन-(पु०) नस्ल–अफ़्ज़ाई, जानवर पालने का काम نسل افزائی، جانور پالنے کا کام۔
पश्चात्-(अ०) बाद, पीछे से بعد، پیچھے سے۔
पश्चात्ताप-(पु०) अफ़्सोस, पशेमानी, मलाल افسوس، پشیمانی، ملال۔
पश्चिम-(वि०) पच्छिम, मग़रिब پچھم، مغرب۔
पश्चानुताप-(पु०) निदामत, पशेमानी ندامت، پشیمانی۔
पसंद-(स्त्री०) मक़्बूल, मरग़ूब हस्बे ख़्वाहिश, अच्छा लगना مقبول، مرغوب، حسب خواہش، اچھا لگنا۔
पसरना-(क्रि०) फैलना, मकरोफ़रेब करना, अड़ जाना پھیلنا، مکر و فریب کرنا، اڑ جانا، ضد کرنا۔
पसली-(स्त्री०) सीने की हड्डी, तरफ़, سینے کی ہڈی، طرف،

पहलू پہلو۔

पसीजना-(क्रि०) पिघलना, नमीआना, तरस खाना پگھلنا، نمی آنا، ترس کھانا۔

पसीना-(पु०) अरक़, नमी, तरी, पानी जो जिस्म से बाहर निकले عرق، نمی، تری، پانی جو جسم سے باہر نکلے۔

पसेरी-(स्त्री०) पाँचसेर का बाट, पाँच सेर की तौल پانچ سیر کا باٹ، پانچ سیر کی تول۔

परत्त-(वि०) नीचा, नशेब, थका हुआ, हारा हुआ, कमीनः, ज़लील نیچا، نشیب، تھکا ہوا، ہارا ہوا، کمینہ، ذلیل۔

पहचान (पहिचान)-(स्त्री०) शनाख़्त, तमीज़, शनासाई شناخت، تمیز، شناسائی۔

पहचानना-(क्रि) शनाख़्त करना, तमीज़ क़रना شناخت کرنا، تمیز کرنا۔

पहनना-(क्रि०) कपड़ा बदन पर डालना, ज़ेवर बदन पर सजाना کپڑا بدن پر ڈالنا، زیور بدن پر سجانا۔

पहनावा-(पु०) पोशाक, लिबास, ज़ेवर پوشاک، لباس، زیور۔

पहर-(पु०) तीन घन्टें का वक़्फ़ः, दिन का चौथाई हिस्सा تین گھنٹے کا وقفہ، دن کا چوتھائی حصہ۔

पहरा-(पु०) हेफ़ाज़त निगहबानी, देखभाल, दरबानी حفاظت، نگہبانی، دیکھ بھال۔

पहरेदार-(पु०) सन्तरी, चौकीदार, दरवान, मुहाफ़िज़ سنتری، چوکیدار، دربان، محافظ۔

पहल-(स्त्री०) पहल, पेशक़दमी, इब्तिदा پہل، پیش قدمی، ابتدا

पहलवान-(पु०) बहादुर, ताक़तवर, तवाना, कुश्ती लड़ने वाला بہادر، طاقتور، توانا، کشتی لڑنے والا۔

पहला (पहिला)-(पु०)पहला, अव्वल, अव्वलीन–साबिक़ پہلا، اوّل، اوّلین سابق۔

पहलू-(पु०) बग़ल, गोद, बाज़ू तरफ़, गोशः, किनारः بغل، گود، بازو، طرف، گوشہ، کنارہ۔

पहले-(अ०) अव्वलन, अव्वल, शुरू में मुक़द्दम اوّلاً، اوّل، شروع میں، مقدم۔

पहलौठा-(वि०) पहलौंठा, जो सब से पहले पैदा हुआ हो پہلوٹھا، جو سب سے پہلے پیدا ہوا ہو۔

पहलौठी-(वि०) पहला बच्चः پہلا بچہ۔

पहाड़-(पु०) कोह, जबल, पर्वत, भारी, मुश्किल, सख़्त کوہ، جبل، پربت، بھاری، مشکل، سخت۔

पहाड़ा-(पु०) ज़रब का गुर, गिन्ने का क़ायदः ضرب کا گُر، گننے کا قاعدہ

पहाड़ी-(स्त्री०) छोटा पहाड़, पहाड़ी जगह का रहने वाला, डोंगरी چھوٹا پہاڑ، پہاڑی جگہ کا رہنے والا، ڈونگری۔

पहिया-(पु०) चर्ख़ा, गाड़ी का वह हिस्सा जो ज़मीन पर चलता है چرخہ، گاڑی کا وہ حصہ جو زمین پر چلتا ہے۔

पहुंच-(स्त्री०) रसाई, दख़ल, बारयाबी, दस्तरस, ख़बर, आमद رسائی، دخل، باریابی، دسترس، خبر، آمد۔

पहुंचना-(क्रि०) रसाई पाना, बारयाब होना, दाख़िल होना رسائی پانا، باریاب ہونا، داخل ہونا۔

पहुंचा-(पु०) कलाई, साइद, आया, मिला, वसूल हुआ کلائی، ساعد، آیا، ملا، وصول ہوا۔

पहुंची-(स्त्री०) दस्तबंद, कलाई, एक ज़ेवर जो कलाई में पहनी जाती है। دست بند، کلائی، ایک زیور جو کلائی میں پہنی جاتی ہے۔

पहेली-(स्त्री०) चीस्ताँ, मुअम्मः چیستاں، معمہ، پہیلی

पांच-(वि०) पंज, चार और एक पांच, चलता हुआ, चालाक پنج، چار اور ایک پانچ، چلتا ہوا، چالاک۔

पांचवाँ-(वि०) पंजुम, एक बटा पांच १/५ پنجم، ایک بٹا پانچ ۱/۵

पांडित्य-(पु०) इल्मीयत, तबहुर्रे–इल्मी علمیت، تبحرِ علمی۔

पांडुलिपि-(स्त्री०) मुसव्वदः, वह तहरीर जो सरसरी लिखी जाय مسودہ، وہ تحریر جو سرسری لکھی جائے۔

पांव-(पु०) पैर, पा, क़दम, पग, जड پیر، پا، قدم، پگ، جڑ۔

पांवड़े-(पु०) पावड़े, चट्टी, पाँवदान پاوڑے، چٹی، پاؤں دان

पाशु-(पु०) धूल, ख़ाक, मिट्टी دھول، خاک، مٹی۔

पांशुल-(पु०) कसीफ़, गदला, ज़ानी کثیف، گدلا، زانی

पांशुला-(पु०) ज़मीन, जानियः, गन्दी زمین، زانیہ، گندی۔

पाई-(स्त्री०) खड़ी लकीर, सीधी लकीर, आने का बारवाँ हिस्सा کھڑی لکیر، سیدھی لکیر، آنے کا بارہواں حصہ۔

पाक-(वि०) साफ़, बे गुनाह, नेक, शरीफ़ صاف، بیگناہ، نیک، شریف

पाकशाला-(पु०) बावर्ची–ख़ानः باورچی خانہ، رسوئی گھر، کھانا بنانے کی جگہ

पाकशास्त्र-(पु०) फ़ने–तआम साज़ी فن طعام سازی۔

पाक्षिक-(पु०) पन्द्रह रोज़ः, जानिबदार پندرہ روزہ، جانب دار۔

पाकेटमार-(पु० वि०) जेबतराश, जेब काटने वाला, गिरहकट جیب تراش، جیب کاٹنے والا، گرہ کٹ۔

पाक्षिक-(वि०) पंद्रहरोज़ः, बहेलिया, शिकारी پندرہ روزہ، بہیلیا، شکاری، پرندوں کو پکڑنے والا۔

पाखंड-(पु०) ढोंग, ख़राबी, बनावट, दिखावा, रियाकारी- ڈھونگ، خرابی، بناوٹ، دکھاوا، ریاکاری، مکاری، عیاری، دھوکہ باز

पाखंडी-(पु०) रियाकार, ढोंगी ریاکار، ڈھونگی، فریبی، مکار، عیار۔

पाखाना-(पु०) पाख़ानः پاخانہ، بیت الخلاء۔

पागना-(क्रि०) ग़िलाफ़ चढ़ाना, शीरः चढ़ाना غلاف چڑھانا، شیرہ چڑھانا۔

पागल-(वि०) दीवाना, सिड़ी, ख़ब्ती, बेवक़ूफ़, अहमक़ دیوانہ، سڑی، خبطی، بے وقوف، احمق۔
पागलख़ाना-(पु०) पागलों के रहने की जगह پاگلوں کے رہنے کی جگہ۔
पागलपन-(पु०) ख़लले—दिमाग, ख़ब्त, दीनवानगी, जुनून, नादानी خللِ دماغ، خبط، دیوانگی، جنون، نادانی۔
पाचक-(वि०) बावरची, तब्बाख़, खानसामाँ, खाना पकाने वाला باورچی، طبّاخ، خانساماں، رَسُویا، کھانا پکانے والا۔
पाचन-(क्रि०) इन्हिज़ाम انہضام۔
पाचन शक्ति-(क्रि०) कूवते—हाज़मः قوتِ ہاضمہ۔
पाचन क्रिया-(क्रि०) अम्ले—इन्हिज़ाम عملِ انہضام۔
पाजामा-(पु०) पाजामः, (पाएजामः) जो जिस्म के नीचे हिस्से में पहना जाता है। پاجامہ (پائجامہ) جو جسم کے نیچے حصے میں پہنا جاتا ہے
पाजी-(वि०) पाजी, मूज़ी, कमीनः बदकिर्दार پاجی، موذی، کمینہ، ناکارہ، بدکردار، بیہودہ۔
पाजेब-(स्त्री०) पाज़ेब, पाँव की ज़ीनत एक ज़ेवर जो पाँव में पहना जाता है खलखला, छागल پازیب، پاؤں کی زینت ایک قسم کا زیور جو پاؤں میں پہنا جاتا ہے، کھلکھلا، چھاگل۔
पाट-(पु०) अ़रज़, चौड़ाई, चक्की का पाट, पत्थर عرض، چوڑائی، چکی کا پاٹ، پتھر۔
पाटना-(क्रि०) छत डालना, पोशीदः करना, छुपाना چھت ڈالنا، پوشیدہ کرنا، چھپانا۔
पाटी-(स्त्री०) तख़्ती, चटाई, चारपाई के बाज़ू تختی، چٹائی، چارپائی کے بازو۔
पाठ-(पु०) सबक़, दर्स, पढ़ना سبق، درس، پڑھنا۔
पाठक-(पु०) पढ़नेवाला, क़ारी, उस्ताद, मास्टर پڑھنے والا، قاری، اُستاد، ماسٹر۔
पाठन-(पु०) पढ़ाना پڑھانا۔
पाठ प्रणाली-(पु०) तरीक़ः—ए—ताअ़लीम طریقۂ تعلیم۔
पाठी-(पु०) पढ़ने वाला پڑھنے والا۔
पाठशाला-(स्त्री०) मदरसः, स्कूल, मक़तब مدرسہ، اسکول، مکتب۔
पाठांतर-(पु०) दर्सी फ़र्क़, इख़्तिलाफ़े मतन درسی فرق، اختلافِ متن
पाठ्य-(वि०) दर्सी, ख़्वांदनी درسی، خواندنی۔
पाठ्यक्रम-(पु०) निसाबे—तअ़लीम نصابِ تعلیم۔
पाठ्य-पुस्तक-(स्त्री०) दर्सी किताब درسی کتاب۔
पाठ्येतर-(वि०) ग़ैरदर्सी غیر درسی۔
पाड़-(पु०) किनारः, दारबस्त کنارہ، داربست۔
पाणा-(पु०) तिजारत, हाथ, तअ़रीफ़ تجارت، ہاتھ، تعریف۔
पाणि-(पु०) हाथ ہاتھ، دست۔

पाणिग्रहण-(पु०) इज़दवाज, निकाह ازدواج، نکاح، عقد۔
पातक-(पु०) गुनाह, फ़िस्क, गुनाहे—कबीरः گناہ، فِسق، گناہِ کبیرہ۔
पात-(पु०) पत्ता गिरना, ज़वाल, बरबादी پتّا گرنا، زوال آنا، بربادی۔
पातकी-(स्त्री०) गुनाहगार گنہگار۔
पाताल-(पु०) तहतस्सरा, दोज़ख़, ग़ार, बहुत गहरा और नीची जगह تحت الثریٰ، دوزخ، غار، بہت گہرا اور نیچی جگہ۔
पाती-(स्त्री०) ख़त, पैग़ाम, खोज خط، پیغام، کھوج۔
पात्र-(पु०) बर्तन, ज़र्फ़, प्याला, शराब का प्याला برتن، ظرف، پیالہ، شراب کا پیالہ۔
पात्र-(वि०) ऐक्टर, किर्दार ایکٹر، کردار۔
पात्रता-(स्त्री०) अहलियत, इस्तेहक़ाक़, पाक दामन اہلیت، استحقاق، پاک دامن۔
पाथना-(क्रि०) पाथना, थापना, बनाना, ढालना, थोपना پاتھنا، تھاپنا، بنانا، ڈھالنا، تھوپنا۔
पाथेय-(पु०) ज़ादे—राह, तोशः, वह खाना जो मुसाफ़िर साथ ले जाय زادِ راہ، توشہ، وہ کھانا جو مسافر ساتھ لے جائے۔
पाद-टिप्पणी-(स्त्री०) हाशियः, किनारः, गोट, फ़ुट नोट حاشیہ، کنارہ، گوٹ، فٹ نوٹ۔
पादुका-(स्त्री०) जूता, पैजार, चट्टी, पापोश, कश्फ़ جوتا، پیزار، چٹّی، پاپوش، کشف۔
पान-(पु०) पीना, नोशी, ताम्बूल, बर्ग, पत्ता پینا، نوشی، تانبول، برگ، پتّا۔
पानदान-(पु०) पान रखने का डिब्बा या पिटारी پان رکھنے کا ڈبہ یا پٹاری۔
पाना-(क्रि०) पता लगना, खोज मिलना, खाना नोश करना پتا لگانا، کھوج لگانا یا ملنا، کھانا نوش کرنا۔
पानी-(पु०) आब, बारिश, पसीनः آب، بارش، پسینہ۔
पाप-(पु०) गुनाह, अ़ज़ाब, क़ुसूर, आफ़त گناہ، عذاب، قصور، آفت
पापड़-(पु०) बारीक, पत्ला, काग़ज़ सा, बहुत सूखा, आलू, उर्द की दाल को उबाल कर और पीस कर बनाई गई मसाले दार पत्ली चपाती जिसे तलकर खाया जाता है। باریک، پتلا، کاغذ سا، بہت سوکھا، آلو، اُرد کی دال کو اُبال کر اور پیس کر بنائی گئی مسالہ دار پتلی چپاتی جسے تل کر کھایا جاتا ہے۔
पापाचार-(पु०) बदचल्नी بدچلنی، بدنظری، گناہ کرنا۔
पापिष्ट-(पु०) गुनाहगार گنہگار، پاپی، بُرے کام کرنے والا۔
पापी-(वि०) गुनाहगार, क़ुसूरवार, ख़ताकार گنہگار، قصوروار، خطاکار۔
पाबंदी-(स्त्री०) रोकथाम, बन्दिश, رُوک تھام، بندش۔

नौकरी, कैद نوکری، قید۔

पायदान (पावदान)-(पु०) जूती उतारने की जगह جوتی یا جوتا اُتارنے کی جگہ۔

पायल-(स्त्री०) पाज़ेब, पैर में पहनने का घुँघरूदार ज़ेवर پازیب، پَیر میں پہننے کا گھونگھرو دار زیور۔

पाया-(पु०) पावा, पैर, खंभा, बुनियाद پاوا، پیر، کھمبا، بُنیاد،

पारंगत-(वि०) माहिर, कामिल, जो पार जा चुका हो। ماہر، کامل، جو پار جاچکا ہو۔

पार-(पु०) कनारः गुज़रा हुआ, दूसरी तरफ़, आख़री हद کنارہ، گذرا ہوا، دوسری طرف، آخری حد۔

पारखी-(वि०) परखने-वाला, जौहरशनास پرکھنے والا، جوہر شناس

पारद-(पु०) पारः, सीमाब پارہ، سیماب، ایک دھات جو ایک جگہ نہیں ٹھہرتی

पारतंत्र्य-(पु०) गुलामी, महकूमियत غلامی، محکومیت۔

पारदर्शक-(वि०) शफ़्फ़ाफ़, जिससे दूसरी तरफ़ की चीज़ को देखा जा सके। شفاف، جس سے دوسری طرف کی چیز کو دیکھا جاسکے۔

पारपत्र-(पु०) पास्पोर्ट, पर्वानए-राहदारी پاسپورٹ، پروانۂ راہ داری

पारलौकिक-(वि०) आकबती, मावराई, आ़लमे-बाला से मुताअ़ल्लिक़ عاقبتی، ماورائی، عالم بالا سے متعلق۔

पारस-(पु०) एक पत्थर जिस के लिये मशहूर है कि धात को छू लेता है तो सोना बन जातां है, अक्सीर ایک قیمتی پتھر جس کیلئے مشہور ہے کہ جس دھات کو چھولیتا ہے تو وہ سونا بن جاتا ہے۔ اکسیر

पारसी-(पु०) आतश परस्त, आग का पुजारी آتش پرست، آگ کا پجاری

पारस्परिक-(वि०) बाहमी, आपसी باہمی، آپسی۔

पारधी-(पु०) सय्याद, बहेलिया, शिकारी صیاد، بہیلیا، شکاری۔

पारा-(पु०) पारः, सीमाब پارہ، سیماب، بے چین، بیقرار۔

परायण-(पु०) तक्मील, तिलावत, मुकम्मलख़्वानी تکمیل، تلاوت، مکمل خوانی۔

पारावार-(पु०) बहर, हद, किनारः, समंदर بحر، حد، کنارہ، سمندر۔

पारित-(पु०) पास, कामयाब, मन्जूर پاس، کامیاب، منظور۔

पारितोषिक-(पु०) इनआम, तोहफ़ः, बदला, अर्ज़ انعام، تحفہ، بدلہ، عرض۔

पारिभाषिक-(वि०) इस्तिलाही, किसी ख़ास मफ़्हूम और मुहावरे से मुतअ़ल्लिक़ اصطلاحی، کسی خاص مفہوم اور محاورے سے متعلق

पारिवारिक-(वि०) खानदानी, आइली خاندانی، عائلی، فقیری، محتاجی۔

पारिश्रमिक-(पु०) उज्रत, मेहन्तानः اُجرت، محنتانہ،

पारी-(स्त्री०) बारी, वार, पाली, सिलसिले-वार باری، وار، پالی، سلسلہ وار

पार्श्व-(वि०) पहलू, बग़ल, हम्सायगी, अगल बग़ल की जगह, हाशियः پہلو، بغل، ہمسائیگی، اگل بغل کی جگہ، حاشیہ، پڑوس۔

पार्श्वगायक-(पु०) प्लेबैक-सिंगर پلے بیک سنگر، پردے کے پیچھے گانے والا

पार्षद-(पु०) रुक्ने-कौंसिल, अंजुमन, मुसाहिब رکنِ کونسل، انجمن، مصاحب۔

पाल-(पु०) बादबान, शामियाना, तंबू, छोटा ख़ेमः بادبان، شامیانہ، تنبو، چھوٹا خیمہ۔

पालक-(पु०) एक क़िस्म का साग, पाला(२) हुआ (२) परवर दिगार, मुहाफ़िज़ ایک قسم کا ساگ، پالا ہوا (۲) پروردگار، محافظ، خدا۔

पालकी-(स्त्री०) डोली, एक तरह की सवारी जो कहार उठा कर ले जाते हैं। ڈولی، ایک طرح کی سواری جو کہار اُٹھا کر لے جاتے ہیں۔

पालतू-(वि०) पाला हुआ, परवरिश किया हुआ پالا ہوا، پرورش کیا ہوا۔

पालथी (पलथी)-(स्त्री०) पालती (पल थी), दोज़ानू, पाँव को मोड़कर बैठना پالتی (پلتھی)، دوزانو، پاؤں کو موڑ کر بیٹھنا

पालन-(पु०) परवरिश, तअ़मील, हिफाज़त پرورش، تعمیل، حفاظت، نگہداشت۔

पालना-(क्रि०) परवरिश करना, तअ़मील करना, पालना, गहवारः پرورش کرنا، تعمیل کرنا، پالنا، گہوارہ۔

पाला-(पु०) साबिक़ः, वास्तः سابقہ، واسطہ۔

पालिश-(स्त्री०) क़लई, सैक़ल, सफ़ाई قلعی، صیقل، صفائی۔

पांव-(पु०) क़दम, पैर قدم، پیر۔

पाव-(वि०) एक सेर का चौथाई हिस्सा ایک سیر کا چوتھائی حصہ۔

पावक-(पु०) मुतहहिर, पाक करने वाला, आग مُطہّر، پاک کرنے والا، آگ۔

पावती-(स्त्री०) रसीद, दी जाने वाली पक्की रसीद رسید، دی جانے والی پکی رسید۔

पावन-(वि०) पाक, मुतहहिर, पाक करने वाला پاک، مُطہّر، پاک کرنے والا

पावना-(पु०) पाना, मुताल्बः پانا، مطالبہ، مانگ۔

पाव रोटी-(स्त्री०) नान पाव, डबल रोटी نان پاؤ، ڈبل روٹی۔

पावस-(पु०) बरसात, मानसून, बारिश का मौसम برسات، مانسون، بارش کا موسم۔

पाश-(पु०) फंदा, जाल, दाम, कमंद پھندا، جال، دام، کمند۔

पाश्चात्य-(वि०) मग़रिबी, पीछे का, पिछला, साबिक़ः مغربی، پیچھے کا، پچھلا، سابقہ۔

पाषाण-(पु०) पत्थर, संग, चट्टान का टुक्ड़ा, हजर پتھر، سنگ، چٹان کا ٹکڑا، حجر۔

पासंग-(पु०) बहुत कम, थोड़ा सा, खफ़ीफ़ हेच, कुछ नहीं بہت کم، تھوڑا سا، خفیف، ہیچ، کچھ نہیں۔

पास-(अ०) क़रीब, नज़दीक, क़ाबू में قریب، نزدیک، قابو میں۔
पासा (पांसा)-(पु०) पांसः, चौपड़ का खेल, चौसर का खेल پانسہ، چوپڑ کا کھیل، چوسر کا کھیل۔
पाहुना-(पु०) मेहमान, दामाद, مہمان، داماد۔
पिंजरा-(पु०) क़फ़स, पिंजरा, परिंदों के रखने का घर قفس، پنجرا، پرندوں کے رکھنے کا گھر۔
पिंड-(पु०) जिस्म, बदन, जिर्म جسم، بدن، جرم۔
पिंडली-(स्त्री०) पिंडली, साक़, टांग का हिस्सा, घुटने के पीछे का निचला मांसल हिस्सा پنڈلی، ساق، ٹانگ کا حصہ، گھٹنے کے پیچھے کا نچلا مانسل حصہ۔
पिघलना-(क्रि०) गलना, नर्म होना, राज़ी होना گلنا، نرم ہونا، راضی ہونا۔
पिचकाना-(क्रि०) दबना, फूले हुये हिस्से के उभार का कम होना دبنا، پھولے ہوئے حصے کے ابھار کا کم ہونا۔
पिचकारी-(स्त्री०) दमकला, दमगीर, रंग पाशी का आलः, फ़व्वारः دمکلا، دم گیر، رنگ پاشی کا آلہ، فوارہ۔
पिछड़ना-(क्रि०) चित होना, गिरना, बीमार होना, हार जाना چت ہونا، گرنا، بیمار ہونا، ہار جانا۔
पिछलग्गू-(पु०) तुफ़ैलिया, पीछे चलने वाला, पिछली औलाद طفیلیا، پیچھے چلنے والا، پچھلی اولاد۔
पिछला-(पु०) अक़बी, साबिक़ः, पीछे का, आख़ीर का पढ़ा हुआ عقبی، سابقہ، پیچھے کا، آخیر کا پڑھا ہوا۔
पिछवाड़ा-(पु०) पिछवाड़ा, अक़ब, घर की पुश्त, मकान की पीठ پچھواڑہ، عقب، گھر کی پشت، مکان کی پیٹھ
पिछड़ी-(स्त्री०) पीछे, पुश्त, अक़ब में, ग़ैर हाज़िरी پیچھے، پشت، عقب میں، غیر حاضری۔
पिटाई-(स्त्री०) पीटने का काम, पीटने की मज़दूरी پیٹنے کا کام، پیٹنے کی مزدوری۔
पिटारा-(पु०) लकड़ी या बांस का बना हुआ बक्स لکڑی یا بانس کا بنا ہوا بکس، صندوق۔
पिट्टू-(वि० पु०) दुम छल्ला, हर वक़्त साथ लगा रहने वाला, रफ़ीक़, ग़ुलाम, खुशामदी دُم چھلا، ہر وقت ساتھ لگا رہنے والا، رفیق، غلام، خوشامدی۔
पितर-(पु०) मरहूम (मरहूमीन) मरा हुआ مرحوم (مرحومین) مرا ہوا۔
पिता-(पु०) पिदर, बाप, वालिद پدر، باپ، والد۔
पितामह-(पु०) दादा, अजदाद دادا، باپ کے باپ، اجداد۔
पितृ-(पु०) बाप باپ، والد، پدر۔
पितृगृह-(पु०) मैका میکہ، نیہر، لڑکی کے لئے ماں باپ کا گھر۔
पितृदेश-(पु०) आबाई वतन آبائی وطن، باپ دادا کا گھر۔
पितृभक्ति-(पु०) आबा परस्ती آبا پرستی، ماں باپ کی خدمت گذاری کرنا
पितृगण-(पु०) आबा–ओ–अजदाद آباؤاجداد، باپ دادا وغیرہ۔
पित्तघ्र-(पु०) दाफ़े सुफ़रा دافع صفراء، متلی کو ختم کرنا۔
पित्ताशय-(पु०) तहाल طحال، تلی، ایک مرض کا نام جس میں تلی بڑھ جاتی ہے
पित्र्य-(पु०) आबाई آبائی، باپ دادا کی۔
पिपासा-(पु०) प्यास پیاس۔
पिपासित-(पु०) तश्नः प्यासा تشنہ، پیاسا۔
पिपासु-(पु०) आरज़ूमंद, प्यासा آرزومند، پیاسا، پانی پینے کی خواہش کرنا
पित्त-(पु०) सफ़रा, तल्खा, ज़र्द रंग का कड़वा पानी जो पित्ते के अन्दर रहता है। صفراء، تلخا، زرد رنگ کا کڑوا پانی جو پتے کے اندر رہتا ہے۔
पित्ती-(स्त्री०) पित की ख़राबी, एक बीमारी जो खून के जोश से पैदा होती है। پت کی خرابی، ایک بیماری جو خون کے جوش سے پیدا ہوتی ہے۔
पिनपिनाना-(क्रि०) रोते वक़्त पिन–पिन की आवाज़ निकलना, रूक–रूक कर रोना روتے وقت پن پن کی آواز نکلنا، رُک رُک کر رُونا۔
पिरोना-(क्रि०) धागा डालना, एक साथ नत्थी करना دھاگا (تاگا) ڈالنا، ایک ساتھ نتھی کرنا۔
पिलपिला-(वि०) नर्म, मुलायम, पिचपिचा نرم، ملائم، پچپچا۔
पिलाना-(क्रि०) नोश कराना, पानी देना, जिस्म के अन्दर पहुंचाना, कोई पतली चीज़ पीने को देना نوش کرنا، پانی دینا، جسم کے اندر پہنچانا، کوئی پتلی چیز پینے کو دینا۔
पिल्ला-(पु०) कुत्ते का छोटा बच्चः کتے کا چھوٹا بچہ۔
पिपीलिका-(स्त्री०) चींटी چینٹی (چیونٹی)
पिष्ट-(पु०) पिसा हुआ پسا ہوا۔
पिशुन-(पु०) चुगलखोर چغل خور، ایک دوسرے کی بات اِدھر اُدھر کرنا
पिष्ट पेषण-(पु०) तकरारे–कलाम تکرارِ کلام، بحث مباحثہ۔
पिशाच-(पु०) ख़बीस, नापाक, गन्दा, बुरा शरीर बदबातिन, भूत خبیث، ناپاک، گندہ، بُرا، شریر، بدباطن، بدمعاش، بھوت۔
पिसना-(क्रि०) बुरी तरह दबाया जाना, पीसा जाना, रेज़ः रेज़ः होना بری طرح دبایا جانا، پیسا جانا، ریزہ ریزہ ہونا۔
पिसाई-(स्त्री०) पीसने का काम, पीसने की मज़दूरी پیسنے کا کام، پیسنے کی مزدوری۔
पिस्ता-(पु०) एक मशहूर मेवा, मेवा का पेड़ ایک مشہور میوہ، میوہ کا پیڑ۔
पिस्तौल-(स्त्री०) तमंचः, गोली, चलाने की छोटी बन्दूक़ طمنچہ، گولی چلانے کی چھوٹی بندوق۔
पिस्सू-(पु०) पिस्सू, पशः, मच्छर, खून चूसने वाला उड़ने वाला कीड़ा پسو، پشہ، مچھر، خون چوسنے والا اڑنے والا کیڑا۔
पीक-(स्त्री०) थूक, पान की रंगीन थूक تھوک، پان کا رنگین تھوک

पीकदान-(पु०) उगालदान, थूकने का बर्तन - اُگالدان، تھوکنے کا برتن

पीछा-(पु०) अक़ब, पीठ के तरफ़ का हिस्सः, पीछे–पीछे चलने वाला - عقب، پیٹھ کی طرف کا حصہ، پیچھے پیچھے چلنے والا۔

पीछे-(अ०) अक़ब, बाद, वास्ते पीछे - عقب، بعد، واسطے پیچھے۔

पीटना-(क्रि०) मारना, चोट लगाना, मातम करना, रोना, अपने जिस्म पर ज़ोर ज़ोर से मारना - مارنا، چوٹ لگانا، ماتم کرنا، رونا، اپنے جسم پر زور زور سے مارنا۔

पीठ-(स्त्री०) पुश्त, इदारः, मदद, सहारा, पनाह, पीछे - پشت، ادارہ، مدد، سہارا، پناہ، پیچھے۔

पीड़न-(पु०) तक्लीफ़ देना - تکلیف دینا۔

पीड़क-(पु०) तक्लीफ़ देह - تکلیف دہ۔

पीठिका-(स्त्री०) पीढ़ी, आसन - پیڑھی، آسن۔

पीठी-(स्त्री०) भीगी दाल को पीस कर तैयार किया गया - بھیگی دال کو پیس کر تیار کیا گیا۔

पीड़ा-(स्त्री०) दर्द, तक्लीफ़, दुख, दर्द ज़ेह - درد، تکلیف، دُکھ، درد زہ۔

पीड़ित-(वि०) दुखी, मुसीबत ज़दः - دُکھی، مصیبت زدہ۔

पीढ़ा-(पु०) कुर्सी नुमा खटोला - کرسی نما کھٹولہ۔

पीढ़ी-(स्त्री०) नस्ल, ख़ानदान का सिलसिलः, पुश्त, क़दामत - نسل، خاندان کا سلسلہ، پشت، قدامت۔

पीत-(वि०) पीला, ज़र्द, दोस्ती, प्यार - پیلا، زرد، دوستی، پیار۔

पीतल-(पु०) ताँबे और जस्ते के मेल से बनी मशहूर धात - تانبے اور جستے کے میل سے بنی مشہور دھات

पीतांबर-(पु०) ज़र्दपोश, पीतांबर, मर्दानी रेशमी धोती, ज़र्द कपड़ा - زرد پوش، پیتامبر، مردانی ریشمی دھوتی، زرد کپڑا۔

पीना-(क्रि०) नोश करना, शराब नोश करना, किसी पत्ली चीज़ का हलक़ के नीचे उतारना - نوش کرنا، شراب نوش کرنا، کسی پتلی چیز کا حلق کے نیچے اُتارنا۔

पीप-(स्त्री०) मवाद (फोड़े से पीप बहना) - مواد (پھوڑے سے پیپ کا بہنا)

पीपल-(पु०) पीपल एक मशहूर और सायादार दरख़्त - پیپل، ایک مشہور اور سایہ دار درخت۔

पीपा-(पु०) कनस्तर, लकड़ी या लोहे से बना बड़ा बर्तन - کنستر، لکڑی یا لوہے سے بنا بڑا برتن۔

पीर-(स्त्री०) दुख, दर्द, तक्लीफ़ - دُکھ، درد، تکلیف۔

पीला-(वि०) ज़र्द, पीला, केसरी, जाफ़रानी रंग - زرد، پیلا، کیسری، زعفرانی رنگ۔

पीलिया-(पु०) यरक़ान, एक बीमारी जिसमें आँखें और चेहरा ज़र्द हो जाता है - یرقان، ایک بیماری جس میں آنکھیں اور چہرہ زرد ہو جاتا ہے

पीसना-(क्रि०) रेज़ः रेज़ः करना, सफ़ूफ़ करना, कुचलना, दबाना, महीन करना - ریزہ ریزہ کرنا، سفوف کرنا، کچلنا، دبانا، مہین کرنا۔

पीहर-(पु०) मैका, माँ बाप का घर - میکہ، ماں باپ کا گھر۔

पुं-(पु०) मर्द, मुज़क्कर अल्फ़ाज़ - مرد، مذکر الفاظ۔

पुंड-(पु०) टीका, क़शफ़ः - ٹیکہ، کشفہ۔

पुंडरीक-(पु०) सफ़ेद कँवल (कमल) - سفید کنول (کمل)

पुंमैथुन-(पु०) इग़लाम - اغلام۔

पुंसंतति-(पु०) औलादे–नरीना - اولادِ نرینہ۔

पुंज-(पु०) अंबार, मजमूअः, ढेर - انبار، مجموعہ، ڈھیر۔

पुंलिंग-(पु०) मुज़क्कर, नर, मर्द - مذکر، نر، مرد۔

पुआल (पयाल)-(पु०) सूखी घास, फूस, पयाल - سوکھی گھاس، پھوس، پیال۔

पुकार-(स्त्री०) सदा, चीख़, आवाज़, फ़रयाद, बाँग - صدا، چیخ، آواز، فریاد، بانگ۔

पुकारना-(क्रि०) आवाज़ देना, चिल्लाना, पुकारना, बोलाना, ख़बर करना - آواز دینا، چلّانا، پکارنا، بولنا، بلانا، خبر کرنا۔

पुखराज-(पु०) ज़मुर्रद, एक क़िस्म का ज़र्द कीमती पत्थर - زمرّد، ایک قسم کا زرد قیمتی پتھر

पुचकारना-(क्रि०) चुमकारना, प्यार करना, तसल्ली देना - چمکارنا، پیار کرنا، تسلّی دینا۔

पुच्छलतारा-(पु०) दुमदार तारा - دُمدار تارہ۔

पुछल्ला-(पु०) दुम गज़ा, दुमदार - دُم گزا، دُمدار۔

पुजापा-(पु०) पूजने का सामान, चढ़ावे की चीज़, झगड़ा, मुसीबत - پوجنے کا سامان، چڑھاوے کی چیز، جھگڑا، مصیبت

पुजारी-(पु०) पूजने वाला, इबादत करने वाला, मुजाविर - پوجنے والا، عبادت کرنے والا، مجاور۔

पुट-(पु०) हल्के रंग में डुबाना, थोड़ी सी मिलावट, ख़ाली जगह - ہلکے رنگ میں ڈبانا، تھوڑی سی ملاوٹ، خالی جگہ۔

पुट्ठा-(पु०) चूतड़ के ऊपर का माँसल हिस्सा, सुरीन का ऊपरी हिस्सा - چوتڑ کے اوپر کا ماںسل حصہ، سُرین کا اوپری حصہ۔

पुड़िया-(स्त्री०) कागज़ की पोटली - کاغذ کی پوٹلی۔

पुण्य-(पु०) सवाब, नेकी - ثواب، نیکی۔

पुण्यस्थान-(पुण्यक्षेत्र) (पु०) मुक़द्दस मकाम - مقدس مقام، پاک وصاف جگہ۔

पुण्य तिथि-(पु०) तारीखे–वफ़ात - تاریخِ وفات۔

पुण्यवान (पुण्यात्मा)-(पु०) शरीफ़ुन्नफ्स - شریف النفس۔

पुतला-(पु०) मुजस्समः, तस्वीर, पैकट बुत, सनम, जिस्म - مجسمہ، تصویر، پیکٹ، بُت، صنم، جسم۔

पुतली-(स्त्री०) गुड़िया, आँख की स्याही, आँख का तिल - گڑیا، آنکھ کی سیاہی، آنکھ کا تل۔

पुताई-(स्त्री०) पोतना, पोतने की मज़्दूरी - پوتنا، پوتنے کی مزدوری۔

पुत्र-(पु०) बेटा, ख़ल्फ़, लड़का بیٹا، خلف، لڑکا۔
पुत्रवती-(स्त्री०) बेटेवाली माँ بیٹے والی ماں۔
पुत्रवधू-(स्त्री०) बेटे की बीवी بیٹے کی بیوی۔
पुत्री-(स्त्री०) बेटी بیٹی۔
पुदीना (पोदीना)-(पु०) पोदीनः, एक क़िस्म की तेज़ ख़ुश्बूदार पत्ती پودینہ، ایک قسم کی تیز خوشبودار پتی۔
पुनः-(अ०) दुबारः, बार–बार دوبارہ، بار بار۔
पुनः पुनः-(अ०) बार–बार بار بار۔
पुनः करण-(पु०) दोहराना, तज्दीद دوہرانا، تجدید۔
पुनः प्राप्ति-(पु०) दोबारा हासिल होना دوبارہ حاصل ہونا۔
पुनः श्रवण-(पु०) समाअते–सानी سماعتِ ثانی۔
पुनः संगठन-(पु०) तंज़ीमे–जदीद تنظیم جدید۔
पुनर्मुद्रण-(पु०) तब्अ–ए–सानी طبع ثانی۔
पुनरारंभ-(पु०) दोबारा शुरू होना دوبارہ شروع ہونا۔
पुनरावर्तन-(पु०) वापस आना واپس آنا۔
पुनारासीन-(पु०) दोबारा ओहदः पर फ़ाएज़ होना دوبارہ عہدہ پر فائز ہونا۔
पुनरुक्ति-(पु०) तकरारे–कलाम تکرارِ کلام، بحث مباحثہ۔
पुनरुद्धार-(पु०) अज़ सरे नौ तअमीर तज्दीद از سرِ نو تعمیر تجدید، دوبارہ نئے سرے سے کسی چیز کو بنانا۔
पुनर्ग्रहण-(पु०) दोबारा ओहदा कुबूल करना دوبارہ عہدہ قبول کرنا۔
पुनर्घटन-(पु०) अज़ सरे नौ तख़लीफ तजदीद از سرِ نو تخلیق تجدید، دوبارہ نئے سرے سے کسی چیز کو بنانا۔
पुनर्निर्माण-(पु०) दोबारा तअमीर دوبارہ تعمیر۔
पुनरावृत्ति-(स्त्री०) तकरार, बार–बार कहना, दुहराना, बहेस تکرار، بار بار کہنا، دہرانا، بحث۔
पुनरीक्षण-(पु०) नज़रे–सानी, दोबारः देखना نظرِ ثانی، دوبارہ دیکھنا۔
पुनर्वाद-(पु०) अपील اپیل، گذارش۔
पुनर्वाद अनुबोधक-(पु०) अपील, मेमोरेन्डम اپیل میمورنڈم۔
पुनर्वादी-(पु०) अपील कुनिन्दः اپیل کنندہ۔
पुनर्वासन-(पु०) नौआबादकारी نو آبادکاری۔
पुनर्वासनमंत्री-(पु०) वज़ीरे बहालियात, वज़ीरे नौआबादकारी وزیر بحالیات، وزیر نو آبادکاری۔
पुनर्विचार-(नि०) तजवीज़े–सानी, दोबारा ग़ौर تجویزِ ثانی، دوبارہ غور۔
पुनर्विचार निवेदन (पुनर्विचार अनुबोधक)-(पु०) याद देहानी अपील یاد دہانی اپیل۔
पुनर्विधान-(पु०) अज़ सरे नौ तख़लीक़ो–तअमीर از سرِ نو تخلیق و تعمیر۔
पुनर्विधायन-(पु०) तज्दीदे–आईन, किसी आईन को हजफो–इजाफ़ः के साथ दोबारा मुरत्तब करना تجدیدِ آئین، کسی آئین کو حذف و اضافہ کے ساتھ دوبارہ مرتب کرنا۔
पुनर्विधायित-(पु०) अज़ सरे नौ मुरत्तब, शुदः आईन از سرِ نو مرتب شدہ آئین۔
पुनर्विवाह-(पु०) निकाहे–सानी نکاحِ ثانی، دوبارہ نکاح کرنا۔
पुनरागमन-(क्रि०) दोबारा आना, वापसी دوبارہ آنا، واپسی۔
पुन्नाग-(पु०) सफ़ेद कँवल (कमल) سفید کنول (کمل)
पुनर्सस्थापन (पुनर्स्थापन)-(पु०) कयामे–जदीद قیامِ جدید۔
पुरः दत्त-(पु०) फ़ीस, महसूल वग़ैरह पेशगी दिया हुआ فیس، محصول وغیرہ پیشگی دیا ہوا۔
पुरःदान-(पु०) फ़ीस, महसूल वग़ैरह पेशगी देना فیس، محصول وغیرہ پیشگی دینا۔
पुरःसंगी-(पु०) साबिक़ मुआविन سابق معاون۔
पुरःसर-(पु०) पेश रौ, शरीक, साथी پیش رو، شریک، ساتھی۔
पुरभाग रक्षक-(पु०) सब इंस्पेक्टर, पुलिस سب انسپکٹر پولیس۔
पुरचरण-(पु०) पेश बन्दी پیش بندی۔
पुरस्कृत-(पु०) इनाम याफ़्तः انعام یافتہ۔
पुरातत्व विभाग-(पु०) मुहकमः–ए–आसारे क़दीमः محکمۂ آثارِ قدیمہ۔
पुरातत्वान्वेषण-(पु०) तहक़ीक़ाते–आसारे–क़दीमः تحقیقاتِ آثارِ قدیمہ۔
पुरालिपि-(पु०) क़दीम रसमुलखत قدیم رسم الخط۔
पुरावृत्त-(पु०) क़दीम हालात قدیم حالات۔
पुरोगामी-(पु०) क़ाएद, पेशरौ قائد، پیش رو۔
पुरुषानुक्रम-(पु०) सिलसिलः–ए–नसब आबाई, मरासिमो–ख़्यात سلسلۂ نسب، آبائی، مراسم و خیاط۔
पुरुषानुक्रमिक-(पु०) नसबी نسبی۔
पुरुषार्थी-(पु०) बहादुर, जरी بہادر، جری۔
पुलकित-(पु०) शादमाँ, मसरूर شادماں، مسرور۔
पुलिन-(पु०) साहिल ساحل۔
पुष्कर-(पु०) कँवल, तालाब کنول، تالاب۔
पुष्करणी-(पु०) छोटा तालाब چھوٹا تالاب۔
पुष्टिकर (पुष्टिकारक)-(पु०) मुक़व्वी, मुक़व्वी बाह مقوی، طاقت مقوی باہ۔ طاقتِ مردانگی۔
पुष्पवाटिका-(स्त्री०) बाग़ीचः, गुलशन باغیچہ، گلشن۔
पुष्पवृष्टि-(पु०) फूलों की बारिश पھولوں کی بارش۔
पुष्पित–(पु०) फूला हुआ پھولا ہوا۔
पुष्य-(पु०) कूवत, परवरिश करना قوت، پرورش کرنا۔

पुस्तकालयाध्यक्ष-(पु०) सद्रे–कुतुब ख़ानः صدرِ کتب خانہ

पुहुप-(पु०) फूल پھول۔

पुनरुस्थान-(पु०) अहया, ज़िन्दः लोग, फिर से उठना, जदीद, तरक़्क़ी احیا، زندہ لوگ، پھر سے اُٹھنا، جدید، ترقی۔

पुनर्ग्रहणाधिकार-(पु०) हक़े–बाज़याफ़्त حقِ بازیافت۔

पुनर्जन्म-(पु०) तनासुख़, तनासुख़े–अर्वाह, تناسخ، تناسخِ ارواح

पुर्नजीवन-(पु०) हयाते सानी حیاتِ ثانی۔

पुनर्वास-(पु०) बहाली, आबाद करना, फिर से बसाना, फ़रहत, ताज़गी بحالی، آباد کرنا، پھر سے بسانا، فرحت، تازگی۔

पुनीत-(वि०) पाक, नेक, साफ, बेगुनाह, मुक़द्दस پاک، نیک، صاف، بے گناہ، مقدس

पुर-(पु०) कस्बः, पुर्वा, शहर, घर, आलम, अटारी कोठा قصبہ، پُروا، شہر، گھر، عالم، اٹاری، کوٹھا۔

पुरखा-(पु०) सल्फ़ (अस्लाफ़) बड़े बूढ़े बाप दादा, नेक लोग سلف (اسلاف) بڑے بوڑھے باپ دادا، نیک لوگ۔

पुरजा (पुर्जा)-(पु०) पुर्ज़ः, उज़्व, किसी मशीन का छोटा हिस्सा پُرزہ، عضو، کسی مشین کا چھوٹا حصہ۔

पुरवाई-(स्त्री०) पुरवा, पूरब से आने वाली हवा, बादे मश्रिक़ پُروا، پورب سے آنیوالی ہوا، بادِ مشرق۔

पुरस्कार-(पु०) इनआम, तोहफ़ः, बख़शिश, बदला انعام، تحفہ، بخشش، بدلہ۔

पुराण-(पु०) पुरान, पुराना, क़दीम پُران، پُرانا، قدیم۔

पुरातत्व-(पु०) असरियात, कदीमयात, अतीकयात اثریات، قدیمیات، عتیقیات۔

पुरातन-(वि०) अतीक़, क़दीम, पुराना, सबसे पहले का عتیق، قدیم، پُرانا، سب سے پہلے کا۔

पुराना-(वि०) पुराना, क़दीम, पारीनः मुद्दत का, कुहनः پُرانا، قدیم، پارینہ، مدت کا، کہنہ۔

पुरुष-(पु०) मर्द, नर, आदमी, बशर, शौहर مرد، نر، آدمی، بشر، شوہر۔

पुरुषार्थ-(पु०) मर्दुमी, मर्दी, मर्दान्गी, बहादुरी, दिलेरी مردمی، مردی، مردانگی، بہادری، دلیری۔

पुरोहित-(पु०) पुरोहित, पंडित जो पूजा पाठ या शादी ओर मौत की रस्म अदा करता है। پُروہت، پنڈت جو پوجا پاٹھ یا شادی اور موت کی رسم ادا کرتا ہے

पुल-(पु०) पुल नदी नाले खाई से पार करने का बनाया हुआ रास्तः बन्द, पुशतः پُل، ندی نالے کھائی سے پار کرنے کا بنایا ہوا راستہ بند، پُشتہ۔

पुलक-(पु०) रोंगटे खड़े होना, सहम्ना, डरना, काँपना رونگٹے کھڑے ہونا، سہمنا، ڈرنا، کانپنا۔

पुलटिस-(स्त्री०) लेप, फोड़ा, पकाने की दवा जो पका कर लगाई जाये لیپ، پھوڑا پکانے کی دوا جو پکا کر لگائی جائے۔

पुलाव-(पु०) गोश्त और मसालः और घी में पका हुआ चावल گوشت اور مسالہ اور گھی میں پکا ہوا چاول، بریانی۔

पुलिंदा-(पु०) पुलिंदः, बन्डल, पैकेट कागज़ और कपड़ों की बँधी गठरी پُلندہ، بنڈل، پیکٹ، کاغذ اور کپڑوں کی بندھی گٹھری۔

पुलिया-(स्त्री०) छोटा पुल چھوٹا پُل۔

पुलिस-(स्त्री०) मुहक्मः, अमने आम्मः, थाने के मुलाज़मीन محکمہ امنِ عامہ، تھانے کے ملازمین۔

पुश्त-(स्त्री०) पीठ, कमर, नस्ल, ख़ानदान پیٹھ، کمر، نسل، خاندان۔

पुश्ता-(पु०) पुश्तः, मिट्टी का ढेर, टीला, वह चमड़ा या कपड़ा जिससे किताब की पुश्त के पीठे जोड़े जाते हैं। پُشتہ، مٹی کا ڈھیر، ٹیلا، وہ چمڑہ یا کپڑا جس سے کتاب کی پشت کے پیٹھے جوڑے جاتے ہیں۔

पुष्ट-(वि०) तवाना, मज़बूत, पायदार, ताक़त बख़्श, ज़ोर आवर توانا، مضبوط، پائدار، طاقت بخش، زور آور۔

पुष्टिकरण-(पु०) तौसीक़, ताईद, मज़बूती, मजबूत करना, तस्दीक़ توثیق، تائید، مضبوطی، مضبوط کرنا، تصدیق۔

पुष्प-(पु०) गुल, फूल گُل، پھول۔

पुष्पांजलि-(स्त्री०) मुश्ते–गुल, फूलों से भरी हथेली مُشتِ گُل، پھولوں سے بھری ہتھیلی۔

पुस्तक-(स्त्री०) किताब کتاب۔

पुस्तकालय-(पु०) कुतुबखानः, लाइब्रेरी, किताब घर کتب خانہ، لائبریری، کتاب گھر۔

पुस्तिका-(स्त्री०) किताबचः, छोटी सी किताब, रेसालः کتابچہ، چھوٹی سی کتاب، رسالہ۔

पूँछ-(स्त्री०) दुम دُم۔

पूजक-(पु०) आबिद عابد، پرہیزگار، عبادت گذار۔

पूजन-(पु०) पूजा, परस्तिश پوجا، پرستش، عبادت۔

पूजित-(पु०) मअ़बूद معبود، عبادت کے لائق، خُدا۔

पूज्यवाद-(पु०) निहायत मोहतरम जिसके पाँव पूजा के लायक़ हों। نہایت محترم، جس کے پاؤں پوجا کے لائق ہو۔

पूंजी-(स्त्री०) सर्मायः, पूंजी, माल, दौलत, पस्माँदः, अस्ल ज़र سرمایہ، پونجی، مال، دولت، پسماندہ، اصل زر۔

पूंजीपति-(पु०) सर्मायःदार, मालदार दौलतमन्द سرمایہ دار، مالدار، دولتمند۔

पूंजीवाद-(पु०) सर्मायःदारी, अस्ल शाही, ऊसूले सर्मायःदारी سرمایہ داری، اصل شاہی، اُصولِ سرمایہ داری۔

पूआ-(पु०) गुलगुला, पकौड़ा گلگلا، پکوڑا۔

पूछताछ-(स्त्री०) मालूमात, तहक़ीक़, معلومات، تحقیق،

तफ़्तीश, दरयाफ़्त किया जाना تفتیش، دریافت کیا جانا۔
पूछना-(क्रि०) दर्याफ़्यत करना, तलाश करना, छानबीन करना, मालूम करना, करना, जवाब चाहना دریافت کرنا، تلاش کرنا، چھان بین کرنا، معلوم کرنا، جواب چاہنا، خبرگیری رکھنا۔
पूजना-(क्रि०) परस्तिश करना, इबादत करना, बन्दगी करना پرستش کرنا، عبادت کرنا، بندگی کرنا۔
पूजनीय-(वि०) लाइके–परस्तीदनी या परस्तिश لائق پرستیدنی یا پرستش۔
पूजा-(स्त्री०) परस्तिश, इबादत, बन्दगी, ख़िदमत پرستش، عبادت، بندگی، خدمت۔
पूज्य-(वि०) क़ाबिले–परस्तिश, इज़्ज़त, बुर्ज़ुग قابل پرستش، عزت، بزرگ۔
पूत-(पु०) ख़ल्फ़, बेटा خلف، بیٹا۔
पूनो-(स्त्री०) चौदहवीं रात की चाँदनी چودھویں رات کی چاندنی۔
परित-(पु०) लब्रेज़, मअ़मूर لبریز، معمور۔
पूनी-(स्त्री०) मिक्दारे क़लील, ज़रासी, रूई की जोफ़दार बत्ती जो कातने की गरज़ से बनाई जाती है। مقدار قلیل، ذراسی، روئی کی جوف دار بتی جو کاتنے کی غرض سے بنائی جاتی ہے۔
पूरक-(वि०) तक्मिलः, ज़मीमः, जो अस्ल मज़्मून को मोकम्मल कर दे تکمیلہ، ضمیمہ، جو اصل مضمون کو مکمل کر دے۔
पूरब (पूर्व)-(पु०) पूरब, मश्रिक़, सूरज निकल्ने की सम्त, दरयाऐ गंगा का मश्रिक़ी इलाक़ः پورب، مشرق، سورج نکلنے کی سمت، دریائے گنگا کا مشرقی علاقہ۔
पूरा-(वि०) कामिल, तमाम, मोकम्मल, बालिग़ کامل، تمام، مکمل، بالغ۔
पूरी (पूड़ी)-(स्त्री०) पूड़ी, तली हुई रोटी, तमाम, सारी, कामिल پوڑی، تلی ہوئی روٹی، تمام، ساری، کامل۔
पूर्ण-(वि०) तमाम, मुकम्मल, कामिल, पुर تمام، مکمل، کامل، پُر۔
पूर्णकाम-(क्रि०) सेर, बे ख़्वाहिश कामयाब, तमन्ना سیر، بے خواہش کامیاب، تمنا۔
पूर्णतः-(पु०) कामिलन, पूरे तौर पर کاملاً، پورے طور پر۔
पूर्ण विवरण-(पु०) कामिल तफ़सील کامل، تفصیل۔
पूर्णभूत-(पु०) माज़ी बईद ماضی بعید، (گذرے ہوئے زمانے سے الگ۔)
पूर्णायु-(पु०) पूरी उम्र پوری عمر۔
पूर्णकालकि-(वि०) कुलवक़्ती, हमःवक़्ती کل وقتی، ہمہ وقتی۔
पूर्णमासी-(स्त्री०) पहले पाख की आख़िरी तारीख़ پہلے پاکھ کی آخری تاریخ۔
पूर्णाहुति-(स्त्री०) मुकम्मल क़ुर्बानी مکمل قربانی۔
पूर्णिमा-(स्त्री०) शबे चहारदहुम, चाँद की चौदहवीं रात شب چہاردہم، چاند کی چودھویں رات۔

पूर्त-(पु०) परवरिश, तअ़मीर پرورش، تعمیر۔
पूर्तविभाग-(पु०) महकमः–ए–तअ़मीर محکمۂ تعمیر۔
पूर्तिअधिकारी-(पु०) सप्लाई आफ़ीसर, रसद अफ़्सर سپلائی آفیسر، رسد افسر۔
पूर्ति-(स्त्री०) तकमील, पूरा करना, अन्जाम देना, तमाम करना تکمیل، پورا کرنا، انجام دینا، تمام کرنا۔
पूर्तिविभाग-(स्त्री०) महकमः–रसद محکمۂ رسد۔
पूर्ति समारोह-(स्त्री०) जलसः–ए–तक्मील جلسۂ تکمیل۔
पूर्व-(वि०) क़ब्ल, पहले, जो सबसे आगे हो, सब से पहले होने वाला قبل، پہلے، جو سب سے آگے ہو، سب سے پہلے ہونے والا۔
पूर्वक-(पु०) के साथ کے ساتھ۔
पूर्व कथित-(पु०) साबिक़ुज़्ज़िक्र سابق الذکر۔
पूर्वकालिक क्रिया-(पु०) अमले–माज़ी عمل ماضی۔
पूर्व-गामी वर्ष-(पु०) साले–गुज़श्तः سال گذشتہ۔
पूर्व दत्त-(पु०) पेशगी दिया हुआ پیشگی دیا ہوا۔
पूर्व दान-(पु०) पेश्गी देना پیشگی دینا۔
पूर्व पक्ष-(पु०) अंदेशः, इल्ज़ाम, दावा اندیشہ، الزام، دعویٰ۔
पूर्व रूप-(पु०) साबिक़ शक्ल, ख़ाका سابق شکل، خاکہ۔
पूर्व पक्षी-(पु०) मुद्दई مدعی، (دعویٰ کرنے والا)
पूर्व लेख-(पु०) हुन्डी, दस्तः, मुसव्वदः, चेक ہنڈی، دستہ، مسودہ، چیک۔
पूर्व सेवा वेतन-(पु०) 'पेन्शन' پنشن۔
पूर्वाधिकारी-(पु०) साबिक अफ़्सर سابق افسر۔
पूर्वानुराग-(पु०) ग़ाएबानः, इब्तिदाई मुहब्बत غائبانہ، ابتدائی محبت۔
पूर्वार्द्ध-(पु०) शुरु का निस्फ़ हिस्सा شروع کا نصف حصہ۔
पूर्वाह्न-(पु०) दिन का निस्फ़ हिस्सा दن کا نصف حصہ۔
पूर्वी-(पु०) मश्रिक़ी مشرقی۔
पूर्वोत्त-(पु०) साबिक़ुज़्ज़िक्र سابق الذکر۔
पूर्वज-(पु०) सलफ़, पहले या अगले ज़माने के लोग, बड़े बुज़ुर्ग سلف، پہلے یا اگلے زمانے کے لوگ، بڑے بزرگ۔
पूर्ववत्-(अ०) हस्बे–साबिक़, पहले की तरह, ज्यों का त्यों حسب سابق، پہلے کی طرح، جیوں کا تیوں
पूर्ववर्ती-(वि०) पेश्गी, पहले रहने वाला, पहले होने वाला پیشگی، پہلے رہنے والا، پہلے ہونے والا۔
पूर्वानुमान-(पु०) पेश्क़ियासी, पहले से अन्दाजः लगाना پیش قیاسی، پہلے سے اندازہ لگانا (قیاس آرائی)
पूर्वाभ्यास-(पु०) मश्क़, महारत, बार–बार مشق، مہارت، بار بار،

लिखना, या कोई काम करना — لکھنا، یا کوئی کام کرنا۔

पूर्वाह्न-(पु०) कब्ले–दोपहर, दिन का पहला हिस्सः — قبل دوپہر، دن کا پہلا حصہ۔

पूस-(पु०) हिन्दी के दसवें महीने का नाम (पूस) — ہندی کے دسویں مہینے کا نام (پوس)

पृथक-(वि०) जुदा, अलाहिदः, अलग, तन्हा, अनोखा — جُدا، علیحدہ، الگ، تنہا، انوکھا۔

पृथ्वी-(स्त्री०) ज़मीन, अर्ज़, खुश्की — زمین، اَرض، خُشکی۔

पृष्ठ-(पु०) सफ्हः, वरक़ के एक तरफ़ का हिस्सः — صفحہ، ورق کے ایک طرف کا حصہ۔

पृष्ठभूमि-(स्त्री०) पसमंज़र, पिछला हिस्सः, पाईन — پس منظر، پچھلا حصہ، پائین - پیندہ، نیچے کا حصہ۔

पृष्ठांकन-(पु०) सफ्ह:बंदी — صفحہ بندی

पृच्छक-(पु०) मुसतफ़्सिर — مستفسر، محقق، پوچھنے والا۔

पृथक निर्वाचन-(पु०) जुदागानः इन्तेख़ाब — جداگانہ، انصاف۔

पृथककरण-(पु०) अलाहिदा करना, तफ़रीक़ — علیحدہ کرنا، تفریق۔

पृथक्ता-(स्त्री०) अलाहिदगी — علیحدگی۔

पृथु, पृथुल-(पु०) वसीअ, अज़ीम, माहिर बेशुमार — وسیع، عظیم، ماہر، بے شمار

पृथ्वीघर-(पु०) पहाड़ — پہاڑ۔

पृष्ठ पोषक-(पु०) पुश्त पनाह, मददगार — پشت پناہ، مددگار۔

पेंग-(स्त्री०) झूले का लम्बा झोंक, झूले की रस्सी, एक क़िस्म की जड़ — جھولے کا لمبا جھونک، جھولے کی رسّی، ایک قسم کی جڑ۔

पेंच-(स्त्री०) पेच, बल, लपेट, चूडी, पुर्ज़ः, वह कील जो चूड़ीदार हो — پیچ، بَل، لپیٹ، چوڑی، پُرزہ، وہ کیل جو چوڑی دار ہو۔

पेंदा (पेंदी)-(पु०) बर्तन का निचला हिस्सा, किसी चीज़ के निचे का हिस्सा — برتن کا نچلا حصہ، کسی چیز کے نیچے کا حصہ۔

पेंशन-(स्त्री०) वज़ीफ़ः, पेनशन — وظیفہ، پنشن۔

पेंशनभोगी-(पु०) पेनशनर, वजीफ़ःयाफ़्तः, वज़ीफ़ः पाने वाला या वज़ीफ़ः लेने वाला — پنشن پانے والا، پنشنر، وظیفہ یافتہ، وظیفہ پانیوالا یا وظیفہ لینے والا۔

पेचकश-(पु०) पेच खोलने का आलः — پیچ کھولنے کا آلہ۔

पेचिश-(स्त्री०) मरोड़, दर्द होकर पाखाना या आँव आना — مروڑ، درد ہو کر پاخانہ یا آنوں کا آنا۔

पेचीदा-(वि०) पेचीदः, मुश्किल, दिक़्क़त तलब, चक्करदार, उलझन वाला — پیچیدہ، مشکل، دقت طلب، چکردار، الجھن والا،

पेट-(पु०) पेट, शिकम, जो छाती के नीचे और पेड़ू के ऊपर रहता है, रहम, बच्चादानी, हमल — پیٹ، شکم، جو چھاتی کے نیچے پیڑو (ناف) کے اوپر رہتا ہے، رحم، بچہ دانی۔ حمل

पेटी-(स्त्री०) कमरबंद, पेटी, सन्दूकची — کمربند، پیٹی، صندوقچی

पेटू-(वि०) पेटू, बिस्यारखो़र, बहुत खाने वाला — پیٹو، بسیار خور، بہت زیادہ کھانے والا۔

पेठा-(पु०) सफ़ेद कुम्हड़े की मिठाई (पेठा) — سفید کمہڑے کی مٹھائی (پیٹھا)

पेड़-(पु०) पेड़, दरख़्त, शजर, पौधा — پیڑ، درخت، شجر، پودا

पेड़ा-(पु०) पेड़ा, एक क़िस्म की मिठाई — پیڑا، ایک قسم کی مٹھائی۔

पेडू-(पु०) पेड़ू, आनः, नाफ़ से नीचे का हिस्सा — پیڑو، عانہ، ناف سے نیچے کا حصہ۔

पेय-(पु०) ग़ल्लः, पानी, जो पीने लायक़ हो, पीने वाली चीज़, पीने का पानी — غلّہ، پانی، جو پینے لائق ہو، پینے والی چیز، پینے کا پانی۔

पेरना (पेलना)-(क्रि०) पेरना, कोल्हू में पीसना, तेल निकालना, रस निकालना, दबाकर ढकेलकर घुसाना, धक्का देना, ढकेलना — پیرنا، کولہو میں پیسنا، تیل نکالنا، رس نکالنا، دباکر، ڈھکیل کر گھسانا، دھکا دینا، ڈھکیلنا۔

पेश-(अ०) आगे, सामने, पहले — آگے، سامنے، پہلے۔

पेशल-(पु०) दिलकश, माहिर, पुरफ़रेब — دلکش، ماہر، پُرفریب۔

पेषण-(पु०) पीसना — پیسنا، گھسنا۔

पैत्रिक-(पु०) आबाई, मौरूसी, ख़ानदानी — آبائی، موروثی، خاندانی۔

पैशाचिका-(पु०) शैतानी, आसेबी — شیطانی، آسیبی، آسیب زدہ۔

पेशकार-(पु०) मददगार, नायब, पेश करने वाला आदमी, मैनेजर — مددگار، نائب، پیش کرنیوالا آدمی، مینیجر۔

पेशगी-(स्त्री०) वह रक्म जो काम से पहले दी जाये, चीज़ खरीदने से पहले उसकी क़ीमत का कुछ अदा करना — وہ رقم جو کام سے پہلے دی جائے، چیز خریدنے سے پہلے اُسکی قیمت کا کچھ ادا کرنا۔

पेशा-(पु०) हुनर, फ़न, काम, रोज़गार — ہُنر، فن، کام، روزگار۔

पेशाब-(पु०) पेशाब, मूत, क़ारूरः — پیشاب، موت، قارورہ۔

पेशी-(स्त्री०) हुज़ूरी, मुक़दमे की सुनने की तारीख़, वकील, मुख़्तार की फ़ीस — حضوری، مقدمے کی سُننے کی تاریخ، وکیل کا محنتانہ مختار کی فیس۔

पैंठ-(स्त्री०) बाज़ार, आठवीं रोज़ का बाज़ार, हाट, छोटी दुकान — بازار، آٹھویں روز کا بازار، ہاٹ، چھوٹی دوکان۔

पैंतरा (पैतरा)-(पु०) चालाकी से भरी हुई कोई चाल, पैर का निशान — چالاکی سے بھری ہوئی کوئی چال، پیر کا نشان۔

पैंतालीस (पेंतालीस)-(वि०) पैंतालीस, चालिस और पांच, ४५ — پینتالیس، چالیس اور پانچ، ۴۵۔

पैंतीस-(वि०) पैंतीस, तीस और पांच, ३५ — پینتیس، تیس اور پانچ ۳۵۔

पैंसठ-(वि०) पैंसठ, साठ और पांच, ६५ — پینسٹھ، ساٹھ اور پانچ ۶۵۔

पैगंबर-(पु०) सफ़ीर, ऐलची, पैग़ाम पहुचाने वाला, ख़ुदा का पैग़ाम सुनाने वाला, पेशवाये दीन سفیر، ایلچی، پیغام پہنچانیوالا خدا کا پیغام سُنانے والا، پیشوائے دین، دین کی سچی راہ دکھانے اور بے چلنے والا

पैठ-(स्त्री०) दख़्ल, रसाई, पहुँच دخل، رسائی، پہنچ -

पैड़ी-(स्त्री०) मकान की सीढ़ी या ज़ीनः مکان کی سیڑھی یا زینہ -

पैतृक-(वि०) पिद्री, पुश्तैनी, पुरखों का - پدری، پشتینی، پرکھوں کا -

पैदल-(वि०) पियादः, वह आदमी जो सवार ना हो, शतरंज का मुहरः जो एक घर सीधा चलता है और आड़ा मारता है। پیادہ، وہ آدمی جو سوار نہ ہو، شطرنج کا مہرہ جو ایک سیدھا چلتا ہے اور آڑا مارتا ہے

पैदाइश-(स्त्री०) जन्म, खिलक़त, विलादत - جنم، خلقت، ولادت -

पैदा करना-(क्रि०) ज़ाहिर करना, कमाई करना, ईजाद करना, जन्ना ظاہر کرنا، کمائی کرنا، ایجاد کرنا، جننا -

पैदावार-(स्त्री०) माहस्ल, ज़राअ़त व सनअ़त का हासिल, वह चीज़, जो खेत में उगे या कारख़ाने में बनाया जाये। ماحصل، زراعت و صنعت کا حاصل ہونا، وہ چیز جو کھیت میں اُگے یا کارخانہ میں بنایا جائے -

पैना-(वि०) तेज़, नोकीला تیز، نوکیلا

पैबंद-(पु०) पैवंद, जोड़, बन्दिश, मुनास्बत पیوند، جوڑ، بندش، مناسبت

पैमाइश-(स्त्री०) नाप, ज़मीन का नाप ناپ، زمین کا ناپ -

पैमाना-(पु०) पैमानः, गिलास, नापने का आलः, तराज़ू پیمانہ، گلاس، ناپنے کا آلہ، ترازو -

पैर-(पु०) क़दम, पाँव, सुराग़, खोज قدم، پاؤں، سراغ، کھوج -

पैरवी-(स्त्री०) तक्लीद, किसी के क़दम ब क़दम चलना, फरमाँब दारी, इताअ़त تقلید، کسی کے قدم بہ قدم چلنا، فرمانبرداری، اطاعت -

पैसा-(पु०) पैसः, मालो-ज़र, दौलत, रूपये का सवाँ हिस्सा پیسہ، مال و زر، دولت، روپے کا سوواں حصہ -

पोंगल-(पु०) बाँस की नली, ना-समझ, बेवक़ूफ़ بانس کی نلی، ناسمجھ، بے وقوف -

पोंगा-(वि०) अहमक़, बेवक़ूफ़, निकम्मा, खोखला, बेकाम احمق، بیوقوف، نکما، کھوکھلا، بے کام

पोंछना-(क्रि०) साफ़ करना, कपड़े से नमी सोखना صاف کرنا، کپڑے سے نمی سوکھانا -

पोखर (पोखरा)-(पु०) तालाब تالاب، گڈھی -

पोटली-(स्त्री०) बुक़चः, छोटी थैली, छोटी गठरी بقچہ، چھوٹی تھیلی، چھوٹی گٹھری یا ٹیکی، پوٹلی -

पोटास (पोटाश)-(पु०) पोटास, कारबन और आक्सीजन से मिलकर बना हुआ پوٹاس، کاربن اور آکسیجن سے مل کر بنا ہوا -

पोत-(पु०) जहाज़ جہاز -

पोतजलावतरण-(पु०) जहाज़ पानी में उतारना جہاز پانی میں اُتارنا -

पोत स्तंभ-(पु०) जहाज़ का लंगर جہاز کا لنگر -

पोत स्थान-(पु०) बंदरगाह بندرگاہ -

पोत स्थान अधिकारी-(पु०) बंदरगाह अफ्सर بندرگاہ افسر -

पोत विश्राम-(पु०) जहाज़ी मुस्तक़र, हार्बर جہازی مستقر، ہاربر -

पोतना-(क्रि०) लेप करना, लगाना, छिपाना لیپ کرنا، لگانا، چھپانا -

पोता-(पु०) पोता, नबीरः, बेटे का बेटा - پوتا، نبیرہ، بیٹے کا بیٹا -

पोथी-(स्त्री०) किताब کتاب - پستک -

पोपला-(वि०) बे दाँत का, जिस के दाँत गिर पड़ें हों بے دانت کا، جس کے دانت گر پڑے ہوں -

पोर-(पु०) बंदे-अंगुश्त, उँगली का जोड़ بندِ انگشت، انگلی کا جوڑ

पोल-(स्त्री०) खोखलापन, ख़ला, जोफ کھوکھلاپن، خلاء، ضعف،

पोला-(वि०) पोला, खोखला, मुजव्वफ़, खाली, नर्म, नाज़ुक پولا، کھوکھلا، مجوف، خالی، نرم، نازک -

पोशाक-(स्त्री०) लेबास, पहनने के कपड़े لباس، پہننے کے کپڑے -

पोषक-(पु०) मुरब्बी, तग़ज़ियः, हयातीन مربی، تغذیہ، حیاتین

पोषण-(पु०) परवरिश, तौसीक़, ताईद پرورش، توثیق، تائید -

पोस्त-(पु०) खाल, छिलका जिल्द, चमड़ा کھال، چھلکا، جلد، چمڑا -

पोस्ता-(पु०) कोकिनार, ख़शख़ाश کوکنار، خشخاش -

पोस्ती-(वि०) अफ़ीमची, सुस्त, काहिल आदमी افیمچی، سست، کاہل آدمی

पोष्य-(पु०) नौकर نوکر -

पोण्य पुत्र-(पु०) गोद लिया बेटा گود لیا بیٹا -

पौत्र-(पु०) पोता پوتا، بیٹے کا بیٹا -

पौत्री-(स्त्री०) पोती پوتی، بیٹے کی بیٹی -

पौर-(पु०) शहर से मुतअल्लिक़ شہر سے متعلق -

पौरजन-(पु०) शहरी شہری -

पौरसंघ-(पु०) म्युनिसपिल, कारपोरेशन میونسپل کارپوریشن -

पौरषेय-(पु०) इंन्सानी انسانی -

पौद-(पु०) नस्ल, औलाद ख़ानदान نسل، اولاد، خاندان -

पौना-(पु०) तीन चौथाई, पौन تین چوتھائی، پون

पौराणिक-(वि०) पुरान से मुतअ़ल्लिक़, हिन्दुओं के मज़हबी किताबों में लिखा हुआ پران سے متعلق، ہندوؤں کے مذہبی کتابوں میں لکھا ہوا -

पौरुष-(पु०) मर्दुमी, मर्दांगी, क़ुव्वत, जहद مردمی، مردانگی، قوت، جہد -

पौश (पूस)-(पु०) पूस, हिन्दी महीने का नाम پوس، ہندی مہینے کا نام چاند کا نواں مہینہ، سردی کے شباب کا مہینہ

पौष्टिक-(वि०) मुक़व्वी, तग़्ज़ियाती مقوی، تغذیاتی

प्याऊ-(पु०) सबील, पानी पीने की जगह سبیل، پانی پینے کی جگہ

प्याज-(पु०) एक मश्हूर छोटा पौदा जिसमें गुच्छे के शक्ल में सफ़ेद फूल लगता है (कंद) ایک مشہور چھوٹا پودا، جس میں گچھے کی شکل میں سفید پھول لگتا ہے۔ (کند)

प्यादा-(पु०) पैदल चलने वाला आदमी, पैदल चलने वाली फौज, प्यादः پیدل چلنے والا آدمی، پیدل چلنے والی فوج، پیادہ۔

प्यार-(पु०) शफ़क़्क़त, मुहब्बत, लाड दुलार, इल्तेफ़ात شفقت، محبت، لاڈ پیار، دُلار، التفات

प्यारा-(वि०) महबूब, अज़ीज़, दोस्त, क़ाबिलेक़द्र محبوب، عزیز، دوست، قابلِ قدر۔

प्याला-(पु०) बादियः, कटोरा, साग़र بادیہ، کٹورہ، ساغر

प्यास-(स्त्री०) तिश्नगी, पानी पीने की ख़्वाहिश, आरज़ू, तमन्ना تشنگی، پانی پینے کی خواہش، آرزو، تمنا۔

प्यासा-(वि०) प्यासा, तिश्नः, आरजूमंद, ख़्वाहिश मंद پیاسا، تشنہ، آرزومند، خواہش مند۔

प्रकट-(वि०) ज़ाहिर, अयां, आशकारा, वाज़ेह, पैदा ظاہر، عیاں، آشکارا، واضح، پیدا۔

प्रकर-(पु०) फैले हुऐ फूल, हुजूम پھیلے ہوئے پھول، ہجوم

प्रकरण-(पु०) शिक़, बाब, हवालः, तजवीज़, मस्‌अलः मोज़ूउं شق، باب، حوالہ، تجویز، مسئلہ، موضوع۔

प्रकम्पन-(क्रि०) लरज़ः, कपकपी لرزہ، کپکپی، کانپنا۔

प्रकटन-(पु०) पैदा होना, ज़ाहिर होना پیدا ہونا، ظاہر ہونا۔

प्रकटित-(पु०) वाज़ेह शुदः واضح شدہ، ظاہر کیا ہوا۔

प्रकथन-(पु०) तस्‌दीक़ تصدیق۔

प्रकटीकरण-(पु०) वजाहत–इज़्हार وضاحت، اظہار۔

प्रकर्ष-(पु०) आला, उम्दः, ज्यादती اعلیٰ، عمدہ، زیادتی۔

प्रकल्पना-(पु०) तअय्युन, तसव्वुर تعین، تصور۔

प्रकल्पित-(पु०) तयशदुः, मुअय्यन, मुतसव्विर طے شدہ، معین، متصور۔

प्रकांड-(वि०) अफ्ज़ल, अज़ीम, शदीद, वसीअ़ दरख़्त का तना افضل، عظیم، شدید، وسیع درخت کا تنا۔

प्रकार-(पु०) क़िस्म, नौअ, हैअत, तरह तरीक़ा قسم، نوع، ہیئت، طرح، طریقہ۔

प्रकाश-(पु०) रोशनी, इज़्हार روشنی، اظہار، ظاہر۔

प्रकाशक-(पु०) ताबेअ़, रौशन करने वाला, नाशिर, शायअ़ कुनिन्दः طابع، روشن کرنے والا، ناشر، شائع کنندہ۔

प्रकाशन-(पु०) तबाअ़त, इज़्हार, इशाअ़त طباعت، اظہار، اشاعت۔

प्रकाम-(पु०) काफ़ी, बहुत ज़्यादा کافی، بہت زیادہ۔

प्रकाश गृह-(पु०) मीनारे ज़िया, रहनुमा, मीनार مینارِ ضیاء، رہنما، مینار۔

प्रकाशन विभाग–(पु०) मुहक्मा–ए–नश्रो–इशाअ़त محکمۂ نشر و اشاعت۔

प्रकाशन अधिकार-(पु०) हक़्क़े–इशाअ़त حقِ اشاعت۔

प्रकाशमान-(पु०) रौशन روشن۔

प्रकाश्य-(पु०) लायक़े इशाअ़त, खुले तौर पर لائقِ اشاعت، کھلے طور پر۔

प्रकीर्ण (प्रकीर्णक)-(पु०) मुतफ़र्रिक़, कई इक्साम से मुरक्कब बाब متفرق، کئی اقسام سے مرکب باب۔

प्रकीर्ति-(पु०) शोहरत, नेकनामी شہرت، نیک نامی۔

प्रकृत-(पु०) असली, सच्चा اصلی، سچا۔

प्रकृति विरुद्ध-(पु०) ख़िलाफ़े–फ़ितरत خلافِ فطرت۔

प्रकृति सिद्ध-(पु०) फ़ितरत के मुताबिक़ فطرت کے مطابق۔

प्रकृतिस्थ-(पु०) जो फ़ितरी हालत में हो جو فطری حالت میں ہو۔

प्रकोष्ट-(पु०) लाबी, हाल, मुलाक़ाती कमरा لابی، ہال، ملاقاتی کمرہ

प्रकृति-(स्त्री०) फ़ितरत, क़ुदरत, ख़स्लत, माद्दः فطرت، قدرت، خصلت، عادت، مادہ۔

प्रकोप-(पु०) इताब, ग़ज़ब, क़हर, गुस्सः عتاب، غضب، قہر، غصہ۔

प्रक्रिया-(स्त्री०) अ़मल, तकनीक, तरीक़ए–कार, मामला, कारवाई عمل، تکنیک، طریقۂ کار، معاملہ، کاروائی۔

प्रक्षालन-(क्रि०) धोना, साफ़ करना, छानना دھونا، صاف کرنا، چھاننا۔

प्रक्षिप्त-(पु०) फेंका हुआ, मख्लूत پھینکا ہوا، مخلوط۔

प्रक्षेप-(पु०) फेंकना, इल्हाक़, आगे की तरफ़ जोर से फेंकना, बिखेरना پھینکنا، الحاق، آگے کی طرف زور سے پھینکنا، بکھیرنا۔

प्रक्षेपण-(पु०) फेंकना, इल्हाक़, ऊपर से मिलाना, پھینکنا، الحاق، اوپر سے ملانا۔

प्रक्षेपास्त्र-(वि०) मिसाइल میزائل۔

प्रखर-(वि०) शदीद, तेज़, तीखा, सख़्त شدید، تیز، تیکھا، سخت

प्रखंड-(पु०) फ़स्ल, हिस्सा, शोअबः فصل، حصہ، شعبہ۔

प्रख्यापक-(पु०) इस्तेक्रार कुनिन्दा استقرار کنندہ۔

प्रख्यापन-(पु०) इस्‌तेक्‌रार استقرار۔

प्रख्यापनिक-(पु०) इस्तेक्रारी استقراری۔

प्रख्यापित-(पु०) इस्तेक्रार शुदः استقرار شدہ۔

प्रगट-(पु०) ज़ाहिर, वाज़ेह, अयाँ ظاہر، واضح، عیاں۔

प्रख्यात-(वि०) मारूफ़, मश्हूर, मुम्ताज معروف، مشہور، ممتاز۔

प्रगति-(स्त्री०) तरक़्क़ी, पेशरफ्त, तेज रफ्तारी ترقی، پیش رفت، تیز رفتاری۔

प्रगतिवाद-(पु०) तरक़्क़ीपसंदी, इरतेका ترقی پسندی، ارتقاء۔

प्रगतिशील-(वि०) तरक़्क़ीपज़ीर, तरक़्क़ीपसंद ترقی پذیر، ترقی پسند۔
प्रग्रह-(क्रि०) लेना, इख़्तियार करना لینا، اختیار کرنا۔
प्रघट्टक-(पु०) उसूल, पैराग्राफ اصول، پیراگراف۔
प्रचलित मुद्रा-(पु०) सिक्का–ए–राइज سکۂ رائج۔
प्रचलित विधि-(पु०) कानूने–राइज قانونِ رائج۔
प्रचार विभाग-(पु०) मुहक्मः–ए–नश्रो–इशाअत محکمۂ نشر و اشاعت۔
प्रचार स्थान-(पु०) नश्रगाह نشرگاہ۔
प्रचारित-(पु०) शायअ़ शुदः شائع شدہ۔
प्रच्छद-(पु०) पोशिश, पर्दः پوشش، پردہ۔
प्रच्छादन-(पु०) पर्दः, चादर, ओढ़ना پردہ، چادر، اوڑھنا۔
प्रच्छाया-(पु०) गृहन के वक़्त चाँद का ज़मीन पर और ज़मीन का चाँद पर पड़ने वाला साया گرہن کے وقت چاند کا زمین پر اور زمین کا چاند پر پڑنے والا سایہ۔
प्रगाढ़-(वि०) कसीर, गाढ़ा, कसीफ़ धना, सख़्त کثیر، گاڑھا، کثیف، گھنا، سخت۔
प्रचंड-(वि०) मुहीब, तेज़, शदीद, ख़ौफ़नाक, ताक़तवर مہیب، تیز، شدید، خوفناک، طاقتور۔
प्रचलन-(पु०) रिवाज, चलन, दस्तूर, रस्म, आ़दत رواج، چلن، دستور، رسم، عادت۔
प्रचलित-(वि०) मुरव्वज, मुरव्वजः, राइज, नाफ़िज़, जारी مروج، مروجہ، رائج، نافذ، جاری۔
प्रचार-(पु०) तब्लीग़, इशाअ़त, प्रोपेगंडा, इश्तेहार تبلیغ، اشاعت، پروپیگنڈہ، اشتہار۔
प्रचारक-(पु०) मुबल्लिग़, मुशतहिर, नक़ीब, चरवाहा مبلغ، مشتہر، نقیب، چرواہا۔
प्रचुर-(वि०) वाफ़िर, अफ़ज़ूँ, ज़्यादः, कसीर, इफ़रात وافر، افزوں، زیادہ، کثیر، افراط۔
प्रच्छन्न-(वि०) पोशीदः, मुग़लक़, छाया हुआ پوشیدہ، مغلق، چھایا ہوا۔
प्रजनन-(पु०) तनासुलो–तवालुद, नस्ल अफ़ज़ाइश, पैदाइश تناسل و توالد، نسل افزائش، پیدائش۔
प्रजा-(स्त्री०) रेआया, अ़वाम, जम्हूर, औलाद رعایا، عوام، جمہور، اولاد۔
प्रजातंत्र-(पु०) जुम्हूरी निज़ाम, जुम्हूरियत جمہوری نظام، جمہوریت۔
प्रजापति-(पु०) बादशाह, ख़ालिक़, ख़ुदा بادشاہ، خالق، خدا۔
प्रजासत्ता-(पु०) जम्हूरी हुकूमत جمہوری حکومت۔
प्रजासत्तात्मक-(पु०) जम्हूरी جمہوری۔
प्रज्वलन-(क्रि०) जलना, सोज़िश جلنا، سوزش۔
प्रज्ञ-(पु०) आ़लिम, दाना عالم، دانا، عقلمند، علم داں۔
प्रज्ञता-(पु०) इ़ल्मो–दानाई علم و دانائی،
प्रज्ञप्ति-(पु०) इत्तिलाअ़ اطلاع، خبر، جانکاری۔
प्रज्ञप्ति तालिका-(पु०) इत्तिलाई फ़ेहरिस्त اطلاعی فہرست،
प्रज्ञापक-(पु०) इत्तिला कुनिन्दः, इश्तिहार اطلاع کنندہ، اشتہار، خبر کرنیوالا۔
प्रज्ञाशील-(पु०) अक़्लमंद, फ़हीम عقلمند، فہیم، سمجھ بوجھ۔
प्रज्ञा-(पु०) ज़हानत, अक़्ल, ज़कावत, इल्मो–दानाई ذہانت، عقل، ذکاوت، علم و دانائی۔
प्रज्ञाचक्षु-(वि०) नाबीना, बसीरतमंद, आलिम نابینا، بصیرت مند، عالم
प्रज्वलित-(वि०) ताबनाक, रोशन, ताबिंदः, शोलाजन تابناک، روشن، تابندہ، شعلہ زن۔
प्रण-(पु०) अहद, अ़ज़्म, इरादः, नियत, क़स्द عہد، عزم، ارادہ، نیت، قصد۔
प्रणय-(पु०) मुहब्बत, इल्तिजा, न्याज़, अक़ीदत محبت، التجا، نیاز، عقیدت، گذارش۔
प्रणत-(पु०) ख़ादिम, आजिज़ خادم، عاجز، خاکسار۔
प्रणत पाल-(पु०) गरीब परवर غریب پرور، بندہ پرور،
प्रणायी-(पु०) महबूब, शौहर محبوب، شوہر۔
प्रणाद-(पु०) सदा–ए–मर्सत, गुलबाँग صدائے مسرت، گلبانگ۔
प्रणायक-(पु०) क़ाएद, ख़ालिक़, मेअ़मार قائد، خالق، معمار۔
प्रणिधि-(पु०) ख़ुफ़िया पुलिस, सी. आई०डी० خفیہ پولیس، سی آئی ڈی۔
प्रणिधान-(पु०) रखना, यकसुई, इन्तिहाई رکھنا، یکسوئی، انتہائی۔
प्रणिपात-(पु०) सर झुकाना, आदाब, तस्लीम سر جھکانا، آداب، تسلیم
प्रणेता-(पु०) मुसन्निफ़, खालिक़ مصنف، خالق۔
प्रतंत्र (परततंत्र)-(पु०) गुलाम, महकूम غلام، محکوم۔
प्रतंत्रता (परतत्रंता)-(पु०) गुलामी, महकूमी غلامی، محکومی۔
प्रणयन-(पु०) तहरीर, ईशा, नज़्म, तख़लीक़, तअ़मीर تحریر، انشا، نظم، تخلیق، تعمیر۔
प्रणाम-(पु०) सलाम, आदाब, तस्लीम سلام، آداب، تسلیم۔
प्रणाली-(स्त्री०) निज़ाम, तर्ज़, तरीक़ः, आरास्तगी, इन्तेज़ाम نظام، طرز، طریقہ، آراستگی، انتظام
प्रणीत-(वि०) मुहर्ररः, मंजूमः, मंजूम, इस्लाह शुदः محررہ، منظومہ، منظوم، اصلاح شدہ۔
प्रताप-(पु०) जलाल, रोब, शुजाअत, जाहो–इक़बाल جلال، رعب، شجاعت، جاہ و اقبال،
प्रतति-(पु०) वुसअ़त وسعت۔
प्रतनु-(पु०) दुबला, पत्ला دبلا، پتلا، لاغر، کمزور، ناتواں۔

प्रतारक-(पु०) दग़ाबाज, ठग دغاباز، ٹھگ، عیار، مکار۔

प्रतारणा-(पु०) दग़ाबाज़ी, फ़रेबी دغابازی، فریبی، دھوکہ دہی

प्रतारित-(पु०) फ़रेब ख़ूर्दः فریب خوردہ، دھوکہ کھایا ہوا۔

प्रति उत्तर-(पु०) जवाबुल--जवाब جواب الجواب۔

प्रतिकरस्वत्व-(पु०) हक्के—इशाअत حق اشاعت۔

प्रतिकर-(पु०) ख़सारः, मुआवजः, हरजानः خسارہ، معاوضہ، ہرجانہ

प्रतिकरक-(पु०) रक़्में—हरजानः رقم ہرجانہ۔

प्रतिकरण-(पु०) जवाबी कार्रवाई جوابی کارروائی

प्रतिक्रियावादी (प्रतिगामी)-(पु०) रजअ़त पसन्द फ़ाशिस्टी رجعت پسند، فاشسٹی۔

प्रतिग्रह-(पु०) हिरासत में लेना निगरानी حراست میں لینا، نگرانی۔

प्रतिग्रहण-(पु०) क़ुबूल करना قبول کرنا۔

प्रतिग्रहीत (प्रतिग्रहीता)-(पु०) क़ुबूल करदः قبول کردہ،

प्रतिग्राहक (प्रतिग्राही)-(पु०) मुहाफ़िज़, निगराँ محافظ، نگراں۔

प्रतिधात-(पु०) तसादुम, टक्कर, जवाबी ज़र्ब تصادم، ٹکر، جوابی ضرب۔

प्रतिच्छेद-(पु०) रोक, बंदिश روک، بندش۔

प्रतिच्छवि (प्रतिच्छाया)-(पु०) अ़क्स, तस्वीर عکس، تصویر۔

प्रतिच्छायित--(पु०) मुनअ़किस, अ़क्स फ़गन منعکس، عکس فگن

प्रतिज्ञात--(पु०) जिसके मुतअल्लिक़ अहद किया गया हो جس کے متعلق عہد کیا گیا ہو۔

प्रतापी (प्रतापवान)--(वि०) जलीलुलक़द्र, जलाल, बारोब جلیل القدر، جلال والا، بارعب۔

प्रति-(स्त्री०) कापी, नुस्खः, हर, सब, बरअ़क्स, हूबहू کاپی، نسخہ، ہر، سب، برعکس، ہو بہو۔

प्रतिकार-(वि०) सिलः, बद्लः, पेशबंदी, इन्तेक़ाम, तद्‌बीर صلہ، بدلہ، پیش بندی، انتقام، تدبیر

प्रतिकूल-(वि०) नामुआफ़िक़, नासाज़गार, बरअ़क्स, बरख़िलाफ़ ناموافق، ناسازگار، برعکس، برخلاف۔

प्रतिकृति-(स्त्री०) नक़्ल, चर्ब, अ़क्स نقل، چربہ، عکس۔

प्रतिक्रिया-(स्त्री०) रद्दे—अ़मल, तास्सुर, जवाबी—अ़मल ردعمل، تاثر، جوابی عمل۔

प्रतिज्ञा-(स्त्री०) अ़हद, वा़दः, क़सम, इक़रार عہد، وعدہ، قسم، اقرار۔

प्रतिज्ञा-बद्ध-(पु०) पाबन्दे—अ़हद پابند عہد۔

प्रतिज्ञा पत्र-(पु०) अ़हद नामः, मुचलका عہد نامہ، مچلکہ۔

प्रतिज्ञालेख-(पु०) अ़हदनामः عہد نامہ،

प्रतितुलन-(पु०) तवा़जुन, पासंग, मुक़ाबिल में बाज़न रखना, जवाबी तोड़ करना توازن، پاسنگ، مقابل میں بازنہ رکھنا، جوابی توڑ کرنا

प्रतिदर्शी-(पु०) नाज़िर ناظر، دیکھنے والا

प्रतिदान-(पु०) वापस करना, तबादला واپس کرنا، تبادلہ، بدلنا۔

प्रतिद्वन्द्वी-(पु०) दुश्मन, हरीफ़, मुक़ाबिल دشمن، حریف، مقابل،

प्रतिदेश-(पु०) सरहदी मुल्क سرحدی ملک۔

प्रतिनन्दन-(पु०) मुबारकबाद مبارکباد۔

प्रतिनिधान-(पु०) नुमाइन्दः, नुमाइन्दः वफ़्द نمائندہ، نمائندہ وفد۔

प्रतिनिधायन-(पु०) जिला वतनी, इख़राज, डिपोटेशन جلاوطنی، اخراج، ڈپوٹیشن۔

प्रतिनिधित्व-(पु०) न्यावत, वकालत نیابت، وکالت۔

प्रतिनिधि-पत्र-(पु०) मुख़्तार नामः مختار نامہ۔

प्रतिनिधि मंण्डल-(पु०) नुमाइन्दः वफ़्द نمائندہ وفد۔

प्रतिनिचय-(पु०) ज़र वापसी زر واپسی۔

प्रतिनिचयन-(पु०) कोई रक़्म वापस करना کوئی رقم واپس کرنا۔

प्रतिनिचित-(पु०) ज़र वापस शुदः زر واپس شدہ۔

प्रतिनियुक्त-(पु०) नायब, नुमाइन्दः نائب نمائندہ۔

प्रतिनियोजन-(पु०) नुमाइन्दः बनाना نمائندہ بنانا۔

प्रतिनिर्दिष्ट-(पु०) हवालः शुदः حوالہ شدہ۔

प्रतिनिर्देश-(पु०) हवालः حوالہ۔

प्रतिपक्षी-(पु०) फ़रीक़े—सानी, मुख़ालिफ़ فریق ثانی، مخالف۔

प्रतिपत्ती-(पु०) हुसूल, रक़्म, क़्यास حصول، رقم، قیاس۔

प्रतिपुरुष-(पु०) नायब نائب۔

प्रतिपर्ण-(पु०) रसदी, बही, मुसन्ना, हिसाब की किताब رسدی، بہی، مثنیٰ، حساب کی کتاب۔

प्रतिपन्न-(पु०) पनाह गुज़ीं, मालूम तय' शुदः, क़ुबूल करदः پناہ گزیں، معلوم طے شدہ، قبول کردہ۔

प्रतिपरीक्षण-(पु०) जिरह, इम्तेहान جرح، امتحان۔

प्रतिपावती-(पु०) 'चेक' रसीद چیک، رسید۔

प्रति पाल-(पु०) मुहाफिज, परवरिश कुनिन्दः محافظ، پرورش کنندہ۔

प्रतिपालन-(क्रि०) परवरिश, हिफ़ाज़त, तअ़मील پرورش، حفاظت، تعمیل۔

प्रतिपालित-(क्रि०) महफ़ूज़, परवरिश शुदः محفوظ، پرورش شدہ۔

प्रतिपूरित-(स्त्री०) वाप्सी واپسی،

प्रतिप्रश्न-(पु०) जिरह جرح۔

प्रतिप्राप्तिका-(पु०) चेक रसीद چیک، رسید۔

प्रतिफलक-(पु०) आ़लःज़ौ अन्दाज़ آلۂ ضو انداز۔

प्रतिबन्धात्मक आदेश-(पु०) हुक्मे—इम्तेनाई حکم امتناعی۔

प्रतिबाधा-(पु०) रुकावट, मदाख़लत रُکاوٹ، مداخلت -
प्रतिबोध-(पु०) फ़हमो—शऊर فہم وشعور -
प्रतिबोधक-(पु०) आगाह और बाख़बर करने वाला آگاہ اور باخبر کرنے والا -
प्रतिभाग-(पु०) सरकारी मालगुज़ारी سرکاری مالگذاری -
प्रतिभाज्य-(पु०) काबिले—महसूल قابل محصول -
प्रतिभोज-(पु०) रौशन, नुमायाँ, मालूम روشن، نمایاں، معلوم -
प्रतिभान्वित-(पु०) बाविक़ार, शानदार باوقار، شان دار -
प्रतिभावान (प्रतिभाशाली)-(पु०) क़ाबिल, ज़हीन, पुर जलाल قابل، ذہین، پُر جلال -
प्रतिभाषा-(पु०) जवाब جواب -
प्रतिभाष-(पु०) अक्स, घोखा عکس، دھوکہ -
प्रतिभूकरण-(पु०) ज़मानत करना ضمانت کرنا -
प्रतिभूपत्र-(पु०) ज़मानत नामः ضمانت نامہ -
प्रतिभूयोग्य-(पु०) क़ाबिले—जमानत قابل ضمانت -
प्रतिभूति न्यास-(पु०) ज़रे ज़मानत زر ضمانت -
प्रतिमंडल-(पु०) नुमाइन्दः वफ़्द نمائندہ وفد -
प्रतिम-(पु०) मानिन्द, मिस्ल مانند، مثل -
प्रतिमूर्ति-(पु०) तस्वीर, मुजस्समः تصویر، مجسمہ، بُت -
प्रति मूर्तिकार-(पु०) मुसव्विर مصوّر، تصویر بنانے والا -
प्रति मोचन-(पु०) मुचलकः, ज़मानत مُچلکہ، ضمانت -
प्रति मोचनीय (प्रति मोच्य)-(पु०)लायक़े—ज़मानत لائق ضمانت -
प्रतियोग-(पु०) मुखालफ़त, दुश्मनी مخالفت، دشمنی -
प्रतिरक्षा-(पु०) दफ़अः دفعہ -
प्रतिरूपक-(पु०) जाली सिक्के, नोट वगैरह बनाने वाला جعلی سکّے، نوٹ وغیرہ بنانے والا -
प्रतिलिपित-(पु०) नक़्ल शुदः نقل شدہ -
प्रतिलेखा-(पु०) पास बुक پاس بُک -
प्रतिलोम-(पु०) बर अक्स, मुखालिफ़ برعکس، مخالف -
प्रतिवचन-(पु०) जवाब جواب -
प्रतिवर्तन-(पु०) वापस आना واپس آنا -
प्रतिवर्तित-(पु०) वापस शुदः واپس شدہ -
प्रतिवाद साक्षी-(पु०) गवाह, मुद्दआ—अलैह گواہ، مدّعا علیہ -
प्रतिवास-(पु०) पड़ोस پڑوس -
प्रतिवासी (प्रतिवेशी)-(पु०) हमसाया, पड़ोसी ہمسایہ، پڑوسی -
प्रतिशब्द-(पु०) सदा—ए—बाज़गश्त صدائے بازگشت -
प्रतिशत-(पु०) फ़ीसदी فی صدی -
प्रतिशुल्क-(पु०) जवाबी महसूल दर आमद جوابی محصول دَر آمد -
प्रति-श्रुति-(पु०) मंजूरी, समाअत, क़ौल, शर्त منظوری، سماعت، قول، شرط

प्रति-श्रुति-पत्र-(पु०) दस्तावेज़ जिसमें किसी शख़्स की रक़म तलब करने पर किसी तारीख़ या अदा करने का वादा हो دستاویز جس میں کسی شخص کی رقم طلب کرنے پر کسی تاریخ یا ادا کرنے کا وعدہ ہو -
प्रतिषेध-(पु०) मुमानिअत, तरदीद ممانعت، تردید
प्रतिषेधक-(पु०) मनअ करने वाला منع کرنے والا -
प्रतिषिद्ध-(पु०) हराम, ममनूअ حرام، ممنوع -
प्रतिष्ठा पत्र-(पु०) सिपास नामः سپاسنامہ -
प्रति संस्कार-(पु०) मरम्मत مرمت -
प्रतिसाम्य-(पु०) यकसानियत मौज़ूनियत یکسانیت، موزونیت -
प्रतिस्थापन-(पु०) अज़—सरे—नौ क़ायम करना از سرِ نو قائم کرنا -
प्रतिहत-(पु०) मजरूह مجروح
प्रतिहार (प्रतिहारी)-(पु०) दरबान, नक़ीब دربان، نقیب -
प्रतिस्पर्द्धी-(पु०) मुक़ाब्लः करने वाला مقابلہ کرنے والا -
प्रतिदिन-(अ०) रोज़ानः, हर रोज़ روزانہ، ہر روز
प्रतिद्वंद्वी-(पु०) हरीफ़, मुक़ाबिल, मुख़ालिफ़ حریف، مقابل، مخالف -
प्रतिध्वनि-(स्त्री०) सदा—ए—बाज़गश्त, गूंज صدائے بازگشت، گونج -
प्रतिनिधि-(पु०) नुमाईदः, मंसूबः नाएब, मुख़्तार نمائندہ، منصوبہ، نائب، مختار -
प्रतिपक्ष-(पु०) हिज़्बे—इख़्तिलाफ़, हरीफ़ حزب اختلاف، حریف -
प्रतिपदा-(स्त्री०) हर पाख की पहली तारीख़ ہر پاکھ کی پہلی تاریخ
प्रतिपादन-(पु०) इस्बात, तफ़्हीम, तशहीर, अंजाम देही اثبات، تفہیم، تشہیر، انجام دہی -
प्रतिपूर्ति-(स्त्री०) तिलाफ़ी, हरजानः تلافی، ہرجانہ -
प्रतिबंध-(पु०) पाबंदी, शर्त, मुमानिअत پابندی، شرط، ممانعت -
प्रतिबद्ध-(वि०) ममनूअः, पाबंद, मशरूत ممنوعہ، پابند، مشروط -
प्रतिबिंब-(पु०) अक्स, परतौ, फ़ोटो, साया, परछायीं عکس، پرتو، فوٹو، سایہ، پرچھائیں -
प्रतिभा-(स्त्री०) ज़हानत, बसीरत इस्तेदाद, जलाल ذہانت، بصیرت، استعداد، جلال -
प्रतिभू-(पु०) ज़ामिन, ज़मानतदार, ज़मान्ती ضامن، ضمانت دار، ضمانتی -
प्रतिभूति-(स्त्री०) ज़मानत, गारंटी, ज़रेबयानः ضمانت، گارنٹی، زرِ بیعانہ
प्रतिमा-(स्त्री०) बुत, मुजस्समः, मूरत بُت، مجسمہ، مُورت

प्रतिमान-(पु०) नमूनः, पैमानः, अ़क्स, मिसाल - نمونہ، پیمانہ، عکس، مثال
प्रतियोगी-(पु०) मुक़ाबिल, हरीफ़, हमपेशा, मुक़ाबिलः करने वाला - مقابل، حریف، ہمپیشہ، مقابلہ کرنے والا۔
प्रतियोगिता-(स्त्री०) मुक़ाब्लः, मुवाज़नः - مقابلہ، موازنہ،
प्रतिरूप-(पु०) नमूनः, मिस्ल, अ़क्स, तस्वीर, नक़्ल - نمونہ، مثل، عکس، تصویر، نقل۔
प्रतिरोध-(पु०) तअ़त्तुल, खलल, दफ़ाअ़ मुखाल्फ़त, मजाहमत - تعطّل، خلل، دفع، مخالفت، مزاحمت -
प्रतिलिपि-(स्त्री०) नक़्ले–तहरीर, लिखा हुआ, हूबहू लिखना - نقل تحریر، لکھا ہوا، ہو بہو لکھنا -
प्रतिवाद-(पु०) इख़्तिलाफ़, तर्दीद, जवाबी बयान - اختلاف، تردید، جوابی بیان۔
प्रतिवादी-(पु०) मुद्दआअ़लेह - مدّعا علیہ۔
प्रतिवेदन-(पु०) रिर्पोट, अर्ज़दाश्त, अर्ज़ी, गुज़ारिश - رپورٹ، عرضداشت، عرضی، گذارش۔
प्रतिशत-(पु०) फ़ीसद (फ़ीसदी) हर सौ पर, परसेंट - فی صد (فی صدی) ہر سو پر، پرسینٹ -
प्रतिशोध-(पु०) बदलः, इंतिक़ाम - بدلہ، انتقام -
प्रतिष्ठा-(स्त्री०) अ़ज्मत, इज़्ज़त, शुहरत, एहतराम, क़ुबूलियतनामः - عظمت، عزّت، شہرت، احترام، قبولیت نامہ۔
प्रतिष्ठान-(पु०) तन्सीब (तन्सीबात), इदारः, क्याम - تنصیب، (تنصیبات) ادارہ، قیام -
प्रतिष्ठित-(वि०) मुअज़्ज़िज़, तन्सीबशुदः, मोहतरम - معزّز، تنصیب شدہ، محترم -
प्रतिस्पर्धा-(स्त्री०) मुक़ाब्लः आराई, कशमकश - مقابلہ آرائی، کشمکش -
प्रतिहिंसा-(स्त्री०) जवाबी तशद्दुद, इंतिक़ाम - جوابی تشدّد، انتقام،
प्रतीक-(पु०) अ़लामत, शक्ल, शबीह, किसी तरफ़ बढ़ाया हुआ - علامت، شکل، شبیہہ، کسی طرف بڑھایا ہوا۔
प्रतीक्षक-(पु०) मुन्तज़िर - منتظر۔
प्रतीक्ष्य-(पु०) लायक़े–इन्तिज़ार - لائقِ انتظار۔
प्रतीत-(पु०) मा़लूम, महसूस - معلوم، محسوس -
प्रतीत-(पु०) ऐतमाद, मसर्रत, इल्म - اعتماد، مسرّت، علم -
प्रतीप-(पु०) ख़िलाफ़ उम्मीद, बर–अ़क्स - خلاف اُمید، برعکس -
प्रतोद-(पु०) इश्तिआ़ल दिलाना, मजबूर करना, चाबुक - اشتعال دلانا، مجبور کرنا، چابک -
प्रत्न-(पु०) क़दीम - قدیم -
प्रत्नजीवविज्ञान-(पु०) इ़ल्मे–हैवानात - علم حیوانات -
प्रत्यंकन-(पु०) नक़्ल तैयार करना - نقل تیار کرنا -
प्रत्यंत-(पु०) आख़री हद तक - آخری حد تک -

प्रत्यक्षवाद-(पु०) ज़ाहिर। परस्त। - ظاہر پرست -
प्रत्यक्ष शोधन-(पु०) बराहे–रास्त अदाएगी - براہِ راست ادائیگی
प्रत्यक्षवादी-(पु०) ज़ाहिर परस्ती - ظاہر پرستی -
प्रत्यक्ष उत्तराधिकारी-(पु०) ज़ाहिर वारिस - ظاہر وارث -
प्रत्यक्ष दर्शी-(क्रि०) चशमदीद - چشم دید -
प्रत्यक्ष साक्षी-(क्रि०) चशमदीद गवाह - چشم دید گواہ
प्रत्यनंतर-(पु०) वारिस - وارث -
प्रत्यय पत्र-(पु०) हुन्डी, रुक्क़ा, जो ज़र वसूली के लिए लिखा गया हो - ہنڈی، رقعہ، جو زر وصولی کے لئے لکھا گیا ہو -
प्रत्यवाय-(पु०) मायूसी, बुरा काम, गुनाह, मुखाल्फत - مایوسی، بُرا کام، گناہ، مخالفت -
प्रत्यवेक्षण-(पु०) निगरानी - نگرانی -
प्रत्यपकार-(क्रि०) बुराई के बदले की जाने वाली बुराई - بُرائی کے بدلے کی جانیوالی بُرائی -
प्रत्यभिज्ञान-(क्रि०) याददाश्त, शिनाख़्त करना - یادداشت، شناخت کرنا -
प्रत्यभिज्ञापत्र-(पु०)तअ़र्रुफ़ी कार्ड - تعارفی کارڈ -
प्रत्याक्रमण-(पु०) जवाबी हम्लः - جوابی حملہ -
प्रत्याख्यान-(पु०) तरदीद, अज़ालः, क़ुबूल न करना - تردید، ازالہ، قبول نہ کرنا -
प्रत्यागत-(पु०) वापस शुदः - واپس شدہ -
प्रत्यागमन-(पु०) वापसी - واپسی -
प्रत्याघात-(क्रि०) जवाबी वार, चोट - جوابی وار، چوٹ -
प्रत्यादेश-(पु०) तरदीद, हिदायत, अज़ालः - تردید، ہدایت، ازالہ -
प्रत्यानयन-(पु०) एक चीज़ के एवज़ में वैसी ही दूसरी चीज़ देना, मरम्मत - ایک چیز کے عوض میں ویسے ہی دوسری چیز دینا، مرمّت -
प्रत्यापतन-(पु०) लावारिस जायदाद का हुकूमत के हाथ आना - لاوارث جائداد کا حکومت کے ہاتھ آنا -
प्रत्यारोप-(पु०) जवाबी इल्ज़ाम - جوابی الزام -
प्रत्यार्थी-(पु०) दुश्मन, मुक़ाबिल, मुद्दआ–अ़लैह - دشمن، مقابل، مدّعا علیہ -
प्रत्यालोचन-(पु०) नज़रे–सानी - نظرِ ثانی -
प्रत्यावर्तन-(पु०) वापसी, लौटना - واپسی، لوٹنا -
प्रत्याशित-(पु०) मुतवक़्क़ोअ़, उम्मीदवार - متوقع، اُمیدوار -
प्रत्याहार-(पु०) बेदख़ली, तजदीद वापस ले लेना - بے دخلی، تجدید، واپس لے لینا -

प्रत्युत-(पु०) बल्केः (बल्किः) بلکہ (بلکہ)

प्रत्युत्पन्न-(पु०) दोबारा पैदा शुदः, हस्बे–मौक़अ़ دوبارہ پیدا شدہ، حسبِ موقع ۔

प्रत्युत्थान-(पु०) मुरव्वज, तरक़्क़ी مُروّج، ترقی،

प्रत्युक्ति-(पु०) जवाब جواب ۔

प्रत्युत्तर-(पु०) जवाबुल जवाब جواب الجواب ۔

प्रत्युत्कार-(पु०) एहसान के बदले एहसान احسان کے بدلے احسان

प्रत्यूष-(पु०) सुबह–सादिक़ صبحِ صادق ۔

प्रथित-(पु०) तवीलो–अरीज, वसीअ़, मशहूर طویل وعریض، وسیع، مشہور

प्रद-(पु०) देने वाला دینے والا ۔

प्रदत्त-(पु०) दिया हुआ, अ़ता करदः دیا ہوا، عطا کردہ ۔

प्रदर्शक-(पु०) दिखाने वाला دکھانے والا ۔

प्रदर्शन कक्ष-(पु०) नुमाइशी कम्रा نمائشی کمرہ ۔

प्रदर्शिका-(पु०) रहनुमा किताब्चः رہنما، کتابچہ ۔

प्रदान-(पु०) अ़ता, बख़्शिश عطا، بخشش ۔

प्रदाह-(पु०) रश्क, हसद, सोज़िश رشک، حسد، سوزش،

प्रदायक-(पु०) देने वाला دینے والا ۔

प्रदर्शित-(पु०) दिखाया हुआ دکھایا ہوا ۔

प्रदाता-(पु०) अ़ता कुनिन्दः عطا کنندہ

प्रदिष्ट-(पु०) हिदायत दाता ہدایت داتا ۔

प्रदीप-(पु०) चराग़ چراغ ۔

प्रदीपन-(क्रि०) रौशन करना, चरागाँ करना روشن کرنا، چراغاں کرنا ۔

प्रदीप्त-(पु०) रौशन, दरख़्शाँ روشن، درخشاں ۔

प्रदुष्ट-(पु०) गुनाहे–कबीरः का मुरतकिब, बहुत बड़ा मुजरिम گناہِ کبیرہ کا مرتکب، بہت بڑا مجرم ۔

प्रदेय-(पु०) लायक़े अ़ता لائقِ عطا ۔

प्रदेशन-(पु०) हिदायत ہدایت ۔

प्रदेष्टा-(पु०) हिदायतकार ہدایت کار

प्रदोष-(पु०) शाम, गुनाहे–कबीरः धुँधलका, इख़्लाक़ी ज़वाल شام، گناہِ کبیرہ، دھندلکا، اخلاقی زوال

प्रघोत-(पु०) किरन, चमक کرن، چمک ۔

प्रघर्षण-(पु०) तहक़ीर, जब्रो–तशद्दुद تحقیر، جبر و تشدد ۔

प्रघर्षित-(पु०) हक़ीर حقیر ۔

प्रधान अधिकारी-(पु०) अफ़्सरे–आला افسرِ اعلیٰ ۔

प्रधान अध्यापक/अध्यापिका-(पु०, स्त्री०) मुदर्रिसे–आ़ला مُدرّسِ اعلیٰ، صدر مُدرّس ،

प्रधान कार्यालय-(पु०) सद्र दफ़्तर صدر دفتر، مرکزی دفتر ۔

प्रधान कर्णिक-(पु०) मीर मुंशी, सद्र मुहर्रिर میر منشی، صدر محرّر ۔

प्रधान गणक-(पु०) मुहासिबे, आ़ला, हिसाब की जाँच करने वाला बड़ा अफ़्सर محاسبِ اعلیٰ، حساب کی جانچ کرنیوالا بڑا افسر ۔

प्रधान गुण-(पु०) वस्फ़े–ख़ुसूसी وصفِ خصوصی ۔

प्रधान नियंत्रक-(पु०) नाज़िमे आ़ला, मुहासिबे आला ناظمِ اعلیٰ، محاسبِ اعلیٰ ۔

प्रधान निरीक्षक-(पु०) आ़ला निगराँ, मुआ़इना करने वाला बड़ा अफ़्सर اعلیٰ نگراں، معائنہ کرنے والا بڑا افسر ۔

प्रधान निर्देशक-(पु०) नाज़िमें आला ناظمِ اعلیٰ ۔

प्रधान न्यायाधीश-(पु०) मुंसिफ़े आ़ला, बड़ा जज مُنصفِ اعلیٰ، بڑا جج ۔

प्रधान न्यायालय-(पु०) अ़दालते–आ़लियः عدالتِ عالیہ ۔

प्रधान मंत्री-(पु०) वज़ीरे–आ़ज़म وزیرِ اعظم ۔

प्रधान लिपिक-(पु०) मीर मुंशी میر منشی

प्रधान लेखाधिकारी-(पु०) मुहासिबे आला محاسبِ اعلیٰ ۔ حساب وغیرہ کی جانچ کرنیوالا بڑا افسر ۔

प्रधान विचारक (प्रधान विचार पति)-(पु०) मुंसिफ़े–आ़ला مُنصفِ اعلیٰ ۔

प्रधान संचालनाध्यक्ष-(पु०) 'चीफ़ 'एकज़ीक्यूटिव अफ़सर' नाज़िमे आ़ला چیف ایگزیکیٹیو افسر، ناظمِ اعلیٰ ۔

प्रधान संप्रेक्षक-(पु०) मुहासिबे–आ़ला ناظمِ اعلیٰ ۔

प्रधान साक्ष्य-(पु०) ख़ुसूसी शहादत خصوصی شہادت ۔

प्रधान सेनाध्यक्ष-(पु०) सिपहसालारे–आ़ज़म سپہ سالارِ اعظم ۔

प्रधान स्थान-(पु०) सद्रे–मुक़ाम صدر مقام ۔

प्रधानाचार्य-(पु०) सद्रे–मुदर्रिरस صدر مُدرّس، ہیڈ ماسٹر، پرنسپل

प्रध्वंस-(पु०) तबाही, बरबादी تباہی، بربادی ۔

प्रनति-(पु०) आजज़ी عاجزی، خوشامد ۔

प्रतीक्षा-(स्त्री०) इंतिज़ार, आसरा, उम्मीद, राह देखना انتظار، آسرا، اُمید، راہ دیکھنا ۔

प्रतीक्षालय (प्रतीक्षा गृह)-(पु०) इन्तिज़ारगाह, वेटिंग रूम, वह जगह जहाँ ठहर कर इन्तेजार किया जाये انتظار گاہ، ویٹنگ رُوم، وہ جگہ جہاں ٹھہر کر انتظار کیا جائے ۔

प्रत्यक्ष-(वि०) वाज़ेह, बैय्यन, ज़ाहिर, बराहे–रास्त, बिलवास्तः واضح، بیّن، ظاہر، براہِ راست، بالواسطہ ۔

प्रत्यय-(पु०) लाहिक़ः, ख़याल, सबब, ऐतमाद, भरोसा, मुरक्कब अल्फ़ाज का आख़री जुज़ لاحقہ، خیال، سبب، اعتماد، بھروسہ، مُرکّب الفاظ کا آخری جز، ملحقہ، وابستہ، جمع لواحق ۔

प्रत्याशा-(स्त्री०) उम्मीद, तवक़्क़ो, भरोसा, आरज़ू اُمید، توقع، بھروسہ، آرزو ۔

प्रत्याशी-(पु०) उम्मीदवार اُمیدوار، خواہش مند ۔

प्रत्येक-(वि०) हर एक — ہر ایک۔

प्रथम-(पु०) अव्वल, पहला — اوّل، پہلا، اُولیٰ۔

प्रदर-(पु०) सैलाने—रहम, एक बीमारी जिसमें औरत के रहम से पानी बहता रहता है, 'लिकोरया' — سیلانِ رحم، 'سیلان الرحم' ایک بیماری جس میں عورت کے رحم سے سفید پانی بہتا رہتا ہے، 'لیکوریا'۔

प्रथमोपचार-(पु०) इब्तिदाई—इलाज — ابتدائی علاج۔

प्रथा-(स्त्री०) रिवाज, रस्म, रिवायत, दस्तूर — رواج، رسم، دستور، روایت۔

प्रदक्षिणा-(स्त्री०) तवाफ़, गर्दिश, किसी चीज़ के गिंद फिरना — طواف، گردش، کسی چیز کے گرد پھرنا، گھومنا، چکر لگانا۔

प्रदर्शन-(पु०) मुज़ाहरः, नुमाइश — مظاہرہ، نمائش۔

प्रदर्शनी-(पु०) नुमाइश, नमूद, जहूर, दिखावा — نمائش، نمود، ظہور، دکھاوا۔

प्रदेश-(पु०) इलाक़ः, ख़ित्तः, सूबः — علاقہ، خطہ، صوبہ۔

प्रधान-(पु०) परधान, सरदार, ख़ास, वज़ीर, आला — پردھان، سردار، خاص، وزیرِ اعلیٰ۔

प्रधानता-(स्त्री०) अव्वलियत, फ़ौक़ियत, ख़ुसूसियत, इम्तियाज़ — اوّلیت، فوقیت، خصوصیت، امتیاز۔

प्रपंच-(पु०) जअ़ल, धोखा, फ़रेब — جعل، دھوکہ، فریب۔

प्रपत्र-(पु०) फ़ार्म, नक़्शः, नमूनः, शक्ल — فارم، نقشہ، نمونہ، شکل۔

प्रपात-(पु०) आबशार, झरना, तेजी से गिरना — آبشار، جھرنا، تیزی سے گرنا۔

प्रफुल्ल-(वि०) शगुफ़्तः, शादाँ, फ़रहान — شگفتہ، شاداں، فرحان۔

प्रबंध-(पु०) इंतिज़ाम, बंदोबस्त, मक़ालः, एहतिमाम, इन्सिराम — انتظام، بندوبست، مقالہ، اہتمام، انصرام۔

प्रबंधक-(पु०) मुंतज़िम, नाज़िम, मुनसरिम — منتظم، ناظم، مُنصرم۔

प्रबंधकारिणी-(स्त्री०) इंतिज़ामियः, मुंतज़िमः — انتظامیہ، منتظمہ۔

प्रबल-(वि०) ज़ोरदार, ज़ोरआवर, ज़बरदस्त, सख्त, ताक़तवर — زوردار، زورآور، زبردست، سخت، طاقتور۔

प्रबुद्ध-(वि०) ख़बरदार, बेदार, आ़रिफ़, होशयार, दाना — خبردار، بیدار، عارف، ہوشیار، دانا، عقلمند۔

प्रबोध-(पु०) बेदारी, होशियारी, इर्फ़ान, तस्कीन — بیداری، ہوشیاری، عرفان، تسکین۔

प्रपण्याधिकार-(पु०) हक़्क़े शफ़अ़ — حقِ شفع۔

प्रपण्याधिकारी-(पु०) शफ़ीअ़ यानी शफ़ा का हक़दार — شفیع یعنی شفع کا حقدار۔

प्रपन्न-(पु०) हासिल, पनाहगुज़ीं — حاصل، پناہ گزیں۔

प्रपितामह-(पु०) पर दादा — پردادا، باپ کا دادا۔

प्रबंध अधिकारी-(पु०) अफ़्सरे—इन्तिज़ामियः — افسرِ انتظامیہ۔

प्रबंधक समिति-(पु०) मज़लिसे—इन्तिज़ामियः — مجلسِ انتظامیہ۔

प्रबंधपत्र-(पु०) फ़ार्म बंदोबस्त — فارم بندوبست۔

प्रभावोत्पादक-(पु०) असरख़ेज़ — اثرخیز، اثرانداز۔

प्रभाव क्षेत्र-(पु०) हल्क़ः—ए—असर — حلقۂ اثر۔

प्रभावहीन-(पु०) बेअसर — بے اثر۔

प्रभास-(पु०) कामिल, रौशन — کامل، روشن۔

प्रभुत्व प्राप्त-(पु०) बाइक़्तिदार — بااقتدار۔

प्रभृति-(पु०) वग़ैरह — وغیرہ۔

प्रभा-(स्त्री०) नूर, रोशनी, चमक, रौनक़, चरागाँ — نور، روشنی، چمک، رونق، چراغاں۔

प्रभाकर-(पु०) सूरज, आफ़ताब, शम्स, ख़ुरशीद — سورج، آفتاب، شمس، خورشید۔

प्रभाग-(पु०) सीग़ः, अस्ल — صیغہ، اصل، محکمہ، شعبہ، سانچے میں ڈھلا

प्रभात-(पु०) सवेरा, सुब्ह, तड़का, सहर — سویرا، صبح، تڑکا، سحر

प्रभाती-(स्त्री०) सुब्ह का गाना — صبح کا گانا۔

प्रभाव-(पु०) बाअसर, तास्सुर, ताक़त — بااثر، تاثر، طاقت۔

प्रभावशाली (प्रभावशील)-(पु०) बाअसर, असर अंदाज़, असर वाला — بااثر، اثرانداز، اثر والا۔

प्रभु-(पु०) ख़ुदावंद, क़ादिरे—मुतलक़, आक़ा, हाकिम, मालिक — خداوند، قادرِ مطلق، آقا، حاکم، مالک۔

प्रभुता (प्रभुत्व)-(पु०)इक़्तिदार, हाकमियत, अज़मत, शानो—शौक़त, बड़ाई — اقتدار، حاکمیت، عظمت، شان وشوکت، بڑائی، بزرگی۔

प्रभुसत्ता-(स्त्री०) इक़्तिदारे—आला, मुल्क का सब से बड़ा इख़्तेयार — اقتدارِ اعلیٰ، ملک کا سب سے بڑا اختیار والا۔

प्रमतिपत्र-(पु०) इजाज़त नामः — اجازت نامہ۔

प्रमत्त-(पु०) मदहोश, दीवानः — مدہوش، دیوانہ، بیخود۔

प्रमथ-(पु०) घोड़ा — گھوڑا، اسپ۔

प्रमदा-(पु०) दोशीज़ा, हसीनः — دوشیزہ، حسینہ۔

प्रमाण-(पु०) सुबूत, तस्दीक़, सदाक़त, सनद, शहादत — ثبوت، تصدیق، صداقت، سند، شہادت۔

प्रमाण कर्त्ता-(पु०) तस्दीक़ कुनिन्दः — تصدیق کنندہ۔

प्रमाण साक्षी-(क्रि०) गवाहे—सुबूत — گواہِ ثبوت۔

प्रमाण स्वरूप-(पु०) बतौर सुबूत — بطور ثبوت۔

प्रमाणिक-(पु०) मोअ़तबर, मुस्तनद — معتبر، مستند۔

प्रमाणिक प्रतिलिपि-(पु०) मुस्तनद नक़्ल — مستند نقل، اصل سے مطابق۔

प्रमाणित उत्तर-पत्र-(पु०) मुसद्दिक़ः वसीयत नामः — مصدقہ وصیت نامہ۔

प्रमाणी करण-(पु०) तस्दीक़ करना — تصدیق کرنا۔

प्रमुख सचिव-(पु०) सद्रे—मोअत्मिद — صدرِ معتمد۔

प्रमुख स्वत्व-(पु०) हक़ीक़ते—ग़ालिब — حقیقتِ غالب۔

प्रमुख स्वामी-(पु०) मालिके—ग़ालिब مالک غالب -
प्रमुखाध्यापक-(पु०) मुदर्रिसे—आला مدرّسِ اعلیٰ، وائس چانسلر -
प्रमुदा-(पु०) मुहर लगाना, स्टैम्प مُہر لگانا، اسٹیمپ یا اسٹامپ
प्रयतित-(पु०) अ़म्दन عمداً -
प्रयतित वध-(पु०) क़त्ले—अ़म्दन قتلِ عمداً -
प्रयुत्त-(पु०) मिला जुला ملا جلا -
प्रलंब-(पु०) शाख़ شاخ -
प्रलयंकर-(पु०) क़यामत ख़ेज़ قیامت خیز -
प्रलेखक-(पु०) अर्ज़ीनवीस عرضی نویس، عرائض نویس -
प्रवंचित-(पु०) फ़रेब ख़ूर्दा فریب خوردہ -
प्रमाणपत्र (प्रमाणक)-(पु०) तस्दीक़नामः सनद, सार्टिफ़िकेट تصدیق نامہ سند، سرٹیفکیٹ -
प्रमाद-(पु०) ग़फ़लत, लापरवाही, मद्‌होशी, ग़ल्ती, सेहर غفلت، لاپرواہی، مدہوشی، غلطی، سحر
प्रमुख-(वि०) ख़ास, अहम, मख़्सूस, आला-خاص، اہم، مخصوص، اعلیٰ
प्रमेय-(पु०) कुल्लियः, शक्ल, जिसे समझा जा सके کلیہ، شکل، جسے سمجھا جا سکے -
प्रमेह-(पु०) जिरयान, एक बीमारी जिसमें पेशाब के साथ या बाद में मनी निकलती है - جریان، ایک بیماری جس میں پیشاب کے ساتھ یا پہلے یا بعد میں سفید گاڑھی رطوبت نکلتی ہے جسے منی کہتے ہیں -
प्रमोद-(पु०) तफ़रीह, ख़ुशी, ताज़गी, फ़रहत-تفریح، خوشی، تازگی، فرحت
प्रयत्न-(पु०) कोशिश,सअई, एक्‌दाम کوشش، سعی، اقدام -
प्रयत्नशील-(वि०) क़ोशाँ, सअ़ई, कोशिश करने वाला کوشاں، سعی، کوشش کرنے والا -
प्रयाण-(पु०) रवानगी, मौत, रेहलत, रूख़्सत رَوانگی، موت، رحلت، رخصت
प्रयास-(पु०) कोशिश, जद्दोजेहद, जतन, सअई, दौड़ धूप کوشش، جدّوجہد، جتن، سعی، دوڑ دھوپ -
प्रयुक्त-(वि०) मुसतअ़मल, अ़म्ली, शामिल مستعمل، عملی، شامل -
प्रयोक्ता-(पु०) सारिफ़, इस्तेमाल—कुनिंदः, इस्तेमाल करने वाला, ख़र्च करने वाला صارف، استعمال کنندہ، استعمال کرنیوالا، خرچ کرنے والا -
प्रयोग-(पु०) इस्तेमाल, तजरबः, काम में लाना, बरतना استعمال، تجربہ، کام میں لانا، برتنا -
प्रयोगशाला-(स्त्री०) तजरबःगाह, मअमल, लेबारेट्री, अमल करने की जगह تجربہ گاہ، معمل، لیبارٹری، عمل کرنے کی جگہ -
प्रयोजन-(पु०) मंशा, मक़्सद, सबब, ग़रज़ منشاء، مقصد، سبب، غرض
प्रलय-(पु०) क़यामत, ज़मीन पर होने वाली भयंकर बर्बादी قیامت، زمین پر ہونے والی بھینکر (خوفناک) بربادی -
प्रलाप-(पु०) बकवास, हिज़यान, बेहूदः गोयी بکواس، ہزیان، بیہودہ گوئی
प्रलेख-(पु०) दस्तावेज़, तमस्सुक, नविशतः, دستاویز، تمسک، نوشتہ -

किसी बात का तहरीरी सुबूत کسی بات کا تحریری ثبوت -
प्रलोभन-(पु०) लालच, तरग़ीब, तहरीस لالچ، ترغیب، تحریص -
प्रवंचना-(स्त्री०) जअ़लसाज़ी, दग़ा, फ़रेब, धोखा جعلسازی، دغا، فریب، دھوکہ -
प्रवक्ता-(पु०) तरजुमान, एलानची, अच्छी तरह समझाने वाला ترجمان، اعلانچی، اچھی طرح سمجھانے والا -
प्रवचन-(पु०)वअ़्ज़, इर्शादे तल्क़ीन وعظ، ارشادِ تلقین -
प्रवर-(वि०) बरतर, सीनियर, आला برتر، سینئر، اعلیٰ -
प्रवरण-(पु०) दावते—अस्मा دعوتِ اسماء -
प्रवर्तक-(पु०) बानी, बुन्यिाद रखने वाला, शुरू करने वाला بانی، بُنیاد رکھنے والا، شروع کرنے والا - "قائم کرنیوالا"
प्रवर्तन-(पु०) आग़ाज, इब्तिदा, तर्ग़ीब آغاز، ابتداء، ترغیب،
प्रवास-(पु०) महाजरत, तर्के वतन, नक़्ले—वतन مہاجرت، ترکِ وطن، نقلِ وطن -
प्रवासी-(पु०) महाजिर, तारिके—वतन, अपने वतन को छोड़ने वाला, हिजरत करने वाला مہاجر، تارکِ وطن، اپنے وطن کو چھوڑنے والا، ہجرت کرنے والا -
प्रवाह-(पु०) रवानी, बहाव, सैलान رَوانی، بہاؤ، سیلان -
प्रविष्टि-(स्त्री०) इंदिराज, दाख़िल, लिखा जाना, दर्ज होना اندراج، داخل، لکھا جانا، درج ہونا -
प्रवण-(पु०) आजिज़, मुन्कसिर عاجز، منکسر، خاکسار -
प्रवर्त्तन-(पु०) इज्रा, तब्लीग़ اجراء، تبلیغ -
प्रवाह-(क्रि०) धारा,चश्मः, सिलसिलः دھارا، چشمہ، سلسلہ -
प्रविधि-(पु०) क़ानून, दफ़अः قانون، دفعہ -
प्रवृत्तक-(पु०) मददगार, सरपरस्त مددگار، سرپرست -
प्रवृत्तन-(पु०) सरपरस्ती, इमदाद سرپرستی، امداد -
प्रवेश पत्र-(पु०) दाख़ले का इजाज़त - नामः داخلے کی اجازت نامہ
प्रवेशानुमत-(पु०) इजाज़ते दाख़ला, 'पासपोर्ट' اجازتِ داخلہ، پاسپورٹ -
प्रशंसा पत्र-(पु०) तारीफ़ी ख़तः मदाहियः, खत تعریفی خط، مداحیہ خط -
प्रवीण-(वि०) कामिल, माहिर, मश्शाक़, वाकिफ़कार, तजरबःकार کامل، ماہر، مشّاق، واقف کار، تجربہ کار -
प्रवृत्त-(वि०) माइल, राग़िब, राजेह مائل، راغب، راجح -
प्रवृत्ति-(स्त्री०) रुज्हान, मैलान, रवैय्यः رُجحان، میلان، رویّہ -
प्रवेश-(पु०) दाख़िलः, दख़ूल, दरआमद, रसाई, दाख़िल करना داخلہ، دخول، درآمد، رسائی، داخل کرنا -
प्रवेश-द्वार-(पु०) बाबुद्दाख़िलः, अंदर जाने का रास्ता باب الداخلہ، اندر جانے کا راستہ -

प्रवेशिका-(स्त्री०) इब्तिदाई मुतालअः ابتدائی مطالعہ۔

प्रशंसक-(पु०) मद्दाह, तारीफ़ करने वाला, सनाख्वाँ مدّاح، تعریف کرنے والا، ثناخواں۔

प्रशंसनीय-(वि०) काबिले-तारीफ़, काबिले-सिताइश قابلِ تعریف، قابلِ ستائش۔

प्रशंसा-(स्त्री०) तारीफ़, मदह, सिताइश, तहसीन, बड़ाई تعریف، مدح، ستائش، تحسین، بڑائی۔

प्रशस्ति-(स्त्री०) तारीफ, कसीदः تعریف، قصیدہ

प्रशांत-(वि०) अल्काहिल, काहिल, पुरसुकून, गैरमुतहर्रिक, साकिन الکاہل، کاہل، پُرسکون، غیرمتحرک، ساکن۔

प्रशासक-(पु०) हाकिम, मुंतज़िम, इन्तेज़ाम करने वाला, नाज़िम حاکم، منتظم، انتظام کرنے والا، ناظم۔

प्रशमन-(क्रि०) तबाही, बीख़ कनी, मसालिहत् تباہی، بیخ کنی، مصالحت۔

प्रशस्त-(पु०) वसीअ, हसीन, काबिले-तारीफ़ وسیع، حسین، قابلِ تعریف

प्रशांत महासागर-(पु०) बहरुल-काहिल بحرالکاہل۔

प्रशासनाधिकारी-(पु०) अफ़सरे-इन्तिजामियः افسرِ انتظامیہ۔

प्रशास्ता-(पु०) मुन्तज़िम, मोहतमिम منتظم، مہتمم۔

प्रशिक्षण महाविद्यालय-(पु०) तर्बियती-मदर्सतुल-उलूम (बड़ा मदरसः) تربیتی مدرسۃ العلوم (بڑا مدرسہ)

प्रशिक्षण विद्यालय-(पु०) तर्बियती मदरसः تربیتی مدرسہ۔

प्रशिक्षण शिविर-(पु०) तर्बियती-ख़ेमः تربیتی خیمہ۔

प्रश्नकर्त्ता-(पु०) सवाली, सायल سوالی، سائل۔

प्रश्नवाचक-(पु०) सवालियः سوالیہ، سوال کرنے والا۔

प्रशासन-(पु०) इंतिज़ाम, इंतिज़ामियः, हुकूमत انتظام، انتظامیہ، حکومت۔

प्रशिक्षण-(पु०) तर्बियत, ट्रेनिंग, तअलीम तहज़ीब تربیت، ٹریننگ، تعلیم، تہذیب۔

प्रश्न-(पु०) सवाल, मस्अलः سوال، مسئلہ۔

प्रश्नपत्र-(पु०) पर्चए-सवालात, सवालनामः, जवाब तलब پرچۂ سوالات، سوالنامہ، جواب طلب۔

प्रश्नावली-(स्त्री०) सवालनामः, मश्क़ سوالنامہ، مشق۔

प्रश्नोत्तर-(पु०) सवालो-जवाब, गुफ्तुगू, बातचीत मुबाहेसः, पूछ ताछ سوال وجواب، گفتگو، بات چیت، مباحثہ، پوچھ تاچھ۔

प्रश्रय-(पु०) सरपरस्ती, तहफ़्फ़ुज़, पनाह سرپرستی، تحفّظ، پناہ۔

प्रश्वास-(पु०) तनफ़्फ़ुस, सांस लेना, दम लेना, सांस बाहर निकालना, बाहर निकली हुई साँस تنفس، سانس لینا، دم لینا، سانس باہر نکالنا، باہر نکلی ہوئی سانس۔

प्रसंग-(पु०) हवालः, महल, मौज़ूअ, मुताअल्लिक़, स्याक़, इबारत حوالہ، محل، موضوع، متعلق، سیاق، عبارت۔

प्रसंगाधीन-(वि०) मरबूत, बहवालः, वास्तः, लगा हुआ, बंधा हुआ مربوط، بحوالہ، واسطہ، لگا ہوا، بندھا ہوا۔

प्रसन्न-(वि०) ख़ुश, मस्रूर, शादमाँ خوش، مسرور، شادماں۔

प्रसन्नता-(स्त्री०) ख़ुशी, मसरत, बशाशत خوشی، مسرت، بشاشت۔

प्रसन्नचित-(पु०) खुश दिल خوش دل۔

प्रसव पीड़ा-(पु०) दर्दे-ज़ेह دردِ زہ۔ (ولادت کا درد)

प्रसारित-(पु०) वसीअ, फैला हुआ وسیع، پھیلا ہوا

प्रसिद्धि पत्र-(पु०) सरकुलर سرکلر، حاکم کا حکم نامہ۔

प्रसूचक-(पु०) इत्तेलाअ कुनिंदः اطلاع کنندہ، خبر دینے والا۔

प्रसूचना-(पु०) ख़बर خبر، اطلاع۔

प्रसूचना द्वितक-(पु०) चेक, रसीद چیک، رسید۔

प्रसव-(पु०) विलादत, ज़च्चगी, ज़च्चः होने की हालत, बच्चः जनना, पैदा हुआ बच्चः ولادت، زچگی، زچہ ہونے کی حالت، بچہ جننا، پیدا ہوا بچہ۔

प्रसाद-(पुं०) परसाद, शीरीनी, तबर्रुक, न्यियाज़, फ़ातेहा की चीज़, तोहफ़ा پرساد، شیرینی، تبرک، نیاز، فاتحہ کی چیز، تحفہ۔

प्रसाधन-(पु०) आराइश, आराइशी अश्यिा, आरास्तगी آرائش، آرائشی اشیاء، آراستگی

प्रसार-(पु०) नश्र, इशाअत, तब्लीग़, इज्रः, वुसअत نشر، اشاعت، تبلیغ، اجراء، وسعت۔

प्रसारण-(पु०) नश्रोइशाअत, नश्रियः نشرواشاعت، نشریہ۔

प्रसिद्ध-(वि०) मशहूर, मअरुफ़, नामी, नामवर مشہور، معروف، نامی، نامور۔

प्रसिद्धि-(स्त्री०) शोहरत, नामवरी, नेकनामी, बद्नामी, चर्चा شہرت، ناموری، نیکنامی، بدنامی، چرچا۔

प्रसूति-(स्त्री०) ज़च्गी,विलादत, जुर्रियत- زچگی، ولادت، ذُرّیت۔

प्रस्तर-(पु०) पत्थर, संग پتھر، سنگ۔

प्रस्ताव-(पु०) तजवीज़, तहरीक, करार दाद تجویز، تحریک، قرارداد

प्रस्ताव पत्र-(पु०) ठेके का तख़्मीनः पेश करना ٹھیکے کا تخمینہ پیش کرنا۔

प्रस्तावित-(पु०) मुजव्वज़ः مجوزہ، تجویز کیا ہوا۔

प्रस्तुत स्त्री शुल्क-(स्त्री०) महरे-मुवज्जल- مہرِ مؤجل۔ تھوڑا تھوڑا ادا کرنا۔ مہلت، فرصت دیا ہوا۔

प्रस्फुटित-(पु०) शगुफ़्तः شگفتہ، کھلا ہوا۔

प्रहर्ष-(पु०) निहायत खुशी نہایت خوشی۔

प्रहेलिका-(स्त्री०) पहेली پہیلی۔

प्रांतीय-(पु०) सूबाई صوبائی۔

प्रस्तावक-(पु०) मुहर्रिक, मुजव्विज़, हरकत देने वाला, तहरीक करने वाला, उभारने वाला — محرک، مجوّز، حرکت دینے والا، تحریک کرنے والا، اُبھارنے والا۔

प्रस्तावना-(स्त्री०) तम्हीद, पेशलफ़्ज़, दीबाचः — تمہید، پیش لفظ، دیباچہ

प्रस्तुत-(वि०) पेश, मौजूद, हाज़िर, दायर — پیش، موجود، حاضر، دائر

प्रस्थान-(पु०) रवानगी, रुख़्सत, कूच, रेहलत — رَوانگی، رخصت، کوچ، رحلت

प्रहर-(पु०) पहर, वक़्त, दिन का चौथाई हिस्सा, तीन घन्टे का वक़्त — پہر، وقت، دن کا چوتھائی حصہ، تین گھنٹے کا وقت۔

प्रहरी-(पु०) पहरेदार, संतरी, चौकी-दार, मुहाफ़िज़, दरबान — پہریدار، سنتری، چوکیدار، محافظ، دربان۔

प्रहसन-(पु०) तरबियः, मज़ाहियः ड्रामा, क़िस्सः या ड्रामा जिसका अन्जाम खुशी हो (कामेडी) — طربیہ، مزاحیہ ڈرامہ، قصہ یا ڈرامہ جس کا انجام خوشی ہو۔ (کامیڈی)

प्रहार-(पु०) हम्लः, वार, ज़र्ब, मार, चोट, सद्मः — حملہ، وار، ضرب، مار، چوٹ، صدمہ۔

प्रांगण-(पु०) सहन, अहातः, आँगन — صحن، احاطہ، آنگن۔

प्रांत-(पु०) इलाक़ः, सूबः, रियासत या मुल्क का वह हिस्सा जिसमें कई इज़लाअ शामिल हों — علاقہ، صوبہ، ریاست یا ملک کا وہ حصہ جس میں کئی اضلاع شامل ہوں۔

प्रांतीय विधायिका-(पु०) सूबाई मजलिसे दस्तूर साज़ — صوبائی مجلسِ دستور ساز۔

प्रांतीयता-(स्त्री०) इलाक़ाइयत, सूबाइयत — علاقائیت، صوبائیت۔

प्रांतर-(पु०) दो इलाक़ों की सरहद — دو علاقوں کی سرحد۔

प्रांजल-(पु०) आसान — آسان، سَہل۔

प्राकृतिक-(स्त्री०) फ़ितरी, कुदरती — فطری، قدرتی۔

प्राखंडिक-(पु०) मुतअल्लिक़ व तक़सीमी, हिस्सा, शोअ़बः — متعلق و تقسیمی حصہ، شعبہ۔

प्रागल्य-(पु०) ग़ुरूर, बेबाकी — غرور، بیباکی، تکبر۔

प्राच-(पु०) मश्रिक़ — مشرق (پورب)

प्राचीन काल-(पु०) ज़मानः—ए—क़दीम — زمانۂ قدیم۔

प्राचुर्य्य-(पु०) कसरत, बोहतात — کثرت، بہتات۔

प्राज्ञ-(पु०) आ़लिम, माहिर — عالم، ماہر

प्राज्य-(पु०) काफ़ी, बहुत — کافی، بہت۔

प्राक्कथन-(पु०) पेशलफ़्ज़, दीबाचः, तम्हीद, आरास्ता, किताब का मुक़दमः — پیش لفظ، دیباچہ، تمہید، آراستہ، کتاب کا مقدمہ۔

प्राक्कलन-(पु०) तख़्मीनः, अन्दाज़, क़यास, सरसरी — تخمینہ، انداز، قیاس، سرسری نظریہ۔

प्रागैतिहासिक-(वि०) माक़ब्ले—तारीख़ी — ماقبلِ تاریخی۔

प्राचार्य-(पु०) प्रिंसिपल, कालेज का मुदर्रिसे आलः या अफ़्सरे आलः — پرنسپل، کالج کا مدرسِ اعلیٰ یا افسرِ اعلیٰ۔

प्राची-(स्त्री०) मश्रिक़, पूरब, सूरज निकलने की सम्त या तरफ़ — مشرق، پورب، سورج نکلنے کی سمت یا طرف۔

प्राचीन-(वि०) क़दीम, अ़तीक़, पुराना, अगले ज़माने का — قدیم، عتیق، پُرانا، اگلے زمانے کا۔

प्राचीनता-(स्त्री०) क़दामत, पुराना होना, पुराना पन होना, अगला जमाना, क़दीम होना — قدامت، پُرانا ہونا، پُرانا پن ہونا، اگلا زمانہ، قدیم ہونا۔

प्राचीर-(स्त्री०) फ़सील, पुश्तः, चहार दिवारी — فصیل، پُشتہ، چہار دیواری۔

प्राच्य-(वि०) मश्रिक़ी, यूरोपी, ऐशियाई — مشرقی، یوروپی، ایشیائی۔

प्राण-(पु०) जान, रूह — جان، رُوح۔

प्राणघात-(पु०) क़ातिलानः हम्लः, क़त्ल — قاتلانہ حملہ، قتل۔

प्राणत्याग-(पु०) जान देना — جان دینا۔

प्राण दण्ड-(पु०) सज़ा—ए—मौत — سزائے موت۔

प्राण दाता-(पु०) जाँ बख़्शने वाला — جاں بخشنے والا۔

प्राण दान-(पु०) जाँ बख़्शी — جاں بخشی

प्राण नाशक-(पु०) मुहलिक — مہلک، ہلاک کرنے والا

प्राणघाती-(वि०) जानलेवा, मुहलिक, हलाक करने वाला, मार डालने वाला, क़त्ल करने वाला — جان لیوا، مُہلک، ہلاک کرنیوالا، مار ڈالنے والا، قتل کرنے والا۔

प्राणदंड-(पु०) सज़ाए मौत, फाँसी की सज़ा — سزائے موت، پھانسی کی سزا۔

प्राणवान-(वि०) ज़ीरूह, जानदार — ذی رُوح، جان دار۔

प्राणवायु-(स्त्री०) रूहे—हैवानी, हरारते—ग़रीज़ी — رُوحِ حیوانی، حرارتِ غریزی۔

प्राणायाम-(पु०) हब्से—दम, दमकुशी, साँस रोकना, दमः का मर्ज़ — حبسِ دم، دَم کشی، سانس روکنا، دمہ کا مرض۔

प्राणिविज्ञान-(पु०) इल्मुलहयात — علم الحیات، معلوماتِ زندگی۔

प्राणी-(पु०) जानदार, परानी, आदमी — جاندار، پرانی، آدمی

प्रातः-(पु०) सुब्ह, सवेरा, तड़का — صبح، سویرا، تڑکا۔

प्रातः स्नान-(पु०) सुब्ह का ग़ुस्ल — صبح کا غسل۔

प्रातः स्मरण-(पु०) सुब्ह की इबादत — صبح کی عبادت۔

प्रातः काल-(पु०) अलस्सबाह, सवेरे का वक़्त — الصّباح، سویرے کا وقت۔

प्रातः स्मरणीय-(वि०) सुब्ह को याद किए जाने लाएक़ — صبح کو یاد کئے جانے کے لائق۔

प्रातिभासिक-(पु०) फ़रेब—नज़र — فریبِ نظر، (نظر کا دھوکہ)

प्राथमिक न्यायालय-(पु०) इब्तिदाई अ़दालत — ابتدائی عدالت۔

प्राथमिक शिक्षा-(पु०) इब्तिदाई तअ़लीम — ابتدائی تعلیم۔

प्रादुभार्व-(पु०) आग़ाज़, तुलूअ, रौशन, तख़लीक़ — آغاز، طلوع، روشن، تخلیق۔
प्राथमिक-(वि०) इब्तिदाई, अव्वलीन — ابتدائی، اوّلین۔
प्राथमिकता-(स्त्री०) अव्वलीयत, फौक़ियत, तर्जीह — اوّلیت، فوقیت، ترجیح۔
प्राधान्य-(पु०) अव्वलीयत, ख़ुसूसियत, अहमियत, फौक़ियत, बरतरी — اوّلیت، خصوصیت، اہمیت، فوقیت، برتری۔
प्रादुर्भूत-(पु०) मौजूद, पैदा — موجود، پیدا، حاضر۔
प्रादेश-(पु०) सूबः, इलाक़ः, मुल्क, मक़ाम — صوبہ، علاقہ، ملک، مقام
प्रादेशिक-(पु०) सूबाई, इलाक़ाई, मुल्की, मक़ामी — صوبائی، علاقائی، ملکی، مقامی۔
प्रादेशिक सेना-(स्त्री०) इलाक़ाई फ़ौज, सूबाई फ़ौज़ — علاقائی فوج، صوبائی فوج۔
प्रान्तर-(पु०) वीरान, दुश्वार गुज़ार राह — ویران، دشوار گذار راہ۔
प्राध्यापक-(पु०) उस्ताद, लेक्चरार, मुअ़ल्लिम — اُستاد، لکچرار، مُعلّم۔
प्राप्ति-(स्त्री०) वसूलयाबी, रसीद, मिलना — وصولیابی، رسید، ملنا۔
प्राप्त-(पु०) मौसूल, हासिल — موصول، حاصل، دستیاب ہونا۔
प्राप्तकर्त्ता-(पु०) वसूल करने वाला — وصول کرنے والا۔
प्राप्तिका-(स्त्री०) रसीद — رسید۔
प्राप्ति तिथि-(स्त्री०) तारीख़े—वसूली — تاریخ وصولی۔
प्राप्ति पंजिका-(स्त्री०) रजिस्टर वसूलयाबी — رجسٹر وصولیابی۔
प्राप्ति पत्र-(पु०) रसीद — رسید۔
प्राप्य अवकाश-(पु०) वाजिबी रुख़सत — واجبی رخصت۔
प्राप्यक-(पु०) (बिल) फर्द हिसाब, मुसव्वदः क़ानून, हुंडी — فرد حساب، مسوّدہ، قانون، ہنڈی۔
प्राप्य समाहर्ता-(पु०) हुंडी वसूल करने वाला — ہنڈی وصول کرنے والا۔
प्राबल्य-(पु०) कसरत — کثرت۔
प्रामाण्य-(पु०) मुस्तनद, मोअ़त्बर — مستند، معتبر۔
प्राय-(पु०) तकरीबन, बराबर, मिस्ल — تقریباً، برابر، مثل۔
प्रामाणिक-(वि०) मुस्तनद, मुसल्लम, मुसद्दक़ः — مستند، مسلّم، مصدّقہ۔
प्रायः-(अ०) अक्सर, बिलउमूम, तक्रीबन — اکثر، بالعموم، تقریباً۔
प्रायद्वीप-(पु०) जज़ीरःनुमा — جزیرہ نما، جزیرہ کی شکل، خشکی کا وہ حصّہ جو تین طرف پانی سے گھرا ہوا
प्रायश्चित-(पु०) कफ़्फ़ारः, पशेमानी, तलाफ़ी — کفّارہ، پشیمانی، تلافی۔
प्रायोगिक-(वि०) तज्रिबाती, अ़म्ली, मश्क़ी — تجرباتی، عملی، مشقی۔
प्रायोजना-(स्त्री०) परोजक्ट, मन्सूबा, ख़ाकः, तजवीज़ — پروجکٹ، منصوبہ، خاکہ، تجویز۔
प्रारंभ-(पु०) शुरूअ़, इब्तिदा, आग़ाज़ — شروع، ابتدا، آغاز
प्रारंभिक-(वि०) इब्तिदाइ, शुरूआत, अगाज करना — ابتدائی، شروعات، آغاز کرنا۔
प्रारंभिक जयपत्र-(पु०) इब्तिदाई डिगरी — ابتدائی ڈگری۔
प्रारंभिक निर्णय-(पु०) इब्तिदाई फ़ैसलः — ابتدائی فیصلہ۔
प्रारंभिक पूँजी-(पु०) इब्तिदाई सरमायः — ابتدائی سرمایہ۔
प्रारंभिक शिक्षा-(पु०) इब्तिदाई तअ़लीम — ابتدائی تعلیم۔
प्रारूप, प्रालेख-(पु०) मुसव्वदः — مسوّدہ۔
प्रालेय-(पु०) कुहर, बर्फ़ — کہر، برف۔
प्रारब्ध-(पु०) मुक़द्दर, क़िस्मत, तक़्दीर — مقدر، قسمت، تقدیر۔
प्रार्थना-(स्त्री०) दरख़्वास्त, गुजारिश, दुआ, इल्तिजा — درخواست، گذارش، دُعا، التجا۔
प्रार्थनापत्र-(पु०) दरख़्वास्त, अरज़ी — درخواست، عرضی۔
प्रार्थी-(पु०) दरख़्वास्तगुज़ार, सायल — درخواست گزار، سائل۔
प्रासंगिक-(वि०) बाहवालः, बामहल, कारआमद, मुतअ़ल्लिक़ः — بحوالہ، بامحل، کارآمد، متعلقہ۔
प्रसाद-(पु०) मंदिर, इमारत, महल — مندر، عمارت، محل۔
प्रिय-(वि०) प्यारा, अज़ीज़, महबूब — پیارا، عزیز، محبوب۔
प्रियतम (प्रीतम)-(वि०) महबूबतरीन, शौहर — محبوب ترین شوہر۔
प्रियदर्शी-(पु०) ख़ुश मंज़र — خوش منظر۔
प्रिय पात्र-(पु०) महबूब, मा़शूक़ — محبوب، معشوق۔
प्रिय भाषी-(पु०) ख़ुश ग़ो — خوش گو۔
प्रियवर-(पु०) बेहद अज़ीज, बहुत प्यारा, मुहिब्बे—मुहतरम — بے حد عزیز، بہت پیارا، محبِ محترم
प्रीति-(स्त्री०) पिरीत, मुहब्बत, इश्क़ — پریت، محبت، عشق۔
प्रीतिभोज-(पु०) दा़वत — دعوت۔
प्रेक्षा-(स्त्री०) निगाह, ज़ीनत, शाख़ — نگاہ، زینت، شاخ۔
प्रेक्षित-(पु०) देखा हुआ — دیکھا ہوا۔
प्रेक्षी-(पु०) अक़्लमंद — عقلمند۔
प्रूफ-(पु०) ख़ाकः, मुसाव्विदः, नक़्ल — خاکہ، مسوّدہ، نقل۔
प्रेक्षक-(पु०) नाज़िर, मुबस्सिर, मुहासिब — ناظر، مبصّر، محاسب۔
प्रेक्षण-(पु०) देखना, मुशाहिदः, मुआ़ईनः — دیکھنا، مشاہدہ، معائنہ۔
प्रेत-(पु०) आसेब, सायः, मुतवफ़्फ़ी, भूत — آسیب، سایہ، متوفّی، بھوت
प्रेम-(पु०) उल्फ़त, दोस्ती, याराना, मुहब्बत — اُلفت، دوستی، یارانہ، محبت۔
प्रेम पात्र-(पु०) मरकज़े मुहब्बत — مرکزِ محبت۔
प्रेमालाप-(पु०) मुहब्बत की बातें — محبت کی باتیں۔
प्रेमालिंगन-(क्रि०) हम आग़ोशी — ہم آغوشی
प्रेरित-(क्रि०) आमादः, रागिब किया हुवा — آمادہ، راغب کیا ہوا۔
प्रेषण-(पु०) ख़ानगी, तरसील — خانگی، ترسیل۔
प्रेषण पंजिका-(पु०) रजिस्टरे तरसील — رجسٹر ترسیل۔

प्रेषण लिपिक-(पु०) दफ़्तरी तरसील - دفتری ترسیل
प्रेषित-(पु०) मुरसलः, भेजा हुआ - مُرسلہ، بھیجا ہوا
प्रेमिका (प्रेयसी)-(स्त्री०) महबूबः, प्यारी, माशूकः - محبوبہ، پیاری، معشوقہ
प्रेरक-(वि०) मुहर्रिक, हरकत देने वाला, तहरीक करने वाले, उकसाने वाला - مُحرک، حرکت دینے والا تحریک کرنیوالا، اُکسانے والا
प्रेरणा-(स्त्री०) तहरीक, तर्ग़ीब, हरकत देना, हिलाना - تحریک، ترغیب، حرکت دینا، ہلانا
प्रेषक-(पु०) मुर्सिल, भेजने वाला, भेजा हुआ, इरसाल किया गया - مُرسل، بھیجنے والا، بھیجا ہوا، ارسال کیا گیا
प्रेक्टिस-(स्त्री०) प्रेक्टिस, मश्क़, मअमूल, महारत, वकील, डाक्टर का पेशा काम - پریکٹس، مشق، معمول، مہارت، وکیل، ڈاکٹر کا پیشہ، کام
प्रोत्साहन-(पु०) हौस्लः, अफ़्ज़ाई, हिम्मत, अफ़्ज़ाई - حوصلہ افزائی، ہمت افزائی
प्रोक्ति-(पु०) क़ीमत मुश्तहिर करना - قیمت مشتہر کرنا
प्रोक्षण-(पु०) पानी छिड़कना - پانی چھڑکنا
प्रोत-(पु०) आलूदः, मिला जुला - آلودہ، ملا جُلا
प्रोत्फुल्ल-(पु०) शगुफ़्तः, तरीन - شگفتہ ترین
प्रोत्साह-(पु०) निहायत जोश, उमंग - نہایت جوش، اُمنگ
प्रोत्साहक-(पु०) हौस्लः अफ़्ज़ा - حوصلہ افزاء
प्रोषित-(पु०) परदेस गया हुआ - پردیس گیا ہوا
प्रौढ़-(वि०) बालिग़, पुख़्तः, बूढ़ा, अधेड़, तर्जबः कार - بالغ، پختہ، بوڑھا، اَدھیڑ، تجربہ کار
प्रौढ़ शिक्षा-(पु०) तालीमे–बालिग़ान - تعلیم بالغان
प्रौढ़ा-(स्त्री०) अधेड़ औरत, बालिग़ः - اَدھیڑ عورت، بالغہ
प्रौढ़ि-(क्रि०) गुस्ताख़ी, हौस्लः, तिजारत - گستاخی، حوصلہ، تجارت
पल्व-(पु०) मुर्ग़, बंदर, ज़ीन - مرغ، بندر، زین
पल्वक-(पु०) तैराक, पैराक - تیراک، پیراک
पल्वन-(पु०) तैरना, पैरना, कूदना - تیرنا، پیرنا، کودنا
प्लावन-(पु०) सैलाब, ग़र्क़ाब - سیلاب، غرقاب
प्लाव-(पु०) ग़ोतः, ग़वासी - غوطہ، غواصی
प्लीहा-(स्त्री०) तेहाल, तिल्ली - طحال، تلی

फ

फंकी-(स्त्री०) सफ़ूफ़, एक दफ़अः फांकने की मिक्दार - سفوف، ایک دفعہ پھانکنے کی مقدار
फंड-(पु०) सरमायः पूंजी, रुपया का ज़ख़ीरः - سرمایہ، پونجی، روپیہ کا ذخیرہ
फंदा-(पु०) फ़रेब, क़ाबू, वस, तक्लीफ़, मुसीबत, रस्सी का हल्क़ः - فریب، قابو، بس، تکلیف، مصیبت، رسی کا حلقہ
फंसना-(क्रि०) उलझना, अटकना, गिरफ़्तार, होना, पकड़ जाना - اُلجھنا، اٹکنا، گرفتار ہونا، پکڑا جانا
फंसाना-(क्रि०) उलझाना, लपेटना, जाल में पकड़ना, काबू में लाना, फ़रेब देना - اُلجھنا، لپیٹنا، جال میں پکڑنا، قابو میں لانا، فریب دینا
फकीर-(पु०) गदा, ग़रीब, भिखारी, मुहताज, फ़क़ीर, मंगता - گدا، بھکاری، غریب، محتاج، فقیر، منگتا
फक्कड़-(वि०) मुब्तज़िल, ग़ैरमुहतात, फ़ुहश गाली गलौज लापरवाह - مبتذل، غیر محتاط، فحش گالی گلوچ، لاپرواہ، حقیر
फजूल (फिजूल)-(वि०) फ़ज़ूल बेफायदः, लाहासिल, बेकार, निकम्मा, फ़ाल्तू - فضول، بے فائدہ، لاحاصل، بے کار، نکما، فالتو
फजूल खर्च-(पु०) फ़ज़ूलख़र्च बेजा और बे मोक़्अ़ खर्च करने वाला, मुसरिफ - فضول خرچ، بیجا اور بے موقع خرچ کرنے والا، مسرف
फटकना-(क्रि०) फटकना, झटकना, जुदा करना, मौजूद होना, फट फटाना, भूले से चला जाना - پھٹکنا، جھٹکنا، جُدا کرنا، موجود ہونا، پھٹ پھٹانا، بھولے سے چلا جانا
फटकार-(स्त्री०) झिड़की, डाँट, दुतकार, ताज़ियाना, बड़ा चाबुक - جھڑکی، ڈانٹ، دُتکار، تازیانہ، بڑا چابک
फटना-(क्रि०) शक़ होना, टुकड़े होना, शिगाफ़ होना, नफ़रत होना - شق ہونا، ٹکڑے ہونا، شگاف ہونا، نفرت ہونا
फड़कना-(वि०) फड़फड़ाना, बेचैन होना, बेक़रार होना, मुज़तरिब होना, तड़पना, आ़शिक़ होना - پھڑپھڑانا، بیچین ہونا، بیقرار ہونا، مضطرب ہونا، تڑپنا، عاشق ہونا
फड़फडाना-(क्रि०) तड़पना, बेचैन होना, बेक़रार होना, फड़कना - تڑپنا، بیچین ہونا، بیقرار ہونا، پھڑکنا
फतवा-(पु०) शरई हुक्म, मुफ़्ती का फ़ैस्लः, फ़त्वा - شرعی حکم، مفتی کا فیصلہ، فتویٰ
फतह-(स्त्री०) ज़फ़र, कामयाबी, फ़त्ह - ظفر، کامیابی، فتح
फतूर (फितूर)-(पु०) ख़राबी नुक़्स, फ़ित्नः, फ़साद, झगड़ा, फ़ितूर - خرابی، نقص، فتنہ، فساد، جھگڑا، فتور
फन-(पु०) फन, कारीगरी, गुन, तर्ज़, ढंग - فن، کاریگری، گُن، طرز، ڈھنگ
फफूंद-(स्त्री०) भुकड़ी, वह जरासीम जो किसी चीज़ में काई की तरह जम जाये - بھکڑی، وہ جراثیم جو کسی چیز میں کائی کی طرح جم جائے
फफोला-(पु०) आबलः, छाला, ज़लने से चमड़े पर पड़ने वाला छाला - آبلہ، چھالا، جلنے سے چمڑے پر پڑنے والا چھالا
फबती-(स्त्री०) मिसाल, चुटकी लेना, ज़रीफ़ाना चुस्त फ़िक्रः - مثال، چٹکی لینا، ظریفانہ چُست فقرہ
फबना-(क्रि०) जमना, ज़ेब देना, ठीक होना, भला मालूम होना - جمنا، زیب دینا، ٹھیک ہونا، بھلا معلوم ہونا

फरमा-(पु०) फ़र्मा छपा हुआ कागज़, साँचः, क़ालिब, ढाँचः — فرما چھپا ہوا کاغذ، سانچہ، قالب، ڈھانچہ۔

फरमाइश-(स्त्री०) फ़र्माइश, दरख़्वास्त, तलब, हाजत, ज़रूरत — فرمائش، درخواست، طلب، حاجت، ضرورت۔

फरसा (परसा)-(पु०) फावड़ा, कुदाल, तेशा, कुल्हाड़ी — پھاوڑہ، کدال، تیشہ، کلہاڑی۔

फरार-(वि०) फ़रार, भागने वाला, चलाक, तराज़ — فرار، بھاگنے والا، چالاک، طراز۔

फरियाद-(स्त्री०) फ़रयाद, मदद, आहो–नालाँ, दुहाई मांगने का शोर — فریاد، مدد، آہ و نالاں، دہائی مانگنے کا شور۔

फरिश्ता-(पु०) फ़रिश्तः, भेजा हुआ, रसूल, क़ासिद — فرشتہ، بھیجا ہوا، رسول، قاصد۔

फरेब-(पु०) फ़रेब, धोका, झांसा, चालाकी — فریب، دھوکہ، جھانسہ، چالاکی

फर्क-(पु०) फ़र्क, जुदाई, फ़ास्ला, तमीज़, कमी, कसर — فرق، جدائی، فاصلہ، تمیز، کمی، کسر۔

फर्ज़-(पु०) फ़र्ज, ज़रूरी, लाज़मी, ज़िम्मेदारी, वह काम जो खुदा के हुक्म से जरूरी हो — فرض، ضروری، لازمی، ذمہ داری، وہ کام جو خدا کے حکم سے ضروری ہو۔

फर्ज़ी-(वि०) फ़र्ज़ी, ख़्याली, क्यासी, नक़्ली — فرضی، خیالی، قیاسی، نقلی،

फर्म-(स्त्री०) फ़र्म, कारख़ाना, कम्पनी, दुकान, कारोबारी इदारः — فرم، کارخانہ، کمپنی، دوکان، کاروباری ادارہ۔

फर्राश-(पु०) फ़र्श बिछाने वाला, ख़ेमा लगाने वाला — فرش بچھانے والا۔ خیمہ لگانے والا۔

फल-(पु०) समर, नतीजः, फ़ायदः, नफ़अ — ثمر، نتیجہ، فائدہ، نفع

फलदायक-(पु०) फ़ायदे–मंद, नतीजा ख़ेज़ — فائدے مند، نتیجہ خیز

फलतः (फलस्वरूप)-(पु०) नतीजे के तौर पर — نتیجے کے طور پر۔

फलीभूत-(पु०) मुफ़ीद, बार–आवर — مفید، بارآور۔

फलोदय-(पु०) फ़ायदः, नफ़अ — فائدہ، نفع۔

फल्गु-(पु०) बे मअ़नी, लग़्व — بے معنی، لغو۔

फलक-(पु०) तख़्तः, शीट, हथेली — تختہ، شیٹ، ہتھیلی۔

फलना-(क्रि०) फलना, फल लगना, मेवा लगना, मुबारक होना, साहबे औलाद होना, दौलतमन्द होना — پھلنا، پھل لگنا، میوہ لگنا، مبارک ہونا، صاحب اولاد ہونا، دولتمند ہونا۔

फलाँ-(वि०) फ़लाँ, लोग जो ज़ेहन में हों मगर ज़बान से नाम न लिया जाये — فلاں، لوگ جو ذہن میں ہوں مگر زبان سے نام نہ لیا جائے۔

फलाहार-(पु०) समर बसरी, फल खा कर रहने वाला — ثمر بسری، پھل کھا کر رہنے والا۔

फली-(स्त्री०) बीजों की क़ुदर्ती थैली जिसमें दाने होते हैं — بیجوں کی قدرتی تھیلی، جس میں دانے ہوتے ہیں۔

फसल-(स्त्री०) फ़स्ल, मौसम का समाँ, किताब का एक हिस्सा या बाब, ग़ल्ला, अनाज की पैदावार — فصل، موسم کا سماں، کتاب کا ایک حصہ یا باب، غلہ، اناج کی پیداوار۔

फहराना-(क्रि०) लहराना, इस तरह फैलाना कि फर फर करते हुये लहराए — لہرانا، اس طرح پھیلانا کہ پھر پھر کرتے ہوئے لہرائے۔

फांक-(स्त्री०) क़ाश, फांक, टुकड़ा — قاش، پھانک، ٹکڑا۔

फांकना-(क्रि०) सफ़ूफ़ या दाना जो झटके से मुँह में डालना, जल्द खाना — سفوف یا دانا جو جھٹکے سے منہ میں ڈالنا، جلد کھانا۔

फांदना-(क्रि०) कूदना, जाल में फँसाना, नर जानवर का मादा पर चढ़ाना — کودنا، جال میں پھنسانا، نر جانور کا مادہ پر چڑھانا۔

फांस-(स्त्री०) लकड़ी बांस का रेशा जो जिस्म में चुभ जाता है, रूहानी तक्लीफ, रंज, दुख, फ़िक्र — لکڑی یا بانس کا ریشہ جو جسم میں چبھ جاتا ہے، روحانی تکلیف، رنج، دکھ، فکر۔

फांसना-(स्त्री०) गिरफ़्तार करना, फ़रेब देना, क़ाबू में करना, आजिज़ करना — گرفتار کرنا، فریب دینا، قابو میں کرنا، عاجز کرنا۔

फाँसी-(पु०) सज़ायेमौत, रस्सी का फंदा, गर्दन में रस्सी डाल कर गला घोंटना — سزائے موت، رسی کا پھندا، گردن میں رسی ڈال کر گلا گھونٹنا۔

फाका-(पु०) फ़ाकः, खाना ना खाना, भूखा रहना — فاقہ، کھانا نہ کھانا، بھوکا رہنا، اپواس کرنا۔

फाग-(स्त्री०) खुशी, सुरूर, ऐश, बे फिक्री, राग रंग, होली के खेल तमाशे — خوشی، سرور، عیش، بے فکری، راگ رنگ، ہولی کے کھیل تماشے۔

फागुन (फाल्गुन)-(पु०) हिन्दी के बारहवें महीने का नाम — ہندی کے بارہویں مہینے کا نام۔

फाटक-(पु०) बाब, बड़ा दरवाज़ः, मेहराब — باب، بڑا دروازہ، محراب۔

फाड़ना-(क्रि०) चीड़ना, शक़ करना, क़त्अ़ करना, अलग करना, जुदा करना — چیرنا، شق کرنا، قطع کرنا، الگ الگ کرنا، جدا کرنا۔

फायदा-(पु०) फ़ाएदः, नफ़अ़, सूंद, नतीजः, हासिल, आमदनी — فائدہ، نفع، سود، نتیجہ، حاصل، آمدنی۔

फाल-(पु०) ग़ैब की बात, पेशिनगोई, शगुन — غیب کی بات، پیشین گوئی، شگون۔

फालतू-(वि०) फ़ाज़िल, ज़ायद, बेकार, फ़ाल्तू — فاضل، زائد، بے کار، فالتو۔

फालसा-(पु०) मीठा मेवा, एक फल — میٹھا میوہ، نیلے رنگ کا ایک پھل

फालिज-(पु०) बदन का ढीला या सुन — بدن کا ڈھیلا یا سن

पड़ जाना, फ़ालिज — پڑجانا، فالج۔

फालूदा-(पु०) फ़ालूदः, सेवईं की तरह दूध शक्कर और बर्फ के साथ मिला कर खाते हैं — فالودہ، سوئیوں کی طرح دودھ شکر اور برف کے ساتھ ملاکر کھاتے ہیں۔

फावड़ा-(पु०) कुदाल, बेल्चः, मिट्टी खोदने का लोहे का औज़ार — کدال، بیلچہ، مٹی کھودنے کا لوہے کا اوزار۔

फासला-(पु०) दूरी, मुसाफ़त, मैदान, अर्सः — دوری، مسافت، میدان، عرصہ

फाहा-(पु०) कपड़ा जिस पर मरहम रखकर ज़ख़्म पर चिपकाते हैं — کپڑا جس پر مرہم رکھ کر زخم پر چپکاتے ہیں۔

फिक्र-(स्त्री०) फ़िक्र, परीशानी, सोच ख़्याल, रंज, ग़म, हाजत — فکر، پریشانی، سوچ خیال، رنج، غم، حاجت

फिटकरी-(स्त्री०) ज़ाज, दवा के काम आने वाली एक मशहूर सफ़ेद रंग की मादनी माद्दः, एलम — زاج، دوا کے کام آنے والی ایک مشہور سفید رنگ کی یا گلابی رنگ کی معدنی مادہ، ایلم۔

फिरंगी-(वि०) फिरंगी, अहले फिरंग, अग्रेज़, मग़रिबी — فرنگی، اہل فرنگ، انگریز، مغربی۔

फिर-(अ०) एक बार और दोबारा, इसके सिवाय, तब, तो, ताहम — ایک بار اور دوبارہ، اس کے سوائے، تب، تو، تاہم

फिरकी-(स्त्री०) चर्ख़ी, चकई, चक्कर खाने वाला घूमने वाला खिलौना — چرخی، چکئی، چکر کھانے والا گھومنے والا کھلونا۔

फिरना-(क्रि०) घूमना, चहलक़दमी करना, सैर करना, गर्दिश में आना, बदल जाना — گھومنا، چہل قدمی کرنا، سیر کرنا، گردش میں آنا، بدل جانا۔

फिलहाल-(अ०) फ़िलहाल, अब, अभी, इसी वक़्त — فی الحال، اب، ابھی، اسی وقت۔

फिसड्डी-(वि०) फिसड्डी, पिछड़ा, हुआ, आखरी, हारा हुआ, पस्त, नाक़िस, कम दर्जा, महरूम — پھسڈی، پچھڑا ہوا، آخری، ہارا ہوا، پست، ناقص، کم درجہ، محروم۔

फिसलन-(स्त्री०) रपटना, बहकना, लग़ज़िश — رپٹنا، بہکنا، لغزش۔

फीका-(वि०) बे नमक बदमज़ः, हल्का, बद इख़लाक — بے نمک، بدمزہ، ہلکا، بداخلاق۔

फीता-(पु०) फ़ीता, रेशमी या सूती कम चौड़ी पट्टी, बना हुआ किनारः — فیتہ، ریشمی یا سوتی، کم چوڑی پٹی، بنا ہوا کنارہ۔

फीस-(स्त्री०) फ़ीस उज़रत, मेहनताना, वह रक़म जो लड़कों के पढ़ाई के लिये कालेज में अदा की जाती है — فیس، اجرت، محنتانہ، وہ رقم جو لڑکوں کے پڑھائی کے لئے کالج میں ادا کی جاتی ہے۔

फुंकनी-(स्त्री०) बांस की सूराखदार नली जिससे आग फूँकते है। — بانس یا لوہے کی سوراخ دار نلی جس سے آگ پھونکتے ہیں۔

फुंकार-(पु०) सांप के सांस छोड़ने की आवाज़, दम — سانپ کے سانس چھوڑنے کی آواز، دم۔

फुंदना-(पु०) सूत ऊन का गुच्छा, झब्बा — سوت یا اون کا گچھا، جھبہ۔

फुंसी-(स्त्री०) छोटा फोड़ा, दाना जो जिस्म पर निकल आये — چھوٹا پھوڑا، دانا جو جسم پر نکل آئے۔

फुटकर (फुटकल)-(वि०) ख़ुरदः, अकेला, अलग, कई मेल का — خردہ، اکیلا، الگ، کئی میل کا۔

फुदकना-(क्रि०) कूदना, उछलते हुये चलना, खुश होना, मसरूर होना — کودنا، اچھلتے ہوئے چلنا، خوش ہونا، مسرور ہونا۔

फुनगी-(स्त्री०) फुंगल, शाख का सिरा, नाक की नोक — پھنگل، شاخ کا سرا، ناک کی نوک۔

फुफकार-(पु०) सांप की तरह फुंफकारने की आवाज़ — سانپ کی طرح پھنپھکارنے کی آواز۔

फुफेरा-(वि०) फूफा से पैदा होने वाला भाई — پھوپھا سے پیدا ہونے والا بھائی۔

फुरसत-(स्त्री०) फुर्सत, मोहलत, फराग़त, आराम, मौका, ख़िलवत का वक्त — فرصت، مہلت، فراغت، آرام، موقع، خلوت کا وقت۔

फुर्ती-(स्त्री०) चालकी, चुस्ती तेज़ी — چالاکی، چستی، تیزی۔

फुर्तीला (फुरतीला)-(वि०) चुस्त, चालाक, तेज़, जल्दी से काम करने वाला — چست، چالاک، تیز، جلدی سے کام کرنے والا۔

फुलका-(पु०) हल्का, सुबुक, फूल जैसी हल्की फूली हुई चपाती — ہلکا، سبک، پھول جیسی ہلکی پھولی ہوئی چپاتی۔

फुलकारी-(स्त्री०) गुलकारी, पंजाब की खास कशीदः की हुई चादर — گلکاری، پنجاب کی خاص کشیدہ کی ہوئی چادر۔

फुलझड़ी-(स्त्री०) फूल सी चिंगारियां निकलने वाली पतली डंडी की आतिश बाज़ी, झगड़ा लगाने वाली बात, फ़ितनः परदाज़ी — پھول سی چنگاریاں نکلنے والی پتلی ڈنڈی کی آتش بازی، جھگڑا لگانے والی بات، فتنہ پردازی۔

फुलवारी-(स्त्री०) फूलों का बाग़, छोटा सा बाग़, बाल बच्चे — پھولوں کا باغ، چھوٹا سا باغ، بال بچے۔

फुलाना-(क्रि०) फूंक भरना, मोटा करना, मग़रूर करना, खुश करना — پھونک مارنا، موٹا کرنا، مغرور کرنا، خوش کرنا۔

फुसफुसाना-(क्रि०) सरगोशी करना, काना फूसी करना, कान में बातें करना — سرگوشی کرنا، کانا پھوسی کرنا، کان میں باتیں کرنا۔

फुसफुसाहट-(क्रि०) फुस फुस, हल्की आवाज़ — پھس پھس، ہلکی آواز۔

फुसलाना-(क्रि०) मनाना, बहलाना, राज़ी करना, धोका देना, फ़रेब — منانا، بہلانا، راضی کرنا، دھوکہ دینا، فریب۔

करना — کرنا۔

फुहार-(स्त्री०) झीसा, हल्की बूँदों की झड़ी — جھیسا، ہلکی بوندوں کی جھڑی

फुहारा (फव्वारा)-(पु०) फव्वारः सरजोश, पिचकारी, बहुत जोश मारने वाला, पानी को ऊपर फेंकने वाला आलः — فوارہ، سرجوش، پچکاری، بہت جوش مارنے والا، پانی کو اوپر پھینکنے والا آلہ

फूंक-(स्त्री०) वह हवा जो ज़ोर से मुंह से निकाली जाये, सांस, रूह — وہ ہوا جو زور سے منہ سے نکالی جائے، سانس، روح

फूंकना-(क्रि०) मुंह से तेज़ हवा फेंकना, जलाना, आग लगाना, बरबाद करना, बहकाना, कान भरना — منہ سے تیز ہوا پھینکنا، جلانا، آگ لگانا، برباد کرنا، بہکانا، کان بھرنا۔

फूट-(स्त्री०) निफ़ाक़, ना इत्तेफाक़ी, बिगाड़, अदावत, एक फल का नाम जो ख़रबूज़े की तरह होता है — نفاق، نااتفاقی، بگاڑ، عداوت، ایک پھل کا نام جو خربوزے کی طرح ہوتا ہے۔

फूटना-(क्रि०) टूटना, शगुफ़्तः होना, ज़ाहिर होना, ख़बर फैलना, तोड़कर निकल जाना — ٹوٹنا، شگفتہ ہونا، ظاہر ہونا، خبر پھیلنا، توڑ کر نکل جانا۔

फूफा-(पु०) फूफी का शौहर — پھوپھی کا شوہر

फूल-(पु०) गुल, नक्शो–निगार, जिस्म पर सफेद दाग़ — گل، نقش ونگار، جسم پر سفید داغ، برص۔

फूलदान-(पु०) गुलदान, गुलदस्ता — گلدان، گلدستہ۔

फूलना-(क्रि०) सूजना, शगुफ़्ता होना, हवा भरने से फैलना, मोटा होना, नाराज़ होना, खुश होना — سوجنا، شگفتہ ہونا، ہوا بھرنے سے پھیلنا، موٹا ہونا، ناراض ہونا، خوش ہونا۔

फूस-(पु०) सूखी घास, पुरानी घास, जल्द जल जाने वाला, बहुत ज़ईफ़ — سوکھی گھاس، پرانی گھاس، جلد جل جانے والا، بہت ضعیف

फूहड़-(स्त्री०) बदसलीक़ः, गँवार, बे हुनर, बेवक़ूफ़ — بدسلیقہ، گنوار، بے ہنر، بیوقوف۔

फेंकना-(क्रि०) डालना, गिराना, बरबाद करना, झटके से छोड़ना, उछालना, दूर हटाना — ڈالنا، گرانا، برباد کرنا، جھٹکے سے چھوڑنا، اچھالنا، دور ہٹانا

फेंटना-(क्रि०) अच्छी तरह मिलाना, एक जान करना, हल करना — اچھی طرح ملانا، ایک جان کرنا، حل کرنا۔

फेन-(पु०) कफ़, झाग, रतूबत जो मुंह से निकले — کف، جھاگ، رطوبت جو منہ سے نکلے

फेनिल-(वि०) झागदार — جھاگ دار، پھین دار۔

फेनी-(स्त्री०) एक क़िस्म की घी में तली हुई लच्छेदार मैदे की रोटी जिसे गर्म दूध में भीगो कर खाते हैं — ایک قسم کی گھی میں تلی ہوئی لچھے دار میدے کی روٹی جسے گرم دودھ میں بھگو کر کھاتے ہیں۔

फेफड़ा-(पु०) सांस लेने का अज़्व, वह जो दिल के क़रीब होता है — سانس لینے کا عضو، وہ جو دل کے قریب ہوتا ہے۔

फेर-(पु०) चक्कर, मोड़ फासला, इन्क़ेलाब — چکر، موڑ، فاصلہ، انقلاب

फेरना-(क्रि०) चक्कर देना, वापस करना, मोड़ना, रूख़ बदलना, पलटना, नाराज़ करना, ज़बान बदलना — چکر دینا، واپس کرنا، موڑنا، رخ بدلنا، پلٹنا، ناراض کرنا، زبان بدلنا

फेरफार-(पु०) उलट पुलट, पेच, जाल, हेरा फेरी, फ़रेब — الٹ پلٹ، پیچ، جال، ہیراپھیری، فریب۔

फेरा-(पु०) गश्त, चक्कर, लपेटना, बार–बार आना जाना, तवाफ़ — گشت، چکر، لپیٹنا، باربار آنا جانا، طواف

फेरी-(स्त्री०) गश्त चक्कर, खुर्दः फ़रोश की गश्त, घूम–घूम कर सौदा बेचने वाला — گشت، چکر، خردہ فروش کی گشت، گھوم گھوم کر سودا بیچنے والا۔

फेल-(वि०) नाकामयाब, ना मुराद, गिरा हुआ, नाक़िस — ناکامیاب، نامراد، گرا ہوا، ناقص۔

फैलना-(क्रि०) पसरना, मशहूर होना, बढ़ाना, ज़िद करना, बकसरत होना, मोटा होना, ज़्यादा जगह घेरना, बिछना — پسرنا، مشہور ہونا، بڑھانا، ضد کرنا، بکثرت ہونا، موٹا ہونا، زیادہ جگہ گھیرنا، بچھنا۔

फैलाना-(क्रि०) लम्बा करना, तक्सीम करना, खोलना, बढ़ाना, आगे बढ़ाना — لمبا کرنا، تقسیم کرنا، کھولنا، بڑھانا، آگے بڑھانا۔

फैलाव-(पु०) चौड़ाई दराज़ी, अन्दाज़ः — چوڑائی، درازی، اندازہ

फैसला-(पु०) फ़ैसलः, जांच परख हुक्म, तजवीज़ — فیصلہ، جانچ، پرکھ، حکم، تجویز۔

फोकट-(वि०) मुफ़्त, बे क़ीमत चीज़, निकम्मः आदमी, मुफ़लिस आदमी — مفت، بے قیمت کی چیز، نکمہ آدمی، مفلس آدمی۔

फोड़ना-(क्रि०) तोड़ना, ज़ाहिर करना, टुकड़े करना — توڑنا، ظاہر کرنا، ٹکڑے کرنا۔

फोड़ा-(पु०) बड़ी और मोटी फुन्सी, नालायक़ औलाद, बहुत तकलीफ देह ख्याल — بڑی اور موٹی پھنسی، نالائق اولاد، بہت تکلیف دہ خیال۔

फौज-(स्त्री०) सिपाह, लश्कर, फ़ौज, जंगी आदमियों का गिरोह — سپاہ، لشکر، فوج، جنگی آدمیوں کا گروہ۔

फौजदारी-(वि०) लड़ाई, झगड़ा, फ़साद, फ़ौजदार का ओहदः, फ़ौजदारी — لڑائی، جھگڑا، فساد، فوجداری کا عہدہ، فوجداری۔

फौजी-(वि०) फ़ौज से मुतअ़लिक़, लश्करी, जंगी, फ़ौजी — فوج سے متعلق، لشکری، جنگی، فوجی۔

फौरन-(अ०) इसी वक़्त, झटपट, फ़ौरन — اسی وقت، جھٹ پٹ، فوراً۔

फौलाद-(पु०) इस्पात, सख़्त, कड़ा, मज़बूत, फ़ौलाद — اسپات، سخت، کڑا، مضبوط، فولاد۔

फ़्राक-(पु०) छोटी आस्तीन का लम्बा कुर्त्ता या क़मीस — چھوٹی آستین کا لمبا کرتا یا قمیص۔

ब

बंक-(पु०) ख़म, दुश्वार गुज़ार — خم، دشوار گزار۔

बंगला-(पु०) कोठी, अंग्रेज़ी, तर्ज़ का मकान, बंगाल में होने वाला — کوٹھی، انگریزی طرز کا مکان، بنگال میں ہونے والا۔

बंजर-(वि०) जंगल ना क़ाबिले काश्त ज़मीन, जिस ज़मीन पर पैदावार ना हो — جنگل، ناقابلِ کاشت زمین، جس زمین پر پیداوار نہ ہو۔

बंजारा-(पु०) सौदागर, ग़ल्ले का सौदागर, एक पहाड़ी क़ौम, एक क़िस्म के खानः बदोश — سوداگر، غلّے کا سوداگر، ایک پہاڑی قوم، ایک قسم کے خانہ بدوش۔

बंटना-(क्रि०) तक़्सीम होना, हिस्सा होना, परेशान होना — تقسیم ہونا، حصّہ ہونا، پریشان ہونا۔

बंटवारा-(पु०) तक़्सीम, हिस्सा, बाँट — تقسیم، حصّہ، بانٹ۔

बंद-(वि०) रोक, गिरह, गाँठ, क़ैद, हब्स, मसदूद, मुक़फ़्फ़ल, तंग, घेरा हुआ, ख़ामोश, चुपचाप — روک، گرہ، گانٹھ، قید، حبس، مسدود، مقفّل، تنگ، گھیرا ہوا، خاموش، چپ چاپ۔

बंदगी-(स्त्री०) इबादत, परसतिश, आदाब तस्लीम, ख़िदमत, नौकरी, ग़ुलामी — عبادت، پرستش، آداب تسلیم، خدمت، نوکری، غلامی۔

बंदनवार-(पु०) झंडी, छोटा कपड़ा — جھنڈی، چھوٹا کپڑا۔

बंदना-(पु०) दुआ, हम्दो–सना — دعا، حمد و ثنا۔

बंदर-(पु०) एक मशहूर जानवर का नाम — ایک مشہور جانور کا نام

बंदरगाह-(पु०) जहाज़ों के ठहरने की जगह — جہازوں کے ٹھہرنے کی جگہ۔

बंदा-(पु०) ग़ुलाम, नौकर, मुलाज़िम, ख़ाकसार, इन्सान, आदमी, सर झुका देने वाला, बंदः — غلام، نوکر، ملازم، خاکسار، انسان، آدمی، سر جھکا دینے والا، بندہ۔

बंदिश-(स्त्री०) गिरह, बंधन, साज़िश, पेशबंदी, मुसाफ़ंत — گرہ، بندھن، سازش، پیش بندی، مسافت۔

बंदी-(पु०) क़ैदी, असीरी, ख़ादिमः, बांदी, लौंडी — قیدی، اسیری، خادمہ، باندی، لونڈی۔

बंदीगृह-(पु०) क़ैदख़ानः, जेल खानः, बंदी घर — قید خانہ، جیل خانہ، بندی گھر، کارا گار۔

बंदूक़-(स्त्री०) तुफ़ंग ., वह लोहे की नली जिसमें बारूद भर कर छोड़ा जाता है — تفنگ، وہ لوہے کی نلی جس میں بارود بھر کر چھوڑا جاتا ہے

बंदोबस्त-(पु०) इन्तेज़ाम, एहतेमाम, तदबीर, तजवीज़, तरतीब, सलीक़ः — انتظام، اہتمام، تدبیر، تجویز، ترتیب، سلیقہ۔

बंधक-(वि०) रेहन, गिरवी, रेहन नामः — رہن، گروی، رہن نامہ۔

बंधक-ऋण-(पु०) रेहनी कब्ज़ा — رہنی قبضہ۔

बंधक-पट्टः-(पु०) रेहन, इक़रारनामः — رہن، اقرار نامہ۔

बंधुता, बंधुत्व-(पु०) भाई चारः, उख़ूवत — بھائی چارہ، اخوت

बद्ध-(पु०) बस्तः, बंधा हुवा — بستہ، بندھا ہوا۔

बध-(पु०) क़त्ल — قتل۔

बाधक-(पु०) जल्लाद, क़ातिल — جلاد، قاتل۔

बंधन-(पु०) बंदिश, बंद, रिश्तः, रोक, लगाव, मेल, वज़ीफ़ः — بندش، بند، رشتہ، روک، لگاؤ، میل، وظیفہ۔

बंधना-(क्रि०) गिरह लगना, बन्दिश में आना, पाबंद होना, गिरफ़्तार होना, क़ैद होना — گرہ لگانا، بندش میں آنا، پابند ہونا، گرفتار ہونا، قید ہونا۔

बंध-पत्र-(पु०) तमस्सुक, बांड, ज़मानत नामः इक़रार नामः — تمسّک، بانڈ، ضمانت نامہ، اقرار نامہ۔

बंधु-(पु०) बिरादर, दोस्त, रिश्तेदार, भाई बन्द — برادر، دوست، رشتہ دار، بھائی بند۔

बंध्या-(स्त्री०) अक़ीमः, बांझ, वह औरत जिसके बच्चा पैदा न हो — عقیمہ، بانجھ، وہ عورت جس کے بچہ پیدا نہ ہو۔

बंसी-(स्त्री०) नै, बंसी, बांसुरी, मुरली, मछली पकड़ने की डोरी और कांटा — نے، بنسی، بانسری، مُرلی، مچھلی پکڑنے کی ڈوری اور کانٹا۔

बकना-(क्रि०) बकवास करना, बक बक करना — بکواس کرنا، بک بک کرنا۔

बकबक-(स्त्री०) बकवास, फ़ुज़ूल बातें, बेकार बातें करना, बेहूदः गुफ़्तगू — بکواس، فضول باتیں، بیکار باتیں کرنا، بیہودہ گفتگو

बकरा-(पु०) एक मशहूर जानवर, बकरी का नर — ایک مشہور جانور، بکری کا نر۔

बकवास-(स्त्री०) बक–बक, झक–झक, बेकार बातें — بک بک، جھک جھک، بیکار باتیں۔

बकसुआ-(पु०) लोहे का वह कांटा जिससे सन्दूक़ या दरवाज़ः बंद करते हैं — لوہے کا وہ کانٹا جس سے صندوق یا دروازہ بند کرتے ہیں۔

बकाया-(पु०) बक़यः, वाजिबुल अदा चीज़ — بقیہ، واجب الادا چیز۔

बक्सा-(पु०) बक्स, संदूक़, पेटी — بکس، صندوق، پیٹی۔

बखान-(पु०) बयान, साफ़, रौशन, तक़रीर, बात, ज़िक्र, शहादत, गवाही — بیان، صاف، روشن، تقریر، بات، ذکر، شہادت، گواہی۔

बन्धक कर्त्ता-(पु०) राहिन, रेहन रखने वाला — راہن، رہن رکھنے والا

बन्धक ग्रहीता-(पु०) रेहन क़ुबूल करने वाला — رہن قبول کرنے والا۔

बन्धक पत्र-(पु०) रेह्न नामः — رہن نامہ۔

बन्धक मोचनाधिकार-(पु०) हक़्क़े–वागुज़ारी–ए–रेहन — حقِ واگزاریٔ رہن۔

बंधक मोचनवाद-(पु०) दावा–ए–इंफ़िकाके –रेहन — دعوائے انفکاک رہن

बखिया-(पु०) बखियः, एक क़िस्म की मज़बूत सीवन जो पास पास होती है, मशीन की सिलाई — بخیہ، ایک قسم کی مضبوط سیون جو پاس پاس ہوتی ہے مشین کی سلائی۔

बखेड़ा-(पु०) ख़रख़शः, जनजाल, झगड़ा, फ़साद, हुज्जत तकरार, दुशवारी, रोक — خرخشہ، جنجال، جھگڑا، فساد، حجت، تکرار، دشواری، روک

बखेरना-(क्रि०) फैलाना, गिराना, परागन्दा करना, मुन्तशिर करना — پھیلانا، گرانا، پراگندہ کرنا، منتشر کرنا۔

बख्शीश-(स्त्री०) बख़्शिश, इनाम, अतिया, माफ़ी, दरगुज़र — بخشش، انعام، عطیہ، معافی، درگزر۔

बगल-(स्त्री०) बग़ल, पहलू बाज़ू किनारा तरफ़, जानिब, करवट, शाने के नीचे का हिस्सा — بغل، پہلو، بازو، کنارہ، طرف، جانب، کروٹ، شانے کے نیچے کا حصہ۔

बगला (बगुला)-(पु०) बगला, एक सफ़ेद आबी परिन्दः, बहुत सफ़ेद — بگلا، ایک سفید رنگ کا آبی پرندہ، بہت سفید۔

बगला-भगत (बगुला-भगत)-(पु०) वह आदमी जो जाहिर में नेक और बातिन में शरीर हो — وہ آدمی جو ظاہر میں نیک ہو اور باطن میں شریر ہو۔

बगावत-(स्त्री०) बग़ावत, सरकशी, नाफ़रमानी, सर ताबी, ग़दर — بغاوت، سرکشی، نافرمانی، سرتابی، غدر۔

बगीचा-(पु०) बाग़ीचः, छोटा सा बाग़, चमन — باغیچہ، چھوٹا سا باغ، چمن

बगैर-(अ०) बिना, जड़, अस्ल — بناء، جڑ، اصل۔

बघार-(पु०) बघारने का काम, तड़का, छौंक, घी या तेल और प्याज़ डाल कर दाग़ दिया गया हो — بگھارنے کا کام، تڑکا، چھونک، گھی یا تیل اور پیاز ڈال کر داغ دیا گیا ہو۔

बघारना-(क्रि०) छौंकना, दाग देना, तलना — چھونکنا، داغ دینا، تلنا

बचकाना-(वि०) बचकानः, तिफ़्लानः, बच्चों का सा, बच्चों के लायक़ — بچکانہ، طفلانہ، بچوں کا سا، بچوں کے لائق

बचत-(स्त्री०) पस अन्दाज़, बचाकर रखी हुई चीज़, नफ़अः, फायदः, बाक़ी — پس انداز، بچا کر رکھی ہوئی چیز، نفع، فائدہ، باقی۔

बचना-(क्रि०) अलग रहना, महफ़ूज़ रहना, बाकी रहना, ज़िन्दः रहना, आराम होना — الگ رہنا، محفوظ رہنا، باقی رہنا، زندہ رہنا، آرام ہونا۔

बचपन-(पु०) तिफ़्ली, लड़कपन, कम उम्री — طفلی، لڑکپن، کم عمری۔

बचाना-(क्रि०) हिफ़ाज़त करना, पनाह देना, हिमायत करना, संभालना, मदद करना, दस्तगीरी करना — حفاظت کرنا، پناہ دینا، حمایت کرنا، سنبھالنا، مدد کرنا، دستگیری کرنا۔

बचाव-(पु०) दिफ़ाअ़ हिफ़ाज़त, आसरा, आड़, सलामती, नजात, हिफाज़त की जगह — دفع کرنا، حفاظت، آسرا، آڑ، سلامتی، نجات، حفاظت کی جگہ۔

बच्चा-(पु०) बच्चः, तिफ़्ल, बाल, नादान शख़्स, मअसूम और बे गुनाह आदमी — بچہ، طفل، بال، نادان شخص، معصوم اور بے گناہ آدمی۔

बछड़ा-(पु०) गौसालः, गाय का बच्चः — گوسالہ، گائے کا بچہ۔

बछिया-(स्त्री०) (बछड़ी) गाय का मादः बच्चः — (بچھڑی) گائے کا مادہ بچہ۔

बछेड़ा-(पु०) घोड़े का बच्चः, बछेड़ा — گھوڑے کا بچہ، بچھیڑا

बजना-(क्रि०) आवाज़ निकलना, बोलना, मशहूर होना — آواز نکلنا، بولنا، مشہور ہونا۔

बजरा-(पु०) एक क़िस्म की गोल और ख़ूबसूरत कशती — ایک قسم کی گول اور خوبصورت کشتی۔

बजरी-(स्त्री०) संग रेज़ः, छोटे–छोटे पत्थर, कंकड़ी, ओला, छोटा कंगूरा — سنگریزہ، چھوٹے چھوٹے پتھر، کنکڑی، اولا، چھوٹا کنگورہ

बजाज-(पु०) बज़ाज़, कपड़े का सौदागर, कपड़ा बेचने वाला, पारचः, फरोश — بزاز، کپڑے کا سوداگر، کپڑا بیچنے والا، پارچہ فروش

बजाना-(क्रि०) बजाना, बाजे की आवाज़ निकालना, परखना, ख़िदमत करना, मारना पीटना — بجانا، باجے کی آواز نکالنا، پرکھنا، خدمت کرنا، مارنا پیٹنا۔

बजाय-(अ०) बजाय, बदले में, बऐवज़, जगह पर — بجائے، بدلے میں، بعوض، جگہ پر

बजे-(अ०) वक्त, घड़ी — وقت، گھڑی۔

बटन-(पु०) बुताम, घुन्डी, तक्मः — بتام، گھنڈی، تکمہ

बटना-(क्रि०) तक़सीम होना, हिस्सा होना, परेशान होना, रस्सी बटने का आलः — تقسیم ہونا، حصہ ہونا، پریشان ہونا، رسی بٹنے کا آلہ۔

बटमार-(पु०) राहज़न, लुटेरा, डाकू — راہزن، لٹیرا، ڈاکو۔

बटलोई-(स्त्री०) देगची (देग़ची) पकाने का छोटा बर्तन, पतीली — دیگچی (دیگچی) پکانے کا چھوٹا برتن، پتیلی۔

बटवारा (बटाई)-(पु०) तक़सीम, हिस्सः बांट — تقسیم، حصہ، بانٹ۔

बटाई (बंटाई)-(स्त्री०) तक़सीम, गल्ला तैयार होकर बटने का मौसम, खेत के पैदावार बाटने की मज़दूरी, रस्सी बटने की मज़दूरी — تقسیم، بٹائی، غلہ تیار ہو کر بٹنے کا موسم، کھیت سے پیداوار بٹانے کی مزدوری، رسی بٹنے کی مزدوری۔

बटालियन-(स्त्री०) पैदल फ़ौज का एक हिस्सः — پیدل فوج کا ایک حصہ۔

बटुआ-(पु०) बट्वा, थैली, केसः, रूपया पैसा रखने का केसः सरमायः — بٹوہ، تھیلی، کیسہ، روپیہ پیسہ رکھنے کا کیسہ، سرمایہ۔

बटेर-(स्त्री०) एक छोटा परिन्दः, जो — ایک چھوٹا پرندہ جو

तीतर की तरह होता है — تیتر کی طرح ہوتا ہے۔

बटोरना-(क्रि०) समेटना, साफ़ करना, इकट्ठा करना — سمیٹنا، صاف کرنا، اکٹھا کرنا۔

बटोही-(पु०) राही, सालिक, राहगीर, मुसाफ़िर — راہی، سالک، راہ گیر، مسافر۔

बट्टा-(पु०) गोल लम्बा पत्थर जिससे मसाला पीसा जाता है — گول لمبا پتھر جس سے مسالہ پیسا جاتا ہے۔

बट्टा-खाता-(पु०) घाटे का खाता — گھاٹے کا کھاتہ۔

बड़प्पन-(पु०) बुजुर्गी, बड़ाई, इज़्ज़त, शानो—शौकत — بزرگی، بڑائی، عزت، شان وشوکت۔

बड़बडाना-(क्रि०) चुपके—चुपके बकना, खुद कलामी, ज़ेरे लब कुछ कहना — چپکے چپکے بکنا، خود کلامی، زیر لب کچھ کہنا۔

बड़वानल-(पु०) समुंदरी आग — سمندری آگ۔

बड़ा-(वि०) बुजुर्ग, कला, आला, बरतर, लम्बा, दराज़, दौलतमन्द, अमीर — بزرگ، کلا، اعلی، برتر، لمبا، دراز، دولتمند، امیر۔

बड़ाई-(स्त्री०) बुजुर्गी, अज़मत, तअरीफ — بزرگی، عظمت، تعریف۔

बड़ी-(वि०) बड़ा का तानीस, बुजुर्ग — بڑا کا تانیس، بزرگ۔

बढ़ई-(पु०) नज्जार, लकड़ी का काम करने वाला — نجار، لکڑی کا کام کرنے والا۔

बढ़ती-(स्त्री०) इफ़्रात, अफ़जाइश, इज़ाफ़ः — افراط، افزائش، اضافہ۔

बढ़ना-(क्रि०) ऊंचा होना, बलन्द होना, लम्बा होना, दराज़ होना, तरक़्क़ी करना — اونچا ہونا، بلند ہونا، لمبا ہونا، دراز ہونا، ترقی کرنا۔

बढ़ाना-(क्रि०) ज़्यादा करना, बड़ा करना, लम्बा करना, ऊंचा करना — زیادہ کرنا، بڑا کرنا، لمبا کرنا، اونچا کرنا۔

बढ़ावा-(पु०) तर्ग़ीब, झूठी तारीफ़, दाम, फ़रेब, ख़ुशामद ज़्यादती — ترغیب، جھوٹی تعریف، دام، فریب، خوشامد، زیادتی۔

बढ़िया-(वि०) उम्दः, आला दर्जे का, आला क़िस्म का, बेशक़ीमत — عمدہ، اعلی درجے کا، اعلی قسم کا، بیش قیمت۔

बढ़ोतरी-(स्त्री०) इज़ाफ़ः, ज़्यादती, तरक़्क़ी, वेशी — اضافہ، زیادتی، ترقی، بیشی۔

बताना-(क्रि०) कहना, जताना, ज़ाहिर करना, इशारा करना, समझाना — کہنا، جتانا، ظاہر کرنا، اشارہ کرنا، سمجھانا۔

बताशा-(पु०) बताशः, हुबाब, एक क़िस्म की शीरीनी हुबाब की शक्ल की होती है, आतशबाज़ी का छोटा अनार, बुलबुला — بتاشہ، حباب، ایک قسم کی شیرینی حباب کی شکل کی ہوتی ہے، آتش بازی کا چھوٹا انار، بلبلہ۔

बत्तख (बतख़)-(स्त्री०) बत्तख़ (बत) एक परिन्दः का नाम जो पानी में रहता है — بطخ (بط)، ایک آبی پرندہ کا نام جو پانی میں رہتا ہے۔

बत्ती-(स्त्री०) फ़तीलः मोम या चर्बी की शम्अ, दिया, सूत की डोरी जो लैम्प और चराग़ में जलाई जाती है — فتیلہ (فلیتہ، پلیتہ) موم یا چربی کی بنی ہوئی شمع، دیا، سوت کی ڈوری جو لیمپ اور چراغ میں جلائی جاتی ہے۔

बत्तीस-(वि०) तीस और दो ३२ — تیس اور دو بتیس (۳۲)۔

बत्तीसी-(स्त्री०) आदमी के दांतों की दोनों लड़ियाँ, कुल दांत — آدمی کے دانتوں کی دونوں لڑیاں، کل دانت۔

बथुआ-(पु०) बथ्वा, सर्मक, एक क़िस्म का साग जो गेहूँ के साथ पैदा होता है — بتھوا، سرمک، ایک قسم کا ساگ جو گیہوں کے ساتھ پیدا ہوتا ہے۔

बद्कारी-(स्त्री०) ज़िनाकारी, हरामकारी, बद चलनी — زناکاری، حرام کاری، بدچلنی، عیاشی، بدنظری۔

बदकिस्मत-(वि०) बदबख़्त — بدبخت، کم نصیب۔

बदचलन-(वि०) बद अतवार, बदकार, बुरे चाल चलन वाला — بداطوار، بدکار، برے چال چلن والا۔

बदज़बान-(वि०) बदकलाम, गुस्ताख़, गाली गलौज बकने वाला — بدکلام، گستاخ، گالی گلوچ بکنے والا۔

बदतमीज़-(वि०) गुस्ताख़, बद सलीक़ः — گستاخ، بدسلیقہ۔

बद-दुआ-(स्त्री०) कोसना, बुरा भला कहना — کوسنا، برا بھلا کہنا۔

बदन-(पु०) जिस्म, अन्दाम, शर्मगाह — جسم، اندام، شرمگاہ۔

बदनाम-(वि०) रुसवा, वह शख़्स जिस की ख़राब शोहरत हो — رسوا، وہ شخص جس کی خراب شہرت ہو، رسوائے زمانہ۔

बद-नीयत-(वि०) बदनीयत, लालची, हरीस, बुरी नीयत वाला, हरामकारी की ख़्वाहिश रखने वाला, बुरे इरादे वाला — بدنیت، لالچی، حریص، بری نیت والا، حرامکاری کی خواہش رکھنے والا، برے ارادے والا، بری نظر والا، برے دل والا۔

बदपरहेजी-(स्त्री०) बेएहतेयाती, बे एतेदाली, फ़ज़ूल खर्ची — بے احتیاطی، بے اعتدالی، فضول خرچی۔

बदबू-(स्त्री०) ख़राब बू, खुशबू की ज़िद — خراب بو، خوشبو کی ضد۔

बदमाश-(स्त्री०) बदमआश हराम ख़ोर, शरीर, लुच्चा, वह शख़्स जिस की रोज़ी बुरे कामों पर हो — بدمعاش، حرام خور، شریر، لچا، وہ شخص جس کی روزی برے کاموں پر ہو۔

बदरंग-(वि०) खराब रंग का, रंग उड़ा हुआ — خراب رنگ کا، رنگ اڑا ہوا۔

बदलना-(क्रि०) तबादिलः करना, पलटना, फिरना, तबदील होना — تبادلہ کرنا، پلٹنا، پھرنا، تبدیل ہونا۔

बदला-(पु०) बदलः, ऐवज़, अज्र-बख़शिश — بدلہ، عوض، اجر بخشش۔

बदली-(स्त्री०) तबादिलः तबदीली, बादल का टुकड़ा — تبادلہ، تبدیلی، بادل کا ٹکڑا۔

बदसूरत-(वि०) बुरी शक्ल वाला बदशक्ल — بری شکل والا، بدشکل۔

बदहजमी-(स्त्री०) बदहज़्मी, पेट की — بدہضمی، پیٹ کی

खराबी, खाना हज़्म न करना — خرابی، کھانا ہضم نہ کرنا -
बदी-(स्त्री०) बुराई, बदख़्वाही, ग़ीबत — برائی، بدخواہی، غیبت -
बधाई-(स्त्री०) मुबारकबाद, आफ़रीं — مبارکباد، آفریں، کلمۂ تحسین، شاباش
बधावा-(पु०) शादियानः, मुबारकबादी — شادیانہ، مبارکبادی، خوشی کا موقع
बधिया-(पु०) ख़स्सी, आख़तः नामर्द, हिजड़ा — خصی، آختہ، نامرد، ہجڑا -
बधिर-(वि०) बहरा, वह शख़्स जो सुन न सकें — بہرا، وہ شخص جو سن نہ سکے -
बनजारा-(पु०) सौदागर, एक पहाडी क़ौम, एक किस्म के ख़ानः बदोश — سوداگر، ایک پہاڑی قوم، ایک قسم کے خانہ بدوش -
बनना-(क्रि०) दुरुस्त होना, आरास्तः होना, दौलत मन्द होना, तैयार होना — درست ہونا، آراستہ ہونا، دولتمند ہونا، تیار ہونا -
बनाना-(क्रि०) दुरुस्त करना, तैयार करना, आरास्तः करना, दौलत मन्द करना — درست کرنا، تیار کرنا، آراستہ کرنا، دولتمند کرنا -
बनाम-(अ०) नाम पर — نام پر
बनावट-(स्त्री०) साख़्त, तकल्लुफ़, सुखन साजी, दिखावा, झूठ, मक्रो फ़रेब — ساخت، تکلف، سخن سازی، دکھاوا، جھوٹ، مکروفریب -
बनावटी-(वि०) साख़्त मसनूई, दिखावे का, जाहिरी, नक्ली — ساخت مصنوعی، دکھاوے کا، ظاہری، نقلی -
बनाव सिंगार-(पु०) आराइश, आरास्तगी — آرائش، آراستگی -
बनिया-(स्त्री०) बक़्क़ाल, आटा दाल बेचने वाला, बख़ील — بقال، آٹا دال وغیرہ بیچنے والا، بخیل، کنجوس، سوم -
बनियान-(स्त्री०) एक ख़ास क़िस्म का लिबास जो कुर्ते के नीचे पहना जाता है — ایک خاص قسم کا لباس جو کرتے کے نیچے پہنا جاتا ہے -
बपौती-(स्त्री०) मीरास, बाप दादा की जायदाद, विरसः — میراث، باپ دادا کی جائداد، ورثہ
बबूल-(पु०) मग़ीलां, एक ख़ार दार पेड़ — مغیلاں، ایک خاردار پیڑ
बममार-(वि०) बम बरसाने वाला हवाई जहाज़ — بم برسانے والا ہوائی جہاز -
बया-(पु०) एक परिन्दः, उसका घर बनाना वहुत मशहूर है — ایک پرندہ، اُس کا گھر بنانا بہت مشہور ہے، (عموماً خاردار پیڑوں پر گھر بناتی ہیں)
बयान-(पु०) साफ़, रौशन, वाज़ेह, तक़रीर, ज़िक्र, बात, गवाही — صاف، روشن، واضح، تقریر، ذکر، بات، گواہی -
बयाना-(पु०) बैआनः, पेशगी रकम — بیعانہ، پیشگی رقم -
बयार-(स्त्री०) बाद, हवा, आँधी — باد، ہوا، آندھی -
बयालीस-(वि०) चालीस और दो ४२ — چالیس اور دو بیالیس ۴۲
बयासी-(वि०) अस्सी और दो ८२ — اسی اور دو بیاسی ۸۲
बरकत-(स्त्री०) ज़्यादती, कसरत, खुश किस्मती, रौनक़ — زیادتی، کثرت، خوش قسمتی، رونق -
बरखास्त-(वि०) बरख़ास्त, बरतरफ़, मौक़ूफ़, ख़त्म, मुलाज़मत से अलाहदः — برخواست، برطرف، موقوف، ختم، ملازمت سے علیحدہ -
बरगद-(पु०) बड़ का पेड़ — بڑ کا پیڑ -
बरछा-(पु०) नेज़ः, भाला — نیزہ، بھالا -
बरतन (बर्तन)-(पु०) बर्तन, ज़र्फ़, मिट्टी या लोहे का बना हुआ लोटा, कुल्हड़ — برتن، ظرف، ظروف، عقلمندی، مٹی یا لوہے کا اور کسی چیز کا بنا ہوا لوٹا، کلہڑ -
बरतना-(क्रि०) बर्ताव करना, काम में लाना, इस्तेअमाल करना, तजर्बः करना — برتاؤ کرنا، کام میں لانا، استعمال کرنا، تجربہ کرنا -
बरताव (बर्ताव)-(पु०) सुलूक, तर्ज़ अमल, रविश, राहो–रस्म, मेल जोल — سلوک، طرز، عمل، روش، راہ و رسم، میل جول -
बरदाश्त-(स्त्री०) सब्रो, तहम्मुल, ताब, कर्ज़ पर सौदा लेना — صبر و تحمل، تاب، قرض پر سودا لینا -
बरफ(बर्फ)-(स्त्री०) जमा हुआ पानी, पाला — جما ہوا پانی، پالا -
बरफी (बर्फी)-(स्त्री०) एक क़िस्म की मिठाई जो दूध से बनाई जाती है — ایک قسم کی مٹھائی جو دودھ سے بنائی جاتی ہے -
बरबस-(अ०) ज़बरदस्ती, जबरन, नाचार (लाचार) — زبردستی، جبراً، ناچار (لاچار)
बरबादी-(स्त्री०) तबाही, वीरानी, ख़राबी — تباہی، ویرانی، خرابی -
बरत-(पु०) अहद, कौलो–करार — عہد، قول و قرار -
बरत धारी-(क्रि०) अहद करने वाला — عہد کرنے والا -
बलवान-(पु०) ताकतवर, क़वी — طاقتور، قوی، مضبوط -
बर्बर-(पु०) जंगली, वहशी — جنگلی، وحشی -
बलात्-(पु०) जबरदस्ती — زبردستی -
बलात्ग्रहण-(पु०) इस्तेहसाल, बिलजब्र — استحصال، بالجبر -
बलिक नीति-(पु०) ताक़ती सियासत — طاقتی سیاست -
बलिदान-(पु०) कुर्बानी, देवता को भेंट चढ़ाना, ईसार — قربانی، دیوتا کو بھینٹ چڑھانا، ایثار -
बलिष्ट-(पु०) ताक़तवर — طاقتور، قوی، مضبوط -
बवण्डर-(पु०) तूफ़ान, बगोलः — طوفان، بگولہ -
बहिर्गत-(पु०) बाहर किया हुआ — باہر کیا ہوا -
बहिर्भूत-(पु०) अलग, जुदा — الگ، جدا، علیحدہ -
बरमा-(पु०) सुंबा, लकड़ी में छेद करने का औज़ार — سنبا یا سنبی، لکڑی یا لوہے میں چھید (سوراخ) کرنے کا اوزار
बरस-(पु०) सिन, साल, बारह महीने की मुददत — سن، سال، بارہ مہینے کی مدت -
बरसना-(क्रि०) बारिश होना, गुस्सा उतरना, ख़फ़ा होना — بارش ہونا، غصہ کرنا، خفا ہونا -

बरसात-(स्त्री०) बारिश का मौसम بارش کا موسم۔

बरसाती-(वि०) बारानी, सायेबान, घोड़ों या ऊंटों की एक बीमारी जो बरसात में हो जाती है بارانی، سائبان، گھوڑوں یا اونٹوں کی ایک بیماری جو برسات میں ہو جاتی ہے۔

बरसाना-(क्रि०) बारिश करना, अनाज को हवा में उड़ाकर भूसा अलग करना بارش کرنا، اناج کو ہوا میں اڑا کر بھوسہ الگ کرنا، اُوسانا۔

बरसी-(स्त्री०) बरसी, मुर्दे के साल पूरा होने की रस्म, फ़ातेहा برسی، مُردے کے سال پورا ہونے کی رسم، سالانہ فاتحہ۔

बरात-(स्त्री०) बारात, दुल्हा की सवारी का जूलूस, अज़्दहाम بارات، دولہا کی سواری کا جلوس، اژدہام۔

बराबर-(वि०) मुसावी, हमसर, हम उम्र, यकसाँ, पूरा, एक साथ مساوی، ہمسر، ہم عمر، یکساں، پورا، ایک ساتھ، برابر والا۔

बराबरी-(स्त्री०) बराबरी, मुसावात, हमसरी, मुक़ाबला برابری، مساوات، ہمسری، مقابلہ، ہم چشمی۔

बरामद-(पु०) जहूर, बाहर जाना, रवानगी, माल की निकासी, बाहर आया हुआ ظہور، باہر جانا، روانگی، مال کی نکاسی، باہر آیا ہوا

बरामदा (बरांडा)-(पु०) पेशगाह, सायबान, दालान, बारजा, छज्जा پیش گاہ، سائبان، دالان، بارجہ، چھجّہ، اُوسارا

बरी-(वि०) आज़ाद, छूटा हुआ, बेगुनाह, पाक آزاد، چھوٹا ہوا، بے گناہ، پاک۔

बरौनी-(स्त्री०) पलकों के आगे के बाल پلکوں کے آگے کے بال۔

बर्बरता-(स्त्री०) बरबरीयत, वहशत, वहशी, खूंखारी بربریّت، وحشت، وحشی، خونخواری۔

बर्र-(स्त्री०) भिड़, ज़म्बूर, ज़र्द तूतिया بھڑ، زنبور، زرد، توتیا۔

बर्राना-(क्रि०) बड़बड़ाना, बकना, चुपके चुपके बकना, जेरे–लब कुछ कहना, चुपके–चुपके पढ़ना بڑبڑانا، بکنا، چپکے چپکے بکنا، زیرِ لب کچھ کہنا، چپکے چپکے پڑھنا۔

बल-(पु०) जोर, ताक़त, कजी, ख़म, शिकन, फ़र्क, टेढ़ापन زور، طاقت، کجی، خم، شکن، فرق، ٹیڑھاپن۔

बलग़म-(पु०) कफ़ کف، تھوک، کھنکھار۔

बलबूता-(पु०) बिर्ता, बलबूता, ताक़त ज़ोर برتا، بَل بُوتا، طاقت، زور،

बलवा-(पु०) बलवः, हंगामा, दंगा फ़साद, सरकशी, बग़ावत بلوہ، ہنگامہ، دنگا، فساد، سرکشی، بغاوت۔

बलवान-(वि०) ज़ोरआवर, क़वी, ताक़तवाला, मज़बूत زور آور، قوی، طاقت والا، مضبوط، دھاکڑ،

बला-(स्त्री०) आफ़त, ग़ज़ब, दुख, मुसीबत آفت، غضب، دکھ، مصیبت

बलात्कार-(पु०) ज़बरदस्ती, ज़िनाबिलजब्र زبردستی، زنا بالجبر۔

बलि-(स्त्री०) कुर्बानी قربانی، ذبح۔

बलिदान-(पु०) कुर्बानी, ईसार قربانی، ایثار

बलिष्ठ-(वि०) निहायत क़वी, बहुत ताकतवर نہایت قوی، بہت طاقتور۔

बलिहारी-(स्त्री०) निसार, क़ुर्बान نثار، قربان۔

बल्कि-(अ०) अच्छा हो कि اچھا ہو کہ۔

बल्लम-(पु०) भाला, बरछा, नेज़ः بھالا، برچھا، نیزہ۔

बल्ला-(पु०) गेंद मारने का चपटा डंडा, थापी گیند مارنے کا چپٹا ڈنڈا، تھاپی۔

बल्ली-(स्त्री०) छोटा बल्ला, नांव खेने का बांस چھوٹا بلّا، ناؤ کھینے کا بانس۔

बवंडर-(पु०) गर्दबाद, देवबाद, तूफ़ान گردباد، دیوباد، طوفان

बवासीर-(स्त्री०) बवासीर, मस्से, मेक़अद की एक बीमारी بواسیر، مسّے، مقعد کی ایک بیماری۔

बसंत-(पु०) बहार का मौसम بہار کا موسم۔

बस-(स्त्री० अ०) मोटर, बस, काफ़ी, ज़ोर, ताक़त موٹر، بس، کافی، زور، طاقت۔

बसना-(क्रि०) आबाद होना, रहना, घर बनाना آباد ہونا، رہنا، گھر بنانا۔

बसाना-(क्रि०) आबाद करना, माअ़मूर करना آباد کرنا، معمور کرنا، ٹھہرانا۔

बसूला-(पु०) लकड़ी छीलने का एक औज़ार لکڑی چھیلنے کا ایک اوزار۔

बसूली-(स्त्री०) छोटा बसूला, ईंट काटने का एक औज़ार چھوٹا بسولا، اینٹ کاٹنے کا ایک اوزار۔

बसेरा-(पु०) शबबाशी, क़्याम, रात की ठहरने की जगह شب باشی، قیام، رات کی ٹھہرنے کی جگہ۔

बस्ता-(पु०) बस्तः बन्धा हुआ, जमा हुआ, जूज़दान بستہ، بندھا ہوا، جما ہوا، جزدان۔

बस्ती-(स्त्री०) आबादी, क़स्बः, गाँव آبادی، قصبہ، گاؤں،

बहंगी-(स्त्री०) बहंगी, काँवर उठाने वाला कहार بہنگی، کانور اٹھانے والا کہار۔

बहकना-(क्रि०) भुलावे में आना, घोखा खाना, अंड बंड बकना, नशे में शोर मचाना بھلاوے میں آنا، دھوکہ کھانا، انڈ بنڈ بکنا، نشے میں شور مچانا۔

बहकाना-(क्रि०) फ़रेब देना, गलती कराना, कान भरना, बदगोई करना, मस्त करना فریب دینا، غلطی کرانا، کان بھرنا، بدگوئی کرنا، مست کرنا۔

बहत्तर-(वि०) सत्तर और दो ७२ ستّر اور دو بہتر ۷۲

बहन (बहिन)-(स्त्री०) बहन, हमशीरः ख़्वाहर, बाजी بہن، ہمشیرہ، خواہر، باجی، آپا۔

बहना-(क्रि०) जारी होना, रवाँ होना, फैल जाना جاری ہونا، رواں ہونا، پھیل جانا۔

बहनोई-(पु०) बहन का शौहर بہن کا شوہر۔

बहरा-(वि०) वह आदमी जो सुन ना सके وہ آدمی جو سُن نہ سکے۔
बहलना-(क्रि०) सैर तमाशे से खुश होना, दूसरी तरफ जी लग जाना سیر تماشے سے خوش ہونا، دوسری طرف جی (طبیعت) لگ جانا۔
बहलाना-(क्रि०) खेल में लगाना, दिल खुश करना, फ़रेब देना کھیل میں لگانا، دل خوش کرنا، فریب دینا۔
बहस-(स्त्री०) छान बीन, दलील, झगड़ा सवाल जवाब چھان بین، دلیل، جھگڑا، سوال جواب۔
बहादुर-(वि०) जवाँ मर्द, शुजाअ, निडर, दिलेर جواں مرد، شجاع، نڈر، دلیر، بہادر۔
बहाना-(क्रि०) हीला, धोखा, फरेब, टाल मटोल حیلہ، دھوکہ، فریب، ٹال مٹول۔
बहार-(स्त्री०) फूल खिलने का मौसम, बसंत پھول کھلنے کا موسم، بسنت۔
बहाली-(स्त्री०) फरहत, ताज़गी, तंदुरुस्ती فرحت، تازگی، تندرستی۔
बहाव-(पु०) रवानी, सैलान, तुग़यानी روانی، سیلانی، طغیانی۔
बहिष्कार-(पु०) बाइकाट, तर्क, छोड़ना, दरगुज़र بائیکاٹ، ترک، چھوڑنا، درگذر کرنا۔
बहिर्मुख-(पु०) ख़िलाफ خلاف، مخالف۔
बहिष्कृत-(पु०) मुक़ातिअः शुदः مقاطعہ شدہ
बहिशुल्क-(पु०) महसूल दर आमद (कस्टम) محصول درآمد (کسٹم)
बही-(स्त्री०) रोज़ नामचः, वह रजिस्ट्र जिसमें हिसाब लिखते है روزنامچہ، وہ رجسٹر جس میں حساب لکھتے ہیں۔
बही-खाता-(पु०) रोज़ नामचः, हिसाब की किताब, नाम बनाम आमद व ख़र्च का हिसाब روزنامچہ، حساب کی کتاب، نام بنام آمد و خرچ کا حساب۔
बहुज्ञ-(वि०) हमःदां, हर बात से वाकिफ, हर इल्म व हुनर जानने वाला, हरफ़न मौला ہمہ داں، سب کچھ جاننے والا، ہربات سے واقف، ہرعلم وہنر جاننے والا، ہرفن مولا۔
बहुत-(वि०) ज़ियादः, निहायत, कसरत से زیادہ، نہایت، کثرت سے،
बहुधा-(अ०) अक्सर, ज़ियादःतर, बारहा, आम तौर पर कभी—कभी اکثر، زیادہ تر، بارہا، عام طور پر، کبھی کبھی۔
बहुमत-(पु०) अकसरीयत, कसरते—राए, ज़ियादती اکثریت، کثرتِ رائے، زیادتی۔
बहुमूल्य-(वि०) बेशक़ीमत, बहुत क़ीमत वाला, नफ़ीस بیش قیمت، بہت قیمت والا، نفیس۔
बहुरूपिया-(पु०) नक़्क़ाल, स्वांग बनाने वाला, मक्कार और फ़रेबी आदमी نقّال، سُوانگ بنانے والا، مکار اور فریبی آدمی۔
बहु-(पु०) बहुत بہت، زیادہ۔
बहुव्यय साध्य-(पु०) कसीरुल—सर्फ़ کثیر الصرف،
बहुधा-(पु०) अक्सर اکثر، زیادہ تر۔

बहुमूल्य-(पु०) बेश क़ीमत بیش قیمت، زیادہ قیمت،
बहुल-(पु०) ज़्यादः زیادہ۔
बहु वचन-(पु०) इस्मे—जम्अ़ اسم جمع، ایک سے زیادہ۔
बहु विवाह-(पु०) कसरते—अज़द्वाज کثرتِ ازدواج۔
बहु संख्यक-(पु०) कसीरुल—तादाद کثیر الاتعداد۔
बहू-(स्त्री०) बेटे की बीवी بیٹے کی بیوی۔
बहेड़ा-(पु०) बलेलः (बहेड़ा) एक क़िस्म का फल بلیلہ (بہیڑہ) ایک قسم کا ہڑ ایک پھل۔
बहेलिया-(पु०) सैयाद, शिकारी, परिन्दों का शिकारी صیاد، شکاری، پرندوں کا شکاری۔
बांकपन-(पु०) टेढ़ापन, ख़मीदगी, अलबेलापन, नाज़ो—अदा, सर कशी ٹیڑھاپن، خمیدگی، البیلاپن، ناز و ادا، سرکشی۔
बांका-(वि०) टेढ़ा तिरछा, अलबेला, रंगीला ٹیڑھا، ترچھا، البیلا، رنگیلا۔
बांग-(स्त्री०) आवाज़, सदा, मुर्ग़ की आवाज़ آواز، صدا، مُرغ کی آواز۔
बांचना-(क्रि०) पढ़ना, तिलावत करना پڑھنا، تلاوت کرنا۔
बांझ-(स्त्री०) बांझ, अक़ीम (अक़ीमः) بانجھ، عقیم (عقیمہ)
बांट-(स्त्री०) बांट, तक़्सीम, हिस्सा بانٹ، تقسیم، حصہ۔
बांटना-(क्रि०) तक़्सीम करना, हिस्सा लगाना تقسیم کرنا، حصہ لگانا۔
बांदी-(स्त्री०) कनीज़, लौंडी کنیز، لونڈی۔
बांध-(पु०) बंद, रोक, क़ैद بند، قید، روک۔
बांधना-(क्रि०) बन्दिश करना, गिरह लगाना بندش کرنا، گرہ لگانا۔
बांबी (भी)-(स्त्री०) साँप का बिल, सांप के रहने का सूराख़ سانپ کا بل، سانپ کے رہنے کا سوراخ۔
बांस-(पु०) सवा तीन गज़ की लम्बाई की एक नाप, लाठी سوا تین گز کی لمبائی کی ایک ناپ، لاٹھی۔
बांसुरी-(स्त्री०) बांसुरी, नै, मुरली, एक क़िस्म का मुंह से बजाने वाला बाजा بانسری، نَے، مُرلی، ایک قسم کا منہ سے بجانے والا باجا۔
बांह-(स्त्री०) बाज़ू सहारा, रफ़ीक़ بازو، سہارا، رفیق۔
बाईस-(वि०) बीस और दो २२ अदद بیس اور دو بائیس ۲۲ عدد۔
बाकायदा-(क्रि० वि०) बाक़ाएदः باقاعدہ۔
बाकी-(वि०) बचा हुआ, हमेशा मौजूद रहने वाला بچا ہوا، ہمیشہ موجود رہنے والا
बाग-(पु०) गुलज़ार, चमन, जहां बहुत से पेड़ लगाये जायें گلزار، چمن، جہاں بہت سے پیڑ لگائے جائیں۔
बागबानी-(स्त्री०) बाग़ की हिफ़ाज़त, باغ کی حفاظت،

बाग बान का काम — باغبان کا کام۔

बागडोर-(स्त्री०) लगाम में बाँधी जाने वाली रस्सी — لگام میں باندھی جانے والی رسّی۔

बागी-(पु०) बग़ावत करने वाला, सरकश, ना फरमान — بغاوت کرنے والا، سرکش، نافرمان۔

बाघ-(पु०) शेर, असद, पलंग — شیر، اسد، پلنگ۔

बाज़-(पु०) एक शिकारी परिन्दः, शिकरा — ایک شکاری پرندہ، شکرا۔

बाजरा-(पु०) मशहूर अनाज — ایک مشہور اناج (جس کی تاثیر گرم ہوتی ہے)

बाजा-(पु०) साज़, मज़ामीर — ساز، مزامیر۔

बाज़ार-(पु०) खरीद फरोख़्त की जगह, मंडी, हाट — خرید فروخت کی جگہ، منڈی، ہاٹ۔

बाजी-(स्त्री०) शर्त, दाँव, बारी, करतब, तमाशा — شرط، داؤں، باری، کرتب، تماشا۔

बाजीगर-(पु०) जादूगर, तमाशा दिखाने वाला — جادوگر، تماشا دکھانے والا

बाजू-(पु०) कुहनी से शाने तक का हिस्सा, मददगार, साथी — کہنی سے شانے تک کا حصّہ، مددگار، ساتھی۔

बाट-(पु०) औज़ान, बटखरा, रास्ता, राह, सड़क — اوزان، بٹکھرا، راستہ، راہ، سڑک۔

बाड़-(स्त्री०) ज़द, बाढ़, धार, आब, किनारा, हद, ज़ोर तुग़यानी — زد، باڑھ، دھار، آب، کنارہ، حد، زور، طغیانی۔

बाड़ा-(पु०) अहातः, दाएरः, मकान, तमाशागाह — احاطہ، دائرہ، مکان، تماشا گاہ۔

बाड़ी-(स्त्री०) मस्कन, रहने की जगह, छोटा सा चमन — مسکن، رہنے کی جگہ، چھوٹا سا چمن۔

बाढ़-(स्त्री०) तुग़यानी, सैलाब — طغیانی، سیلاب۔

बाण-(पु०) तीर, ख़दंग, शर — تیر، خدنگ، شر۔

बात-(स्त्री०) सुख़न, आवाज़, सदा, कलाम जो इन्सान के मुंह से निकले — سخن، آواز، صدا، کلام، جو انسان کے منہ سے نکلے۔

बातचीत-(स्त्री०) गुफ़्तगू, बोल चाल — گفتگو، بول چال۔

बातूनी-(वि०) बिसयारगो, बहुत बातें करने वाला — بسیارگو، بہت باتیں کرنے والا۔

बाद-(अ०) हवा, पीछे, आखिर — ہوا، پیچھے، آخر۔

बादल-(पु०) अब्र, चारों तरफ छाया रहने वाला — ابر، چاروں طرف چھایا رہنے والا

बादशाह-(पु०) सुल्तान, राजा, मालिक, हाकिम, सरदार, शाह तख़्त का मालिक — سلطان، راجہ، مالک، حاکم، سردار، شاہ، تخت کا مالک

बादाम-(पु०) एक खुश्क मेवा — ایک خشک میوہ۔

बादामी-(वि०) बादाम के रंग का सूर्ख़ी मायल ज़र्द — بادام کے رنگ کا سرخی مائل زرد۔

बादी-(वि०) हवा पैदा करने वाला, रियाह पैदा करने वाला माददा — ہوا پیدا کرنے والا، ریاح پیدا کرنے والا مادّہ۔

बाधक-(पु०) मानेअ, मुख़िल, खललअंदाज़ — مانع، مخل، خلل انداز۔

बाधा-(स्त्री०) रुकावट, ख़लल, पाबंदी — رُکاوٹ، خلل، پابندی۔

बाध्य-(वि०) पाबंद, मजबूर — پابند، مجبور۔

बान-(पु०) आदत, ख़सलत, तौर तरीका, ढंग — عادت، خصلت، طور طریقہ، ڈھنگ۔

बानगी-(स्त्री०) नमूनः, चाशनी — نمونہ، چاشنی۔

बानर-(पु०) बंदर, एक मशहूर जानवर — بندر، ایک مشہور جانور۔

बानवे-(वि०) नब्बे और दो ९२ अदद — نبّے اور دو بانوے ۹۲ عدد۔

बाना-(पु०) पोद, पोशाक, बजाना, फैलाना — پود، پوشاک، بجانا، پھیلانا، بانا بننے کا سوت۔

बाप-(पु०) पिदर, वालिद, अब्बा, बुजुर्ग — پدر، والد، ابّا، بزرگ۔

बापू-(पु०) बाबा, वालिद, बाप के बराबर का कोई आदमी — بابا، والد، باپ کے برابر کا کوئی آدمی۔

बाबा-(पु०) वालिद, बाप, दादा, फ़कीर — والد، باپ، دادا، فقیر۔

बाबुल-(पु०) वालिद, बाप — والد، باپ، مائیکہ، نیہر، ماں باپ کا گھر۔

बाबू-(पु०) शहज़ादः, क्लर्क, मुन्शी — شہزادہ، کلرک، منشی۔

बायां-(वि०) चप, दाहिना का उलटा — چپ، داہنا کا اُلٹا۔

बारंबार (**बार-बार**)-(अ०) बार—बार, बारहा, लगातार — باربار، بارہا، لگاتار، متواتر۔

बार-(पु० स्त्री०) दिन, दफ़ा, मर्तबा, बोझ, भार — دن، دفع، مرتبہ، بوجھ، بھار۔

बारह-(वि०) दस और दो १२ अदद — دس اور دو بارہ ۱۲ عدد۔

बारहदरी (**बारादरी**)-(स्त्री०) बारह दरवाज़ों वाला मकान, बाग़ में या दरिया के किनारे बनाया जाता था — بارہ دروازوں والا مکان، باغ میں یا دریا کے کنارے بنایا جاتا تھا۔

बारहमासा-(पु०) बारह टुकड़ों का हिन्दी गीत — بارہ ٹکڑوں کا ہندی گیت

बारहसिंगा-(पु०) गवज़्न, एक क़िस्म का हिरन जिसके सींग शाख़ दर शाख़ होती हैं और कुल बारह सींगें होती हैं — گوزن (گوز)، ایک قسم کا ہرن جس کے سینگ شاخ در شاخ ہوتی ہیں اور شمار میں کل بارہ سینگ ہوتی ہیں

बारिश-(स्त्री०) बारिश, बरखा, मेंह — بارش، برکھا، مینہہ، برسات۔

बारी-(स्त्री०) पैदा करने वाला, नौबत, नम्बर, वक़्त, दफ़ा — پیدا کرنے والا، نوبت، نمبر، وقت، دفع۔

बारीक-(वि०) पतला, महीन, मुशकिल, नाज़ुक — پتلا، مہین، مشکل، نازک۔

बारीकी-(स्त्री०) पतलापन, नज़ाकत — پتلاپن، نزاکت۔

बारूद-(स्त्री०) गंधक, शोरे, कोयले को मिलाकर बनाने वाला अतिशी अस्लहा और आतश बाज़ी में काम आता है- — گندھک، شورہ، کوئلہ کو ملاکر بنانے والا آتشی اسلحہ جو آتشبازی میں کام آتا ہے۔

बाल-(पु०) मू, बच्चः — مُو، بچہ۔

बालक-(पु०) बच्चः, लड़का — بالک، بچہ، لڑکا۔

बालचर-(पु०) 'स्काउट', जासूस, मुख़बरी करना — اسکاؤٹ، جاسوس، مخبری کرنا۔

बालटी (बाल्टी)-(स्त्री०) बालटी, पानी लाने का डोल — بالٹی، پانی لانے کا ڈول

बाल-बच्चे-(पु०) अहलो–अ़याल, औलाद — اہل وعیال، اولاد۔

बालम-(पु०) आशिक़, बालम, शौहर — عاشق، بالم، شوہر۔

बालिग-(पु०) जवान, पंहुचा हुआ, पूरा, होशयार — جوان، پہنچا ہوا، پورا، ہوشیار۔

बालिश्त-(पु०) बारह उन्गलियों का पैमाना — بارہ انگلیوں کا پیمانہ،

बाली-(स्त्री०) छोटी, कमसिन, खोशा, कान में पहनने का छोटा हल्क़ा — چھوٹی، کمسن، خوشہ، کان میں پہننے کا چھوٹا حلقہ۔

बालू-(स्त्री०) रेत (रेग) — ریت (ریگ)

बाल्यावस्था-(स्त्री०) अहदे–तिफ़्ली — عہد طفلی۔

बावजूद-(अ०) अगर चे, इतना होने पर भी — اگرچہ، اتنا ہونے پر بھی۔

बावन-(वि०) पचास दो ५२ अदद — پچاس اور دو باون (۵۲) عدد

बावरची-(पु०) खाना पकाने वाला — کھانا پکانے والا،

बावला-(वि०) दीवाना, पागल — دیوانہ، پاگل، مجنوں۔

बावली (बावड़ी)-(स्त्री०) दीवानी — دیوانی

बावेला-(पु०) मातम, रोना–पीटना, फरयाद, अफ़सोस — ماتم کرنا، رونا پیٹنا، فریاد، افسوس۔

बाशिंदा-(पु०) साकिन, रहने वाला, बसने वाला — ساکن، رہنے والا، بسنے والا۔

बास-(स्त्री०) बू, बदबू, ख़ुशबू, अ़लामत, निशानी — بُو، بدبو، خوشبو، علامت، نشانی۔

बासठ-(वि०) साठ और दो ६२ — ساٹھ اور دو باسٹھ عدد ۶۲۔

बासी-(वि०) शबीनः, रात का बचा हुआ, मुरझाया हुआ साकिन, रहने वाला, बाशिंदः — شبینہ، رات کا بچا ہوا، مرجھایا ہوا ساکن، رہنے والا باشندہ۔

बाहर-(अ०) बेरून, मैदान में, खुली हवा — بیرون، میدان میں، کھلی ہوا۔

बाहरी-(वि०) ख़ारिजी, बेरूनी — خارجی، بیرونی

बाहु-(स्त्री०) बाजू, कोहनी से शाने तक का हिस्सा — بازو، کہنی سے شانے تک کا حصہ۔

बाहुबल-(पु०) ज़ोरे–बाज़ू, ज़ाती कूवत, हिम्मत — زور بازو، ذاتی قوت، ہمت۔

बाह्य-(वि०) बाहरी, बेरूनी — باہری، بیرونی۔

बाटिका-(स्त्री०) बाग़ीचः, चमन — باغیچہ، چمن۔

बाम-(पु०) सांप की शक्ल की मछली — سانپ کی شکل کی مچھلی۔

बाला-(स्त्री०) दोशीज़ः, जवान, लड़की — دوشیزہ، جوان لڑکی، کنواری۔

बालिका-(स्त्री०) कम़सिन लड़की — کمسن لڑکی، نابالغ لڑکی

बाल्यकाल (बाल्यावस्था)-(वि०) बचपन — بچپن، لڑکپن۔

बाष्प-(पु०) भाप — بھاپ۔

बाहुल्य-(पु०) इफ़रात, कसरत — افراط، کثرت۔

विलम्ब-(पु०) ताख़ीर, तवक्क़ुफ़ — تاخیر، توقف۔

बुद्धिवाद-(पु०) अक़लियत पसंदी — اقلیت پسندی۔

बुद्धिहीन-(पु०) बे अक़्ल — بے عقل، ناسمجھ۔

बिंदी-(स्त्री०) नुक़्तः, सिफ़र, टिकुली — نقطہ، صفر، ٹکلی۔

बिंदु-(पु०) बूंद, नुक़्तः, सिफ़र — بوند، نقطہ، صفر۔

बिब-(पु०) सायः, अ़क्स, परछाँई, झलक — سایہ، عکس، پرچھائیں، جھلک۔

बिकना-(क्रि०) फ़रोख़्त होना, बिकना, गुलाम बनना, मुतीअ़ होना — فروخت ہونا، بکنا، غلام بننا، مطیع ہونا۔

बिकाऊ-(वि०) फ़रोख़्तनी — فروختنی۔

बिक्री-(स्त्री०) फ़रोख़्त, हासिल — فروخت، حاصل۔

बिखरना-(क्रि०) मुंतशिर होना, परागन्द होना, फैल जाना, दूर–दूर होना — منتشر ہونا، پراگندہ ہونا، پھیل جانا، دُور دُور ہونا۔

बिखेरना-(क्रि०) मुंतशिर करना, फेंकना, फैलाकर रखना — منتشر کرنا، پھینکنا، پھیلا کر رکھنا۔

बिगड़ना-(क्रि०) ख़राब होना, नाराज़ होना, ख़फ़ा होना, गरीब होना — خراب ہونا، ناراض ہونا، خفا ہونا، غریب ہونا۔

बिगड़ैल-(वि०) बिगड़ा हुआ, ख़राब, तुनुकमिज़ाज — بگڑنا، بگڑا ہوا، خراب، تنک مزاج۔

बिगाड़-(पु०) निफ़ाक़, ख़राबी, ख़फ़गी, नुक़सान — نفاق، خرابی، خفگی، نقصان۔

बिगाड़ना-(क्रि०) खराब करना, नाराज़ करना, बदहाल करना, बदसूरत कर देना, नापाक करना- — خراب کرنا، ناراض کرنا، بدحال کرنا، بدصورت کر دینا، ناپاک کرنا۔

बिगुल-(पु०) नफ़ीरी, शहनाई, तुरही — نفیری، شہنائی، ترہی۔

विचकना- (क्रि०) पिचकना, टेढ़ा होना, डरना, हट जाना, ना उम्मीद होना — پچکنا، ٹیڑھا ہونا، ڈرنا، ہٹ جانا، ناامید ہونا۔

बिचकाना-(क्रि०) पिचकाना, टेढ़ा करना, डराना, ख़ौफ दिलाना, ना उम्मीद करना — پچکانا، ٹیڑھا کرنا، ڈرانا، خوف دلانا، ناامید کرنا۔

बिचौलिया-(पु०) सालिस, दल्लाल, ज़ामिन, फ़ैसलः करने वाला, पंच — ثالث، دلال، ضامن، فیصلہ کرنے والا پنچ۔

बिच्छू-(पु०) कज़दुम, एक जहरीले कीड़े का नाम کژدم، ایک زہریلے کیڑے کا نام۔

बिछड़ना (बिछुड़ना)-(क्रि०) जुदा होना, अलग होना جدا ہونا، الگ ہونا۔

बिछना-(क्रि०) फ़र्श होना, फैलाया जाना, इंकेसारी करना فرش ہونا، پھیلایا جانا، انکساری کرنا۔

बिछाना-(क्रि०) फैलाना, मारकर गिरादेना پھیلانا، مار کر گرا دینا۔

बिछावन-(पु०) बिछौना, बिस्तर, चटाई بچھونا، بستر، چٹائی

बिछुआ (बिछवा)-(पु०) एक ज़ेवर जो पाँव की उंगली में पहना जाता है, खंजर की एक किस्म ایک زیور جو پاؤں کی انگلیوں میں پہنا جاتا ہے، خنجر کی ایک قسم

बिछोह-(पु०) जुदाई, अलग होना جدائی، الگ ہونا۔

बिछौना-(पु०) फ़र्श, बिस्तर فرش، بستر۔

बिजली-(स्त्री०) बर्क़, चमक, चालाक برق، چمک، چالاک۔

बित्ता (बिता)-(पु०) बालिश्त, बारह उंगलियों का पैमानः بالشت، بارہ انگلیوں کا پیمانہ۔

बिदकना-(स्त्री०) भड़काना, खौफ़ खाना, गुस्सा होना بھڑکانا، خوف کھانا، غصہ ہونا۔

बिदा-(स्त्री०) विदाअ, रुख़्सत, रवानगी, जुदाई وداع، رخصت، روانگی، جدائی۔

बिदाई-(स्त्री०) रुख़्सती, रुख़्सत करने वक़्त दिया जाने वाला रुपया رخصتی، رخصت کرنے کا وقت دیا جانے والا روپیہ۔

बिनती-(स्त्री०) मिन्नत, अर्ज, इलतेजा منت، عرض، التجا، خوشامد۔

बिना-(अ०) बग़ैर, सिवा, ना रहने की हालत में بغیر، سوا، نہ رہنے کی حالت میں۔

बिनौला-(पु०) कपास का बीज, दाना کپاس کا بیج، دانا۔

बियबान-(पु०) बियाबान, जं ल, वीरानः بیابان، جنگل، ویرانہ، صحرا۔

बिरला-(वि०) शाज़, ख़ाल–ख़ाल شاذ، خال خال

बिरवा-(पु०) पौदा, निहाल, दरख़्त پودا، نہال، درخت۔

बिरादरी-(स्त्री०) ज़ात, रिश्तेदारी, गिरोह, भाई बन्दी ذات، رشتہ داری، گروہ، بھائی بندی۔

बिलकुल-(अ०) सब, कुल सारा سب، کل، سارا۔

बिलखना-(क्रि०) रोना, मुसीबत ब्यान करना رونا، مصیبت بیان کرنا۔

बिलबिलाना-(क्रि०) रोना–चिल्लाना, कुलबुलाना, तड़पना, बेक़रार होना رونا، چلانا، کلبلانا، تڑپنا، بیقرار ہونا۔

बिलाव-(पु०) बिल्ला, बिल्ली का नर بلا، بلی کا نر۔

बिलोना-(क्रि०) मथना, पै दर पै हरकत देना متھنا، پے در پے حرکت کرنا۔

बिल्टी-(स्त्री०) छोटा बिल, माल की रसीद जो जहाज़ या रेलवे वालों से मिलती है چھوٹا بل، مال کی رسید جو جہاز یا ریلوے والوں سے ملتی ہے۔

बिल्ली-(स्त्री०) एक छोटा घरेलू जानवर जो शेर की तरह होता है ایک چھوٹا گھریلو جانور جو شیر کی طرح ہوتا ہے۔

बिवाई-(स्त्री०) कफ़ीदगी, शुकूक़, वह शिग़ाफ़ जो सर्दी या खुशकी की वजह से पाँव की ऐड़ी में हो जाता है और तकलीफ देता है کفیدگی، شکوک، وہ شگاف جو سردی یا خشکی کی وجہ سے پاؤں کی ایڑی میں ہو جاتا ہے اور تکلیف دیتا ہے۔

बिसराना-(क्रि०) भुलाना, दिल से उतारना بھلانا، دل سے اتارنا۔

बिसात-(स्त्री०) सरमायः, पूँजी, शतरंज खेलने का कपड़ा अहमियत سرمایہ، پونجی، شطرنج کھیلنے کا کپڑا، اہمیت

बिसाती-(पु०) खुर्दा फ़रोश, जरूरत की छोटी मोटी चीजें बेचने वाला خوردہ فروش، ضرورت کی چھوٹی موٹی چیزیں بیچنے والا۔

बिस्तर-(पु०) बिछौना, फर्श पर بچھونا، فرش پر۔

बिस्तरबंद-(पु०) बिस्तरदान, बिस्तर बांधने का कपड़ा بستردان، بستر باندھنے کا کپڑا، ہولڈال۔

बींधना-(क्रि०) सूराख करना, छेद करना, तअने देना, उलझा रहना سوراخ کرنا، چھید کرنا، طعنے دینا، الجھا رہنا۔

बीघा-(पु०) बीगः, ज़मीन की एक मिक़दार, एक एकड़ का ३/५ वाँ हिस्सः بیگھہ، زمین کی ایک مقدار، ایک ایکڑ کا ۳/۵ واں حصہ

बीच-(अ०) वस्त, फ़र्क़, जगह, मियानः, फासला وسط، فرق، جگہ، میانہ، فاصلہ۔

बीच-बचाव-(पु०) फैसला, लड़ाई दूर करना, इत्तेफाक, इत्तेहाद فیصلہ، لڑائی دور کرنا، اتفاق، اتحاد۔

बीज-(पु०) तुख़्म, बोने के लिये कोई दाना تخم، بونے کے لئے کوئی دانہ۔

बीजक-(पु०) बिल, भेजे जाने वाले माल की फेहरिस्त بل، بھیجے جانے والے مال کی فہرست۔

बीजगणित-(पु०)'अलजब्रा', रियाज़ी की एक शाख का नाम الجبرا، ریاضی کی ایک شاخ کا نام۔

बीड़ा-(पु०) गिलौरी, बनाया हुआ पान گلوری، بنایا ہوا پان۔

बीड़ी-(स्त्री०) एक क़िस्म की देशी सिग्रेट ایک قسم کی دیسی سگریٹ۔

बीतना-(क्रि०) गुज़रना, बीतना, बसर होना گزرنا، بیتنا، بسر ہونا۔

बीन-(स्त्री०) बांसुरी, मुंह से बजाने वाला एक साज़ بانسری، منہ سے بجانے والا ایک ساز۔

बीनना-(क्रि०) चुनना, चुगना, बुनना چننا، چگنا، بننا۔

बीवी-(स्त्री०) ज़ौजः, घर की मालिकः زوجہ، گھر کی مالکہ۔

औरत — عورت جس کے ساتھ شادی ہوئی ہو۔

बीभत्स-(वि०) करीह, गन्दा — کریہہ، گندہ۔

बीमा-(पु०) बीमः, ज़मानत, ठेका, जिम्मेदारी — بیمہ، ضمانت، ٹھیکہ، ذمہ داری

बीमार-(वि०) मरीज़, जिस की तबियत ख़राब हो — مریض، جس کی طبیعت خراب ہو۔

बीमारी-(स्त्री०) मर्ज़ झंझट — مرض، جھنجھٹ۔

बीरबहूटी-(स्त्री०) एक सुर्ख रंग का कीड़ा जो बरसात में पैदा होता है — ایک سُرخ رنگ کا کیڑا جو برسات میں پیدا ہوتا ہے۔

बीस-(वि०) बिस्त, दस और दस २०. — بیست، دس اور دس ۲۰ بیس

बीहड़-(वि०) ना हमवार जमीन, जंगल, चरागाह — ناہموار زمین، جنگل، چراگاہ۔

बुंदा-(पु०) कान का एक जेवर, आवेजः — کان کا ایک زیور، آویزہ

बुकनी-(स्त्री०) बुरादः, सफ़ूफ — بُرادہ، سفوف۔

बुखार-(पु०) हरारत, गुस्सः — حرارت، غصہ۔

बुज़दिल-(वि०) कम हिम्मती, नामर्दी, डरपोक — کم ہمتی، نامردی، ڈرپوک۔

बुजुर्ग-(पु०) बड़ा उम्र रसीदः, समझदार — بڑا عمر رسیدہ، سمجھدار۔

बुझना-(क्रि०) जलती हुई चीज़ का ठंडा हो जाना, मायूस होना — جلتی ہوئی چیز کا ٹھنڈا ہو جانا، مایوس ہونا۔

बुझाना-(क्रि०) आग पर पानी डालना, खामोश करना, दूर करना — آگ پر پانی ڈالنا، خاموش کرنا، دُور کرنا۔

बुढ़ापा-(पु०) ज़ईफ़ी, बुढ़ापा, पीरी पीराना--साली, कुहनसाली — ضعیفی، بڑھاپا، پیری، پیرانہ سالی، کہن سالی۔

बुत-(पु०) मुजस्स्मः, मूर्ति — مجسمہ، مُورتی۔

बुदबुदाना-(क्रि०) बुलबुले आना — بلبلے آنا۔

बुद्धि-(स्त्री०) अक्ल, तमीज़, दानाई — عقل، تمیز، دانائی۔

बुद्धिमत्ता-(स्त्री०) अक्लमंदी, दानाई — عقلمندی، دانائی

बुद्धिमान-(वि०) अक्लमंद, ज़ीरक — عقلمند، زیرک،

बुद्धू-(वि०) नासमझ आदमी, नादान आदमी — ناسمجھ آدمی، نادان آدمی

बुदबुद-(पु०) बुलबुलः, हबाब — بلبلہ، حباب۔

बुध-(पु०) उतारिद, अक्लमंद आदमी — عطارد، عقلمند آدمی۔

बुधवार-(पु०) मंगल और जूमेअरात के बीच का दिन, चहार शम्बः — منگل اور جمعرات کے بیچ کا دن، چہار شنبہ۔

बुनकर-(पु०) बुननेवाला, नूरबाफ़, कपड़ा बुनने वाला कारीगर — بُننے والا، نورباف، کپڑا بُننے والا کاریگر

बुनना-(क्रि०) धागे से कपड़ा बनाना — دھاگے سے کپڑا بنانا

बुनाई-(स्त्री०) बुनने का काम, बुनने का तरीक़ा बुनाई का मेहनतानः — بُننے کا کام، بُننے کا طریقہ، بُنائی کا محنتانہ۔

बुनावट-(स्त्री०) बाफ़तगी, बुनने का काम — بافتگی، بُننے کا کام،

बुनियादी-(वि०) असली हक़ीक़ी इबतेदाई — اصلی، حقیقی، ابتدائی

बुरकना-(क्रि०) छिड़कना, डालना, विखेरना — چھڑکنا، ڈالنا، بکھیرنا۔

बुरका (बुर्का)-(पु०) बुर्क़ा, नक़ाब, चादर — برقعہ، نقاب، چادر۔

बुरा-(वि०) बद, खराब निकम्मा, बदमज़ः — بد، خراب، نکمّہ، بدمزہ

बुराई-(स्त्री०) बदी, नुक़सान, बदगोई, ग़ीबत — بدی، نقصان، بدگوئی، غیبت،

बुरादा-(पु०) बुरादः, लकड़ी का चूरा, सफ़ूफ़ — بُرادہ، لکڑی کا چُورا، سفوف۔

बुरुश (ब्रुश)-(पु०) मूकलम, कूंची, दांत साफ करने का आलः — موقلم، کوچی، دانت صاف کرنے کا آلہ۔

बुर्ज-(पु०) गुंबद, मीनार — گنبد، مینار۔

बुलबुल-(पु०) अंदलीब, एक बहुत खुश आवाज़ परिन्दः — عندلیب، ایک بہت خوش آواز پرندہ۔

बुलबुला-(पु०) हबाब, ना पायदार चीज़ — حباب، ناپائیدار چیز۔

बुलाना-(क्रि०) तलब करना, पुकारना, आवाज़ देना — طلب کرنا، پکارنا، آواز دینا۔

बुलावा-(पु०) तलब, दावत, ख्वाहिश — طلب، دعوت، خواہش۔

बुहारना-(क्रि०) झाड़ना (बुहारना) साफ करना — جھاڑنا (بُہارنا) صاف کرنا۔

बुहारी-(स्त्री०) झाड़ू, झाड़न — جھاڑو، جھاڑن۔

बूंद-(स्त्री०) क़तरः — قطرہ۔

बूंदा-बांदी-(स्त्री०) तक़ातुर, तरश्शोह, थोड़ी थोड़ी बारिश — تقاطر، ترشح، تھوڑی تھوڑی بارش۔

बूंदी-(स्त्री०) छोटी बूंद, छोटा क़तरः — چھوٹی بُوند، چھوٹا قطرہ۔

बू-(स्त्री०) बास, महक, खुशबू, खबर, भनक — باس، مہک، خوشبو، خبر، بھنک۔

बूआ (बुआ)-(स्त्री०) ख़्वाहर, बहन, हमशीरः, आपा, फूफी — خواہر، بہن، ہمشیرہ، آپا، پھوپھی،

बूचड़खाना-(पु०) मज़बह, ज़िबह करने की जगह, कसाई घर — مذبح خانہ، ذبح کرنے کی جگہ، قصائی گھر۔

बूझना-(क्रि०) समझना, ख्याल करना, जानना, दरयाफत करना — سمجھنا، خیال کرنا، جاننا، دریافت کرنا، معلوم کرنا۔

बूट-(पु०) अंग्रेज़ी जूता, हरा चना — انگریزی جوتا، ہرا چنا۔

बूटा-(पु०) बूटा, गुलकारी, फूल पत्ती — بوٹا، گلکاری، پھول پتی۔

बूटी-(स्त्री०) जड़ी बूटी, घास पौदा, दवा, कशीदः की बूटी — جڑی بوٹی، گھاس پودا، دوا، کشیدہ کی بُوٹی۔

बूढ़ा (बुडढ़ा)-(वि० पु०) कोहनसालः ज़ईफ़ मर्द — کُہن سالہ، ضعیف مرد

बूता-(पु०) ताक़त, ज़ोर मक़्दूर — طاقت، زور، مقدور۔

बूरा-(पु०) शकर, सुफेद खांड चीनी — شکر، سفید کھانڈ، چینی۔

बृहत्-(वि०) वसीअ़, जामेअ़, अ़ज़ीम — وسیع، جامع، عظیم

बृहस्पतिवार-(पु०) जुमेअ़रात, पंचशंबः — جمعرات، پنجشنبہ

बेंत-(पु०) मज़बूत और लचीले डंठलवाली लतर — مضبوط اور ڈنٹھل والی لتر۔

बेइज़्ज़ती-(स्त्री०) ज़लील करना, बेतौक़ीर करना — ذلیل کرنا، بے توقیر کرنا۔

बेईमान-(वि०) बदनीयत, बेदीन, दग़ाबाज़, फरेबी — بدنیت، بے دین، دغاباز، فریبی، مکار،

बेईमानी-(स्त्री०) बददीयानती, बेदीनी, दग़ा बाज़ी, बे इन्साफ़ी — بد دیانتی، بے دینی، دغابازی، بے انصافی۔

बेक़दरी (बेक़द्री)-(स्त्री०) (नाक़द्री) बेइज़्ज़ती इज़्ज़त ना करना — ناقدری، بے عزتی، عزت نہ کرنا۔

बेकरार-(वि०) बेक़रार, बेताब, बेचैन — بیقرار، بیتاب، بے چین، الجھن

बेकसूर-(वि०) बेक़ुसूर बेख़ता, बे गुनाह — بے قصور، بے خطا، بے گناہ۔

बेकाबू-(वि०) क़ाबू से बाहर, आज़ाद, खुद मुख़्तार — قابو سے باہر، آزاد، خودمختار۔

बेकायदा-(वि०) बेक़ाएदः, उसूल के ख़ेलाफ़, बे तरतीब — بے قاعدہ، اصول کے خلاف، بے ترتیب۔

बेकार-(वि०) निकम्मा, नाक़िस, खराब, बे-रोज़गार — نکمہ، ناقص، خراب، بے روزگار۔

बेकारी-(स्त्री०) निकम्मापन, बेरोज़गारी — نکماپن، بے روزگاری

बेखटके-(अ०) बेख़तर, निडर, बे खोफ़, बे-धड़क — بے خطر، نڈر، بے خوف، بے دھڑک

बेख़बर-(वि०) ग़ाफ़िल, बेहोश ना समझ — غافل، بیہوش، ناسمجھ، لاپرواہ

बेगम-(स्त्री०) बेगम, बादशाह की बीवी — بیگم، بادشاہ کی بیوی،

बेगार-(स्त्री०) बग़ैर मज़दूरी के करवाया जाने वाला काम — بغیر مزدوری کے کروایا جانے والا کام۔

बेगुनाह-(वि०) बेक़सूर, बेख़ता — بے قصور، بے خطا۔

बेचना-(क्रि०) फ़रोख़्त करना, बेचना, मोल देना — فروخت کرنا، بیچنا، مول دینا۔

बेचारा-(वि०) बेचारः, बेबस, मजबूर, गरीब, नादार, बदनसीब — بیچارہ، بے بس، مجبور، غریب، نادار، بدنصیب۔

बेचैन-(वि०) बेक़रार, बेकल, बेआराम — بیقرار، بیکل، بے آرام

बेचैनी-(स्त्री०) बेक़रारी, परेशानी बेकली, बे-आरामी — بیقراری، پریشانی، بیکلی، بے آرامی۔

बेजान-(वि०) मरा हुआ, मुर्दाः, मुरझाया हुआ, कमज़ोर — مرا ہوا، مُردہ، مرجھایا ہوا، کمزور، لاغر۔

बेजोड़-(वि०) खराब, ना-मुनासिब, बेमेल — خراب، نامناسب، بے میل۔

बेटा-(पु०) पिसर, लड़का, फ़रज़न्द — پسر، فرزند، لڑکا، اولاد، لختِ جگر

बेड़ा-(पु०) नाव, कश्ती, जहाज़ों की क़तार, फ़ौज — ناؤ، کشتی، جہازوں کی قطار، فوج۔

बेड़ी-(स्त्री०) जूला, लोहे की जंज़ीर जो कैदियों को पहनायी जाती है — جولا، جولان، لوہے کی زنجیر جو قیدیوں کو پہنائی جاتی ہے۔

बेडौल-(वि०) बदनुमा, बदतराश, बद-जेब, ना मोज़ूँ — بدنما، بدتراش، بدزیب، بے رونق، ناموزوں۔

बेढंगा-(वि०) बेसलीक़ः, बदसलीक़ः, बद तहज़ीब, बदनुमा — بے سلیقہ، بدسلیقہ، بدتہذیب، بدنما۔

बेढब-(वि०) बेमौक़अ़, बेक़ाबू, अजीब — بے موقع، بے قابو، عجیب۔

बेतार-(वि०) लासिल्की, बिना तार का — لاسلکی، بنا تار کا۔

बेतुका-(वि०) बेमेल, बेजोड़, नामौज़ूं — بے میل، بے جوڑ، ناموزوں۔

बेदखली-(स्त्री०) खारिज करना, बेदख़ली, महरूमी — خارج کرنا، بے دخلی، محرومی۔

बेधड़क-(वि०) बेख़ौफ़, बेख़तर, बहादुर, निडर, बे अन्देशः — بے خوف، بے خطر، بہادر، نڈر، بے اندیشہ۔

बेफिक्र-(वि०) बेपरवाह, बेफ़िक्र, आज़ाद, ग़ौर फ़िक्र ना करने वाला — بے پرواہ، بے فکر، آزاد، غور و فکر نہ کرنے والا۔

बेबसी-(स्त्री०) लाचारी, बेकसी, मजबूरी — لاچاری، بے کسی، مجبوری۔

बेर-(पु०) एक मशहूर पेड़ और उसका फल — ایک مشہور کانٹے دار پیڑ اور اُس کا پھل۔

बेरहमी-(स्त्री०) सख़्ती — سختی۔

बेरोज़गार-(वि०) बेकार, जिसकी कमाई का कोई ज़रिया ना हो — بیکار، جس کی کمائی کا کوئی ذریعہ نہ ہو۔

बेरोज़गारी-(स्त्री०) बेकारी, वह शख़्स जो कोई पेशा न रखता हो — بیکاری، وہ شخص جو کوئی پیشہ نہ رکھتا ہو۔

बेल-(स्त्री०) बिना तने का पौधा, लता, कपड़े पर रंग रेशम से बनाए गये गुलबूटे, एक पेड़ और उसके फल का नाम — بنا تنے کا پودا، لتا، کپڑے پر رنگ و ریشم سے بنائے گئے گل بوٹے، ایک پیڑ اور اُس کے پھل کا نام۔

बेलचा-(पु०) छोटी कुदाल, लंबा खुरपा, बेलचः — چھوٹی کدال، لمبا کھرپا، بیلچہ۔

बेलदार-(पु०) वह आदमी जिसका पेशा ज़मीन खोदना हो — وہ آدمی جس کا پیشہ زمین کھودنا ہو۔

बेलन-(पु०) पत्थर लोहे का बना भारी गोल रोलर जिससे रोटी बेलते हैं — پتھر لوہے کا بنا بھاری رولر جس سے روٹی بیلتے ہیں۔

बेलना-(क्रि०) बेलन से रोटी बनाना — بیلن سے روٹی بنانا۔

बेलबूटा-(पु०) शुगूफ़ाकारी, नक़्शो—निगार — شگوفہ کاری، نقش و نگار،

बेला-(स्त्री०) वक़्त, चंमेली यासमीन की क़िस्म का पौदा, बड़ा कटोरा, एक क़िस्म का बाज। — وقت، چنبیلی، یاسمین کی قسم کا پودا، بڑا کٹورا، ایک قسم کا باجہ، ایک قسم کا سفید خوشنما پھول۔

बेवकूफ़-(वि०,पु०) अहमक, नादान, बे अक़्ल, बेवकूफ़ — احمق، نادان، بے عقل، بیوقوف۔

बेवा-(स्त्री०) रांड, बेवः — رانڈ، بیوہ، (جس عورت کا شوہر مرگیا ہو)

बेशक-(अ०) ठीक, लाज़मी, ज़रूरी — ٹھیک، لازمی، ضروری۔

बेशर्म (बेशरम)-(पु०) बेहया जिसमें कोई शर्म ना हो, गुस्ताख़ — بے حیا، جس میں کوئی شرم نہ ہو، گستاخ

बेशर्मी-(स्त्री०) बेगैरती, बेअदबी, गुस्ताख़ी- — بے غیرتی، بے ادبی، گستاخی

बेसन-(पु०) चने की दाल का आटा — چنے کی دال کا آٹا

बेसुध-(वि०) बेहोश, बेखबर, ग़ाफ़िल, बेखुद, बेअकल — بیہوش، بیخبر، غافل، بیخود، بے عقل۔

बेसुर (बेसुरा)-(वि०) बद आवाज़ — بدآواز۔

बेहतर-(वि०) आला, अफज़ल, बहुत खूब, ज़्यादा अच्छा — اعلیٰ، افضل، بہت خوب، زیادہ اچھا۔

बेहद-(वि०) बेशुमार, बे अन्दाज़, बेहिसाब, बहुत ज्यादा — بےشمار، بے انداز، بے حساب، بہت زیادہ۔

बेहद-(वि०) ख़राब, ख़स्तः बीमार, कमज़ोर — خراب، خستہ، بیمار، کمزور

बेहूदा-(वि०) बेतुका, बेहूदः, बेढ़ंगा — بے تکا، بیہودہ، بے ڈھنگا۔

बेहोश-(वि०) बेख़बर, बेख़ुद, ग़ाफ़िल — بے خبر، بیخود، غافل۔

बैंगन-(पु०) एक किस्म की सब्ज़ी, भांटा — ایک قسم کی سبزی، بھانٹا

बैंगनी (बैजनी)-(वि०) बैगन के रंग का — بینگن کے رنگ کا۔

बैठक-(स्त्री०) नशिस्त, बैठक, दीवानखानः — نشست، بیٹھک، دیوان خانہ

बैठना-(क्रि०) सवार होना, इजलास करना, बैठ जाना — سوار ہونا، اجلاس کرنا، بیٹھ جانا۔

बैठाना-(क्रि०) सवार करना — سوار کرنا۔

बैनामा-(पु०) बेअ़नाम, किसी चीज़ की फ़रोख़्त का दस्तावेज़ — بیعنام، کسی چیز کی فروخت کا دستاویز۔

बैरंग-(वि०) बगैर टिकट लगा ख़त — بغیر ٹکٹ لگا خط۔

बैर-(पु०) दुश्मनी, अनाद — دشمنی، عناد، بغض۔

बैरा-(पु०) खिदमतगार, होटल का मुलाज़िम — خدمتگار، ہوٹل کا ملازم

बैरी-(पु०) दुशमन, बदख्वाह, मुख़ालिफ — دشمن، بدخواہ، مخالف

बैल-(पु०) नरगौ, अहमक, बेवक़ूफ़ — نرگو، احمق، بے وقوف۔

बैलगाड़ी-(स्त्री०) बैल से खींचा जाने वाला छकड़ा — بیل سے کھینچا جانے والا چھکڑا، دو پہیے کی بیل گاڑی۔

बैसाख-(पु०) जेठ और चैत के बीच पड़ने वाला म़हीना जो ३ अप्रैल से शुरू होता है — جیٹھ اور چیت کے بیچ پڑنے والا مہینہ جو ۱۳ اپریل سے شروع ہوتا ہے۔

बैसाखी-(स्त्री०) मशहूर त्योहार का नाम, लंगडे लोगों के चलने के लिये एक तरह का डंडा — مشہور تیوہار کا نام، لنگڑے لوگوں کے چلنے کے لئے ایک طرح کا ڈنڈا۔

बोझ-(पु०)वज़न, बार, बोझ, पसंग — وزن، بار، بوجھ، پسنگ۔

बोझिल-(वि०) भारी, वज़नी, लदा हुआ, दौलतमंद, मालदार — بھاری، وزنی، لدا ہوا، دولتمند، مالدار۔

बोटी-(स्त्री०) गोश्त का टुकड़ा — گوشت کا ٹکڑا

बोतल-(स्त्री०) शीशः, मीना, कांच का लंबा बर्तन — شیشہ، مینا، کانچ کا لمبا برتن۔

बोदा-(वि०) कमज़ोर, कमहिम्मत, लाग़र, बेमज़ः — کمزور، کم ہمت، لاغر، بے مزہ۔

बोधक-(वि०) मुज़हिर, ग़म्माज़, जताने वाला, आंख से इशारः करने वाला, गवाह, शाहिद, जासूस — مظہر، غماز، جتانے والا، آنکھ سے اشارہ کرنے والا، گواہ، شاہد، جاسوس، چغلی کرنیوالا۔

बोध-(क्रि०) इल्म, एहसास — علم، احساس۔

बोधगम्य-(क्रि०) समझ में आने के लायक — سمجھ میں آنے کے لائق

बोधन-(क्रि०) इल्म, एहसास — علم، احساس۔

बोना-(क्रि०) तुख़्मरेज़ी करना, बीज़ डालना — تخم ریزی کرنا، بیج ڈالنا۔

बोरी-(स्त्री०) छोटा बोरा — چھوٹا بورا۔

बोला-(पु०) बात, सुख़न, कलाम, हुक्म — بات، سخن، کلام، حکم۔

बोलचाल-(स्त्री०) बातचीत मेल मिलाप, तकरार, बहस — بات چیت، میل ملاپ، تکرار، بحث۔

बोलना-(क्रि०) बात करना, जवाब देना, नीलाम की आवाज निकालना — بات کرنا، جواب دینا، نیلام کی آواز نکالنا۔

बोलबाला-(पु०) बात बड़ी होना, बोल बाला होना, दौलत की तर्की होना, जाहो—जलाल का बढ़ जाना — بات بڑی ہونا، بول بالا ہونا، دولت کی ترقی ہونا، جاہ و جلال کا بڑھ جانا۔

बोली-(स्त्री०) ज़बान, नीलाम की आवाज़, जानवरों की आवाज — زبان، نیلام کی آواز، جانوروں کی آواز۔

बोहनी-(स्त्री०) पहली आमदनी, वह रक़्म जो दिन में पहले मिले — پہلی آمدنی، وہ رقم جو دن میں پہلے ملے۔

बौखलाना-(क्रि०) घबराना, ब़दहवास होना, अंडबंड बकना, पागलों सी हरकत करना — گھبرانا، بدحواس ہونا، انڈ بنڈ بکنا، پاگلوں کی سی حرکت کرنا۔

बौखलाहट-(स्त्री०) घबराहट, बदहवासी, पागलपन — گھبراہٹ، بدحواسی، پاگل پن

बौछार (बौछाड़)-(स्त्री०) हवा के झोंके से बारिश होना, भरमार, कसरत, ज्यादती — ہوا کے جھونکے سے بارش ہونا، بھرمار، کثرت، زیادتی۔

बौड़म-(वि०) बूदम पागल, सनकी — بودم، پاگل، سنکی۔

बौद्ध-(वि०) इल्म, समझ मअरफ़त — علم، سمجھ، معرفت۔

बौद्धिक-(वि०) अक्ली, अक्ल से मन्सूब, — عقلی، عقل سے منسوب،

ज़हनी — ذہنی

बौना-(पु०) पस्तः क़द — پستہ قد، ناٹا

बौर-(पु०) आम की मंजरी (बौर) — آم کی منجری (بور)

ब्याज-(पु०) सूद, नफअ, ज्यादती — سود، نفع، زیادتی (روپے کا منافع)

ब्याना-(क्रि०) जन्नां, मवेशी का बच्चा देना — جننا، مویشی کا بچہ دینا

ब्याह-(पु०) शादी, निकाह — شادی، نکاح، عقد

ब्याहता-(वि०) मन्कूहः (निकाही) वह बीवी जो निकाह पढ़कर लाई जाये — منکوحہ (نکاحی) وہ بیوی جو نکاح پڑھ کر لائی جائے

ब्योंत-(स्त्री०) बयोंत कपड़े की काट छांट तरीकः, अन्दाज़ः नाप, हिसाब — بیونت، کپڑے کی کاٹ چھانٹ، طریقہ، اندازہ، ناپ، حساب

ब्योरा (ब्यौरा)-(पु०) तफ़्सीलात (तफ़सील) — تفصیلات (تفصیل)

ब्रह्म-(पु०) ज़ाते—मुतलक़, खुदा — ذاتِ مطلق، خدا

ब्रह्मचर्य-(पु०) तजर्रुद, तन्हाई, ख़िलवत, अकेला रहना, शादी ना करना — تجرد، تنہائی، خلوت، اکیلا رہنا، شادی نہ کرنا

ब्रह्मचारी-(वि० पु०) मुजर्रद, अकेला, तन्हा, वह चीज जो माद्दः से पाक हो — مجرد، اکیلا، تنہا، وہ چیز جو مادہ سے پاک ہو

ब्रह्मभोज-(पु०) ब्रह्मन को दी जाने वाली दावत — برہمن کو دی جانے والی دعوت

ब्रह्म विद्या-(पु०) हक़ीक़त, म्आरफ़त, इलाहियात — حقیقت، معرفت، الہیت

ब्रह्मलीन-(पु०) वासिल बहक़ — واصل بحق۔ انتقال

ब्रह्मलोक-(पु०) आलमे—लाहूत — عالمِ لاہوت، ذاتِ خدا کا عالم

ब्रह्मवादी-(पु०) वहदतुल वजूद का मोअ़तक़िद, आरिफ़, सूफ़ी — وحدت الوجود کا معتقد، عارف، صوفی

ब्रह्मज्ञानी-(पु०) हक़ शिनास — حق شناس

ब्रीड़ा-(पु०) शर्म — شرم، خجل

ब्रह्मर्षि-(पु०) ब्रह्मन, दुर्वेश, ब्रह्मन, आ़रिफ़ — برہمن، درویش، برہمن، عارف

ब्रह्मांड-(पु०) काएनात, दुनिया, सरमायः, पूंजी, हक़ीक़त — کائنات، دنیا، سرمایہ، پونجی، حقیقت

ब्रह्मा-(पु०) ब्रह्मा देवता, ख़ालिक़, पैदा करने वाला, खुदा का एक सिफ़ाती नाम — برہما، دیوتا، خالق، پیدا کرنے والا، خدا کا ایک صفاتی نام

ब्राह्मण-(पु०) ब्रह्मन, आलिम, पंडित — برہمن، عالم، پنڈت

ब्राह्ममुहूर्त-(पु०) तुलूअ़े—आफ़ताब से दो घड़ी पहले का वक़्त — طلوع آفتاب سے دو گھڑی پہلے کا وقت

ब्राह्मी-(वि०) देवनागरी, रसमुलखत — دیوناگری، رسم الخط

भ

भंग-(स्त्री०) भांग, एक क़िस्म की नशीली पत्ती, बरबादी, तबाही, खात्मः — بھانگ، ایک قسم کی نشیلی پتی، بربادی، تباہی، خاتمہ

भंगड़ा-(पु०) एक देहाती पंजाबी नाच — ایک دیہاتی پنجابی ناچ

भंगिमा-(स्त्री०) कजी, अदा — کجی، ادا

भंगी-(पु०) मेहतर, भंग पीने वाला — مہتر، بھنگ پینے والا

भंगेड़ी (भंगड़)-(वि०) भंगबाज़, भंगड़ — بھنگ باز، بھنگڑ

भंडा-फोड़-(पु०) राज़ फ़ाश करने वाला, पेट का हल्का — راز فاش کرنے والا، پیٹ کا ہلکا، چغل خور

भंडार (भांडार)-(पु०) ज़खीरः, गोदाम — ذخیرہ، گودام

भंडारा-(पु०) आ़म खैरात, फ़कीरों का लंगर, पेट — عام خیرات، فقیروں کا لنگر، پیٹ

भंडारी-(पु०) बावर्ची, भंडारी — باورچی، بھنڈاری، کھانا پکانے والا

भंवर-(पु०) गर्दाब, भंवर, भौंरा, लहरों का चक्कर — گرداب، بھنور، بھونرا، لہروں کا چکر

भंवरा-(पु०) एक किस्म का बड़ा सियाह परदार कीड़ा — ایک قسم کا بڑا سیاہ پردار کیڑا

भक्त (भगत)-(पु०) पारसा—मोअतक़िद, आबिद, परहेज़गार — پارسا، معتقد، عابد، پرہیزگار، عقیدت مند

भक्ति-(स्त्री०) अकीदत, इ़बादत — عقیدت، عبادت

भक्षक-(पु०) खा जानेवाला, दावत करने वाला — کھا جانے والا، دعوت کرنے والا

भक्षण-(पु०) ख़ोराक — خوراک، کھانا

भगदड़-(स्त्री०) भगदड़, इधर उधर भागना, हलचल, अफ़रा तफ़री — بھگدڑ، ادھر ادھر بھاگنا، ہلچل، افراتفری

भंगुर-(पु०) फ़ानी — فانی، ٹوٹنا

भगवती-(स्त्री०) दुर्गा देवी, देवी — درگا دیوی، دیوی

भगवा-(वि०) जोगिया, इस रंग से रंगा हुआ कपड़ा — جوگیا، نارنگی رنگ سے گہرے رنگ میں رنگا ہوا کپڑا

भगवान-(पु०) क़ादिरे—मुत्लक़, खुदा — قادرِ مطلق، خدا

भगोड़ा-(वि०) डरपोक, भाग जाने वाला, नमर्द — ڈرپوک، بھاگ جانیوالا، نامرد، بزدل

भग्नावशेष-(पु०) बाक़ियात, खंडहर — باقیات، کھنڈر

भजन-(पु०) हम्द, नअ़त, वह गीत, जिसमें खुदा की हम्द हो — حمد، نعت، وہ گیت جس میں خدا کی تعریف ہو

भटकना-(क्रि०) गुमराह होना, भटकना, राह भूलना, आवारा फिरना, बेचैन और बेकरार होना — گمراہ ہونا، بھٹکنا، راہ بھولنا، آوارہ پھرنا، بے چین اور بیقرار ہونا

भट्ठा-(पु०) पजावः, आवा, कुम्हार की भट्टी — پجاوہ، آوا، کمہار کی بھٹی

भट्ठी (भट्टी)-(स्त्री०) कूरः, लोहारों का आतशदान — کورہ، لوہاروں کا آتش دان

भठियारा (भटियारा)-(पु०) रोटी पकाने वाला, नानबाई, वह आदमी जो — روٹی پکانے والا، نانبائی، وہ آدمی جو

सराय चलाता हो और मुसाफिरों की ख़िदमत करता हो — سرائے چلاتا ہو اور مسافروں کی خدمت کرتا ہو۔

भड़कना-(क्रि०) बिदकना, जल उठना, डरना, खौफ़ खाना — بدکنا، جل اٹھنا، ڈرنا، خوف کھانا۔

भड़काना-(क्रि०) बिदकामा, आग को तेज करना, बहकाना, गुस्सः दिलाना — بدکانا، آگ کو تیز کرنا، بہکانا، غصہ دلانا۔

भड़कीला-(वि०) ज़र्क़—बर्क़, भड़कदार, चमकीला — زرق برق، بھڑک دار، چمکیلا۔

भड़भूंजा-(पु०) भाड़ झोंकने वाला, अनाज भूनने वाला — بھاڑ جھونکنے والا، اناج بھوننے والا۔

भतीजा-(पु०) बिरादरज़ादः, भाई का लड़का — برادرزادہ، بھائی کا لڑکا۔

भत्ता-(पु०) ख़िराज, ख़ोराक, सफ़र ख़र्च — خراج، خوراک، سفر خرچ۔

भद्दा-(वि०) बदज़ेब, बहुत मोटा, बदसूरत, बद शक्ल — بدزیب، بہت موٹا، بدصورت، بدشکل، بے رونق۔

भद्र-(वि०) शाइस्तः, भला, नेक.

भनक-(स्त्री०) उड़ती खबर, धीमी आवाज़ — اڑتی خبر، دھیمی آواز۔

भभका-(पु०) तअफ़्फुन, शुअलः, अर्क़ खींचने का ज़र्फ़ — تعفن، شعلہ، عرق کھینچنے کا ظرف۔

भभकी-(स्त्री०) भपकी, धमकी — بھبکی، دھمکی۔

भभूत-(स्त्री०) भबूत, वह राख जो जोगी या साधू लोग अपने बदन पर मलते है — بھبوت، وہ راکھ جو جوگی یا سادھو لوگ اپنے بدن پر ملتے ہیں۔

भयंकर-(वि०) खौफ़नाक, ख़तरनाक, शदीद — خوفناک، خطرناک، شدید۔

भय-(पु०) डर, ख़ौफ़, ख़तरः — ڈر، خوف، خطرہ۔

भयभीत-(वि०) खौफ़ज़दः, डरा हुआ — خوفزدہ، ڈرا ہوا۔

भयानक-(वि०) मुहीब, खौफ़नाक, डरा हुआ, घबराया हुआ, वीरान, बे रौनक — مہیب، خوفناک، ڈرا ہوا، گھبرایا ہوا، ویران، بے رونق۔

भयावह-(वि०) खौफ़नाक, ख़तरनाक, मुहीब, डरा हुआ — خوفناک، خطرناک، ڈرا ہوا، مہیب۔

भरण-पोषण-(पु०) परवरिश, कफ़ालत, बार उठाना, तअलीमो तरवियत — پرورش، کفالت، بار اٹھانا، تعلیم و تربیت۔

भरती (भर्ती)-(स्त्री०) दाख़िला, नाम लिखा जाना, भराव, तकमील — داخلہ، نام لکھا جانا، بھراؤ، تکمیل۔

भरना-(क्रि०) पुर करना, लबालब करना, पूरा करना, समाना — پر کرنا، لبالب کرنا، پورا کرنا، سمانا۔

भरपूर-(वि०) मुकम्मल, पूरा, तमाम, कमाल, अच्छी तरह — مکمل، پورا، تمام، کمال، اچھی طرح۔

भरपेट-(वि०) शिकमसेर, अच्छी तरह, पेट भर के — شکم سیر، اچھی طرح، پیٹ بھر کے۔

भरमाना-(क्रि०) वर्ग़लाना, बंहकाना, वहम में डालना — ورغلانا، بہکانا، وہم میں ڈالنا۔

भरमार-(स्त्री०) ज़्यादती, इफ़्रात, भरमार — زیادتی، افراط، بھرمار۔

भरसक-(वि०) हतलमक़्दूर, जहां तक हो सके — حتی المقدور، جہاں تک ہو سکے۔

भरोसा-(पु०) उम्मीद, एतमाद, यक़ीन, एतबार — امید، اعتماد، یقین، اعتبار

भर्त्सना-(स्त्री०) मज़म्मत, लानत मलामत — مذمت، لعنت ملامت

भलमनसाहत-(स्त्री०) शराफ़त, आला-खानदान — شرافت، اعلیٰ ظرف، اعلیٰ خاندان

भला-(वि०) खैर, नेक, खूब अच्छा, दिलकश, अनोखा — خیر، نیک، خوب اچھا، دلکش، انوکھا۔

भलाई-(स्त्री०) नेकी, भलाई, खैरियत, नेकनामी, खूबी — نیکی، بھلائی، خیریت، نیکنامی، خوبی۔

भला-मानस-(पु०) भला आदमी, मिलनसार, खुशमिज़ाज, शरीफ़ — بھلا آدمی، ملنسار، خوش مزاج، شریف۔

भवदीय-(वि०) आपका — آپ کا۔

भवन-(पु०) इमारत, मकान, एवान — عمارت، مکان، ایوان۔

भवानी-(स्त्री०) पार्वती, दुर्गा देवी, चेचक — پاروتی، درگا دتی، چیچک۔

भविष्य-(पु०) मुस्तक़्बिल, आने वाला कल, आने वाला वक्त — مستقبل، آنے والا کل، آنیوالا وقت۔

भविष्यनिधि-(स्त्री०) पराविडेंट फ़ंड, मुस्तक्बिल का सरमायः — پراویڈنٹ فنڈ، مستقبل کا سرمایہ۔

भविष्यवाणी-(स्त्री०) पेशीनगोई, किसी बात की पहले से ख़बर देना — پیشین گوئی، کسی بات کی پہلے سے خبر دینا۔

भव्य-(वि०) शानदार, आली शान, खूबसूरत — شاندار، عالیشان، خوبصورت۔

भस्म-(स्त्री०) राख, कुश्तः, ख़ाक — راکھ، کشتہ، خاک۔

भगिता-(स्त्री०) हिस्से—दारी — حصہ داری۔

भगीरथ-(पु०) अथक, ग़ैरमअमूली — انتھک، غیر معمولی۔

भगनी-(स्त्री०) बहन — بہن۔ باپ کی بیٹی۔

भग्न-(पु०) शिकस्तः — شکستہ، کمزور

भग्नहृदय-(पु०) शिकस्तः दिल — شکستہ دل، کمزور دل۔

भग्नांश-(पु०) शिकस्तः हिस्सः — شکستہ حصہ، کمزور حصہ۔

भग्नाश-(पु०) मायूसी — مایوسی، ناامیدی۔

भद्रता-(पु०) तहज़ीब, शराफ़त — تہذیب، شرافت۔

भयप्रद-(पु०) ख़ौफ़नाक — خوفناک، ڈراونا۔

भयमोचन-(पु०) दाफ़ेअ खौफ़ — دافع خوف

भयातुर-(पु०) ख़ौफ़ज़दः — خوف زدہ، ڈرا ہوا۔

भरण-(पु०) परवरिश — پرورش، نگہداشت، دیکھ بھال۔

भर्त्ता-(पु०) शौहर, मालिक شوہر، مالک، خاوند-

भव-(पु०) दुनिया, पैदाइश, सबब, बादल دنیا، پیدائش، سبب، بادل

भवतव्यता-(पु०) आइन्दः, मुस्तक़बिल آئندہ، مستقبل-

भवितव्य-(पु०) शुदनी شدنی، ہونے والی-

भविष्यत-(पु०) आइन्दः ज़मानः آئندہ زمانہ، آنیوالا وقت-

भस्मीभूत-(पु०) बिलकुल जला हुवा بالکل جلا ہوا، خاک-

भांग-(स्त्री०) भांग, एक क़िस्म की नशीली पत्ती بھانگ ایک قسم کی نشیلی پتی-

भांजा-(पु०) ख़्वाहरज़ादः, हमशीरज़ादः, बहन का बेटा خواہرزادہ، ہمشیرزادہ، بہن کا بیٹا-

भांड-(पु०) नक़्क़ाल, मसख़रा, पेट का हल्का, राज़ फाश करने वाला نقال، مسخرا، پیٹ کا ہلکا، رازفاش کرنیوالا، چغل خور-

भांडा-(पु०) बर्तन, मिट्टी का बर्तन, मटका, राज़, भेद برتن، مٹی کا برتن، مٹکا، راز، بھید-

भांडागार-(पु०) ख़ज़ानः, मालगोदाम خزانہ، مال گودام، ذخیرہ-

भांडागारिक-(पु०) खज़ानची, मोहतमिम मालगोदाम خزانچی، مہتمم مال گودام-

भांडार-(पु०) ज़खीरः ذخیرہ، خزانہ،

भांडार पंजी-(पु०) रजिस्टरे—ज़खीरः, या खज़ानः رجسٹر ذخیرہ، یا خزانہ-

भांडारपाल-(पु०) मुहाफ़िजे ज़खीरः, निगराने ज़खीरः محافظِ ذخیرہ، نگرانِ ذخیرہ-

भांडारिक-(पु०) मालिके ज़खीरः, जखीरः रखने वाला مالکِ ذخیرہ، ذخیرہ رکھنے والا-

भांति-(अ०) तरह, जैसा, क़िस्म, अन्दाज़, तौर तरीक़ा طرح، جیسا، قسم، انداز، طور طریقہ-

भांपना-(क्रि०) ताड़ना, पहचानना, सूरत से जांच लेना, ग़ौर से देखना تاڑنا، پہچاننا، صورت سے جانچ لینا، غور سے دیکھنا-

भांवर-(स्त्री०) चक्कर, तवाफ़, फेरा چکر، طواف، پھیرا، اردگرد گھومنا-

भाई-(पु०) बिरादर, अख़, रफ़ीक़, दोस्त, साथी برادر، اخ، رفیق، دوست، ساتھی-

भाईचारा-(पु०) अख़ूव्वत, सच्ची दोस्ती, खूब मेल जोल اُخوت، سچی دوستی، خوب میل جول-

भाई-भतीजावाद-(पु०) कुंबःपरस्ती, खानदान वालों की खबर गीरी करने वाला کنبہ پرستی، خاندان والوں کی خبرگیری کرنے والا-

भाग (भाग्य)-(पु०) हिस्सः, क़िस्मत, तक़्सीम حصہ، قسمت، تقسیم-

भागदौड़-(स्त्री०) तगोदो, दौड़ धूप تگ و دو، دوڑ دھوپ-

भागना-(क्रि०) फ़रार होना, दौड़ना, बेवफ़ाई करना, पीठ दिखाना فرار ہونا، دوڑنا، بیوفائی کرنا، پیٹھ دکھانا-

भागी-(पु०) हिस्सःदार, शरीक, शामिल حصہ دار، شریک، شامل-

भाग्य-(पु०) क़िस्मत, नसीब, खुशक़िस्मती قسمت، نصیب، خوش قسمتی

भाग्यवादी-(वि०) क़दरी, जब्री قدری، جبری-

भाग्यवान-(वि०) नसीबआवर, खुशक़िस्मत نصیب آور، خوش قسمتی

भाग्यशाली-(वि०) खुशनसीब, क़िस्मत वाला خوش نصیب، قسمت والا-

भाग्योदय-(पु०) इक़बालमंदी, क़िस्मत जागना اقبال مندی، قسمت جگانا-

भाग्यहीन-(वि०) बद क़िस्मत بدقسمت، کم نصیب-

भाज्य-(पु०) क़ाबिले—तक़सीम قابلِ تقسیم-

भाटक-(पु०) किरायः کرایہ-

भाटक अधिकारी-(पु०) अफसरे—किरायः افسر کرایہ-

भाटक पत्र-(पु०) किरायः नामः کرایہ نامہ-

भाटक समाहर्त्ता-(पु०) किरायः वसूल करने वाला کرایہ وصول کرنے والا-

भामिनी-(स्त्री०) नौख़ेज़ दोशीज़ः نوخیز دوشیزہ، کنواری لڑکی-

भाजन-(पु०) बर्तन, ज़र्फ़, मुस्तहक برتن، ظرف، مستحق-

भाजी-(स्त्री०) तरकारी, पीच, हिस्सः ترکاری، پیچ، حصہ-

भाट-(पु०) सफ़ीरे—शाही, खुशामदी سفیر شاہی، خوشامدی-

भाटा-(पु०) जज़्र, उतार, कमी पर होना, समुन्द्र का पानी उतरना جزر، اتار، کمی پر ہونا، سمندر کا پانی اترنا-

भाड़-(पु०) गुलख़न, भट्टी, वह चूल्हा जिसमें भड़—भूंजे चने भूनते हैं گلخن، بھٹی، وہ چولہا جس میں بھڑبھونجے چنے وغیرہ بھونتے ہیں-

भाड़ा-(पु०) किरायः, महसूल کرایہ، محصول-

भात-(पु०) खुश्कः, उबले हुये चावल خشکہ، اُبلے ہوئے چاول-

भादों-(पु०) हिन्दी साल का पांचवाँ महीना, जो अगस्त और सितम्बर के बीच में होता है ہندی سال کا پانچواں مہینہ، جو اگست اور ستمبر کے بیچ میں ہوتا ہے-

भानजा (भांजा)-(पु०) ख़्वाहरज़ादः बहन का लड़का خواہرزادہ، ہمشیرزادہ، بہن کا لڑکا، بھانجہ-

भाना-(क्रि०) अच्छा लगना, पंसद आना, चमकाना اچھا لگنا، پسند آنا، چمکانا-

भानु-(पु०) सूरज, आफ़ताब, रोशनी سورج، آفتاب، روشنی-

भाप-(स्त्री०) अब्ख़रः धुवाँ ابخرہ، دھواں-

भाभी-(स्त्री०) भाई की बीवी بھائی کی بیوی، بھاوج یا بھوجی، بھوجائی-

भार-(पु०) बार, वज़्न, बोझ, नागवार بار، وزن، بوجھ، ناگوار-

भार-ग्रहण-(पु०) ओहदः—संभालना عہدہ سنبھالنا-

भारत-(पु०) हिन्द ہند۔ ہندوستان-

भारत-रत्न-(पु०) हिन्द के मशहूर नामवर आदमी, एक हुकूमती ख़िताब ہند کے مشہور نامور آدمی، ایک حکومتی خطاب-

भारती-(स्त्री०) कलाम, सरस्वती देवी, کلام، سرسوتی دیوی،

भारत माता — بھارت ماتا۔

भारतीय-(वि०) हिंदुस्तानी — ہندوستانی۔

भारतीय दंड संहिता-(पु०) ताजीराते हिन्द — تعزیراتِ ہند۔

भार धारक-(पु०) जिम्मेदारी लेने वाला — ذمہ داری لینے والا۔

भार प्रमाणक-(पु०) सनदे–वाजिबुल अदा — سندِ واجب الادا۔

भाटित-(पु०) ज़ेरबार — زیربار۔

भारया-(स्त्री०) बीवी, शरीके–हयात — بیوی، شریکِ حیات، زوجہ، اہلیہ۔

भारतीयकरण-(पु०) हिन्दियाना — ہندیانہ۔

भारवाहक-(वि० पु०) बारबर्दार, हम्माल, कुली — بار بردار، حمّال، قلی، (بوجھ اٹھانے والا مزدور۔)

भारी-(वि०) वज्नी, बोझल, नागवार, मन्हूस, बेश कीमत — وزنی، بوجھل، ناگوار، منحوس، بیش قیمت۔

भारी-भरकम-(वि०) वज़नदार, वज्नी, मोटा ताज़ः, मतीन, इज़्ज़त वाला — وزن دار، وزنی، موٹا، تازہ، متین، عزّت والا۔

भाल-(पु०) पेशानी, जलाल, नेज़ः — پیشانی، جلال، نیزہ۔

भाला-(पु०) नेज़ः, बरछा — نیزہ، برچھا۔

भालू-(पु०) रीछ, मोटे लंबे बालों वाला एक जानवर — ریچھ، موٹے لمبے بالوں والا ایک خوفناک جانور۔

भाव-(पु०) निर्ख़, ख़याल, एहसास, जज्बः — نرخ، خیال، احساس، جذبہ

भावभङ्गी-(क्रि०) तौरो–तरीक़ा, अंदाज़ — طور و طریقہ، انداز۔

भावात्म-(क्रि०) मुस्बत — مثبت، دھن۔

भावी उत्तराधिकारी-(पु०) आइन्दः वारिस — آئندہ وارث۔

भावज-(स्त्री०) भाभी, भाई की बीवी — بھابی، بھائی کی بیوی، بھوجی۔

भावना-(स्त्री०) एहसास, ख़याल, जज्बः — احساس، خیال، جذبہ۔

भावनात्मक-(वि०) जज़्बाती, जज्बात परस्त — جذباتی، جذبات پرست۔

भावार्थ-(पु०) मफ़हूम, मतलब — مفہوم، مطلب۔

भावी-(पु०) आइंदः, शुदनी — آئندہ، شُدنی۔

भावुक (भाव प्रवर्ण)-(वि०) जज़्बाती, जज़्बात परस्त — جذباتی، جذبات پرست۔

भावुकता-(स्त्री०) जज्बातियत — جذباتیت، جوش میں آنا۔

भाषण-(पु०) बयान, तक़रीर ख़िताब — بیان، تقریر، خطاب۔

भाषा-(स्त्री०) ज़बान, बोली, लिसान, बोल चाल — زبان، بولی، لسان، بول چال۔

भाषाविज्ञान-(पु०) इल्मे–ज़बान, ज़बान की शुरूआत, लिसानियात — علمِ زبان، زبان کی شروعات، لسانیات۔

भाषाविद-(पु०) जबानदां, किसी ज़बान का माहिर, किसी ज़बान को बखूबी जानने वाला — زبان داں، کسی زبان کا ماہر، کسی زبان کو بخوبی جاننے والا۔

भाषांतर-(पु०) तर्जुमः, तबदीले–ज़बान — ترجمہ، تبدیلِ زبان۔

भाषी-(पु०) किसी ज़बान के बोलने वाले — کسی زبان کے بولنے والے۔

भाषित-(पु०) गुफ़्तः, बोली हुई बात — گفتہ، بولی ہوئی بات۔

भाष्य-(पु०) शरह, तफ़्सीर, खोलकर कहना — شرح، تفسیر، کھول کر کہنا، کسی بھی بات کو خلاصہ کرکے صاف کہنا۔

भास्कर-(पु०) सूरज, आफ़ताब, खुर्शीद, शम्स — سورج، آفتاب، خورشید، شمس۔

भिंडी-(स्त्री०) एक तरकारी का नाम — ایک ترکاری کا نام، مثلِ انگلی

भिक्षा-(स्त्री०) भीक, दरयूज़ः, दरयूज़ःगरी — بھیک، دریوزہ، دریوزہ گری، گدائی۔

भिक्षु-(पु०) गदा, फ़क़ीर — گدا، فقیر، بھکھو، دریوزہ۔

मिक्षुक-(पु०) भिकारी, गदा, साइल — بھکاری، گدا، سائل۔

भिखमंगा-(पु०) फ़क़ीर, भीक़ मांगने वाला — فقیر، بھیک مانگنے والا، بھکاری، دریوزہ گر۔

भिखारी-(पु०) फ़क़ीर, गदा, भीक मांगने वाला — فقیر، گدا، بھیک مانگنے والا۔

भिगोना-(क्रि०) तर करना, गीला करना — تر کرنا، گیلا کرنا، بھگانا۔

भिजवाना-(क्रि०) भिजवाना, इर्साल कराना, भेजने का काम करवाना — بھجوانا، ارسال کرنا، بھیجنے کا کام کروانا، روانہ کرنا۔

भिड़ंत-(स्त्री०) टकराव, तसादुम, मुठभेड़ — ٹکرائی، تصادم، مڈبھیڑ

भिड़-(स्त्री०) भिड़, ज़ंबूर, ज़र्द ततैया — بھڑ، زنبور، زرد تتیا (بِرّے)

भिड़ना-(क्रि०) भिड़ना, मुतसादिम होना, टकराना, लड़ना — بھڑنا، متصادم ہونا، ٹکرانا، لڑنا۔

भित्ति-(स्त्री०) दीवार, पर्दः — دیوار، پردہ،

भिनकना-(क्रि०) सुस्त रहना, बेकार रहना, मैला कुचैला रहना, ग़लीज़ रहना — سست رہنا، بیکار رہنا، میلا کچیلا رہنا، غلیظ رہنا، گندہ رہنا، بوسیدہ رہنا۔

भिनभिनाना-(क्रि०) भिन भिन की आवाज़ होना — بھن بھن کی آواز ہونا، بھنبھناہٹ کی آواز ہونا، مکھیوں کے اڑنے کی آواز۔

भिन्न-(वि०) मुख़्तलिफ़, कस्र, अलग, अलग किया हुआ — مختلف، کسر، الگ، علیحدہ، جدا، الگ کیا ہوا۔

भिश्ती-(पु०) जन्नती, भला आदमी, पानी भरने वाला आदमी — جنتی، بھلا آدمی، پانی بھرنے والا۔

भींचना-(क्रि०) भींचना, दबाना, बन्द करना, दबोचना, मसलना, मजबूर करना, बोझ डालना — بھینچنا، دبانا، بند کرنا، دبوچنا، مسلنا، مجبور کرنا، بوجھ ڈالنا۔

भी-(अ०) नीज़, और, ज्यादा — نیز، اور، زیادہ۔

भीख-(स्त्री०) भीक, दरयूज़ः, गदाई, खैरात — بھیک، دریوزہ، گدائی، خیرات، صدقہ۔

भीगना-(क्रि०) गीला होना, तर होना, नमदार होना — گیلا ہونا، تر ہونا، نم دار ہونا۔

भीड़-(स्त्री०) इज़्दिहाम, मजम्अ़, अम्बोह — اژدہام، مجمع، انبوہ، گروہ،

हुजूम, मुसीबत, आफत ہجوم، مصیبت، آفت، رنج وغم

भीतर-(अ०) अंदर, पोशीदः, दरमियान اندر، پوشیدہ، درمیان

भीतरी-(वि०) अंदरूनी, दाख़ली, अन्दर का اندرونی، داخلی، اندر کا

भीमकाय-(वि०) देवक़ामत دیو قامت، دیو جیسا، پہلوان

भीरू-(वि०) बुज़दिल, डरपोक, कम हिम्मत वाला بزدل، ڈرپوک، کم ہمت والا

भील-(पु०) हिन्दुस्तान की एक क़दीम नस्ल के लोग, एक जंगली ज़ात के लोग ہندوستان کی ایک قدیم نسل کے لوگ، ایک جنگلی ذات کے لوگ

भीषण-(वि०) ख़ौफ़नाक, शदीद, डरावना, बहुत बुरा خوفناک، شدید، ڈراؤنا، بہت برا

भुक्खड़-(वि०) दानःज़द, कमीना, कंजूस, लालची कंगाल دانہ زد، کمینہ، کنجوس، لالچی، کنگال

भुक्तभोगी-(वि०) खुद भुगतने वाला خود بھگتنے والا، سزاوار، خطاکار

भुखमरी-(स्त्री०) क़हतज़दगी, भूख से मरने की हालत قحط زدگی، بھوک سے مرنے کی حالت

भुगतना-(क्रि०) भरना, बरदाश्त करना, बेबाक होना, भोगना بھرنا، برداشت کرنا، بیباق ہونا، بھوگنا

भुगतान-(पु०) अदाइगी, सज़ा, कर्ज़ः की बेबाक़ी ادائیگی، سزا، قرضہ کی بیباقی

भुगताना-(क्रि०) भुगतान करना, पूरा करना, अन्जाम को पंहुचाना بھگتان کرنا، پورا کرنا، انجام کو پہنچانا

भुजा-(स्त्री०) बाजू, साक़, ज़िला بازو، ساق، ضلع

भुजिया-(स्त्री०) भुजया (भुज्जी) पका हुआ साग, भूने हुये दाने بھجیا (بھجی) پکا ہوا ساگ، بھنے ہوئے دانے

भुट्टा-(पु०) जवार मक्के की बाली جوار، مکے (مکئی) کی بالی

भुनगा-(पु०) भुंगा, एक छोटा सा कीड़ा بھنگا، ایک چھوٹا سا کیڑا

भुरभुरा-(वि०) खस्तः, बिखरा हुआ, अलग अलग होने वाला خستہ، بکھرا ہوا، الگ الگ ہونے والا

भुरता (भरता)-(पु०) उबाले हुये फल, आलू को नमक मिर्च मिलाकर बनाया हुआ ابلے ہوئے پھل، آلو کو نمک مرچ لگا کر بنایا ہوا

भुलक्कड़-(वि०) भूलने वाला, कुन्द ज़हन بھولنے والا، کند ذہن

भुलाना-(क्रि०) याद ना रखना, फरामोश करना, धोका देना, फरेब देना یاد نہ رکھنا، فراموش کرنا، دھوکہ دینا، فریب دینا

भुलावा-(पु०) धोका, फरेब دھوکہ، فریب، مکر

भूंकना (भौंकना)-(क्रि०) भों भों करना, कुत्ते का चिल्लाना بھوں بھوں کرنا، کتے کا چلانا

भू-(स्त्री०) ज़मीन, अर्ज़, वजूद زمین، ارض، وجود

भूकंप-(पु०) ज़लज़लः, ज़मीन का उलट पलट जाना या हिल जाना زلزلہ، زمین کا الٹ پلٹ جانا یا ہل جانا

भूखंड-(पु०) ख़ित्तः, क़तए—जमीन خطہ، قطعہ زمین، زمین کا ٹکڑا

भूख-हड़ताल-(स्त्री०) कोई बात मनवाने या किसी ग़ुस्से की वजह से खाना पीना छोड़ देना کوئی بات منوانے یا کسی غصے کی وجہ سے کھانا پینا چھوڑ دینا

भूखा-(वि०) जिसे भूख लगी हो, कंगाल, ख़्वाहिशमन्द, मोहताज جسے بھوک لگی ہو، کنگال، خواہش مند، محتاج

भूगर्भ-(पु०) ज़मीन का अंदरूनी हिस्सः, शिकमे—ज़मीं زمین کا اندرونی حصہ، شکم زمیں

भूगोल-(पु०) जुग़राफ़ियः جغرافیہ

भूचाल-(पु०) ज़लज़लः जमीन का उलट पलट जाना या हिल जाना زلزلہ، زمین کا الٹ پلٹ جانا یا ہل جانا

भूत-(पु०) गुजश्तः, गुज़रा हुआ, माज़ी گزشتہ، گزرا ہوا، ماضی

भूतपूर्व-(वि०) साबिक़ः, साबिक़ سابقہ، سابق، پچھلا

भूतल-(पु०) तबक़, तबक़ए—ज़मीन طبق، طبقۂ زمین

भूधर-(पु०) पहाड़, कोह, दान करना پہاڑ، کوہ، دان کرنا

भूदान-(पु०) ज़मीन खैरात करना या दान करना زمین خیرات کرنا یا دان کرنا

भूनना-(क्रि०) सोख्तः करना, जलाना, तंग करना, सताना, दिल जलाना سوختہ کرنا، جلانا، تنگ کرنا، ستانا، دل جلانا

भू-मंडल-(पु०) कुरए—जमीन, तमाम ज़मीन जो गेंद की शक्ल पर है کرۂ زمین، تمام زمین جو گیند کی شکل پر ہے

भूनिहित धन-(पु०) दफीनः, गड़ा हुआ ख़ज़ाना دفینہ، گڑا ہوا خزانہ

भूपति-(पु०) राजा, ज़मीदार راجہ، زمیندار

भू-मध्यरेखा-(स्त्री०) ख़ते—इस्तवा خط استوا، (زمین کے بیچ سیدھی لائن)

भूमध्य सागर-(पु०) बहरे—रोम بحر روم

भूमि सन्नयन-(स्त्री०) दख़्ले अराज़ी, इन्तिकाले—अराज़ी دخل آراضی، انتقال آراضی

भूमिसात-(स्त्री०) मुंहदिम منہدم، ویران، مسمار، گرا ہوا مکان

भूमि हस्तगन-(स्त्री०) हुसूल अराज़ी حصول آراضی

भूराजस्य-(पु०) लगान अराज़ी لگان آراضی، مالگزاری

भूरि-(पु०) बहुत काफ़ी بہت کافی، بہت زیادہ

भूषित-(पु०) आरास्तः, मुज़य्यन آراستہ، مزین، سجا ہوا

भूसम्पत्ति-(स्त्री०) ज़मीनदारी زمینداری

भूस्वामी-(पु०) ज़मीनदार زمیندار

भूमि-(स्त्री०) ज़मीन, अर्ज़ زمین، ارض

भूमिका-(स्त्री०) तम्हीद, दीबाचः, रोल تمہید، دیباچہ، رول

भूरा-(वि०) खाकी, मटमैला रंग خاکی مٹمیلا رنگ

भू-राजस्व-(पु०) मालगुजारी, ज़मीन का लगान, सरकारी महसूल مالگزاری، زمین کا لگان، سرکاری محصول

भूल-(स्त्रीं०) सहव, फरामोशी, ग़लती, سہو، فراموشی، غلطی

चूक चُوک

भूल-चूक-(स्त्री०) ग़लती, फ़रामोशी غلطی، فراموشی۔

भूलना-(क्रि०) याद ना रहना, गलती करना, ख़ता करना, गुम होना, खो जाना یاد نہ رہنا، غلطی کرنا، خطا کرنا، گُم ہونا، کھو جانا۔

भूल-भुलैया-(स्त्री०) पेच दर पेच रास्ते का मकान, चक्करदार गलियाँ پیچ در پیچ راستے کا مکان، چکّر دار گلیاں۔

भूला-भटका-(वि०) अपना रास्ता भूला हुआ اپنا راستہ بھولا ہوا۔

भूविज्ञान-(पु०) अरज़ियात ارضیات۔

भूविज्ञानी-(पु०) अरज़ियातदां, माहिरे—अरज़ियात ارضیات داں، ماہرِ ارضیات۔

भूषण-(पु०) ज़ेवर, गहना, सजावट زیور، گہنا، سجاوٹ۔

भूसा-(पु०) गेंहूँ जौ, पौधों के डंठलों के सूखे छोटे छोटे टुकड़े گیہوں، جَو، پودوں کے ڈنٹھلوں کے سوکھے ہوئے چھوٹے ٹکڑے۔

भेदन-(पु०) तोड़ना توڑنا۔

भेषज-(पु०) दवा دوا۔

भेंगा-(वि०) अह्वल, आंख दबाकर देखने वाला, एक को दो देखने वाला اَحول، آنکھ دبا کر دیکھنے والا، ایک کو دو دیکھنے والا۔

भेंट-(स्त्री०) नज़्र, मुलाक़ात, मेल तोहफ़ः सौगात نذر، ملاقات، میل تحفہ، سَوغات۔

भेजना-(क्रि०) ईर्साल करना, भेजना, रवाना करना, चलता करना ارسال کرنا، بھیجنا، روانہ کرنا، چلتا کرنا۔

भेजा-(पु०) मग़ज़, भेजा, दिमाग, गूदा مغز، بھیجا، دماغ، گودا۔

भेड़-(स्त्री०) भेड़ एक जानवर का नाम بھیڑ، ایک جانور کا نام۔

भेड़चाल-(स्त्री०) बे सोचे समझे, देखा देखी काम करना بے سوچے سمجھے، دیکھا دیکھی کام کرنا۔

भेड़िया-(पु०) कुत्ते से बड़ा एक जगंली जानवर کُتّے سے بڑا ایک جنگلی جانور۔

भेड़िया-धसान-(पु०) बेहिसाब भीड़ بے حساب بھیڑ، مجمع۔

भेद-(पु०) राज़, फ़र्क, क़िस्म راز، فرق، قِسم۔

भेद-भाव-(पु०) फ़र्क, इम्तियाज़ فرق، امتیاز۔

भेदिया-(पु०) मुख़बिर, राज़जू, जासूस مخبر، رازجو، جاسُوس۔

भेदी-(पु०) राज़दार, जासूस رازدار، جاسُوس۔

भेरी (भेरि)-(स्त्री०) भेरी, तबले—जंग بھیری، طبلِ جنگ۔

भेस (भेष)-(पु०) रंग रूप, लिबास, पोशाक, तौर तरीक़ رنگ رُوپ، لباس، پوشاک، طور طریق۔

भैंस-(स्त्री०) गावमेश, एक जानवर जिसका दूध पिया जाता है گاؤمیش، ایک جانور جس کا دودھ پیا جاتا ہے۔

भैंसा-(पु०) भैंस का नर, बहुत मोटा आदमी- بھینس کا نر، بہت موٹا آدمی۔

भैया-(पु०) भाई بھائی۔

भैरव-(पु०) शंकर देवता, भैरों, खौफ नाक- شنکر دیوتا، بھیروں، خوفناک۔

भोंकना (भूकना, भूंकना)-(क्रि०) भोंकना, छेदना, घोंपना, मोटी मोटी सलाई करना بھونکنا، چھیدنا، گھونپنا، موٹی موٹی سلائی کرنا۔

भौंडा-(वि०) बदनुमा, बदसूरत بدنما، بدصورت، بدشکل۔

भौंदू-(वि०) अहमक, बूदम, सादः लौह, बेवकूफ احمق، بوُدم، سادہ لوح، بیوقوف۔

भोंपू-(पु०) क़र्ना, संख, फूंकनी قرنا، سنکھ، پھونکنی۔

भोग-(पु०) तआम, नियाज़, हिज्जे—नफ़्स, ऐश طعام، نیاز، حظِّ نفس، عیش۔

भोगना-(क्रि०) भुगतना, मज़ा लेना, बरदाश्त करना, ऐश करना, मजबूर होना بھگتنا، مزہ لینا، برداشت کرنا، عیش کرنا، مجبور ہونا۔

भोग-विलास-(पु०) ऐशो—इशरत, ऐशो—निशात, नफ़सानी खुशी عیش و عشرت، عیش ونشاط، نفسانی خوشی۔

भोगी-(वि०) ऐशपरस्त, ऐयाश, आराम से रहने वाला, रंडी बाज़ عیش پرست، عیاش، آرام سے رہنے والا، رنڈی باز۔

भोग्य-(वि०) क़ाबिले—इस्तेमाल قابلِ استعمال۔

भोगाधिकार-(पु०) हक़े—इस्तेमाल حقِ استعمال۔

भौगोलिक-(पु०) जुग़राफ़ियाई جغرافیائی۔

भौतिक-(पु०) माद्दी, जिस्मानी مادّی، جسمانی۔

भौतिक विज्ञान-(पु०) जिस्मानी साख़्त جسمانی ساخت۔

भौम-(पु०) ज़मीनी زمینی۔

भौमिक-(पु०) ज़मीनदार, ज़मीनी زمیندار، زمینی۔

भोजन-(पु०) खाना, तआम, खोराक کھانا، طعام، خوراک

भोजनालय-(पु०) तआमख़ानः, बावरची खानः, खाना मिलने की जगह طعام خانہ، باورچی خانہ، کھانا ملنے کی جگہ۔

भोजपत्र-(पु०) भोज दरख़्त के पत्ते, क़दीम जमाने में इन्हें कागज के बजाय इस्तेमाल करते थे بھوج درخت کے پتّے، قدیم زمانے میں انھیں کاغذ کے بجائے استعمال کرتے تھے۔

भोज्य-(वि०) खुर्दनी, खाए जाने वाली चीज़ें خوردنی، کھائے جانے والی چیزیں۔

भोर-(स्त्री०) सुबह, नूर का तड़का, ख़ात्मा صُبح، نور کا تڑکا، خاتمہ۔

भोला-(वि०) मासूम, सीधा सादा, छल कपट ना करने वाला معصُوم، سیدھا سادہ، چھل کپٹ نہ کرنے والا۔

भोला-भाला-(वि०) मासूम, सीधा सादा, बेगुनाह बच्चा معصُوم، سیدھا سادہ، بے گناہ بچّہ، شِیرخوار بچّہ۔

भौंरा-(पु०) एक क़िस्म का बड़ा सियाह परदार कीड़ा, बहुत सियाह ایک قِسم کا بڑا سیاہ پَردار کیڑا، بہت سیاہ۔

भौंह (भौं)-(स्त्री०) भौं, अबरू, आंख بھوں، اَبرُو، آنکھ۔

और माथे के दरमियानी बाल — اور ماتھے کے درمیانی بال۔

भौचक (भौचक्का)-(वि०) शिश्दर, बदहवास, परेशान, हैरान, ख़ौफ़ ज़दः — ششدر، بدحواس، پریشان، حیران، خوفزدہ۔

भौतिक-(वि०) तबईयाती, माद्दी, जिस्मानी — طبعیاتی، مادّی، جسمانی۔

भौतिकी-(स्त्री०) तबईयात, इल्मुल अजसाम — طبعیات، علم الاجسام

भौमिक अभिलेख-(पु०) जमीन का दस्तावेज़ — زمین کا دستاویز۔

भृकुटी-(स्त्री०) अबरू — ابرو، بھوں۔

भृत्य-(पु०) नौकर — نوکر، ملازم۔

भ्रम निवारण-(पु०) अज़ालः—ए—ग़लतफ़हमी — ازالۂ غلط فہمی۔

भ्रम मूलक-(पु०) जिसकी बिना शक पर हो — جس کی بنا پر شک ہو۔

भ्रमात्मक-(पु०) मशकूक, ग़लत फ़हमी पैदा करने वाला — مشکوک، غلط فہمی پیدا کرنے والا

भ्रातृत्व-(पु०) भाईचारः — بھائی چارہ۔

भ्रष्टाचार निवारण-(पु०) इज़ालः—ए—किरदारी — ازالۂ کرداری۔

भ्रू-(पु०) अबरू, भौं — ابرو، بھوں

भ्रूभंग (भ्रूविक्षेप)-(पु०) अबरू चढ़ाना, त्योरी चढ़ाना — ابرو چڑھانا، تیوری چڑھانا۔

भ्रम-(पु०) वहम, शक — وہم، شک۔

भ्रमण-(पु०) सैर, सियाहत, घूमना फिरना, सफर — سیر، سیاحت، گھومنا پھرنا، سفر کرنا۔

भ्रमर-(पु०) भौंरा, एक किस्म का बड़ा सियाह परदार कीड़ा — بھنورا، ایک قسم کا بڑا سیاہ پردار کیڑا۔

भ्रष्ट-(वि०) खराब, बदउन्वान, बेईमान — خراب، بدعنوان، بے ایمان۔

भ्रष्टाचार-(पु०) बदउनवानी, बेईमानी, बदकिरदारी — بدعنوانی، بے ایمانی، بدکرداری۔

भ्रांत-(वि०) गुमराह, आवारा, रास्तः भूला हुआ, बहका हुआ — گمراہ، آوارہ، راستہ بھولا ہوا، بہکا ہوا۔

भ्रांति-(स्त्री०) वहम, गलतफ़हमी, गुमराही — وہم، غلط فہمی، گمراہی۔

भ्रातृभाव-(पु०) उखुव्वत, भाई चारा, भाई बन्दी — اخوت، بھائی چارہ، بھائی بندی۔

भ्रामक-(वि०) गुमराहकुन, शक पैदा करने वाला — گمراہ کن، شک پیدا کرنے والا۔

भ्रूण-(पु०) जनीन, अफ़गान, पेट का बच्चा, अधूरा बच्चा — جنین، افگان، پیٹ کا بچہ، ادھورا بچہ

भ्रूण-हत्या-(स्त्री०) जनीनकुशी — جنین کُشی، حمل گرانا۔

म

मंगनी-(स्त्री०) निस्बत, सगाई, शादी की निस्बत, एक रस्म जिसमें लड़की लड़के को शादी के लिये मन्सूब कर देते है — نسبت، سگائی، شادی کی نسبت، ایک رسم جس میں لڑکی لڑکے کو شادی کیلئے منسوب کر دیتے ہیں۔

मंगल-(पु०) मंगल, मिर्रीख़, नेक, फ़लाह, खैर, शादमानी, खुशी का गीत — منگل، مریخ، نیک، فلاح، خیر، شادمانی، خوشی کا گیت۔

मंगलकारी (मंगलमय, मंगल प्रद)-(वि०) नेक, मुबारक, बा बरकत, फ़लाह बख़्श — نیک، مبارک، بابرکت، فلاح بخش۔

मंगलवार-(पु०) मंगल, पीर और बुध के दरमियान का दिन, सेह शंबः — منگل، پیر (سوموار) اور بدھ کے درمیان کا دن، سہ شنبہ

मंगलसूत्र-(पु०) शादी के बाद औरतों का ख़ास सोने और काले दाने का हार — شادی کے بعد عورتوں کا خاص سونے اور کالے دانے کا گلے کا ہار۔

मंगलाचरण-(पु०) दुआइया, दुआ — دعائیہ، دعا۔

मंगली-(वि०) मिर्रीख़ी, मंगली वह बच्चा जो मंगल के दिन पैदा हो — مریخی، منگلی وہ بچہ جو منگل کے دن پیدا ہو۔

मंगाना-(क्रि०) तलब करना, कोई चीज़ किसी से मांग लेना — طلب کرنا، کوئی چیز کسی سے مانگ لینا۔

मंगेतर-(पु०) मन्सूब, मन्सूबः, वह लड़की या लड़का जिसकी निस्बत हो गई हो — منسوب، منسوبہ، وہ لڑکی یا لڑکا جس کی نسبت ہو گئی ہو۔

मंच-(पु०) इस्टेज, ऊंची बनी हुई जगह, मुम्ताज़ जगह, तमाशगाह का वह चबूतरा जहाँ ड्रामः खेला जाता है — اسٹیج، اونچی بنی ہوئی جگہ، ممتاز جگہ، تماشہ گاہ کا وہ چبوترہ جہاں ڈرامہ کھیلا جاتا ہے

मंजन-(पु०) मांजना, दाँतों को साफ करने का सफ़ूफ़ — مانجنا، دانتوں کو صاف کرنے کا سفوف۔

मंजरी-(स्त्री०) कोंपल, कल्ला, लता — کونپل، کلّا، لتا۔

मंजिल-(स्त्री०) उतरने की जगह, मुक़ाम, मकान, मसकन, मकान का एक दर्जः — اترنے کی جگہ، مقام، مکان، مسکن، مکان کا ایک درجہ۔

मंजीर-(पु०) घुंघरू, झांजर — گھنگھرو، جھانجر۔

मंजीरा (मजीरा)-(पु०) मजीरा, दोनों हाथों से बजाने का बाजा — مجیرا، دونوں ہاتھوں سے بجانے کا باجہ

मंजु, मंजुल-(वि०) खूबसूरत, हसीन, दिलकश — خوبصورت، حسین، دلکش۔

मंजुला-(स्त्री०) हसीनः — حسینہ

मंजूर-(वि०) मक़बूल, पंसददीदः, नज़र किया गया, देखा गया — مقبول، پسندیدہ، نظر کیا گیا، دیکھا گیا۔

मंजूरी-(स्त्री०) इजाज़त, परवानगी, मर्जी — اجازت، پروانگی، مرضی۔

मंझला (मझला)-(वि०) दरमियान का, — درمیان کا۔

बीच का - بیچ کا -

मंडन-(पु०) मड़ना (मढ़ना), सजाना, इस्बात - منڈھنا (منڈھنا)، سجانا، اثبات

मंडप-(पु०) शामियानः, कुब्बः, आरामगाह, सजावट - شامیانہ، قبّہ، آرام گاہ، سجاوٹ -

मंडराना-(क्रि०) मंडलाना, चक्कर लगाते रहना, घेरा बांध कर छा जाना - منڈلانا، چکّر لگاتے رہنا، گھیرا باندھ کر چھا جانا -

मंडल-(पु०) हलकः, बोर्ड, काबीनः - حلقہ، بورڈ، کابینہ -

मंडल कारागार-(पु०) इलाकाई कैदखाना (डिस्ट्रिक्ट जेल) - علاقائی قید خانہ، (ڈسٹرکٹ جیل)

मंडल निचय-(पु०) इलाकाई सरमायः (ज़िला फंड) - علاقائی سرمایہ، (ضلع فنڈ) -

मंडल न्यायालय-(पु०) 'डिस्ट्रिक्ट' कोर्ट - ڈسٹرکٹ کورٹ (ضلع عدالت)

मंडल पंजीकर-(पु०) ज़िला 'रजिस्ट्रार,' जिला मुहर्रिर - ضلع رجسٹرار، ضلع محرّر -

मंडल परिषद-(पु०) ज़िला अरकाने-मजलिस (डिस्ट्रिक्ट बोर्ड) - ضلع ارکانِ مجلس، (ڈسٹرکٹ بورڈ)

मंडल स्थपति-(पु०) ज़िला 'इंजीनियर' - ضلع انجینیر

मंडलाकार-(पु०) दायरः नुमा, गोल - دائرہ نما، گول -

मंडलाधीश (मंडलाधीश्वर, मंडलायुक्त)-(पु०) डिप्टी कमिश्नर - ڈپٹی کمشنر، (ضلع کا افسرِ اعلیٰ)

मंडलेश्वर (मंडलमहत्तक)-(पु०) जिला 'मजिस्ट्रेट', हाकिमे ज़िला - ضلع مجسٹریٹ، حاکمِ ضلع -

मंडली-(स्त्री०) ताइफः, जमाअत, अंजुमन, गिरोह - طائفہ، جماعت، انجمن، گروہ -

मंडी-(स्त्री०) तिजारतगाह, बड़ा बाजार, थोक फरोशी की जगह - تجارت گاہ، بڑا بازار، تھوک فروشی کی جگہ -

मंतव्य-(पु०) मरजी, मंशा, ख्याल, राय, गौरो-फ़िक्र - مرضی، منشا، خیال، رائے، غور و فکر -

मंत्र (मंत्रण)-(पु०) जादू, सेहर, अफसूं - جادو، سحر، افسوں -

मंत्रणा-(स्त्री०) सलाह, मशवरः - صلاح، مشورہ -

मंत्रालय-(पु०) वज़ारत, वज़ीर का दफ़तर - وزارت، وزیر کا دفتر -

मंत्रण दाता-(पु०) मुशीर, सलाहकार - مشیر، صلاح کار -

मंत्रण दाता समिति-(पु०) मजलिसे-शूरा - مجلسِ شوریٰ -

मंत्रणा परिषद-(पु०) मजलिसे-वज़रा, 'कैबिनेट' - مجلسِ وزرا، کیبنٹ -

मंत्रित्व-(पु०) वजारत - وزارت -

मंत्री-(पु०) वज़ीर, 'सेक्रेट्री', नाज़िम - وزیر، سکریٹری، ناظم -

मंत्रि-मंडल (मंत्री परिषद)-(पु०) काबीनः, वजारत, मजलिसे-वजरा - کابینہ، وزارت، مجلسِ وزرا

मंथन-(पु०) मथना, हिलाना, वार बार किसी बात को सोंचना, तफ़तीश करना - متھنا، ہلانا، بار بار کسی بات کو سوچنا، تفتیش کرنا -

मंथर-(वि०) ख़ज़ानः, बालों का गुच्छा, नतीजः, गुस्सः - خزانہ، بالوں کا گچھا، نتیجہ، غصّہ -

मंथर गति-(वि०) सुस्त रवी - سُست رَوی، کاہلی -

मंद-(वि०) कमरफ़्तार, सुस्त, ख़फ़ीफ - کم رفتار، سُست، خفیف -

मंदता-(वि०) सुस्ती, आहिस्तगी, ज़ोअफ़ - سُستی، آہستگی، ضُعف

मंदाकिनी-(स्त्री०) कहकशाँ - کہکشاں (بہت سے چھوٹے ستاروں کی دھار)

मक्ष-(पु०) अपना जुर्म छिपाना, गुस्सः - اپنا جُرم چھپانا، غصّہ -

मंदा-(वि०) सस्ता, कम, हल्का, धीमा - سستا، کم، ہلکا، دھیما

मंदाग्नि-(स्त्री०) ज़ोअफे-हज़्म, सूए-हज़्म - ضعفِ ہضم، سوئے ہضم

मंदिर-(पु०) परस्तिशगाह, घर, मकान - پرستش گاہ، گھر، مکان -

मंदी-(स्त्री०) कसादबाज़ारी, सुस्ती - کساد بازاری، سُستی، خرید فروخت نہ ہونا

मंशा-(स्त्री०) मतलब, मकसद, मन्सूबः, इरादः - مطلب، مقصد، منصوبہ، ارادہ -

मंसूबा-(पु०) तजवीज़, तदबीर, तोड़ जोड़, हिक्मते-दानाई, इरादः, मक़सद - تجویز، تدبیر، توڑ جوڑ، حکمتِ دانائی، ارادہ، مقصد -

मकई-(स्त्री०) (मक्का) एक क़िस्म का अनाज, ज्वार - (مکّا) ایک قسم کے زرد و پیلے رنگ کا اناج، جوار -

मकड़ी-(स्त्री०) अंकबूत, एक क़िस्म का कीड़ा, जो अपने लुआब से अपना मकान बनाती है - عنکبوت، ایک قسم کا کیڑا جو اپنے لعاب سے اپنا مکان بناتی ہے -

मकबरा-(पु०) मक़बरः, दरगाह, रौज़ः, मज़ार - مقبرہ، درگاہ، روضہ، مزار، قبر

मकर-(पु०) मगर, नहंग, जदी - مگر، نہنگ، جدی -

मकर रेखा-(स्त्री०) ख़ते-जदी - خطِ جدی

मकर-संक्रांति-(स्त्री०) बुर्जे-जदी में दुख़ूले-आफ़ताब का दिन - برجِ جدی میں دخولِ آفتاب کا دن -

मकान-(पु०) रहने की जगह, घर, मसकन - رہنے کی جگہ، گھر، مسکن

मक्का (मक्की)-(पु०) मक्का का रहने वाला - مکّہ کا رہنے والا -

मक्कारी-(स्त्री०) दग़ा बाज़ी, फरेबकारी धोके बाज़ी - دغا بازی، فریب کاری، دھوکہ بازی -

मक्खन-(पु०) कच्चा ताज़ः घी - کچّا تازہ گھی -

मक्खी-(स्त्री०) मगस, एक छोटा परदार कीड़ा - مگس، ایک چھوٹا پردار کیڑا -

मक्खीचूस-(वि०) बेहद बख़ील बहुत कंजूस, ऐसा बख़ील कि अगर - بیحد بخیل، بہت کنجوس، ایسا بخیل کہ اگر

सालन में मक्खी पड़ जाये उसे भी चूस कर फेंके — سالن میں مکھی پڑ جائے اسے بھی چوس کر پھینکے۔

मखमल-(स्त्री०) एक तरह का महीन चिकना और रोएँदार कपड़ा — ایک طرح مہین چکنا اور رُوئیں دار کپڑا۔

मखाना-(पु०) कंवल का बीज जो भून कर खाया जाता है, — کنول کا بیج جو بھون کر کھایا جاتا ہے۔

मखौल-(पु०) मज़ाक, छेड़ख़ानी — مذاق، چھیڑ خانی۔

मग-(पु०) रास्तः — راستہ، راہ۔

मगज़ (मग़ज़)-(पु०) मग़्ज़, दिमाग़, गूदः, किसी चीज़ का अन्दरूनी हिस्सा — مغز، دماغ، گودہ، کسی چیز کا اندرونی حصہ۔

मगज़पच्ची-(स्त्री०) मग़ज़ज़नी, दिमाग़ लड़ाना, सर खपाना — مغز زنی، دماغ لڑانا، سر کھپانا۔

मगज़ी-(वि०, स्त्री०) मग्जी, पतली गोट, कोर, एक क़िस्म का हलवः — مغزی، پتلی گوٹ، کور، ایک قسم کا حلوہ۔

मगध-(पु०) जुनूबी, बिहार का क़दीम नाम — جنوبی، بہار کا قدیم نام

मगन-(वि०) मग्न, ख़ुशी, मसरूर, डूबा हुआ, ग़र्क़, बेखुद — مگن، خوشی، مسرور، ڈوبا ہوا، غرق، بیخود۔

मगर-(अ०) लेकिन, पर, शायद, फिर — لیکن، پر، شاید، پھر۔

मगरमच्छ-(पु०) नहंग, घड़याल, शेरआबी — نہنگ، گھڑیال، شیر آبی۔

मग्न-(वि०) मगन, गर्क़, खुशी में डूबा हुआ — مگن، غرق، خوشی میں ڈوبا ہوا

मचना-(क्रि०) रचना, बसना, अमल में आना — رچنا، بسنا، عمل میں آنا۔

मचलना-(क्रि०) ज़िद पर आना, इसरार करना, हट करना, रोना — ضد پر آنا، اصرار کرنا، ہٹ کرنا، رونا۔

मचान-(स्त्री०) टाँड़, बांस की मदद से बनायी गयी ऊँची जगह — ٹانڈ، بانس کی مدد سے بنائی گئی اونچی جگہ۔

मचाना-(क्रि०) रचाना, बरपा करना, अमल में लाना — رچانا، برپا کرنا، عمل میں لانا۔

मच्छर-(पु०) एक छोटा पर दार कीड़ा जो अपने सूँड़ से आदमी और जानवरों का खून चूसते है — ایک چھوٹا پردار کیڑا جو اپنے سونڈ سے آدمی اور جانوروں کا خون چوستے ہیں۔

मच्छरदानी-(स्त्री०) मच्छरदानी, मसहरी — مچھردانی، مسہری،

मछली-(स्त्री०) माही, समक — ماہی، سمک۔

मछुआ-(पु०) मछेरा, माहीगीर, मछली का शिकार करने वाला — مچھیرا، ماہی گیر، مچھلی کا شکار کرنے والا۔

मजदूर (मजूर)-(पु०) मज़दूर, मज़दूरी करने वाला, बोझ उठाने वाला — مزدور، مزدوری کرنے والا، بوجھ اٹھانے والا۔

मजदूरी (मजूरी)-(स्त्री०) मज़दूरी, मेहनतानः, मेहनत का सिलः — مزدوری، محنتانہ، محنت کا صلہ۔

मज़बूत-(वि०) पुख़्तः, ताक़तवार, क़वी, पायदार — پختہ، طاقتور، قوی، پائیدار۔

मजबूरी-(स्त्री०) बेबसी नाचारी, आजज़ी — بے بسی، ناچاری، عاجزی

मजमा-(पु०) मजमअ़ (मजमा) हुजूम, भीड़, जलसः — مجمع (مجما) ہجوم، بھیڑ، جلسہ۔

मज्जन-(पु०) गुस्ल, नहाना — غسل، نہانا۔

मजलिस-(स्त्री०) बैठने की जगह, अन्जुमन — بیٹھنے کی جگہ، انجمن

मज़ा-(पु०) मज़ः, ज़ायकः, लज़्ज़त, लुत्फ़, खुशी, ऐश, आदत — مزہ، ذائقہ، لذت، لطف، خوشی، عیش، عادت۔

मज़ाक-(पु०) मिज़ः, हंसी, दिल लगी — مزاح، ہنسی، دل لگی۔

मज़ाकिया-(वि०) मिज़ाहियः, हंसी के तौर पर, दिल लगी — مزاحیہ، ہنسی کے طور پر، دل لگی۔

मज़ार-(पु०) आसतानः, क़ब्र, ज़ियारत करने की जगह, दरगाह — آستانہ، قبر، زیارت کرنے کی جگہ، درگاہ۔

मजाल-(पु०) ताक़त, बस, क़ाबू, क़ुदरत — طاقت، بس، قابو، قدرت۔

मज़ेदार-(वि०) लज़ीज़, लज़्ज़त वाला — لذیذ، لذت والا۔

मज्जा-(स्त्री०) गूदः, जिस्म की नली का गूदा — گودہ، جسم کی نلی کا گودہ۔

मंझधार-(स्त्री०) बीच धारा — بیچ دھارا۔

मंझोला-(वि०) मुतवस्सित, मंझला, बीच का, दरमियान का — متوسط، منجھلا، بیچ کا، درمیان کا۔

मटकना-(क्रि०) नाज नख़रे, लचकना, हिलना — ناز نکھرے، لچکنا، ہلنا۔

मटका-(पु०) खुम, बड़ा घड़ा — خُم، بڑا گھڑا۔

मटमैला-(वि०) खाकी, मैलखोरा — خاکی، میل خورہ۔

मड़ई (मड़ैया)-(स्त्री०) झोंपड़ी, बांस और घास का बना मकान — جھونپڑی، بانس اور گھاس کا بنا مکان۔

मटर-(पु०) एक क़िस्म का अनाज — ایک قسم کا اناج۔

मटियाला-(वि०) मटयाला, ख़ाकी — مٹیالا، خاکی۔

मट्ठा (मठा)-(पु०) छाछ, दही — چھاچھ، دہی۔

मट्ठी (मठरी)-(स्त्री०) मट्ठी — مٹھی۔

मठ-(पु०) मंदिर, बुत ख़ाना, साधू की रहने की जगह, ख़ानक़ाह — مندر، بت خانہ، سادھو کی رہنے کی جگہ، خانقاہ،

मठाधीश-(पु०) मठका सरदार, महंत — مٹھ کا سردار، مہنت۔

मढ़ना-(क्रि०) मंढना, जड़ना, चिपकाना — منڈھنا، جڑنا، چپکانا۔

मणि-(स्त्री०) जवाहर, मुमताज़ तरीन — جواہر، ممتاز ترین۔

मणिधर-(पु०) साँप — سانپ، بکیرا۔

मतंग-(पु०) हाथी — ہاتھی۔

मत प्रदर्शन-(पु०) इज़हार राय — اظہار رائے۔

मतगणना-(पु०) राय–शुमारी, इस्तेस्वाब राय — رائے شماری، استصواب رائے

मतग्राहक अधिकारी-(पु०) अफ़सर राय शुमारी — افسر رائے شماری

मतदान क्षेत्र-(पु०) हल्क़—ए—राये-दही — حلقۂ رائے دہی-

मतदान स्थान-(पु०) मक़ामे राय-दही — مقامِ رائے دہی

मत पेटिका-(पु०) संदूक़े—राय-दही — صندوقِ رائے دہی-

मतस्य-(स्त्री०) मछली, माही — مچھلی، ماہی-

मतस्यपालन-(स्त्री०) माही परवरी — ماہی پروری-

मतानुयायी (मतावलम्बी)-(पु०) पैरो, मुक़ल्लिद — پیرو ۔ مُقلِّد-

मत-(पु०) राए, ख़याल, मसलक, मत, वोट, अक़ीदः — رائے، خیال، مسلک، مت، ووٹ، عقیدہ-

मतदाता-(पु०) वोटर, राएदहिंदः — ووٹر، رائے دہندہ

मतदान-(पु०) रायदही, वोटिंग — رائے دہی، ووٹنگ

मतपत्र-(पु०) पर्चए—वोट — پرچۂ ووٹ، بیلٹ پیپر-

मतभेद-(पु०) इख़्तिलाफ़े—राय, राय न मिलना — اختلافِ رائے، رائے نہ ملنا-

मतलब-(पु०) मत्लब, मक़सद, ख़्वाहिश, मन्शा, ग़रज़ — مطلب، مقصد، خواہش، منشا، غرض-

मतलबी-(वि०) मत्लबी, ख़ुदग़रज़, इब्नुल वक़्त — مطلبی، خود غرض، ابن الوقت-

मतलाना (मिचलाना)-(क्रि०) मतलाना, मालिश करना, कै करने को जी चाहना — متلانا، مالش کرنا، قے کرنے کو جی چاہنا-

मतवाला-(वि०) मस्त, मदहोश, नशे में चूर, मख़मूर — مست، مدہوش، نشے میں چور، مخمور-

मताधिकार-(पु०) हक़्के राएदही, वोट देने का हक़ — حقِ رائے دہی، ووٹ دینے کا حق-

मति-(स्त्री०) अक़्ल, समझ, राय, मर्ज़ी — عقل، سمجھ، رائے، مرضی-

मति मान्ध-(स्त्री०)ज़ोअफ़े अक़्ल — ضعفِ عقل، نا سمجھی-

मतिभ्रम-(स्त्री०) फ़ेतूरे अक़्ल — فتورِ عقل-

मदिर-(पु०) नशः आगी — نشہ آگیں، نشے میں ڈوبا ہوا-

मद्य-(पु०) शराब, नशः — شراب، نشہ-

मद्य निषेध-(पु०) इम्तिनाए—मुस्करात — امتناعِ مُسکرات-

मतैक्य-(पु०) इत्तिफ़ाक़े—राय, बराबरी — اتفاقِ رائے، برابری-

मत्त-(वि०) मत्त, मतवाला, मग़रूर, बदमस्त—मदहोश — مت، متوالا، مغرور، بدمست، مدہوش، نشہ میں چور-

मत्था-(पु०) माथा, पेशानी, जबीं — ماتھا، متھا، جبیں، پیشانی-

मथना-(क्रि०) हिलाना, बार बार सोचना, तफ़तीश करना — ہلانا، بار بار سوچنا، تفتیش کرنا-

मथनी-(स्त्री०) सूद, दस्तूरी, कमीशन — سود، دستوری، کمیشن-

मथानी-(स्त्री०) मथनी, बिलोनी, वह लकड़ी जिससे दही बिलोते है — متھنی، بلونی، وہ لکڑی جس سے دہی بلوتے ہیں-

मद-(पु०) नशा, मद, ग़ुरूर, सरशारी, मदहोशी — نشہ، مد، غرور، سرشاری، مدہوشی-

मदद-(स्त्री०) इमदाद, सहारा, रसाई तक — امداد، سہارا، رسائی تک-

मददगार-(वि०) मदद करने वाला, मआविन — مدد کرنے والا، معاون

मदांध, मदमत्त-(वि०) मदहोश, गफ़िल, मतवाला — مدہوش، غافل، متوالا-

मदार-(पु०) ढाक, आक नाम का पौधा और उसका फल, गर्दिश की जगह, क़रार — ڈھاک، آک نام کا پودا اور اس کا پھل، گردش کی جگہ، قرار-

मदारी-(पु०) बाज़ीगर, बन्दर और साँप का तमाशः, करने वाला — بازی گر، بندر اور سانپ کا تماشہ کرنے والا-

मदिरा-(स्त्री०) शराब, मै, नशीला — شراب، مئے، نشیلا-

मदिरालय-(पु०) शराबख़ानः, मैख़ानः — شراب خانہ، مئے خانہ

मदि्धम-(वि०) मद्धम, हलका, अहिस्तः ना अच्छा ना बुरा, ख़फ़ीफ़ — مدھم، ہلکا، آہستہ، نہ اچھا نہ برا، خفیف، تھوڑا

मद्यपान-(पु०) शराबनोशी, मैकशी — شراب نوشی، میکشی-

मद्य-विभाग-(पु०) मुहकमः—ए—आबकारी (नशा) — محکمۂ آبکاری- (نشہ)

मधु-(पु०) शराब, शहद, बहार, दूध — شراب، شہد، بہار، دودھ

मधुकर-(पु०) भौंरा, एक क़िस्म का बड़ा सियाह परदार कीड़ा — بھنورا، ایک قسم کا بڑا سیاہ پردار کیڑا-

मधुकरी-(स्त्री०) खाने की भीक — کھانے کی بھیک-

मधुप-(पु०) भौंरा — بھنورا-

मधुमक्खी-(स्त्री०) शहद की मक्खी, जंबूरए—असल — شہد کی مکھی، زنبورۂ عسل- انگبین-

मधुमय-(वि०) शीरीं, पुरकशिश — شیریں، پرکشش-

मधुमास-(पु०) चैत का महीनः — چیت کا مہینہ-

मधु प्रमेह (मधुमेह)-(पु०) जियाबेतुस, शकर — ذیابیطس، شکر- (پیشاب کے ساتھ شکر جانے کی ایک مہلک بیماری)

मधुर-(वि०) शीरीं, मीठा, दिलकश — شیریں، میٹھا، دلکش-

मधुरता-(स्त्री०) शीरीनी, मिठास — شیریں، مٹھاس، خوش ذائقہ-

मधुशाला-(स्त्री०) मैख़ानः, शराब ख़ाना — میخانہ، شراب خانہ

मधुत्व-(वि०) शीरीनी — شیرینی، مٹھاس

मध्य-(वि०) वस्त, दरमियान, बीच — وسط، درمیان، بیچ

मध्यक-(वि०) औसत — اوسط، درمیان کا

मध्यम-(वि०) मुतवस्सित, दरमियानी — متوسط، درمیانی

मध्यगत, मध्यवर्ती-(वि०) वस्तमुद्दती — وسط مدتی

वस्ती, दरमियानी — وسطی، درمیانی

मध्यम पुरुष-(पु०) सीग़:—ए—मुख़ातिब — صیغۂ مخاطب

मध्यमा-(स्त्री०) वस्ती, बीच की अँगुली — وسطی، بیچ کی انگلی۔

मध्यवर्ती कृषक-(पु०) दरमियानी काश्तकार — درمیانی کاشتکار۔

मध्यवर्ती आज्ञा-(पु०) हुक्म दरमियानी — حکم درمیانی۔

मध्ययुग-(पु०) अहदे—वुस्ता — عہد وسطی۔

मध्यस्थता निर्णय-(पु०) सालसी फ़ैसलः — ثالثی فیصلہ۔

मध्यावकाश-(पु०) दरमियानी फ़ुर्सत — درمیانی فرصت۔

मध्य एशिया-(पु०) मशरिके वुस्ता — مشرقِ وسطیٰ۔

मध्यस्थ-(पु०, वि०) सालिस, दलाल, गैर जानिबदार, तीसरा — ثالث، دلال، غیر جانبدار تیسرا۔

मध्यस्थता-(स्त्री०) सालिसी, किसी मामले का फैसला करने की कारवाई — ثالثی، کسی معاملے کا فیصلہ کرنے کی کارروائی

मध्यांतर-(पु०) वक़्फ़ः, थोड़ी सी देर, मोहलत — وقفہ، تھوڑی سی دیر، مہلت

मध्याह्न-(पु०) निस्फ़ुन्नहार, दोपहर — نصف النہار۔

मन-(पु०) दिल, दिमाग, मन, ख़्वाहिश, तबीअत — دل، دماغ، من، خواہش، طبیعت۔

मनस्ताप-(पु०) अफसोस, पशेमानी — افسوس، پشیمانی، شرمندگی۔

मनका-(पु०) तस्बीह, दानए—तस्बीह — تسبیح، دانۂ تسبیح۔

मनगढंत-(वि०) बनावटी, साख़्तः, अपने से बनाई हुयी बात जिसमें कोई हकीकत न हो — بناوٹی، ساختہ، اپنے سے بنائی ہوئی بات جس میں کوئی حقیقت نہ ہو۔

मनचला-(वि०) बे खौफ़, दिल चला, बहादुर, मनमौजी, निडर हौसले वाला — بےخوف، دل چلا، بہادر، من موجی، نڈر، حوصلے والا۔

मनचाहा-(वि०) ख़ातिरख़्वाह, मनपसंद, मन को चाहने वाला — خاطر خواہ، من پسند، من کو چاہنے والا۔

मनन-(पु०) ग़ौर, ग़ौरोफ़िक्र, मुतालअः — غور، غور و فکر، مطالعہ۔

मननशील-(वि०) फ़िक्रपसंद, मुफ़क्किर, मसरूफ़, मुतालअः — فکر پسند، مفکر، مصروف، مطالعہ۔

मनबहलाव-(पु०) तफ़्रीह, खुशामद, चापलूसी — تفریح، خوشامد، چاپلوسی

मनमानी-(स्त्री०) हस्बे—मन्शा, दिल के मुताबिक़, खुद इख़्तेयारी — حسب منشا، دل کے مطابق، خوداختیاری۔

मनमुटाव-(पु०) कबीदगी, रंजिश, दिल में बुराई पैदा हो जाना — کبیدگی، رنجش، دل میں برائی پیدا ہوجانا۔

मनमौजी-(वि०) अपनी मर्ज़ी से काम करने वाला, जिन्दः दिल, आवारा मिज़ाज — اپنی مرضی سے کام کرنیوالا زندہ دل، آوارہ مزاج۔

मनहूस-(वि०) बदबख्त, बद नसीब, बुरा — بدبخت، بدنصیب، برا۔

मना-(स्त्री०) बाज़ रखना, रोकना, ना जाएज़ — باز رکھنا، روکنا، ناجائز

मनाना-(क्रि०) चाहना, राज़ी करना, रज़ामंद करना — چاہنا، راضی کرنا، رضامند کرنا۔

मनाही-(स्त्री०) मुमानिअ़त, मना की हुयी चीज़, रोक टोक — ممانعت، منع کی ہوئی چیز، روک، ٹوک۔

मनिहार-(पु०) चूड़ी बनाने वाला या बेचने वाला — چوڑی بنانے والا یا چوڑی بیچنے والا، چوڑیہار۔

मनीषा-(वि०) अक़्ल — عقل۔

मनीषी-(वि०) मुफ़क्किर, आलिम, अक्लमंद सोंचने वाला — مفکر، عالم، عقلمند، سوچنے والا۔

मनुज-(पु०) इन्सान — انسان۔

मनुष्य-(पु०) आदमी, इनसान — آدمی، انسان۔

मनुष्यत्व (मनुष्यता)-(स्त्री०) आदमियत, इंसानियत — آدمیت، انسانیت

मनुहार-(स्त्री०) मिन्नत समाजत, इल्तिजा, एहतिराम — منت، سماجت، التجا، احترام، گزارش۔

मनुहार नीति-(स्त्री०) खुशामदानः चाल, मसलहत, तदबीर — خوشامدانہ چال، مصلحت، تدبیر

मनोकामना-(स्त्री०) तमन्ना, आर्जू, दिली ख़्वाहिश — تمنا، آرزو، دلی خواہش۔

मनोगत-(पु०) क़ल्बी रुझान — قلبی رجحان، دلی لگاؤ، مائل ہونا۔

मनोज-(पु०) काम, कामदेवता — کام، کام دیوتا۔

मनोनीत-(वि०) नामज़द, पसंदीदः, मुंतख़ब — نامزد، پسندیدہ، منتخب، چنا ہوا

मनोबल-(पु०) अख़्लाकी कुव्वत — اخلاقی قوت،

मनोभाव-(पु०) जज़्बा, दिल का जोश, कशिश — جذبہ، دل کا جوش، کشش۔

मनोयोग-(पु०) यक्सुइ—ए—कल्ब — یکسوئیِ قلب، دلی سکون۔

मनोरंजनकर-(पु०) महसूले—तमाशः — محصولِ تماشہ،

मनोमालिन्य-(पु०) कशीदगी, रंजिश — کشیدگی، رنجش۔

मनोवैकल्प-(पु०) नापुख़्तगी—ए—फ़ह्म — ناپختگیِ فہم، کم عقل۔

मनोरंजक-(वि०) दिलचस्प, दिल खुशकुन — دلچسپ، دل خوش کن۔

मनोरंजन-(पु०) तफ़्रीह, दिलचस्पी, दिल बहलाव — تفریح، دلچسپی، دل بہلاؤ۔

मनोरथ-(पु०) तमन्ना, आरज़ू, ख़्वाहिश — تمنا، آرزو، خواہش۔

मनोरम-(वि०) दिलकश, जाज़िब, हसीन, दिल पसन्द, खुश नुमा — دلکش، جاذبِ نظر، حسین، دل پسند، خوشنما۔

मनोवांछित-(वि०) खातिरख़्वाह, हस्बे मर्ज़ी, हस्बे मन्शा, ख़्वाहिश के मुताबिक़ — خاطر خواہ، حسب مرضی، حسب منشا، خواہش کے مطابق۔

मनोविकार-(पु०) जज़्बः, जज़्बः—ए—दिल, ख़लले—दिमाग — جذبہ، جذبۂ دل، خللِ دماغ۔

मनोविज्ञान-(पु०) इल्मे–नफ़्सियात علم نفسیات۔

मनोविनोद-(पु०) दिललगी, तफ़्रीह, घूमना फिरना دل لگی، تفریح، گھومنا پھرنا چہل قدمی کرنا

मनोविश्लेषण-(पु०) नफ़्सियात तज्ज़ियः نفسیات تجزیہ۔

मनोवृत्ति-(स्त्री०) रुजहान, जहनी रवैयः, मैलान رجحان، ذہنی رویّہ، میلان۔

मनोवेग-(पु०) जज्बाती बहाव جذباتی بہاؤ۔

मनोहर-(वि०) दिलकश, दिलावेज دلکش، دلآویز۔

मनोज्ञ-(पु०) दिलकश دلکش۔

मनोदशा, मनोभावना-(क्रि०) ज़हनी हालत ذہنی حالت۔

मनोदौर्बल्य-(क्रि०) ज़हनी कमज़ोरी ذہنی کمزوری۔

मनोनयन-(क्रि०) नामर्दगी, 'नामी-नेट' نامردگی، 'نامی نیٹ'

मनौती (मन्नत)-(स्त्री०) आजज़ी, खुशामद, चापलूसी, ऐहसान, भलाई عاجزی، خوشامد، چاپلوسی، احسان، بھلائی۔

मम-(पु०) मेरा अपना میرا اپنا۔

ममता (ममत्व)-(स्त्री०) मुहब्बत, शफ़क़त, यगान्गत محبت، شفقت، یگانگت۔

ममत्व-(पु०)ममता, ख़ुदी, मोहब्बत, लालच ممتا، خودی، محبت، لالچ۔

ममेरा-(वि०) मामूज़ाद, ममेरा, मामू का लड़का ماموں زاد، ممیرا، ماموں کا لڑکا۔

मयंक-(पु०) चाँद چاند، چندرما۔

मयूर-(पु०) मोर, ताऊस, एक खुशनुमा परिन्दः مور، طاؤس، ایک خوشنما پرندہ۔

मरकत-(पु०) पन्ना, ज़मर्रुद, एक कीमती पत्थर پنّا، زمرّد، ایک قیمتی ہرے رنگ کا پتھر۔

मरघट-(पु०) मरघट, शमशान, हिन्दुओं के मुर्दे जलाने की जगह مرگھٹ، شمشان، ہندوؤں کے مُردے جلانے کی جگہ۔

मरज़ी-(स्त्री०) मर्ज़ी, पसंददीदगी, पसंद रहना, इजाज़त, खुशनूदी مرضی، پسندیدگی، پسند رہنا، اجازت، خوشنودی۔

मरण-(पु०) ममात, मौत, फ़ौत होना, मरना ممات، موت، فوت ہونا، مرنا

मरणव्रत-(क्रि०) मरने का अहद مرنے کا عہد۔

मरण शुल्क-(पु०) फीसे–अमवात فیس اموات۔

मरणासन्न-(क्रि०) क़रीबे–मर्ग قریب مرگ، موت کے نزدیک۔

मरणोत्तर-(क्रि०) बादे–मर्ग بعد مرگ، مرنے کے بعد۔

मरना-(क्रि०) फौत होना, इन्तेक़ाल होना, वफ़ात पाना فوت ہونا، انتقال ہونا، وفات پانا۔

मरम्मत-(स्त्री०) इसलाह, टूटी हुयी चीज़ को ठीक करना, तरमीम, मारपीट اصلاح، ٹوٹی ہوئی چیز کو ٹھیک کرنا، ترمیم، مارپیٹ۔

मरहम (मलहम)-(पु०) वह दवा जो ज़ख्म पर लगाई जाती है وہ دوا جو زخم پر لگائی جاتی ہے۔

मरहमपट्टी-(स्त्री०) ज़ख्म का इलाज मुआलेजः زخم کا علاج معالجہ۔

मरियल-(वि०) मुर्दः, लाग़र, कमज़ोर नातवाँ نیم مُردہ، لاغر، کمزور، ناتواں

मरीचि (मरीचिका)-(स्त्री०) सराब, पानी सी मालूम होने वाली रेग سراب، پانی سی معلوم ہونیوالی ریگ، دھوکا۔

मरीज़-(पु०) बीमार, अलील بیمار، علیل۔

मरु-(पु०) रेग ریگ، ریت۔

मरुभूमि-(स्त्री०) रेगज़ार, रेगिस्तान ریگزار، ریگستان۔

मरुस्थल-(पु०) रेगिस्तानी खित्तः, रेतीली ज़मीन जहाँ पानी न मिले ریگستانی خطہ، ریتیلی زمین جہاں پانی نہ ملے۔

मरोड़-(पु०) मग्स, पेच ख़मो, बल مگس، پیچ، خم و بل۔

मरोड़ना-(क्रि०) बल देना, दबोचना, दबाना بل دینا، دبوچنا، دبانا۔

मर्ज़ी-(स्त्री०) पसंददीदगी, पसंद रहना, इजाज़त, ख्वाहिश پسندیدگی، پسند رہنا، اجازت، خواہش۔

मर्तबान-(पु०) अचार चटनी रखने के लिये चीनी या मिट्टी का बर्तन, मर्तबान اچار، چٹنی رکھنے کے لئے چینی یا مٹی کا برتن، مرتبان۔

मर्त्य-(पु०) इन्सान, जिस्म, फानी, आलमे–अर्ज़ी انسان، جسم، فانی، عالم ارضی۔

मर्त्यलोक-(पु०) आलमे–फना, दारुलता عالم فنا، دارالّلتا۔

मर्द (मरद)-(पु०) आदमी, बशर, शख्स, शौहर آدمی، بشر، شخص، شوہر۔

मर्दन-(पु०) मालिश, पामाली, कुचलना مالش، پامالی، کچلنا۔

मर्दानगी (मरदानी)-(स्त्री०) बहादुरी, दिलेरी, जवाँ मर्दी بہادری، دلیری، جوانمردی

मर्दाना (मरदाना)-(वि०) मर्दानः, मर्द से निस्बत रखने वाला, मकान का वह हिस्सः जहाँ मर्द बैठते हैं مردانہ، مرد سے نسبت رکھنے والا، مکان کا وہ حصہ جہاں مرد بیٹھتے ہیں۔

मर्दुमशुमारी-(स्त्री०) आदमियों की गिनती آدمیوں کی گنتی۔

मर्म-(पु०) राज़, रम्ज़, जिस्म का नाज़ुक हिस्सः راز، رمز، جسم کا نازک حصہ۔

मर्मज्ञ-(वि०) रम्ज़आशना, राज़दाँ رمز آشنا، رازداں۔

मर्मभेदी-(वि०) असरअंगेज़, दिलरस, दिलदोज़ اثرانگیز، دل رس، دلدوز۔

मर्मस्थल-(पु०) मक़ामे–नाज़ुक, उज्वे–रईस مقام نازک، عضو رئیس۔

मर्मान्तक (मर्मस्पर्शी)-(वि०) दिल को دل کو

छू लेनेवाला, दिलरस, मुतास्सिर करने वाली چھوٗ لینے والا، دلرس، متاثر کرنے والی۔
मर्माघात-(वि०) दिली सदमः دلی صدمہ۔
मर्यादा-(स्त्री०) हद, पास व लेहाज़ حد، پاس و لحاظ۔
मर्याद-(पु०) रस्मोरिवाज़ رسم و رواج۔
मल-(पु०) ग़लाज़त, गंदगी, मैल غلاظت، گندگی، میل۔
मलना-(क्रि०) मालिश करना, लेप करना, मसलना, रगड़ना مالش کرنا، لیپ کرنا، مسلنا، رگڑنا۔
मलबा-(पु०) मलबः, कूड़ा करकट, ख़स व खाशाक, गिरे हुए मकान ملبہ، کوڑا کرکٹ، خس و خاشاک، گرے ہوئے مکان۔
मलमल-(स्त्री०) एक क़िस्म का बारीक सूती कपड़ा ایک قسم کا باریک سوتی کپڑا۔
मलय-(पु०) मालाबार, मालाबारी, मालाबरी संदल مالابار، مالاباری، مالا باری صندل۔
मलद्वार-(पु०) मिक़अद مقعد۔
मलयानिल-(पु०) जुनूब की तरफ़ से आने वाली हवा, बादे बहार, मुअत्तर हवा جنوب (دکن) کی طرف سے آنیوالی ہوا، بادِ بہار، معطّر ہوا۔
मलयगिरि-(पु०) पहाड़, कोह پہاڑ، کوہ۔
मलाई-(स्त्री०) बालाई (मलाई) दूध या दही पर जमी हुयी चमड़ी, मलने की मज़दूरी या मलने का काम بالائی (ملائی) دودھ یا دہی پر جمی ہوئی چمڑی، ملنے کی مزدوری یا ملنے کا کام۔
मलाल-(पु०) रंज, गम, अफसोस, कुलफ़त رنج، غم، افسوس، کُلفت۔
मलिन-(वि०) अफ़सुर्दः, कबीदः, गंदः, ग़लीज़ افسردہ، کبیدہ، گندہ، غلیظ
मलीदा-(पु०) मालीदाः, चूरमा, आटे में मिला हुआ गुड़, मलीदः مالیدہ، چوُرما، آٹے میں ملا ہوا گڑ، ملیدہ۔
मलेरिया-(पु०) मलेरया, जाड़ा देकर आने वाला बुख़ार ملیریا، جاڑا دے کر آنے والا بخار۔
मल्ल-(पु०) पहलवान, कुशती लड़ने वाला پہلوان، کُشتی لڑنے والا۔
मल्लयुदध-(पु०) कुश्ती, ज़ोर आज़माई کُشتی، زور آزمائی۔
मल्लाह-(पु०) नाव चलाने वाला, ना ख़ुदा ناؤ چلانے والا، ناخُدا۔
मलिंद-(पु०) भौंरा بھنورا، ایک سیاہ رنگ کا بڑا پردار کیڑا،
मलीन-(पु०) मैला, बे रौनक मَیلا، بے رونق۔
मल्लिका-(स्त्री०) चमेली, यासमीन چمیلی، یاسمین۔
मसि-(स्त्री०) स्याही, रोशनाई سیاہی، روشنائی۔
मसि-पात्र-(पु०) दवात دَوات،
मवाद-(पु०) पीप, ग़लाज़त, असबाब, सामान پیپ، غلاظت، اسباب، سامان
मवेशी-(पु०) गाय भैंस, चार पैर वाले जानवर گائے، بھینس، چارپیر والے جانور۔
मशक (मश्क)-(स्त्री०) खाल का बना पानी भरने का थैला کھال (چمڑے) کا بنا ہوا پانی بھرنے کا تھیلا۔
मशविरा-(पु०) मशवरः, सलाह, राय, तजवीज़ مشورہ، صلاح، رائے، تجویز۔
मशहूर-(वि०) नामवर, मअरूफ़, शोहरत किया गया نامور، معرُوف، شہرت کیا گیا۔
मशाल-(स्त्री०) मशअल, चरागदान शमअ, रोशनी की जगह مشعل، چراغ دان، شمع، روشنی کی جگہ۔
मशीन-(स्त्री०) कल, आलः کل، آلہ۔
मशीनगन-(स्त्री०) एक क़िस्म की तोप जिससे गोलियाँ बहुत जल्दी जल्दी निकलती है ایک قسم کی توپ جس سے گولیاں بہت جلدی جلدی نکلتی ہیں
मसका-(पु०) मस्कः, मक्खन, ताज़ः निकला कच्चा घी مسکہ، مکھن، تازہ نکلا ہوا کچا گھی۔
मसजिद (मस्जिद)-(स्त्री०) इबादत खान: जहाँ लोग नमाज़ पढ़ते हैं عبادت خانہ، جہاں لوگ نماز پڑھتے ہیں۔
मसख़रा-(पु०) मसख़रः, मज़ाकियः, हंसोड़ مسخرہ، مذاقیہ، ہنسوڑ، ہنسانے والا۔
मसनद-(स्त्री०) अमीरों के बैठने की गद्दी, तकिया लगाकर बैठने की जगह तकियःगाह امیروں کے بیٹھنے کی گدّی، تکیہ لگا کر بیٹھنے کی جگہ، تکیہ گاہ۔
मसल-(स्त्री०) मिसाल, कहावत مثال، کہاوت۔
मसलना-(क्रि०) मलना, रगड़ना, बहुत दबाना, कुचलना مَلنا، رگڑنا، بہت دبانا، کچلنا۔
मसला-(पु०) मसअलः, सवाल, पूछी हुयी बात, अपनी बात مسئلہ، سوال، پوچھی ہوئی بات، اپنی بات۔
मसहरी-(स्त्री०) एक क़िस्म का परदः-दार पलंग ایک قسم کی پردہ دار پلنگ
मसा (मस्सा)-(पु०) जिस्म पर गोल बिंदु का निशान جسم پر گول بندو (نکتہ) کا نشان۔
मसान-(पु०) शमशान, हिन्दुओं के मुर्दों को जलाने की जगह شمشان، ہندوؤں کے مُردوں کو جلانے کی جگہ۔
मसालेदार-(वि०) मसाला पड़ा हुआ, बढ़ा चढ़ाकर कही जाने वाली बात مسالہ پڑا ہوا، بڑھا چڑھا کر کہی جانے والی بات۔
मसूड़ा-(पु०) दाँतों के नीचे और ऊपर के गोश्त دانت کے نیچے اور اوپر کے گوشت۔
मसूर-(स्त्री०) अदस, दाल के काम आने वाला अनाज عدس، (مسُور) دال کے کام آنے والا ایک مشہور اناج۔
मसोसना-(क्रि०) दिल ही दिल में अफ़सोस करना, दबाना, रोकना دل ہی دل میں افسوس کرنا، دبانا، روکنا۔
मसौदा (मसविदा)-(पु०) मुसव्वदः, वह तहरीर जो सरसरी तौर पर लिखी مسوّدہ، وہ تحریر جو سرسری طور پر لکھی

जाये جائے۔

मस्त-(वि०) नशे में चूर, मतवाला, मखमूर, बे खुद, सरशार نشے میں چور، متوالا، مخمور، بیخود، سرشار۔

मस्तक-(पु०) पेशानी, सर, जबीं, किस्मत नसीब پیشانی، سر، جبیں، قسمت، نصیب۔

मस्तमौला-(पु०) बे परवाह आदमी, बे फ़िक्र, आजाद तबअ بے پرواہ آدمی، بے فکر، آزاد طبع۔

मस्ताना-(वि०) मस्तानः, मस्ती पर आना, गर्मा जाना, मतवाले की तरह मज़जूब مستانہ، مستی پر آنا، گرما جانا، متوالے کی طرح مجذوب۔

मस्तिष्क-(पु०) दिमाग़, मग़्ज़ دماغ، مغز۔

मस्ती-(स्त्री०) नशा, खुमार, कैफ़, मदहोशी, बेहोशी मतवालापन نشہ، خمار، کیف، مدہوشی، بیہوشی، متوالاپن۔

मस्तूल-(पु०) जहाज़ या कशतीं का सुतून جہاز یا کشتی کا ستون۔

महंगा (महंगी)-(वि०) गराँ, कीमती, ज्यादः, मोल का گراں، قیمتی، زیادہ، مول کا۔

महंगाई-(स्त्री०) गरानी

महंत-(पु०) बड़ा, आज़म, मोटा आदमी, जोगी, साधुओं का सरदार بڑا، اعظم، موٹا آدمی، جوگی، سادھوؤں کا سردار۔

महक-(स्त्री०) बू, खुशबू, निकहत بو، خوشبو، نکہت۔

महकना-(क्रि०) खुशबू फैलना, खुशबू में बसना خوشبو پھیلنا، خوشبو میں بسنا۔

महकमा-(पु०) महक्मः, हुक्म करने की जगह, अदालत, दरबार محکمہ، حکم کرنے کی جگہ، عدالت، دربار۔

महत शीर्षक-(पु०) उनवाने—जली عنوانِ جلی۔

महत्तक-(पु०) हाकिमे—फौजदारी, मजिस्ट्रेट حاکم فوجداری، مجسٹریٹ

महत्तर-(पु०) एक फौजी ओहदा जो कपतान से बड़ा और लेफ़टिनेंट करनल से छोटा है, मेजर ایک فوجی عہدہ جو کپتان سے بڑا اور لیفٹیننٹ کرنل سے چھوٹا ہے، میجر۔

महत्तम-(वि०) आज़म, बुर्जुगतरीन اعظم، بزرگ،

महत्व-(पु०) अहमियत, अज़मत, बुजुर्गी, बड़े होने का असर, बड़ाई اہمیت، عظمت، بزرگی، بڑے ہونے کا اثر، بڑائی۔

महत्वपूर्ण-(पु०) अहम اہم۔

महत्वहीन-(पु०) गैर अहम غیر اہم۔

महत्वाकांक्षा-(स्त्री०) हुब्बे—जाह, आर्जूमंदी حبِ جاہ، آرزومندی

महफ़िल-(स्त्री०) जलसः, अंजुमन, मजलिस, नाच रंग की जगह جلسہ، انجمن، مجلس، ناچ رنگ کی جگہ۔

महरी-(स्त्री०) बर्तन माँजने का काम करने वाली برتن مانجھنے کا کام کرنے والی۔

महर्षि-(पु०) वली, दुरवेश, बुजुर्ग ولی، درویش، بزرگ، اللہ والا۔

महल-(पु०) राजाओं का मकान, बड़ा मकान راجاؤں کا مکان، بڑا مکان۔

महसूल-(पु०) ज़रेख़िराज, जरे माल गुजारी, लगानं زرِ خراج، زرِ مال گزاری، لگان۔

महा-(पु०) आज़म, बहुत बड़ा, ज्यादः اعظم، بہت بڑا، زیادہ

महाकाल-(पु०) शिव, शंकर, क़ाहिर شیو، شنکر، قاہر

महाकाव्य-(पु०) रज़्मियः, जंगी दास्तान-या नज़्म رزمیہ، جنگی داستان یا نظم

महाजन-(पु०) महाजन, नेकोकार, बड़ा आदमी, दौलत मंद, ग़नी, सौदागर مہاجن، نیک کار، بڑا آدمی، دولتمند، غنی، مالدار، سوداگر

महात्मा-(पु०) फकीर, मर्दे खुदा, मर्दे—कामिल فقیر، مردِ خدا، مردِ کامل۔

महान-(वि०) अज़ीम, बड़ा, बहुत बड़ा عظیم، بڑا، بہت بڑا۔

महानुभाव-(पु०) अज़ीमुलमर्तबत, मुअजिज़ عظیم المرتبت، معزز۔

महापुरुष-(पु०) अज़ीम हस्ती عظیم ہستی۔

महापौर-(पु०) मेयर, नगर महापालिका का सदर میئر، نگر مہاپالیکا کا صدر، نگر پرمکھ۔

महामहिम (महामान्य)-(पु०) फ़ज़ीलत मआब, हुजूरे आला فضیلت مآب، حضورِ اعلیٰ۔

महामारी-(स्त्री०) वबा, मुतअद्दी बीमारी, जैसे हैजः, चेचक वगैरह وبا، متعدی بیماری، جیسے ہیضہ، چیچک، طاعون وغیرہ

महाअधिवेशन-(पु०) इजलासे अज़ीम, बहुत बड़ा जलसः اجلاس عظیم، بہت بڑا جلسہ۔

महाकाय-(पु०) अज़ीमुल—जुस्सः, बहुत बड़े जिस्म वाला عظیم الجثہ، بہت بڑے جسم والا۔

महाद्वीप-(पु०) बर्रे—आज़म بر اعظم، "خشکی کا بڑا حصہ جس میں کئی ملک آباد ہوں"

महाधिवक्ता-(पु०) बहुत बड़ा वकील بہت بڑا وکیل۔

महानता-(पु०) अज़मत बुजुर्गी عظمت، بزرگی۔

महानाविक-(पु०) जहाज़ का अफ़सरे आला جہاز کا افسرِ اعلیٰ۔

महानिरीक्षक-(पु०) आला निगराँ, मुआइना करने वाला बड़ा अफ़सर اعلیٰ نگراں، معائنہ کرنیوالا بڑا افسر۔

महान्यायवादी-(पु०)अटार्नी जनरल اٹارنی جنرل۔

महाप्रतिनिधि-(पु०) गुमाश्तः, क़ायम मुक़ाम گماشتہ، قائم مقام۔

महाप्रलय-(पु०) क़यामते—कुबरा قیامتِ کبریٰ۔

महाप्रशासक-(पु०) मुंतज़िमे आला منتظمِ اعلیٰ۔

महाप्रस्थान-(पु०) मौत موت۔

महाप्राज्ञ-(पु०) अल्लामः علامہ، "ماہرِ علوم، علم پر عبور حاصل کیا ہوا"

महाभियोग-(पु०) 'एमपीचमेंट', रोक या मुज़ाहिमत امپیچمنٹ، روک یا مزاحمت۔

महामंत्री (महामात्य)-(पु०) वज़ीरआज़म وزیرِ اعظم، مدارالمہام۔

महामात्र मंडल-(पु०) मज़लिसे–वज़रा — مجلسِ وُزرا

महायात्रा-(पु०) मौत, सफ़रे आख़रात — موت، سفرِ آخرت-

महासंख्याता-(पु०) मुहासिबे–आला — محاسبِ اعلیٰ-

महासंप्रेक्षक-(पु०) मुदीरे–आला — مُدیرِ اعلیٰ-

महा-सभा-(पु०) इज्तिमा–ए–अज़ीम — اجتماعِ عظیم

महा-समिति-(पु०) मजलिसे अज़मा — مجلسِ عظمیٰ-

महायुद्ध-(पु०) जंगे–अज़ीम — جنگِ عظیم-

महारथी-(पु० वि०) यक्कःताज़, माहिर, मुजाहिदे आज़म — یکّہ تاز، ماہر، مجاہدِ اعظم-

महाराज-(पु०) मलिके–मुअज़्ज़िम, शहंशाह, शाह — ملکِ معظم، شہنشاہ، شاہ-

महारानी-(स्त्री०) मलिकाए–मुअज़्ज़िमः, मलिकः — ملکۂ مُعظمہ، ملکہ،

महालेखापरीक्षक-(पु०) आडिटर–जनरल, सद्रनाजिमे तन्कीह, मुहासिबे–आला — آڈیٹر جنرل، صدر ناظمِ تنقیح، محاسبِ اعلیٰ-

महावत-(पु०) फ़ीलबान, हाथी वाला — فیلبان، ہاتھی والا یا ہاتھی چلانے والا

महावर-(पु०) महावड़, औरतों के पाँव रँगने का सुर्ख रंग, लाख से तैयार किया गया गहरा लाल रंग — مہاور، عورتوں کے پاؤں رنگنے کا سُرخ رنگ، لاکھ سے تیار کیا گیا گہرا لال رنگ-

महाविद्यालय-(पु०) कालेज, आला दर्सगाह — کالج، اعلیٰ درسگاہ-

महावीर-(पु०) शेर, उक़ाब, दिलेर, सूरमा — شیر، عقاب، دلیر، سُورما-

महावीर चक्र-(पु०) फौज़े–हिन्द की बहादुरी की लड़ाई में दिया गया इनाम — فوجِ ہند کی بہادری کی لڑائی میں دیا گیا انعام-

महाशय-(वि०) जनाब, साहब, ज़ी फहम, नेक तब्अ, बलन्द ख्याल — جناب، صاحب، ذی فہم، نیک طبع، بلند خیال-

महासागर-(पु०) बहरे–आज़म — بحرِ اعظم، بہت بڑا سمندر-

महि (मही)-(स्त्री०) ज़मीन, मिट्टी, दुनिया — زمین، مٹّی، دُنیا-

महिला-(स्त्री०) खातून, औरत, मुसम्मात — خاتون، عورت، مسمّاۃ-

महिला उद्योग-(स्त्री०) दस्तकारी–ए–निसवाँ — دستکاریِٔ نسواں-

महिषी-(स्त्री०) मलिकः, भैंस — ملکہ، بھینس-

महीन-(वि०) बारीक़, पतला, रक़ीक़, नाजुक, लाग़र, कमज़ोर — باریک، پتلا، رقیق، نازک، لاغر، کمزور-

महीना-(पु०) महीनः, माह, वज़ीफः — مہینہ، ماہ، وظیفہ-

महीप-(पु०) राजा — راجا-

महुआ-(पु०) महुवा, एक पेड जिसका फल खाते हैं, बीजों का तेल निकालते और फूलों की शराब बनाते हैं — مہوا، ایک پیڑ جس کا پھل کھاتے ہیں، بیجوں کا تیل نکالتے ہیں اور پھولوں کی شراب بناتے ہیں

महेश-(पु०) शिव, बड़ा देवता, शिव जी का काम — شیو، بڑا دیوتا، شیوجی کا جنم-

महोत्सव-(पु०) जश्ने–अज़ीम — جشنِ عظیم

महोदय (महोदया)-(पु०) जनाब (जनाब :), जनाबे–आली, हुजूर — جناب (جنابہ) جنابِ عالی، حضور-

माँ-(स्त्री०) माँ, मादर, अम्मां, वालिदः — ماں، مادر، امّاں، والدہ-

मांग-(स्त्री०) तलब, माँग, सर के बालों के बीच की लकीर — طلب، مانگ، سر کے بالوں کے بیچ کی لکیر-

मांगना-(क्रि०) तलब करना, दरख़्वास्त करना, चाहना, तक़ाज़ा करना, ख़्वाहिश — طلب کرنا، درخواست کرنا، چاہنا، تقاضہ کرنا، خواہش-

मंगालिक-(वि०) मुबारक, नेक, किस्मत, खुशखबरी सईद — مُبارک، نیک، قسمت، خوشخبری، سعید-

मांजना-(मांझना) साफ़, करना बर्तन मलना, सैक़ल करना,जिला करना — صاف کرنا، برتن ملنا، صیقل کرنا، جلا کرنا-

मांझा-(पु०) नदी के बीच की सूखी ज़मीन, हल्दी लगाने के बाद दुल्हा दुलहन को पीला कपड़ा पहनाया जाता है, पेड़ का तना — ندی کے بیچ کی سوکھی زمین، ہلدی لگانے کے بعد دولہا دُلہن کو پیلا کپڑا پہنایا جاتا ہے، پیڑ کا تنا-

मांझी-(पु०) मल्लाह, कश्ती चलाने वाला — ملّاح، کشتی چلانے والا

मांड-(पु०) पीच, पकाए गये चावल का बचा हुआ गाढ़ा पानी — پیچ، پکائے گئے چاول کا بچا ہوا گاڑھا پانی-

मांडलिक-(पु०) इलाक़े का हुक्मराँ — علاقہ کا حکمراں-

मांडना-(क्रि०) मसलना, मलना, गूंधना — مسلنا، ملنا، گوندھنا-

मांद-(स्त्री०) गोबर, कछार, मांद, ग़ार, भट, जिससे आबो–ताब और चमक जाती रहे — گوبر، کچھار، ماند، غار، کھوہ، بھٹ، جس سے آب و تاب اور چمک جاتی رہے-

मांस-(पु०) गोश्त, लहम — گوشت، لحم-

मांसल-(वि०) लहमी, पुरगोश्त, फर्बः — لحمی، پُرگوشت، فربہ، موٹا-

मांसपेशी-(वि०) अज़लः — عضلہ-

मांसाहारी-(वि०) गोश्तख़ोर, गोश्त खाने वाला — گوشت خور، گوشت کھانے والا-

माई-(स्त्री०) वालिदः माँ, मादर, अम्माँ — والدہ، ماں، مادر، امّاں-

माघ-(पु०) हिन्दी के गयारहवें महीने का नाम — ہندی کے گیارہویں مہینے کا نام

माचिस-(स्त्री०) दियासलाई — دیاسلائی-

माजरा-(पु०) हाल, हादसः — حال، حادثہ-

माजूफल-(पु०) माजू एक दवा का नाम — ماجو، ایک پھل اور دوا کا نام

मॉडल-(पु०) नमूनः, नक़्शः, साँचः, तौर — نمونہ، نقشہ، سانچہ، طور

तरीक़ः طریقہ

माणिक्य (माणिक)-(पु०) याकूत एक कीमती पत्थर का नाम یاقوت، ایک قسم کا قیمتی پتھر کا نام "جو انار کے دانے کے رنگ کا ہوتا ہے"

मात-(स्त्री०) हार, शिक्सत, ज़िक, शतरंज के खेल में बादशाह को मिलने वाली शह ہار، شکست، زک، شطرنج کے کھیل میں بادشاہ کو ملنے والی شہ۔

मातम-(पु०) आफ़त, मुसीबत, रंज, ग़म, मलाल, मरने का ग़म, सीनः ज़नी آفت، مصیبت، رنج، غم، ملال، مرنے کا غم، سینہ زنی، ماتم۔

मातहत-(वि०) ज़ेरे –हुक्म, जेरे –फरमान, नायब, मददगार, हाथ बटाने वाला زیرِ حکم، زیرِ فرمان، نائب، مددگار، ہاتھ بٹانے والا

माता (मातृ)-(स्त्री०) वालिदः, माँ, मादर, अम्माँ والدہ، ماں، مادر، اماں۔

मातृत्व-(पु०) उमूमीयत, माँ होना, माँपन اموٗمیت، ماں ہونا، ماں پن۔

मातृभाषा-(स्त्री०) मादरी ज़बान, माँ की ज़बान, घर की जबान, ज़ाती ज़बान, अपनी बोली مادری زبان، ماں کی زبان گھر کی زبان، ذاتی زبان، اپنی بولی۔

मातृभूमि-(स्त्री०) मादरे वतन, मौलिद, पैदा होने की जगह जाये विलादत مادرِ وطن، مولد، پیدا ہونے کی جگہ، جائے ولادت یا پیدائش۔

मात्र-(अ०) सिर्फ़, फ़क़त, अकेला, तन्हा, थोड़ा सा किसी क़दर, अन्दाजः صرف، فقط، اکیلا، تنہا، تھوڑا سا، کسی قدر، اندازہ۔

मात्रक-(पु०) इकाई اکائی۔

मात्रा-(स्त्री०) मिक्दार, खुराक़, मात्रा, एराब مقدار، خوراک، ماترا، اعراب

मात्रेय पितामह-(पु०) जदे–फ़ासिद جدِ فاسد۔

मात्रेय माता मही-(पु०) जदः–ए–फ़ासिद جدۂ فاسد۔

माथा-(पु०) पेशानी, बुश्रः, जबीं پیشانی، بشرہ، جبیں۔

माथापच्ची-(स्त्री०) मग्ज़जनी, सरखपाना, दिमाग लड़ाना مغز زنی، سر کھپانا، دماغ لڑانا۔

मादक-(वि०) नशः–आवर, मुस्किर, नशा पैदा करने वाली चीज़, मस्ती लाने वाली चीज़ نشہ آور، مسکر، نشہ پیدا کرنے والی چیز، مستی لانے والی چیز

मादक कर-(पु०) महसूल चुंगी محصول، چنگی۔

मादकता-(पु०) नशः نشہ۔

मादा-(स्त्री०) मादः, औरत ज़ात, माद्दः हर चीज की अस्ल, जिससे कोई चीज बनाई जाये, जौहर, क़ाबलियत, जड़, समझ, जिस्म, वजूद مادہ، عورت ذات، مادہ ہر چیز کی اصل جس سے کوئی چیز بنائی جائے، جوہر، قابلیت جڑ، سمجھ، جسم، وجود

माधुरी-(स्त्री०) शीरीनी, उ़ज़्ब, खुश गवार شیرینی، عضو، خوشگوار۔

माधुर्य-(पु०) शीरीनी, मिठास, तरन्नुम, दिलकशी شیرینی، مٹھاس، ترنم، دلکشی۔

माध्यम-(पु०) जरीअः, तवस्सुत, वसीलः ذریعہ، توسط، وسیلہ۔

माध्यमिक-(वि०) दरमियानी, 'मिडिल' درمیانی، مڈل، اوسط۔

माध्यमिक पाठशाला-(वि०) 'मिडिल' स्कूल, वो मदर्सा जो आठवीं जमाअत तक हो مڈل اسکول، وہ مدرسہ جو آٹھویں جماعت تک ہو۔

माध्यमिक शिक्षा परिषद-(वि०) हाई स्कूल इण्टरमीडिएट बोर्ड ہائی اسکول انٹرمیڈیٹ بورڈ۔

मध्याकर्षण-(पु०) कशिशे सक़ल, मरकज़ की तरफ़ माएल होना کشش ثقل، مرکز کی طرف مائل ہونا۔

मान-(पु०) इज़्ज़त, ख़ातिर, पैमानः, तौल, नाप عزت، خاطر، پیمانہ، تول، ناپ یا ماپ، وزن۔

मानक-(पु०) मेअ़यार, कसौटी, खरा खोटा, जाँचने का पत्थर معیار، کسوٹی، کھرا کھوٹا، جانچنے کا پتھر۔

मानकीकरण-(पु०) मेअ़यारबंदी, दर्जा ब दर्जा करना معیار بندی، درجہ بدرجہ کرنا۔

मानचित्र-(पु०) नक्शः, जैसे हिन्दुस्तान का नक्शः نقشہ، جیسے ہندوستان کا نقشہ۔

मानदंड-(पु०) पैमानः, मेअ़यार नापने या वजन करने का आलः अन्दाज़ः پیمانہ، معیار، ناپنے یا وزن کرنے کا آلہ، اندازہ

मानदेय-(वि०, पु०) एज़ाज़ियः, मुआवजः اعزازیہ، معاوضہ۔

मानना-(क्रि०) फ़र्ज़ करना, तस्लीम करना, क़बूल करना, अदब करना فرض کرنا، تسلیم کرنا، قبول کرنا، ادب کرنا۔

माननीय-(वि०) मुहतरम, एहतराम किया गया, बुजुर्ग محترم، احترام کیا گیا، بزرگ۔

मानपत्र-(पु०) सिपासनामः, तहरीरी इज़हार–ए–शुक्र سپاسنامہ، تحریری اظہارِ شکر۔

मानतुला-(पु०) मीज़ान, स्केल میزان، اسکیل۔

मानदण्ड-(पु०) मेअयार معیار۔

मानव-(पु०) आदमी, इंसान, बशर آدمی، انسان، بشر۔

मानवता-(स्त्री०) आदमीयत, इंसानियत آدمیت، انسانیت۔

मानवीय-(वि०) इंसानी, बशरी انسانی، بشری۔

मानव शास्त्र-(पु०) इल्मुल इंसान علم الانسان۔

मानसपटल-(पु०) पर्दा–ए–दिमाग़ پردۂ دماغ۔

मानस-(पु०) ख़ातिर, दिल, ज़हन, ख़्याल خاطر، دل، ذہن، خیال۔

मानसिक-(वि०) ज़हनी, दिली ذہنی، دلی، خیالی۔

मानसिक प्रवृत्ति-(पु०) दिमाग़ी रुझान دماغی رجحان۔

मानसून-(पु०) मौसमी हवायें, बरसात का मौसम موسمی، ہوائیں، برسات کا موسم۔

मान-हानि-(स्त्री०) हत्के–इज्ज़त, तौहीन, अज़ालः ہتکِ عزت، توہین، ازالہ

मानार्थ-(वि०) हदीयाती　بدیاتی۔
मानिनी-(स्त्री०) रूठनेवाली महबूबः　روٹھنے والی محبوبہ
मानी-(वि०) मग़रूर, मान करने वाला, घंमडी, नौकरानी, आया, बच्चों को खेलाने वाली　مغرور، مان کرنے والا، گھمنڈی، نوکرانی، آیا۔ بچوں کو کھلانے والی۔
मानुषिक-(वि०) इंसानी, बशरी　انسانی، بشری۔
माने-(पु०) मानी, मतलब　معنی، مطلب۔
मानों-(अ०) मानो, बिलफ़र्ज, गोया　مانو، بالفرض، گویا۔
मान्य-(वि०) काबिले-कबूल, लाइक़े-ताज़ीम, मुहतरम　قابلِ قبول، لائقِ تعظیم، محترم۔
मान्यक-(पु०) एज़ाज़ी　اعزازی۔
मान्यक मंत्री-(पु०) एज़ाज़ी वज़ीर　اعزازی وزیر۔
मान्यता-(स्त्री०) जवाज़ियत, तस्लीमशुदगी, मंजूरी, कुबूलियत　جوازیت، تسلیم شدگی، منظوری، قبولیت۔
मान्यता-प्राप्त-(वि०) तस्लीमशुदः, कुबूल किया हुआ, मंजूर किया हुआ　تسلیم شدہ، قبول کیا ہوا، منظور کیا ہوا۔
माप-(पु०) नाप, पैमाइश, नापने का आलः　ناپ، پیمائش، ناپنے کا آلہ۔
मापक-(पु०) नाप, पैमानः, पैमाइश कुनन्दा　ناپ، پیمانہ، پیمائش کنندہ۔
मापक-यंत्र-(पु०) आलः-ए-पैमाइश　آلۂ پیمائش۔
माप-पंजिका (मापबही)-(पु०) रजिस्टरे पैमाइश　رجسٹرِ پیمائش۔
माफ (माफ करना)-(वि०) मुआफ़, बख़्शा गया, छोड़ा गया, बरी, आजाद, दर गुज़र　معاف، بخش گیا، چھوڑا گیا، بری کیا گیا، آزاد، درگذر۔
माफ़िक-(वि०) मुवाफ़िक, मुताबिक़, यकसाँ, बराबर का, ठीक मुवाफ़िक़त करने वाला　موافق، مطابق، یکساں، برابر کا، ٹھیک، موافقت کرنے والا۔
माफी-(स्त्री०) मुआफी, रिहाई, बख्शिश, नजात　معافی، رہائی، بخشش، نجات، چھٹکارا
मामला-(पु०) मुआमिलः, अमल, काम काज, कारो-बार, बाहम मिलकर कोई काम करना, लेन देन, मुकद्दमः, झगड़ा　معاملہ، عمل، کام کاج، کاروبار، باہم مل کر کوئی کام کرنا، لین دین، مقدمہ، جھگڑا۔
मामा-(पु०) वालिदः का भाई, माँ का भाई, नौकरानी　والدہ کا بھائی، ماں کا بھائی، نوکرانی۔
मामूली-(वि०) रस्मी, अदना, औसत दर्जे का　رسمی، ادنیٰ، اوسط درجے کا۔
मायका (मैका)-(पु०) औरत के माँ बाप का घर　عورت کے ماں باپ کا گھر، نیہر۔
माया-(स्त्री०) वहम, फ़रेब, तिलिस्म, कुदरत, दौलत　وہم، فریب، طلسم، قدرت، دولت۔
मायाविनी-(स्त्री०) मक्कार, फरेबी, चालाक औरत　مکار، فریبی، چالاک عورت۔
मायावी-(वि०) तिलिस्मसाज़, जादूगर, शोबदःगर, कुदरती　طلسم ساز، جادوگر، شعبدہ گر، قدرتی۔
मायूस-(वि०) ना उम्मीद, बेआस, ना काम, नामुराद, दिल शिकस्तः　ناامید، بے آس، ناکام، نامراد، دل شکستہ
मायूसी-(स्त्री०) ना कामी, ना उम्मीदी, शिकस्तः दिल　ناکامی، ناامیدی، شکستہ دل
मार-(स्त्री०) ज़र्ब, चोट, ज़दो-कूब, सदमः, फरेब, घोका, दग़ा　ضرب، چوٹ، زدوکوب، صدمہ، فریب، دھوکہ، دغا۔
मारकाट-(स्त्री०) मारना काटना　مارنا کاٹنا۔
मारना-(क्रि०) पीटना, ज़दो-कूब करना, जर्ब लगाना, चोट लगाना, हमलः करना　زدوکوب کرنا، ضرب لگانا، چوٹ لگانا، حملہ کرنا۔
मारपीट-(स्त्री०) लड़ाई झगड़ा, दंगा फसाद　لڑائی جھگڑا، دنگا فساد۔
मारफ़त (मार्फत)-(अ०) म्अरिफ़त, शिनाख़्त, पहचान, खुदा शिनासी　معرفت، شناخت، پہچان، خدا شناسی۔
मारू-(पु०) दुहले-जंग, रज़्मियः, मारनेवाला　دہلِ جنگ، رزمیہ، مارنے والا۔
मारुत-(पु०) हवा, बाद　ہوا، بیار، باد
मार्तण्ड-(पु०) सूरज, आफ़ताब　سورج، آفتاب۔
मार्का-(पु०) मार्कः, मारिकः, मैदाने-जंग, लड़ाई का मैदान, लड़ाई, जंग, झगड़ा　مارکہ، معرکہ، میدانِ جنگ، لڑائی کا میدان، لڑائی، جنگ، جھگڑا۔
मार्ग-(पु०) राह, रास्ता　راہ، راستہ۔
मार्ग अवस्कंदन-(क्रि०) रहज़नी　رہزنی۔
मार्ग प्रदर्शन-(क्रि०) रहनुमाई　رہنمائی۔
मार्ग व्यय-(पु०) सफ़र ख़र्च　سفر خرچ، زادِ راہ۔
मार्गशीर्ष-(पु०) अगहन का महीना　اگہن کا مہینہ۔
मार्जन-(पु०) तसहीह, पाकी, सफ़ाई　تصحیح، پاکی، صفائی۔
मार्मिक-(वि०) दिलरस, दिलनशीं, कलबी　دل رس، دل نشیں، قلبی، دلکش۔
माल-(पु०) दौलत, नक़दी, असबाब, कीमती चीजें　دولت، نقدی، اسباب، قیمتی چیزیں۔
मालगाड़ी-(स्त्री०) वह रेल गाड़ी जिस पर माल रवाना किया जाता है　وہ ریل گاڑی جس پر مال روانہ کیا جاتا ہے۔
मालगुज़ारी-(स्त्री०) ज़मीन का लगान, जमीन का सरकारी महसूल　زمین کا لگان، زمین کا سرکاری محصول۔
मालगोदाम-(पु०) माल असबाब इक्ट्ठा　مال اسباب اکٹھا

रखने की जगह — رکھنے کی جگہ۔

मालटा-(पु०) एक मशहूर फल — ایک مشہور پھل۔

मालदार-(वि०) दौलत मंद, रूपये वाला, ज़रदार, साहिबे–ज़र — دولتمند، روپئے والا، زردار، صاحبِ زر۔

मालपुआ-(पु०) घी का तला एक तरह का मीठा हलुआ–पराठा — گھی کا تلا ایک طرح کا میٹھا حلوہ پراٹھا۔

माला-(स्त्री०) (माल्य) हार गजरा, गले में पहनने का हार, फूलों का हार — (مالیہ) ہار، گجرا، گلے میں پہننے کا ہار، پھولوں کا ہار۔

मालामाल-(वि०) दौलत मंद, खुशहाल, ज़रदार, भरा हुआ — دولتمند، خوشحال، زردار، بھرا ہوا۔

मालिक-(पु०) साहब, आक़ा, रब, खुदावंद, ईश्वर, शौहर — صاحب، آقا، رب، خداوند، ایشور، شوہر۔

मालिश-(स्त्री०) जिस्म पर तेल लगाना, बार बार हाथ से मलना — جسم پر تیل لگانا، باربار ہاتھ سے ملنا۔

माली-(पु०) बाग़बान, एक कौम जो बाग़बानी और खेती बाडी करती है — باغبان، ایک قوم جو باغبانی اور کھیتی باڑی کرتی ہے۔

मालूम-(वि०) जाना गया, तमीज किया गया, जाहिर ,रौशन, नमूदार — جاناگیا، تمیز کیا گیا، ظاہر، روشن، نمودار

मावा-(पु०) अस्ल जौहर, माँड, दूध का खोआ — اصل جوہر، مانڈ، دودھ کا کھووا۔

माशा-(पु०) माशः, आठ रत्ती का वजन, तोला का बारहवाँ हिस्सः — ماشہ، آٹھ چاول کا آٹھ رتی کا وزن، تولہ کا بارہواں حصّہ، ۱۲ ماشہ = ۱ تولہ

मास-(पु०) माह, महीना — ماہ، مہینہ۔

मासिक-(वि०) माहानः, माहवारी, हरमाह — ماہانہ، ماہواری، ہرماہ

मासिक धर्म-(पु०) हैज़, माहवारी — حیض، ایّام، ماہواری۔

मासिक संख्यान-(पु०) माहाना हिसाब — ماہانہ حساب۔

मासूम-(वि०) बेगुनाह, बेकुसूर, पाक दामन, कमसिन बच्चा — بے گناہ، بے قصور، پاک دامن، کمسن بچہ۔

माह-(पु०) माह, महीनः, चाँद — ماہ، مہ، مہینہ، چاند، چندرما۔

माहवार-(वि०) हर महीनः, माह ब माह, तनख्वाह — ہرمہینہ، ماہ بہ ماہ، تنخواہ، مشاہرہ۔

माहवारी-(स्त्री०) महीने का, पूरे महीने का, हैज़ जो औरतों को हर महीने आता है — مہینے کا، پورے مہینے کا، حیض جو عورتوں کو ہر مہینے آتا ہے۔

माहात्म्य-(पु०) अ़ज़मत, बुजुर्गी, बड़ाई, शानो–शौकत — عظمت، بزرگی، بڑائی، شان وشوکت۔

माहिर-(वि०) कामिले–फ़न, वाक़िफ़कार, तेज़ फ़हेम — کامل فن، واقف کار، ماہرفن، تیز فہم۔

मिचकाना-(क्रि०) लचकाना, हिलाना, झुकाना — لچکانا، ہلانا، جھکانا۔

मिचना-(क्रि०) बन्द होना — بند ہونا۔

मिचली (मतली)-(स्त्री०) मतली तबीअ़त मालिश करना — متلی، طبیعت مالش ہونا یا کرنا۔

मिजराब-(स्त्री०) सितार बजाने का छल्ला, मिज़राब — ستار بجانے کا چھلاّ، مضراب۔

मिज़ाज-(पु०) आदत, तबीअ़त, ख़मीर, ख़सलत — عادت، طبیعت، خمیر، خصلت۔

मिटना-(क्रि०) बर्बाद होना, ना पैदा होना, तबाह होना — برباد ہونا، ناپیدا ہونا، تباہ ہونا۔

मिटाना-(क्रि०) ज़ायल करना, तबाह करना, बर्बाद करना, रद करना — زائل کرنا، تباہ کرنا، برباد کرنا، رد کرنا۔

मिट्टी-(स्त्री०) ख़ाक़, ज़मीन — خاک، زمین۔

मिठाई-(स्त्री०) शीरीनी, पेड़ा, लडडू — شیرینی، پیڑا، لڈو وغیرہ۔

मित-(स्त्री०) क़िल्लत, कम, महदूद, मुक़र्रर — قلت، کم، محدود، مقرّر۔

मितभाषी-(वि०) कमसुख़न, कमगो, कम बोलने वाला — کم سخن، کم گو، کم بات کرنے والا۔

मितली (मचली)-(स्त्री०) मतली, क़ै करने को जी चाहना — متلی، قے کرنے کو جی چاہنا۔

मितव्यय-(पु०) कमख़र्ची, किफ़ायत, ज़्यादः खर्च ना करना — کم خرچی، کفایت، زیادہ خرچ نہ کرنا۔

मिति-(स्त्री०) मेअ़यार, अन्दाजः, हद, मीआ़द — معیار، اندازہ، حد، میعاد۔

मिती-(स्त्री०) तारीख़, मुजराई, मिनहाई — تاریخ، مُجرائی، منہائی۔

मित्र-(पु०) दोस्त, यार, साथी — دوست، یار، ساتھی۔

मिथुन-(पु०) ज़ौजैन, जुफ्ती, जिमाअ़, ज़ौजा — زوجین، جفتی، جماع، زوجہ، مباشرت۔

मिथ्या-(वि०) किज़्ब, झूट, बातिल — کذب، جھوٹ، باطل۔

मिथ्याचार-(वि०) पुर फ़रेब अमल, दग़ाबाज़ी — پُرفریب عمل، دغابازی۔

मिथ्यालेख-(क्रि०) ग़लत इंदराज — غلط اندراج۔

मिथ्यावादी-(क्रि०) झूटा — جھوٹا، غلط، غیرمعتبر۔

मिथ्या साक्ष्य-(क्रि०) झूटी गवाही — جھوٹی گواہی، غلط بیانی۔

मिनट-(पु०) घन्टे का साठवाँ हिस्सा — گھنٹے کا ساٹھواں حصّہ

मिन्नत-(स्त्री०) आजज़ी, खुशामद, चापलूसी एहसान, भलाई — عاجزی، خوشامد، چاپلوسی، احسان، بھلائی۔

मिमियाना-(क्रि०) बकरी का बोलना, मे मे करना — بکری کا بولنا، بے بے کرنا۔

मियां-(पु०) आक़ा, वाली, मालिक, जनाब, जनाबे–आ़ली, बेटा — آقا، والی، مالک، جناب، جناب عالی، بیٹا۔

मियां-मिट्ठू-(पु०) मीठी मीठी बातें करने वाला, अपनी तअरीफ़ आप करने वाला — میٹھی میٹھی باتیں کرنے والا، اپنی تعریف آپ کرنے والا۔

मिरगी (मिर्गी)-(स्त्री०)सरअ, एक बीमारी जिसमें आदमी बेहोश हो जाता है उस के मुंह से झाग निकलने लगती है — صرع، ایک مہلک بیماری جس میں آدمی بیہوش ہو جاتا ہے اور اس کے منھ سے جھاگ نکلنے لگتی ہے

मिर्च (मिरच)-(स्त्री०) एक फल जो सुर्ख़ और हरा, सियाह भी होता है उसका मज़ः बहुत तेज़ होता है, क़यामत, आफत — ایک پھل جو سرخ اور ہرا، سیاہ بھی ہوتا ہے اس کا مزہ بہت تیز ہوتا ہے یعنی کڑوا ہوتا ہے، قیامت، آفت۔

मिलता-जुलता-(वि०) मुशाबेह, एक जैसा, एक तरह का — مشابہ، ایک جیسا، ایک طرح کا۔

मिलनसार-(वि०) ख़लीक़, खुश एख़लाक, हर एक से मिलने वाला — خلیق، خوش اخلاق، ہر ایک سے ملنے والا۔

मिलन-(पु०) मुलाकात, वस्ल, मिलाप — ملاقات، وصل، ملاپ۔

मिलना-(क्रि०) एक ज़ात होना, ख़ल्त मल्त होना, मुलाक़ात होना, सामना होना, गले मिलना — ایک ذات ہونا، خلط ملط ہونا، ملاقات ہونا، سامنا ہونا، گلے ملنا۔

मिलनी-(स्त्री०) मिलावा, मिलनी, मुलाक़ात पेशवाई — ملاوا، ملنی، ملاقات، پیشوائی۔

मिलान-(पु०) मुवाज़नः, तक़ाबुल, मिलाप, इत्तेहाद — موازنہ، تقابل، ملاپ، اتحاد۔

मिलाना-(क्रि०) मुकाबलः करना, शनासाई कराना, शमिल करना — مقابلہ کرنا، شناسائی کرانا، شامل کرنا، میل کرانا۔

मिलाप-(पु०) मेल जोल, इत्तेफ़ाक़, सफ़ाई, मोहब्बत, दोस्ती — میل جول، اتفاق، اتحاد، صفائی، محبت، دوستی۔

मिलावट-(स्त्री०) आमेज़िश, मिलावट, साज़िश — آمیزش، ملاوٹ، سازش

मिलिंद-(पु०) भौंरा, एक परदार सियाह रंग का कीड़ा — بھنورا، ایک پردار سیاہ رنگ کا کیڑا۔

मिल्कियत-(स्त्री०) मिल्क, ज़मीनदारी, जागीर, माल असबाब — ملک، زمینداری، جاگیر، مال اسباب۔

मिश्र-(वि०) मुरक्कब, मिला हुआ, तरकीब दिया हुआ, मख़लूत — مرکب، ملا ہوا، ترکیب دیا ہوا، مخلوط۔

मिश्रण-(पु०) आमेज़िश, आमेज़ः, मुरक्कब, इम्तेज़ाज — آمیزش، آمیزہ، مرکب، امتزاج

मिश्रित-(वि०) मुरक्कब, आमेख़ता, मिला हुआ, तरकीब दिया हुआ, मख़लूत — مرکب، آمیختہ، ملا ہوا، ترکیب دیا ہوا، مخلوط۔

मिष्ठान्न-(पु०) मिष्ट, मिठाई, शीरीनीं, लडडू, पेड़ा — مشٹ، مٹھائی، شیرینی، لڈو، پیڑا۔

मिसरी (मिश्री)-(स्त्री०) मिसरी, जमाई हुई चीनी — مصری، جمائی ہوئی چینی۔

मिसाल-(स्त्री०) नज़ीर, नमूनः, सूरत, तस्वीर — نظیر، نمونہ، صورت، تصویر۔

मिसिल-(स्त्री०) एक साथ रखे गए कागज, फ़ाइल, मुकदमे की कारवाई के कागज़ात जो एक जगह पर हों — ایک ساتھ رکھے گئے کاغذ، فائل، مقدمے کی کاروائی کے کاغذات جو ایک جگہ پر ہوں۔

मिस्त्री (मिस्तरी)-(पु०) मिस्तरी, कारीगरों का उस्ताद, किसी पेशः का कारीगर, लोहार — مستری، کاریگروں یا کاریگری کا استاد جیسی پیشہ کا کاریگر، لوہار۔

मिस्सी-(स्त्री०) दाँत साफ करने का एक तरह का मंजन — دانت صاف کرنے کا ایک طرح کا کالا منجن۔

मींड़-(स्त्री०) मेंड, सितार का पुर्जः या उसकी मुसलसल आवाज़, खेत की मेंड, किनारः — مینڈ، ستار کا پرزہ یا اس کی مسلسل آواز، کھیت کی مینڈ، کنارہ۔

मीचना-(क्रि०) आंख, बन्द करना — آنکھ بند کرنا۔

मीटर-(पु०) कपड़ा नापने का आलः, एक गज़ सवा तीन इंच का पैमानाः — کپڑا ناپنے کا آلہ، ایک گز سوا تین انچ کا پیمانہ۔

मीठा-(वि०) शीरीं, मजेदार, लज़ीज़ — شیریں، مزیدار، لذیذ، خوش ذائقہ۔

मीन-(पु०) मछली, माही, हूत — مچھلی، ماہی، ہوت۔

मीनाकारी-(स्त्री०) चाँदी सोने पर मुरस्सः साज़ी, नगीने का काम, बारीकी — چاندی سونے پر مرصع سازی، نگینے کا کام، باریکی۔

मीनार-(स्त्री०) लाट, बुर्ज, खम्बा, रौशन करने की जगह — لاٹ، برج، کھمبا، روشن کرنے کی جگہ۔

मीयाद (मियाद)-(स्त्री०) मीआद, वअदे का वक्त, मुक़र्रर वक़्त — میعاد، وعدے کا وقت، مقررہ وقت۔

मीमांसा-(स्त्री०) इल्मे—कलाम, तन्क़ीद, तहक़ीक़, क़्यास, जेमिनी का फ़लस्फ़ः — علم کلام، تنقید، تحقیق، قیاس، جیمنی کا فلسفہ۔

मील-(पु०) आठ फर्लांग की दूरी — آٹھ فرلانگ کی دوری، ۱۷۶۰ گز کا فاصلہ

मुंड-(पु०) सर, माथा, खोपड़ी, सरदार, सरगनः — سر، ماتھا، کھوپڑی، سرداری، سرغنہ۔

मुंडन (मूंडन)-(पु०) अक़ीक़ः, मूंडना — عقیقہ، سر مونڈانا، ایک خاص تقریب

मुंडना-(क्रि०) हजामत बनना, चोरी होना, लुटना — حجامت بننا، چوری ہونا، لٹنا، بال بننا۔

मुंडाना (मुड़ाना)-(क्रि०) बाल साफ़ कराना — بال صاف کرانا۔

मुंडासा-(पु०) ढाटी, दसतार, अम्मामः, — ڈھاٹی، دستار، عمامہ،

पगड़ी — پگڑی، صافہ (صافا)۔

मुंडेर-(स्त्री०) दीवार का ऊपर का हिस्सः, पुशतः — دیوار کا اوپر کا حصہ، پُشتہ۔

मुंदना-(क्रि०) बंद होना, छिपना, ग़ायब होना — بند ہونا، چھپانا، چھپنا، غائب ہونا، رُو پوش ہونا۔

मुंदरी-(स्त्री०) छल्ला, अंगुशतरी, अंगूठी — چھلّا، انگشتری، انگوٹھی۔

मुंशी-(पु०) पैदा करने वाला, आग़ाज़ करने वाला, लिखने वाला, मुहर्रिर, खुश क़लम, खुश तहरीर — پیدا کرنے والا، آغاز کرنیوالا، لکھنے والا، محرّر، خوش قلم، خوش تحریر، خوشنویس۔

मुंह-(पु०) दहन, चेहरा, रुख, शक्ल, सूराख, राह, रास्तः — دہن، چہرہ، رُخ، شکل، صورت، سوراخ، راہ، راستہ۔

मुंह-दिखाई-(स्त्री०) रूनुमाई, मुँह दिखाने का काम, मुँह दिखाने की रस्म — رُو نمائی، مُنہ دکھانے کا کام، منہ دکھانے کی رسم۔

मुंह-देखा-(वि०) खुद देखा हुआ — خود دیکھا ہوا۔

मुंहासा-(पु०) मुहासः, वह दाने जो जवानी में मुँह पर निकल आते हैं — مُہاسہ، وہ دانے جو جوانی میں منہ پر نکل آتے ہیں۔

मुअत्तल-(वि०) बेकार, काम से खाली, निकम्मा, कुछ दिनों के लिये बेकार — بیکار، کام سے خالی، نکمّا، کچھ دنوں کے لئے بیکار۔

मुआ़वजा-(पु०) मुआवज़ः, बदला, पलटा, हक़े—ख़िदमत — معاوضہ، بدلا، پلٹا، حقِ خدمت۔

मुकदमा-(पु०) मुक़द्दमः, नालिश, बात, मसअलः — مُقدمہ، نالش، بات، مسئلہ۔

मुकदमेबाज़-(पु०) मुक़दमःबाज, वह शख़्स जिसे मुक़द्दमः लड़ने का बहुत शौक हो — مقدمہ باز، وہ شخص جسے مقدمہ لڑنے کا بہت شوق ہو۔

मुकद्दर-(पु०) मुक़द्दर, पहले से लिखा गया, किस्मत का लिखा, तकदीर, नसीब, क़िस्मत — مقدّر، پہلے سے لکھا گیا، قسمت کا لکھا، تقدیر، نصیب، قسمت۔

मुकरना-(क्रि०) मुंकिर होना, इन्कार किया गया — منکر ہونا، انکار کیا گیا۔

मुकाबला-(पु०) मुक़ाबिलः, आमना सामना, बराबरी, हमसरी — مقابلہ، آمنا سامنا، برابری، ہمسری۔

मुकाम-(पु०) मुक़ाम, मकान, मसकन, ठहरने की जगह — مقام، مکان، مسکن، ٹھہرنے کی جگہ۔

मुकुल-(पु०) नीम शगुफ़्तः — نیم شگفتہ، ہلکی ہنسی، مُسکراہٹ۔

मुकुट-(पु०) ताज मोर, वह ताज जो हिन्दुओं में दुल्हा के सर पर रखते हैं — تاج مور، وہ تاج جو ہندوؤں میں دولہا کے سر پر رکھتے ہیں۔

मुक्का (मुक्की)-(पु०) घूंसा, मुश्त — گھونسہ، مُشت۔

मुक्केबाज़ी-(स्त्री०) मुक्का चलाने वाला — مُکّہ چلانے والا۔

मुक्त-(वि०) आज़ाद, नजातयाफ़्तः, नाजी, रिहा, बरी — آزاد، نجات یافتہ، ناجی، رہا، بَری۔

मुक्तकण्ठ-(वि०) बिलकुल सफाई के साथ, वाजेह तौर पर — بالکل صفائی کے ساتھ، واضح طور پر۔

मुक्तक-(पु०) आज़ाद, नज़्म — آزاد، نظم۔

मुक्तहस्त-(वि०) कुशादःदस्त, फ़य्याज़ — کشادہ دست، فیاض۔

मुक्त व्यापार-(वि०) आज़ाद तिजारत — آزاد تجارت۔

मुक्ता-(स्त्री०) मोती, दुर्र, गुहर — موتی، دُرّ، گہر۔

मुक्ति-(स्त्री०) आज़ादी, नज़ात, गुलूखलासी — آزادی، نجات، گلوخلاصی۔

मुक्ति पत्र-(स्त्री०) वारियत नामः, रिहाई नामः — داریت نامہ، رہائی نامہ۔

मुख-(पु०) मुंह, चेहरः, रू — منہ، چہرہ، رُو، رُخ۔

मुख-(पु०) प्यारा चेहरः प्यारा मुँह — پیارا چہرہ، پیارا مُنہ۔

मुख़-पृष्ठ-(पु०) सरेवरक़, किताब का पहला वरक़ — سرِورق، کتاب کا پہلا وَرق۔

मुख़बिर-(पु०) खबर देने वाला, जासूस — خبر دینے والا، جاسوس۔

मुखर-(वि०) कुशादःनफ़स, बातूनी, तल्खगो — کشادہ نفس، باتونی، تلخ گو، سخت کلام۔

मुखाग्र-(पु०) हिफ़्ज़, अज़बर — حفظ، ازبر، یادداشت۔

मुखापेक्षी-(पु०) दूसरों का मुँह तकने वाला — دوسروں کا منہ تکنے والا۔

मुख्य आयुक्त-(पु०) हाकिमे—आला, चीफ़ कमिश्नर — حاکمِ اعلیٰ، چیف کمشنر۔ کئی ضلعوں کا حاکم۔

मुख्य न्यायाधिपति-(पु०) अदालते—आलियः का बड़ा जज (चीफ़ जस्टिस) — عدالتِ عالیہ کا بڑا جج۔ (چیف جسٹس)

मुख्य न्यायाधिश-(पु०) मुनसिफ़े—आला (चीफ़ जज) — مُنصفِ اعلیٰ۔ (چیف جج)

मुख्य मंत्री-(पु०) सूबे का वज़ीरे आला — صوبے کا وزیرِ اعلیٰ۔

मुख्याधिकार-(पु०) इख़्तियारे खुसूसी — اختیارِ خصوصی۔

मुख्यावास-(पु०) सदर मक़ाम, फ़ौजी मरकज़ — صدر مقام، فوجی مرکز۔

मुखिया-(पु०) मुक़द्दम, सर गिरोह, सरदार — مقدّم، سرگروہ، سردار۔

मुखौटा-(पु०) नक़्ली चेहरः, छोटा मुँह — نقلی چہرہ، چھوٹا مُنہ۔

मुख्य-(वि०) ख़ास, अहम, आ़ला, मुमताज़ — خاص، اہم، اعلیٰ، ممتاز۔

मुख्यतः-(क्रि०, वि०) ख़ुसूसन, अललख़ुसूस, बिलख़ुसूस — خصوصاً، علی الخصوص، بالخصوص۔

मुख्यालय-(पु०) सद्र दफ़ातिर, सद्र — صدر دفاتر، صدر

दफ़्तर دفتر -

मुगदर-(पु०) मुगदर, गुर्ज़ वह भारी लकड़ी जो वरज़िश के लिये हाथ सें उठातें हैं مگدر ، گرز ، وہ بھاری لکڑی جو ورزش کے لئے ہاتھ سے اٹھاتے ہیں۔

मुग्ध-(वि०) फ़रेफ़्तः, दिलकश, सेहर ज़दः, आशिक فریفتہ ، دلکش ، سحر زدہ ، عاشق۔

मुग्धकर-(पु०) फ़रेफ़्तः करने वाला فریفتہ کرنے والا۔

मुचलका-(पु०) अहेद नामः, कौल व क़रार, किसी काम के ना करने का तहरीरी अहेद, मुल्ज़िम की तरफ से हो عہدنامہ، قول و قرار، کسی کام سے نہ کرنے کا تحریری عہد، ملزم کی طرف سے ہو۔

मुजरा-(पु०) महफ़िल, जारी किया गया, नांच रंग, रक़्स, समाअ محفل، جاری کیا گیا، ناچ رنگ، رقص و سُرود، سماع۔

मुजरिम-(पु०)मुजरिम, गुनाहगार, जुर्म करने वाला, ख़ताकार مجرم ، گناہ گار، جُرم کرنے والا، خطا کار۔

मुटाई (मोटाई)-(स्त्री०) मोटाई, हजम موٹائی ، ہجم ،

मुट्ठी-(स्त्री०) मुश्त, मुटठी, मुक्का, घूँसा, थोड़ी चीज مُشت ، مٹھی ، مُکّہ ، (مُکّا) گھونسہ، تھوڑی چیز۔

मुठभेड़-(स्त्री०) सामना, मुक़ाबिलः سامنا ، مقابلہ۔

मुताबिक-(वि०) ब राबर, यकसाँ, मुनासिब, ब लेहाज़ برابر ، یکساں ، مناسب ، بہ لحاظ۔

मुदद्त-(स्त्री०) अर्सः, मिआद, वक्त, ज़माना, वक्फ़ः عرصہ ، میعاد ، وقت ، زمانہ ، وقفہ ، وقت مقررہ۔

मुद्रक-(पु०) ताबेअ, छापने वाला طابع ، چھاپنے والا۔

मुद्रण-(पु०) तबाअत, तस्जील, तस्कीक, छापना طباعت ، تسجیل ، تسکیک ، چھاپنا۔

मुद्रणालय-(पु०) मतबअ,छापाखानः مطبع ، چھاپہ خانہ۔

मुद्रा-(स्त्री०) मोहर, सिक्का, अदा, अंदाज, अंगूठी مُہر ، سکّہ ، ادا ، انداز ، انگوٹھی ،

मुद्रा पत्र-(पु०) मुहर, स्टाम्प مُہر ، اسٹامپ۔

मुद्रालय-(पु०) टकसाल घर (جہاں پر حکومت کے سکے بنتے ہیں) ٹکسال گھر۔

मुद्रा बाहुल्य, मुद्रास्फलन, मुद्रास्फीति-(स्त्री०) इफ़राते–जर, रुपये पैसे की ज्यादती, मुल्क में सिक्के का फैलाव ज़्यादः हो जाना افراطِ زر ، روپئے پیسے کی زیادتی ، ملک میں سکّے کا پھیلاؤ زیادہ ہو جانا۔

मुद्रित-(वि०) मतबूअः, मस्कूकः, मोहरबंद مطبوعہ ، مسکوکہ ، مُہر بند۔

मुनक्का-(पु०) मुनक़्क़ा, साफ किया हुआ, एक क़िस्म की बडी किशमिश منقّیٰ ، صاف کیا ہوا ، ایک قسم کی بڑی کشمش۔

मुनादी-(स्त्री०) पुकारने वाला, एलान करने वाला پکارنے والا ، اعلان کرنیوالا ، ڈھنڈورا پیٹنے والا۔

मुनाफाखोरी-(स्त्री०) मुनाफ़ाखोरी, नफ़ाअंदोज़ी منافع خوری ، نفع اندوزی ، زیادہ پیسے لینا۔

मुनाफा-(पु०) मुनाफ़अः, नफ़अ, फायदः منافع ، نفع ، فائدہ۔

मुनासिब-(वि०) ठीक, मौजूँ, लायक़, लाज़िम, रवा ٹھیک ، موزوں ، لائق ، لازم ، روا ، جائز۔

मुनि-(पु०) मुर्ताज़, आबिदो–जाहिद, सूफ़ी مُرتاض ، عابد و زاہد ، صوفی ، پرہیزگار۔

मुनीम-(पु०) हिसाब किताब रखने वाला, मुहर्रिर حساب کتاب رکھنے والا ، محرّر۔

मुन्ना-(पु०) प्यार से छोटे बच्चे को कहते हैं प्यारा پیار سے چھوٹے بچے کو کہتے ہیں ، پیارا۔

मुफ्त-(वि०) मुफ़्त, बिला कीमत, नाहक, बे फायदः, लाहासिल, बे मेहनत مُفت ، بلاقیمت ، ناحق ، بے فائدہ ، لاحاصل ، بے محنت۔

मुफ्तखोर-(पु०) मुफ़्तखोर, बिला मेहनत का खाने वाला, मुफ़्त दूसरों का माल पाने वाला مُفت خور ، بلا محنت کا کھانیوالا ، مُفت دوسروں کا مال پانے والا۔

मुमकिन-(वि०) जो हो सके, आसान, सहल, मजाल, ताक़त جو ہو سکے ، آسان ، سہل ، مجال ، طاقت۔

मुरकी-(स्त्री०) दुरबचः, कान में पहनने की छोटी बाली, कान की लौ دُربچہ ، کان میں پہننے کی چھوٹی بالی ، کان کی لَو۔

मुरझाना-(क्रि०) पजमुर्दः होना, कुम्हलाना, लागर होना, उदास होना پژمُردہ ہونا ، کُمہلانا ، لاغر ہونا ، اُداس ہونا۔

मुरदा (मुर्दा)-(पु०) मुर्दः, बेजान, बेरूह, मरा हुआ, फ़ौत शुदः مُردہ ، بے جان ، بے رُوح ، مَرا ہوا ، فوت شُدہ۔

मुरब्बा-(पु०) मुरब्बः, वह फल जो शकर में मिला कर बनाया गया हो مُربّہ ، وہ پھل جو شکر میں ملاکر بنایا جاتا ہے یا بنایا گیا ہو۔

मुरमुरा-(पु०) भुना हुआ चावल, लाई, मकई का भुना दाना, मुरमुर की आवांज करने वाला بھُنا ہوا چاول ، لائی ، مکئی کا بھُنا ہوا دانا ، مُرمُر کی آواز کرنے والا۔

मुरली-(स्त्री०) बांसुरी بانسری۔

मुरव्वत-(स्त्री०) लेहाज़, एखलाक़, बहादुरी, जवाँमर्दी, इन्सानियत لحاظ ، اخلاق ، بہادری ، جوانمردی ، انسانیت۔

मुराद-(स्त्री०) इरादः, मतलब, मक़सद, तमन्ना, आरज़ू ارادہ ، مطلب ، مقصد ، تمنّا ، آرزو ، خواہش۔

मुर्गा-(पु०) (मुर्ग़) मुर्ग़ी का नर, एक परिन्दः का नाम (مُرغ) مُرغی کا نر ، ایک پرندہ کا نام۔

मुर्दनी-(स्त्री०) मय्यत, मौत के आसार, अलामते–मर्ग, मरना, क़ज़ा میّت ، مَوت کے آثار ، علامت مرگ ، مَرنا ، قضا۔

मुलज़िम-(पु०) इल्ज़ाम लगाया हुआ, गुनहगार, कुसूरवार الزام لگایا ہوا ، گنہگار ، قصوروار۔

मुलम्मा-(पु०) मुलम्मा, रौशन किया गया, चमकता हुआ, सोना चाँदी का पानी चढ़ाया हुआ — ملمع، روشن کیا گیا، چمکتا ہوا، سونا چاندی کا پانی چڑھایا ہوا۔

मुलाक़ात-(स्त्री०) एक दूसरे से मिलना, मेल मिलाप, आना जाना — ایک دوسرے سے ملنا، میل ملاپ، آنا جانا۔

मुलाकाती-(वि०) मिलने वाला, यार, दोस्त, जान पहचान वाला — ملنے والا، یار، دوست، جان پہچان والا، آشنا۔

मुलाज़िम-(पु०) नौकर, खादिम, पास रहने वाला — نوکر، خادم، پاس رہنے والا

मुलायम-(वि०) नर्म, नाज़ुक, दुबला पतला — نرم، نازک، دُبلا، پتلا۔

मुलेठी (मुलहठी)-(स्त्री०) मुलहठी, काली मिट्टी में होने वाली एक लता — ملہٹھی (ملیٹھی) کالی مٹی میں ہونے والی ایک لتا (لتر)۔

मुल्तवी-(वि०) इल्तेवा करने वाला, देर करने वाला, ठहरने वाला — التوا کرنے والا، دیر کرنیوالا، ٹھہرنے والا۔

मुल्ला-(पु०) आलिम, फ़ाज़िल, नमाज़ पढ़ाने वाला — عالم، فاضل، نماز پڑھانے والا، مولوی۔

मुवक्किल-(पु०) वकील करने वाला, काम सिपुर्द करने वाला, अपना काम वकील को देने वाला — وکیل کرنے والا، کام سپرد کرنے والا، اپنا کام وکیل کو دینے والا۔

मुशायरा-(पु०) मुशाएरः, शाएरों को जमा कर के शेर ख़्वानी करना — مشاعرہ، شاعروں کو جمع کرکے شعر خوانی کرنا۔

मुश्किल-(वि०) दुश्वार, सख़्त पेचीदः — دشوار، سخت، پیچیدہ۔

मुसकाना-(क्रि०) मुस्कुराना, तबस्सुम करना, हंसना — مسکرانا، تبسم کرنا، ہنسنا

मुसटंडा-(पु०) लहीम–शहीम, मोटा ताज़ः, लम्बा चौडा आदमी — لحیم شحیم، موٹا تازہ، لمبا چوڑا آدمی، فربہ، طاقتور۔

मुसम्मी (मौसम्मी)-(स्त्री०) एक मशहूर फल जिस का रस बीमारों को दिया जाता है — ایک مشہور پھل جس کا رس (عرق) بیماروں کو دیا جاتا ہے

मुसलमान-(पु०) मोमिन, मुसल्लम ईमान रखने वाला, दीनदार, वह जिसका मज़हब इस्लाम हो — مومن، مسلّم ایمان رکھنے والا، دیندار، وہ جس کا مذہب اسلام ہو، سچائی کی راہ پر چلنے والا۔

मुसाफ़िरख़ाना-(पु०) मुसाफिरों के ठहरने का मकान, क़यामगाह — مسافروں کے ٹھہرنے کی جگہ یا مکان، قیام گاہ۔

मुसाफ़िर-(पु०) सफ़र करने वाला, राहगीर, परदेसी — سفر کرنے والا، راہ گیر، پردیسی۔

मुसीबत-(स्त्री०) आफ़त, परेशानी, रंज, तकलीफ़, दुश्वारी, मुशकिल — آفت، پریشانی، رنج، تکلیف، دشواری، مشکل۔

मुस्कुराना (मुसकुराना)-(क्रि०) तबस्सुम करना, हंसना, मुस्कुराहट — تبسم کرنا، ہنسنا، مسکراہٹ۔

मुस्कान-(स्त्री०) तबस्सुम, मुस्कुराहट, मुस्कान — تبسم، مسکراہٹ، مسکان۔

मुस्तैदी-(स्त्री०) मुस्तअ़इदी, आमादगी, तैयारी — مستعدی، آمادگی، تیاری، پابندی

मुहब्बत-(स्त्री०) उल्फ़त, प्यार, चाह, दोस्ती — اُلفت، پیار، چاہ، دوستی۔

मुहल्ला (महल्ला, मोहल्ला)-(पु०) महल्लः उतरने की जगह, टोला, मन्ज़िल, ठिकाना, गली, कूचः — محلہ، اُترنے کی جگہ، ٹولا، منزل، ٹھکانہ، گلی، کوچہ۔

मुमुक्षु-(पु०) नजात का ख्वाहिश मन्द — نجات کا خواہشمند

मुमूर्षा-(पु०) मौत की तमन्ना — موت کی تمنا۔

मुमूर्षु-(पु०) क़रीबे–मर्ग — قریب مرگ (مرنے کے قریب)

मुष्टि, मुष्टिक, मुष्टिका-(स्त्री०) मुट्ठी — مٹھی، مُشت۔

मुहाना-(पु०) दरिया का दहानः, वह मकाम जहां दो दरिया मिलें — دریا کا دہانہ، وہ مقام جہاں دو دریا ملیں۔ (سنگم)

मुहावरा-(पु०) मुहावरः, हम कलामी, बोलचाल बात चीत, मश्क, महारत — محاورہ، ہمکلامی، بول چال، بات چیت، مشق، مہارت۔

मुहिम-(स्त्री०) बड़ा काम, भारी काम, मुश्किल काम, जंग लड़ाई — بڑا کام، بھاری کام، مشکل کام، جنگ، لڑائی۔

मुहूर्त-(पु०) साअत, घड़ी, नेक साअत, महूरत, साअते–सईद — ساعت، گھڑی، نیک ساعت، مہورت، ساعت سعید۔

मूंग-(स्त्री०) माश की क़िस्म का एक अनाज, एक मशहूर दाल — ماش (اُرد) کی قسم کا ایک اناج، ایک مشہور دال۔

मूंगफली-(स्त्री०) एक किस्म का मेवा जिसमें से बादाम की तरह दाने निकलते हैं — ایک قسم کا میوہ جس میں سے بادام کی طرح دانے نکلتے ہیں۔

मूंगा-(पु०) मर्जान, हजरुलबहर, एक किस्म के समुन्दरी कीडों के घर — مرجان، حجرالبحر، ایک قسم کے سمندری کیڑوں کے گھر۔

मूंगिया-(वि०) माशी, शमअ़ई, मूंगिया, सियाही मायल सब्ज़ रंग — ماشی، شمعی، مونگیا، سیاہی مائل سبز رنگ۔

मूंछ-(स्त्री०) बुरूत, होंठ के ऊपर के बाल — بُروت، ہونٹھ (ہونٹ) کے اوپر کے بال۔

मूंज-(स्त्री०) एक किस्म की घास जिसकी रस्सी बटी जाती है — ایک قسم کی گھاس جس کی رسی بٹی جاتی ہے (سرپت کے اوپر کا حصہ)

मूंडना-(क्रि०) बालों को उस्तूरे से साफ़ करना, धोका देकर माल मारना — بالوں کو اُسترے سے صاف کرنا، دھوکہ دے کر مال مارنا۔

मूंदना-(क्रि०) बन्द करना, छिपाना, ढक देना — بند کرنا، چھپانا، ڈھک دینا۔

मूक-(वि०) गूंगा, गुंग, लाचार, चुप रहना, खामोश — گونگا، گُنگ، لاچار، چُپ رہنا، خاموش۔

मूठ-(स्त्री०) दस्तः, मूठ, कब्जः गिरफ्त, मुश्त, जादू دستہ، مُٹھ، موٗٹھ، قبضہ، گرفت، مشت، جادوٗ۔

मूढ़-(वि०) अहमक़, नाफ़हम, नादान, जाहिल, मुतहय्यर, बेवक़ूफ़ احمق، نافہم، نادان، جاہل، متحیّر، بے وقوف۔

मूत्र-(पु०) मूत, पेशाब, नुत्फ़ः, मनी, लड़का, औलाद موٗت، پیشاب، نطفہ، منی، لڑکا، اولاد۔

मूतना-(क्रि०) मूतना, पेशाव करना, इज़हारे—नफ़रत موتنا، پیشاب کرنا، اظہارِ نفرت۔

मूत्रालय-(पु०) पेशावगाह, पेशाब करने की जगह پیشاب گاہ، پیشاب کرنے کی جگہ۔

मूत्राशय-(पु०) मसानः, पेशाब की थैली जो नाफ़ के निचे होती है مثانہ، پیشاب کی تھیلی جو ناف کے نیچے ہوتی ہے۔

मूर्ख-(वि०) अहमक़, नाफ़हम, नादान, बेवकूफ़ احمق، نادان، نافہم، بے وقوف۔

मूर्च्छा (मूर्छा)-(स्त्री०) सक्तः, बेहोशी, ग़शी سکتہ، بیہوشی، غشی۔

मूर्त-(वि०) मुजस्सम, मुशक्कल, सूरत, बुत مجسّم، مُشکّل، صورت، بُت۔

मूर्ति-(स्त्री०) मूरत, तस्वीर, पैकर, सूरत موٗرت، تصویر، پیکر، صورت۔

मूर्तिकार-(पु०) मुजस्समःसाज़, बुततराश, बुत बनाने वाला مجسمہ ساز، بُت تراش، بُت بنانے والا۔

मूर्धन्य-(वि०) सरबरआवर्दः, बड़ा, बुजुर्ग, सरदार, अफ़सर سربرآوردہ، بڑا، بزرگ، سردار، افسر۔

मूल-(पु०) अस्ल, बुनयाद, जड़, सरमायः اصل، بنیاد، جڑ، سرمایہ۔

मूलक-(पु०) कुन, अँगेज, खेज़ کُن، انگیز، خیز۔

मूलधन-(वि०) अस्ल माल, रासुल—माल, पूँजी اصل مال، راس المال، پونجی۔

मूलभूत-(वि०) बुनयादी, अस्ल, ज़ड بنیادی، اصل، جڑ۔

मूलद्वार-(पु०) सदर दरवाज़ः صدر دروازہ۔

मूल-पुरुष-(पु०) मूरिसे आला مورثِ اعلیٰ۔

मूल-पत्र-(पु०) निरिखनामः, बिल نرخ نامہ، بل۔

मूल-वंश-(पु०) नस्ल اعلیٰ النسل۔

मूल-स्थान-(पु०) सद्र मक़ाम, आबाई वतन صدر مقام، آبائی وطن۔

मूलमंत्र-(पु०) बुनयादी सुर, बुनयादी खयाल بنیادی سُر، بنیادی خیال۔

मूली-(स्त्री०) एक क़िस्म की तरकारी ایک قسم کی ترکاری۔

मूल्य-(पु०) कीमत, कद्र, दाम قیمت، قدر، دام۔

मूल्यान-मूल्यनिर्धारण-(पु०) तअय्युने—कीमत تعینِ قیمت۔

मूल्यवान-(वि०) कीमती, बेशकीमत, बहुत ज़्यादः कीमत वाला قیمتی، بیش قیمت، بہت زیادہ قیمت والا۔

मूल्यांकन-(पु०) तश्ख़ीसे—कीमत, मालियत, तख़मीनः تشخیصِ قیمت، مالیت، تخمینہ۔

मूसल (मूसली)-अनाज कूटने का आलः اناج کوٹنے کا آلہ۔

मूसलधार (मूसलाधार)-(वि०) वह बारिश जो देर तक जोर से बरसे وہ بارش جو دیر تک زور سے برسے۔

मृग-(पु०) आहू, हरन, जानवर آہو، ہرن، ایک جنگلی جانور۔

मृगया-(पु०) शिकार شکار۔

मृग-तृष्णा-(स्त्री०) सराब, रेतीली ज़मीन की वह चमक जिस पर चांद सूरज की चमक से पानी को धोका होता है, धोका ही धोका سراب، ریتیلی زمین کی وہ چمک جس پر چاند سورج کی چمک سے پانی کا دھوکہ ہوتا ہے، دھوکہ ہی دھوکہ۔

मृगनयनी-मृग लोचना-(स्त्री०) आहूचश्म, गज़ालः, हिरन का मादा बच्चा آہو چشم، غزالہ، ہرن کی آنکھ، ہرن کا مادہ بچہ۔

मृगेन्द्र-(पु०) शेर شیر۔

मृत-(वि०) मुर्दः, मरा हुआ, इन्तेकाल किया हुआ مُردہ، مرا ہوا، انتقال کیا ہوا۔

मृणाल-(पु०) कंवल का डंठल کنول کا ڈنٹھل۔

मृतक-(पु०) मुर्दा, मुतवफ़्फ़ी مُردہ، متوفی، فوت، مرا ہوا۔

मृतक संपत्ति-(पु०) तर्का—ए—मुतवफ़्फ़ी ترکۂ متوفی، مرنےوالے کی جائداد۔

मृत्तिका-(पु०) मिट्टी مٹی۔

मृत्युकिरण-(पु०) शुआ—ए—मौत شعاعِ موت، مرنے کے آثار۔

मृत्यु पत्र-(पु०) वसीयत नामः وصیت نامہ۔

मृत्यु प्राप्त-(पु०) मुतवफ़्फ़ी, मरा हुवा متوفی، مرا ہوا، مُردہ۔

मृत्यु लोक-(पु०) आलमे—फ़ना, दुनिया عالمِ فنا، دنیا۔

मृत्यु शय्या-(पु०) बिस्तरे—मर्ग بسترِ مرگ، مرنے کے قریب بستر پر پڑا رہنا۔

मृत्यु संख्या-(पु०) तअदादे—फ़ौती تعدادِ فوتی، مرنے والے کی تعداد

मृदु देही-(पु०) नाज़ुक बदन نازک بدن، کمزور جسم۔

मृदुला-(पु०) नाज़नीं نازنیں۔

मृन्मय-(पु०) खाकी, मिट्टी का बना हुआ خاکی، مٹی کا بنا ہوا۔

मृत्यु-(स्त्री०) मौत, मरना, कज़ा, अजल, वफ़ात, इन्तेकाल موت، مرنا، قضا، اجل، وفات، انتقال۔

मृत्यु दंड-(पु०) सज़ाए—मौत, फाँसी की सज़ा سزائے موت، پھانسی کی سزا۔

मृदंग-(पु०) मिर्दंग, एक किस्म की ढोलक जो तबलः की तरह एक तरफ से बजाई जाती है ایک قسم کی ڈھولک جو طبلہ کی طرح ایک طرف سے بجائی جاتی ہے۔

मृदु (मृदुल)-(वि०) मुलाइम, नर्म, नाज़ुक, लतीफ़ ملائم، نرم، نازک، لطیف۔

मेंगनी-(स्त्री०) मेंगनी, चूहे, ऊँट, बकरी, खरगोश के गोल गोल पाखाने مینگنی، چوہے، اونٹ، بکری، خرگوش کے گول پاخانے، لینڈی۔

मेंड (मेड)-(स्त्री०) खेत की दीवार, हद किनारा کھیت کی دیوار، حد، کنارہ۔

मेंढक-(पु०) एक किस्म का आबी जानवर जो बरसात में पैदा होता है — ایک قسم کا آبی جانور جو برسات میں پیدا ہوتا ہے۔

मेंह (मेह)-(पु०) मेंह, बारिश — مینھ، بارش۔

मेंहदी (मेहंदी)-(स्त्री०) मेंहदी, हिना, एक मशहूर पेड़ जिसकी पत्ती पीस कर हाथों और पैरों में लगाई जाती है जिससे हाथ पैर लाल हो जाते हैं और खूबसूरत लगते है — مہندی، حنا، ایک مشہور پیڑ جس کی پتی پیس کر ہاتھوں اور پیروں میں لگائی جاتی ہے جس سے ہاتھ پیر لال سرخ ہو جاتے ہیں اور خوبصورت لگتے ہیں۔

मेखला-(स्त्री०) कमरबंद, पेटी, सिलसिलः — کمربند، پیٹی، سلسلہ۔

मेघ-(पु०) मेग़, बादल, अब्र — میغ، بادل، ابر۔

मेघनाद-(पु०) बादल की गरज़ — بادل کی گرج۔

मेज़-(पु०) लकड़ी का ऊँचा तख्तः जिस पर खाना रख कर खाते हैं या लिखने का काम करते हैं — لکڑی کا اونچا تختہ جس پر کھانا رکھ کر کھاتے ہیں یا لکھنے کا کام کرتے ہیں۔

मेज़पोश-(पु०) मेज़ पर बिछाने का कपड़ा — میز پر بچھانے کا کپڑا۔

मेज़बान-(पु०) मेहमानदार, वह शख्स जिसके यहाँ मेहमान आये — مہماندار، وہ شخص جس کے یہاں مہمان آئے۔

मेथी-(स्त्री०) हुलबः, एक किस्म का खुशबूदार साग — حلبہ، ایک قسم کا خوشبودار ساگ۔

मेदा-(पु०) मेअदः, पेट के अन्दर की थैली जिसमें खाना रहता है और हज़म होता है — معدہ، پیٹ کے اندر کی تھیلی جس میں کھانا رہتا ہے اور ہضم ہوتا ہے۔

मेधा-(स्त्री०) अक्ल, ज़कावत, हाफिज़ः, फहमो—दानिश — عقل، ذکاوت، حافظہ، فہم و دانش

मेघाच्छन्न-(पु०) अब्र आलूद — ابرآلود، بادل لئے ہوئے۔

मेघांवी-(वि०) अज़्का, ज़की, होशयार, आलिम, दानः — اذکی، ذکی، ہوشیار، عالم، دانا۔

मेमना-(पु०) बकरी का बच्चः — بکری کا بچہ۔

मेरु-(पु०) एक खाली पहाड, तस्बीह का दानः — ایک خالی پہاڑ، تسبیح کا دانہ۔

मेरुदंड-(पु०) रीढ़, सुल्ब, ख़ते—मुस्तक़ीन — ریڑھ، صلب، خط مستقیم۔

मेला-(पु०) हुजूम, तमाशः, सैर किसी ज़ियारतगाह पर लोगों का जमा होना — ہجوم، تماشہ، سیر کسی زیارت گاہ پر لوگوں کا جمع ہونا۔

मेवा—(पु०) मेवः, फल, समर, जैसे अंगूर, अनार, सेब, बादाम, किशमिश — میوہ، پھل، ثمر، جیسے انگور، انار، سیب، بادام، کشمش۔

मेष-(पु०) मेश, भेड़ एक जानवर का नाम — میش، بھیڑ ایک جانور کا نام۔

मेहतर-(पु०) भंगी,हलाल ख़ोर — بھنگی، حلال خور۔

मेहनत-(स्त्री०) रियाज़त, काम काज, सरगर्मी, कोशिश — ریاضت، کام کاج، سرگرمی، کوشش۔

मेहनताना-(पु०) मेहनतानः, मेहनत का सिलः, वकील की फ़ीस — محنتانہ، محنت کا صلہ، وکیل کی فیس۔

मेहमान (महमान)-(पु०) जो आदमी कुछ दिन के लिये किसी के यहाँ आकर ठहरे, दावत पर आने वाला — جو آدمی کچھ دن کے لئے کسی کے یہاں آکر ٹھہرے، دعوت پر آنے والا۔

मेहरबान-(वि०) मेह्रबान, मुहब्बत करने वाला, रफीक़, शफ़ीक़, दोस्त यार, एनायत से पेश आने वाला — مہربان، محبت کرنے والا، رفیق، شفیق، دوست، یار، عنایت سے پیش آنے والا۔

मेहरबानी-(स्त्री०) मेहरबानी एनायत, शफ़क़त, नवाज़िश — مہربانی، عنایت، شفقت، نوازش

मेहराब-(स्त्री०) डाट वाला गोल दरवाज़ः, हथियार, सिलाह — ڈاٹ والا گول دروازہ، ہتھیار، سلاح

मैच-(पु०) एक खेल का नाम — ایک کھیل کا نام۔

मैत्री-(स्त्री०) दोस्ती, मेल जोल — دوستی، میل جول۔

मैत्रीपूर्ण-(पु०) दोस्ताना, मोहब्बत आमेज़ — دوستانہ، محبت آمیز۔

मैथुन-(पु०) मुज़ामअत, मुबाशरत, मर्द व औरत का हमविस्तर होना — مجامعت، مباشرت، مرد و عورت کا ہمبستر ہونا۔

मैथुनिक-(पु०) मुवाशरती, 'सैक्सुअल' — مباشرتی، 'سیکسول'

मैदा-(पु०) बहुत महीन आटा — بہت مہین آٹا۔

मैदान-(पु०) लम्बी चौड़ी, ज़मीन, अखाड़ा — لمبی چوڑی زمین، اکھاڑہ۔

मैना-(स्त्री०) एक खुश आवाज़ परिन्दः — ایک خوش آواز پرندہ۔

मैया-(स्त्री०) मां, भाई, वालिदः — ماں، بھائی، والدہ۔

मैल-(पु०) गर्द, कुदूरत, गन्दगी — گرد، کدورت، گندگی۔

मैला-(वि०) गंदः, नापाक — گندہ، ناپاک۔

मैला-कुचैला-(वि०) ग़लीज़, गंदः — غلیظ، گندہ۔

मौंढ़ा-(पु०) शानः, काँधा — شانہ، کاندھا، کندھا۔

मोक्ष-(पु०) नजात, रहाई, छुटकारा — نجات، رہائی، چھٹکارا۔

मोच-(स्त्री०) जिस्म के जोड़ की नस का अपने जगह से इधर उधर खिसक जाना — جسم کے جوڑ کی نس کا اپنے جگہ سے ادھر ادھر کھسک جانا۔

मोचन-(पु०) नजात, रहाई, वागुज़ारी, छुटकारा — نجات، رہائی، واگذاری، چھٹکارا۔

मोचन योग्य-(पु०) काबिले इंफ़िकाक — قابل انفکاک، جدا ہونا۔

मोचन वाद-(पु०) दावा—ए—इंफ़िकाके रेहन — دعوائے انفکاک رہن۔

मोची-(पु०) जूता सीने वाला, चमड़ा सीने वाला, चर्म दोज़ — جوتا سینے والا، چمڑا سینے والا، چرم دوز۔

मोजा-(पु०) मोज़ः, जुर्राब, पैर में पहनने का कपड़ा — موزہ، جراب، پیر میں پہننے کا کپڑا "غلاف"

मोटा-(वि०) लहीम शहीम, फर्बः, मज़बूत, — لحیم شحیم، فربہ، مضبوط،

सख्त नागवार — سخت ناگوار۔

मोटाई-(स्त्री०) मोटा होना — موٹا ہونا۔

मोटापा (मुटापा)-(पु०) मोटा होने का असर — موٹا ہونے کا اثر۔

मोठ-(पु०) चरसा, मोटा चमड़ा, एक किस्म का अनाज — چرسا، موٹا چمڑا، ایک قسم کا اناج۔

मोड़-(पु०) घुमाव, चक्कर चालाकी से भरी बात — گھماؤ، چکر و چالاکی سے بھری بات۔

मोड़ना-(क्रि०) घुमाना, टेढ़ा करना, काम करने से रोकना, इधर उधर करना — گھمانا، ٹیڑھا کرنا، کام کرنے سے روکنا، ادھر ادھر کرنا

मोतिया-(पु०) मोती सा, एक किस्म की चेचक — موتی سا، ایک قسم کی چیچک۔

मोतियाबिंद-(पु०) नुजूलेमा, आँख में पानी उतर आने की बीमारी जिससे रोशनी जाती रहती है — نزولیمہ، آنکھ میں پانی اُتر آنے کی بیماری جس سے روشنی جاتی رہتی ہے۔

मोती-(पु०) गौहर, क़ीमती पत्थर, लूलू, साफ़ शफ़्फ़ाफ, आबदार, सदफ़ — گوہر، قیمتی پتھر، لُولُو، صاف شفاف، آبدار، صدف۔

मोतीझिरा (मोतीझरा)-(पु०) मीआदी बुख़ार, एक बीमारी जो आमतौर से बच्चों को होती है, जिसमें सीने पर बारीक–बारीक दाने निकल आते है — میعادی بخار، ایک بیماری جو عام طور سے بچوں کو ہوتی ہے جس میں سینے پر باریک باریک دانے نکل آتے ہیں۔

मोथा-(स्त्री०) एक क़िस्म की घास जिस की ज़ड़ में दाने निकलते हैं — ایک قسم کی گھاس جس کی جڑ میں دانے نکلتے ہیں۔

मोम-(पु०) नर्म माद्दः, जिसे शहद की मक्खियाँ शहद के साथ जमा करती है — نرم مادہ، جسے شہد کی مکھیاں شہد کے ساتھ جمع کرتی ہیں

मोमजामा-(पु०) मोमजामः वह कपड़ा जिस पर मोम का रौग़न किया गया हो — موم جامہ، وہ کپڑا جس پر موم کا روغن کیا گیا ہو۔

मोमबत्ती-(स्त्री०) वह बत्ती जो मोम से बनायी जाये, मोमी शम्अ — وہ بتی جو موم سے بنائی جائے، مومی شمع۔

मोर-(पु०) ताऊस, एक ख़ूबसूरत रगींन परों वाला परिंदः — طاؤس، ایک خوبصورت رنگین پروں والا پرندہ۔ مور

मोरी-(स्त्री०) नाली, पानी निकलने का रास्तः, सूराख़ — نالی، پانی نکلنے کا راستہ، سوراخ۔

मोर्चा (मोरचा)-(पु०) मोर्चः, ज़ंग ज़ंगार, क़िले के चारों तरफ़ खोदी गई खाई, लड़ने के लिये खोदी गई खाई — مورچہ، جنگ، زنگار، قلعے کے چاروں طرف کھودی گئی کھائیں، لڑنے کیلئے کھودی گئی کھائیں، خندق۔

मोर्चाबंदी (मोरचा बन्दी)-(स्त्री०) मोर्चःबंदी, खन्दक खोदना, लड़ाई के लिये खाई खोदना — مورچہ بندی، خندق کھودنا، لڑائی کے لئے کھائیں کھودنا۔

मोल-(पु०) क़ीमत, दाम — قیمت، دام، نرخ، بھاؤ۔

मोह-(पु०) फ़रेफ़्तगी, हिर्स, प्यार, मुहब्बत, मैलान — فریفتگی، حرص، پیار، محبت، میلان

मोहक-(वि०) मस्हूरकुन, दिलकश, कशिश अंगेज़ — مسحورکن، دلکش، کشش انگیز۔

मोहताज (मुहताज)-(वि०) लाचार, मजबूर, हाजतमंद, तलबगार, जरूरत मंद — لاچار، مجبور، حاجت مند، طلبگار، ضرورت مند، خواہش مند۔

मोहनी-(स्त्री०) जाज़बियत, कशिश, बहुत खूबसूरत औरत, दिलरुबा, दिलफ़रेबी — جاذبیت، کشش، بہت خوبصورت عورت، دلربا، دلفریبی۔

मोहर (मुहर)-(वि०) छाप, किसी चीज़ पर रखा हुआ नाम, अशरफी, सोने का एक सिक्कः — چھاپ، کسی چیز پر رکھا ہوا نام، اشرفی، سونے کا ایک سکہ۔

मोहरबंद-(वि०) मुहरबंद, जिसे मुहर लगाकर ब्रंद कर दिया गया हो — مُہر بند، جسے مُہر لگا کر بند کر دیا گیا ہو۔

मोहरा (मुहरा)-(पु०) मुहरः, एक किस्म का पत्थर, शतरंज की गोट, कौड़ी, साँप का फन — مُہرہ، ایک قسم کا پتھر، شطرنج کی گوٹ، کوڑی، سانپ کا پھن۔

मोहरी-(स्त्री०) पाएचः, नाल, नाली, बन्दूक का सुराख — پائچہ، نال، نالی، بندوق کا سوراخ۔

मोहलत (मुहलत)-(स्त्री०) मुहलत देर, वक़्फ़ः ढील, फुरसत — مہلت، دیر، وقفہ، ڈھیل، فرصت۔

मोहित-(पु०) फरेफ्तः, आशिक — فریفتہ، عاشق۔

मौका-(पु०) ख़ास वक्त, ख़ास मक़ाम, मोहलत — خاص وقت، خاص مقام، مُہلت۔

मौखिक-(वि०) ज़बानी, बोला जाने वाला — زبانی، بولا جانے والا۔

मौखिक वचन-(वि०) इक़रारे–ज़बानी — اقرار زبانی۔

मौज-(स्त्री०) तरंग, उमंग, जोश, तलातुम — ترنگ، اُمنگ، جوش، تلاطم، موجزن ہونا، طوفان۔

मौजूद-(वि०) वजूद किया गया, पैदा किया गया, हाजिर, सामने रू–ब–रू, अब, इस वक्त — وجود کیا گیا، پیدا کیا گیا، حاضر، سامنے، رُوبرو، اَب، اس وقت۔

मौत-(स्त्री०) अजल, इन्तेकाल, वफ़ात, खराबी, शामत — اجل، انتقال، وفات، خرابی، شامت۔

मौन-(पु०) ख़ामोशी, ख़ामोश, न बोलना, चुप रहना — خاموشی، خاموش، نہ بولنا، چپ رہنا۔

मौनसम्मति-(पु०) ख़ामोश–मंजूरी — خاموش منظوری۔

मौन स्वीकृति-(पु०) ख़ामोश क़ुबूलियत — خاموش قبولیت۔

मौरूसी-(वि०) बाप दादा का, जद्दी — باپ دادا کا، جدی۔

मौलवी-(पु०) अरबी पढ़ाने वाला, मुसलमान आलिम, पक्का दीनदार — عربی پڑھانے والا، مسلمان عالم، پکا دین دار

मौलसिरी-(स्त्री०) एक दरख़्त जिसके फूल बहुत खुशबूदार होते हैं ایک درخت جس کے پھول بہت خوشبودار ہوتے ہیں۔

मौलाना-(पु०) अरबी ज़बान का आलिम, ऊल्मा का ख़िताब عربی زبان کا عالم، علماء کا خطاب۔

मौलिक-(वि०) बुनियादी, अस्ल, जड़ بنیادی، اصل، جڑ۔

मौलिक अधिकार-(वि०) बुनियादी हुकूक़ بنیادی حقوق۔

मौलिक सिद्धांत-(वि०) बुनियादी उसूल بنیادی اصول۔

मौलिकता-(स्त्री०) जिद्दत, नयापन, ताज़गी, नया होना جدت، نیاپن، تازگی، نیا ہونا۔

मौसम-(पु०) (मौसिम) वक्त, समा, समाँ, दिन, ज़मानः وقت، سما، سماں، دن، زمانہ۔

मौसम विज्ञान-(पु०) वह इल्म जिसका ताल्लुक़ मौसमों की मालूमात से हो, इल्मे—मौसमयात وہ علم جس کا تعلق موسم کی معلومات سے ہو، علم موسمیات۔

मौसा-(पु०) ख़ालू, वालिदः के बहन का शौहर خالو، والدہ کے بہن کا شوہر۔

मौसी-(स्त्री०) ख़ालः, वालिदः की बहन خالہ، والدہ کی بہن۔

मौसेरा-(पु०) खालःज़ाद خالہ زاد۔

म्याऊं-(स्त्री०) बिल्ली की बोली, मियाऊँ بلی کی بولی، میاؤں۔

म्लान-(पु०) कसीफ़, पज़मुर्दः, अफ़सुर्दः کثیف، پژمردہ، افسردہ

म्लेच्छ-(पु०) नजिस, नापाक क़ौम, अछूत, गैर आर्या, पापी, नीच نجس، ناپاک قوم، اچھوت، غیر آریہ، پاپی، نیچ۔

य

यंत्र-(पु०) औज़ार, आलः, पुर्जः, मशीन اوزار، آلہ، پرزہ، مشین۔

यंत्रणा-(स्त्री०) ईज़ा, तकलीफ़, दुख, रंज, गम ایذا، تکلیف، دکھ، رنج، غم، افسوس۔

यंत्रकार-(पु०) मशीनियर, 'इन्जीनियर' مشینیر، 'انجینیر'۔

यंत्र शास्त्र (यंत्र विद्या)-(पु०) मशीनी इल्म, 'इन्जीनियरिंग' مشینی علم، 'انجینیرنگ'۔

यंत्रालय-(पु०) छापा ख़ाना چھاپہ خانہ،

यकीन-(पु०) यक़ीन, ऐतबार, ऐतमाद, भरोसा, बिला शक, जरूर یقین، اعتبار، اعتماد، بھروسہ، بلاشک، ضرور۔

यकृत-(पु०) जिगर, पेट में दाहिनी तरफ़ की हज़्म करने की थैली جگر، پیٹ میں داہنی طرف کی ہضم کرنے کی تھیلی۔

यक्ष्मा (यक्षमा)-(पु०) तपेदिक़, दिक़ का मर्ज़, टी०बी०, पुराना बुख़ार تپ دق، دق کا مرض، ٹی بی، پرانا بخار۔

यजमान-(पु०) जजमान, मख़्दूम, आक़ा, ब्राह्मणों या नाइयों के आसामी, जिस का वह पुरखों से काम करते आ रहे हों ججمان، مخدوم، آقا، برہمنوں نائیوں کے آسامی، جس کا وہ پرکھوں سے کام کرتے آ رہے ہیں۔

यज्ञ-(पु०) यग, कुर्बानी, हवन, पूजा یگ، قربانی، ہون، پوجا،

यज्ञोपवीत-(पु०) जुन्नार, जुन्नारबंदी वह तागा जो हिन्दू गले और बग़ल के बीच डाले रहते है زنار، زناربندی، وہ تاگا جو ہندو گلے اور بغل کے بیچ ڈالے رہتے ہیں۔

यतः-(पु०) चूँकिः چونکہ۔

यति (यती)-(पु०) तारिकुद्दुनया, नफ़्स पर क़ाबू हासिल करने वाला, मुत्तक़ी تارک الدنیا، نفس پر قابو حاصل کرنے والا، متقی، پرہیزگار، تقویٰ والا۔

यतीम-(वि०) जिसका बाप मर गया हो, बगैर माँ बाप का جس کا باپ مرگیا ہو، بغیر ماں باپ کا۔

यत्न-(पु०) जतन, कोशिश, तदबीर, तरकीब جتن، کوشش، تدبیر، ترکیب۔

यत्रतत्र-(पु०) इधर उधर ادھر ادھر۔

यथा-(अ०) जैसे कि, मसलन, जिस तरह جیسے کہ، مثلاً، جس طرح۔

यथाक्रम-(पु०) हस्बे—तरतीब, सिलसिलेवार حسب ترتیب، سلسلے وار۔

यथापूर्व-(पु०) हस्बे—साबिक़ حسب سابق۔

यथामति-(पु०) हस्बे—राय حسب رائے۔

यथारुचि-(पु०) हस्बे पसंद حسب پسند۔

यथार्थता-(पु०) हक़ीक़त दर हक़ीक़त حقیقت در حقیقت۔

यथावत-(पु०) वाक़ई, हक़ीकी واقعی، حقیقی۔

यथा शक्ति-(पु०) हस्बे—ताक़त حسب طاقت۔

यथाविधि-(पु०) हस्बे—तदबीर حسب تدبیر۔

यथासाध्य-(पु०) हत्तल—वस्अ حتی الوسع۔

यथासंभव-(पु०) हत्तल—इमकान حتی الامکان۔

यथास्थिति-(पु०) हस्बे हैसियत حسب حیثیت۔

यथेष्ट-(पु०) हस्बे ख़्वाहिश حسب خواہش۔

यथोचित-(पु०) मौज़ूँ, मुनासिब موزوں، مناسب۔

यदा-(पु०) जब, जहाँ جب، جہاں۔

यथायोग्य-(अ०) हस्बे—हाल, दुरुस्त, मुनासिब, हस्बे लियाक़त حسب حال، درست، مناسب، حسب لیاقت۔

यथार्थ-(वि०) अस्ल, हक़ीकी, हस्बे—हक़ीकत اصل، حقیقی، حسب حقیقت۔

यदि-(अ०) अगर, गर اگر، گر۔

यद्यपि-(अ०) अगरचे, गो اگرچہ، گو۔

यम-(पु०) इज़राईल, मलकुल—मौत, मौत का फ़रिश्ता عزرائیل، ملک الموت، موت، موت کا فرشتہ۔

यदाकदा-(पु०) शाज़ो—नादिर, जब तब شاذونادر، جب جب۔

यमज-(पु०) जुड़वाँ बच्चे جڑواں بچے۔

यमदंड-(पु०) सज़ा–ए–मौत — سزائے موت۔
यमदूत-(पु०) फ़रिश्तए–अजल, मलकुलमौत — فرشتۂ اجل، ملک الموت۔
यमराज-(पु०) मलकुलमौत, मौत का फ़रिशतः, जान निकालने वाला — ملک الموت، موت کا فرشتہ، جان کا نکالنے والا۔
यवन-(पु०) मुसलमान, यूनानी, खानी, तेजी, मलेच्छ — مسلمان، یونانی، کھانی، تیزی، ملیچھ
यवनिका-(स्त्री०) पर्दः, ड्रामा का पर्दः — پردہ، ڈرامہ کا پردہ۔
यश-(पु०)ताअरीफ, शोहरत, नेक नामी — تعریف، شہرت، نیک نامی۔
यशस्वी-(वि०) शोहरतयाफ्तः, नामवर — شہرت یافتہ، نامور۔
यह-(स०) क़रीब का इशारः, सामने का, हाज़िर, करीब, ऐसी, इस तरह की — قریب کا اشارہ، سامنے کا، حاضر، قریب، ایسی، اس طرح کا۔
यहां-(अ०) इस जगह, इधर, इस मक़ाम पर, करीब का इशारः — اس جگہ، ادھر، اس مقام پر، قریب کا اشارہ۔
यांत्रिक-(वि०) मशीनी, मेकांकी — مشینی، میکانکی۔
या-(अ०) अजी, अरे, ख़्वाह, चाहो तो — اجی، ارے، خواہ، چاہو تو
याचक-(पु०) सायल, दरख़्वास्त दहिंदः, गदागर, फ़कीर — سائل، درخواست دہندہ، گداگر، فقیر۔
याचना-(स्त्री०) दरख़्वास्त, मांगना, इल्तेजा करना, आंजज़ी करना — درخواست، مانگنا، التجا کرنا، عاجزی کرنا۔
याचिका-(स्त्री०) दरख़्वास्त (दरख़ास्त) — درخواست (درخاست)
यातना-(स्त्री०) अज़ाब, अक़ूबत, सजा, तकलीफ़ — عذاب، عقوبت، سزا، تکلیف۔
यातायात-(पु०) आमदो–रफ़्त, आना–जाना, रिसलो–रिसायल — آمدورفت، آنا جانا، رسل و رسائل۔
यातायात विभाग-(पु०) मुहकमः–ए–रिसलो रिसाएल — محکمۂ رسل و رسائل۔
यातायात मंत्री-(पु०) वज़ीरे–रिसलो–रिसाएल — وزیر رسل و رسائل۔
यातायात नियंत्रक-(पु०) मुहासिबे आमदो–रफ़्त, निगराँ रिसलो रिसायल — محاسب آمدورفت، نگران رسل و رسائل۔
यात्रा-(स्त्री०) सफ़र — سفر
यात्राभत्ता-(पु०) सफ़ारी भत्ता, टी० ए०, सफ़र का ख़र्च — سفاری بھتہ، ٹی۔اے۔ سفر کا خرچ۔
यात्री-(पु०) मुसाफ़िर, सफ़र करने वाला — مسافر، سفر کرنے والا۔
यात्रीगृह-(पु०) मुसाफिर खानः — مسافرخانہ، مسافروں کے رہنے کی جگہ۔
यापक-(पु०) याबिन्दः, ऐडरसी — یابندہ، ایڈرسی۔
यापन-(पु०) गुज़ारा करना — گزارہ کرنا۔
याद-(स्त्री०) ज़हन, ख़्याल, .हाफिज़ः, तसबीह, खुदा की याद — ذہن، خیال، حافظ، تسبیح، خدا کی یاد۔
यादगार-(स्त्री०) निशानी, अलामत, पुरानी इमारत — نشانی، علامت، پرانی عمارت۔
यान-(पु०) गाड़ी, सवारी, घोड़ा गाड़ी — گاڑی، سواری، گھوڑا گاڑی
यानभत्ता-(पु०) सवारी खर्चः — سواری خرچہ۔
यानी (याने)-(अ०) मतलब यह है, क्योंकि, इसलिये — مطلب یہ ہے، کیوں، اس لئے۔
यार-(पु०) दोस्त, मददगार, प्यारा, साथी, रफ़ीक़ — دوست، مددگار، پیارا، ساتھی، رفیق، ہمدرد۔
यारी-(स्त्री०) दोस्ती, मदद, रफ़ाक़त — دوستی، مدد، رفاقت۔
यावनी-(पु०) रात, हम मज़हब बनाना — رات، ہم مذہب بنانا۔
यामिनी-(पु०) रात — رات۔ شب۔
युक्ति-(स्त्री०) दलील, तद्बीर, तरीकः, चालाकी — دلیل، تدبیر، طریقہ، چالاکی۔
युक्त-(पु०) शामिल, जुड़ा हुवा, मुक़र्ररः, मुनासिब — شامل، جڑا ہوا، مقررہ، مناسب۔
युक्ति युक्त (युक्ति सम्मत)-(पु०) तदबीर, मुदल्लल, मुनासिब — تدبیر، مدلل، مناسب، دلیل شدہ۔
युग-(पु०) अहद, ज़मानः, दौर, जोड़ा — عہد، زمانہ، دور، جوڑا۔
युग धर्म-(पु०) असरी मज़हब — اثری مذہب۔
युग पुरुष-(पु०) ज़माने का सबसे बड़ा आदमी — زمانے کا سب سے بڑا آدمی۔
युगपत्-(वि०) हमःवक्ती, फ़िलवक्ती — ہمہ وقتی، فی الوقتی۔
युगल-(पु०) दुगानः, जोड़ा — دوگانہ، جوڑا۔
युगान्तर-(पु०) तबदीली–ए–ज़मानः, इन्कलाब — تبدیلیٔ زمانہ، انقلاب۔
युग्म-(पु०) जोड़ा, एक सी दो चीजें, जुफ़्त, साथी, रफ़ीक, दोस्त, दोनों जूते — جوڑا، ایک سی دو چیزیں، جفت، ساتھی، رفیق، دوست، دونوں جوتے۔
युद्ध-(पु०) जंग, लड़ाई, मअरकः, दुशमनी — جنگ، لڑائی، معرکہ، دشمنی۔
युद्धक-(पु०) जंगी — جنگی۔
युद्धपोत-(पु०) जंगी जहाज़ — جنگی جہاز۔
युद्ध मंत्री-(पु०) वज़ीरे–जंग — وزیر جنگ۔
युद्ध-विराम-(पु०) जंगबंदी, लड़ाई बन्द होना — جنگ بندی، لڑائی بند ہونا۔
युवक-(पु०) जवान, मर्द — جوان، مرد۔
युवराज-(पु०) वलीअहद, शहज़ादः — ولی عہد، شہزادہ۔
युवती-(पु०) जवान औरत, दोशीजः — جوان عورت، دوشیزہ۔
युयुत्सा-(पु०) ख़्वाहिशे–जंग — خواہش جنگ۔
युयुत्सु-(पु०) जंग का तमन्नाई — جنگ کا تمنائی۔
युवा-(पु०) जवान — جوان۔

यों (यूं)-(अ०) इस तरह, ऐसा, इस तर्ज से, इस ढंग से — اس طرح، ایسا، اس طرز سے، اس ڈھنگ سے -

यों-ही (यूं ही)-(अ०) यूं ही, इसी तरह, इस तरीके से, इसी ढगं से, बिला सोचे समझे, बे फाएदः — یوں ہی، اسی طرح، اس طریقے سے، اسی ڈھنگ سے، بلا سوچ سمجھے، بے فائدہ -

योग-(पु०) जोड़, टोटल, मीज़ान, कुलतअदाद — جوڑ، ٹوٹل، میزان، کل تعداد -

योगकाल-(पु०) 'ज्वाइनिंग टाइम' — جوائننگ ٹائم -

योग फल-(पु०) जोड़, मीज़ान — جوڑ، میزان -

योगदान-(पु०) तआवुन, इश्तिराक, मदद करना — تعاون، اشتراک، مدد کرنا -

योगासन-(पु०) योग आसन, कसरत करने का तरीक़ः, वरज़िश करने का तरीका — یوگ آسن، کسرت کرنے کا طریقہ، ورزش کرنے کا طریقہ -

योगी-(पु०) आबिद, जोगी, हिन्दू फ़कीर — عابد، جوگی، ہندو فقیر -

योग्य-(वि०) अहल, लाएक, काबिल — اہل، لائق، قابل -

योग्यता-(वि०) लियाकत, सलाहियत — لیاقت، صلاحیت -

योजक-(पु०) जामेअ, वासिल, मुजव्वज़ — جامع، واصل، مجوز -

योजन-(पु०) मिलाना, जमा करना — ملانا، جمع کرنا -

योजना-(स्त्री०) मनसूबः, साख्त — منصوبہ، ساخت -

योजनीय-(पु०) मिलाने के लायक़ — ملانے کے لائق -

योजित-(पु०) मुजव्वजः — مجوزہ

योद्धा-(पु०) बत्ल, जंगजू, सिपाही — بطل، جنگجو، سپاہی -

योनि-(स्त्री०) फ़ुर्ज, शक्ल, शर्मगाह, अन्दामे निहानी — فرج، شکل، شرمگاہ، اندام نہانی -

यौन-(वि०) मुबाशरती, जिमाई — مباشرتی، جماعی -

यौवन-(पु०) शवाब, जवानी, जोबन — شباب، جوانی، جوبن -

यौक्तिक-(पु०) मुदल्लल — مدلل، دلیل شدہ -

यौतुक-(पु०) जहेज़ — جہیز

यौद्धिक-(पु०) जंगी — جنگی

र

रंक-(वि०) मुफ़्लिस, कल्लाश, ग़रीब, कंजूस — مفلس، قلاش، غریب، کنجوس

रंग-(पु०) रंग, जैसे नीला, पीला, सुर्ख, काला, सफेद — رنگ، جیسے نیلا، پیلا، سرخ، کالا، سفید -

रंग-ढंग-(पु०) तौर—तरीकः, तर्ज़, रविश — طور طریقہ، طرز، روش -

रंगत-(स्त्री०) रूप, अन्दाज़, बहार, खूबसूरती, नज़ीर, रस्म, तरीक़ा — روپ، انداز، بہار، خوبصورتی، نظیر، رسم، طریقہ -

रंगना-(क्रि०) रंग करना, रंग चढ़ाना, अपना सा बनाना, हमरंग करना — رنگ کرنا، رنگ چڑھانا، اپنا سا بنانا، ہم رنگ کرنا -

रंग-बिरंगा-(वि०) रंगारंग, रंग बिरंगा, मुख़्तलिफ़ रंग, मुख़्तलिफ अक़साम — رنگارنگ، رنگ برنگا، مختلف رنگ، مختلف اقسام -

रंग स्थल (रंग भूमि)-(स्त्री०) 'थेयेटर,' निगारखानः, मक़ामे—तफ़रीह — تھیئٹر، نگار خانہ، مقام تفریح -

रंगमंच-(पु०) स्टेज, ड्रामा खेलने की उंची जगह — اسٹیج، ڈرامہ کھیلنے کی اونچی جگہ -

रंगरूट-(पु०) नया सिपाही, नया भरती किया हुआ, नौ आमोज़ — نیا سپاہی، نیا بھرتی کیا ہوا، نو آموز -

रंगरेज-(पु०) कपड़ा रंगने वाला — کپڑا رنگنے والا، صباغ -

रंगरेली-(स्त्री०) हंसी मज़ाक, ऐश व निशात, खेल तमाशः — ہنسی مذاق، عیش ونشاط، کھیل تماشہ -

रंगशाला (रंग महल)-(स्त्री०) तमाशः गाह, इशरतकदः, ऐशमहल, 'थेयेटर' — تماشہ گاہ، عشرت کدہ، عیش محل، تھیئٹر -

रंगाई-(स्त्री०) रंगने की मज़दूरी, रगंने का काम — رنگنے کی مزدوری، رنگنے کا کام -

रंगीन-(वि०) रंग किया हुआ, रंगदार — رنگ کیا ہوا، رنگ دار

रंगीला-(वि०) रंगीन मिज़ाज, बांका, खुश पोशाक, जिन्दः दिल — رنگین مزاج، بانکا، خوش پوشاک، زندہ دل -

रंच-(वि०) थोड़ा, कम, क़लील — تھوڑا، کم، قلیل -

रंज-(पु०) रंज, गम, गुस्सः, दुख, दर्द, बीमारी — رنج، غم، غصہ، دکھ، درد، بیماری -

रंजक-(पु०) रंगरेज़ — رنگریز -

रंजिश-(स्त्री०) गम, अनबन, ना खुशी — غم، ان بن، ناخوشی -

रंजित-(पु०) रंगीन — رنگین -

रंदा-(पु०) लकड़ी छीलने और साफ करने का औज़ार — لکڑی چھیلنے اور صاف کرنے کا اوزار -

रंध्र-(पु०) सुराख़, छेद — سوراخ، چھید،

रंभाना-(क्रि०) गाय का चिल्लाना, गाय का सुबह के वक़्त बोलना — گائے کا چلانا، گائے کا صبح کے وقت بولنا -

रईस-(पु०) सरदार, फरमांरवा, दौलत-मंद — سردار، فرماں روا، دولت مند -

रक़बा-(पु०) रक्व., घेरी हुयी जमीन, अहाता जिसकी लम्बाई चौड़ाई बराबर हो — رقبہ، گھیری ہوئی زمین، احاطہ جس کی لمبائی چوڑائی برابر ہو -

रक़म-(स्त्री०) रक्म, दौलत, रूपया पैसा, मीज़ान — رقم، دولت، روپیہ پیسہ، میزان -

रकाब-(स्त्री०) वह आहिनी हल्कः जो घोडे के ज़ीन में दोनों तरफ लटकता रहता है — وہ آہنی حلقہ جو گھوڑے کے زین میں دونوں طرف لٹکتا رہتا ہے -

रक्त-(पु०) खून, लहू — خون، لہو

रक्तचाप-(पु०) 'बलडप्रेशर', फ़िशारे—खून, खून का दबाव — بلڈ پریشر، فشار خون، خون کا دباؤ -

रक्तपात-(पु०) खूँरेज़ी, खून– खराबः — خونریزی، خون خرابہ۔
रक्तरंजित-(पु०) खून आलूद — خون آلود۔
रक्तदृष्टि-(पु०) खूँबारी, खून बरसना — خوں باری، خون برسانا۔
रक्तस्त्राव-(पु०) जिस्म से खूँन बहना — جسم سے خون بہنا۔
रक्ताक्त-(पु०) खून का निशान — خون کا نشان۔
रक्ताभ-(पु०) सुर्खी आमेज — سرخی آمیز۔
रक्तदान-(पु०) खून देना, लहू खैरात करना — خون دینا، لہو خیرات کرنا۔
रक्तिम-(वि०) लहूगूँ, सुर्ख–फाम — لہوگوں، سرخ فام۔
रक्षक-(पु०) महाफिज, हाफिज़, चौकीदार — محافظ، حافظ، چوکیدار۔
रक्षण-(पु०) तहफ़्फ़ुज़, हिफ़ाज़त, बचाव — تحفظ، حفاظت، بچاؤ۔
रक्षण नत्थी-(पु०) गार्ड फ़ाइल — گارڈ فائل۔
रक्षा-(स्त्री०) हिफ़ाज़त, दिफ़ाअ़ — حفاظت، دفاع۔
रक्षाबन्धन-(पु०) सलौनो, राखी बांधने की रस्म — سلونو، راکھی باندھنے کی رسم۔
रक्षा कवच-(पु०) तावीज़े–हिफ़्ज़ — تعویذ حفظ۔
रक्षागृह-(पु०) महफूज मकाम, जच्चः ख़ानः — محفوظ مقام، زچہ خانہ۔
रक्षाधिकार-पत्र-(पु०) अमानत नामः — امانت نامہ۔
रक्षामंत्री-(पु०) वज़ीरे–दफ़ाअ़ — وزیر دفاع۔
रक्षित-(पु०) महफूज़ — محفوظ۔
रक्षित राज्य-(पु०) मातहत रियासत — ماتحت ریاست۔
रक्षी-(पु०) पुलिस — پولیس۔
रखना-(क्रि०) बचाना, ख़बरदारी करना, लगाना, रखना — بچانا، خبرداری کرنا، لگانا، رکھنا۔
रख-रखाव-(पु०) ख़ातिरदारी, देखभाल — خاطرداری، دیکھ بھال۔
रखवाला-(पु०) महाफिज़, निगहबान, चौकीदार, निगराँ — محافظ، نگہبان، چوکیدار، نگراں۔
रखवाली-(स्त्री०) रख़वाली, हिफ़ाज़त, निगहवानी — رکھوالی، حفاظت، نگہبانی۔
रखाना-(क्रि०) नौकर कराना, धराना, जमा कराना — نوکر کرانا، دھرانا، جمع کرانا۔
रखैल-(स्त्री०) दाश्तः, रखा हुआ, रखी हुयी चीज़, खानगी, मदखूलः, बे निकाही औरत — داشتہ، رکھا ہوا، رکھی ہوئی چیز، خانگی، مدخولہ، بے نکاحی عورت۔
रग-(स्त्री०) नस, जिस्म की वह नलियाँ जिसमें खून रहता है, आँख का डोरा — نس، جسم کی وہ نلیاں جس میں خون رہتا ہے، آنکھ کا ڈورا۔
रगड़-(स्त्री०) ख़राश, निशान जो दो चीजों के टकराने या आपस में रगड़ने से लग जाता है — خراش، نشان جو دو چیزوں کے ٹکرانے یا آپس میں رگڑنے سے لگ جاتا ہے۔
रचना-(स्त्री०) तख़्लीक़, तअमीर, तसनीफ, तैयार करना, बनाना — تخلیق، تعمیر، تصنیف، تیار کرنا، بنانا۔
रचनात्मक-(वि०) तख़लीकी, ख़ल्लाक़ानः, तामीरी — تخلیقی، خلاقانہ، تعمیری۔
रचयिता-(पु०) ख़ालिक, मुसन्निफ, बनाने वाला, पैदा करने वाला — خالق، مصنف، بنانے والا، پیدا کرنے والا۔
रचाना-(क्रि०) खुशी मनाना, शुरू करना, बसाना, मेहदी से हाथ रंगना — خوشی منانا، شروع کرنا، بسانا، مہندی سے ہاتھ رنگنا۔
रचित-(वि०) तखलीक़कर्दः, साख़्तः, तामीरकर्दः — تخلیق کردہ، خود ساختہ، تعمیر کردہ۔
रज-(स्त्री०) खाक, धूल, खून, हैज़े अय्याम, रेत, बालू, रेग, फूलों का जीरः — خاک، دھول، خون، حیض ایام، ریت، بالو، ریگ، پھولوں کا زیرہ۔
रजत-(पु०) चांदी, सीम, सुर्ख, सफ़ेद — چاندی، سیم، سرخ، سفید۔
रजत उत्सव-(स्त्री०) जश्ने–सीमीं — جشن سیمیں۔
रजत रात्रि-(स्त्री०) नुक़रई रात — نقرئی رات۔
रजत जयंती-(स्त्री०) जश्ने–सीमीं, पच्चीस सालः जश्न — جشن سیمیں، ۲۵ پچیس سالہ جشن۔
रजनी-(स्त्री०) रात, शब — رات، شب۔
रजस-(पु०) हैज़ — حیض۔
रजनीगंधा-(स्त्री०) शब्बू, सफेद फूल जिसकी खुशबू रात को फैलती है — شببو، ایک سفید پھول جسکی خوشبو رات کو پھیلتی ہے۔
रजवाड़ा-(पु०) राजा का मुल्क, राजा की अमलदारी — راجہ کا ملک، راجہ کی عملداری۔
रजस्वला-(स्त्री०) हैज़ा, गँदला और मटमैला — ہیضہ، گندلا اور مٹ میلا۔
रजाई-(स्त्री०) छोटी लिहाफ़, दुलाई — چھوٹی لحاف، دُلائی۔
रज़ामद-(वि०) राजी, खुश मन्जूर करने वाला — راضی، خوش، منظور کرنے والا۔
रजिस्टर-(पु०) याददाश्त की किताब, हाजरी की किताब, दफतर की किताब — یادداشت کی کتاب، حاضری کی کتاب، دفتر کی کتاب۔
रजोगुण-(पु०) ज़ल्लाम — ظلام، شروع رات کی تاریکی۔
रट-(स्त्री०) रट, तकरार, बहस — رٹ، تکرار، بحث۔
रटना-(क्रि०) याद करना, बार बार कहना — یاد کرنا، بار بار کہنا۔
रण-(-(पु०) जंग, मअ़रकः — جنگ، معرکہ۔
रणक्षेत्र-(पु०) मैदाने–जंग — میدان جنگ۔
रणदूत-(पु०) जंगी सफ़ीर — جنگی سفیر۔
रणपोत-(पु०) जंगी बहरी जहाज़ — جنگی بحری جہاز۔
रणभूमि-रणांगण-(पु०) मैदाने–जंग — میدان جنگ۔
रण स्तम्भ-(पु०) यादगार फ़तेह — یادگار فتح۔

रत-(वि०) रात, शब رات، شب۔

रतजगा-(पु०) शब्बेदारी, खुशी या इबादत में रात भर जागना شب بیداری، خوشی یا عبادت میں رات بھر جاگنا۔

रतनारा (रतनार)-(वि०) सुर्ख़, रौशन سُرخ، روشن۔

रतालू-(पु०) अरवी की तरह एक किस्म की जड़, पिंडालू, बराही कंद اُروی کی طرح ایک قسم کی جڑ، پنڈالو، براہی قند۔

रति-(स्त्री०) मुबाशरत, जिमाअ़, हम बिस्तरी مباشرت، جماع، ہمبستری۔

रतिज रोग-(पु०) जिन्सी मर्ज़ جنسی روگ۔

रतौंधी-(स्त्री०) रतौंध, शबकूरी, आंख की एक बीमारी जिस की वजह से रात को दिखाई न देना رتوندھ، شب کوری، آنکھ کی ایک بیماری جس کی وجہ سے رات کو دکھائی نہ دینا۔

रत्ती-(स्त्री०) ज़रा सा, कद्रे कलील ذرا سا، قدرے قلیل۔

रत्न-(पु०) हीरा, जौहर, कीमती पत्थर, आंख की पुतली, मनी, धात, नुत्फ़ः, निचोड़ ہیرا، جوہر، قیمتی پتھر، آنکھ کی پُتلی، منی، دھات، نطفہ، نچوڑ۔

रत्नाकर-(पु०) समंदर, रत्नों की खान, बह्र سمندر، رتنوں کی کان، بحر۔

रथ-(पु०) एक किस्म की देशी गाड़ी ایک قسم کی دیسی گاڑی۔

रथ्या यान-(पु०) ट्राम, घोड़ा गाड़ी ٹرام، گھوڑا گاڑی۔

रद्द-(वि०) वापस करना, इन्कार, तरदीद, दलील, तोड़ना واپس کرنا، انکار، تردید، دلیل، توڑنا۔

रद्दा-(पु०) एक चुनाई के बाद दूसरी चुनाई के लिए ईंट रखना ایک چنائی کے بعد دوسری چنائی کے لئے اینٹ رکھنا۔

रद्दी-(स्त्री०) पुराने और बेकार कागज़, खराब, निकम्मा, नाकारा پُرانے اور بیکار کاغذ، خراب، نکمّا، ناکارہ۔

रनवास (रनिवास)-(पु०) हरमसरा, रानियों का महल حرم سرا، رانیوں کا محل۔

रपट-(स्त्री०) खबर इत्तेलाअ, रिपोर्ट, फिसलन, फिसलाहट خبر، اطلاع، رپورٹ، پھسلن، پھسلاہٹ۔

रपटना-(क्रि०) फिसलना, सरकना, जल्दी–जल्दी चलना پھسلنا، سرکنا، جلدی جلدی چلنا۔

रफ़ा-दफ़ा-(वि०) दूर करना, हटाना, दबाना, माफ करना, बाज़ रहना دُور کرنا، ہٹانا، دبانا، معاف کرنا، باز رہنا۔

रफू-(पु०) जले या फटे कपड़े के छोटे सूराख में तागे भरकर बराबर करना, जाली लगाना جلے یا پھٹے کپڑے کے چھوٹے سوراخ میں تاگا بھر کر برابر کرنا، جالی لگانا۔

रफूगर-(पु०) रफू करने वाला कारीगर رفو کرنے والا کاریگر۔

रफ्तार-(स्त्री०) चाल, चलन, रविश چال چلن، روِش۔

रबड़-(पु०) एक दरख़्त के रस को पकाकर बनाया जाने वाला एक लचीला मादः, रबड़ की बनी चीज़ ایک درخت کے رس کو پکا کر بنایا جانیوالا ایک لچیلا مادہ، ربڑ کی بنی ہوئی چیز۔

रबड़ी-(स्त्री०) गाढ़ा किया हुआ दूध گاڑھا کیا ہوا دودھ۔

रबी-(स्त्री०) रबीअ़, मौसम–ए–बहार, वह फसल जो 'अक्टूबर' में बोयी जाय और 'मार्च' में काटी जाये ربیع، موسم بہار، وہ فصل جو 'اکتوبر' میں بوئی جائے اور 'مارچ' میں کاٹی جائے۔

रम-(पु०) महबूब, प्यारा, मसर्रत बख़्श محبوب، پیارا، مسرت بخش۔

रमणी-(स्त्री०) हसीनः, जमीलः, खूबसूरत حسینہ، جمیلہ، خوبصورت۔

रमणीक, रमणीय, रमण-(वि०) हसीन, जमील, दिलकश حسین، جمیل، دلکش

रमना-(क्रि०) फिरना, घूमना, समाना, रह पड़ना, चरागाह پھرنا، گھومنا، سمانا، رہ پڑنا، چراگاہ۔

रमा-(स्त्री०) लछमी, बीवी لچھمی، بیوی۔

रम्य-(वि०) हसीन, दिलकश, खूबसूरत حسین، دلکش، خوشنجری۔

रव-(पु०) गौगा, शोर, आवाज़ غوغا، شور، آواز۔

रवन्ना-(पु०) रवन्ना, घरेलू नौकर, चालान, परवाना, इजाज़त नामः رَوَنّا، گھریلو نوکر، چالان، پروانہ، اجازت نامہ۔

रवा-(पु०) जर्रः, दानः, सूजी, चाँदी या सोने के दाने ذرہ، دانہ، سوجی، چاندی یا سونے کے دانے۔

रवादार-(वि०) दानःदार, जाएज़ रखने वाला, मुबाह रखने वाला دانہ دار، جائز رکھنے والا، مباح رکھنے والا۔

रवानगी-(स्त्री०) रवाना होना, इरसाल, चालान رَوانہ ہونا، ارسال، چالان۔

रवि-(पु०) सूरज, आफ़ताब سورج، آفتاب۔

रविवार-(पु०) इत्वार, यकशंबः اتوار، یکشنبہ۔

रवैया-(पु०) रवैयः, चाल चलन, बरताव, ढंग رَویّہ، چال چلن، برتاؤ، ڈھنگ۔

रश्मि-(स्त्री०) किरन, शुआअ़ کِرن، شعاع۔

रस-(पु०) शरबत, रस, शोरबा, जज़्बः, मज़ा, कुश्तः, अर्क़, अदबी सिन्फ, लुत्फ, कैफ़ شربت، رس، شوربا، جذبہ، مزہ، کشتہ، عرق، ادبی صنف، لُطف، کیف۔

रसगुल्ला-(पु०) छेने से बनाई जाने वाली एक मिठाई چھینے سے بنائی جانے والی ایک قسم کی مٹھائی۔

रसज्ञ-(वि०) रम्ज़दां, जमालपरस्त, कद्रदां, शेअरी मुहासिन का माहिर رمزداں، جمال پرست، قدرداں، شعری محاسن کا ماہر۔

रसद-(स्त्री०) हिस्सा, नसीब, अनाज़, जिन्स, ज़ादेराह حصہ، نصیب، اناج، جنس، زادِ راہ۔

रसदार-(वि०) शीरीं मज़ेदार, रस से भरी شیریں، مزیدار، رس سے بھری، میٹھا پن۔

रसना-(स्त्री०) ज़बान, खुश होना زبان، خوش ہونا۔

रसभरी-(स्त्री०) शीरीं, मज़ेदार, रसदार شیریں، مزیدار، رس دار۔

रसराज-(पु०) पारः, रसौत, हुस्न, जमालियात پارہ، رسوت، حُسن، جمالیات۔

रसा-(स्त्री०) शोरबा, अर्क़ شوربا، عرق۔

रसातल-(पु०) तहतस्सरा تحت الثریٰ۔

रसायन अधिकारी-(पु०) अफसरे–कीमिया افسر کیمیا۔

रसायनिक-(पु०) कीमियावी کیمیاوی۔

रसायन परीक्षक-(पु०) सर्राफ़े–कीमिया صرّاف کیمیا۔

रसायन-(पु०) कीमिया, कीमियावी माद्दः کیمیا، کیمیاوی مادّہ۔

रसायन विज्ञान (रसायन शास्त्र)-(पु०) इल्मे–कीमिया, केमिस्ट्री علم کیمیا، کیمسٹری۔

रसाल-(पु०) रसाल (आम,)रसदार, जाइक़ःदार رسال (آم)، رس دار، ذائقہ دار۔

रसिक-(वि०) आशिक, शौकीन, रंगीन मिज़ाज, ऐश परस्त عاشق، شوقین، رنگین مزاج، عیش پرست۔

रसिकता-(वि) रंगीन मिज़ाजी رنگین مزاجی۔

रसिया-(वि०) रस लेने वाला, रंगीला, शौकीन, मज़ः लूटने वाला رس لینے والا، رنگیلا، شوقین، مزہ لوٹنے والا۔

रसीद-(स्त्री०) पहुंच, रसाई, पहुंचने का इक़रार, किसी चीज़ के वसूल होने की दस्तख़ती काग़ज़ پہنچ، رسائی، پہنچنے کا اقرار، کسی چیز کے وصول ہونے کی دستخطی کاغذ۔

रसीदी टिकट-(स्त्री०) किसी चीज के वसूल होने की दस्तख़ती काग़ज़ पर सरकारी टिकट کسی چیز کے وصول ہونے کی دستخطی کاغذ پر سرکاری ٹکٹ۔

रसीला-(वि०) रसदार, रसभरा, अर्क़दार, शीरी, मज़ेदार رس دار، رس بھرا، عرق دار، شیریں، مزیدار۔

रसोइया-(पु०) बावरची, खाना पकानेवाला باورچی، کھانا پکانے والا۔

रसोई-(स्त्री०) तआम, बावरचीखानः,खाना طعام، باورچی خانہ، کھانا۔

रसौली-(स्त्री०) रसौली, दुम्बल, वह गिरह जो मवाद से हो जाती है رسولی، دُنبل، وہ گرہ جو مواد سے ہو جاتی ہے۔

रस्म-(स्त्री०) खाज, दसतूर, आदत, चाल चलन, तौर तरीकः کھاج، دستور، عادت، چال چلن، طور طریقہ۔

रस्सा (रस्सी)-(पु०) रस्सी लम्बी और मोटी डोरी رسی لمبی اور موٹی ڈوری۔

रहट-(पु०) चर्ख़, कुऐं से पानी निकालने का आलः چرخ، کنویں سے پانی نکالنے کا آلہ۔

रहन-(पु०) गिरवी रखना, कफ़ालत گروی رکھنا، کفالت۔

रहन-सहन-(पु०) बूदो–बाश, जिन्दगी बसर करने का तौर तरीका, तरीकः–ए–जिन्दगी بُود و باش، زندگی بسر کرنے کا طور طریقہ، طریقۂ زندگی

रहना-(क्रि०)बसना, बाकी बचना, खूब चलना, खड़ा रहना, बसर होना, हिसाब में आना بسنا، باقی بچنا، خوب چلنا، کھڑا رہنا، بسر ہونا، حساب میں آنا۔

रहम-(पु०) करम, मेहरबानी, तरस हमदर्दी, दर्दमंदी کرم، مہربانی، ترس، ہمدردی، دردمندی۔

रहस्य-(पु०) राज़, मुअम्मः असरार, छिपी हुई बात راز، معمّہ، اسرار، چھپی ہوئی بات۔

रहस्यमय-(क्रि०)पुरअसरार پُراسرار۔

रहस्यवाद-(पु०) सिर्रियत سرّیت۔

रहित-(वि०) बगैर, आरी, खाली بغیر، عاری، خالی۔

राकेश-(पु०) चाँद چاند، چندرما،

राख-(स्त्री०)खाकिस्तर, किसी जली हुयी चीज़ की ख़ाक خاکستر، کسی جلی ہوئی چیز کی خاک، راکھ،

राखी-(स्त्री०) मुहाफ़ज़त करने वाला डोरा حافظت کرنے والا ڈورا، (ہندو مذہب کا مشہور تیوہار)

राग-(पु०) राग, नग्मः, आरजू, ख्वाहिश, रोहजान, गुस्सः, हसद, तकलीफ راگ، نغمہ، آرزو، خواہش، رُجحان، غصّہ، حسد، تکلیف۔

राग-रंग-(पु०) खुशी मनाना, नाच–गाना, रक्सो–सरोद خوشی منانا، ناچ گانا، رقص و سرود۔

रागिनी-(स्त्री०) राग की एक शाख, बदकार औरत راگ کی ایک شاخ، بدکار عورت، عیاش عورت۔

रांगा-(पु०) रांग, एक नर्म सफेद धातु رانگ، ایک نرم سفید دھات۔

रागवित-(पु०) मोहब्बत करने वाला محبت کرنے والا۔

रांड-(स्त्री०) बेवः, वह औरत जिस का शौहर मर गया हो, मुहताज, दस्तनगर بیوہ، وہ عورت جس کا شوہر مر گیا ہو، محتاج، دست نگر، غریب، مجبور۔

रांधना-(क्रि०) खाना पकाना کھانا پکانا۔

रापी-(स्त्री०) पतली खुरपी जिससे मोची चमड़ा साफ़ करता है, राँपी پتلی کھرپی جس سے موچی چمڑا صاف کرتا، رانپی۔

राई-(स्त्री०) ख़र्दल, एक किस्म की सरसों, जरा सी मिक़दार خردل، ایک قسم کی کالی سرسوں، ذرا سی مقدار۔

राक्षस-(पु०) देव, कुर्नास, इफ्रीत, ख़बीस دیو، کُرناس، عفریت، خبیث

राज-(पु०) हुकूमत, राज, मेअमार, राज मिस्तरी حکومت، راج، معمار، راج مستری۔

राज़-(पु०) मुअम्मः; छिपी हुयी बात معمّہ، چھپی ہوئی بات۔

राजकाज-(पु०) उमूरे–सलतनत امورِ سلطنت۔

राजकर-(पु०) सरकारी महसूल, चुंगी سرکاری محصول، چنگی،

राजकर्ता-(पु०) हुक्मराँ حکمراں، حاکم وقت

राजकीय-(पु०) सरकारी, सियासी سرکاری، سیاسی۔

राजकीय अनुदान-(पु०) सरकारी سرکاری

अतियः عطیہ

राजकीय अभियोजक-(पु०) 'पब्लिक प्रोसिक्यूटर' پبلک پروسیکیوٹر

राजकीय आदेश-(पु०) सरकारी हुक्म سرکاری حکم۔

राजकीय कर्मचारी-(पु०) सरकारी मुलाज़िम سرکاری ملازم۔

राजकीय घोषणा-(पु०) सरकारी एलान سرکاری اعلان۔

राजकीय चिकित्सालय-(पु०) सरकारी हस्पताल سرکاری ہسپتال 'اسپتال'

राजकीय पत्र-(पु०) सरकारी फ़रमान سرکاری فرمان۔

राजकीय परीक्षक-(पु०) सरकारी मुमतहिन سرکاری ممتحن۔

राजकीय महाविद्यालय-(पु०) सरकारी मदरसा–ए–आलियाः,सरकारी कालेज سرکاری مدرسۂ عالیہ، سرکاری کالج۔

राजकीय सेवक-(पु०) सरकारी मुलाजिम سرکاری ملازم۔

राजग-(पु०) नुजूल نزول ، سرکاری۔

राजगभूमि-(पु०) सरकारी जमीन سرکاری زمین۔

राजग विभाग-(पु०) मुहकमः–ए–नुजूल محکمۂ نزول۔

राजतंत्र-(पु०) शहंशाहियत, तर्ज़े–हुकूमत شہنشاہیت، طرزِ حکومت

राजत्व-(पु०) हाकमियत, बादशाही حاکمیت، بادشاہی۔

राजदंड-(पु०) सरकारी सज़ा سرکاری سزا۔

राजद्वार-(पु०) राजा की ड्योढ़ी راجہ کی ڈیوڑھی۔

राजधर्म-(पु०) हाकिमानः फर्ज़ حاکمانہ فرض۔

राजनय-(पु०) हिकमते–अम्ली حکمتِ عملی۔

राजपथ-(पु०) शाहराह شاہ راہ۔

राजपद-(पु०)शाही मंसब شاہی منصب۔

राजपरिषद-(पु०) सूबाई अरकाने–मजलिस صوبائی ارکانِ مجلس۔

राजपुरूष-(पु०) स्टेट मैन اسٹیٹ مین۔

राजप्रमुख-(पु०) हुक्मराने–आला حکمرانِ اعلیٰ۔

राजप्रसाद-(पु०) शाही महल شاہی محل۔

राजबंदी-(पु०) सियासी कैदी سیاسی قیدی

राजभक्त-(पु०) हकूमत का वफ़ादार حکومت کا وفادار

राजमुक्त-(पु०) बरी अज़ मालगुज़ारी بری از مالگزاری۔

राजमुद्रा-(पु०) सरकारी मुहर سرکاری مہر۔

राजर्षि-(पु०) ख़ानदाने शाही में पैदा हुआ ऋषि خاندانِ شاہی میں پیدا ہوا رشی۔

राजलिपि-(स्त्री०) सरकारी रसमुलखत سرکاری رسم الخط۔

राजवंश-(पु०) नस्ले–शाही, शाही नस्ल نسلِ شاہی، شاہی نسل۔

राजसत्ता-(पु०) हाकिमानः एकतिदार حاکمانہ اقتدار۔

राजसिंहासन-(पु०) तख़्ते शाही تختِ شاہی۔

राजस्व अंक पत्रक-(पु०)'स्टाम्प फीस,रेवेन्यू स्टाम्प' اسٹامپ فیس، ریوینو اسٹامپ سرکاری اسٹامپ

राजस्व न्यायालय-(पु०) अदालते मालियः عدالتِ مالیہ

राजस्व परिशोध-(पु०) बन्दोबस्त بندوبست۔

राजस्व विभाग-(पु०) महकमः–ए–मवासलात محکمۂ مواصلات۔

राजचिह्न-(पु०) सरकारी निशान سرکاری نشان

राजतंत्र-(पु०) मुलूकियत ملوکیت۔

राजदूत-(पु०) सफ़ीर, एलची, हुकूमत का नुमाइंदः سفیر، ایلچی، حکومت کا نمائندہ۔

राजदूतावास-(पु०) सिफ़ारतखानः, वह इमारत जिसमें सफ़ीर और उसके काम करने वाले अपना दफ़तर बना रखें سفارت خانہ، وہ عمارت جس میں سفیر اور اس کے کام کرنے والے اپنا دفتر بنا رکھیں۔

राजद्रोह-(पु०) बग़ावत, ग़दर, सरकशी بغاوت، غدر، سرکشی۔

राजधानी-(स्त्री०) दारुलहुकूमत, दारुलसल्तनत دارالحکومت، دارالسلطنت، پایۂ تخت۔

राजनीति-(स्त्री०) सियासत سیاست۔

राजनीतिक-(वि०) सियासी سیاسی۔

राजनीतिज्ञ-(पु०) सियासतदां سیاستداں۔

राजनीतिशास्त्र-(पु०) सियासियात سیاسیات

राजपत्र-(पु०) जरीदः, गज़ेट جریدہ، گزٹ، سرکاری احکام۔

राजपत्रित-(वि०) दर्जे–जरीदः, गजेटेड درجِ جریدہ، گزیٹیڈ۔

राजपाट-(पु०) तख़्ते–शाही, हुकूमत تختِ شاہی، حکومت۔

राजपूत-(पु०) शाहज़ादः, बादशाह का बेटा شاہزادہ۔ بادشاہ کا بیٹا۔

राजभाषा-(स्त्री०) सरकारी ज़बान سرکاری زبان۔

राजमाता-(स्त्री०) मादरे–शहंशाह مادرِ شہنشاہ۔

राजमार्ग-(पु०) शाहराह, बड़ा रास्तः बादशाही गुज़र गाह شاہراہ

राजसत्ता-(स्त्री०) एक्तिदारे–हुकूमत اقتدارِ حکومت۔

राजसी-(वि०) शाहानः, बादशाहों की तरह, सुलतानी شاہانہ، بادشاہوں کی طرح، سلطانی۔

राजस्व-(पु०) मालियः, मालियानः, लगान, सरकारी टैक्स مالیہ، مالیانہ، لگان، سرکاری ٹیکس۔

राजा-(पु०) बादशाह, शाह بادشاہ، شاہ۔

राजाज्ञा-(पु०) सरकारी हुक्म سرکاری حکم۔

राजीव-(पु०) कँवल کنول۔

राजी-(वि०) राज़ी, शाद, खुश, रज़ामंद, साबिर शाकिर راضی، شاد، خوش، رضامند، صابر و شاکر۔

राजीनामा-(पु०) राजीनामः, सुलहनामः راضی نامہ، صلحنامہ۔

राज्य-(पु०) सलतनत, रियासत — سلطنت، ریاست۔

राज्य आदेश-(पु०) सरकारी हुक्म — سرکاری حکم۔

राज्य त्याग-(पु०) तर्के—हुकूमत — ترکِ حکومت۔

राज निधि-(पु०) सरकारी ख़ज़ाना — سرکاری خزانہ

राज्य नियम-(पु०) सरकारी क़ायदा — سرکاری قاعدہ۔

राज्य निष्ठाशपथ-(पु०) हलफ़े—वफ़ादारी — حلفِ وفاداری۔

राज्य परिषद-(पु०) रियासती इरकाने—मजलिस — ریاستی اَرکانِ مجلس

राज्य पुस्तकांकन-(पु०) 'रजिस्ट्रेशन', अन्दराजे—फेहरिस्त, दाखला — رجسٹریشن، اندراجِ فہرست، داخلہ، داخلِ خارج

राज्य पुस्तकांकित-(पु०) रजिस्ट्री डाक के दफ़्तर में ज़ायद महसूल देकर ख़त वग़ैरह दर्ज कराना और रसीद लेना — رجسٹری ڈاک کے دفتر میں زائد محصول دے کر خط وغیرہ درج کرانا اور رسید لینا۔

राज्य प्रमुख-(पु०) रियासती वफ़ाक़ का हाकिमे आला — ریاستی وفاق کا حاکمِ اعلیٰ

राज्य विधायिका-(पु०) सूबाई मजलिसे आईन साज़ — صوبائی مجلسِ آئین ساز۔

राज्य श्री-(पु०) जीनतुल—मुल्क, रौनके—मुल्क — زینت الملک، رونقِ ملک

राज्य सचिव-(पु०) रियासती मोअतमिद — ریاستی معتمد۔

राज्य सदन-(पु०) सरकारी मसकन — سرکاری مسکن۔

राज्य साक्षी-(पु०) सरकारी गवाह — سرکاری گواہ۔

राज्य सूची-(पु०) सरकारी फ़ेहरिस्त — سرکاری فہرست۔

राज्य क्षेत्र-(पु०) हल्क़ः—ए—हुकूमत, अमलदारी — حلقۂ حکومت، عملداری۔

राज्यपाल-(पु०) गवर्नर, हाकिमे आलः, सूबे का हाकिमे आला — گورنر، حاکمِ اعلیٰ، صوبے کا حاکمِ اعلیٰ۔

राज्य-मंत्री-(पु०) वज़ीरे—मम्लिकत — وزیرِ مملکت۔

राज्य सभा-(स्त्री०) राज्य सभा, शाही दरबार — راجیہ سبھا، شاہی دربار۔

राज्याभिषेक-(पु०) तख्तनशीनी — تخت نشینی۔

राज्याभिभाषक-(पु०) 'एडवोकेट जनरल', सरकारी वकील — ایڈوکیٹ جنرل، سرکاری وکیل۔

राज्यारोहण-(पु०) तख़्त—नशीनी — تخت نشینی۔

राणा-(पु०) राना, राजा — رانا، راجہ۔

रात-(स्त्री०) रात, शब, अंधेरा — رات، شب، اندھیرا۔

रातिव (रातब)-(पु०) रातिब, कुत्ते, बिल्ली, हाथी की रोज़ की खूराक, 'पेनशिन', वज़ीफ़ः — راتب، کتے، بلی، ہاتھی کی روز کی خوراک، پنشن، وظیفہ۔

रात्रि-(स्त्री०) रात, शब, अंधेरा — رات، شب، اندھیرا، تاریکی۔

रान-(स्त्री०) ज़ानू, टाँग का ऊपरी हिस्सा, बैठक — زانو، ٹانگ کا اوپری حصہ، بیٹھک۔

रानी-(स्त्री०) मलिकः, बादशाह की बीबी — ملکہ، بادشاہ کی بیوی۔

राब-(स्त्री०) शीरः, गन्ने का रस — شیرہ، گنے کا رس۔

रामकहानी-(स्त्री०) दास्ताने—ग़म — داستانِ غم۔

रामबाण-(पु०) तीर बहदफ, बेख़ता, अचूक — تیرِ بہدف، بے خطا، اچوک۔

राम-राम-(पु०) अल्लाह—अल्लाह, यादेअल्लाह — اللہ اللہ، یادِ اللہ

रामलीला-(स्त्री०) दशहरे का मेला — دشہرے کا میلہ۔

राय-(स्त्री०) सलाह, मशवरः, राए — صلاح، مشورہ، رائے۔

रायता-(पु०)दही में साग, कद्दू के छोटे छोटे बारीक टुकड़े नमक मिर्च, जीरा मिलाकर बनाया जाता है — دہی میں ساگ، کدو کے چھوٹے چھوٹے باریک ٹکڑے نمک مرچ زیرہ ملا کر بنایا جاتا ہے۔

रार-(स्त्री०) राड, शोर ग़ुल, झगड़ा, फसाद — راڑ، شور غل، جھگڑا، فساد۔

राल-(स्त्री०) लुआब, मुँह से निकलने वाला पतला रस — لعاب، منہ سے نکلنے والا پتلا رس۔

रावट-(पु०) राज महल — راج محل۔

रावत-(पु०) बहादुर, सरदार, छोटा राजा — بہادر، سردار، چھوٹا راجہ

राशन-(पु०) रातिब, खूराक — راتب، خوراک۔

राशि-(स्त्री०) अंबार, ढेर, ताअदाद, रक़म, बुर्ज, ज़खीरः — انبار، ڈھیر، تعداد، رقم، برج، ذخیرہ۔

राशि चक्र-(पु०) अक़रब, वग़ैरह बारह सितारों का मजमुअः — عقرب، وغیرہ بارہ ستاروں کا مجموعہ۔

राष्ट्र-(पु०) क़ौम, मुल्क — قوم، ملک۔

राष्ट्र-गान (राष्ट्रगीत)-(पु०) कौमी तरानः, कौमी गीत — قومی ترانہ، قومی گیت۔

राष्ट्रध्वज-(पु०) क़ौमी झंडा, क़ौमी परचम — قومی جھنڈا، قومی پرچم۔

राष्ट्रपति-(पु०) सद्रे मम्लिकत, सद्रे हुकूमत — صدرِ مملکت، صدرِ حکومت

राष्ट्रपति सचिवालय-(पु०) दफ़्तरे—सद्रे—जम्हूरिया — دفترِ صدرِ جمہوریہ۔

राष्ट्रपरिषद-(पु०) रियासती इरकाने मजलिस — ریاستی اَرکانِ مجلس۔

राष्ट्रपिता-(पु०) अबुलक़ौम — ابوالقوم، بابائے قوم۔

राष्ट्रभक्त-(पु०) क़ौम परस्त — قوم پرست۔

राष्ट्रमुद्रा-(पु०) क़ौमी मुद्रा — قومی مُدرا، قومی روپیہ۔

राष्ट्रलिपि-(पु०) क़ौमी रस्मुलख़त — قومی رسم الخط۔

राष्ट्रवाद-(पु०) फ़िरक़ः परस्ती — فرقہ پرستی۔
राष्ट्र विप्लवंक-(पु०) बागी — باغی۔
राष्ट्र ऋण-(पु०) क़ौमी क़र्ज़ः — قومی قرضہ
राष्ट्र संग्रहालय-(पु०) क़ौमी अ़जायबघर — قومی عجائب گھر
राष्ट्रसंघ-(पु०) अन्जुमने अक़वाम — انجمن اقوام
राष्ट्रभाषा-(स्त्री०) क़ौमी ज़बान — قومی زبان
राष्ट्रमंडल-(पु०) दौलते मुश्तरकः, दुवले, मुश्तरकः — دولتِ مشترکہ،
राष्ट्रवादी-(वि०) क़ौम परस्त, कौम परस्तानः — قوم پرست، قوم پرستانہ۔
राष्ट्रिकता-(स्त्री०) कौमीयत, कौम परस्ती — قومیت، قوم پرستی۔
राष्ट्रिक (राष्ट्रीय)-(वि०) क़ौमी, मुल्की — قومی، ملکی۔
राष्ट्रीयकरण-(पु०) क़ौमयाना, किसी चीज़ को कौमी बनाना — قومیانہ، کسی چیز کو قومی بنانا۔
राष्ट्रीय राजपथ-(पु०) क़ौमी शाहराह — قومی شاہراہ۔
राष्ट्रीयता-(स्त्री०) कौमीयत, कौम परस्ती — قومیت، قوم پرستی۔
रास-(पु०) रास, तमाशः, क़दीम हिन्दोस्तान का एक तफ़रीही मशग़लः — رس، تماشہ، قدیم ہندوستان کا ایک تفریحی مشغلہ۔
रासो-(पु०) रासो, मंजूम सवानेह उम्री, शाहनामः — راسو، منظوم سوانح عمری، شاہنامہ۔
रास्ता-(पु०) राह, सड़क, रस्म–रवाज — راہ، سڑک، رسم و رواج۔
राह-(स्त्री०) रास्ता, सड़क, गर्ज़, मतलब, तरीक़ः — راستہ، سڑک، غرض، مطلب، طریقہ
राहगीर-(पु०) रास्ता चलने वाला, राही, मुसाफिर — راستہ چلنے والا، راہی، مسافر۔
राहत-(स्त्री०) आराम, आसाइश, आसूदगी, करार — آرام، آسائش، آسودگی، قرار۔
राहदारी-(स्त्री०) रास्ते पर चलने का इजाज़त नामः, रास्ते का महसूल — راستہ پر چلنے کا اجازت نامہ، راستہ کا محصول۔
राही-(पु०) राहगीर, मुसाफिर — راہگیر، مسافر۔
राहित्य-(पु०) आरी होना — عاری ہونا۔
राहु-(पु०) राहू, ज़नब, नौ सय्यारों में एक — راہو، زنب، نو سیاروں میں ایک
रिक्त-(वि०) ख़ाली — خالی۔
रिक्थ-(पु०) मिलकियत — ملکیت۔
रिक्तता-(पु०) ख़ाली होना — خالی ہونا۔
रिक्त स्थान-(पु०) ख़ाली जगह — خالی جگہ۔
रिक्ति-(स्त्री०) इनख़िला, खला, ख़ाली होना — انخلا، خلا، خالی ہونا۔
रिझाना-(क्रि०) खुश करना, मसरूर करना, फरेबतः करना — خوش کرنا، مسرور کرنا، فریفتہ کرنا۔
रिमझिम-(स्त्री०) बारिश की खफ़ीफ़ आवाज़ — بارش کی خفیف آواز
रियाज़-(पु०) मश्क़, मेहनत — مشق، محنت

रियायत (रिआयत)-(स्त्री०) रिआ़यत, पास, निगहबानी, तरफदारी, लेहाज़ — رعایت، نگہبانی، طرفداری، لحاظ۔
रियायती (रिआयती)-(वि०) रिआ़यती, सिफारशी — رعایتی، سفارشی۔
रियासत-(स्त्री०) सरदारी, अ़मलदारी, हुकूमत — سرداری، عملداری، حکومت۔
रिश्ता-(पु०) रिश्तः, क़राबत, नाता, वास्ता — رشتہ، قرابت، ناطہ، واسطہ۔
रिश्तेदारी-(स्त्री०) करावत दारी, बिरादरी — قرابت داری، برادری۔
रिश्वतखोर-(पु०) रिश्वत खाने वाला, रिश्वत लेने वाला — رشوت کھانے والا، رشوت لینے والا۔
रिसना-(क्रि०) ख़फा होना, नाराज़ होना, टपकाना — خفا ہونا، ناراض ہونا، ٹپکانا۔
रिसाला-(पु०) रिसालः, मकतूब, छोटी सी किताब — رسالہ، مکتوب، چھوٹی سی کتاب۔
रिपु-(पु०) दुश्मन — دشمن۔
रिष्ट-(पु०) तबाही — تباہی۔
रिहर्सल-(स्त्री०) हिफ़्ज़ किया हुआ बयान सुनाना ड्रामः करने से पहले मश्क करना — حفظ کیا ہوا، بیان سنانا، ڈرامہ کرنے سے پہلے مشق کرنا۔
रिहाई-(स्त्री०) नजात, आज़ादी — نجات، آزادی۔
रीछ-(पु०) भालू, एक जानवर का नाम — بھالو، ایک جانور کا نام
रीझना-(क्रि०) रागिब होना, आशिक़ होना — راغب ہونا، عاشق ہونا۔
रीठा-(पु०) एक क़िस्म का दरख़्त और उसका फल — ایک قسم کا درخت اور اس کا پھل۔
रीढ़-(स्त्री०) कमर की हड्डी, पीठ के पीछे की हड्डी — کمر کی ہڈی، پیٹھ کے پیچھے کی ہڈی۔
रीत-(स्त्री०) रस्म, रिवाज़, तौर तरीक़ः दस्तूर — رسم و رواج، طور طریقہ، دستور۔
रीता-(वि०) ख़ाली, मुख़ल्ला — خالی، مخلا۔
रीति-(स्त्री०) रस्म, रिवाज, तरीक़ः — رسم و رواج، طریقہ۔
रीति-रिवाज-(पु०) रीत–रिवाज, रस्म–दस्तूर, काएदः कानून — بیت رواج، رسم، دستور، قاعدہ، قانون۔
रुंड-(पु०) बेसर जिस्म, बिना सर का जिस्म — بے سر جسم، بنا سر کا جسم۔
रुंडमुंड-(वि०) जिस्म और सर — جسم اور سر۔
रुंधना-(क्रि०) बन्द किया जाना, काम में लाना — بند کیا جانا، کام میں لانا۔

रुकना-(स्त्री०) ठहरना, चलते काम का बन्द होना, दम लेना, पस व पेश करना ٹھہرنا، چلتے کام کا بند ہونا، دم لینا، پس وپیش کرنا-

रुकावट-(स्त्री०) ख़लल, तअत्तुल, रोक خلل، تعطل، رُوک-

रुक्का-(पु०) रुक़्अः, पर्चः, दस्ती ख़त رقعہ، پرچہ، دستخطی-

रुक्षता (रुक्षता)–(पु०) करख़्तगी, खुश्की کرختگی، خشکی، رُوکھاپن

रुख-(पु०) रुख़, तरफ, जानिब, मुँह, रुख़सार, गाल رُخ، طرف، جانب، منھ، رُخسار، گال-

रुखानी-(स्त्री०) (रुख़ानी) बढ़ई का लकड़ी छीलने का एक औजार رُکھانی (رُخانی) بڑھئی کا لکڑی چھیلنے کا ایک اوزار

रुग्ण-(वि०) नासाज़, मरीज़, कमज़ोर ناساز، مریض، کمزور-

रुचि-(स्त्री०) रग़बत, दिलचस्पी, जौक़, ख़्वाहिश, पसंद رغبت، دلچسپی، ذوق، خواہش، پسند-

रुचिकर-(वि०) मरग़ूब, पसंदीदः مرغوب، پسندیدہ-

रुचिमान-(वि०) मरग़ूब, दिलकश مرغوب، دلکش-

रुचिर-(स्त्री०) मरग़ूब, शीरीं, हसीन مرغوب، شیریں، حسین-

रुणित-(पु०) बजता हुआ بجتا ہوا-

रुष्ट-(क्रि०) नाराज़ ناراض، ناخوش-

रुझान-(पु०) रुजहान, मैलान, झुकाव رُجحان، میلان، جھکاؤ-

रुतबा-(पु०) रुतबः, दर्जः, ओहदा, बड़ाई, मर्तबः इज़्ज़त, क़द्र رُتبہ، درجہ، عہدہ، بڑائی، مرتبہ، عزت، قدر-

रुदन-(पु०) गिर्यः व ज़ारी, ज़ारनाली گریہ وزاری، زارنالی، آہ وفغاں-

रुद्ध-(वि०) बंद, रुका हुआ, महसूर, मसदूद بند، رُکا ہوا، محصور، مسدود-

रुद्र-(वि०) रुलानेवाला, ख़ौफ़नाक, गुस्सः رُلانے والا، خوفناک، غصہ-

रुद्राक्ष-(पु०) रुदराक्ष, एक मशहूर दरख्त के गोल बीज رُودراکچھ، ایک مشہور درخت کے گول بیج-

रुधिर-(पु०) खून, लहू خون، لہو-

रुपया-(पु०) सौ नए पैसे का एक नोट या सिक्का, चांदी का सिक्का سو نئے پیسے کا ایک نوٹ یا سکہ، چاندی کا سکہ-

रुपहला-(वि०) नुक़रई, चांदी का बना हुआ نقرئی، چاندی کا بنا ہوا-

रुबाई-(स्त्री०) वह चार मिसरे जो औज़ान मख़सूस पर हों इसमें पहले और चौथे मिसरे का हम काफ़ीयः होना जरूरी है। وہ چار مصرعے جو اوزان مخصوص پر ہوں اس میں پہلے اور چوتھے مصرعے کا ہم قافیہ ہونا ضروری ہے-

रुलाई-(स्त्री०) गिर्यः, रोना گریہ، رونا،

रुलाना-(क्रि०) तंग करना, दिक़ करना, रोना تنگ کرنا، دق کرنا، رُونا، پریشان کرنا-

रुई (रूई)-(स्त्री०) साफ की हुयी कपास صاف کی ہوئی کپاس-

रुईदार-(वि०) रुई से बना कपड़ा روئی سے بنا کپڑا-

रुखा-(वि०) खुश्क, रूखा, सादा, बेरस, बेरहम خشک، رُوکھا، سادہ، بے رس، بے رحم

रूखापन-(पु०) खुश्की, नाहमवारी, सख्ती خشکی، ناہمواری، سختی-

रूठना-(क्रि०) खफ़ा होना, नाराज़ होना, बिगड़ना خفا ہونا، ناراض ہونا، بگڑنا، ناخوش ہونا-

रूढ़-(वि०) दुरुश्त, मुरव्वज دُرشت، کرخت، رُوکھاپن، مروج-

रूढ़ि-(स्त्री०) रस्म, रिवाज, दस्तूर, क़दामत, शोहरत, इरतिक़ा, तरीक़ः رسم، رواج، دستور، قدامت، شہرت، ارتقا، طریقہ

रूढ़िवादी-(वि०) क़दामत परस्त, रिवाज पसंद قدامت پرست، رواج پسند-

रूप-(पु०) रूप, शक्ल, हैअत, हुस्न, तरह رُوپ، شکل، ہیئت، حسن، طرح-

रूपक-(पु०) इस्तिआरः, तम्सील, ड्रामा, मूरत, शबीह استعارہ، تمثیل، ڈرامہ، مورت، شبیہ-

रूपकार-(पु०) मुजस्समः साज़ مجسمہ ساز، بت تراش، شلپ کار-

रूपगर्विता-(स्त्री०) हुस्न पर नाज़ाँ औरत حسن پر نازاں عورت-

रूपधारी-(पु०) शक्ल इख़्तियार करने वाला شکل اختیار کرنے والا، بہروپیا-

रूप भेद-(पु०) इख़्तिलाफ़े–हैअत اختلافِ ہیئت-

रूपवान-(पु०) खूबसूरत خوبصورت-

रूपसी-(स्त्री०) हसीनः حسینہ-

रूपांकन-(पु०) फ़ार्मपुरी فارم پری-

रूपी-(पु०) शक्ल इख़्तियार करने वाला, मिस्ल شکل اختیار کرنے والا، مثل-

रूपरेखा-(स्त्री०) खाका, दागबेल, ख़दो ख़ाल خاکہ، داغ بیل، خدوخال-

रूपांतर-(पु०) तब्दीले हैअत, क़ल्बे हैअत تبدیلِ ہیئت، قلبِ ہیئت

रूमाल-(पु०) कपड़े का छोटा चौकोर टुकड़ा کپڑے کا چھوٹا چوکور ٹکڑا

रूह-(स्त्री०) जान, जौहर, दिल, अन्दरूनी ख़्वाहिश جان، جوہر، دل، اندرونی خواہش-

रेंकना-(क्रि०) गधे का बोलना, बुरी तरह से चिल्लाना گدھے کا بولنا، بری طرح سے چلانا-

रेंगना-(क्रि०) रेंगन का काम कराना, बच्चे को धीरे–धीरे चलाना, दौड़ाना رینگن کا کام کرانا، بچے کو دھیرے دھیرے چلانا، دوڑانا-

रेखांकन-(पु०) ख़तकशी, लकीर खींचना خط کشی، لکیر کھینچنا-

रेखा-(स्त्री०) लकीर, ख़त, निशान, तहरीर, क़िस्मत का लिखा لکیر، خط، نشان، تحریر، قسمت کا لکھا-

रेखागणित-(पु०) इल्मुल मिसाहत, उक़्लीदिस علم المساحت، عقلیدس-

रेखा चित्र-(पु०) नक़्शः, स्केच, ख़ाकः اسکیچ، خاکہ، نقشہ۔

रेखाकर्म-(पु०) ख़तकशी خط کشی۔

रेखा चित्रण-(पु०) नक़्शः नवीसी نقشہ نویسی، نقشہ بنانے والا۔

रेखित-(पु०) खत कशीदः خط کشیدہ۔

रेखित देयादेश-(पु०) क्रास किया हुआ चेक کراس کیا ہوا چیک۔

रेणु-(पु०) रेत, जर्रः ریت، ذرّہ۔

रेणुका-(पु०) रेत ریت۔

रेगमाल-(पु०) एक किस्म का काग़ज़, सरेस काग़ज़ ایک قسم کا کاغذ، سریس کاغذ۔

रेगिस्तान-(पु०) रेत का मुल्क, रेतीला मैदान, सहरा ریت کا ملک، ریتیلا میدان، صحرا۔

रेचक-(वि०) जुल्लाब, दस्तावर جلاب، دست آور دوا۔

रेचन-(पु०) तनक़ीयः, जुल्लाब تنقیہ، جلاب لینا، آنتوں کو صاف کرنا۔

रेज़गारी-(स्त्री०) खुर्दः रूपये के हिस्से خردہ روپے کے حصے۔

रेत-(स्त्री०) रेग, बालू, सराब, छोटे छोटे संग ریگ، بالو، سراب، چھوٹے چھوٹے سنگریزے۔

रेतना-(क्रि०) रेज़ः रेज़ः करना, साफ करना, रंदः करना, रेती से घिसना ریزہ ریزہ کرنا، صاف کرنا، رندہ کرنا، ریتی سے گھسنا، رگڑنا۔

रेती-(स्त्री०) सोहान, रेतने का औज़ार, रेतीली ज़मीन سوہان، ریتنے کا اوزار، ریتیلی زمین، لکڑی یا لوہا صاف کرنے کا اوزار۔

रेतीला-(वि०) जहां रेत पाई जाय جہاں ریت پائی جائے۔

रेफ-(पु०) र, राईयः ر، رائیہ۔

रेल-(स्त्री०) रेल गाड़ी, लोहे की पटरी ریل گاڑی، لوہے کی پٹری۔

रेलगाड़ी-(स्त्री०) लोहे की पटरी पर चलने वाली गाड़ी لوہے کی پٹری پر چلنے والی گاڑی۔

रेल-पेल-(स्त्री०) कसरत, बुहतात, ज्यादती, भरमार کثرت، بہتات، زیادتی، بھرمار، افراط۔

रेला-(पु०) तुग़यानी, सैलाब, पानी का चढ़ाव طغیانی، سیلاب، پانی کا چڑھاؤ

रेवड़ी-(पु०) वह शीरीनी जिसे शक्कर और तिल के क़वाम से बनाते है وہ شیرینی جسے شکر اور تل کے قوام سے بناتے ہیں۔ مٹھائی

रेशम-(पु०) उम्दा मजबूत और चमक दार रेशा, रेशम का सूत, रेशम का कपड़ा عمدہ، مضبوط اور چمکدار ریشہ، ریشم کا سوت، ریشم کا کپڑا۔

रेशा-(पु०) रेशः, महीन सूत, फलों के तार, नस, रग ریشہ، مہین سوت، پھلوں کے تار، نس، رگ۔

रेह-(पु०) रेह, एक क़िस्म की खारी मिट्टी ریہہ، ایک قسم کی کھاری مٹی۔

रेहन-(पु०) रहन, गिरवी رہن، گروی۔

रैन बसेरा-(पु०) रात काटना, शबबाशी, रात बसर करने की जगह رات کاٹنا، شب باشی، رات بسر کرنے کی جگہ۔

रौंगटा-(पु०) रौंगटा, रोम, रोआँ رونگٹا، روم، رواں۔

रोआं (रोयां)-(पु०) रौंगटा, जिस्म के बारीक बाल رونگٹا، جسم کے باریک بال

रोएंदार-(वि०) बारीक बालों वाला باریک بالوں والا۔

रोक-(स्त्री०) मुमानिअत, पाबन्दी, नक़्द ممانعت، پابندی، نقد۔

रोक-टोक-(स्त्री०) बाज़ रखना, मुमानेअत, पूछ गछ باز رکھنا، ممانعت، پوچھ گچھ۔

रोकड़-(पु०) नक़्दी रक़म, सरमायः نقدی، رقم، سرمایہ۔

रोकड़-जमा-(पु०) जमा पूँजी جمع پونجی۔

रोकड़-बही (रोकड़ पंजी)-(पु०) 'कैश बुक' वह किताब जिसमें नक़्द का हिसाब दर्ज हो 'کیش بک'، وہ کتاب جس میں نقد کا حساب درج ہو۔

रोकड़ बाकी-(पु०) वासिल बाक़ी, बाक़ी जमा واصل باقی، باقی جمع۔

रोकड़ शेष-(पु०) बाक़ी जमा باقی جمع۔

रोकड़िया-(पु०) ख़ज़ानची, तहवीलदार خزانچی، تحویل دار۔

रोक-थाम-(स्त्री०) पेशबंदी, रोकटोक, आरज़ी बचाव پیش بندی، روک ٹوک، عارضی بچاؤ۔

रोक धर-(पु०) खज़ान्ची خزانچی۔

रोकना-(क्रि०) बाज़ रखना, मना करना, रास्ता बन्द करना باز رکھنا، منع کرنا، راستہ بند کرنا۔

रोग-(पु०) बीमारी, मर्ज़, आज़ार بیماری، مرض، آزار۔

रोग-ग्रस्त-(पु०) मरीज़ مریض۔

रोगन-(पु०) तेल, रौग़न, घी, चिकनाई, चमक दमक, रौशनी تیل، روغن، گھی، چکنائی، چمک دمک، روشنی۔

रोगी-(पु०) मरीज़, बीमार مریض، بیمار۔

रोचक-(वि०) दिलचस्प, खुशनुमा, खूबसूरत, मजेदार, पसंदीदः دلچسپ، خوشنما، خوبصورت، مزیدار، پسندیدہ۔

रोज-(व०) रोज़, दिन, यौम روز، دن، یوم۔

रोज़गार-(पु०) नौकरी, पेशा, ज़मानः, रोज़गार نوکری، پیشہ، زمانہ، روزگار۔

रोज़ा-(पु०) रोजः सौम, रमज़ान روزہ، صوم، رمضان۔

रोज़ाना-(अ०) रोज़ानः, हर दिन, हर रोज़, हमेशा روزانہ، ہر روز، ہر دن، ہمیشہ۔

रोज़ी-(स्त्री०) रिज़्क, हिस्सः, नसीब, रोज़गार رزق، حصہ، نصیب، روزگار۔

रोटी-(स्त्री०) नान, चपाती نان، چپاتی۔

रोड़ा-(पु०) संग रेज़ः, मिट्टी या ईंट का टुकड़ा سنگ ریزہ، مٹی یا اینٹ یا پتھر کا ٹکڑا۔

रोदन-(क्रि०) गिरियः व ज़ारी گریہ و زاری، آہ و فغاں، رونا۔

रोध-(पु०) रोक, ठहराव روک، ٹھہراؤ۔

रोधागार-(पु०) हवालात — حوالات - قیدیوں کے بند کرنے کی جگہ۔

रोधी-(पु०) रोकने वाला, रूकावट करने वाला — روکنے والا، رُکاوٹ کرنے والا۔

रोना-(क्रि०) तकलीफ से आँसू बहाना, अफसोस करना — تکلیف سے آنسو بہانا، افسوس کرنا۔

रोपण-(पु०) पौदकारी, नसब करना, क़ाएम करना — پودکاری، نصب کرنا، قائم کرنا، شجرکاری کرنا۔

रोपना-(क्रि०) लगाना, पौदकारी करना — لگانا، پودکاری کرنا۔

रोब-(पु०) रोअब, दबदबा, डर, खौफ, शान शौकत, जलाल — رُعب، دَبدبہ، ڈر، خوف، شان وشوکت، جلال۔

रोबदार (रोबीला)-(वि०) रोअबदार, दबदबे वाला, खौफ़नाक — رُعب دار، دبدبے والا، خوفناک، بااثر۔

रोम-(पु०) रोआँ, मूए तन, मू-जिस्म का बारीक बाल — رُوآں، مُوئے تن، مُو، جسم کا باریک بال۔

रोहमहर्षण-(पु०) ख़ौफ़ से रोंगटे खड़ा होना — خوف سے رونگٹے کھڑا ہونا۔

रोमाचिंत-(पु०) इम्बिसात, रोंगटे खड़ा हो जाना — انبساط، رونگٹے کھڑا ہوجانا، خوش ہونا، کھل جانا، پھیلنا۔

रोमांच-(पु०) एहतिज़ाज, हैजान — احتجاج، ہیجان - زور، شدت۔

रोमांचक-(वि०) एहतिज़ाज खे़ज, हैजान—अंगेज़ — احتجاج خیز، ہیجان انگیز، زور آور۔

रोमावली (रोमावलि)-(स्त्री०) रोएं, जिस्म के बारीक बाल — رُوئیں، جسم کے باریک بال۔

रोली-(स्त्री०) अलता, हल्दी और चूने से बनी लाल बुकनी — اَلتا، ہلدی اور چونے سے بنی لال بُکنی۔

रोशन (रौशन)-(वि०) चमकता हुआ ताबाँ, जाहिर — چمکتا ہوا، تاباں، ظاہر

रोशनदान-(पु०) जाली जो मकान में रौशनी और के लिये बनाते हैं, रौज़न — جالی جو مکان میں روشنی اور ہوا کیلئے بناتے ہیں، روزن، کھڑکی۔

रोशनी-(स्त्री०) नूर, चमक, रौनक़, चरागाँ — نور، چمک، رونق، چراغاں۔

रोहिणी-(स्त्री०) बिजली, बर्क़ — بجلی، برق۔

रोहित-(पु०) सूरज, सुर्ख, खून — سورج، سُرخ، خون۔

रोष-(पु०) ग़ुस्सः, ग़ज़ब, गैज़ — غصّہ، غضب، غیظ۔

रौंदना-(क्रि०) पामाल करना, पाँव से कुचलना — پامال کرنا، پاؤں سے کچلنا، رَوندنا۔

रौप्य-(पु०) नुक़रई, चाँदी — نقرئی، چاندی۔

रौरव-(पु०) ख़ौफ़नाक, फ़रेबी — خوفناک، فریبی، چالباز، مکّار، عیّار۔

रौद्र-(वि०) ग़जबनाक, हैबतनाक, हौलनाक — غضبناک، ہیبتناک، ہولناک

रौनक-(स्त्री०) चमक, ताज़गी, चहल पहल, बहार — چمک، تازگی، چہل پہل، بہار

ल

लकड़बग्घा-(पु०) भेडिये की किस्म का एक जंगली जानवर — بھیڑیئے کی قسم کا ایک جنگلی جانور۔

लकड़हारा-(पु०) जगल से लकडियाँ तोड़कर बेचेने वाला — جنگل سے لکڑیاں توڑکر بیچنے والا۔

लकड़ी-(स्त्री०) चोब, हाथ में रखने की लकड़ी — چوب، ہاتھ میں رکھنے کی لکڑی، ہاتھ میں رکھ کر نقارہ بجانے والی لکڑی۔

लकवा-(पु०) एक किस्म की बीमारी जिसमें मुँह टेढ़ा हो जाता है और चेहरः फिर जाता है — ایک قسم کی بیماری جس میں مُنھ ٹیڑھا ہوجاتا ہے اور چہرہ پھر (گھوم) جاتا ہے۔

लकीर-(स्त्री०) ख़त, सिलसिला, क़तार, रस्मे क़दीम — خط، سلسلہ، قطار، رسم قدیم۔

लक्ष-(पु०) निशानः, लाख, सौ हजार — نشانہ، لاکھ، سَو ہزار۔

लक्षण-(पु०) अलामत, सिफ़त, वस्फ़, माहियत, निशान, आसार — علامت، صفت، وصف، ماہیئت، نشان، آثار۔

लक्षणा-(स्त्री०) अलमतीयत — علامتیت

लक्ष्मण-रेखा-(स्त्री०) घेरा, हिसार, खते—मंदल, अहातः — گھیرا، حصار، خطِ مندل، احاطہ۔

लक्ष्मी-(स्त्री०) लक्ष्मी देवी, दौलत की देवी, दौलतो—सरवत — لچھمی دیوی، دولت کی دیوی، دولت وثروت۔

लक्ष्य-(पु०) मक़सद, नस्बुलऐन, निशानः — مقصد، نصب العین، نشانہ۔

लखपति-(पु०) दौलतमंद, अमीर, जिसके पास लाख रूपया हो — دولتمند، امیر، جس کے پاس لاکھ روپیہ ہو۔

लगना-(स्त्री०) मिलना, चसपाँ होना, शामिल होना, जमना, कायम होना — ملنا، چسپاں ہونا، شامل ہونا، جمنا، قائم ہونا۔

लगन-(क्रि०) लगाव, रग़बत, साअत — لگاؤ، رغبت، ساعت۔

लगभग-(अ०) तकरीबन, अंदाज़न — تقریباً، اندازاً، تخمیناً۔

लगातार-(अ०) मुतवातिर, मुसल्सल, पै दर पै, बराबर — متواتر، مسلسل، پے در پے، برابر۔

लगान-(पु०) मालगुज़ारी ख़िराज—ए—ज़मीन, सरकारी महसूल — مالگزاری، خراجِ زمین، سرکاری محصول۔

लगाना-(क्रि०) पौद लगाना, मिलाना, शमिल करना, सजाना, तरतीब से रखना, क़ीमत लेना — پَود لگانا، ملانا، شامل کرنا، سجانا، ترتیب سے رکھنا، قیمت۔

लगाम-(स्त्री०) इनान, बाग, घोड़े के मुँह का दहानः — عِنان، باگ، گھوڑے کے مُنھ کا دہانہ۔

लगाव-(पु०) तअल्लुक, उनसियत, निस्बत, बार यात्री — تعلّق، اُنسیت، نسبت، محبت، باریاتری۔

लंगड़ा-(वि०) लंग; एक टाँग का — لنگ، ایک ٹانگ کا۔

लंगर (लंगड़ा)-(पु०) वह पत्थर या — وہ پتھر یا

ईंट का टुकड़ा जिसे बच्चे डोर में बाधकर आपस में लड़ाते हैं اینٹ کا ٹکڑا جسے بچے ڈور میں باندھ کر آپس میں لڑاتے ہیں۔

लंगूर-(पु०) एक किस्म का बन्दर जिस का मुँह काला होता है। ایک قسم کا بندر جس کا منھ کالا ہوتا ہے۔

लंगोट-(पु०) जिस को पहन कर पहलवान कुश्ती लड़ते है, काछा جس کو پہن کر پہلوان کشتی لڑتے ہیں، کاچھا۔

लंघन-(पु०) तजावुज़, लांघ, फाक़:कशी, पार करना تجاوز، لانگھ، فاقہ کشی، پار کرنا۔

लंपट-(वि०) फ़ाहिश:, ज़ानिय:, बदमआश, आवारा فاحشہ، زانیہ، بدمعاش، آوارہ، بدچلن

लंब-(पु०) ख़ते–उमूद خط عمود، زاویہ قائمہ بنانیوالا خط۔

लंबा-(वि०) दराज़, तवील, लम्बा دراز، طویل، لمبا۔

लंबाई-(स्त्री०) लम्बाई, दराज़ी, तूल لمبائی، درازی، طول۔

लग्न-(पु०) शादी, साअ़त, मुंसलिक شادی، ساعت، منسلک۔

लग्नक-(पु०) ज़मानतदार ضمانت دار۔

लघिमा-(स्त्री०) कमतरी, सिग्र کمتری، صغر۔

लघु-(वि०) छोटा, क़लील, मुख़्तसर, हल्का چھوٹا، قلیل، مختصر، ہلکا۔

लघुआघात-(पु०) ज़र्बे–खफ़ीफ़ ضرب خفیف۔

लघुतम-(वि०) सबसे छोटा, असग़र, अक़ल سب سے چھوٹا، اصغر، اقل

लघुचेता-(पु०) पस्त ख़्याल پست خیال۔

लघुहस्ताक्षर-(पु०) मुख़्तसर दस्तख़त مختصر دستخط۔

लघुता-(स्त्री०) छोटापन, कमतरी, क़िल्लत چھوٹاپن، کمتری، قلت۔

लघुशंका-(स्त्री०) पेशाब پیشاب۔

लघु स्वर-(पु०) नीम सौत نیم صوت، ہلکی آواز۔

लचक-(स्त्री०) लहक, नर्मी, किसी चीज़ का नज़ाकत से हरकत करना لہک، نرمی، کسی چیز کا نزاکت سے حرکت کرنا۔

लचकना-(क्रि०) बल खाना, काँप जाना بل کھانا، کانپ جانا۔

लचर-(वि०) मोहमल, लग़्व, अहमक़, बेतुकी बात مہمل، لغو، احمق، بے تکی بات۔

लचीला (लचकीला)-(वि०) लचकदार, लचीला, लचकने वाला, मुड़ने वाला لچکدار، لچیلا، لچکنے والا، مڑنے والا۔

लच्छन-(पु०) अतवार, निशानी, अन्दाज़, आदत, ऐब, बदनामी اطوار، نشانی، انداز، عادت، عیب، بدنامی۔

लच्छा-(पु०) एक जेवर, उलझी हुयी डोर, रेशम ایک زیور، الجھی ہوئی ڈور، ریشم

लक्षित-(स्त्री०) निशान दाद:, मुकर्रर: نشان زدہ، مقررہ۔

लच्छी-(स्त्री०) छोटा लच्छा, खून और पानी की आमेज़िश, एक गाना چھوٹا لچھا، خون اور پانی کی آمیزش، ایک گانا۔

लच्छेदार-(वि०) पेचीद:, पेचदार, पेच दर पेच, सिलसिलावार, बराबर, डोरेदार پیچیدہ، پیچ دار، پیچ در پیچ، سلسلہ وار، برابر، ڈورے دار

लजाना-(क्रि०) शर्माना, शर्मिंद: होना شرمانا، شرمندہ ہونا۔

लजीला-(वि०) शर्मीला, बाहया, हयादार شرمیلا، باحیا، حیادار۔

लज्जत-(स्त्री०) मज़:, लज़्ज़त, ज़ायक: مزہ، لذت، ذائقہ۔

लज्जा (लाज)-(स्त्री०) शर्म, हया, लाज شرم، حیا، لاج۔

लज्जावान (लज्जाशील)-(स्त्री०) हयादार حیادار۔

लज्जाहीन-(स्त्री०) बेशर्म بے شرم۔

लज्जित-(स्त्री०) शर्मिन्द: شرمندہ۔

लट-(स्त्री०) जुल्फ़, बालों की लड़ी, रस्सी زلف، بالوں کی لڑی، رسی۔

लटकन-(पु०) लटकने वाली चीज़, एक ज़ेवर لٹکنے والی چیز، ایک زیور۔

लटकना-(क्रि०) मुअ़ल्लक होना, आवेज़ाँ होना, फाँसी लगना معلق ہونا، آویزاں ہونا، پھانسی لگنا۔

लटका-(पु०) जादू, टोटका, चालाकी, तौर तरीक़:, मक्र, फ़रेब جادو، ٹوٹکا، چالاکی، طور طریقہ، مکر، فریب۔

लटकाना-(क्रि०) मुअ़ल्लक करना, अवेजाँ करना, फाँसी देना, उम्मीद में रखना معلق کرنا، آویزاں کرنا، پھانسی دینا، امید میں رکھنا

लट्टू-(पु०) लकड़ी का एक गोल खिलौना, आशिक لکڑی کا ایک گول کھلونا، عاشق۔

लट्ठ-(पु०) मोटी लकड़ी, लाठी موٹی لکڑی، لاٹھی۔

लट्ठा-(पु०) ज़रीब का दसवाँ हिस्सा, एक किस्म का सूती कपड़ा جریب کا دسواں حصہ، ایک قسم کا سوتی کپڑا۔

लंठ-(पु०) बेवकूफ, गँवार بیوقوف، گنوار۔

लठिया-(स्त्री०) छोटी, छड़ी چھوٹی چھڑی۔

लठैत-(पु०) लाठी से लड़ने वाला, लाठी बाज़ दस्त:, لاٹھی سے لڑنے والا، لاٹھی باز دستہ۔

लड़ (लड़ी)-(स्त्री०) हार, सिलसिल:, कतार, गिरह, गाँठ, वसील: ہار، سلسلہ، قطار، گرہ، گانٹھ، وسیلہ۔

लड़कपन-(पु०) तिफ़्ली, बचपन, कमसिनी का ज़मान: طفلی، بچپن، کمسنی کا زمانہ۔

लड़का-(पु०) तिफ़्ल, बेटा طفل، بیٹا، بچہ۔

लड़खड़ाना-(क्रि०) डगमगाना, नशे में इधर उधर झूमना ڈگمگانا، نشہ میں ادھر ادھر گھومنا۔

लड़ना-(क्रि०) झगड़ना, तकरार करना, बाहम टकराना جھگڑنا، تکرار کرنا، باہم ٹکرانا۔

लड़ाई-(स्त्री०) जंग, झगड़ा, फसाद, मारपीट جنگ، جھگڑا، فساد، مارپیٹ۔

लड़ाका (लड़ाकू)-(वि०) जंगजू, शरीर, جنگجو، شریر،

बदखू, बद मिज़ाज — بدخو، بدمزاج

लड़ाना-(क्रि०) लड़ाई कराना, जंग कराना, फ़साद कराना — لڑائی کرانا، جنگ کرانا، فساد کرانا

लड्डू-(पु०) छोटी गोल मिठाई, डला, डेला — چھوٹی گول مٹھائی، ڈلا، ڈیلا

लत-(स्त्री०) बुरी आदत, ख़सलत, लपका — بری عادت، خصلت، لپکا

लता (लतिका)-(स्त्री०) अंगूर की बेल, लम्बी और पतली औरत — انگور کی بیل، لمبی اور پتلی عورت

लताड़-(स्त्री०) मलामत, दुख, मुसीबत, काम काज की ज़्यादती — ملامت، دکھ، مصیبت، کام کاج کی زیادتی

लताड़ना-(क्रि०) पामाल करना, खराब करना, मलामत करना — پامال کرنا، خراب کرنا، ملامت کرنا

लतियाना-(क्रि०) रौंदना, पैरों से दबाना, पामाल करना, लात मारना — روندنا، پیروں سے دبانا، پامال کرنا، لات مارنا

लतीफा-(पु०) लतीफ़ः, अच्छी चीज़, नेकी, चुटकुला, दिलचस्प बात, शगूफ़ः — لطیفہ، اچھی چیز، نیکی، چٹکلا، دلچسپ بات، شگوفہ

लथ-पथ-(वि०) शराबोर, आलूदः भरा हुआ, खराब हाल, खस्तः हाल — شرابور، آلودہ، بھرا ہوا، خراب حال، خستہ حال

लदना-(क्रि०) बार होना, बोझ रखा जाना, भर जाना, चला जाना, गुज़र जाना, मर जाना — بار ہونا، بوجھ رکھا جانا، بھر جانا، چلا جانا، گذر جانا، مر جانا

लदान-(पु०) लदाई, लदान, लादने का काम, एक बार में लादा जाने वाला सामान, लदवाने की मजदूरी — لدائی، لدان، لادنے کا کام، ایک بار میں لادا جانے والا سامان، لدوانے کی مزدوری

लद्दू-(वि०) बारबरदार, बोझ उठाने के क़ाबिल — باربردار، بوجھ اٹھانے کے قابل

लपक-(स्त्री०) रोशनी, चमक, लौ, लपट, कौंदना — روشنی، چمک، لو، لپٹ، کوندنا

लपकना-(क्रि०) दौड़ना, झपटना, छलाँग मारना, बिजली, हमला करना — دوڑنا، جھپٹنا، چھلانگ مارنا، بجلی، حملہ کرنا

लपट-(स्त्री०) लौ, ऑच गर्मी, शोलः — لو، آنچ، گرمی، شعلہ

लपलपाना-(क्रि०) मेक़अद का खुलना बन्द होना, डरना, खौफ़ खाना — مقعد کا کھلنا بند ہونا، ڈرنا، خوف کھانا

लपसी-(स्त्री०) मोटे आटे का पतला हल्वः, लबसी, बहुत बूढ़ा — موٹے آٹے کا پتلا حلوہ، لبسی، بہت بوڑھا

लपेट-(स्त्री०) पेच, बल, मक्र, फरेब, जनजाल, मुसीबत, आफत . — پیچ، بل، مکر، فریب، خم، جنجال، مصیبت، آفت

लपेटना-(क्रि०) तह करना, समेटना, बांधना, कसना . — تہ کرنا، سمیٹنا، باندھنا، کسنا

लफंगा-(वि०)बदमआश, बद चलन, शेख़ी बाज, लुच्चा — بدمعاش، بدچلن، شیخی باز، لچا

लबादा-(पु०) लबादः, रूईदार चोग़ा, जुब्बः — لبادہ، روئی دار چوغا، جبہ

लबालब-(वि०) लबरेज, भरा हुआ — لبریز، بھرا ہوا

लब्ध-(पु०) पाया हुआ, हासिल शुदः — پایا ہوا، حاصل شدہ

लब्धप्रतिष्ठ-(वि०) शोहरत–याफ़्तः, इज़्ज़त याफ़्तः — شہرت یافتہ، عزت یافتہ

लब्धि-(स्त्री०) हुसूलयाबी, आमद, हासिल — حصولیابی، آمد، حاصل

लंबित-(पु०) ज़ेरे–ग़ौर, जेरे–तजवीज़ — زیر غور، زیر تجویز

लय-(स्त्री०) फ़ना, दाख़ला, ग़ायब होना, आवाज़, सुर, आहँग, तमन्ना — فنا، داخلہ، غائب ہونا، آواز، سُر، آہنگ، تمنا

लभ्य-(पु०) काबिले हुसूल — قابل حصول

लभ्यांश-(पु०) नफ़अ — نفع

लरजना-(क्रि०) काँपना, डरना, हिलना — کانپنا، ڈرنا، ہلنا

ललक-(स्त्री०) ख़्वाहिश, हड़क, शौक़, जोश — خواہش، ہڑک، شوق، جوش

ललकना-(क्रि०) मचलना — مچلنا

ललकार-(स्त्री०) सख्त आवाज, पुकार, धमकी, झिड़की — سخت آواز، پکار، دھمکی، جھڑکی

ललकारना-(क्रि०) आवाज़ लगाना, धमकाना, कड़क कर बोलना — آواز لگانا، دھمکانا، کڑک کر بولنا

ललचाना-(क्रि०) लालच करना, हिर्स करना, आरज़ू करना, तमन्ना करना — لالچ کرنا، حرص کرنا، آرزو کرنا، تمنا کرنا

ललाट-(पु०) माथा, पेशानी, जबीं — ماتھا، پیشانی، جبیں

ललाम-(पु०) हसीन, दिलकश, मुमताज़ — حسین، دلکش، ممتاز

लवण-(पु०) नमक — نمک

ललित-(वि०) लतीफ़, उम्दः, हसीन — لطیف، عمدہ، حسین

ललित कला-(पु०) फ़ने–लतीफ़ — فن لطیف

लल्ला-(पु०) मुन्ना, बच्चः, तिफ़्ल — منا، بچہ، طفل

लल्लो-चप्पो-(स्त्री०) खुशामद, चापलूसी, सुख़नसाज़ी — خوشامد، چاپلوسی، سخن سازی

लश्कर-(पु०) फौज, सिपाह, हुजूम, जहाज़ पर काम करने वाले लोग — فوج، سپاہ، ہجوم، جہاز پر کام کرنے والے لوگ

लसदार-(वि०) चिपकने वाला — چپکنے والا

लसलसा-(वि०) लेसदार, लुआबदार — لس دار، لعاب دار

लसोड़ा-(पु०) सिपिस्ताँ, एक फल का नाम — سپستاں، ایک پھل کا نام

लस्सी-(स्त्री०) पानी में मिला हुआ दूध, दही और पानी — پانی میں ملا ہوا دودھ، دہی اور پانی

लहंगा-(पु०) घांघरा, साया — گھانگرا، سایہ، پیٹی کوٹ

लहक-(स्त्री०) शोअलः, लाट, बहारे जोबन, चमक, खुशबू जो हवा के साथ फैले — شعلہ، لاٹ، بہارِ جوبن، چمک، خوشبو جو ہوا کے ساتھ پھیلے

लहजा-(पु०) लहजः, अल्फाज़ की आवाज़, ज़बान, तलफ़्फ़ुज — لحظہ، الفاظ کی آواز، زبان، تلفظ

लहर-(स्त्री०) मौज, तलातुम, उमंग — موج، تلاطم، اُمنگ

लहराना-(क्रि०) मौज मारना, हिलाना, साँप का चलना — موج مارنا، ہلانا، سانپ کا چلنا

लहरिया-(पु०) लहरदार, धारीदार, एक क़िस्म का कपड़ा — لہردار، دھاری دار، ایک قسم کا کپڑا

लहलहाना-(क्रि०) झूमना, हवा में हिलना, तरोताज़ः होना — جھومنا، ہوا میں ہلنا، تروتازہ ہونا

लहसुन-(पु०) लहसन, एक तरकारी जो प्याज़ की शकल की होती है और मसाले में काम आती है। — لہسن، ایک ترکاری جو پیاز کی شکل کی ہوتی ہے اور مسالے میں کام آتی ہے۔

लहू-(पु०) खून, लहू — خون، لہو

लहू-लुहान-(वि०) खून से भरा हुआ, खून में लथड़ा हुआ — خون سے بھرا ہوا، خون سے لتھڑا ہوا

लांग-(स्त्री०) धोती का वह हिस्सा जो आगे लटकता रहता है — دھوتی کا وہ حصہ جو آگے لٹکتا رہتا ہے

लांघना-(क्रि०) छलाँग मारना, ऊपर से गुजर जाना, उछलना कूदना — چھلانگ مارنا، اوپر سے گذر جانا، اچھلنا، کودنا

लांछन-(पु०) ऐब, दाग़ — عیب، داغ

लाई-(स्त्री०) भुना हुआ चावल, एक किस्म की मिठाई, फ़स्ल का काटना — بھنا ہوا چاول، ایک قسم کی مٹھائی، فصل کا کاٹنا

लाख-(वि०) सौ हजार की तअदाद — سو ہزار کی تعداد

लागत-(स्त्री०) क़ीमत, मोल, भाव, ख़र्च — قیمت، مول، بھاؤ، خرچ

लागू-(वि०) लागू, नाफिज, राएज, आएद — لاگو، نافذ، رائج، عائد

लाचार-(वि०) (नाचार) मजबूर, बेबस — (ناچار) مجبور، بے بس

लाचारी-(स्त्री०) मजबूरी, बेबसी — (ناچاری) مجبوری، بے بسی

लाज-(स्त्री०) हया, शर्म, गैरत, इज़्ज़त, आबरू — حیا، شرم، غیرت، عزت، آبرو

लाजवाब-(वि०) बेनज़ीर, बेमिस्ल, जिस का जवाब न हो, खामोश, चुप, अजिज़ — بے نظیر، بے مثل، جس کا جواب نہ ہو، خاموش، چپ، عاجز

लाजिमी-(वि०) जरूरी, वाजिब — ضروری، واجب

लाट-(पु०) सुतून, मीनार, मालिक, आक़ा — ستون، مینار، مالک، آقا

लाठी-(स्त्री०) अ़सा, हाथ की लकडी — عصا، ہاتھ کی لکڑی

लाड-(पु०) प्यार, इख़लास, मुहब्बत — پیار، اخلاص، محبت

लाड-प्यार-(पु०) प्यार इख़्लास — پیار، اخلاص

लाडला-(वि०) प्यारा, माशूक, नाजो—नेअम से पाला हुआ — پیارا، معشوق، ناز و نعم سے پالا ہوا

लात-(स्त्री०) पाँव की ज़र्ब, ठोकर — پاؤں کی ضرب، ٹھوکر

लादना-(क्रि०) बार करना, असबाब भरना, बोझ रख़ना, बहुत सा बोझ रख देना — بار کرنا، اسباب بھرنا، بوجھ رکھنا، بہت سا بوجھ رکھ دینا

लानत-(स्त्री०) फटकार, धुतकार, नफरीं, बुरा भला — پھٹکار، دھتکار، نفریں، برا بھلا، ملامت

लाना-(क्रि०) ले आना, हाजिर करना — لے آنا، حاضر کرنا

लापता-(वि०) जिसका पता न हो, गुम, गायब — جس کا پتہ نہ ہو، گم ہونا، غائب ہونا

लापरवाह-(वि०) बेपरवाह — بے پرواہ

लाभ-(पु०) फ़ाइदः, नफ़्आ़, मुनाफ़ा — فائدہ، نفع، منافع

लाभकारी-(पु०) मुफ़ीद — مفید

लाभदायक-(वि०) नफ़ाबख़्श, फ़ायदेमन्द — نفع بخش، فائدے مند

लाभ-हीन-(पु०) ग़ैर मुफ़ीद — غیر مفید

लाभांवित-(पु०) मुस्तफ़ीद — مستفید

लाभालाभ-(पु०) नफ़्आ नुक़सान — نفع نقصان

लाभांश-(पु०) हिस्सए—मुनाफ़िअः — حصۂ منافع

लामबंदी-(स्त्री०) लड़ाई का सामान करना, लड़ाई की तैयारी, फौज को लड़ाई में भेजना — لڑائی کا سامان کرنا، لڑائی کی تیاری، فوج کی تیاری، فوج کو لڑائی میں بھیجنا

लायक-(वि०) लाएक़, क़ाबिल, वाजिब, रवा, बजा, मुनासिब — لائق، قابل، واجب، روا، بجا، مناسب

लार-(स्त्री०) थूक, लुआब, राल — تھوک، لعاب، رال

लारी-(स्त्री०) ट्रक — ٹرک، (موٹر گاڑی)

लाल-(वि०) सुर्ख़, अहमर, लअ़्ल — سرخ، احمر، لعل

लालच-(पु०) त़म्आ हिर्स, ख़्वाहिश, आरजू — طمع، حرص، خواہش، آرزو

लालची-(वि०) हरीस — حریص، خواہش مند

लालन-पालन-(क्रि०) लाड़ प्यार, परवरिश, परदाख़्त — لاڈ پیار، پرورش، پرداخت، نگہداشت

लालटेन (लालटैन)-(स्त्री०) वह फानूस जिसमें शीशे लगे हों — وہ فانوس جس میں شیشے لگے ہوں

लालसा-(स्त्री०) ख़्वाहिश, हिर्स, आरज़ू — خواہش، حرص، آرزو، لالچ

लालायित-(वि०) ख़्वाहिशमंद, ख़्वाहाँ, आरज़ूमन्द, हरीस — خواہاں، خواہش مند، آرزومند، حریص، لالچی

लालित्य-(पु०) हुस्न, दिलकशी, जाज़बीयत — حسن، دلکشی، جاذبیت

लालिमा-(स्त्री०) सुर्खी, शफ़क — سرخی، شفق

लाली-(स्त्री०) सुर्खी, इज्ज़त, आबरू — سرخی، عزت، آبرو

लावण्य-(पु०) मलाहत, हुस्न, लताफ़त — ملاحت، حسن، لطافت

लावा-(पु०) आतश फिशाँ, पहाड़ से निकलने वाला सय्याल माद्दः, फस्ल काटने वाला मज़दूर — آتش فشاں، پہاڑ سے نکلنے والا سیال مادہ، فصل کاٹنے والا مزدور۔

लावारिस-(वि०) लावारिस वह चीज जिस का कोई मालिक या हकदार न हो, वह शख्स जिसका कोई सरपरस्त न हो — لاوارث، وہ چیز جس کا کوئی مالک یا حقدار نہ ہو، وہ شخص جس کا کوئی سرپرست نہ ہو۔

लाश-(स्त्री०) (नअ़श), मुर्दः जिस्म, जनाज़ः — (نعش) مردہ جسم، جنازہ۔

लिंग-(पु०) ज़कर, जिंस, अ़लामत — ذکر، جنس، علامت، آلۂ تناسل

लिखत-पढ़त-(स्त्री०) लिखा–पढ़ी का कागज़, दस्तावेज़ लिखा जाना — لکھا پڑھی کا کاغذ، دستاویز لکھا جانا۔

लिखना-(क्रि०) तहरीर करना, लिखाई करना, किताबत करना — تحریر کرنا، لکھائی کرنا، کتابت کرنا۔

लिखाई-(स्त्री०) तहरीर, लिखने का काम, लिखने की मज़दूरी — تحریر، لکھنے کا کام، لکھنے کی مزدوری۔

लिखाना-(क्रि०) तहरीरी इकरार नामः लेना, मश्क़ करना, तहरीर, लिखने का काम — تحریری اقرارنامہ لینا، مشق کرنا، تحریر، لکھنے کا کام۔

लिखा-पढ़ी-(स्त्री०) तहरीर, दस्तावेज — تحریر، دستاویز۔

लिखावट-(स्त्री०) लिखाई, तहरीर — لکھائی، تحریر۔

लिखित-(वि०) तहरीरी, मुहरर्रः — تحریری، محررہ۔

लिखित आपत्ति-(वि०) तहरीरी एतराज़ — تحریری اعتراض۔

लिखित वक्तव्य-(वि०) तहरीरी बयान — تحریری بیان

लिखित सूचना-(वि०) तहरीरी इत्तेलाअ — تحریری اطلاع۔

लिटाना-(क्रि०) फैलाना, पसारना, बच्चे को सुलाना, क़ब्र में डालना, चित गिराना — پھیلانا، پسارنا، بچے کو سلانا، قبر میں ڈالنا، چت گرانا۔

लिपटना-(क्रि०) चिमटना, चिपकना, छाती से लगना, आशिक़ होना, दोस्ती होना — چمٹنا، چپکنا، چھاتی سے لگانا، عاشق ہونا، دوستی ہونا۔

लिपि-(स्त्री०) रस्मे–ख़त — رسم خط، رسم الخط۔

लिपिकर (लिपिक, लिपिकार)-(पु०) मुंशी, मुहर्रिर — منشی، محرر۔

लिपिबद्ध-(वि०) मुहरर्रः, तहरीर शुदः, क़लमबंद — محررہ، تحریر شدہ، قلم بند۔

लिपि पुस्तक-(पु०)'कापी बुक' — کاپی بک۔

लिप्त-(वि०) लिपा हुआ, महव, मशगूल, चस्पां — لپا ہوا، محو، مشغول، چسپاں، چپکا ہوا۔

लिप्यंतरण-(पु०) क़ल्बे रस्मे ख़त — قلب رسم خط۔

लिप्सा-(स्त्री०) हिर्स, लालच — حرص، لالچ۔

लिफ़ाफ़ा-(पु०) लिफ़ाफ़ः, कागज़ की चौकोर थैली जिसमें खत भेजा जाता है — لفافہ، کاغذ کی چوکور تھیلی جس میں خط بھیجا جاتا ہے۔

लिबास-(पु०) पोशाक, पहनने का कपड़ा — پوشاک، پہننے کا کپڑا۔

लियाकत-(स्त्री०) काबलियत, जौहर, खूबी, दानाई — قابلیت، جوہر، خوبی، دانائی۔

लिहाज-(पु०) लिहाज़, नज़र, निगाह, अदब, शर्म–हया, ध्यान — لحاظ، نظر، نگاہ، ادب، شرم وحیا، دھیان۔

लिहाफ-(पु०) लिहाफ, रज़ाई, जिसमें रूई भरी हो — لحاف، رضائی، جس میں روئی بھری ہو۔

लीक-(स्त्री०) जादः, लकीर — جادہ، لکیر، راستہ، سڑک، پگڈنڈی۔

लीख-(स्त्री०) जूँ का अंडा — جوں کا انڈا۔

लीचड़-(वि०) सुस्त, काहिल, निकम्मा, फालतू — سست، کاہل، نکما، فالتو، ناکارہ۔

लीची-(स्त्री०) एक किस्म के रसदार फल का नाम है — ایک قسم کے رس دار پھل کا نام ہے۔

लीद-(स्त्री०) गधे, घोड़े, खच्चर का पाख़ाना — گدھے، گھوڑے، خچر کا پاخانہ

लीन-(वि०) ग़र्क़, मुसतग्रक़, महव — غرق، مستغرق، محو۔

लीपना-(क्रि०) सफेदी करना, पोतना — سفیدی کرنا، پوتنا۔

लीपा-पोती-(स्त्री०) मुलम्मासाजी, साफ सुथरा करना, चौपट करना — ملمع سازی، صاف ستھرا کرنا، چوپٹ کرنا۔

लीलना-(क्रि०) गड़पना, हड़पना, निगलना — گڑپنا، ہڑپنا، نگلنا۔

लीला-(स्त्री०) खेल, तमाशः, लीला, स्वांग, शोख़ी — کھیل، تماشہ، لیلا، سوانگ، شوخی۔

लीलामय-(स्त्री०) करिश्मा आगीं — کرشمہ آگیں، انوکھی بات، حیرت انگیز۔

लुंगी-(स्त्री०) तहबन्द, जिस्म के निचले हिस्से में पड़नने का कपड़ा, धोती — تہبند، جسم کے نچلے حصے میں پہننے کا کپڑا، دھوتی۔

लुंचन-(पु०) नोचना, तराशना, उखाड़ना, काटना — نوچنا، تراشنا، اکھاڑنا، کاٹنا۔

लुंज (लुंजा)-(पु०) बग़ैर हाथ पैर का लंगड़ा, लूला, कुछ भी काम न करने वाला — بغیر ہاتھ پیر کا لنگڑا، لولا، کچھ بھی کام نہ کرنے والا، اپاہج۔

लुकना-(क्रि०) छुपना, आड़ में होना, पोशीदः होना, मख़्फी होना — چھپنا، آڑ میں ہونا، پوشیدہ ہونا، مخفی ہونا۔

लुका-छिपी-(स्त्री०) लुक–छुप, ग़ायब, जिसे देखा न जा सकें, एक क़िस्म का खेल — لک چھپ، غائب، جسے دیکھا نہ جا سکے، ایک قسم کا کھیل (آنکھ مچولی)

लुकाठ-(पु०) लौकाट, एक ज़र्द रंग का फल — لوکاٹ، ایک زرد رنگ کا پھل۔

लुगदी-(स्त्री०) नुगदी, टिकया, किसी गीली पीसी हुयी चीज़ की गोली — نگدی، ٹکیہ، کسی گیلی پسی ہوئی چیز کی گولی۔

लुगाई-(स्त्री०) बीवी, औरत, आशना औरत, मदखूलः — بیوی، عورت، آشنا عورت، مدخولہ، زوجہ۔

लुच्चा-(वि०) बदमआश, बेशर्म, बेबाक, फ़सादी — بدمعاش، بے شرم، بیباک، فسادی۔
लुटना-(क्रि०) लूट लिया जाना, तबाह होना, बर्बाद — لوٹ لیا جانا، تباہ ہونا، برباد ہونا۔
लुटाना-(क्रि०) बर्बाद करना, तबाह करना, ग़ारत करना — برباد کرنا، تباہ کرنا، غارت کرنا۔
लुटिया-(पु०) छोटा सा लोटा — چھوٹا سا لوٹا۔
लुटेरा-(पु०) क़ज़्ज़ाक़, लूटमार करने वाला, राहज़न — قزاق، لوٹ مار کرنے والا، راہزن (رہزن)، ڈاکو۔
लुढ़कना-(क्रि०) फिसलना, डगमगाना, मरना, इन्तेक़ाल करना — پھسلنا، ڈگمگانا، مرنا، انتقال کرنا۔
लुढ़काना-(क्रि०) किसी चीज को घुमाना, घूमता हुआ फेंकना — کسی چیز کو گھمانا، گھومتا ہوا پھینکنا۔
लुत्फ़-(पु०) मज़ः, मेहरबानी, खूबी — مزہ، مہربانی، خوبی۔
लुप्त-(वि०) ग़ाएब, पोशीदः, छुपा हुआ — غائب، پوشیدہ، چھپا ہوا۔
लुब्ध-(वि०) हरीस, फ़रेफ़तः — حریص، فریفتہ۔
लुभाना-(क्रि०) लालच देना, आशिक बनाना, बहकाना — لالچ دینا، عاشق بنانا، بہکانا۔
लुहार (लोहार)-(पु०) लोहे की चीजें बनाने वाला, आहनगर — لوہے کی چیزیں بنانا
लू-(स्त्री०) वह गर्म हवा जो मौसमे गर्मा में चलती है — وہ گرم ہوا جو موسم گرما میں چلتی ہے۔ 'لوکا'
लूका-(पु०) लपट, शोअलः,जलती हुयी लकडी — لپٹ، شعلہ، جلتی ہوئی لکڑی۔
लूट-(स्त्री०) ग़ारत गरी, झपटी, जुल्म, लूटने का काम, डकैती — غارت گری، جھپٹی، ظلم، لوٹنے کا کام، ڈکیتی۔
लूटना-(क्रि०) गारत करना, ज़बरदस्ती छीन लेना, तबाह करना — غارت کرنا، زبردستی چھین لینا، تباہ کرنا۔
लूटमार-(स्त्री०) लूटना मारना, क़त्ल करके माल छीनना — لوٹنا مارنا، قتل کرکے مال چھین لینا یا چھیننا۔
लूला-(वि०) अपाहिज, जिस के हाथ पैर न हों — اپاہج، جس کے ہاتھ پیر نہ ہوں، معذور۔
लेंहड़ा-(पु०) झुंड, जानवरों का झुंड — جھنڈ، جانوروں کا جھنڈ، گروہ۔
लेई-(स्त्री०) लेसदार माद्दः — لیس دار مادّہ، چپکنے والی گیلی شے۔
लेकिन-(अ०) हर्फ़ेशर्त, मगर — حرفِ شرط، مگر، اگر، جب، تب۔
लेख-(पु०) तहरीर, मज़मून, मुसव्वदः, मक़ालः — تحریر، مضمون، مسوّدہ، مقالہ۔
लेखक-(पु०) मज़मून निगरां, मक़ाला निगार, क़लमकार, मुसन्निफ़ — مضمون نگراں، مقالہ نگار، قلم کار، مصنّف۔
लेखन-(पु०) इंशा, मज़मूननवीसी — انشا، مضمون نویسی۔
लेखन-सामग्री-(स्त्री०) अशयाए—तहरीर, 'स्टेशनरी' — اشیائے تحریر، اسٹیشنری۔ "لکھنے پڑھنے کیلئے ہر قسم کا سامان"
लेखनी-(स्त्री०) क़लम — قلم۔
लेखपत्र-(पु०) दस्तावेज़, वसीक़ः — دستاویز، وثیقہ۔
लेख-पुस्तिका-(पु०) कापी बुक — کاپی بک "لکھنے کی کتاب"
लेखपाल-(पु०) पटवारी, कारिंदः, गाँव के रक़बे की नाप करने वाला सरकारी नौकर — پٹواری، کارندہ، گاؤں کے رقبے کی ناپ کرنے والا سرکاری نوکر۔
लेखा-(पु०) हिसाब, तख़मीनः, लेन देन — حساب، تخمینہ، لین دین۔
लेखाकार-(पु०) मुहासिब — مُصاحب۔
लेखा-जोखा-(पु०) हिसाब—किताब, लेन—देन — حساب کتاب، لین دین۔
लेखा-परीक्षा-(स्त्री०) तनक़ीह, महासबः — تنقیح، محاسبہ۔
लेखापाल-(पु०) मुहासिब — محاسب۔ 'حساب داں، علم حساب جاننے والا'
लेखा परीक्षक-(पु०) मुहासिब — محاسب۔ 'حساب داں، علم حساب جاننے والا'
लेखा बही-(पु०) एकाउन्ट बुक, हिसाब की किताब — اکاونٹ بک، حساب کی کتاب۔
लेखिका-(पु०) राक़मः, मुसन्निफ़ः — راقمہ، مصنّفہ۔
लेख्य-(पु०) दस्तावेज़, वसीक़ा — دستاویز، وثیقہ۔
लेख्यं-संग्रह-(पु०) दस्तावेज़, सरकारी रूदाद, कारनामः — دستاویز سرکاری، رُوداد، کارنامہ۔
लेटना-(क्रि०) पसरना, सोना, आराम करना, सीधा होकर पड़ना, हार मानना — پسرنا، سونا، آرام کرنا، سیدھا ہوکر پڑنا، ہار ماننا۔
लेनदार-(पु०) दाइन, लेने वाला आदमी, महाजन — دائن، لینے والا آدمی، مہاجن۔
लेनदेन-(पु०) दादोसितद, लेना देना, हिसाब किताब, बरताव — داد و ستد، لین دین، حساب کتاب، برتاؤ۔
लेना-(क्रि०) पकड़ना, गिरफ़्त करना, हासिल करना, खरीदना, पेश आना — پکڑنا، گرفت کرنا، حاصل کرنا، خریدنا، پیش آنا۔
लेप-(पु०) ज़िमाद, वह दवा जो पानी या रौग़न में मिलाकर किसी जगह लगाई जाय — ضماد، وہ دوا جو پانی یا روغن میں ملاکر کسی جگہ پر لگائی جائے۔
लेपना-(क्रि०) सफ़ेदी करना, मख़फ़ी करना — سفیدی کرنا، مخفی کرنا۔
लेश-(पु०) ज़र्रः, क़म, तअ़ल्लुक — ذرّہ، کم، تعلق۔
लेश-मात्र-(अ०) ज़र्रः, बराबर, थोड़ा सा — ذرّہ، برابر، تھوڑا سا۔
लेस-(पु०) चीप, चिपचिपाहट — چیپ، چپچپاہٹ۔
लैस-(वि०) मुसल्लह, कमरबस्तः, आमादः, फ़ीता, झालर — مسلّح، کمربستہ، آمادہ، فیتہ، جھالر۔

लौंदा-(पु०) डला, डीला, गुंधी हुयी मिट्टी - ڈلا، ڈیلا، گوندھی ہوئی مٹی

लोई-(स्त्री०) ऊनी चादर, गुंधे हुये आटे का पेड़ा - اونی چادر، گوندھے ہوئے آٹے کا پیڑا۔

लोक-(पु०) आलम, जहान, अवाम, जम्हूर, दुनियाँ - عالم، جہان، عوام، جمہور، دُنیا۔

लोककथा-(स्त्री०) अवामी कहानी, लोककथा - عوامی کہانی، لوک کتھا۔

लोकगीत-(पु०) अवामी गीत, लोकगीत - عوامی گیت، لوک گیت۔

लोक अधिसूचना-(पु०) इत्तेलाअ़े—आम - اطلاعِ عام۔

लोक कंटक कर्म-(पु०) अम्र बाइस, तकलीफ़े—आम - امرِ باعث، تکلیفِ عام۔

लोक कर्म-(पु०) कारहा—ए—आम्मः - کارہائے عامّہ۔

लोकतंत्रात्मक राज्य-(पु०) जम्हूरी हुकूमत - جمہوری حکومت۔

लोक पद-(पु०) अवामी ओहदा - عوامی عہدہ۔

लोक परलोक-(पु०) दुनिया—ओ—आख़रत - دُنیا و آخرت۔

लोक मत-(पु०) राय आम्मः - رائے عامّہ۔

लोक विभाग-(पु०) महकमः—ए—आम्मः - محکمۂ عامّہ۔

लोकतंत्र-(पु०) जम्हूरी निज़ाम, जम्हूरीयत - جمہوری نظام، جمہوریت۔

लोकना-(क्रि०) लपकना, दौड़ना, छलाँग मारना, उचकाना - لپکنا، دوڑنا، چھلانگ مارنا، اُچکانا۔

लोकनृत्य-(पु०) अवामी रक़्स, लोकनाच - عوامی رقص، لوک ناچ۔

लोकपाल-(पु०) राजा, बादशाह, जहाँपनाह - راجہ، بادشاہ، جہاں پناہ۔

लोकप्रिय-(वि०) मक़्बूले—आम, हरदिल अज़ीज - مقبولِ عام، ہر دل عزیز۔

लोकमत-(पु०) राए—आम्मः - رائے عامّہ۔

लोकसभा-(स्त्री०) क़ौमी असेम्बली, एवाने. ज़र्री, दारुल अवाम - قومی اسمبلی، ایوانِ زریں، دارُالعوام۔

लोग-(पु०) बहुत से आदमी, नोअ इन्सान, अश्ख़ास - بہت سے آدمی، نوعِ انسان، اشخاص

लोच-(पु०) लचक, लोच, नज़ाकत, चीप, लेस - لچک، لوچ، نزاکت، چیپ، لَس۔

लोचन-(पु०) आंख, चश्म - آنکھ، چشم۔

लोटना-(क्रि०) लेटना, आराम करना, मचलना, बच्चे का ज़िद करना - لیٹنا، آرام کرنا، مچلنا، بچے کا ضد کرنا۔

लोट-पोट-(वि०) बेहाल, लेटे लेटे करवट बदलना - بے حال، لیٹے لیٹے کروٹ بدلنا۔

लोटा-(पु०) आफ़्ताबः, पानी रखने का बर्तन - آفتابہ، پانی رکھنے کا برتن۔

लोढ़ा-(पु०) लोढ़ा (बट्टा), मसालः पीसने का पत्थर का बना आलः - لوڑھا (بٹا)، مسالہ پیسنے کا پتھر کا بنا آلہ۔

लोथ-(स्त्री०) लाश, मुर्दाः, ज़िस्म - لاش، مُردہ جسم۔

लोथड़ा-(पु०) मुज़गः, गोशत का बडा टुकड़ा, पारचः - مضغہ، گوشت کا بڑا ٹکڑا، پارچہ۔

लोप-(पु०) हज़्फ़, तबाह, क़िल्लत, गाएब होना - حذف، تباہ، قلّت، غائب ہونا۔

लोबिया-(पु०) एक क़िस्म का बीज जिसको पकाकर खाया जाता है, एक क़िस्म की तरकारी - ایک قسم کا بیج جس کو پکا کر کھایا جاتا ہے، ایک قسم کی ترکاری۔

लोभ-(पु०) हिर्स, लालच, आरजू, तमन्ना - حرص، لالچ، آرزو، تمنّا۔

लोभी-(वि०) हरीस, ख्वाहिशमंद, लालची, आरजूमंद - حریص، خواہش مند، لالچی، آرزو مند۔

लोमड़ी-(स्त्री०) एक मशहूर चालाक़ जानवर का नाम - ایک مشہور جانور کا نام۔

लोमहर्षक-(वि०) रौंगटे खड़ा करने वाला - رونگٹے کھڑا کرنے والا۔

लोरी-(स्त्री०) हल्की आवाज के सुरीले गीत जो औरतें बच्चों को सुलाने या बहलाने के लिये आहिस्तः आहिस्तः गाती हैं - ہلکی آواز کے سُریلے گیت جو عورتیں بچوں کو سُلانے یا بہلانے کے لئے آہستہ آہستہ گاتی ہیں۔

लोलक-(पु०) लटकन, लोला - لٹکن، لولا۔

लोलुप-(वि०) हरीस, तमाअ, लालची, आरजू मंद - حریص طمع، لالچی، آرزو مند۔

लोहा-(पु०) लोहा, आहन - لوہا، آہن۔

लोक वृत्तांत संग्राहक अधिकारी-(पु०) हाकिमें सुकूनियात - حاکمِ سکونیات۔

लोक समाज-(पु०) अवामी मआशरः - عوامی معاشرہ۔

लोक सेवा-(पु०) ख़िदमते आम्मः - خدمت عامّہ۔

लोक सेवा आयोग-(पु०) पब्लिक सर्विस कमीशन - پبلک سروس کمیشن۔

लोक स्वास्थ्य विभाग-(पु०)महकमः—ए—हिफ़ज़ाने—सेहते—आम्मः - محکمۂ حفظانِ صحتِ عامّہ۔

लोक हित-(पु०) मफ़ादे—आम्मः - مفادِ عامّہ۔

लोकाचार-(क्रि०) एख़लाके—आम्मः - اخلاقِ عامّہ

लोकापवाद-(पु०) अवामी शिकायत - عوامی شکایت۔

लोकोक्ति-(स्त्री०) ज़र्बुलमिस्ल - ضربُ المثل۔

लोकोत्तर-(पु०) आसमानी, अजीबो ग़रीब - آسمانی، عجیب و غریب۔

लोम-(पु०) रोंगटा, बाल - رونگٹا، بال، رویاں یا رُوواں۔

लोह-(पु०) लोहा - لوہا، آہن۔

लोहित-(पु०) सुर्ख़ - سُرخ، لال۔

लौंग-(पु०) एक खुशबूदार दरख़्त की कली जो बहुत तेज़ और खुशबूदार होती है - ایک خوشبودار درخت کی کلی جو بہت تیز اور خوشبودار ہوتی ہے۔

लौंडी-(स्त्री०) बांदी, कनीज़, खिदमत करने वाली — باندی، کنیز، خدمت کرنے والی۔

लौ-(स्त्री०) आग की लपट, यकसूई, ख्याल, उम्मीद, आस, शौक़ — آگ کی لپٹ، یکسوئی، خیال، اُمید، آس، شوق۔

लौकिक-(वि०) दुनयावी, गैरमज़हबी — دنیاوی، غیر مذہبی۔

लौकी-(स्त्री०) कद्दू, एक क़िस्म की तरकारी का नाम — کدّو، ایک قسم کی ترکاری کا نام۔

लौटना-(क्रि०) वापस होना, फिरना, रुख़ बदलना — واپس ہونا، پھرنا، رُخ بدلنا۔

लौटाना-(क्रि०) वापस करना, फेरना, ऊपर तले करना — واپس کرنا، پھیرنا، اُوپر تلے کرنا۔

लौह-(पु०) लोहा, आहनी धात — لوہا، آہنی دھات۔

लौकिक विवाह-(क्रि०) क़ानूनी शादी — قانونی شادی۔

लौकिक सुखाधिाकर-(पु०) हक़के—आसाइशे—आम्मः — حقِ آسائشِ عامّہ۔

लौह पुरूष-(पु०) आहनी इंसान — آہنی انسان۔

लौह युग-(पु०) आहनी अहद — آہنی عہد۔

व

वंचक-(वि०पु०) फित्तीन, ऐयार, मक्कार, दगाबाज, फरेबी — فتّین، عیّار، مکّار، دغاباز، فریبی۔

वंक (वंकिय)-(पु०) ख़म, टेढ़ा — خم، ٹیڑھا، ترچھا۔

वंचित-(वि०) महरूम, नाकाम, ना उम्मीद, मायूस — محروم، ناکام، نا اُمید، مایوس۔

वंदना-(स्त्री०) आदाब, तस्लीम, सना, इबादत, तहमीद — آداب، تسلیم، ثنا، عبادت، تحمید۔

वंद्य-(वि०) क़ाबिले—परस्तिश, लायक़े एहतिराम, लायक़े सताइश — قابلِ پرستش، لائقِ احترام، لائقِ ستائش۔

वंध्या-(स्त्री०) अकीमः, बाँझ औरत — عقیمہ، بانجھ، عورت۔

वंश-(पु०) ख़ानदान, नस्ल, औलाद — خاندان، نسل، اولاد۔

वंश वृद्धि-(पु०) अफज़ाइशे नस्ल — افزائشِ نسل۔

वंश वृक्ष-(पु०) शजरः—ए—नसब — شجرۂ نسب۔

वंश हीन-(पु०) लावल्द — لاولد، "جس کے کوئی اولاد نہ ہو"

वंशज (वंशधर)-(पु०) औलाद, नस्ल, ख़ल्फ़ — اولاد، نسل، خلف۔

वंशावली-(स्त्री०) शजरः, नसबनामः — شجرہ، نسب نامہ۔

वंशानुक्रम-(पु०) सिलसिलः—ए—तनासुल — سلسلۂ تناسل۔

वक्र-(पु०) टेढ़ी निगाह, ख़फ़गी की नज़र — ٹیڑھی نگاہ، خفگی کی نظر۔

वंशी-(स्त्री०) बांसुरी, नै, दूदमानी — بانسری، نے، دُودمانی۔

वकालत-(स्त्री०) वकील का काम, वकील का पेशा, वकील होना — وکیل کا کام، وکیل کا پیشہ، وکیل ہونا۔

वकालतनामा-(पु०) वकालतनामः, वकील मुक़र्रर करने का तहरीरी इक़रारनामः, वकालत के लिये मुख्तार नामः — وکالت نامہ، وکیل مقرر کرنے کا تحریری اقرارنامہ، وکالت کے لئے مختارنامہ۔

वकील-(पु०) मुख्तार, कायम मुकाम, नायब — مختار، قائم مقام، نائب۔

वक्त-(पु०) वक़्त, घड़ी, साअत, मुद्दत, जमानः — وقت، گھڑی، ساعت، مدّت، زمانہ۔

वक्तव्य-(पु०) बयान, ख़िताब, वज़ाहती बयान, तक़रीर — بیان، خطاب، وضاحتی بیان، تقریر۔

वक्ता-(पु०) मुक़र्रिर, वाएज, बयान कुनिन्दा — مقرّر، واعظ، بیان کنندہ۔

वक्तृता-(स्त्री०) ख़िताबत, इज़हारे बायान, कूवते गोयाई — خطابت، اظہارِ بیان، قوتِ گویائی

वक्र-(वि०) बांका, तिरछा, ख़मदार, कज — بانکا، ترچھا، خم دار، کج۔

वक्र दृष्टि-(पु०) टेढ़ी निगाह, ख़फ़गी की नज़र — ٹیڑھی نگاہ، خفگی کی نظر۔

वक्रोक्ति-(पु०) उम्दः दलील — عمدہ دلیل۔

वक्रता-(स्त्री०) कजी, तिरछा पन, ख़मीदगी, टेढ़ापन — کجی، ترچھا پن، خمیدگی، ٹیڑھاپن۔

वक्ष-(पु०) सीनः, छाती

वक्षस्थल-(पु०) सीनः, छाती, पिस्तान — سینہ، چھاتی، پستان۔

वचन-(पु०) क़ौल, अहद, दलील, क़वायंद का अददी सीगः यानी वाहिदो—जमअ — قول، عہد، دلیل، قواعد کا عددی صیغہ یعنی واحد و جمع۔

वच-(पु०) वजह, अहद, सूरज — وجہ، عہد، سوٗرج۔

वचनावली-(पु०) मजमुअः—ए—मलफूज़ात — مجموعۂ ملفوظات۔

वचन-पत्र-(पु०) एकरारनामः, अहद नामः — اقرارنامہ، عہدنامہ۔

वचनबद्ध-(वि०) क़ौल से पाबंद — قول سے پابند۔

वज़न-(पु०) तौल, जाँच, अन्दाज़ः, बोझ, वार — تول، جانچ، اندازہ، بوجھ، بار۔

वंचना-(क्रि०) दगा, मक्र, फ़रेब — دغا، مکر، فریب۔

वज़नी-(वि०) भारी, बोझल, संजीदः — بھاری، بوجھل، سنجیدہ۔

वजह-(स्त्री०) सबब, सूरत, बाएस, जानिब — سبب، صورت، باعث، جانب

वज़ीफा-(पु०) वज़ीफ़ः, पेनशन, तनख्वाह, कोई दुआ जो रोज़ानः पढ़ी जाये — وظیفہ، پنشن، تنخواہ، کوئی دُعا جو روزانہ پڑھی جائے۔

वज़्र-(पु०) तेशः, अलमास, बिजली, फ़ौलाद, नेज़ः — تیشہ، الماس، بجلی، فولاد، نیزہ

वज्र-पात-(पु०) बिजली गिरना, बर्क़बारी — بجلی گرنا، برق باری۔

वट (बट, बड)-(पु०) बड़, कौडी, दरख़्त, बरगद — بڑ، کوڑی، درخت، برگد۔

वटि (वटिका)-(पु०) गोली, कुर्स — گولی، قرص۔

वणिक-(पु०) ताजिर, बनिया — تاجر، بنیا، تجارت کرنے والا۔

वत-(पु०) मानिन्द, बराबर, मिस्ल — مانند، برابر، مثل۔

वतन-(पु०) पैदा होने और रहने की जगह, देश, अपना मुल्क — پیدا ہونے اور رہنے کی جگہ، دیس، اپنا ملک۔

वत्स-(पु०) बछड़ा, बेटा, शागिर्द, बच्चः — بچھڑا، بیٹا، شاگرد، بچہ۔

वत्सर-(पु०) जवान, बिछड़ा साल — جوان، بچھڑا سال۔

वत्सल-(वि०) शफ़ीक़, मेहरबान, ग़मख़्वार, हमदर्द — شفیق، مہربان، غمخوار، ہمدرد۔

वदन-(पु०) मुंह, चेहरा, कलाम — منھ، چہرہ، کلام۔

वध-(पु०) क़त्ल, हलाक, खून करना, मार डालना — قتل، ہلاک، خون کرنا، مار ڈالنا۔

वधिक (वधकारी)-(पु०) क़ातिल, जल्लाद, खूनी क़त्ल करने वाला — قاتل، جلاد، خونی، قتل کرنے والا۔

वधिर-(वि०) बहरा, वह शख़्स जो सुन न सके — بہرہ، وہ شخص جو سن نہ سکے۔

वधू (वधुटी)-(स्त्री०) बहू, दुल्हन, बेटे की बीवी — بہو، دلہن، بیٹے کی بیوی۔

वन-(पु०) बन, जंगल, बाग़, सहरा — بن، جنگل، باغ، صحرا۔

वनज-(पु०) कँवल, जंगली, या आबी पैदावार — کنول، جنگلی، یا آبی پیداوار۔

वनद-(पु०) बादल — بادل۔ ابر۔

वनपाल-(पु०) मुहाफ़िज़े–जंगलात — محافظ جنگلات۔

वनमानुष-(पु०) बनमानुस, एक तरह का बंदर — بن مانس، ایک طرح کا بندر۔

वनवास-(पु०) बनबास, जंगल में रहना, सहरा में रहना — بنباس، جنگل میں رہنا، صحرا میں رہنا۔

वनवासी-(वि०) बनबासी, सहरा नशीं, जंगल का रहने वाला — بنباسی، صحرانشیں، جنگل کا رہنے والا۔

वनस्पति-(स्त्री०) नबातात, पेड़–पौधा — نباتات، پیڑ پودا۔

वनस्पति-विज्ञान (वनस्पति-शास्त्र)-(पु०) नबातियात, इल्मे–नबातात — نباتیات، علم نباتات۔

वनिता-(स्त्री०) औरत, महबूबः, बीवी — عورت، محبوبہ، بیوی، زوجہ۔

वन्य-(वि०) जंगली, सहराई — جنگلی، صحرائی۔

वपन-(पु०) सर मुंडाना, तुख्म रेज़ी — سر منڈانا، تخم ریزی۔

वपा-(पु०) चर्बी — چربی، جانوروں کے جسم کی چکنائی۔

वपु-(पु०) जिस्म, शक्ल, बदन — جسم، شکل، بدن۔

वपु विचयन-(पु०) जामः तलाशी — جامہ تلاشی، کپڑے کی جانچ۔

वफा-(स्त्री०) वफ़ा, साथ देना, खैर ख्वाही, नमक हलाली — وفا، ساتھ دینا، خیرخواہی، نمک حلالی۔

वफादार-(वि०) वफ़ादार, वफ़ा करने वाला, निबाहने वाला, बावफा — وفادار، وفا کرنے والا، نبھانے والا، باوفا۔

वमन-(पु०) क़ै, उल्टी, मतली — قے، الٹی، متلی۔

वय (वयस)-(स्त्री०) उम्र, सिन, जिन्दगी, ज़मानः — عمر، سن، زندگی، زمانہ۔

वयस्क-(वि०) बालिग, मुअम्मिर — بالغ، معمر، سن رسیدہ۔

वयस्क-मताधिकार-(पु०) बालिग़ हक़े–राएदही — بالغ، حق رائے دہی۔

वप्र-(पु०) टीलः — ٹیلہ۔ اونچی جگہ۔

वयन-(क्रि०) बुनना — بننا۔ بنائی کرنا۔

वयन पाठशाला-(क्रि०) बुनाई स्कूल — بنائی اسکول۔

वयोवृद्ध-(वि०) मुअम्मिर, उम्ररसीदः, ज़ईफ़ुल उम्र — معمر، عمررسیدہ، سن رسیدہ، ضعیف العمر۔

वर-(पु०) बर, दुआ, मुराद, शौहर, मालिक — بر، دعا، مراد، شوہر، مالک، خاوند۔

वरंच-(पु०) बल्कि:, लेकिन — بلکہ، لیکن۔

वरज-(पु०) बड़ा — بڑا۔

वर यात्रा-(पु०) बारात — بارات، برات۔

वरण-(पु०) इंतिख़ाब, दूल्हा का इन्तिख़ाब करने की रस्म, पूजा, पर्दा — انتخاب، دولہا کا انتخاب کرنے کی رسم، پوجا، پردہ۔

वरदान-(पु०) दुआ, ताईदे–ग़ैबी, बख़्शिश — دعا، تائید غیبی، بخشش، عنایت۔

वरना-(अ०) वर्नः, बल्कि: — ورنہ، بلکہ۔

वरन्-(अ०) बल्कि, फिर भी, इससे बढ़कर, शायद — بلکہ، پھر بھی، اس سے بڑھ کر، شائد۔

वारांगना-(स्त्री०) हसीनः, तवायफ़ — حسینہ، طوائف۔

वरुण-(पु०) पानी, पानी का देवता, सूरज — پانی، پانی کا دیوتا، سورج۔

वरेण्य-(पु०) खास, आला, मुमताज़ — خاص، اعلیٰ، ممتاز۔

वरिष्ठ-(वि०) आला, बरतर, मुमताज़, आज़म — اعلیٰ، برتر، ممتاز، اعظم، عظیم، افضل۔

वर्ग-(पु०) तबक़ः, दर्जः, मुरब्बअ — طبقہ، درجہ، مربع۔

वर्गमूल-(पु०) जज़्र, अस्ल, बुनियाद — جذر، اصل، بنیاد۔

वर्ग विहीन समाज-(पु०) ग़ैर तबक़ाती मआशिरः — غیرطبقاتی معاشرہ۔

वर्ग युद्ध-(क्रि०) तबक़ाती जंग — طبقاتی جنگ۔

वर्चस्व-(पु०) जलाल, बरतरी جلال، برتری

वर्जन-(पु०) हराम, मुमानिअत, तर्क, इख़राज حرام، ممانعت، ترک، اخراج

वर्जनीय-(पु०) ममनूअ क़ाबिले इंसिदाद ممنوع، قابلِ انسداد

वर्जित-(पु०) हराम, ममनूअ حرام، ممنوع

वर्गीकरण-(पु०) दर्जः बंदी, तबकः, बंदी درجہ بندی، طبقہ بندی

वर्णन-(पु०) बयान, तौज़ीह, तज़किरः, तफ़सील بیان، توضیح، تذکرہ، تفصیل، تقریر

वर्णमाला-(स्त्री०) हुरूफ़े—तहज्जी حروفِ تہجی

वर्ण-(वि०) रंग, नस्ल, फ़र्क, क़िस्म رنگ، نسل، فرق، قسم

वर्णक-(पु०) मुलम्मः, ग़लाफ़ ملمع، غلاف

वर्णनातीत-(पु०) हदे—बयान से बाहर حدِ بیان سے باہر

वर्णनात्मक-(पु०) बयानियः بیانیہ، اقبالیہ

वर्ण भेद-(पु०) रंगो—नस्ल का इम्तियाज़ رنگ و نسل کا امتیاز

वर्ण संकर-(पु०) दोग़लः دوغلہ

वर्णिक-(पु०) मुहर्रिर, मुंशी محرر، منشی

वर्णित-(पु०) मज़कूरः, बयान करदः مذکورہ، بیان کردہ، متذکرہ

वर्तन-(पु०) बर्ताव, मुआमलः, गर्दिश برتاؤ، معاملہ، گردش

वर्तमान काल-(पु०) ज़मानः—ए—हाल زمانۂ حال

वर्त्ती-(पु०) बरतने वाला, मौजूद रहने वाला برتنے والا، موجود رہنے والا

वर्तुल-(पु०) गोल, दाएरः नुमा گول، دائرہ نما

वर्त्म-(पु०) रास्तः शाहराह راستہ، شاہراہ

वर्द्धक-(पु०) मुक़व्वी, ममद, मआवुन, अफ़्ज़ः مقوی، ممد، معاون، افزا

वर्द्धन-(पु०) बढ़ाना, परवरिशो—परदाख़्त بڑھانا، پرورش و پرداخت

वर्द्धित-(पु०) बढ़ा हुआ, कामिल بڑھا ہوا، کامل

वर्म-(पु०) बक्तर, घर بکتر، گھر

वर्षक-(पु०) बरसाने वाला برسانے والا

वर्तमान-(वि०) हाल, मौजूदः, मौजूद, हाज़िरः حال، موجودہ، موجود، حاضر

वर्दी (वरदी)-(स्त्री०) फौजी लिबास 'यूनिफार्म' فوجی لباس، سرکاری لباس، 'یونیفارم'

वर्ष (बरस)-(पु०) बरस, साल, सन् برس، سال، سنہ، سن

वर्षगांठ-(स्त्री०) सालगिरह, पैदाइश का दिन سالگرہ، پیدائش کا دن "یوم پیدائش"

वर्ष-फल-(पु०) सअदो—नहस की सालानः तफ्सील سعد و نحس کی سالانہ تفصیل

वर्षधर-(पु०) बादल بادل، ابر

वार्षिक-(पु०) सालानः سالانہ

वलय-(पु०) अहाता, अस्तर, चौड़ी احاطہ، استر، چوڑی

वलि-(स्त्री०) लकीर, झुर्री, शिकन لکیر، جھری، شکن

वलित-(पु०) ख़मीदः, शिकनदार خمیدہ، شکن دار

वल्लभ-(पु०) महबूब, प्यारा محبوب، پیارا

वल्लरी (वल्लिका)-(स्त्री०) घास की बेल گھاس کی بیل

वश वर्ती-(पु०) मुसख़्ख़र, ताबेअ़ مسخر، تابع، فرماں بردار

वशीकरण-(पु०) तसख़ीर करना تسخیر کرنا، فرماں بردار بنانا

वशीभूत-(पु०) ताबेअ़ تابع، فرماں بردار

वश्यता-(पु०) मातहत होना, मुताबअ़त ماتحت ہونا، مطابعت

वसन-(पु०) क्षीर, सुकूनत, लिबास چھیر، سکونت، لباس، زخم

वसा-(पु०) चर्बी چربی، چکنائی

वसु-(पु०) आग, पानी, सोना, किरन آگ، پانی، سونا، کرن

वर्षण (वर्षा)-(स्त्री०) बारिश, पानी का बरसना بارش، پانی کا برسنا، 'برسات'

वश (वस)-(पु०) बस, क़ाबू, इख़्तियार بس، قابو، اختیار

वसंत-(पु०) बसंत, बहार بسنت، بہار

वसंती-(वि०) बहारियः, ज़र्द بہاریہ، زرد

वसीयत-(स्त्री०) आख़री नसीहत, ज़िन्दगी के आख़री वक़्त में हेदायत करना آخری نصیحت، زندگی کے آخری وقت میں ہدایت کرنا

वसीयतनाम-(पु०) वसीयतनामः, तहरीरी, वसीयत وصیت نامہ، تحریری وصیت

वसुंधरा-(स्त्री०) ज़मीन, मिट्टी زمین، مٹی

वसुधा (वसुमती)-(स्त्री०) ज़मीन زمین

वसूली-(स्त्री०) याफ़तनी, क़ाबिले वसूल یافتنی، قابلِ وصول

वस्तु-(स्त्री०) चीज़, शै, हक़ीक़त چیز، شے، حقیقت

वस्ति-(पु०) नाफ़ का ज़ेरीं हिस्सा, मसानः ناف کا زیریں حصہ، مثانہ

वस्तुतः-(पु०) दर हक़ीक़त, फ़िलवाक़ई درحقیقت، فی الواقع

वस्त्र-(पु०) कपड़ा, जामः, पार्चः, लिबास, पोशाक کپڑا، جامہ، پارچہ، لباس، پوشاک

वस्तु स्थिति-(पु०) हक़ीक़ते हाल حقیقتِ حال

वस्त्र विचयन-(पु०) जामः तलाशी جامہ تلاشی

वस्त्र हीन-(पु०) बरहनः برہنہ، جسم پر بالکل کپڑے کا نہ رہنا

वस्त्रोधोग-(पु०) सनअ़ते—पारचः صنعتِ پارچہ

वहन-(पु०) बार बरदारी, नक़्लो—हमल بار برداری، نقل و حمل

वहम-(पु०) शक, गुमान, एहतेमाल बारी شک، گمان، احتمال باری

वहां-(अ०) उस जगह, उस मक़ाम पर اس جگہ، اس مقام پر

वही-(स०) उसी तरह, मिस्ल, पहले ही जैसे तरीक़े से اسی طرح، مثل، پہلے ہی جیسے طریقے سے

वहि शुल्क-(वि०) महसूल दरआमद, बहरी लगान محصول، درآمد، بحری لگان

वहिष्कार-(पु०) मुक़ातिअः مقاطعہ، کاٹنا، تعلق نہ رکھنا

वहिष्कृत-(पु०) मतरूक, मुकातिअः शुदः - متروک، مقاطعہ شدہ۔
वहि-(स्त्री०) आग - آگ۔
वांछा-(पु०) ख्वाहिश, आरज़ू, इल्तिफ़ात - خواہش، آرزو، التفات۔
वांछित-(पु०) मतलूबः, पसंदीदः - مطلوبہ، پسندیدہ،
वा-(पु०) या - یا۔اَے
वाक-(पु०) आवाज़, बात, गुफ़्तुगू - آواز، بات، گفتگو۔
वाकपटु-(पु०) लफ़्फ़ाज़, ज़बान आवर - لفاظ، زبان آور۔
वाक पटुता-(पु०) लफ्फ़ाज़ी - لفاظی - زبان آوری، فصاحت، خوش بیانی۔
वाक स्वातंत्रय-(पु०) आज़ादी—ए—तक़रीर - آزادیٔ تقریر۔
वाकील-(पु०) वकील - وکیل۔
वागीश-(पु०) शाएर, मुक़र्रिर, ख़ुश-कलाम - شاعر، مقرر، خوش کلام۔
वाग दत्ता-(पु०) मँगेतर - منگیتر - منسوب، منسوبہ، وہ لڑکا یا لڑکی جس کی نسبت ہوگئی ہو
वाग दान-(पु०) जबान देना, वादः - جواب دینا، وعدہ۔
वांछनीय-(वि०) पसंदीदः, मत्लूबः, लाज़मी - پسندیدہ، مطلوبہ، لازمی۔
वाक्य-(पु०) जुम्लः, फ़िक़रः - جملہ، فقرہ۔
वाङ्मय-(पु०) सरमायः—ए—अदब - سرمایۂ ادب۔
वाचक-(पु०) बताने वाला, बोलने वाला, इशारः, पेशकार - بتانے والا، بولنے والا، اشارہ، پیشکار۔
वाचन-(क्रि०) पढ़ना, बोलना, मजलिसे क़ानून साज़ में किसी बिल यानी मुसव्वदः—ए—क़ानून की ख्वानदगी - پڑھنا، بولنا، مجلسِ قانون ساز میں کسی بل یعنی مسودۂ قانون کی خواندگی۔
वाचनालय-(पु०) दारुलमुतालअः, मुतालअः करने की जगह, पढ़ने की जगह - دارالمطالعہ، مطالعہ کرنے کی جگہ، پڑھنے کی جگہ۔
वाचाल-(वि०) बातूनी, कुशादः दहन - باتونی، کشادہ دہن۔
वाजिब-(वि०) ज़रूरी, लाज़िम, मुनासिब, ठीक - ضروری، لازم، مناسب، ٹھیک۔
वाणिज्य-(पु०) तिजारत, 'कामर्स' - تجارت، 'کامرس'۔ خرید و فروخت۔
वाणिज्यदूत-(पु०)'क़ौनसल, सफ़ीर, मुख़्तार - کونسل، سفیر، مختار۔
वाणी-(स्त्री०) कलाम, लफ़्ज़, ज़बान - کلام، لفظ، زبان۔
वात-(पु०) हवा, बाद, रियाह, रीह - ہوا، باد، ریاح، ریح۔
वातानुकूलन-(पु०) 'एयरकंडीशनिंग' - ایئرکنڈیشننگ۔
वातावरण-(पु०) फ़ज़ा, माहौल - فضا، ماحول۔
वात्सल्य-(पु०) शफ़क़त, मोहब्बत - شفقت، محبت۔
वाद-(पु०) निज़ाअ, मुक़द्दमः, दलील, नज़रियः - نزاع، مقدمہ، دلیل، نظریہ۔
वादक-(पु०) मुद्दई, फ़र्यादी - مدعی، فریادی۔
वादन-(पु०) साज़ बजाना, तकल्लुम - ساز بجانا، تکلم۔
वादविवाद-(पु०) बहसोमुबाहसः, बहसोतम्हीस - بحث و مباحثہ، بحث و تمحیص۔ 'پاک کرنا، صاف کرنا'

वादा-(पु०) वादः, इकरार, क़ौलो—क़रार - وعدہ، اقرار، قول و قرار۔
वादी-(पु०) मुद्दई, मुस्तगीस, फ़र्यादी - مدعی، مستغیث، فریادی۔
वाद्य-(पु०) साज, बाजा - ساز، باجہ۔
वानप्रस्थ-(पु०) सहरा गुज़ीनी - صحرا گزینی۔
वानर-(पु०) बंदर, एक मशहूर जानवर - بندر، ایک مشہور جانور۔
वापस-(अ०) पीछे, बाद में लौटाया हुआ, नामन्जूर किया हुआ - پیچھے، بعد میں لوٹایا ہوا، نامنظور کیا ہوا۔
वापसी-(स्त्री०) वापसी, मराजअत, वापस की हुयी - واپسی، مراجعت، واپس کی ہوئی۔
वापिका (वापी)-(पु०) बाउली, छोटा तालाब - باؤلی، چھوٹا تالاب۔ 'دیوانی، پاگل عورت'، 'بڑا پکا کنواں جس میں سیڑھیاں بنی ہوتی ہیں'۔
वाम-(वि०) बाया, चप, मुख़ालिफ़, बरअक्स, ख़म - بایاں، چپ، مخالف، برعکس، خم، ٹیڑھا پن۔
वामन-(वि०) बोना, पस्तःकद - بونا، پستہ قد، ناٹا۔
वाम-पंथी-(वि०) यसारीयतपसंद, इंतिहापसंद - یساریت پسند، انتہاپسند۔
वाममार्ग-(पु०) आज़ादरवी - آزاد روی۔
वाम पक्षी-(पु०) हज्बे—मुखालिफ़, बायाँ बाजू - حزبِ مخالف، بایاں بازو۔
वायविक-(पु०) फिज़ाई, हवाई - فضائی، ہوائی۔
वायु-(पु०) हवा, बाद, सबा, रियाह - ہوا، باد، صبا، ریاح۔
वायु पत्र-(पु०) हवाई डाक - ہوائی ڈاک۔
वायु पथ-(पु०) हवाई रास्तः - ہوائی راستہ۔
वायुयान उड्डयन-(पु०) हवा बाज़ी - ہوابازی۔
वायुयान चालक-(पु०) हवा बाज़ - ہواباز۔ 'ہوائی جہاز چلانے والا'
वायुयान यातायात-(पु०) फ़िज़ाई रसलो—रिसाएल - فضائی رسل و رسائل۔ 'ہوائی آمد و رفت'۔
वायुयान स्थान-(पु०) फ़िजाई मस्तकर - فضائی مستقر، 'ہوائی اڈہ'
वायु विज्ञान-(पु०) इल्में फ़िज़ा - علمِ فضا۔
वायु मंडल-(पु०) कुरए—बाद, आसमान, फ़ज़ा - کرۂ باد، آسمان، فضا۔ 'ہوا کا تمام مجموعہ زمین سے چاروں طرف کئی کوس تک بلند گھیرے ہوا ہو'
वायुमार्ग-(पु०) फ़ज़ाई रास्तः, 'एयरलाईन' - فضائی راستہ، ایئرلائن۔
वायुयान-(पु०) तय्यारः, हवाई जहाज़ - طیارہ، ہوائی جہاز۔
वायुसेना-(स्त्री०) फ़जाईयः फ़ौज, हवाई फ़ौज - فضائیہ فوج، ہوائی فوج۔
वार-(पु०) वार, दिन, रोक, हमलः, चोट - وار، دن، روک، حملہ، چوٹ۔
वार कन्या-(स्त्री०) तवाएफ़ - طوائف، گروہ، قبیلہ، ناچنے گانے والی عورت
वारण-(पु०) रोक, अज़ाला, इन्सिदाद - روک، ازالہ، انسداد۔
वारद-(पु०) बादल - بادل، ابر۔
वार (वधु, वारांगना)-(स्त्री०) तवाएफ़ - طوائف، گروہ، رقاصہ۔

वाराणसी-(वि०) बनारस का क़दीम नाम بنارس کا قدیم نام۔
वारुणी-(स्त्री०) शराब شراب۔
वारदात-(स्त्री०) हादसः, सानेहा, वह हाल जो आदमी पर गुज़रे حادثہ، سانحہ، وہ حال جو آدمی پر گزرے۔
वारना-(क्रि०) सदक़े करना, निछावर करना, कुरबान करना صدقے کرنا، نچھاور کرنا، قربان کرنا۔
वारा-न्यारा-(पु०) क़तई फ़ैसलः, नजात قطعی فیصلہ، نجات۔
वाराह-(पु०) सुअर, ख़िंज़ीर سُؤر، خنزیر۔
वारि-(पु०) पानी, रेक़ीक़, सय्याल پانی، رقیق، سیال۔
वारिद-(पु०) बादल, अब्र بادل، ابر۔
वारिस-(पु०) शौहर, ख़ाविन्द, मददगार, हामी, मुर्दे के माल का सही हक़दार شوہر، خاوند، مددگار، حامی، مُردے کے مال کا صحیح حقدار۔
वार्ता-(स्त्री०) बात, गुफ़्तुगू, ख़बर, अफ़वाह بات، گفتگو، خبر، افواہ
वार्ता कर्णिक-(पु०) रसलो–रसाएल मुंशी या दफ़तरी رسل و رسائل، منشی یا دفتری۔
वार्तायन-(पु०) जरीदः, वो अख़बार जिसमें सरकारी एलानात छपते है जریدہ، وہ اخبار جس میں سرکاری اعلانات چھپتے ہیں۔
वार्तायित-(पु०) 'गज़ेटेड' گزیٹیڈ، سرکاری احکامات۔
वार्तावह-(पु०) सफ़ीर पैग़ाम रसां سفیر، پیغام رساں۔
वार्तावहन-(पु०) रसलो–रसाएल رسل و رسائل۔
वार्ताविहन मंत्री-(पु०) वज़ीरे–रसलो–रसाएल وزیر رسل و رسائل۔
वार्तिक-(पु०) तशरीह, तफ़सीर تشریح، تفسیر
वार्तालाप-(पु०) गुफ़्तगू, बातचीत گفتگو، بات چیت۔
वार्धक्य वेतन-(पु०) 'पेन्शन' پنشن، "سرکاری خدمات کا عوض، وظیفہ"
वार्षिक-(वि०) सालानः, हरसाल, साल ब साल سالانہ، ہر سال، سال بہ سال
वार्षिक अधिवेशन-(पु०) सालानः इज़लास سالانہ اجلاس۔
वार्षिक वित्त वितरण-(पु०) सालानः माली इत्तेलअ سالانہ مالی اطلاع۔
वार्षिक वृद्धि-(पु०) सालानः तरक़्क़ी سالانہ ترقی۔
वार्षिकी-(पु०) सालानः, सालनामः سالانہ، سالنامہ۔
वार्षिकोत्सव-(पु०) जश्ने सालानः جشن سالانہ۔
वाष्प-(पु०) भाप بھاپ۔
वासंती-(वि०) बसंती, ज़र्द, पीला, ज़ाफ़रानी بسنتی، زرد، پیلا، زعفرانی
वास-(पु०) रिहाइश; क़याम, बास, मकान, बू رہائش، قیام، باس، مکان، بو۔
वास गृह-(पु०) रिहाइशी मकान رہائشی مکان - رہنے کی جگہ۔
वासर-(पु०) दिन, रोज़ دن، روز، یوم۔
वासित-(पु०) मुअत्तर مُعطّر، خوشبو میں بسا ہوا، خوشبودار۔
वासी-(पु०) बाशिंदः باشندہ۔
वासना-(स्त्री०) शहवत, हवस, आरज़ू, ख़्वाहिश شہوت، ہوس، آرزو، خواہش۔
वास्तविक-(वि०) अस्ली, हक़ीक़ी, सहीह اصلی، حقیقی، صحیح۔
वास्ता-(पु०) वास्तः, बीच का, क़ासिद, लगाव, निसबत واسطہ، بیچ کا، قاصد، لگاؤ، نسبت۔
वास्तुकला (वास्तुविद्या)-(स्त्री०) फ़ने–तअमीर فن تعمیر۔
वास्ते-(अ०) वास्ते, बराए, वसीले, लगाव, मतलब واسطے، برائے، وسیلے، لگاؤ، مطلب۔
वास्तव-(पु०) हकीकत, अस्ल حقیقت، اصل۔
वास्तविक्ता-(पु०) हक़ीक़त, असलियत حقیقت، اصلیت۔
वास्तु-(पु०) मकान, इमारत, तअमीर مکان، عمارت، تعمیر
वास्तु काष्ठ-(स्त्री०) इमारती लकड़ी عمارتی لکڑی۔
वास्तु विभाग-(पु०) मुहकमः–ए–तामीरात محکمۂ تعمیرات۔
वाह-(अ०) आफ़रीं, शाबाश, क्या बात है, कलमा–ए–तहसीन, क्या ख़ूब آفریں، شاباش، کیا بات ہے، کلمۂ تحسین، کیا خوب، واہ۔
वाहक-(पु०) बारबर्दार, हामिल, क़ासिद باربردار، حامل، قاصد۔
वाहन-(पु०) सवारी, राहिलः سواری، راحلہ۔
वाहवाही-(स्त्री०) वाह–वाह, शाबाशी واہ واہ، شاباشی۔
वाह्य-(पु०) ज़ाहिरी, बैरूनी, ख़ारजी ظاہری، بیرونی، خارجی۔
वाह्यांतर-(पु०) बेरूनी–व–अंदरूनी بیرونی و اندرونی۔
वाहनी-(पु०) फ़ौज فوج۔
वाहु-(पु०) बाज़ू بازو، کہنی سے شانے تک کا حصہ،
विकट-(वि०) शदीद, सख़्त, मुश्किल, दुश्वार شدید، سخت، مشکل، دشوار۔
विकराल-(वि०) मुहीब, हैबतनाक, ख़ौफ़नाक مہیب، ہیبتناک، خوفناک، ڈراونا۔
विकल-(वि०) बेकल, बेचैन, बेक़रार بے کل، بے چین، بے قرار،
विकल्प-(पु०) ग़लत फ़हमी, बरअक्स तसव्वुर غلط فہمی، برعکس تصور۔
विकंपन-(पु०) लरज़िश لرزش، کپکپی، گڑگڑانا۔
विकर-(पु०) खास चुंगी خاص چُنگی۔
विकर्षण-(पु०) इल्मे तस्ख़ीर, कशिश علم تسخیر، کشش،
विकर्म-(पु०) कारे ममनुअः کار ممنوعہ۔
विकलन-(पु०) इंदराज اندراج، درج کرنا۔
विकलित-(पु०) ग़मगीन, बेचैन غمگین، بے چین۔
विकल्पित-(पु०) मशकूक, बेजाब्तः مشکوک، بے ضابطہ۔
विकसन-(पु०) शगुफ़्तगी, फूटना شگفتگی، پھوٹنا۔

विकसित-(वि०) तरक्क़ी याफ़्ता — ترقی یافتہ۔

विकार-(पु०) बदनुमाई, ख़राबी, ज़ेहनी कैफ़ियत मस्ख़ होना — بدنمائی، خرابی، ذہنی کیفیت مسخ ہونا۔

विकास-(पु०) तरक्क़ी, इर्तिक़ा, वुसअत — ترقی، ارتقا، وسعت۔

विकासवाद-(पु०) नज़रयः–ए–इर्तिका, उसूले इर्तिक़ा — نظریۂ ارتقا، اُصولِ ارتقا

विकासशील-(वि०) तरक्क़ीपज़ीर, बढने वाला, तरक्क़ी क़बूल करने वाला — ترقی پذیر، بڑھنے والا، ترقی قبول کرنے والا۔

विकृत-(वि०) मस्ख़, बदनुमा, बिगड़ा हुवा, खराब — مسخ، بدنما، بگڑا ہوا، خراب۔

विकेंद्रीकरण-(पु०) अदमे–इर्तिकाज़ — عدمِ ارتکاز، ایک جگہ نہ اکٹھا ہونا۔

विक्रम-(पु०) शुजाअत, जवाँमर्दी, बहादुरी — شجاعت، جوانمردی، بہادری

विक्रमी-(वि०) बिकर्मी, जवांमर्द, बहादुर, शुजाअ — بکرمی، جوانمرد، بہادر، شجاع۔

विक्रय-(पु०) बैअ, फ़रोख़्त, बेचना — بیع، فروخت، بیچنا۔

विक्रेता (विक्रयी)-(पु०) बाअे, बेचने वाला — بائع، بیچنے والا۔

विकाश-(पु०) फूटना, रौशनी, वुसअत — پھوٹنا، روشنی، وسعت۔

विकास विभाग-(पु०) शोबः–ए–तरक्क़ियात — شعبۂ ترقیات۔

विकासोन्मुख-(पु०) तरक्क़ी पज़ीर — ترقی پذیر

विकीर्ण-(पु०) चारों तरफ़, मुंतशिर, मशहूर — چاروں طرف، منتشر، مشہور

विकृत-(पु०) ख़राबी, बदनुमाई, अनाद, तग़य्युर — خرابی، بدنمائی، عناد، تغیر۔

विक्रय कर-(पु०) महसूल बिक्री — محصول بکری۔

विक्रय पत्र-(पु०) बैअनामः — بیع نامہ، نام فروخت کرنا۔

विक्रांत-(पु०) ज़ीशान, बहादुर, हिम्मती — ذیشان، بہادر، ہمتی۔

विक्रयिका-(पु०) नक्दी रसीद — نقدی رسید۔

विक्रेय-(पु०) क़ाबिले फ़रोख़्त — قابلِ فروخت۔

विक्षत-(पु०) ज़ख़्मी — زخمی، گھائل، مجروح۔

विक्षिप्त-(वि०) पागल, ख़बती, मजनूँ, बेक़रार — پاگل، خبطی، مجنوں، بیقرار

विक्षुब्ध-(वि०) मुज़्तरिब, ग़मगीन, बेचैन, बेक़रार — مضطرب، غمگین، بے چین، بے قرار۔

विक्षेप-(पु०) इज़्तिराब, रख़्नः, ख़लल — اضطراب، رخنہ، خلل،

विक्षोभ-(पु०) इज़्तिराबे–ज़ेहनी — اضطراب ذہنی، "ذہنی اُلجھن"

विख्यात-(वि०) मशहूर, नामवर, मुमताज़ — مشہور، نامور، ممتاز۔

विख्यापन-(पु०) तशहीर, नश्रो–इशाअत — تشہیر، نشر و اشاعت۔

विख्यापन अधिकारी-(पु०) अफ़सरे तशहीर — افسرِ تشہیر

विगत-(पु०) आरी, माज़ी, गुज़श्तः — عاری، ماضی، گذشتہ۔

विगति-(पु०) बदहाली — بدحالی۔

विगम-(पु०) खानगी, खात्मः, निजात — خانگی، خاتمہ، نجات۔

विगर्हण-(पु०) डाँट, ज़ज़ो–तौबीख़ — ڈانٹ، جزر و توبیخ۔

विगलन-(पु०) ख़स्तगी, बोसीदगी, ख़राबी, इज्मेहिलाल — خستگی، بوسیدگی، خرابی، اضمحلال۔

विग्रह-(पु०) निफ़ाक, तफ़्रीद, तर्कीबे–नहवी, कशमकश, जंग, शोअबः–ए–जिस्म — نفاق، تفریق، ترکیب نحوی، کشمکش، جنگ، شعبۂ جسم۔

विघटन-(पु०) तक़्सीम, तहलील, अलाहदगी, शिकस्त, तोडफोड़, बर्ख़ास्तगी — تقسیم، تحلیل، علیحدگی، شکست، توڑ پھوڑ، برخاستگی۔

विघटित-(पु०) तबाहो–बर्बाद — تباہ و برباد۔

विघर्षण-(पु०) घिसना, रगड़ना — گھسنا، رگڑنا، پیسنا۔

विघात-(पु०) हमलः, बर्बादी, ख़लल — حملہ، بربادی، خلل۔

विघ्न-(पु०) खलल, मज़ाहमत, दख़्ल, रख़्नः — خلل، مزاحمت، دخل، رخنہ۔

विघ्नकारी-(वि०) ख़लल अन्दाज़, रख़्नः, अन्दाज़, ख़लल डालने वाला — خلل انداز، رخنہ انداز، خلل ڈالنے والا۔

विचरण-(पु०) सियाहत, चलना–फिरना, सफ़र, सैर — سیاحت، چلنا پھرنا، سفر، سیر۔

विचरना-(क्रि०) सैय्याही करना, सफर करना, सैरोसियाहत करना — سیاحی کرنا، سفر کرنا، سیر و سیاحت کرنا۔

विचल-(वि०) मुहरिक, मुतहर्रिक, मुतज़लज़ल, मुज़्तरिब — محرک، متحرک، متزلزل، مضطرب۔

विचक्षण-(पु०) रौशन, अल्लामः, दूरबीन — روشن، علامہ، دوربین۔

विचयन-(पु०) तलाशी — تلاشی۔

विचयन अधिकरण-(पु०) तलाशी का सरकारी हुक्म — تلاشی کا سرکاری حکم۔

विचलता-(पु०) इज़्तिराब, इंहिराफ़, तज़लज़ुल — اضطراب، انحراف، تزلزل۔

विचारक (विचारकर्त्ता)-(पु०) मुफ़क्किर, मुंसिफ, जज — مفکر، منصف، جج۔

विचलित-(वि०) मुंहरिफ़, बेचैन, मुतज़लज़ल, मुज़्तरिब — منحرف، بے چین، متزلزل، مضطرب۔

विचार-(पु०) ख़याल, राए, ग़ौर — خیال، رائے، غور۔

विचारणीय-(वि०) क़ाविले ग़ौर, ग़ौरतलब, फ़िक्र अंगेज़ — قابل غور، غور طلب، فکر انگیز۔

विचारधारा-(स्त्री०) अंदाज़े–फ़िक्र, नज़रयः, सिलसिलः–ए–ख्याल — انداز فکر، نظریہ، سلسلۂ خیال۔

विचारना-(क्रि०) ग़ौर करना, सोचना, फ़िक्र करना — غور کرنا، سوچنا، فکر کرنا۔

विचार-विमर्श-(पु०) तबादलए–ख़याल — تبادلۂ خیال۔

विचारशील-(वि०) साहिबे फ़िक्र, — صاحبِ فکر،

अहलुर्राए, मुफ़क्किर

विचारपति-(पु०) मुफ़क्किर, जज

विचार पद्धति (विचार प्रणाली)-(पु०) तरीक:–ए–फ़िक्र

विचार वान-(पु०) मुफ़क्किर, आलिम, आली दिमाग़

विचार विनिमय-(पु०) तबादल:–ए–ख्याल

विचाराधिकार-(पु०) इख़्तियारे–समाअत

विचारार्थ-(पु०) बराए ग़ौर

विचारालय-(पु०) अदालत

विचाराधीन-(पु०) ज़ेरे ग़ौर, निगाह में

विचित्र-(वि०) अजीब, मतनव्वोअ, रंगारंग

विचिंतन-(पु०) ग़ौरो–फ़िक्र करना

विचिंत-(पु०) ग़ौरो–फ़िक्र, तहकीको तजर्बा

विचित्त-(पु०) बेहोश

विचित्रता-(पु०) अजूबापन

विचित्रालय-(पु०) अजाएब खान:, अजाएब घर

विचूर्ण-(पु०) सुफूफ़, पिसी हुई चीज़

विचेतन-(पु०) बेहोश .

विचेता-(पु०) बेवकूफ़, बेहोश, सरगर्दा

विचेष्ट-(पु०) बे रगबत, बे अमल

विचेष्टा-(पु०) सईये–बद

विछिन्न-(पु०) मुकत्तअ, पार: पार:

विच्युत-(पु०) मअज़ूल

विछोह-(पु०) जुदाई

विच्छेद-(पु०) इन्किताअ, तलाक़, जुदाई, फिराक़, इन्फिसाख़

विजय-(स्त्री०) फ़तह, कामरानी

विजया-(स्त्री०) दुर्गा, भंग

विजया दशमी-(स्त्री०) दसहरा, हिन्दुओं का मशहूर त्योहार

विजय स्मारक-(पु०) फ़तह की यादगार

विजित-(पुं०) मफतूह

विजयी-(वि०) फ़ातेह, जीतने वाला, कामयाब होने वाला

विजयोत्सव-(पु०) जश्ने कामरानी, जश्ने कामयाबी

विजन-(पु०) सुनसान

विजंमा-(पु०) दोग़ल:

विजातीय-(वि०) मुख्तिलफुन्नौअ, ग़ैर मुल्की, ग़ैर नस्ल

विजेता-(पु०) फ़ातेह, जीतने वाला कामयमयाब होने वाला

विज्ञप्ति-(स्त्री०) ऐलानिय:, इत्तिलाअ, इश्तिहार

विज्ञान-(पु०) साइंस, इल्म, हिकमत

विज्ञानी-(पु०) साइंसदा, हकीमे–दाना

विज्ञापन-(पु०) इश्तिहार, एलान, इत्तिलाअ

विज्ञापित-(वि०) मुश्तहिर, मशहूर किया गया

विज्ञ-(पु०) आलिम, दाना

विज्ञात-(पु०) मालूम, मशहूर

विज्ञापक-(पु०) मुश्तहिर

विज्ञापन व्यवस्थापक-(पु०) मैनेजर शोब:–ए–इश्तिहार

विज्ञापित क्षेत्र-(पु०) मुमताज़ो–मशहूर इलाक़ा

विटप-(पु०) दरख़्त

विडंबना-(स्त्री०) तमस्खुर, मज़हक:, अदमें–तताबुक़

वितंडा-(स्त्री०) कजबहसी, बहस, फरीके मुख़ालिफ़

वितरक-(पु०) तक़्सीमकार

वितरण-(पु०) तक़्सीम, हिस्स: करना, बांटना

वित-(पु०) आलिम–दाना

वितत-(पु०) वुस्अत

वितथ-(पु०) झूट, हुक्म की मुजरिमान:, खिलाफ वर्ज़ी

वितथी-(पु०) ग़ैर हाजिर, नाफरमान

वितरण केन्द्र-(पु०) मरकज़े तकसीम

वितरण व्यक्ष-(पु०) अफसरे तकसीम

वितरणार्थ-(पु०) बाइसे–तकसीम

वितरित-(पु०) मुनकसिम, बँटा हुआ

वितर्क-(पु०) जवाबी दलील, शक, क्यास

वितान-(पु०) सुस्त, ख़ाली, मौक़अ,

वसीअ — وسیع۔

वितीर्ण-(पु०) कामयाब, फ़ारिग, तक़सीम — کامیاب، فارغ، تقسیم۔

वितुण्ड-(पु०) हाथी — ہاتھی۔

वितुष्ट-(पु०) ग़ैर मुतमइन — غیر مطمئن۔

वितृण-(पु०) बे बर्गो—गयाह — بے برگ و گیاہ۔

वितृप्त-(पु०) मुजतरिब, गैर मुतमइन — مضطرب، غیر مطمئن

वित्त-(पु०) मालियात, ख़जानः. — مالیات، خزانہ۔

वित्तीय-(वि०) मालियाती, माल के मुतअल्लिक — مالیاتی، مال سے متعلق۔

वितृष्ण-(पु०) बेगरज़, मुस्तग़नी — بے غرض، مستغنی۔

वित्त-मंत्री-(पु०) वज़ीरे मालियात — وزیر مالیات یا وزیر خزانہ۔

वित्त योग-(पु०) माली कमीशन, माली वफ्द — مالی کمیشن، مالی وفد۔

वित्त विधेयक-(पु०) माली बिल, माली मुसव्वदः—ए—कानून — مالی بل، مالی مسودہ قانون

वित्ति-(पु०) नफ़अ, इल्म, इमकान — نفع، علم، امکان۔

वित्तीय वर्ष-(पु०) माली सन् — مالی سن، سنہ۔

वित्तीय विवरण-(पु०) माली ख़बर — مالی خبر۔

विदग्ध-(वि०) आलिम, दाना, होशयार, रंगीन मिज़ाज — عالم، دانا، ہوشیار، رنگین مزاج۔

विदा-(स्त्री०) विदाअ, रुख्सत — وداع، رخصت۔

विदाई-(स्त्री०) विदाइयः, रुख्सती — وداعیہ، رخصتی۔

विदारक-(पु०) दरिंदः, फाड़ने वाला, चीरने वाला खूँख़ार — درندہ، پھاڑنے والا، چیرنے والا، خونخوار۔

विदित-(वि०) मअलूम, ज़ाहिर, वाज़ेह — معلوم، ظاہر، واضح۔

विदीर्ण-(वि०) दरिंदः, फटा हुआ चाक — درندہ، پھٹا ہوا، چاک۔

विथुर-(पु०) चोर, नुक़सान, कम — چور، نقصان، کم۔

विदु-(पु०) आलिम, दाना — عالم، دانا۔

विदारण-(पु०) फाड़ना — پھاڑنا۔

विदा संदेश-(पु०) अलविदाई पैग़ाम — الوداعی پیغام۔

विदुप, विदुपी-(पु० स्त्री०) आलिम, फ़ाज़िल — عالم، فاضل۔

विदूपक-(पु०) क़ुसूरवार ठहराना — قصوروار ٹھہرانا۔

विदेश मंत्री-(पु०) वज़ीरे—ख़ारिजः — وزیر خارجہ۔

विदेश विभाग-(पु०) मुहकमः—ए—ख़ारिजः — محکمۂ خارجہ۔

विदेश विनिमय-(पु०) ग़ैर मुल्की तबादलः — غیر ملکی تبادلہ۔

विदेश-(पु०) ग़ैरमुल्क, बेरून मुल्क — غیر ملک، بیرون ملک۔

विदेशी-(वि०) ग़ैरमुल्की, बेरूनी — غیر ملکی، بیرونی۔

विदेशी मुद्रा-(स्त्री०) जरे—तबादलः — زر تبادلہ۔

विदध-(वि०) मजरूह, जख्मी, छेदा हुआ — مجروح، زخمی، چھیدا ہوا۔

विद्यमान-(वि०) मौजूद, हाज़िर — موجود، حاضر۔

विद्या-(स्त्री०) इल्म, फ़न — علم، فن۔

विद्यापीठ-(स्त्री०) दारुलउलूम, जामिअः — دار العلوم، جامعہ

विद्यार्थी-(पु०) तालिब इल्म, पढ़ने वाला, इल्म हासिल करने वाला — طالبعلم، پڑھنے والا، علم حاصل کرنے والا۔

विद्यालय-(पु०) मक्तब, स्कूल, दर्सगाह — مکتب، اسکول، درسگاہ۔

विद्यानुरागी-(पु०) इल्म दोस्त — علم دوست۔

विद्यारंभ-(पु०) आग़ाजे तअलीम — آغاز تعلیم۔

विद्युत गृह-(पु०) बिजली घर — بجلی گھر۔

विद्युत मंत्री-(पु०) वज़ीरे बर्क़ — وزیر برق

विद्युत मापक-(पु०) आलः—ए—बर्क़ पैमाँ — آلۂ برق پیما۔

विद्युत विभाग-(पु०) मुहकमः—ए—बर्क़ियात — محکمۂ برقیات

विद्युत-(स्त्री०) बिजली, बर्क़ — بجلی، برق

विद्रम-(पु०) मूँगा, कोंयल — مونگا، کونپل۔

विद्रोह-(पु०) बग़ावत, सरकशी, अनार्की — بغاوت، سرکشی، انارکی۔

विद्रोही-(वि०) बाग़ी, सरकश, फ़सादी — باغی، سرکش، فسادی

विद्रोहोन्मुख-(पु०) आमादः—ए—बग़ावत — آمادۂ بغاوت۔

विद्वेष-(पु०) बुग्ज, अनाद, दुश्मनी — بغض، عناد، دشمنی۔

विद्वेषी-(पु०)मुआनिद, दुश्मन — معاند، دشمن، مخالف

विद्वत्ता-(स्त्री०) इल्मियत, क़ाबिलियत — علمیت، قابلیت۔

विद्वान-(वि०) आलिम, माहिर — عالم، ماہر علم،

विधर्मी-(वि०) मुल्हिद, मुर्तिद, ग़ैर मज़हब वाला — ملحد، مرتد، غیر مذہب والا۔

विधवा-(स्त्री०) बेवः, जिसका शौहर मर गया हो — بیوہ، جس کا شوہر مر گیا ہو۔

विधा-(स्त्री०) तरीक़ः, क़िस्म, शक्ल — طریقہ، قسم، شکل۔

विधाता-(पु०) ख़ालिक़, क़स्साम, खुदा, अल्लाह — خالق، قسام، خدا، اللہ۔

विधान-(पु०) आईन, क़ानून, दस्तूर, बनावट, तर्जे एहतिमाम, क़याम — آئین، قانون، دستور، بناوٹ، طرز اہتمام، قیام۔

विधान-परिषद-(स्त्री०) मजलिसे दस्तूरसाज — مجلس دستور ساز۔

विधान-मंडल-(पु०) मुक़न्निनः, कानून साज़, 'एसेम्बली' — مقننہ، قانون ساز، 'اسمبلی'

विधान-सभा-(स्त्री०) दस्तूर साज़ 'एसेम्बली' — دستور ساز، اسمبلی،

विधानवाद-(पु०) आईन परसंद — آئین پسند۔

विधानवादी-(पु०) आईन पसंदी — آئین پسندی۔

विधान विभाग-(पु०) शोबः—ए—आईन — شعبۂ آئین۔

विधायन-(पु०) कानूनी शक्ल — قانونی شکل۔

विधायिका-(पु०) दस्तूरयः — دستوریہ۔

विधायित-(पु०) आईनी शक्ल में लाया हुवा — آئینی شکل میں لایا ہوا۔

विधायिनी शक्ति-(पु०) इख्तियारे–दस्तूरयः — اختیارِ دستوریہ۔

विधायक-(पु०) मुक़न्निन, कानूनसाज़, आईनसाज, मुहतमिम, ख़ालिक, फ़ाएल — مقنّن، قانون ساز، آئین ساز، مہتمم، خالق، فاعل۔

विधारणा-(पु०) मुख़ालिफानः मुफ़सिदानः — مخالفانہ، مفسدانہ

विधि-(स्त्री०) कानून, तरीक़ः, तर्ज़, तदबीर, क़िस्म — قانون، طریقہ، طرز، تدبیر، قسم

विधिक-(पु०) कानूनी — قانونی۔

विधिक उपचार-(पु०) क़ानूनी चारः जोई — قانونی چارہ جوئی۔

विधिक प्रतिनिधि-(पु०) क़ानूनी नुमाइंदः — قانونی نمائندہ۔

विधिक व्यवहार-(पु०) कानूनी कार्रवाई — قانونی کاروائی۔

विधि कर्त्ता-(पु०) क़ानून साज़ — قانون ساز۔

विधितः-(पु०) क़ानूनन — قانوناً۔

विधिज्ञ-(पु०) क़ानूनदाँ — قانون داں۔

विधि परामर्शद-(पु०) क़ूननी मुशीर — قانونی مشیر، قانونی صلاح کار۔

विधि पालन-(पु०) पाबंदी–ए–कानून — پابندیٔ قانون۔

विधि प्रश्न-(पु०) क़ानूनी सवाल — قانونی سوال۔

विधि भंग-(पु०) क़ानून शिकनी — قانون شکنی۔

विधि विरुद्ध-(पु०) खिलाफ़े–कानून — خلافِ قانون۔

विधि विरुद्ध समुदाय-(पु०) मजमा–एं–खिलाफ़े–कानून — مجمعِ خلافِ قانون۔

विधि शास्त्र-(पु०) उलूमे क़ानून — علومِ قانون۔

विधि संगत-(पु०) क़रीने–क़ानून — قرینِ قانون۔

विधिवत्-(अ०) हस्बे–क़ाइदः, हस्बे–क़ानून — حسبِ قاعدہ، حسبِ قانون

विधुर-(पु०) रंडवा, ग़मगीन, मजबूर, जिसकी बीवी मर गई हो — رنڈوا، غمگین، مجبور، جس کی بیوی مرگئی ہو۔

विधेयक-(पु०) बिल, मुसव्वदः–ए–कानून — بل، مسودۂ قانون۔

विध्वंस-(पु०) तबाही, बर्बादी, तखरीब, इंहिदाम — تباہی، بربادی، تخریب، انہدام۔

विध्वंसक-(वि०) तख़रीबकार, तबाह कुन, मुख़र्रिबानः — تخریب کار، تباہ کُن، مخربانہ۔

विध्वस्त-(वि०) बर्बाद, तबाह — برباد، تباہ۔

विनती-(स्त्री०) इल्तिजा, इंकिसार, ख़ुशामद, आजिज़ी — التجا، انکسار، خوشامد، عاجزی۔

विनम्र-(वि०) ख़ाकसार, मुन्कसिर, आजिज़, नर्म — خاکسار، منکسر، عاجز، نرم۔

विनय-(पु०) इन्किसारी, खाकसारी, इल्तिजा, हिदायत, इस्तदुआ, सिफ़ारिश — انکساری، خاکساری، التجا، ہدایت، استدعا، سفارش۔

विनत-(पु०) आजिज़, मुंकसिर, झुका हुआ — عاجز، منکسر، جھکا ہوا۔

विनम्र प्रार्थना-(पु०) आजिज़ानः दरख़्वास्त — عاجزانہ درخواست۔

विनयन-(पु०) नर्मी, फ़ैसलः, इज़ालः, तअ़लीम — نرمی، فیصلہ، ازالہ، تعلیم

विनयकर्त्ता-(पु०) मुल्तजी — ملتجی۔

विनयवान-(पु०) मुंकसिर — منکسر

विनयी-(पु०) मुल्तमिस — ملتمس۔

विनशन-(पु०) तबाहो–बर्बाद करना — تباہ و برباد کرنا۔

विनश्व-(पु०) लायक़े–तबाही — لائقِ تباہی۔

विनश्वर-(पु०) फ़ानी, नापायदार — فانی، ناپائیدار۔

विनष्ट-(वि०) फ़ना, बर्बाद, तबाह, ज़लील, मुर्दः — فنا، برباد، تباہ، ذلیل، مُردہ۔

विना-(पु०) बग़ैर — بغیر

विनाशात्मक-(पु०) तबाहकुन, मुहलिक — تباہ کُن، مُہلک۔

विनायक-(पु०) गनेश, शिवजी और पारवती का बेटा — گنیش، شیوجی اور پاربتی کا بیٹا۔

विनाश-(पु०) तबाही, बर्बादी, तखरीब, हलाकत — تباہی، بربادی، تخریب، ہلاکت۔

विनाशक-(पु०) बर्बाद करने वाला, तबाह करने वाला — برباد کرنے والا۔ تباہ کرنے والا۔

विनिमय-(पु०) तबादलः, बदल, एक जगह से दूसरी जगह जाना, बदली — تبادلہ، بدل، ایک جگہ سے دوسری جگہ جانا، بدلی۔

विनियम-(पु०) कानून, बंदोबस्त — قانون، بندوبست۔

विनिमय पत्र-(पु०) मुसव्वदः–ए–क़ानूने–तबादलः — مسودۂ قانونِ تبادلہ۔

विनिमय मूल्य-(पु०) शरहे–तबादलः — شرحِ تبادلہ۔

विनियमन-(पु०) बाजाब्तः, दुरूस्त करना — باضابطہ، درست کرنا۔

विनियंत्रण-(पु०) बंदिश हटाना — بندش ہٹانا۔

विनियोग-(पु०) फ़रोख़्तगी या अतिय के तौर पर किसी को जायदाद देना, तजर्बा, तरसील — فروختگی یا عطیہ کے طور پر کسی کو جائداد دینا، تجربہ، ترسیل۔

विनियुक्त-(पु०) मुतअ़य्यन, मुक़र्रर — مُعیّن، مقرر۔

विनिर्णय-(पु०) तय करना, फ़ैसलः करना, ग़ौर करना — طے کرنا، فیصلہ کرنا، غور کرنا۔

विनिर्णायक-(पु०) मुंसिफ़, हाकिम फ़ैसलः कुनन्दः — منصف، حاکم، فیصلہ کنندہ۔

विनिर्दिष्ट-(पु०) हिदायत कर्दः हدایت کردہ

विनिर्देश-(पु०) हिदायते–खुसूसी ہدایتِ خصوصی

विनियोजन-(पु०)सर्मायःकारी, तर्मीम سرمایہ کاری، ترمیم

विनीत-(वि०) मुन्कसिर, नेक,नर्म, खू منکسر، نیک، نرم خو۔

विनोद-(पु०) दिल्लगी, तफ़रीह, तमाशः, मिज़ाह دلگی، تفریح، تماشہ، مزاح۔

विन्यास-(पु०) तज़ईन, तरतीब, क़ायम करना, रखना تزئین، ترتیب، قائم کرنا، رکھنا۔

विपक्ष-(पु०) हिज़्बे मुख़ालिफ़, हिज़्बे इख़्तिलाफ़, बरअक्स, गैर जानिबदार حزبِ مخالف، حزبِ اختلاف، برعکس، غیر جانبدار۔

विपक्षी-(वि०) मुख़ालिफ़, हरीफ़, फ़रीक़ مخالف، حریف، فریق۔

विपत्ति-(स्त्री०) मुसीबत, मुश्किल, आफ़त مصیبت، مشکل، آفت۔

विपदा (विपद)-(स्त्री०) मुसीबत, परेशानी, आफ़त مصیبت، پریشانی، آفت۔

विपन्न-(वि०) मुसीबतज़दः, नादार مصیبت زدہ، نادار۔

विपरीत-(वि०) बरअक्स, बरखिलाफ़ برعکس، برخلاف۔

विपुल-(वि०) कसीर, वाफ़िर, बहुत ज्यादः کثیر، وافر، بہت زیادہ۔

विपर्ण-(पु०) रसीद رسید۔

विपर्य्यय-(पु०) रद्दो बदल رد و بدل۔

विपर्यास-(पु०) बाहमी इख्तिलाफ़ باہمی اختلاف۔

विपाक-(पु०) पकना, अंजाम, समरः, जायक़ः پکنا، انجام، ثمرہ، ذائقہ۔

विपात-(पु०) बर्बादी بربادی۔

विपिन-(पु०) जंगल جنگل۔

विप्र-(पु०) बरहमन, आलिम, पंडित برہمن، عالم، پنڈت۔

विप्लव-(पु०) बगावत, बलवः, फ़साद, बदअमनी بغاوت، بلوہ، فساد، بدامنی۔

विफल-(वि०) नाकाम, लाहासिल, नाकामयाब ناکام، لاحاصل، ناکامیاب۔

विभक्ति-(स्त्री०) अल्फ़ाज़े मुरक्कबः, तक़सीम, तज़्जियः الفاظِ مرکبہ، تقسیم، تجزیہ۔

विप्रलंभ (विप्रलब्ध)-(पु०) महरूम, महजूब محروم، محجوب۔

विबोध-(पु०) बेदारी, इल्मे–तरक़्क़ी, शगुफ़्तगी بیداری، علمِ ترقی، شگفتگی۔

विभंग-(पु०) हिस्सा, तक़सीम, इलाक़ः حصّہ، تقسیم، علاقہ۔

विभंग स्थपति-(पु०) इलाक़ाई इंजीनियर علاقائی انجینئر۔

विभक्त-(पु०) तक़सीम शुदः تقسیم شدہ۔

विभव-(पु०) दौलतो–सरमायः دولت و سرمایہ۔

विभव कर-(पु०) महसूले–जायदाद محصولِ جائداد۔

विभा-(पु०) ज़ीनत, किरन, तजल्ली, रौशनी زینت، کرن، تجلّی، روشنی۔

विभाकर-(पु०) सूरज, खुर्शीद, शम्स سورج، خورشید، شمس۔

विभाग पाल-(पु०) अहलमद, किसी एक सीगे का काम करने वाला اہلمد، کسی ایک صیغے کا کام کرنے والا۔

विभावन-(पु०) शिनाख़्त, तआरुफ़ شناخت، تعارف۔

विभाग-(पु०) शोबः, महकमः, बाबे–जुज़ شعبہ، محکمہ، بابِ جز۔

विभाजक-(पु०) क़ासिम, मक़्सूम अलैह, तक़्सीमकारं قاسم، مقسوم علیہ، تقسیم

विभाजन-(पु०) तक़्सीम, बाँटना تقسیم، بانٹنا۔

विभाजित-(वि०) तक़्सीमशुदः, मक़्सूम تقسیم شدہ، مقسوم۔

विभाज्य-(वि०) मक्सूम, काबिले तक़्सीम مقسوم، قابلِ تقسیم۔

विभावन पत्र-(पु०) तआरुफ़ नामः تعارف نامہ۔

विभावना-(पु०) अदब में एक मअनवी हुस्ने–शिनाख़्त ادب میں ایک معنوی حسنِ شناخت۔

विभावनीय-(पु०) लायक़े–फ़िक्र لائقِ فکر۔

विभावरी-(पु०) रात رات۔

विभाव्य-(पु०) इमकान امکان۔

विभास-(पु०) चमक, नूर چمک، نور۔

विभीत-(पु०) ख़ौफ़ज़दः خوف زدہ۔

विभीषण-(पु०) निहायत ख़ौफ़नाक نہایت خوفناک۔

विभोर-(पु०) मुज़्तरिब, महव, मस्त مضطرب، محو، مست۔

विभ्रम-(पु०) गलत फ़हमी غلط فہمی۔

विभ्रांत-(पु०) घूमता हुआ, वह्मज़दः گھومتا ہوا، وہم زدہ۔

विभिन्न-(वि०) मुख्तलिफ़, मतनव्वोअ, जुदा बरअक्स, उल्टा مختلف، متنوع، جدا، برعکس، الٹا۔

विभीषिका-(स्त्री०) ख़ौफ़, हैबतनाक, डरावना خوف، ہیبت ناک، ڈراؤنا۔

विभु-(पु०) अक्बर, मुत्लक़, खुदा, दाएम, अज़ीम, मालिक, कवी اکبر، مطلق، خدا، دائم، عظیم، مالک، قوی۔

विभूति-(स्त्री०) तमव्वुल, शौकत, भभूत تموّل، شوکت، بھبھوت۔

विभूषण-(पु०) तज़ईन, आराइश, ज़ेवर تزئین، آرائش، زیور۔

विभूषित-(वि०) मुज़ैय्यन, आरास्तः, सजाया हुआ مزیّن، آراستہ، سجایا ہوا۔

विभेद-(पु०) फ़र्क़, इम्तियाज, क़िस्म, नौअ, तफ़्रिक़ः فرق، امتیاز، قسم، نوع، تفرقہ۔

विभेदक-(वि०) फ़ारिक़, फ़र्क करने वाला فارق، فرق کرنے والا۔

विमल-(वि०) साफ़, पाक صاف، پاک۔

विभ्राट-(पु०) एतराज़, फ़साद, रौशन اعتراض، فساد، روشن۔

विमंडित-(पु०) आरास्तः, मुरस्सा آراستہ، مرصّع۔

विमत-(पु०) मुख़ालिफ़, राय देही مخالف، رائے دہی۔

विमति-(पु०) इख़्तिलाफ़ राय, मुख़ालिफ़ राय اختلافِ رائے، مخالف۔

विमन, विमनस्क-(पु०) मुज़महिल, बेदिल — مضمحل، بے دل۔

विमर्दन-(पु०) कुचलना, पामाल करना — کچلنا، پامال کرنا۔

विमर्श-(पु०) सलाह, मश्वरः, तहक़ीक — صلاح، مشورہ، تحقیق۔

विमर्ष-(पु०) तनक़ीद, तहकीक — تنقید، تحقیق۔

विमाता-(स्त्री०) मादरे—अल्लाती, सौतेली माँ — مادرِ علاتی، سوتیلی ماں، سوتیلی بہن، سوتیلا بھائی۔

विमान-(पु०) तय्यारः, हवाई जहाज़, गाडी — طیارہ، ہوائی جہاز، گاڑی۔

विमान चालक-(पु०) तय्यारची, हवा बाज़ — طیارچی، ہواباز، پائلٹ۔

विमान परिवहन-(पु०) हवाई—बर—आमद — ہوائی برآمد۔

विमान यातायात-(पु०) फिज़ाई, रसलो—रसाएल — فضائی، رُسل و رسائل۔

विमान वेधी-(पु०) तय्यारः शिकन — طیارہ شکن۔

विमानाक्रमण-(पु०) हवाई हमला — ہوائی حملہ۔

विमानन-(पु०) हवाबाज़ी, हवा बाज़ का काम, तय्यार रानी — ہوابازی، ہواباز کا کام، طیارہ رانی، جہازرانی۔

विमुक्त-(वि०) बरी, रिहा, आजाद — بری، رہا، آزاد۔

विमुख-(वि०) नाराज़, नाखुश, मुँह फेरने वाला — ناراض، ناخوش، مُنھ پھیرنے والا۔

विमुग्ध-(वि०) फ़रेफ़तः, बदहवास, हवासबाख़्तः — فریفتہ، بدحواس، حواس باختہ۔

विमूढ-(वि०) हवासबाख़्तः, अहमक, वहमी, नादान — حواس باختہ، احمق، وہمی، نادان۔

विमोचन-(पु०) गुलूख़लासी, रिहाई, इज्रा — گلوخلاصی، رہائی، اجرا۔

वियोग-(पु०) फिराक, जुदाई, अलाहदगी, फुर्क़त — فراق، جُدائی، علیحدگی، فرقت۔

वियोजक-(वि०) फारिक, फ़ासिल, जुदा करने वाला, फर्क करने वाला — فارق، فاصل، جُدا کرنیوالا، فرق کرنے والا۔

विरक्त-(वि०) लातअल्लुक़, ज़ाहिद, मुतनफ़्फ़िर — لاتعلق، زاہد، متنفر

विमार्ग-(पु०) बुरा रास्त — بُرا راستہ۔

विमुख-(पु०) मुंहरिफ, बेतअल्लुक — منحرف، بے تعلق۔

विमूल-(पु०) बे बुनियाद, बर्बाद — بے بُنیاد، برباد۔

विमूल्यन-(पु०) तख़फ़ीफ़े—क़ीमत — تخفیفِ قیمت۔

विमोक्ष-(पु०) नजात — نجات۔

वियोजन-(पु०) अलैहदः करना — علیحدہ کرنا۔

वियुक्त-(पु०) अलग, ग़ज़ब — الگ، غضب۔

वियुग्म-(पु०) यकता, बेजोड़, अनोखा — یکتا، بے جوڑ، انوکھا۔

विरंजन-(पु०) रंग उड़ाना, साफ़ करना — رنگ اُڑانا، صاف کرنا۔

विरचित-(पु०) तअमीर शुदः, तख़लीक़ शुदः — تعمیر شدہ، تخلیق شدہ۔

विरति-(पु०) अलैहदः होना — علیحدہ ہونا۔

विरस-(पु०) बेकैफ़, खुश्क, नापसंद — بے کیف، خشک، ناپسند۔

विरक्ति-(स्त्री०) जुहद, लातअल्लुकी, बेज़ारी, रहबानियत — زُہد، لاتعلقی، بیزاری، رہبانیت۔

विरत-(वि०) रूगर्दा, दामनकश, मुअत्तल, मुतनफ़्फ़िर — رُوگرداں، دامن کش، معطل، متنفر۔

विरल-(वि०) मुनफ़सिल, शाज़, कलील, नायाब — منفصل، شاذ، قلیل، نایاب۔

विरला-(वि०) शाज़, अजीब, नादिर, अनोखा — شاذ، عجیب، نادر، انوکھا۔

विरह-(पु०) फिराक़, हिज्र, जुदाई — فراق، ہجر، جُدائی۔

विरहिणी-(स्त्री०) फिराक़ज़दः महबूबः, बिर्हन — فراق زدہ، محبوبہ، برہن۔

विरही-(वि०) हिज्रज़दः — ہجر زدہ

विराग-(पु०) तनफ़्फ़ुर, तर्के—दुनिया, बेतअल्लुकी — تنفر، ترکِ دُنیا، بے تعلقی۔

विराजना-(क्रि०) तशरीफफ़र्मा होना, मौजूद होना — تشریف فرما ہونا، موجود ہونا۔

विराजमान-(वि०) तशरीफफर्मा, मौजूद, मुतमक्किन, रौशन — تشریف فرما، موجود، متمکن، روشن۔

विराट-(वि०) अज़ीमुश्शान, बहुत बडा, बड़ी शान शिकोह वाला — عظیم الشان، بہت بڑا، بڑی شان وشکوہ والا۔

विराम-(पु०) वक़्फ़ः क़याम, रुकना, इस्तिराहत — وقفہ، قیام، رُکنا، استراحت۔

विरासत-(स्त्री०) मीरास, बाप दादा से मिली दौलत — میراث، باپ دادا سے ملی دولت۔

विरुद्ध-(वि०) मुख़ालिफ़, मुनाफी, बरअक्स, नाराज़ — مخالف، منافی، برعکس، ناراض۔

विरूप-(वि०) मस्ख़, बेडौल, बदशक्ल — مسخ، بے ڈول، بدشکل،

विरेचक-(वि०) जुल्लाब, मुसहिल, दस्तआवर — جُلّاب، مسہل، دست آور۔

विरेचन-(पु०) तनक़ीयः, साफ़ करना, पाक करना, दस्तावर दवा, दस्त लाना — تنقیہ، صاف کرنا، پاک کرنا، دست آور دوا، دست لانا۔

विरोध-(पु०) इख़्तिलाफ़, तअर्रुज़, नाइत्तिफाकी, मुख़ालफ़त — اختلاف، تعرض، نااتفاقی، مخالفت۔

विरोधाभास-(पु०) तज़ाद — تضاد، فرق، کشیدگی، مُن موٹاؤ۔

विरोधी पक्ष-(पु०) फ़रीके, मुख़ालिफ़ — فریقِ مخالف،

विरोधी प्रदर्शन-(पु०) मुख़ालिफ़ानः, मज़ाहरः — مخالفانہ مظاہرہ۔

विरोधी पीठ-(पु०) मुखालिफ पीठ — مخالف بیٹھ ،' دشمنی کا روکنا ،

विरोधी संस्था-(पु०) हिज्बे–मुखालिफ, एसेम्बली में मुखालिफ जमाअत — حزب مخالف ، اسمبلی میں مخالف جماعت ،

विरोधी-(वि०) मुखालिफ, दुशमन, बरखे़लाफ — مخالف ، دشمن ، برخلاف .

विलंब-(पु०) ताखीर, देर — تاخیر ، دیر .

विलंबित-(वि०) मुवख्खर, पिछला, आखिर किया गया, आख़री — مؤخر ، پچھلا ، آخر کیا گیا ، آخری .

विलक्षण-(वि०) नादिर, अजीब, तुर्फ़: — نادر ، عجیب ، طرفہ .

विलग-(वि०) अलाहद:, जुदा, अलग — علیحدہ ، جدا ، الگ ،

विलगाना-(क्रि०) अलग होना या करना — الگ ہونا یا کرنا .

विलय-(पु०) इलहाक़, इज़िमाम, फ़ना, जवाल, तबाही तहलील — الحاق ، انضمام ، فنا ، زوال ، تباہی ، تحلیل .

विलाप-(पु०) गिर्य:, मातम, रंज, ग़म, मरने का ग़म — گریہ ، ماتم ، رنج ، غم ، مرنے یا بچھڑنے کا غم .

विलायती-(पु०) विलायत का रहने वाला — ولایت کا رہنے والا .

विलास-(पु०) ऐश, अ्य्याशी, शौक़ीनी — عیش ، عیاشی ، شوقینی .

विलंब शुल्क-(पु०) जुर्मान:–ए–ताख़ीर — جرمانۂ تاخیر

विलयी करण-(पु०) इलहाक़, इंज़िमाम — الحاق ، انضمام .

विलिष्ट-(पु०) मुंतशिर, शिकस्त: — منتشر ، شکستہ .

विलेख-(पु०) क़बाल:, वसीक़: — قبالہ ، وثیقہ .

विलेखक-(पु०) क़बाल:, नवीस — قبالہ نویس ،' بیع نامہ لکھنے والا '

विलोप-(पु०) ग़ायब होना — غائب ہونا .

विलासिता-(स्त्री०) अय्याशी, ऐशो–इशरत, तमाश बीनी, नफ़्स परस्ती — عیاشی ، عیش و عشرت ، تماش بینی ، نفس پرستی .

विलासी-(वि०) अय्याश, आराम से रहने वाला, बदकार, तमाशबीं — عیاش ، آرام سے رہنے والا ، بدکار ، تماش بین .

विलीन-(वि०) जम, तहलील, ग़ाएब, मुलहिक़ — ضم ، تحلیل ، غائب ، ملحق .

विलुप्त-(वि०) ग़ाएब, पोशीद:, गैर हाज़िर — غائب ، پوشیدہ ، غیر حاضر .

विलोकन-(पु०) देखना, मुआइना — دیکھنا ، معائنہ .

विलोम-(वि०) नक़ीज़, मुतज़ाद — نقیض ، متضاد ،' الٹا ، مخالف '

विवर-(पु०) मुग़ार, बिल, दराड़ — مغار ، بل ، دراڑ .

विवरण-(पु०) तफ़्सील, कैफ़ियत, तौज़ीह, नक़्श: — تفصیل ، کیفیت ، توضیح ، نقشہ .

विवक्षा-(पु०) मफ़हूम, मुद्दआ, ग़रज़ — مفہوم ، مدعا ، غرض .

विंवरणिका-(पु०) तफ़्सील — تفصیل

विवर्ण-(पु०) बे रंग, बदरौनक़ — بے رنگ ، بدرونق .

विवर्त्तन-(पु०) रक़्स, गर्दिश, दौर: — رقص ، گردش ، دورہ ، ناچ .

विवर्त्तित-(पु०) वहम ज़द:, तबदील — وہم زدہ ، تبدیل .

विवर्त्त-(पु०) वह्म, गिरोह, रक़्स, तग़य्युर — وہم ، گروہ ، رقص ، تغیر .

विवृत्ति-(पु०) तौज़ीहो–तफ़सील, तशरीह — توضیح و تفصیل ، تشریح .

विवर्द्धन-(पु०) इज़ाफ़: करना, बढ़ाना — اضافہ کرنا ، بڑھانا .

विवस्त्र-(पु०) बरहन: उर्यां — برہنہ ، عریاں .

विवरणी-(स्त्री०) रिपोर्ट, इत्तिलाअ, ख़बर, अख़बारी बयान — رپورٹ ، اطلاع ، خبر ، اخباری بیان .

विवश-(वि०) बेबस, लाचार, मजबूर, बेइख़्तियार, महकूम — بے بس ، لاچار ، مجبور ، بے اختیار ، محکوم .

विवाद-(पु०) इख़्तिलाफ़, निज़ाअ, तक़रार, बहसो–मुबाहिस:, तनाज़अ:, मुक़दम:, दलील — اختلاف ، نزاع ، تکرار ، بحث و مباحثہ ، تنازعہ ، مقدمہ ، دلیل .

विवादस्पद-(वि०) इख़्तिलाफ़ी, निज़ाई, मुख़तलिफ़ुल फ़ीह — اختلافی ، نزاعی ، مختلف الفیہہ .

विवाद(विवादग्रस्त)-(पु०) मुतनाज़ेअ फ़ी: — متنازعہ فیہ .

विवादग्रस्त भूमि-(पु०) अराज़ी मुतनाज़ेअ: — اراضی متنازعہ

विवादग्रस्त स्थल-(पु०) मौक़ा–ए–मुतनाज़ेअ: — موقعۂ متنازعہ .

विवाह (ब्याह)-(पु०) ब्याह, शादी, निकाह, अक़्द — بیاہ ، شادی ، نکاح ، عقد .

विवाह विच्छेद-(पु०) तलाक़ — طلاق - علیحدگی ، چھٹکارہ .

विवाहित-(पु०) शादी शुद: — شادی شدہ .

विवाहिता-(पु०) मंकूह: — منکوحہ ،' نکاح شدہ ، شادی شدہ '.

विवाहोत्सव-(पु०) तक़रीबे–शादी — تقریب شادی .

विविध-(वि०) मतनव्वोअ, रंगारंग, मुतफ़र्रिक़, मुतअहिद — متنوع ، رنگارنگ ، متفرق ، متعہد .

विवेक-(पु०) तमीज़, इर्फ़ान, ज़मीर, फ़हमो–बसीरत — تمیز ، عرفان ، ضمیر ، فہم و بصیرت

विवेचन-(पु०) जाइज़:, जाँच — جائزہ ، جانچ .

विवृत-(पु०) तफ़सील, कैफ़ियत — تفصیل ، کیفیت .

विवि-(पु०) दो, दूसरा — دو ، دوسرا .

विवेकी-(पु०) बसीरतमंद, नेको–बद की तमीज़ करने वाला, अक़ीलो–फ़हीम — بصیرت مند ، نیک و بد کی تمیز کرنے والا ، عقیل و فہیم .

विवेकाधीन-(पु०) ज़ेरे–ग़ौर — زیر غور .

विवेचित-(पु०) मुतहक़्क़िक़, तयशुद: — متحقق ، طے شدہ .

विवेचना-(पु०) तहक़ीक़ो–तफ़्तीश — تحقیق و تفتیش .

विशद-(वि०) साफ़, वसीअ, वाज़ेह, हसीन, खुश — صاف ، وسیع ، واضح ، حسین ، خوش

विशारद-(वि०) आलिम, माहिर, फ़ाज़िल, अल्लाम:, मुमताज़ — عالم ، ماہر ، فاضل ، علامہ ، ممتاز .

विशाल-(वि०) अज़ीम, अज़ीमुश्शान, — عظیم ، عظیم الشان .

शानदार, वसीअ شان دار، وسیع۔
विशिष्ट-(वि०) खुसूसी, खास, मख़सूस, मशहूर, मुमताज़ خصوصی، خاص، مخصوص، مشہور، ممتاز۔
विशिष्टता-(पु०) इम्तियाज़, खुसूसियत امتیاز، خصوصیت۔
विशृंखल-(पु०) बेज़ाब्तः, मुतशिर بے ضابطہ، منتشر۔
विशृंखलता-(पु०) इन्तिशार, सरकशी बेज़ाब्तः انتشار، سرکشی، بے ضابطہ۔
विशेषआरक्षी-(पु०) ख़ुसूसी या मख़सूस पुलिस خصوصی یا مخصوص پولیس۔
विशेषदूत-(पु०) सफ़ीरे—ख़ुसूसीं سفیرِ خصوصی۔
विशेष दैनिकी-(पु०) ख़ुसूसी डायरी خصوصی ڈائری۔
विशेष संवाददाता-(पु०) नामः निगारे—खुसूसी نامہ نگارِ خصوصی۔
विशेषाधिकार-(पु०) इख़्तियारे ख़ुसूसी اختیارِ خصوصی۔
विशेषाधिकार उपार्जन-(पु०) हुसूले—मराआते—ख़ुसूसी حصولِ مراعاتِ خصوصی۔
विशुदध-(वि०) खालिस, पाकीजः خالص، پاکیزہ۔
विशेष-(वि०) ख़ास, मख़सूस خاص، مخصوص۔
विशेषज्ञ-(पु०) माहिरे ख़ुसूसी ماہرِ خصوصی۔
विशेषण-(पु०) तख़सीस, खुसूसियत, सिफ़त تخصیص، خصوصیت، صفت
विशेषता-(स्त्री०) खुसूसियत, ख़ासियत, वस्फ़ خصوصیت، خاصیت، وصف۔
विशेषांक-(पु०) खुसूसी नम्बर خصوصی نمبر۔
विश्रांति (विश्रांत)-(स्त्री०) तकान, आराम تکان، آرام۔
विश्राम-(पु०) आराम, इस्तिराहत, सुकून, तअतील آرام، استراحت، سکون، تعطیل۔
विश्रय-(पु०) यकीने कामिल یقینِ کامل۔
विश्रब्ध-(पु०) पुरसुकून, मोअतबर پُرسکون، معتبر۔
विश्राम दिवस-(पु०) यौमे तअतील یومِ تعطیل۔ "چھٹی کا دن"
विश्रामवय-(पु०) पेन्शन की उम्र پنشن کی عمر۔
विश्री-(पु०) बदशक्ल, बेरौनक़ بدشکل، بے رونق۔
विश्रुत-(पु०) मशहूर مشہور۔
विश्रुति-(पु०) तश्हीर تشہیر۔
विश्लेप-(पु०) बेज़ारी, नफ़रत بیزاری، نفرت۔
विश्लेषक-(पु०) मुहक्क्किक محقق، "تحقیق کرنے والا، جانچ کرنے والا"
विश्लिष्ट-(पु०) तज्ज़ियः शुदः تجزیہ شدہ، "ٹکڑے ٹکڑے کیا ہوا"۔
विश्वंभर-(पु०) परवरदिगारे—आलम پروردگارِ عالم "سارے جہان کا مالک"
विश्रामालय-(पु०) आरामगाह, आराम करने की जगह, ख़्वाबगाह آرام گاہ، آرام کرنے کی جگہ، خواب گاہ۔
विश्लेषण-(पु०) तज्ज़ियः, तहक़ीक़, तक़सीम تجزیہ، تحقیق، تقسیم۔
विश्व-(पु०) आलम, कायनात, दुनिया, जहाँ عالم، کائنات، دُنیا، جہاں۔
विश्वकर्मा-(पु०) खल्लाके, आलम, खुदा خلاقِ عالم، خُدا۔
विश्वविख्यात-(पु०) मश्हूरे आलाम مشہورِ عالم۔
विश्व विधान-(पु०) आलमगीर निज़ाम عالم گیر نظام۔
विश्व व्यापी-(पु०) आलमगीर عالم گیر۔
विश्वसंघ-(पु०) विफ़ाके—आलम وفاقِ عالم۔ "دنیاوی میل ملاپ، صلح"
विश्वस्नीय सूत्र-(पु०) मोअतबर ज़राए معتبر ذرائع۔
विश्वकोश-(पु०) क़ामूस, समन्द्र قاموس، سمندر۔
विश्वनाथ-(पु०) मालिके—जहान, दुनिया का मालिक مالکِ جہان، دنیا کا مالک۔
विश्वविद्यालय-(पु०) जामिअः (जामिया) दारुलउलूम جامعہ (جامعیا) دارُالعلوم
विश्वसनीय-(वि०) क़ाबिले एअतबार, मोअतबर, काबिले ऐतमाद قابلِ اعتبار، معتبر، قابلِ اعتماد۔
विश्वस्त-(वि०)मोअतबर, मोअ़तमिद معتبر، معتمد۔
विश्वास-(पु०)एअतबार, यक़ीन, ऐतमाद اعتبار، یقین، اعتماد
विश्वास अभाव-(पु०) अ़दम ऐतमाद عدمِ اعتماد۔
विश्वास पात्र-(पु०) क़ाबिले ऐतमाद قابلِ اعتماد۔
विश्वास प्रस्ताव-(पु०) ताज़ीरे ऐतमाद تعزیرِ اعتماد۔
विश्वेश्वर-(पु०) खुदावन्दे आलम خداوندِ عالم۔
विश्वासघात-(पु०) गद्दारी, बेवफ़ाई, बद अहदी غداری، بیوفائی، بدعہدی۔
विष-(पु०) जहर, विषा, सम زہر، بِس، سم، سنکھیا۔
विषधर-(पु०) सांप, ज़हरीला सांप سانپ، زہریلا سانپ۔
विषम-(वि०) ग़ैरमसावी, नामसाइद, ताक़, आफ़त, गैर मअमूली غیر مساوی، نامساعد، طاق، آفت، غیر معمولی۔
विषय-(पु०) मौजूअ, मज़मून, उनवान, मसलः موضوع، مضمون، عنوان، مسئلہ۔
विषय सूची-(स्त्री०) फेहरिस्ते मज़ामीन فہرستِ مضامین۔
विषण्ण-(पु०) मलूल, शिकस्तः, ख़ातिर, गमगीन ملول، شکستہ خاطر، غمگین۔
विषयक-(पु०) मुतअ़ल्लिकः, मौजूअ़ से मुतअ़ल्लिक़, अ़य्याश متعلقہ، موضوع سے متعلق، عیاش۔
विषय निर्धारिणी समिति-(पु०) मज़लिसे मज़ामीन مجلسِ مضامین۔
विषय वासना-(पु०) शहवानी ख़्वाहिश شہوانی خواہش۔
विषय समिति-(पु०) 'सबजेक्ट केमेटी' سبجکٹ کمیٹی۔
विषयानुक्रमणिका-(पु०) फ़ेहरिस्ते—मज़ामीन فہرستِ مضامین۔

विषयांतर-(पु०) इन्हिराफ़, बहकना
विषाक्त-(वि०) ज़हरीला, मस्मूम
विषाद-(पु०) ग़म, जुमूद, रंज, सदमः
विषुवत्-रेखा-(स्त्री०) खते—इस्तिवा
विषैला-(वि०) जहरीला, जहर से भरा हुआ
विष्णु-(पु०) हिन्दुओं का देवता
विसंगत-(वि०) मुतनाक़िज़, मुतज़ाद
विसर्ग-(पु०) हिंदी में (:) का निशान
विसर्जन-(पु०) इंतिशार, परागंदगी, इख़्राज, तर्क, इख्तेताम, मअज़ूली
विसंतान-(पु०) लावल्द
विसंभूत-(पु०) ख़िलाफ़े—तवक़्क़ो
विसदृश-(पु०) बरअक्स
विसर्जित-(पु०) मअज़ूल, ख़त्म
विसर्जित सेवक-(पु०) बर्ख़ास्त मुलाज़िम
विस्तार-(पु०) फैलाव, फ़रोग़, तौसीअ, तफ़सील, वुसअत
विस्तृत (विस्तीर्ण)-(वि०) वसीअ, मुफ़स्सल
विस्फारित-(वि०) फटा हुआ, वादरीदः, लरज़ः
विस्फोट-(पु०) धमाका, तोप पटाखे या बम की आवाज़
विस्फोटक-(पु०) आतिशगीर, धमाकाखेज़, बम
विस्तरण-(पु०) तौसीअ
विस्तार योजना-(पु०) तौसीअ, मंसूबः
विस्तरित-(पु०) तौसीअ शुदः
विस्तृत शीर्षक-(पु०) उन्वाने—जली
विस्थापित-(पु०) जिला वतन, बे ख़ानमाँ
विस्फ़ार-(पु०) फाड़ना, फैलाना, लरज़िश
विस्फ़ारित नेत्र-(पु०) फैली आँखें
विस्मयकारी-(पु०) हैरत अंगेज़
विस्मरण-(पु०) फ़रामोश
विस्मित-(पु०) मुतअज्जुब, हैरतज़दः
विस्मृति-(पु०) फ़रामोशी
विस्मय-(पु०) हैबत, हैरानी, इस्तेजाब
विस्मृत-(वि०) भूला हुआ, अज़याद रफ्तः
विस्मृति-(स्त्री०) याद न रहना, भूला हुआ
विहंगम-(पु०) फ़लकपैमा, बादल, तीर, सूरज, ताएर

विहंग-(पु०) ताएर, परिन्दः, बादल
विहंग दृष्टि-(पु०) ताएरानः नज़र
विहान-(पु०) तड़का, सुब्ह
विहार-(पु०) सैर तफ़रीह, तफ़रीहगाह, विहार, बौद्ध पेशवाओं की खानक़ाह, खुश फेली
विहित-(वि०) जाइज़, हस्बे क़ानून
विहीन-(वि०) आ़री, ख़ाली
विह्वली-(वि०) मुज़्तरिब, बेचैन, अफ़सुर्दा, सरासीमः
वीणा-(स्त्री०) बीन, बाजा
वीणापाणि-(पु० स्त्री०) साहिबे—बीन, सरस्वती
वीक्षण-(पु०) मुआइनः, दिखाना
वीचि-(पु०) लहर, मौज
वीत-(पु०) मतरूकः, अलहदः, आज़ाद
वीर केसरी-(पु०) बत्ले—अज़ीम, शुजाअ
वीतराग-(वि०) अलाइक़े—दुनियायी से आज़ाद, बेगरज़, मुख़लिस
वीथिक (वीथी)-(स्त्री०) गली, रास्तः, महवरे—आफ़ताब
वीभत्स-(वि०) करीह, आ़सी, संगदिल, क़ाबिले नफ़रत
वीर-(वि० पु०) बहादुर, शुजाअ, सिपाही, भाई, जंगजू
वीरता-(पु०) बहादुरी, शुजाअत
वीरूध-(पु०) बेल, पौधा
वीरगति-(स्त्री०) बहादुर की मौत, शहीद
वीर्य-(पु०) मनी, मर्दुमी, कुव्वत, खुलासा, जुर्अत
वीर्यवान-(पु०) मर्द, बहादुर
वृंद-(पु०) अ़ज़्दहाम, ढेर, गिरोह, जमीअत
वृक-(पु०) भेड़िया, कौआ, छतरी
वृक्ष-(पु०) दरख़्त, शजर
वृत्त-(पु०) दाएरः, हल्क़ः
वृत्तांत-(पु०) काररवाई, रूदाद, हाल, ख़बर
वृत्ति (जीविका)-(स्त्री०) रुजहान, रवैयः, रोज़ी, पेशः, वज़ीफ़ः

वृथा-(वि०) बेकार, लाहासिल, फ़ुजूल, अबस बेकार، لاحاصل، فضول، عبث
वृद्ध-(वि०) जईफ़, बूढ़ा कमज़ोर ضعیف، بوڑھا، کمزور، ناتواں۔
वृद्धि-(स्त्री०) अफ़्ज़ाइश, इज़ाफः, तरक़्क़ी, उरूज افزائش، اضافہ، ترقی، عروج۔
वृष-(पु०) बैल, बिजार, सौर, सांड بیل، بجار، ثور، سانڈ۔
वृष्टि-(स्त्री०) बारिश, पानी बरसना بارش، پانی برسنا۔
वृंत-(पु०) कच्चा और छोटा फल کچا اور چھوٹا پھل۔
वृंदा-(पु०) तुलसी تلسی۔
वृक्षरोपण-(पु०) दरख़्त लगाना درخت لگانا۔
वृत्ताकार-(पु०) दाएरः नुमः دائرہ نما۔
वृत्ति कर-(पु०) महसूले–मआश, 'प्रोफ़ेशन टैक्स' محصولِ معاش، 'پروفیشن ٹیکس'
वृद्धावस्था-(पु०) बुढ़ापा, जईफ़ी بڑھاپا، ضعیفی، ناتوانی، کمزوری۔
वृश्चिक-(पु०) बिच्छु, अक़रब بچھو، عقرب۔
वृहत्-(पु०) अज़ीम, बड़ा, ज़बरदस्त عظیم، بڑا، زبردست۔
वृहत्तर-(पु०) अज़ीम तरीन عظیم ترین، سب سے بڑا اور اچھا۔
वेग-(पु०) तेज़ी, सुर्अत, जल्दी, रफ़्तार, रवानी تیزی، سُرعت، جلدی، رفتار، روانی۔
वेणी-(स्त्री०बालों की चोटी بالوں کی چوٹی۔
वेणु-(स्त्री०) बांस, बांसुरी, एक क़िस्म का बाजा بانس، بانسری، ایک قسم کا باجہ
वेतन-(पु०) तनख़्वाह, तलब, मुशाहरः, मुआवज़ः تنخواہ، طلب، مشاہرہ، معاوضہ۔
वेत्ता-(वि०) दां, जानकार, आलिम माहिर, हिकमतदां داں، جانکار، عالم، ماہر، حکمت داں۔
वेद-(पु०) वेद, हिन्दुओं की मज़हबी किताब وید، ہندوؤں کی مذہبی کتاب
वेगवान-(पु०) तेज़रौ, रवाँ تیز رو، رواں۔
वेतन प्राप्यक-(पु०) पे बिल پے بل۔
वेतन भागी-(पु०) मुशाहरः, पर काम करने वाला مشاہرہ پر کام کرنے والا۔
वेतनमान-(पु०) मेअयारे–मुशाहिदः میعارِ مشاہدہ۔
वेदज्ञ-(पु०) वेददां, आलिमे–वेद وید داں، عالمِ وید۔
वेदना-(स्त्री०) तकलीफ़, दर्द, ग़म تکلیف، درد، غم۔
वेदवाक्य-(पु०) क़ौले–सादिक़, वह बात जो सच हो قولِ صادق، وہ بات جو سچ ہو۔
वेदांत-(पु०) वेदांत, फ़ल्सफ़ –ए–वहदानियत, इलाहियत ویدانت، فلسفۂ وحدانیت، الٰہیت۔
वेदी-(स्त्री०) वेदी, पूजा का चबूतरा ویدی، پوجا کا چبوترہ۔
वेध-(पु०) छेदने वाला چھیدنے والا۔
वेधक-(पु०) छेदने वाला چھیدنے والا۔
वेधना-(क्रि०) बीधना, छेदना بیدھنا، چھیدنا۔
वेधशाला-(स्त्री०) रसदगाह, सितारों की गर्दिश देखने की जगह رصدگاہ، ستاروں کی گردش دیکھنے کی جگہ۔
वेदांती-(पु०) वेदांत का आलिम, मुवह्हिद ویدانت کا عالم، مُوَحِّد۔
वेशधारी-(पु०) लिबास पहनने वाला لباس پہننے والا۔
वेश्यालय-(पु०) क़हबः ख़ानः قحبہ خانہ، طوائفوں کے رہنے کی جگہ
वेष्ठन-(पु०) गलाफ़, घेरना, लपेटना غلاف، گھیرنا، لپیٹنا۔
वेला-(स्त्री०) बेला, वक़्त, मौक़ा بیلا، وقت، موقع۔
वेश (भेष)-(पु०) भेस, पोशाक, लिबास بھیس، پوشاک، لباس۔
वेशभूषा-(स्त्री०) लिबास, पोशाक, मलबूसात, वज़्ओ–क़त्अ لباس، پوشاک، ملبوسات، وضع قطع۔
वेश्या-(स्त्री०) कस्बी, रंडी, क़हबः کسبی، رنڈی، قحبہ، طوائف۔
वैकल्पिक-(वि०) अख़्तियारी, मुतबादिल, तख़ईली, खुदराए اختیاری، متبادل، تخیل، خودرائے۔
वैकुंठ-(पु०) जन्नत, बेहिश्त جنّت، بہشت۔
वैचित्र्य-(पु०) अजूबः पन عجوبہ پن، انوکھاپن۔
वैज्ञानिक-(वि०) साईंसदाँ, साईंसी, हकीम سائنس داں، سائنسی، حکیم۔
वैज्ञानिक अनुसंधान-(पु०) साइंसी तहक़ीक़ात سائنسی تحقیقات۔
वैतनिक-(पु०) मुशाहरः पानेवाला مشاہرہ پانیوالا، تنخواہ پانیوالا۔
वैतरणी-(पु०) एक ख़्याली दरिया ایک خیالی دریا۔
वैताल (वैतालिक)-(पु०) मदह ख़्वाँ, क़सीदः गो مدح خواں، قصیدہ گو۔
वैत्तिक-(पु०) मालियाती مالیاتی۔
वैदिक-(पु०) वेद से मुतअल्लिक़ وید سے متعلّق۔
वैदेशिक-(पु०) ग़ैर मुल्की, बैरूनी غیر ملکی، بیرونی۔
वैदेशिक कार्य-(पु०) उमूरे–ख़ारजः امورِ خارجہ۔
वैदेशिक नीति-(पु०) ख़ारजः पालिसी خارجہ پالیسی۔
वैदेशिक परमर्शद-(पु०) मुशीर–उमूरे–ख़ारजः مشیرِ امورِ خارجہ۔
वैदेशिक सचिव-(पु०)'फ़ारेन सिक्रेटी', मोअतमिदे ख़ारजः 'فارن سکریٹری'، معتمدِ خارجہ۔
वैधराज-(पु०) मलेकुल-अतिब्बा, मुमताज़, मुआलिज ملک الاطبّا، ممتاز معالج، طبیب۔
वैधुत-(पु०) बर्क़ी برقی۔
वैधानिक सूचना पत्र-(पु०) बाज़ाब्तः इत्तिलाअ नामः باضابطہ اطلاع نامہ۔
वैफल्य-(पु०) नाकामी ناکامی۔

वैद्य–(पु०) तबीबे–हिन्दी, वैद, मुआलिज - طبیب ہندی، وید، معالج
वैद्यक-(पु०) तबाबत, फ़ने–मुआलिज, तिब्बी - طبابت، فن معالج، طبی
वैध-(वि०) क़ानूनी, जाइज़, मुदल्लल - قانونی، جائز، مدلل
वैधव्य-(पु०) बेवगी, बेवः हो जाना, बेवः होने की हालत - بیوگی، بیوہ ہوجانا، بیوہ ہونے کی حالت ۔ 'رانڈ'
वैधानिक-(वि०) आईनी, दस्तूरी, क़ानूनी - آئینی، دستوری، قانونی
वैभव-(पु०) तमव्वुल, शौकत, जायदाद, दौलत, हशमत - تموّل، شوکت، جائداد، دولت، حشمت
वैभववान (वैभवशाली)-(पु०) शानदार, खुशहाल, ज़ी जाह - شاندار، خوشحال، ذی جاہ
वैमात्रेय-(पु०) इलाक़ी भाई - علاقی بھائی
वैयाकरण-(पु०) सर्फ़ी नहवी, ग्रामर जानने वाला - صرفی، نحوی، گرامر جاننے والا، 'قواعد جاننے والا'
वैयत्तिक सहायक-(पु०) ज़ाती मददगार, पर्सनल सिक्रेट्री - ذاتی مددگار، پرسنل سکریٹری
वैराज्य-(पु०) एक मुल्क में दो बादशाहों की हुकूमत - ایک ملک میں دو بادشاہوں کی حکومت
वैरागी-(पु०) तारिकुददुनिया - تارک الدنیا
वैरी-(पु०) दुश्मन - دشمن
वैवाहिक स्वत्त्व-(पु०) हुकूक जिनाशोई - حقوق
वैशेषिक-(पु०) खुसूसी - خصوصی
वैमनस्य-(पु०) इफ़्तिरांक, निफ़ाक, अनादो तअस्सुब, दुश्मनी - افتراق، نفاق، عناد و تعصب، دشمنی
वैमानिक-(वि० पु०) तैयारःबाज, तैयारःजाती, पाइलट - طیارہ باز، طیارہ ذاتی، پائلٹ، 'ہوائی جہاز چلانے والا'
वैयक्तिक-(वि०) ज़ाती, इनफ़िरादी, शख़्सी - ذاتی، انفرادی، شخصی
वैर-(पु०) अदावत, दुश्मनी - عداوت، دشمنی
वैराग्य (बैराग)-(पु०) तर्क– दुनिया, दरवेशी, बैराग - ترک دنیا، درویشی، بیراگ
वैवाहिक-(वि०) अज़द्वाजी, शादी से मुतअल्लिक़ - ازدواجی، شادی سے متعلق
वैशाख-(पु०) बैसाख, हिन्दी महीने का नाम - بیساکھ، ہندی مہینے کا نام
वैश्य-(पु०) वैश, हिन्दोस्तानी आर्यों के चार तबक़ों में से तीसरा तबकः जिसका काम ज़िराअ़त 'और तिजारत था - ویش، ہندوستانی آریوں کے طبقوں میں تیسرا طبقہ جس کا زراعت اور تجارت تھا
वैषम्य-(पु०) अदमे–मुताबिक़त, खौफ़नाकी - عدم مطابقت، خوفناکی
वैष्णव-(वि०) विशनुपरस्त, विशनु को मानने वाला - وشنو پرست، وشنو کو ماننے والا
वैसा-(अ०) उसी तरह, उस जैसा, उस क़िस्म का, उस ढंग का - اسی طرح، اس جیسا، اس قسم کا، اس ڈھنگ کا
वैसे-(अ०) उसी तरह - اسی طرح
व्यंग्य (व्यंग)-(पु०) तन्ज़, तानः, तजहीक - طنز، طعنہ، تضحیک
व्यंग्य-चित्र-(पु०) कारटून, तंज़ियः तस्वीर - کارٹون، طنزیہ تصویر
व्यंजन-(पु०) हर्फ़े–सहीह, इदाम, सालन, अलामत - حرف صحیح، ادام، سالن، علامت
व्यंजना-(स्त्री०) कनायः, इशारः, मुराद - کنایہ، اشارہ، مراد
व्यक्त-(वि०) ज़ाहिर, अयाँ, वाज़ेह - ظاہر، عیاں، واضح
व्यक्ति-(पु०) शख़्स, फ़र्द, आदमी, ज़ात - شخص، فرد، آدمی، ذات
व्यक्तिगत-(वि०) इन्फ़िरादी, शख़्सी - انفرادی، شخصی
व्यक्तित्व-(पु०) इन्फिरादियत, खुदी, शख़्सियत - انفرادیت، خودی، شخصیت
व्यग्र-(वि०) जल्दबाज़, बेसब्र, घबराया हुवा, मुज़तरिब - جلدباز، بےصبر، گھبرایا ہوا، مضطرب
व्यतिक्रम-(पु०) तजावुज़, खिलाफवर्ज़ी, ज़्यादती, बदनज़मी, मदाखलत - تجاوز، خلاف ورزی، زیادتی، بدنظمی، مداخلت
व्यतिरेक-(पु०) फ़र्क़, इम्तियाज़, फुक़दान - فرق، امتیاز، فقدان
व्यतीत-(वि०) गुज़श्तः, मुर्दः, माज़ी - گزشتہ، مردہ، ماضی
व्यथा-(स्त्री०) अज़ीयत, अज़ाब, दर्द, ग़म - اذیت، عذاب، درد، غم
व्यभिचार-(पु०) अय्याशी, ऐशो इशरत, तमाशबीनी, नफ़्स परस्ती - عیاشی، عیش و عشرت، تماش بینی، نفس پرستی
व्यय-(पु०) खर्च, सर्फ़, अख़राजात - خرچ، صرف، اخراجات
व्ययन-(पु०) खर्च करना, देना - خرچ کرنا، دینا
व्ययी-(पु०) फ़ुज़ूल खर्च - فضول خرچ
व्यायाम-(पु०) वर्ज़िश, कसरत, रियाज़त - ورزش، کثرت، ریاضت
व्यर्थ-(अ०) बेकार, फ़ुज़ूल, अबस, नाहक़, लग्व - بیکار، فضول، عبث، ناحق، لغو
व्यवधान-(पु०) खलल, तअत्तुल, इख़्तिताम, पर्दः - خلل، تعطل، اختتام، پردہ
व्यवसाय-(पु०) पेशः, रोज़गार, कारोबार, मेहनत, मआश - پیشہ، روزگار، کاروبار، محنت، معاش
व्यवस्था-(स्त्री०) इंतिज़ाम, नज़्म, एहतिमाम, इन्सिराम - انتظام، نظم، اہتمام، انصرام
व्यवहार-(पु०) सलूक, बर्ताव, एखलाक़, अमल - سلوک، برتاؤ، اخلاق، عمل
व्यष्टि-(स्त्री०) फ़र्द, जुज़्व, अलाहिदा - فرد، جزو، علیحدہ
व्यसन-(पु०) लत, आदत, शौक - لت، عادت، شوق

व्यस्त-(वि०) मस्रूफ़, मशगूल, मह्व, परीशान, तारी — مصروف، مشغول، محو، پریشان، طاری۔
व्यस्तता-(स्त्री०) इनहिमाक, मसरूफ़ियत — انہماک، مصروفیت۔
व्याकरण-(पु०) कवाएद, ज़बान — قواعد، زبان۔
व्यंगात्मक-(पु०) तंजियः — طنزیہ۔
व्यंजना-(पु०) ज़ाहिरः, तलमीह, इस्तियारः — ظاہرہ، تلمیح، استعارہ۔
व्यक्ति वाचक संज्ञा-(पु०) इस्मे–मअरिफ़ः — اسم معارفہ
व्यक्तिवाद-(पु०) शख़्सियत परस्ती — شخصیت پرستی۔
व्यतिकरण-(पु०) काम का होना या करना, दख़्ल इन्तिज़ाम — کام کا ہونا نہ کرنا، دخل انتظام
व्यतिरिक्त-(पु०) अलावः — علاوہ۔
व्यथित-(पु०) दर्दमंद, ग़मजदः — دردمند، غمزدہ۔
व्यपगत-(पु०) जाए, गुज़रा हुआ, ख़त्म — ضائع، گزرا ہوا، ختم۔
व्यवसाय विरुद्ध आचार-(पु०) अम्रे–खिलाफ पेशः — امرِ خلاف پیشہ۔
व्यवसायी-(पु०) ताजिर, रोज़गारी — تاجر، روزگاری۔
व्यवस्थान-(पु०) मुआहिदः, मजलिस — معاہدہ، مجلس۔
व्यवस्थापक-(पु०) मुंतज़िम, मुंसरिम, शारेए — منتظم، منصرم، شارع۔
व्यवस्थापक मण्डल-(पु०) मजलिसे–इन्तिज़ामियः — مجلس انتظامیہ۔
व्यवस्थापिका-(स्त्री०) मुंतज़िमः — منتظمہ۔
व्यवस्थापिका सभा-(स्त्री०) मजलिसे इन्तिज़ामियः — مجلس انتظامیہ۔
व्यवस्थापत्र-(पु०) निज़ाम नामः, शरीअत नामः — شریعت نامہ،
व्यवस्थापन-(पु०) इन्तिज़ाम, इन्सिराम — انتظام، انصرام۔
व्यवस्थित-(पु०) बाक़ाएदः, मुनज़्ज़म — باقاعدہ، منظم۔
व्यवहारतः-(पु०)अमलन — عملاً۔
व्यवहार तालिकः-(पु०) फेहरिस्त मुक़दमात — فہرست مقدمات۔
व्यावहारिक-(वि०) अमली — عملی۔
व्यवहार निरीक्षक-(पु०) 'कोर्ट इंसपेक्टर' — "کورٹ انسپکٹر" عدالتی نگراں۔
व्यवहार न्यायालय-(पु०) अदालते दीवानी — عدالتِ دیوانی۔
व्यवहार शक्ति-(पु०) सिविल पावर, क़ानूनी ताक़त — سِول پاور، قانونی طاقت۔
व्यवहार शास्त्र-(पु०) इल्मे–क़ानून, इल्मे–शरीअत — علم قانون، علم شریعت۔
व्यवहार व्यवस्थापक-(पु०) मुनसरिमे–क़ानून — منصرمِ قانون۔
व्यवहारालय-(पु०) अदालते दीवानी — عدالتِ دیوانی۔
व्यवहारालय दर्शन-(पु०) मुकदमों की सुनवाई — مقدموں کی سنوائی۔
व्यवहारिक-(पु०) अमली — عملی
व्यवहारित-(पु०) मुस्तअमल, जिन पर अमल किया जाय — مستعمل، جن پر عمل کیا جائے۔
व्यवहारी-(पु०) मुवक्किल — موکل
व्यवहति-(पु०) तिजारती मुनाफ़ः — تجارتی منافع۔
व्यवहार्य-(पु०) काबिले अमल, काबिले इस्तेएमाल — قابل عمل، قابلِ استعمال۔
व्यसन-(पु०) आफ़त, शौक़, आदत, लत — آفت، شوق، عادت، لت۔
व्याकल्प-(पु०) बजट, मीज़ानियः — بجٹ، میزانیہ۔
व्याक्रोश-(पु०) नफ़रत आमेज़ तंज़ — نفرت آمیز طنز۔
व्याकुल-(वि०) बेक़रार, बेचैन, बेकल, मुजतरिब — بے قرار، بے چین، بے کل، مضطرب۔
व्याख्या-(स्त्री०) तशरीह, तौज़ीह, वजाहत, तफ़सीर — تشریح، توضیح، وضاحت، تفسیر
व्याख्याता-(पु०) मुकर्रिर, शारेह — مقرر، شارح۔
व्याख्यापक-(पु०) शारेह, मुफ़स्सिर — شارح، مفسر۔
व्याख्यापन-(पु०) तशरीह करना — تشریح کرنا۔
व्याख्यान-(पु०) बयान, तक़रीर — بیان، تقریر۔
व्याज-(पु०) फ़रेब, सूद — فریب، سود۔
व्याज-निंदा-(स्त्री०) हज्व, मज़म्मत, बुराई, बदगोई — ہجو، مذمت، برائی، بدگوئی۔
व्याज-स्तुति-(स्त्री०) मदह, तअरीफ़ — مدح، تعریف۔
व्याध-(पु०) शिकारी, शिकार करने वाला — شکاری، شکار کرنے والا۔
व्याधि-(स्त्री०) मर्ज़, बीमारी, परीशानी — مرض، بیماری
व्यापक-(वि०) मुहीत, वसीअ, आम, तारी, हावी — محیط، وسیع، عام، طاری، حاوی۔
व्यापार-(पु०) रोज़गार, तिजारत, कारोबार — روزگار، تجارت، کاروبار۔
व्यापार कर-(पु०) महसूले–तिजारत — محصولِ تجارت۔
व्यापार चिन्ह-(पु०) तिजारती निशान — تجارتی نشان۔
व्यापार दूत-(पु०) तिजारती सफ़ीर — تجارتی سفیر۔
व्यापार मण्डल-(पु०) तिजारती मजलिस — تجارتی مجلس۔
व्यापार संघ-(पु०) तिजारती यूनियन — تجارتی یونین۔
व्यापार सचिव-(पु०) वज़ीरे तिजारत — وزیر تجارت۔
व्यापारी-(पु०) ताजिर, सौदागर — تاجر، سوداگر۔
व्यापी-(वि०) मुहीत, सारी, हावी — محیط، ساری، حاوی۔
व्याप्त-(वि०) जारी–ओ–सारी — جاری و ساری
व्यालु-(पु०) रात का खाना — رات کا کھانا۔

व्यावृत्ति-(पु०) बचत بچت۔

व्यासक्त-(पु०) यकसाँ یکساں۔

व्यासक्ति-(पु०) नौई यकसानियत نوعی یکسانیت۔

व्यासंघ-(पु०) रिज़र्व करना, मख़सूस करना ریزرو کرنا، مخصوص کرنا۔

व्याहत-(पु०) हराम, ममनूअ, बुरा حرام، ممنوع، بُرا۔

व्युत्पन्न-(पु०) पैदा, तख़लीक़, पैदाइश پیدا، تخلیق، پیدائش

व्योम-(पु०) आसमान, फ़लक آسمان، فلک۔

व्योमचारी-(पु०) परिन्द, आसमानी پرند، آسمانی۔

व्योम यान-(पु०) हवाई जहाज़ ہوائی جہاز۔

व्याघ्र-(पु०) शेर شیر۔

व्यापक अधिकार प्राप्त अधिकारी-(पु०) मुख़्तारे–आम مختارِ عام۔

व्याप्त-(पु०) वसीअ़, हावी, तारी, मुहीत وسیع، حاوی، طاری، محیط۔

व्याप्ति-(पु०) छाना, फैलना, घिरना چھانا، پھیلنا، گھرنا۔

व्यास-(पु०) क़ुत्र, ख़ते–रास्त, वुसअत قطر، خطِ راست، وسعت

व्युत्पत्ति-(स्त्री०) मंबा, अस्ल, मोलिद, माख़ज़ منبع، اصل، مولِد، ماخذ

व्यूह-(पु०) क़िलाबंदी, गिरोह, फ़ौज قلعہ بندی، گروہ، فوج۔

व्रत-(पु०) बरत, रोज़ः, सौम برت، روزہ، صوم۔

व्रज-(पु०) चलना, जाना, गोल چلنا، جانا، گول

व्रण-(पु०) फोड़ा پھوڑا۔

व्रती-(पु०) रोज़ेदार روزے دار

व्रीडा-(स्त्री०) शर्म, हया, लाज شرم، حیا، لاج۔

श

शंक-(पु०) डर, अंदेशः ڈر، اندیشہ، خوف۔

शंकु-(पु०) नोकदार शप نوک دار شپ۔

शंका-(स्त्री०) अंदेशः, शुबहः, ख़तरः, ख़दशः, शक, ख़ौफ़ اندیشہ، شبہ، خطرہ، خدشہ، شک، خوف۔

शंकालु-(वि०) शक्की, शुबहः करने वाला, गैर यक़ीनी شکّی، شبہ کرنے والا، غیر یقینی۔

शंकित-(वि०) मश्कूक, ख़ौफ़ज़दः, शक किया गया, गुमान किया गया مشکوک، خوف زدہ، شک کیا گیا، گمان کیا گیا۔

शंख-(पु०) नाक़ूस, संख, बड़ी कौड़ी ناقوس، سنکھ، بڑی کوڑی۔

शक-(पु०) शुबहः, ख़दशः, गुमान, इबहाम شبہ، خدشہ، گمان، ابہام۔

शकरकंद-(पु०) एक क़िस्म की मीठी तरकारी जिसे उबाल कर खाते हैं ایک قسم کی میٹھی ترکاری جسے اُبال کر کھاتے ہیں۔

शकुन-(पु०) शुगून, फाल, शादियानः, साअ़त شگون، فال، شادیانہ، ساعت

शकुनि-(पु०) गंदः گندہ۔

शक्त-(पु०) बासलाहियत, ताक़तवर باصلاحیت، طاقتور۔

शक्तिमत्ता-(पु०) क़ूव्वतवरी قوّت وری۔

शक्कर-(स्त्री०) शकर, चीनी, खाँड شکر، چینی، کھانڈ۔

शक्की-(वि०) शक्की, शुबहः करने वाला, ग़ैर यक़ीनी شکّی، شبہ کرنے والا، غیر یقینی۔

शक्ति-(स्त्री०) ताक़त, क़ुव्वत, ज़ोर, क़ुदरत طاقت، قوّت، زور، قدرت۔

शक्तिमान-(पु०) ताक़तवर, क़ुदरत वाला طاقتور، قدرت والا۔

शक्ति संपन्न-(पु०) साहिबे कूवत, बाएक़तिदार صاحبِ قوّت، بااقتدار۔

शतदल-(पु०) कँवल کنول۔

शक्तिशाली-(वि०) ताक़तवर, जोर आवर, क़वी طاقتور، زور آور، قوی۔

शक्तिहीन-(वि०) कमज़ोर کمزور۔

शक्य-(वि०) मुमकिन, क़ाबिले अमल ممکن، قابلِ عمل۔

शक्ल (शकल)-(स्त्री०) चेहरः, सूरत, ढंग–अन्दाज़, तौर तरीक़ः, तदबीर, रास्तः چہرہ، صورت، ڈھنگ، انداز، طور طریقہ، تدبیر، راستہ۔

शगुन (सगुन)-(पु०) शुगून, फ़ाल, नज़रानः, नक़द, नेग شگون، فال، نذرانہ، نقد، نیگ۔

शठ-(वि०) मक्कार, लुच्चा, बदमाश बीसी مکّار، لُچّا، بدمعاش، بلیسی۔

शतक-(पु०) सैकड़ा, फ़ीसद سیکڑہ، فیصد۔

शतधा-(पु०) सैकड़ों बार سیکڑوں بار۔

शत प्रतिशत-(पु०) सौ फ़ीसदी سَو فیصدی۔

शतशुः-(पु०) सैकड़ों, सदहा سیکڑوں، صدہا۔

शतरंज-(पु०) एक खेल ایک کھیل۔

शताब्दी (शती)-(स्त्री०) सदी, सौ बरस صدی، سَو برس۔

शतायु-(वि०) सदसालः, सौसालः صدسالہ، سَو سالہ۔

शतांश-(पु०) सौवाँ हिस्सः سَوواں حصّہ۔

शती-(स्त्री०) सदी, सैकड़ा صدی، سیکڑہ۔

शत्रुता-(पु०) दुश्मनी دُشمنی۔

शत्रु-(पु०) दुश्मन, बदख़्वाह, मुख़ालिफ़ دُشمن، بدخواہ، مخالف۔

शनाख्त (शिनाख्त)-(स्त्री०) शिनाख्त, पहचान, तमीज़ شناخت، پہچان، تمیز۔

शनि-(पु०) शनि, सनीचर, ज़ुहल, शम्बः شنی، سنیچر، زُحل، شنبہ۔

शनिवार-(पु०) यौमे शम्बः, सनीचर का दिन یوم شنبہ، سنیچر کا دن۔

शैनेःशनैः-(अ०) रफ़्तः–रफ़्तः, बतद्रीज, अहिस्तः अहिस्तः رفتہ رفتہ، بہ تدریج، آہستہ آہستہ۔

शपथ-(स्त्री०) क़सम, सौगंद, हलफ़ قسم، سوگند، حلف، عہد۔

शपथपत्र-(पु०) हलफ़नामः, लिखा हुआ हलफ़ी बयान حلف نامہ، لکھا ہوا حلفی بیان۔

शंए-(पु०) क़मर, बिजली — قمر، بجلی، برق۔
शंबल-(पु०) ज़ादे–राह, किनारः, हसद — زادِ راہ، کنارہ، حسد۔
शंबुक-(पु०) सीप, घोंघा — سیپ، گھونگھا۔
शंसिका-(पु०) मुख़्तसर, तनक़ीद — مختصر، تنقید۔
शपथ ग्रहण-(पु०) हलफ़ लेना — حلف لینا۔
शब्द चित्र-(पु०) लफ़्ज़ी तस्वीर — لفظی تصویر۔
शब्द जाल-(पु०) लफ़्ज़ी सन्अ़त — لفظی صنعت۔
शब्द प्रमाण-(पु०) क़ौली सुबूत — قولی ثبوت۔
शब्द योजना-(पु०) नशिस्ते–अल्फ़ाज़, तर्तीबे अल्फाज़ — نشستِ الفاظ، ترتیبِ الفاظ۔
शब्द विरोध-(पु०) लफ़्ज़ी मुख़ालफ़त — لفظی مخالفت۔
शब्द संवाद-(पु०) टेलीग्राफ — ٹیلی گراف۔
शब्दाडंबर-(पु०) लफ़्ज़ी सन्अ़त, लफ़्ज़ों की नुमाइश — لفظی صنعت، لفظوں کی نمائش۔
शब्दालंकार-(पु०) शाएरी के · लफ़्ज़ी मुहासिन — شاعری کے لفظی محاسن۔
शब्द-(पु०) लफ़्ज़, आवाज़, सौत — لفظ، آواز، صوت۔
शब्द-कोश-(पु०) लुगत (लुग़ात) फ़र्हंग — لغت "لغات" فرہنگ۔
शब्दशः-(अ०) लफ़्ज़न, लफ्ज़ के ऐतबार से — لفظاً، لفظ کے اعتبار سے
शब्दावली-(स्त्री०) फ़र्हंग, फ़ेहरिस्ते–अलफ़ाज़ — فرہنگ، فہرستِ الفاظ۔
शमन-(पु०) सरकोबी, दबाना, इन्सिदादे–फ़साद, तशद्दुद, अम्न — سرکوبی، دبانا، انسدادِ فساد، تشدد، امن۔
शमशान-(पु०) मरघट, मसान, जहाँ हिन्दू लोग मुर्दे जलाते हैं। — مرگھٹ، مسان، جہاں ہندو لوگ مردے جلاتے ہیں۔
शमशेर-(स्त्री०) शेर के नाखून की तरह, तलवार, तेग़ — شیر کے ناخون کی طرح، تلوار، تیغ۔
शयन-(पु०) ख़्वाब, नीद, सोना — خواب، نیند، سونا، آرام۔
शयन गृह-(पु०) ख़्वाबगाह — خواب گاہ، آرام کرنے کی جگہ۔
शय्या-(स्त्री०) सेज, पलंग, मसेहरी, बिछौना, चारपाई — سیج، پلنگ، مسہری، بچھونا، چارپائی۔
शर-(पु०) तीर, अनी, खस — تیر، انی، خس۔
शरण-(स्त्री०) पनाह, अम्न, आफियत, हिफाज़त, निगरानी, सहारा — پناہ، امن، عافیت، حفاظت، نگرانی، سہارا۔
शरणागत (शरणापन)-(वि०) पनाहगुज़ीं — پناہ گزیں۔
शरणार्थी-(वि०) पनाहगुज़ीं, मुहाजिर — پناہ گزیں، مہاجر۔
शपित-(पु०) ख्वाबीदः — خوابیدہ۔ "سویا ہوا"
शरण गृह-(पु०) पनाह घर — پناہ گھر۔ "محفوظ مقام"
शरत् पूर्णिमा-(पु०) कुवार की पूर्णमासी — کوار کی پورن ماسی۔

शरत् (शरद)-(स्त्री०) सर्द, सर्दी, कुवार कातिक का मौसम, सर्दियों की आमद का मौसम — سرد، سردی، کوار کاتک کا موسم، سردیوں کی آمد کا موسم
शरबत (शर्बत)-(पु०) क़न्द में पका हुआ किसी फल फूल या दवा का अर्क़, क़न्द में घुली हुयी — قند میں پکا ہوا کسی پھل یا پھول یا دوا کا عرق، قند میں گھلی ہوئی۔
शरम (शर्म)-(स्त्री०) हया, लाज, शर्म — حیا، لاج، شرم۔
शरमाना (शर्माना)-(क्रि०) लजाना, शर्मिन्दः होना, नादिम होना, ज़लील करना — لجانا، شرمندہ ہونا، نادم ہونا، ذلیل کرنا یا ذلیل ہونا۔
शरमिंदा (शर्मिंदा)-(वि०) शर्मिंदः, शर्मसार, नादिम — شرمندہ، شرمسار، نادم۔
शराफ़त-(स्त्री०) शराफ़त, बुजुर्गी, नजाबत, आली खानदान — شرافت، بزرگی، نجابت، عالی یا اعلیٰ خاندان۔
शराब-(स्त्री०) रक़ीक़ चीज जो पी जाय, नशःआवर नशःदार अर्क़ — رقیق چیز جو پی جائے، نشہ آور، نشہ دار عرق۔
शराबी-(वि०) मैनोश, शराब पीने वाला — مے نوش، شراب پینے والا۔
शरारत-(स्त्री०) बदी, बुराई, ख़राबी, शोखी, बेबाकी — بدی، برائی، خرابی، شوخی، بیباکی۔
शरीफ-(वि०) शरीफ, बुजुर्ग, आली खानदान, असील — شریف، بزرگ، عالی یا اعلیٰ خاندان، اصیل۔
शरीफा-(पु०) शरीफ़ः, शरीफ औरत, एक किस्म का फल — شریفہ، شریف عورت، ایک قسم کا پھل۔
शरीर-(पु०) जिस्म, बदन, शरीर — جسم، بدن، شریر۔
शरीर त्याग-(पु०) मौत — موت۔
शरीर रक्षक-(पु०) मुहाफ़िज — محافظ۔
शरीर शास्त्र (शरीर विज्ञान)-(पु०) इल्मुल अबदान — علم الابدان۔
शर्त-(स्त्री०) इक़रार, अह्द, क़ौल क़रार — اقرار، عہد، قول و قرار۔
शर्तिया-(क्रि० वि०) शर्तीयः, शर्ती, इक़रारी — شرطیہ، شرطی، اقراری۔
शलभ-(पु०) परवानः, टिड्डी — پروانہ، ٹڈی۔
शलग़म (शलजम)-(पु०) एक मशहूर तरकारी का नाम — ایک مشہور ترکاری کا نام
शल्यक्रिया-(स्त्री०) अमले जर्राही — عملِ جراحی "چیر پھاڑ، کاٹنا"
शलाका-(पु०) सलाई, तिनका, तीर — سلائی، تنکا، تیر۔
शल्य-(पु०) तीर, हड्डी, जर्राही — تیر، ہڈی، جراحی۔
शव-(पु०) लाश, जनाज़ः — لاش، جنازہ، نعش۔
शवदाह-(पु०) लाश जलाना — لاش جلانا۔
शवपरीक्षा-(स्त्री०) 'पोस्ट–मार्टम', लाश का तिब्बी मुआइनः — پوسٹ مارٹم، لاش کا طبی معائنہ

शवयात्रा-(स्त्री०) जनाज़ः جنازہ۔

शशि (शशांक, शशघर)-(पु०) क़मर, चांद, महताब قمر، چاند، مہتاب۔

शस्त्र-(पु०) अस्लहः, लड़ाई के हथियार, आलाते जंग اسلحہ، لڑائی کے ہتھیار، آلاتِ جنگ۔

शशिमुख-(पु०) चाँद सा चेहरा چاند سا چہرہ۔

शस्त्रधारी-(पु०) मुसल्लह مسلح۔

शस्त्रविद्या-(पु०) फ़ने–सिपाहगरी فنِ سپاہ گری۔

शस्त्र सज्ज-(पु०) मुसल्लह مسلح۔

शस्त्रीकरण-(पु०) मुसल्लह करना مسلح کرنا۔

शस्त्रागार-(पु०) अस्लहः ख़ानः اسلحہ خانہ۔

शस्त्रास्त्र-(पु०) अस्लहः जात اسلحہ جات۔

शस्य-(पु०) फ़सल, ग़ल्लः, खेती, नई घास, फल–फूल, अनाज वग़ैरह فصل، غلہ، کھیتی، نئی گھاس، پھل پھول، اناج وغیرہ۔

शह-(स्त्री०) बादशाह, बड़ा, शतरंज में बादशाह को दी गई शिकस्त, बहकाना, उकसाना بادشاہ، بڑا، شطرنج میں بادشاہ کو دی گئی شکست "مات"۔ بہکانا، اُکسانا۔

शहतीर-(पु०) बड़ी कड़ी, बड़ा और लम्बा लट्ठा जिस पर कड़ियाँ रक्खी जायें بڑی کڑی، بڑا اور لمبا لٹھا جس پر کڑیاں رکھی جائیں۔

शहतूत-(पु०) एक मीठा फल और उसके दरख़्त का नाम ایک میٹھا پھل اور اس کے درخت کا نام۔

शहद-(पु०) अ़सल, वह मीठा शीरः जो मधुमक्खियाँ जमा करती हैं اصل، وہ میٹھا شیرہ جو مدھو مکھیاں "شہد کی مکھیاں" جمع کرتی ہیں

शहनाई-(स्त्री०) नफ़ीरी, बाँसुरी نفیری، بانسری۔

शहर-(पु०) (शह) बड़ी आबादी, बलद, नगर (شہ) بڑی آبادی، بلد نگر، بلاد۔

शहरी-(वि०) शहर का बाशिन्दः, शहर का रहने वाला شہر کا باشندہ، شہر کا رہنے والا۔

शहीद-(पु०) ख़ुदा की राह में कुर्बान होने वाला خدا کی راہ میں قربان ہونے والا۔

शांकितक-(पु०) मुश्तवह इलैह مشتبہ الیہ۔

शांतचित्त-(पु०) पुरसुकून तबीअ़त वाला پرسکون طبیعت والا۔

शांति भंग-(पु०) नक़्ज़े–अमन نقضِ امن۔

शांतिवाद-(पु०) अम्न पसंदी امن پسندی۔

शांत-(वि०) पुरसुकून, ख़ामोश, साकित- پرسکون، خاموش، ساکت

शांति-(स्त्री०) सुकूत, सुकून, अम्न سکوت، سکون، امن۔

शाक-(पु०) साग, सब्ज़ी ساگ، سبزی۔

शाकाहारी-(वि०) सब्ज़ीखोर, सब्ज़ी खाने वाला سبزی خور، سبزی کھانے والا۔

शाखा कार्यालय-(पु०) 'ब्राँच आफ़िस' برانچ آفس "دفترِ شاخ"

शाब्दल-(पु०) रेगिस्तान के दरम्यान की हरयाली और बस्ती ریگستان کے درمیان کی ہریالی اور بستی۔

शाप-(पु०) बद दुआ بد دعا۔

शापग्रस्त (शापित)-(पु०) जिसे बददुआ दी गई हो جسے بد دعا دی گئی ہو۔

शायी-(पु०) सोने वाला سونے والا۔

शार्दल-(पु०) मक़ाम, घर مقام گھر۔

शादी-(स्त्री०) खुशी, ब्याह, जश्न خوشی، بیاہ، شادی۔

शाद्वल-(वि०) सबज़ः, सबज़ःज़ार سبزہ، سبزہ زار۔

शान-(स्त्री०) अज़मत, शौकत, दबदबः, इज़्ज़त عظمت، شوکت، دبدبہ، عزت۔

शानदार-(स्त्री०) आलीशान, जीशान, धूमधाम عالیشان، ذیشان، دھوم دھام۔

शानशौकत-(स्त्री०) ठाट–बाट, एहतेशाम ٹھاٹ باٹ، احتشام۔

शाबाश-(अ०) (शादबाश) मरहबा, आफरीन, कलमः–ए–तहसीन (شادباش)، مرحبا، آفرین، کلمۂ تحسین۔

शाबाशी-(अ०) ताअरीफ़, तसहीन, आफरीन, मरहबा تعریف، تحسین، آفرین، مرحبا۔

शाब्दिक-(वि०) लफ्ज़ी لفظی۔

शाम-(स्त्री०) छड़ी के नीचे लगा हुआ छल्ला, गुरूबे आफ़ताब, सूरज डूबने का वक़्त چھڑی کے نیچے لگا ہوا چھلا، غروبِ آفتاب، سورج ڈوبنے کا وقت۔

शामत-(स्त्री०) बदनसीबी, बुराई, आफ़त بد نصیبی، برائی، آفت۔

शामियाना-(पु०) शामयानः, कपड़े का सायेबान, तंबू شامیانہ، کپڑے کا سائبان، تنبو۔

शामिल-(वि०) साथ, मिला हुआ ساتھ، ملا ہوا۔

शायक (सायक)-(वि०) शाएक़, शौक़ीन, तीर, तलवार شائق، شوقین، تیر، تلوار۔

शायद-(अ०) कलमः–ए–शक, ग़ालबन, मुमकिन کلمۂ شک، غالباً، ممکن۔

शायर-(पु०) शाएर, ऊर्दू–फारसी में शेर कहने वाला شاعر، اُردو اور فارسی میں شعر کہنے والا۔

शारदा-(स्त्री०) सरस्वती देवी, शारदा देवी سرسوتی دیوی، شارداد دیوی۔

शारदीय-(वि०) सरमाई, जाड़े के कपड़े, जाड़े का سرمائی، جاڑے کے کپڑے، جاڑے کا۔

शारीरिक-(वि०) जिस्मानी جسمانی۔

शाल-(स्त्री०) ऊन की चादर اون کی چادر۔

शालीन-(वि०) बासलीक़ः, हयादार, बातमीज बاسلیقہ، حیادار، باتمیز۔

शालीनता-(स्त्री०) शर्म, इन्किसारी — شرم، انکساری، عاجزی

शावक-(पु०) छौना, बर्रः, जानवरों का बच्चा — چھونا، برّہ، جانوروں کا بچہ

शाश्वत-(वि०) जावेद, जावेदाँ, कदीम, दाएमी, लाफ़ानी — جاوید، جاوداں، قدیم، دائمی، لافانی

शाश्वत उत्तराधिकार-(पु०) दाएमी विरासत — دائمی وراثت

शासक-(पु०) हुक्मराँ, हाकिम, मुंतजिम — حکمراں، حاکم، منتظم

शासन-(पु०) हुकूमत, नज़्म, इंतिजाम, एक्तिदार — حکومت، نظم، انتظام، اقتدار

शासन कार्य-(पु०) उमूरे हकूमत — امورِ حکومت

शासन केन्द्र-(पु०) मरकज़े हुकूमत, दारुल हुकूमत — مرکزِ حکومت، دارالحکومت

शासनतंत्र-(पु०) नज़्मे—हुकूमत — نظمِ حکومت

शासन प्रणाली-(पु०) तर्जे—हुकूमत — طرزِ حکومت

शासन प्रबन्ध-(क्रि०) नज़्मे—हुकूमत — نظمِ حکومت

शासन विधान-(पु०) दस्तूरे—हुकूमत — دستورِ حکومت

शासन सूत्र-(पु०) सररिश्तः—ए—हुकूमत — سررشتۂ حکومت

शासनिक-(पु०) सरकारी, मुतअ़ल्लिकः हुकूमत — سرکاری، متعلقہ حکومت

शासी निकाय-(वि०) मजलिसे इन्तिज़ामयः — مجلس انتظامیہ

शास्ति-(पु०) हुकूमत, सज़ा, जुर्मानः — حکومت، سزا، جرمانہ

शास्त्रार्थ-(पु०) मज़हबी मनाज़रः — مذہبی مناظرہ

शासित-(वि०) ज़ेरे—इंतिज़ाम, महकूम, सज़ा याफ़्तः — زیرِ انتظام، محکوم، سزا یافتہ

शास्त्र-(पु०) मज़हबी किताब, सहीफ़ः, इल्म, क़ुतुबे शरीअ़त — مذہبی کتاب، صحیفہ، علم، قطب شریعت

शास्त्रीय-(वि०) कलासीकी — کلاسیکی

शास्त्री-(पु०) शास्त्र का आलिम, आलिमे शरीअत, अल्लामः — شاستر کا عالم، عالمِ شریعت، علامہ

शाही-(वि०) बादशाही, सुलतानी — بادشاہی، سلطانی

शिंगरफ (सिंगरफ)-(पु०) शिगर्फ, एक सुर्ख़ रंग की धात् जो गंधक और पारेः से मिलाकर तैयार की जाती है। — شنگرف، ایک سرخ رنگ کی دھات جو گندھک اور پارہ سے ملا کر تیار کی جاتی ہے۔

शिकंजी-(स्त्री०) नीबू और नमक या चीनी का शरबत — نیبو اور نمک یا چینی کا شربت

शिकन-(स्त्री०) बल, सिलवट, सिकुड़न — بل، سلوٹ، سکڑن

शिकायत-(स्त्री०) गिलः शिकवह, बीमारी, फरयाद — گلہ، شکوہ، بیماری، فریاد

शिकार-(पु०) जानवरों को मारना, मारा हुआ जानवर, मुफ़्त का माल — جانوروں کو مارنا، مارا ہوا جانور، مفت کا مال

शिंजन-(पु०) शीरीं आवाज़, ज़ेवरों की झंकार — شیریں آواز، زیوروں کی جھنکار

शिंजिनी-(स्त्री०) पाज़ेब, घुँघरू, अँगूठी — پازیب، گھنگھرو، انگوٹھی

शिक्षक-(पु०) उस्ताद, मुअल्लिम, पढ़ाने वाला — اُستاد، معلم، پڑھانے والا

शिक्षण-(पु०) तद्रीस, तअ़लीम — تدریس، تعلیم

शिक्षण महाविद्यालय-(पु०) तर्बियती दर्सगाहे आला — تربیتی درسگاہِ اعلیٰ

शिक्षण विज्ञान-(पु०) फ़ने—तअ़लीम — فنِ تعلیم

शिक्षण शिविर-(पु०) तर्बियती छावनी या खे़मः — تربیتی چھاونی یا خیمہ

शिक्षणालय-(पु०) तर्बियती दर्सगाह — تربیتی درسگاہ

शिक्षा-(स्त्री०) तअ़लीम, नसीहत, सबक़ — تعلیم، نصیحت، سبق

शिक्षा प्रसार-(पु०) तौसीअ़ तअ़लीम — توسیعِ تعلیم

शिक्षा माध्यम-(पु०) ज़रियः—ए—तअ़लीम — ذریعۂ تعلیم

शिक्षालय-(पु०) दर्सगाह — درسگاہ

शिक्षा विभाग-(पु०) शोअबः—ए—तअ़लीम — شعبۂ تعلیم

शिक्षा शुल्क-(पु०) तअ़लीमी महसूल — تعلیمی محصول

शिक्षा संवीक्षक-(पु०) नाज़िमे तअ़लीम, मोहतमिमे तअ़लीम — ناظمِ تعلیم، مہتممِ تعلیم

शिक्षार्थी-(पु०) मुतअल्लिम, तालिब—इल्म — متعلم، طالبِ علم

शिक्षित-(वि०) तालीमयाफ़्तः, पढ़ा—लिखा — تعلیم یافتہ، پڑھا لکھا

शिक्षु-(पु०) कार—आमोज़, काम सीखने वाला — کار آموز، کام سیکھنے والا

शिखर-(पु०) पहाड़ की चोटी, मंदिर का कलस, चोटी — پہاڑ کی چوٹی، مندر کا کلس، چوٹی

शिखर सम्मेलन-(पु०) चोटी 'कानफ्रेंस' — چوٹی کانفرنس

शिखा-(स्त्री०) चोटी, कलग़ी, चिराग़ की लौ — چوٹی، کلغی، چراغ کی لَو

शिथिल-(वि०) ढीला, सुस्त, थका हुआ — ڈھیلا، سست، تھکا ہوا

शिथिलता-(पु०) इज़्महिलाल, काहली — اضمحلال، کاہلی

शिरस्त्राण-(पु०) खुद — خود

शिरोभूषण-(पु०) ताज, सर पर पहनने का ज़ेवर — تاج، سر پر پہننے کا زیور

शिलावृष्टि-(क्रि०) ओले गिरना — اولے گرنا

शिरा-(स्त्री०) शिर्यान, छोटी—छोटी रगें जिनमें साफ़ ख़ून गर्दिश करता है — شریان، چھوٹی چھوٹی رگیں جن میں صاف خون گردش کرتا ہے

शिरोधार्य-(वि०) बसरो—चश्म, मंजूर, कुबूल — بسر و چشم، منظور، قبول

शिरोमणि-(पु०) सरताज, मालिक, आक़ा, शौहर, ख़ाविंद سرتاج، مالک، آقا، شوہر، خاوند۔

शिला-(स्त्री०) सिल, पत्थर, चट्टान سل، پتھر، چٹان۔

शिलान्यास-(पु०) तासीस, रस्में तासीस, संगे–बुनियाद रखना تاسیس، رسم تاسیس، سنگ بنیاد رکھنا۔

शिलालेख-(पु०) कत्बः, पत्थर पर खोदी गयी तहरीर کتبہ، پتھر پر کھودی گئی تحریر۔

शिल्प-(पु०) दस्तकारी, सन्नाई, हिर्फ़ः, फ़न دستکاری، صنّائی، حرفہ، فن

शिल्पविद्या-(पु०) इल्म सनअ़त علم صنعت۔

शिल्पिक-(पु०) सनअ़ती صنعتی۔

शिल्पिक विद्यालय-(पु०) सनअ़ती दर्सगाह صنعتی درسگاہ۔

शिल्पिक शिक्षण-(पु०) सनअ़ती तर्बियत صنعتی تربیت۔

शिल्पी (शिल्पकार)-(पु०) दस्तकार, सन्नाअ, कारीगर, राज دستکار، صنّاع، کاریگر، راج، معمار۔

शिव-(पु०) शिव, खैर شیو، خیر۔

शिवरात्रि-(स्त्री०) शिवरात्री, हिन्दुओं का त्यौहार شیوراتری، ہندوؤں کا تیوہار۔

शिवालय-(पु०) शिवालः, शिव का मंदिर شیوالہ، شیو کا مندر،

शिविर-(पु०) डेरा, छावनी, 'कैम्प,' खेमः ڈیرہ، چھاؤنی، کیمپ، خیمہ،

शिशिर-(स्त्री०) सर्मा, सर्दी, बर्फ़, जाडा سرما، سردی، برف، جاڑا،

शिशु-(पु०) बच्चः, तिफ़्ल, कोदक بچّہ، طفل، کودک،

शिष्ट-(वि०) शाइस्तः, खलीक, शरीफ़, मुहज़्ज़ब شائستہ، خلیق، شریف، مہذّب۔

शिष्टता-(स्त्री०) शाइस्तगी, तहज़ीब, शराफ़त شائستگی، تہذیب، شرافت۔

शिष्टमंडल-(पु०) खैर सगाली वफ़्द خیر سگالی وفد۔

शिष्टाचार-(पु०) अख़्लाक़, ख़ुशख़ल्क़ी, तहज़ीब اخلاق، خوش خلقی، تہذیب

शिष्य-(पु०) शागिर्द, तालिब इल्म, इल्म सीखने वाला شاگرد، طالب علم، علم سیکھنے والا۔

शीघ्र-(क्रि० वि०) जल्द, फ़ौरन जلد، فوراً۔

शीघ्र गामी-(क्रि०) तेज़ रौ, तेज़गाम تیز رَو، تیزگام۔

शीत-(पु०) सर्दी, ज़ुकाम, नज़लः, ठंड سردی، زکام، نزلہ، ٹھنڈ

शीतज्वर-(पु०) जाड़े का बुख़ार جاڑے کا بخار۔

शीतयुद्ध-(पु०) सर्दजंग, असाबी जंग, 'कोल्डवार' سرد جنگ، عصابی جنگ، کولڈ وار۔

शीतल-(वि०) सर्द, ठंडा سرد، ٹھنڈا۔

शीतलता-(स्त्री०) ठंडक, बुरूदत ٹھنڈک، برودت۔

शीत काल-(पु०) मौसमे–सर्मा موسم سرما۔

शीर्ण-(पु०) शिकस्तः, नहीफ़ شکستہ، نحیف، ناتواں، کمزور۔

शीतला-(स्त्री०) चेचक, सीतला, एक क़िस्म की बीमारी का नाम چیچک، سیتلا، ایک قسم کی بیماری کا نام

शीतोष्ण-(वि०) सर्दगर्म, नीमगर्म, हल्का गर्म سرد گرم، نیم گرم، ہلکا گرم۔

शीरा-(पु०) शीरः, क़्वाम, चाशनी, राव شیرہ، قوام، چاشنی، راب،

शीर्षक-(पु०) उनवान, पेशानी عنوان، پیشانی۔

शीर्ष-(पु०) उनवान, सर, चोटी عنوان، سر، چوٹی

शीर्ष नाम-(पु०) उनवान, सरनामः عنوان، سرنامہ۔

शील-(पु०) मुरव्वत, सुलूक, अख़्लाक़, मशगूल مروّت، سلوک، اخلاق، مشغول، برتاؤ۔

शीलभंग-(पु०) बेमुरव्वती, बेहुर्मती بے مروّتی، بے حرمتی۔

शीलवान-(पु०) खुश अखलाक खوش اخلاق۔

शीश-(पु०) सर, पेशानी سر، پیشانی۔

शीशम-(पु०) एक मशहूर दरख़्त का नाम जिसकी लकड़ी बहुत वजनी और मज़बूत होती है ایک مشہور درخت کا نام جس کی لکڑی بہت وزنی اور مضبوط ہوتی ہے۔

शीशा-(पु०) शीशः, आईनः, काँच شیشہ، آئینہ، کانچ۔

शीशी-(स्त्री०) काँच का छोटा बर्तन, छोटी सी बोतल کانچ کا چھوٹا برتن، چھوٹی سی بوتل۔

शुक-(पु०) तोता, एक परिन्दः का नाम طوطا، ایک پرندہ کا نام

शुक्ति-(स्त्री०) सदफ़, सीप, मोती صدف، سیپ، موتی۔

शुक्र-(पु०) जोहरः, नाहीद, जुमअः, मनी, शुक्र, साफ़ زہرہ، ناہید، جمعہ، منی، شکر، صاف۔

शुक्रवार-(पु०) जुमअः जुमेरात के वाद का दिन جمعہ، جمعرات کے بعد کا دن۔

शुक्रिया-(पु०) शुक्रियः, किसी के एहसान का तअरीफ़ के साथ इज़हार شکریہ، کسی کے احسان کا تعریف کے ساتھ اظہار کرنا۔

शुक्ल पक्ष-(पु०) कमरी महीने का रौशन हिस्सः قمری مہینے کا روشن حصہ۔

शुंड-(पु०) सूंड سونڈ۔

शुचि-(पु०) आग, साफ़, पाक آگ، صاف، پاک۔

शुचिता-(पु०) सफ़ाई, पाकीं ज़गी صفائی، پاکیزگی۔

शुचिता निरीक्षक-(पु०) संतरी, दारोगः–ए–सफ़ाई سنتری، داروغۂ صفائی۔

शुद्धि पत्र-(पु०) सेहतनामः صحت نامہ۔

शुतुरमुर्ग-(वि०) एक लम्बी गदर्न वाले परिन्दः का नाम ایک لمبی گردن والے پرندہ کا نام۔

शुद्ध-(वि०) पाक़, साफ, ख़ालिस پاک، صاف، خالص۔

शुद्धि-(स्त्री०) सफ़ाई, तहारत, पाकी, पकीज़गी, ग़ुस्ल करना صفائی، طہارت، پاکی، پاکیزگی، غسل کرنا، نہانا۔

शुभ-(वि०) नेक, मुबारक, अच्छा, फलाह, मसर्रत अंगेज़ نیک، مبارک، اچھا، فلاح، مسرّت انگیز۔

शुभचिंतक-(वि०) खैरख्वाह, खैरअंदेश, भलाई चाहने वाला خیرخواہ، خیراندیش، بھلائی چاہنے والا۔

शुभागमन-(पु०) खुशआमदेद, खैरमक्दम, इस्तिकबाल خوش آمدید، خیرمقدم، استقبال۔

शुभाकांक्षी-(वि०) तालिबे खैर طالب خیر۔

शुभ्र-(वि०) सफ़ेद, रोशन سفید، روشن۔

शुभ्रता-(वि०) सफेदी سفیدی

शुभेक्षु-(वि०) ख़ैरख्वाह, ख़ैर अन्देश, ख़ैर सगाली خیرخواہ، خیراندیش، خیرسگالی

शुरू-(पु०) शुरूअ, आग़ाज़, इब्तिदा, पहल شروع، آغاز، ابتدا، پہل۔

शुल्क-(पु०) महसूल, फ़ीस, चंदः, चुंगी محصول، فیس، چندہ، چُنگی۔

शुल्क स्थान-(पु०) चुंगी घर چُنگی گھر۔

शुल्क सीमांत-(पु०) सरहदी चुंगी سرحدی چُنگی۔

शुल्काशय-(पु०) टिकट स्टाम्प ٹکٹ اسٹامپ۔

शुल्काई-(पु०) लाएके–चुगी لائقِ چُنگی۔

शुश्रूषा-(स्त्री०) तीमारदारी, ख़िदमत, हमदर्दी تیمارداری، خدمت، ہمدردی

शुष्क-(वि०) खुश्क, सूखा, बेकैफ़, बेमज़ः خشک، سوکھا، بےکیف، بےمزہ

शुषमा-(पु०) आग, गुस्सः آگ، غصّہ۔

शूकर-(पु०) सूर سؤر۔

शूद्र-(पु०) अछूत اچھوت۔

शून्यवाद-(पु०) बौद्धों का एक नज़रियः بودھوں کا ایک نظریہ۔

शूरवीर-(पु०) निहायत बहादुर, जरी نہایت بہادر، جری۔

शून्य-(पु०) ख़ाली, सिफर, खुला, आसमान, ख़ाली मक़ाम, ख़ाली जगह خالی، صفر، کھلا، آسمان، خالی مقام، خالی جگہ۔

शून्यता-(स्त्री०) खुला, खालीपन کھلا، خالی پن۔

शूर-(वि०) सरबाज, बहादुर, सूरमा سرباز، بہادر، سورما۔

शूल-(पु०) कांटा, कूलिंज, एक कदीम अस्लहः सीख़ کانٹا، قولنج، ایک قدیم اسلحہ، سیخ

शेख-(पु०) शैख़, पीर, मुर्शिद, बुजुर्ग, पेशवा شیخ، پیر، مرشد، بزرگ، پیشوا

शेख़चिल्ली-(पु०) शैख़चिल्ली, अहमक़ आदमी जिसके क़िस्से बहुत मशहूर हैं شیخ چلی، احمق آدمی جس کے قصے بہت مشہور ہیں۔

शेखर-(पु०) ताज, कलग़ी, चोटी تاج، کلغی، چوٹی۔

शेखी-(स्त्री०) शेख़ी, बड़ाई, घमंड, झूठी शान, अकड़ شیخی، بڑائی، گھمنڈ، جھوٹی شان، اکڑ۔

शेड-(पु०) छाया, तारीकी, अंधेरा, कुंज, गोशः, ख़िलवत چھایا، تاریکی، اندھیرا، کنج، گوشہ، خلوت۔

शेर-(पु०) एक खूँख़्वार जानवर जो सारे जानवरों का बादशाह कहलाता है ایک خونخوار جانور جو سارے جانوروں کا بادشاہ کہلاتا ہے، बहादुर, निडर, जवाँमर्द بہادر، نڈر، جواں مرد۔

शेरवानी-(स्त्री०) शेरवानी, एक क़िस्म का लिबास, अचकन شیروانی، ایک قسم کا لباس، اچکن۔

शेष-(वि०) बक़ियः, बाक़ी, नतीजः بقیہ، باقی، نتیجہ۔

शेष रोकड़-(पु०) बाक़ी रोकड़ या रक़्म باقی روکڑ یا رقم۔

शेष नाग-(पु०) फन वाला सांप پھن والا سانپ۔

शेषांश-(पु०) आख़री जुज़्व, बाक़ी मानदः हिस्सः آخری جزو، باقی ماندہ حصہ۔

शैक्षिक-(वि०) तअलीमी, इल्मी تعلیمی، علمی۔

शैतान-(पु०) शैतान, बाग़ी, सरकशी, ना फरमान, ख़बीस, बदकार, मर्दूद شیطان، باغی، سرکشی، نافرمان، خبیث، بدکار، مردود۔

शैतानी-(स्त्री०) शैतनत, शैतानी, शरारत, ख़बासत, बदी, फितनः, फसाद شیطنت، شیطانی، شرارت، خباثت، بدی، فتنہ، فساد۔

शैथिल्य-(पु०) सुस्ती, जमूद, इज़्महिलाल سستی، جمود، اضمحلال۔

शैल-(पु०) पहाड, कोह, जबल پہاڑ، کوہ، جبل۔

शैली-(स्त्री०) उस्लूब, तर्ज़, अंदाज़, तरीक़ः, रस्म اسلوب، طرز، انداز، طریقہ، رسم۔

शैलेंद्र-(पु०) कोहे–हिमालः کوہ ہمالہ۔

शैव-(वि०) शिवपरस्त, शिव का मानने वाला شیوپرست، شیو کا ماننے والا۔

शैवाल (सेवार)-(पु०) सिवार, दरियाई घास سِوار، دریائی گھاس۔

शैयालिनी-(स्त्री०) नदी ندی۔

शैशव-(पु०) तफ़ूलियत, तिफ़्ली, बचपन طفولیت، طفلی، بچپن۔

शोक-(पु०) ग़म, रंज, दुःख غم، رنج، دُکھ۔

शोक पत्र-(पु०) तअज़ियत नामः تعزیت نامہ۔

शोक संदेश-(पु०) पयामे–तअज़ियत پیامِ تعزیت۔

शोक सभा-(पु०) तअज़ियती जलसः تعزیتی جلسہ۔

शोकातुर-(पु०) मग़मूम مغموم۔

शोकाकुल-(वि०) ग़म से बेचैन غم سے بےچین۔

शोच-(क्रि०) ग़म, फ़िक्र غم، فکر۔

शोचनीय (शोच्य)-(वि०) दर्दनाक, ख़स्तः, शर्मनाक دردناک، خستہ، شرمناک۔

शोथ-(पु०) वरम, आमास, सूजन ورم، آماس، سوجن۔

शोध-(स्त्री०) तहक़ीक़, बेबाक़ी, जांच पड़ताल, तफ़तीश, सच्चाई تحقیق، بیباکی، جانچ پڑتال، تفتیش، سچائی۔

शोधक-(पु०) मुहक़्क़िक़, तहक़ीक़ करने वाला, हकीम, फ़लसफ़ी محقق، تحقیق کرنے والا، حکیم، فلسفی۔

शोधन-(पु०) सफ़ाई, बेबाक़ी, तसहीह. صفائی، بیباکی، تصحیح۔

जुलाब देना جلاب دینا۔
शोण-(पु०) सुर्ख़, सुर्ख़ी, खून आग سُرخ، سُرخی، خون آگ۔
शोषित-(पु०) सुर्ख़, ख़ून سُرخ خون
शोधित-(पु०) साफ़ शुद:, बे बाक़ صاف شُدہ، بیباق۔
शोभित-(पु०) मुज़य्यन, आरास्त: مزیّن، آراستہ۔
शोभन-(वि०) जेबदह, चमक, शान सजावट زیب دہ، شان سجاوٹ۔
शोभा-(स्त्री०) रौनक़, नूर, चमक, जीनत رَونق، چمک، نوُر، زینت۔
शोभायमान-(वि०) बारौनक़, आरास्त:, रौनक़ अफ़ज़ा, ज़ीनत बख़्श بارَونق، آراستہ، رونق افزا، زینت بخش۔
शोर (शोरगुल)-(पु०) शोर, शोरोगुल, धूम, शोहरत, खफ़गी, गुस्स: شور، شوروغل دھوم، شہرت، خفگی، غصہ۔
शोरबा (शोरवा)-(पु०) शोर्ब:, पतला सालन, पके हुये गोश्त का पानी شوربہ، پتلا سالن، پکے گوشت کا پانی۔
शोरा-(पु०) शोर:, सफ़ेद रंग का एक मुरक्कब जो पानी को ठंडा करता है۔ شورہ، سفید رنگ کا ایک مرکب جو پانی کو ٹھنڈا کرتا ہے۔
शोला-(पु०) शोल:, रोशनी, चमक, आग की लपट شعلہ، روشنی، چمک، آگ کی لپٹ۔
शोषक-(पु०) जाज़िब, मुस्तैहसिल, ग़ासिब, तबाह कुन جاذب، مستحصل، غاصب، تباہ کُن۔
शोषक-पत्र-(पु०) करतासे-जाज़िब, सोख्त: قرطاس جاذب، سوختہ۔
शोषण-(पु०) इस्तेहसाल, जल्बे-मनफ़िअत, जज्ब करना तबाह करना استحصال، جلب منفعت، جذب کرنا تباہ کرنا۔
शोषित-(वि०) इस्तेहालशुद:, तबाहशुद:, चूसा हुवा استحصال شُدہ، تباہ شُدہ، چوُسا ہوا۔
शोहदा-(पु०) शुहदा, लफंगा, बदमाश, लुच्चा, आवार: شُہدا، لفنگا، بدمعاش، لُچا، آوارہ۔
शोहरत-(स्त्री०) नामवरी, नेकनामी, बदनामी, रूसवाई, शोहरत ناموری، نیک نامی، بدنامی، رُسوائی، شہرت۔
शौकिया-(क्रि० वि०) शौक़िय:, दिल बहलाने के लिये, शौक से شوقیہ، دِل بہلانے کے لئے، شوق سے۔
शौकीन-(वि०) शौक़ीन, शाएक़, साहबे-शौक़, ख्वाहिशमंद شوقین، شائق، صاحب شوق، خواہش مند۔
शौच-(पु०) पाकी, तहारत, पाख़ाने जाना, पाकीज़गी پاکی، طہارت، پاخانے جانا، پاگیزگی۔
शौचालय-(पु०) बैतुलख़ला, पाखान:, जाये जरूर بیت الخلاء، پاخانہ، جائے ضرور۔
शौर्य-(पु०) शुजाअत, बहादुरी, दिलेरी شجاعت، بہادری، دلیری۔
शौर्य चक्र-(पु०) तमग:-ए-शुजाअत, बहादुरी के लिये दिया जाने वाला इनाम تمغۂ شجاعت، بہادری کے لئے دیا جانے والا اِنعام۔
शौचागार-(पु०) पाखान: پاخانہ۔
शौल्किक-(पु०) फ़ीस से मुतअल्लिक़ فیس سے مُتعلق۔
श्लांघा-(पु०) तअरीफ़, मदह تعریف، مدح۔
श्लाघनीय-(वि०) क़ाबिले तारीफ़, क़ाबिले तहसीन قابل تعریف، قابل تحسین۔
श्लिष्ट-(पु०) मिला हुआ, चिपका हुआ, जूमदनी مِلا ہوا، چپکا ہوا، جموُدنی۔
श्लील-(पु०) नेक शाइस्त: نیک، شائستہ۔
श्लेष्मा-(पु०) बलग़म بلغم۔
श्लेष-(पु०) तर्कीब, रिआयते-लफ़्ज़ी, इश्तिराक, हम आग़ोशी, जू मा'नी, ऐहाम ترکیب، رعایت لفظی، اشتراک، ہم آغوشی، ذو معنی، ایہام۔
श्लोक-(पु०) अश्लोक, संस्कृत के शेर और फ़िकर: اَشلوک، سنسکرت کے شعر اور فقرہ
श्वसुर-(पु०) ससुर سُسُر، خُسر،
श्वश्रु-(स्त्री०) सास ساس، خوشدامن،
श्वान-(पु०) कुत्ता, सग, एक मशहूर जानवर का नाम کُتا، سگ، ایک مشہور جانور کا نام۔
श्वान-निद्रा-(स्त्री०) सगख़्वाबी, हल्की नींद, खुटके की नींद سگ خوابی، ہلکی نیند، کھٹکے کی نیند۔
श्वास-(पु०) सांस, नफ़स, दम, दम: سانس، نفس، دم، دمہ۔
श्वास-प्रश्वास-(पु०) तनफ़्फ़ुस, आमदो-शुद تنفّس، آمد و شُد۔
श्वेत-(पु०) सफ़ेद سفید،
श्वेतपत्र-(पु०) कर्तासे-अबयज, संफेद कागज, वह तहरीर जो हुकूमत की तरफ से आम इत्तिलाअ के लिये छापी जाती है قرطاس ابیض، سفید کاغذ، وہ تحریر جو حکومت کی طرف سے عام اطلاع کے لئے چھاپی جاتی ہے۔
श्वेतकुष्ठ-(पु०) बर्स, जुज़ाम, सफेद कोढ, एक बीमारी بَرص، جزام، سفید داغ، کوڑھ، ایک خطرناک مُہلک بیماری۔
श्वेतांबर-(वि०) सफ़ेदपोश, सफेद कपड़ा पहनने वाला سفید پوش، سفید کپڑا پہننے والا۔
श्वेतांगी-(पु०) सफ़ेद अंदाम, गोरा, सफ़ेद फ़ाम سفید اندام، گورا، سفید فام۔
श्याम-(वि०) स्याह, मलीह, साँवला سیاہ، ملیح، سانولا۔
श्यामपट्ट-(पु०) तख़्तए- स्याह تختہ سیاہ۔
श्यामल-(वि०) काला, सांवला کالا، سانولا۔

श्र

श्रृंखला-(स्त्री०) सिलसिल:, कड़ी, जंजीर, दर्जा سلسلہ، کڑی، زنجیر، درجہ

श्रृंखला बद्ध-(पु०) सिलसिलेवार, मुतवातिर سلسلہ وار، متواتر

श्रृंगार कक्ष-(पु०) आराइश ख़ानः آرائش خانہ -

श्रृंगारिक-(पु०) आराइशी آرائشی -

श्रृंग-(पु०) सींग, ऊंची चोटी سینگ، اونچی چوٹی

श्रृंगार (सिंगार)-(पु०) सिंगार, आरास्तगी, आराइश, सजावट سنگار، آراستگی، آرائش، سجاوٹ -

श्रृंगाल-(पु०) शिग़ाल, गीदड़, डरपोक आदमी شغال، گیدڑ، ڈرپوک آدمی -

श्रद्धांजलि-(स्त्री०) ख़ेराजे अक़ीदत خراج عقیدت -

श्रद्धा-(स्त्री०) एतिक़ाद, इरादत, अक़ीदत, एहतिराम اعتقاد، ارادت، عقیدت، احترام

श्रद्धालु, श्रद्धावान-(वि०) इरादतकेश, मोतक़िद, अक़ीदतमंद ارادت کیش، معتقد، عقیدت مند -

श्रद्ध्य, श्रद्धास्पद-(वि०) काबिले अकीदत, लाएके–एहतिराम قابل عقیدت، لائق احترام -

श्रम-(पु०) मेहनत, मशक़्क़त, मज़दूरी محنت، مشقت، مزدوری -

श्रम कल्याण-(पु०) मज़दूरों की बहबूदी के काम مزدوروں کی بہبودی کے کام -

श्रम मंत्री (श्रम सचिव)-(पु०) वज़ीरे मेहनत, लेबर मिनिस्टर وزیر محنت، لیبر منسٹر

श्रम विभाग-(पु०) शोअबः–ए–मेहनत شعبۂ محنت -

श्रम जल (श्रमबिन्दु, श्रम कण)-(पु०) पसीने का क़तरः پسینے کا قطرہ -

श्रमिक संघ-(पु०) मज़दूर यूनियन مزدور یونین -

श्रमजीवी-(पु०) मज़दूर, मेहनतकश مزدور، محنت کش -

श्रमिक (श्रवणीय)-(पु०) मेहनत कश محنت کش -

श्रव्य-(वि०) शुनीदनी, समई, जल्द सुनने वाला شنیدنی، سمعی، جلد سننے والا -

श्राद्ध-(पु०) मुर्दों के नाम पर खाना किया जाना, फ़ातेहा مردے کے نام پر کھانا کیا جانا، فاتحہ -

श्रावण (सावन)-(पु०) सावन, हिन्दी का पाँचवाँ महीने का नाम ساون، ہندی پانچواں مہینے کا نام -

श्रवण-(पु०) कान, सामिअ़ः کان، سامعہ، 'سامع' -

श्रांत-(पु०) थका हुआ, मग़मूम تھکا ہوا، مغموم -

श्राप-(पु०) बद–दुआ بد دعا -

श्रावित-(पु०) सुना हुआ, शुनीदः سنا ہوا، شنیدہ -

श्रावणी-(स्त्री०) सावनी ساونی -

श्री-(स्त्री०) लछमी, देवी, दौलत, रौशनी, चमक, इक़्बाल, हशमत لچھمی، دیوی، دولت، روشنی، چمک، اقبال، حشمت -

श्रीमंत-(पु०) अमीर, दौलतमंद, मुअज़्ज़िज़ امیر، دولت مند، معزز -

श्रीहत (श्रीहीन)-(पु०) बे रौनक़ بے رونق -

श्रीगणेश-(पु०) इब्तिदा, बिस्मिल्ला, आग़ाज, इफ़्तिताह ابتدا، بسم اللہ، آغاز، افتتاح، 'شروعات' -

श्रीमती-(स्त्री०) मोहतरमः, जनाबः محترمہ، جنابہ -

श्रीमन्-(वि०) जनाब, मोहतरम جناب، محترم -

श्रीमान-(वि०) जनाब मोहतरम جناب، محترم -

श्रीयुत-(वि०) मोहतरम, जनाब محترم، جناب -

श्रुत-(पु०) शुनीदः شنیدہ، 'سنا ہوا' -

श्रेणी-(पु०) दर्जा, क़तार, सिलसिलः, ग़ोल, सीढ़ी درجہ، قطار، سلسلہ، غول، سیڑھی -

श्रेणी करण-(पु०) दर्जा बंदी, तबक़ः बंदी درجہ بندی، طبقہ بندی -

श्रेणी बद्ध-(पु०) कतार बांधे हुए قطار باندھے ہوئے -

श्रेष्ठता-(पु०) इम्तियाज़, बरतरी امتیاز، برتری -

श्रेष्टि चत्वर-(पु०) 'स्टाक एक्सचेंज', वह मकाम जहाँ तिजारती लेन देन होता है اسٹاک ایکسچینج، وہ مقام جہاں تجارتی لین دین ہوتا ہے -

श्रोत्र, श्रोत-(पु०) कान کان -

श्रुतलेख-(पु०) इम्ला, इबारत املا، عبارت -

श्रुति-(स्त्री०) समाअत, अफ़्वाह, रिवायत سماعت، افواہ، روایت -

श्रेणी-(स्त्री०) सफ़, क़तार, दर्जः صف، قطار، درجہ -

श्रेय-(पु०) नेकी, सेहरा, शरफ़, इम्तियाज़ نیکی، سہرا، شرف، امتیاز -

श्रेयस्कर-(वि०) नेक, इम्तियाज़ बख़्शने वाला نیک، امتیاز بخشنے والا -

श्रेष्ठ-(वि०) अफ़्ज़ल, उम्दः, मुमताज़, फलाहयाब افضل، عمدہ، ممتاز، فلاح یاب -

श्रोता-(पु०) सामेअ़, सुनने वाला سامع، سننے والا -

ष

षड्-(वि०) छः का अदद چھ کا عدد -

षड्रस-(पु०) छः रस, मीठा, नमकीन, कड़ुवा, तीता, कसैला और खट्टा ये छः रस چھ رس، میٹھا، نمکین، کڑوا، تیتا، کسیلا اور کھٹا یہ چھ رس -

षड्यंत्र-(पु०) साज़िश, ख़ुफियः कारवाई سازش، خفیہ کاروائی -

षोडशी-(स्त्री०) सोलः सालः, दोशीज़ः, कुवाँरी, बिन बियाही سولہ سالہ، دوشیزہ، کنواری، بن بیاہی -

स

संकट-(पु०) मुसीबत, मुश्किल, दिक़्क़त, दुश्वार مصیبت، مشکل، دقت، دشوار -

संकटमय,संकटपूर्ण-(पु०) मुसीबतनाक, पुर मुसीबत مصیبت ناک، پرمصیبت -

संकर-(पु०) दोग़लः دوغلہ
संकर्षण-(पु०) कशिश کشش، کھنچاؤ۔
संकरा-(वि०) तंग تنگ، چست،
संकलन-(पु०) तदवीन, तर्तीब, इन्तिख़ाब تدوین، ترتیب، انتخاب۔
संकलित-(पु०) मुरत्तब, मुंतख़ब, जम्अ़करदः مرتب، منتخب، جمع کردہ۔
संकल्प-(पु०) अ़ज़्म, तहैय्यः, इरादा, क़रारदाद, ख़्याल عزم، تہیہ، ارادہ، قرارداد، خیال۔
संकल्पना-(स्त्री०) नज़रियः نظریہ۔ خیال۔
संकाय-(स्त्री०) कुलयः,' फ़ैकलटी ' کلیہ، فیکلٹی۔
संकीर्ण-(वि०) तंग, सिकड़ा हुआ, चुस्त تنگ، سکڑا ہوا، چست۔
संकीर्णता-(वि०) तंगी, क़नाअ़त قناعت، تنگی، صبر۔
संकीर्ण हृदय-(वि०) तंग दिल تنگ دِل، کنجوس
संकीर्तन-(क्रि०) ज़िक्रे–इबादत ذکرِ عبادت۔
संकुचित-(वि०) तंग, सिकड़ा हुआ, मुतरद्दिद, छोटा تنگ، سکڑا ہوا، متردّد، چھوٹا۔
संकुल-(वि०) भरा हुआ, पुर, सारा بھرا ہوا، پُر، سارا۔
संकेत-(पु०) इशारः, ईमा, किनायः اشارہ، ایماء، کنایہ۔
संकेत चिन्ह-(पु०) इशारती अ़लामत اشارتی علامت۔
संकेत लिपि-(पु०) मुख़्तसर नवीसी مختصر نویسی۔
संकेत लिपिक-(क्रि०) मुख़्तसर नवीस مختصر نویس۔
संक्रामक रोग-(पु०) मुतअ़दी मर्ज़ متعدّی مرض۔
संकेतक-(पु०) इशारः करने वाला اشارہ کرنے والا۔
संकोच-(पु०) तअ़म्मुल, तज़ब्जुब, झिझक, हया, तकल्लुफ़ تعمّل، تعجب، جھجھک، حیا، تکلف، شرم۔
संक्रमण-(पु०) तअ़द्दुद, फैलना, लगना, तदरीजी, तबदीली تعدّد، پھیلنا، لگنا، تدریجی، تبدیلی۔
संक्राति-(स्त्री०) तहवीले आफ़ताब, संक्रांत تحویلِ آفتاب، سنکرانت۔
संक्रामक-(वि०) मुतअ़द्दी, छूत से फैलने वाला, हद से बढ़ने वाला متعدّی، چھوت سے پھیلنے والا، حد سے بڑھنے والا۔
संक्षिप्त-(वि०) मुख़्तसर, मुलख़्ख़स, खुलासः, कम مختصر، ملخّص، خلاصہ، کم۔
संक्षमण-(पु०) मआ़फी معافی۔
संक्षिप्त अलेख-(पु०) मुख़्तसर मक़ालः, खुलासः مختصر مقالہ، خلاصہ۔
संक्षिप्तक-(पु०) किसी नाम के मुख़्तसर इशारती हुरूफ़ کسی نام کے مختصر اشارتی حروف۔
संक्षिप्तीकरण-(पु०) इख़्तिसार करना اختصار کرنا۔
संक्षेपण-(पु०) मुख़्तसर शक्ल पेश करना مختصر شکل پیش کرنا۔
संक्षेपतः-(पु०) मुख़्तसरन, बिलइख़्तिसार مختصراً، بالاختصار۔
संक्षोभ-(क्रि०) बेक़रारी, लरज़िश, इंकलाब بیقراری، لرزش، انقلاب۔

संक्षेप-(पु०) इख़्तिसार, ख़ुलासः, तल्ख़ीस اختصار، خلاصہ، تلخیص۔
संखिया-(पु०) संखया, सम्मुलफ़ार, एक क़िस्म का ज़हर سنکھیا، سمّ الفار، ایک قسم کا زہر۔
संख्या-(स्त्री०) अदद, तअ़दाद, गिनती, शुमार عدد، گنتی، تعداد، شمار۔
संख्यक-(पु०) नम्बरी نمبری۔
संख्याता-(पु०) महासिब محاسب، حساب کرنے والا۔
संख्यान-(पु०) हिसाब, बही حساب، بہی۔
संख्यान कर्म-(पु०) हिसाब करना حساب کرنا۔
संख्यान कर्णिक-(पु०) मुनीम مُنیم۔
संख्यान विभाग-(पु०) एकाउन्ट डिपार्टमेन्ट اکاونٹ ڈپارٹمنٹ۔
संग-(पु०) सुह्बत, यारी, दोस्ती, मिल बैठना صحبت، یاری، دوستی، مِل بیٹھنا۔
संगठन-(पु०) तंज़ीम, इन्तेज़ाम करना, बन्दोबस्त تنظیم، انتظام کرنا، بندوبست۔
संगणक-(पु०) 'कमप्यूटर' देखों पेज ८८ کمپیوٹر، دیکھو صفحہ ۸۸
संगत-(स्त्री०) संगत, सुह्बत, साथ, मौज़ूँ, क़रीन سنگت، صحبت، ساتھ، موزوں، قرین۔
संगतराश-(पु०) पत्थर काटने और पत्थर बनाने वाला پتھر کاٹنے اور پتھر بنانے والا۔
संगति-(स्त्री०) सुह्बत, रफ़ाक़त صحبت، رفاقت۔
संगम-(पु०) मुलाक़ात, दो दरयाओं के मिलने का मुक़ाम ملاقات، دو دریاؤں کے ملنے کا مقام۔
संगमरमर-(पु०) एक क़िस्म का नफ़ीस सफ़ेद पत्थर ایک قسم کا نفیس سفید پتھر۔
संगरोध छुट्टी-(स्त्री०) रुख़सत–करंतीनः رُخصتِ کرنتینہ۔
संगणना-(पु०) आ़दाद शुमार اعداد شمار۔
संगिनी-(स्त्री०) रफ़ीक़ः رفیقہ، زوجہ، بیوی۔
संगीत शाला-(स्त्री०) मूसीक़ी गाह موسیقی گاہ۔
संगृहीत-(क्रि०) मजमुअ़ः, ज़ख़ीर مجموعہ، ذخیرہ۔
संगोपन-(क्रि०) छिपाना, अरूफ़ा چھپانا، اروفہ۔
संगी-(पु०) रफ़ीक़, साथी, दोस्त رفیق، ساتھی، دوست۔
संगीत-(पु०) मूसीक़ी, नग़मः موسیقی، نغمہ۔
संगीतज्ञ-(पु०) मूसीक़ीदाँ, माहिरे–मूसीक़ी موسیقی داں، ماہرِ موسیقی۔
संगीन-(वि०) पत्थर का वज़नी, गराँ, देरपा پتھر کا وزنی، گراں، دیرپا۔ بھاری، مضبوط، پتھر کی عمارت، ایک ہتھیار کا نام۔

संगोष्ठी-(स्त्री०) मुज़ाकरः, बाहम, ज़िक्र करना, आपस में बात चीत करना — مذاکرہ، باہم ذکر کرنا، آپس میں بات چیت کرنا۔

संग्रह-(पु०) मजमूअः, फ़राहम या जम्अ करना — مجموعہ، فراہم یا جمع کرنا

संग्रहणी-(स्त्री०) पेचिश, संगरहनी, बार–बार दस्त होने की बीमारी — پیچش، سنگرہنی، بار بار دست ہونے کی بیماری۔

संग्रह कर्त्ता (संग्राहक)-(पु०) जामेअ, ज़खीरः अंदोज़ी करने वाला. — جامع، ذخیرہ اندوزی کرنے والا

संग्रहणीय-(पु०) काबिले–ज़खीरः — قابل ذخیرہ۔

संग्रही-(स्त्री०) ज़खीरः अंदोज़, जामेअ़ — ذخیرہ اندوز، جامع۔

संग्रहाध्यक्ष-(पु०) नाज़िमे–मजमुअः या-नाज़िमे–ज़खीरः — ناظم مجموعہ، یا ناظم ذخیرہ

संग्राह्य-(पु०) काबिले ज़खीरः — قابل ذخیرہ۔

संग्रहालय-(पु०) अजाइबखानः, 'मियूज़ियम' — عجائب خانہ، 'میوزیم'

संग्राम-(पु०) जंग, लड़ाई — جنگ، لڑائی

संघ-(पु०) जमाअत, इत्तिहाद, अंजुमन, मजलिस — جماعت، اتحاد، انجمن، مجلس۔

संघटन-(पु०) तंजीम, साख़्त — تنظیم، ساخت۔

संघर्ष-(पु०) जद्दो–जिहद, मुकाबलः, तसादुम — جدّ و جہد، مقابلہ، تصادم

संघातक-(वि०) मुहलिक, जानलेवा — مہلک، جان لیوا۔

संघठित-(पु०) मुनज़्ज़म — منظم۔

संघ नियम-(पु०) आईने–अंजुमन — آئین انجمن۔

संघ न्यायालय-(पु०) वेफ़ाकी अदालत — وفاقی عدالت۔

संघ राज-(पु०) वेफ़ाकी हुकूमत — وفاقی حکومت۔

संघर्षण-(पु०) रगड़ — رگڑ۔

संचय-(पु०) जम्अ़ (जमा) कुल, सब, सारा — جمع (جما) کل، سب، سارا

संचयन-(पु०) जम्अ कुल, सब सारा — جمع کل، سب سارا۔

संचरण-(पु०) हरकत, तर्सील, चलना फिरना — حرکت، ترسیل، چلنا پھرنا۔

संचार-(पु०) हरकत, तर्सील, मवासिलात, मुतहर्रिक होना — حرکت، ترسیل، مواصلات، متحرک ہونا۔

संचालक-(वि०पु०) चलानेवाला, नाज़िम, मोहतमिम — چلانے والا، ناظم، مہتمم

संचालन-(पु०) चलाना, तंजीम, कयादत, इज्रा, एहतिमामो इंतिज़ाम — چلانا، تنظیم، قیادت، اجرا، اہتمام و انتظام۔

संचित-(वि०) अंदोख़्तः, जम्अ, पसअंदाज़ — اندوختہ، جمع، پس انداز۔

संजीवन-(पु०) हयातबख़्श, बहुस्नो–खूबी ज़िन्दगी गुज़ारना — حیات بخش، بحسن و خوبی، زندگی گذارنا۔

संजीवनी-(स्त्री०) जानबख़्श, मुही, हयात[illegible] 'विटामिन' — جان بخش، محی، حیات[illegible] 'وٹامن'

संजोना-(क्रि०) तरतीब देना, जम्अ़ करना — ترتیب دینا، جمع کرنا۔

संज्ञा-(स्त्री०) नाम, इस्म, हिस, होश, अक्ल — نام، اسم، حس، ہوش، عقل۔

संज्ञाहीन-(वि०) बेहोश, हवास बाख्तः — بیہوش، حواس باختہ۔

संडास-(स्त्री०) पाख़ाना, बैतुलख़ला — پاخانہ، بیت الخلاء

संत-(पु०) फ़कीर, आबिद — فقیر، عابد۔

संतत-(पु०) हमेशः, मुसलसल — ہمیشہ، مسلسل۔

संतरण-(पु०) अच्छी तरह से पार करना — اچھی طرح سے پار کرنا۔

संतति-(स्त्री०) आल, औलाद, नस्ल — آل، اولاد، نسل۔

संतप्त-(वि०) तपीदः, आज़ुर्दः, मुसीबतज़दः — تپیدہ، آزردہ، مصیبت زدہ۔

संतरा-(पु०) एक मीठा रसदार फल — ایک میٹھا رس دار پھل۔

संतरी-(पु०) पहरेदार, चौकीदार, हिफाज़त करने वाला — پہرے دار، چوکیدار، حفاظت کرنے والا۔

संतान-(स्त्री०) औलाद — اولاد۔

संताप-(पु०) हिद्दत, तेज़ गर्मी, सोजिश, ग़म, ज़हनी अज़ीयत — حدّت، تیز گرمی، سوزش، غم، ذہنی اذیت۔

संतुलन-(पु०) तवाज़ुन, तनासुब — توازن، تناسب۔

संतुष्ट-(वि०) मुतमइन, आसूदः, सैर, खुश — مطمئن، آسودہ، سیر، خوش۔

संतुलित-(पु०) मुतावाजिन — متوازن۔

संतुलित आय व्ययक-(पु०) मुतावाज़िन बजट — متوازن بجٹ۔

संतुष्टि-(पु०) इत्मिनान, सेरी — اطمینان، سیری۔

संतुष्टि करण-(पु०) मुतमइन करना — مطمئن کرنا۔

संतोष-(पु०) इत्मिनान, आसूदगी, सब्र, कनाअत — اطمینان، آسودگی، صبر، قناعت۔

संतोषजनक-(वि०) इत्मिनानबख़्श, काफ़ी — اطمینان بخش، کافی۔

संत्रस्त-(वि०) ख़ौफ़ज़दः, हरासां, तकलीफ ज़दः — خوفزدہ، حراساں، تکلیف زدہ۔

संदर्भ-(पु०) हवालः, सियाको सिबाक़ — حوالہ، سیاق و سباق۔

संदर्भ अधिकारी-(पु०) रिफ़रेंस अफ़सर — ریفرنس آفسر۔

संदर्भ लिपिक-(पु०) रिफ़रेंस कलर्क — ریفرنس کلرک۔

संदल-(पु०) एक खुशबूदार लकड़ी — ایک خوشبودار لکڑی۔

संदिग्ध-(वि०) मशकूक, मुशतबह — مشکوک، مشتبہ۔

संदूक (संदूकची)-(पु०) संदूक़ (संदूकची), बक्स — صندوق (صندوقچی)، بکس۔

संदेश (संदेशा)-(पु०) संदेश[illegible], पैग़ाम, खबर, पयाम — سندیسہ، پیغام، خبر، پیام۔

संदेशवाहक-(पु०) पैग़ामरसां, ख़बररसाँ — پیغام رساں، خبر رساں
संदेह-(पु०) शक, शुबहः — شک، شبہ
संदेह जनक-(पु०) मुश्तबः, मश्कूक — مشتبہ، مشکوک۔
संधान-(पु०) तहक़ीक — تحقیق، جانچ، معلومات۔
संधि-(स्त्री०) सुलह, तर्कीब, मसालिहत, मुआहिदः — صلح، ترکیب، مصالحت، معاہدہ۔
संध्या-(स्त्री०) शाम, सूरज़ गुरूब होने का वक्त, एक पूजा — شام، سورج غروب ہونے کا وقت، ایک پوجا۔
संन्यास-(पु०) तर्के–दुनिया, रहबानियत — ترکِ دنیا، رہبانیت۔
संन्यासी-(पु०) राहिब, ज़ाहिद, संयासी — راہب، زاہد، سنیاسی
संपत्ति-(स्त्री०) दौलत, जाएदाद — دولت، جائداد۔
संपत्ति कर-(पु०) महसूले–जायदाद — محصولِ جائداد۔
संपत्ति संबन्धी न्यायालय-(पु०) अदालते दीवानी — عدالتِ دیوانی۔
संपद-(पु०) तबीअत, दौलत, कसरते हुसूल, सरमायः — طبیعت، دولت، کثرتِ حصول، سرمایہ۔
संपदा-(स्त्री०) मालदारी, खुशहाली — مالداری، خوش حالی۔
संपदा शुल्क-(पु०) महसूले–जायदाद — محصولِ جائداد۔
संपरीक्षक-(पु०) महसूले–जायदाद — محصولِ جائداد۔
संपरीक्षण-(पु०) मुहक़्क़िक़ — محقق۔
संपर्कित-(पु०) मुतअ़ल्लिक़ — متعلق۔
संपन्न-(वि०) खुशहाल, मालदार, मुकम्मल, पुर, कामयाब, मुरादमंद — خوشحال، مالدار، مکمل، پُر، کامیاب، مُراد مند،
संपर्क-(पु०) राब्तः, तअ़ल्लुक़, वासतः, रब्त, क़ुर्बत — رابطہ، تعلق، واسطہ، ربط، قربت۔
संपर्क भाषा-(स्त्री०) राब्ते की ज़बान — رابطہ کی زبان۔
संपादक-(पु०) मुदीर, 'एडिटर', मुरत्तब — مدیر، 'ایڈیٹر'، مُرتّب۔
संपातः-(पु०) एक साथ गिरना, वाक़ेअ होना — ایک ساتھ گرنا، واقع ہونا
संपादन तिथि-(स्त्री०) तारीख़े–तअमील — تاریخ تعمیل۔
संपादन स्थपति-(पु०) 'इक्ज़कीटिव इंजीनियर' — ایگزیکیوٹیو انجینیر'۔
संपादित-(पु०) मुरत्तब शुदः — مُرتّب شدہ،
संपाध-(पु०) लाएके–तरतीब — لائقِ ترتیب۔
संपादकीय-(पु० वि०) इदारीयः, इदारती — اداریہ، ادارتی۔
संपादन-(पु०) इदारत, तर्तीब, तअ़मील, तंज़ीम — ادارت، ترتیب، تعمیل، تنظیم۔
संपूर्ण-(वि०) तमाम, जमीअ़, मुकम्मल, पूरा — تمام، جمیع، مکمل، پورا۔
संपूर्ण प्रभुत्व संपन्न (लोकतंत्रात्मक गणराज्य)-(पु०) कामिले खुदमुख़्तार अ़वामी जम्हूरियः — کامل خود مختار، عوامی جمہوریہ۔
संपूर्णतः-(पु०) बिलकुल, कामिलन, कुल्लियतः — بالکل، کاملاً، کُلیت۔
सूंपर्ति-(पु०) फराहमी, तकमील — فراہمی، تکمیل۔
संपूर्ति अधिकारी-(पु०) 'सप्लाई अफ़सर', रसद अफ़सर — سپلائی افسر، رسد افسر
संपूर्ति विभाग-(पु०) महकमः–ए–रसद — محکمۂ رسد۔
संप्रति-(पु०) अभी, फिलहाल — ابھی، فی الحال۔
संप्रदान-(पु०) हवाले करना, तक़सीम करना, नज़ पेश करना — حوالے کرنا، تقسیم کرنا، نذر پیش کرنا۔
संप्रदायवाद-(पु०) फिरक़ः वारियत — فرقہ واریت۔
संप्रेक्षक संप्रेक्षा-(पु०) महासबः — محاسبہ۔
संप्रेक्षा टिप्पणी-(पु०) 'आडिट नोट' — 'آڈٹ نوٹ'
संप्रेक्षित-(पु०) तहक़ीक़ शुदः — تحقیق شدہ، جانچ کیا ہوا۔
संप्रदाय-(पु०) फ़िर्कः, गिरोह, जमाअ़त — فرقہ، گروہ، جماعت۔
संबध-(पु०) तअल्लुक, रिश्तेदारी, वारतः — تعلق، رشتہ داری، واسطہ
संबध अधिकारी-(पु०) अफ़सरे–मुतअलिकः — افسرِ متعلقہ۔
संबध कारक-(पु०) हालते–इज़ाफी — حالتِ اضافی۔
संबध विच्छेद-(पु०) तर्क तअल्लुक, अलहदगी — ترکِ تعلق، علیحدگی۔
संबधित-(पु०) वाबरतः, मुतअलिकः — وابستہ، متعلقہ۔
संबधी-(वि० पु०) मुतअ़ल्लिकः, रिशतेदार, अजीज़ — متعلقہ، رشتہ دار، عزیز۔
संबद्ध-(वि०) मुतअल्लिकः, मर्बूत, मुंसलिक, वाबस्तः — متعلقہ، مربوط، منسلک، وابستہ۔
संबल-(पु०) हिमायत, सहारा, तोशः, ज़ादे–राह — حمایت، سہارا، توشہ، زادِ راہ۔
संबोधन-(पु०) तख़ातुब, अलक़ाब, पुकारना — تخاطب، القاب، پکارنا۔
संबोधित-(पु०) मुख़ातिब, जिसे ख़िताब करें — مخاطب، جسے خطاب کریں۔
संभरण-(पु०) 'सप्लाई', खुर्दो नोश का सामान या इन्तिज़ाम — 'سپلائی'، خورد و نوش کا سامان یا انتظام۔
संभलना (संम्हलना)-(क्रि०) संभलना, थमना, रूकना, खबरदार होना, राह पर आना — سنبھلنا، تھمنا، رُکنا، خبردار ہونا، راہ پر آنا۔
संभरण निधि-(पु०) खुर्दो–नोश का सामान या इन्तिज़ाम — خورد و نوش کا 'یعنی کھانے پینے کا' سامان یا انتظام۔
संभवतः-(पु०) ग़ालिब, शायद, मुमकिन है — غالب، شاید، ممکن ہے۔
संभावित-(पु०) मुमकिन, मुतवक़्क़ो — ممکن، متوقع۔

संभाव्य-(पु०) मुमकिनः ممکنہ -

संभाव्यतः-(पु०) ग़ालिब غالب -

संभूय-(पु०) मुश्तरकः مشترکہ، شامل -

संभूय समुत्थान-(पु०) मुश्तरकः कारोबार مشترکہ، کاروبار -

संभेद-(पु०) तफ़रीक़ तज्ज़ियः تفریق، تجزیہ -

संभ्रम-(पु०) गर्दिश, घबराहट, हलचल, इज़्तिराब گردش، گھبراہٹ، ہلچل، اضطراب -

संभव-(वि०) मुम्किन, वाक़ेए होना ممکن، واقع ہونا -

संभाल-(स्त्री०) निगरानी, हिफ़ाज़त, देख–रेख نگرانی، حفاظت، دیکھ ریکھ -

संभालना (सम्हालना)-(क्रि०) थामना, रुकना, मदद करना, काबू में रखना تھمنا، رکنا، مدد کرنا، قابو میں رکھنا -

संभावना-(स्त्री०) इम्कान, क़यास امکان، قیاس -

संभाषण-(पु०) मुकालमः, गुफ़्तगू, तकरीर مکالمہ، گفتگو، تقریر -

संभोग-(पु०) मुजामिअत, निशात, इस्तेमाल, लुत्फ़, अंदोज مجامعت، نشاط، استعمال، لطف، اندوز -

संभ्रांत-(वि०) मुअ़ज़्ज़िज़, तवहहुम ज़दः, घबराया हुवा معزز، توہم زدہ، گھبرایا ہوا -

संयत-(वि०) मुहतात, मुत्तकी, ज़ाहिद, मुनज़्ज़िम, रोका हुआ محتاط، متقی، زاہد، منظم، روکا ہوا، پرہیزگار -

संयम-(पु०) एहतियात, तक्वा, जुहद, ज़ब्ते–नफ़्स احتیاط، تقویٰ، زہد، ضبطِ نفس -

संयमी-(पु०) ज़ाहिद, मुत्तकी, परहेज़गार زاہد، متقی، پرہیزگار -

संयुक्त-(वि०) मुश्तरक, मुश्तरकः, मुत्तहदः مشترک، مشترکہ، متحدہ -

संयुक्तक-(क्रि०) मुंसलक रुक्अः منسلکہ، رقعہ -

संयुक्त परिवार-(पु०) मुश्तरक खानदान مشترک خاندان -

संयुक्त राष्ट्रसंघ-(पु०) मजलिसे–अकवामे –मुत्तहदः مجلسِ اقوامِ متحدہ -

संयुक्त राष्ट्र सचिव-(वि०) शरीके मोअतमिद شریک معتمد -

संयोग (संजोग)-(पु०) इजमाअ, इत्तिफ़ाक़, इश्तिराक, मुआहिदः, इत्तिहाद اجماع، اتفاق، اشتراک، معاہدہ، اتحاد -

संयोजक-(पु० वि०) जामेअ, राबित, नाज़िम جامع، رابط، ناظم -

संयोजन-(पु०) तंज़ीम, एहतिमाम, मिलाना, जोड़ना تنظیم، اہتمام، ملانا، جوڑنا -

संयोगवश-(क्रि०) इत्तिफ़ाक़न اتفاقاً

संलेख-(क्रि०) क़ानूनी दस्तावेज़ قانونی دستاویز -

संरक्षक-(पु०) सरपरस्त, मुहाफ़िज़, निगरां سرپرست، محافظ، نگراں -

संरक्षण-(पु०) तहफ़्फ़ुज़, हिफ़ाज़त, सरपरस्ती, निगरानी تحفظ، حفاظت، سرپرستی، نگرانی -

संरचना-(स्त्री०) साख़्त, बनावट ساخت، بناوٹ -

संलग्न-(वि०) शामिल, मुंसलिक, मुलहिक़, वाबस्तः, मशग़ूल شامل، منسلک، ملحق، وابستہ، مشغول -

संलाप-(पु०) गुफ़्तगू, ज़ेरलबी گفتگو، زیرلبی -

संवत्-(पु०) सन, संवत्, समत, साल سنہ، سنبت، سمت، سال -

संवत्सर-(पु०) साल, सन, बरस سال، سن، برس -

संवरण-(पु०) इंतिख़ाब, पसंद, छुपाना انتخاب، پسند، چھپانا -

संवरना-(क्रि०) सजना, आरास्तः होना, तरतीब से लगाना سجنا، آراستہ ہونا، ترتیب سے لگانا -

संवर्धक-(वि०) बढ़ावा देनेवाला بڑھاوا، دینے والا -

संवर्धन-(पु०) फ़रोग़, तरक्क़ी इज़ाफ़ः فروغ، ترقی، اضافہ -

संवाद-(पु०) मुकालमः, ख़बर, पैग़ाम مکالمہ، خبر، پیغام -

संवाददाता-(पु०) नामःनिगार, अख़्बारी, नुमाइंदा, ख़बर रसां نامہ نگار، اخباری، نمائندہ، خبر رساں -

संवारना-(पु०) आरास्तः करना, राह पर लाना آراستہ کرنا، راہ پر لگانا -

संवाद समिति-(पु०) ख़बर रसां एजेन्सी خبر رساں ایجنسی -

संविदा-(पु०) ठेकः, मुआहिदा ٹھیکہ، معاہدہ -

संविदा प्रविधि-(पु०) ठेके का क़ानून ٹھیکے کا قانون -

संविदा-भंग-(पु०) ठेके का टूटना ٹھیکے کا ٹوٹنا -

संविधान परिषद-(पु०) मजलिसे दस्तूर साज़ مجلسِ دستور ساز -

संवीक्षक-(प०) नाज़िम, मुंतजिम ناظم، منتظم -

संविधान-(पु०) दस्तूरे असासी, दस्तूर, आईन دستورِ اساسی، دستور، آئین

संवेग-(पु०) तेज़ीए–रफ़्तार, इज़्तिराब تیزئ رفتار، اضطراب -

संवेदन-(पु०) हिस्सियत, एहसास حسیت، احساس -

संवेदन पत्र-(वि०) तअ़ज़ियत नामः تعزیت نامہ -

संवेदना संदेश-(वि०) पैग़ामे–हमदर्दी پیغامِ ہمدردی -

संवेदना-(स्त्री०) एहसास, ताज़ियत احساس، تعزیت -

संवृत-(क्रि०) ढका हुआ, पोशीदः, महफ़ूज़ ڈھکا ہوا، پوشیدہ، محفوظ -

संवृद्धि-(पु०) फ़रोग, तरक्की, इज़ाफ़ः فروغ، ترقی، اضافہ

संशयालु-(पु०) मुज़बज़ब, शक्की مذبذب، شکی -

संशुद्ध-(पु०) खालिस, सहीहतरीन, तरमीम शुदः خالص، صحیح ترین، ترمیم شدہ -

संशय-(पु०) शक, शुबहः, अंदेशः, ख़द्शः वह्म شک، شبہ، اندیشہ، خدشہ، وہم

संशोधक-(पु०) मुस्लेह, तरमीम करने वाला مصلح، ترمیم کرنے والا -

संशोधन-(पु०) तस्हीह, सेहत, तरमीम تصحیح، صحت، ترمیم۔

संशोधित-(पु०) तरमीम शुदः, इस्लाह शुदः ترمیم شدہ، اصلاح شدہ

संश्लिष्ट-(वि०) मुरक्कब, मिला हुआ, मख़्लूत مُرکّب، ملا ہوا، مخلوط۔

संश्लेषण-(पु०) तर्कीब, मुरक्कब करना, बनावट, साख्त ترکیب، مُرکب کرنا، بناوٹ، ساخت۔

संसद-(स्त्री०) पारलीमान, किसी आजाद मुल्क की सबसे बड़ी मज़्लिसे कानून साज़ پارلیمان، کسی آزاد مُلک کی سب سے بڑی مجلس قانون ساز۔

संसद-सदस्य (संसत्सदस्य)-(पु०) पारलीमानी रुकुन پارلیمانی رُکن۔

संसत् सचिव-(पु०) पार्लिमेन्टरी सिक्रेट्री پارلیمنٹری سکریٹری۔

संसर्गरोध-(पु०) तनाज़ेअ, लडाई, झगड़ा تنازع، لڑائی، جھگڑا۔

संसर्ग-(पु०) जमाअ, उन्सियत, तअल्लुक, रिश्तः, मेल मिलाप جماع، اُنسیت، تعلق، رشتہ، میل ملاپ۔

संसार-(पु०) दुनिया, जहान, आलम دُنیا، جہان، عالم۔

संसारी-(वि०) दुन्यावी, दुनियादार دُنیاوی، دُنیادار۔

संस्करण-(पु०) इशाअत, एडीशन اشاعت، ایڈیشن۔

संस्कार-(पु०) शाइस्तगी, रस्म, मज़हबी फरीजः شائستگی، رسم، مذہبی فریضہ۔

संस्कृत-(वि०) शुस्तः, मुहज़्ज़ब, क़दीम आर्यो की ज़बान شُستہ، مہذب، قدیم آریوں کی زبان۔

संस्कृति-(स्त्री०) सक़ाफ़त, तहारत, आराइश, तहज़ीब ثقافت، طہارت، آرائش، تہذیب۔

संस्तुति-(स्त्री०) तअरीफ, सिफ़ारिश تعریف، سفارش۔

संस्था-(स्त्री०) तंज़ीम, जमाअत, अंजुमन, मजलिस تنظیم، جماعت، انجمن، مجلس۔

संस्थान-(पु०) इदारः, तंज़ीम ادارہ، تنظیم۔

संस्थापक-(पु०) क़ाएम करने वाला, बानी قائم کرنے والا، بانی۔

संस्थापन-(पु०) क़याम, तासीस, जारी करना قیام، تاسیس، جاری کرنا۔

संस्मरण-(पु०) तुज़ुक, तज़्किरः, ज़िक्र, विर्द, याद تزک، تذکرہ، ذکر، ورد، یاد۔

संस्वीकृति-(स्त्री०) मंजूरी, परवानगी, मर्ज़ी, मक़बूलयत منظوری، پروانگی، مرضی، مقبولیت۔

संहार-(पु०) तबाही, ग़ारतगरी, हलाकत, खात्मः تباہی، غارتگری، ہلاکت، خاتمہ۔

संहारक-(पु०) ग़ारतगर, क़ातिल, मुहलिक غارت گر، قاتل، مُہلک۔

संहति-(पु०) इज्तिमअ, इश्तिराक, इम्तिज़ाज़, ढ़ेर, ठोस, गिरोह اجتماع، اشتراک، امتیاز، ڈھیر، ٹھوس، گروہ۔

संहित-(पु०) जम्अ करदः, मुलहिक़ جمع کردہ، مُلحق۔

संहिता-(स्त्री०) दस्तूर, मजमुअः, इलहाक़ دستور، مجموعہ، الحاق۔

सकना-(क्रि०) काबिल होना, लायक़ होना, मुम्किन होना قابل ہونا، لائق ہونا، ممکن ہونا۔

सकपकाना-(क्रि०) चौंकना, घबराना, हिचकिचाना چونکنا، گھبرانا، ہچکچانا۔

सकुचाना-(क्रि०) शर्माना, नादिम होना, जलील करना شرمانا، نادم ہونا، ذلیل ہونا۔

सकुशल-(वि०) बख़ैरियत, ख़ैरियत से بخیریت، خیریت سے۔

सक्रिय-(वि०) फ़आल, अमली فعال، عملی۔

सक्षम-(वि०) अहल, मौज़ूं, मालिक, साहब اہل، موزوں، مالک، صاحب۔

सखा-(पु०) आशना, वाक़िफ़कार, शनासा آشنا، واقف کار، شناسا۔

सखी-(स्त्री०) सहेली, साथ रहने वाली سہیلی، ساتھ رہنے والی۔

सख्त-(वि०) मुश्किल,दुशवार, बेरहम, संगदिल مُشکل، دُشوار، بے رحم، سنگ دل۔

सख्ती-(स्त्री०) दुशवारी, बेरहमी, संगदिली, करख्तगी دُشواری، بے رحمی، سنگدلی، کرختگی۔

सगा-(वि०) हक़ीकी, एक खून, अपना, यगानः حقیقی، ایک خون، اپنا، یگانہ۔

सगाई-(स्त्री०) निस्बत, मंगनी نسبت، منگنی۔

सगुण-(वि०) बाहुनर, बासिफ़ात, मुशक्कल खुदा باہُنر، باصفات، مُشکل خُدا۔

सगोत्र-(वि०) हमकुफ़्व, हमक़बीलः ہم کفو، ہم قبیلہ۔

सघन-(वि०) घना, गुंजान, ठोस گھنا، گنجان، ٹھوس۔

सच-(वि०) सहीह, हक़, सदाक़त صحیح، حق، صداقت۔

सचमुच-(अ०) वाक़ई सचमुच, यक़ीनन واقعی، سچ مُچ، یقیناً۔

सचाई-(स्त्री०) सचाई, सदाक़त سچّائی، صداقت۔

सचित्र-(वि०) मुसव्वर, बातस्वीर مصوّر، باتصویر۔

सचिव-(पु०) मोअत्मिद, 'सेक्रेट्री', वज़ीर معتمد، سیکریٹری، وزیر۔

सचिवालय-(पु०) दफ़्तरे–मोअत्मिदी, 'सेक्रेट्रीएट' دفترِ معتمدی، سیکریٹریٹ۔

सचेत-(वि०) आगाह, होशयार, ख़बरदार آگاہ، ہوشیار، خبردار۔

सचेतन-(वि०) बिलशऊर, बाहोश بالشعور، باہوش۔

सचेष्ट-(वि०) सरगर्म, फ़आल, कोशाँ سرگرم، فعال، کوشاں۔

सच्चरित्र-(वि०) रास्त–किरदार, नेक किरदार راست کردار، نیک کردار۔

सच्चा-(वि०) रास्तगो, सच्चा, सादिक, खरा راست گو، سچّا، صادق، کھرا۔

सच्चिदानन्द-(पु०) खुदा — خدا-

सजग-(वि०) ख़बरदार, बेदार, होशयार — خبردار، ہوشیار، بیدار-

सजधज-(स्त्री०) ज़ेबाइश, आराइश, सजावट — زیبائش، آرائش، سجاوٹ-

सजना-(क्रि०) आरास्तः हौना, सजना — آراستہ ہونا، سجنا-

सजल-(स्त्री०) पुरअश्क, पुर-नम, पुरआब — پُر اشک، پُرنم، پُرآب -

सजनी-(स्त्री०) सहेली, मेहबूबः — سہیلی، محبوبہ-

सजा-(स्त्री०) पादाश, बदी का बदला — پاداش، بدی کا بدلا-

सजातीय-(वि०) हमजात, हमअस्ल, हमकुफ़्व, हम क़ौम — ہم ذات، ہم اصل، ہم کفو، ہم قوم-

सजाना-(क्रि०) आरास्तः करना, तरतीब से लगाना — آراستہ کرنا، ترتیب سے لگانا-

सजावट-(स्त्री०) आराइश, ज़ेबाइश, आरास्तगी — آرائش، زیبائش، آراستگی-

सजीला-(वि०) सजदार, खुश वज़अ़, सजा, सजाया — سج دار، خوش وضع، سجا، سجایا-

सजीव-(वि०) ज़ीरूह, जानदार, तेज़, जिंदः सरगर्म — ذی رُوح، جاندار، تیز، زندہ، سرگرم-

सज्जन-(पु०) शरीफ़, नेक तबीअ़त — شریف، نیک طبیعت-

सज्जनता-(पु०) शराफ़त — شرافت-

सज्जा-(स्त्री०) साज़ो–सामान, आराइश, पोशाक — ساز و سامان، آرائش، پوشاک-

सज्जित-(स्त्री०) मुज़य्यन, आरास्तः — مزیّن، آراستہ-

सज्जी (सज्जी बार)-(स्त्री०) खार जो कपड़ा धोने के काम आता है — کھار جو کپڑا دھونے کے کام آتا ہے-

सज्ञान-(पु०) अक़्लमंद — عقلمند-

सटकना-(क्रि०) चुपके से चला जाना, खिसक जाना — چپکے سے چلا جانا، کھسک جانا-

सटना-(क्रि०) चिपक जाना, साज़िश करना, मिल जाना — چپک جانا، سازش کرنا، مل جانا-

सटपटाना-(क्रि०) हैरान होना, घबराना, हवास बाख्तः होना — حیران ہونا، گھبرانا، حواس باختہ ہونا-

सटीक-(वि०) मुहश्शः, मुशर्रह, बरमहल — مُحشّیٰ، مشرّح، برمحل-

सट्टा-(पु०) सट्टः, एक क़िस्म का जुआ — سٹہ، ایک قسم کا جوا-

सठियाना-(क्रि०) बुढ़ापे की वजह से अक़्ल जाती रहना, खब्तुल-हवास — بڑھاپے کی وجہ سے عقل جاتی رہنا، خبط الحواس-

सड़क-(स्त्री०) शारेअ़ आ़म, शाह राह — شارع عام، شاہراہ-

सड़ना-(क्रि०) ख़राब होना, बोसीदः होना — خراب ہونا، بوسیدہ ہونا-

सड़सठ-(वि०) साठ और सात ६७ — ساٹھ اور سات، سڑسٹھ ۶۷-

सड़ाध-(स्त्री०) सड़ांद, अ़फूनत, तअफ़्फ़ुन, सड़ने की बदबू — سڑانڈ، عفونت، تعفن، سڑنے کی بدبو-

सड़ाना-(क्रि०) ख़राब करना, गलाना, बोसीदः करना — خراب کرنا، گلانا، بوسیدہ کرنا-

सड़ियल-(वि०) गन्दा, ग़लीज़, अहमक़ — گندہ، غلیظ، احمق-

सतत-(वि०) मुतवातिर, मुदाम, मुसलसल, हमेशः — متواتر، مدام، مسلسل، ہمیشہ-

सततपट्ट-(वि०) पट्टः इस्तेमरारी — پٹہ استمراری-

सतयुग (सतजुग)-(पु०) सतजुग, मला–ए–आला, ऊपर की सातवीं दुनिया, आलमे–बाला — ستجگ، ملائے اعلیٰ، اوپر کی ساتویں دنیا، عالم بالا-

सतर्क-(वि०) होशियार, ख़बरदार, बाख़बर — ہوشیار، خبردار، باخبر-

सतर्कता-(क्रि०) एहतियात, होशयारी — احتیاط، ہوشیاری-

सतह-(स्त्री०) सतह, हमवार जगह, छत, किसी चीज़ का बालाई हिस्सः — سطح، ہموار جگہ، چھت، کسی چیز کا بالائی حصہ-

सतहतर (सतत्तर)-(वि०) सत्तर और सात ७७ — ستر اور سات، ستہتر ۷۷

सताना-(क्रि०) तंग करना, तकलीफ पहुंचाना, आज़ार देना — تنگ کرنا، تکلیف پہنچانا، آزار دینا-

सतासी (सत्तासी)-(वि०) अस्सी और सात ८७ — اسّی اور سات، ستاسی ۸۷-

सती-(स्त्री०) सती, अ़फ़ीफः — ستی، عفیفہ-

सतीत्व-(स्त्री०) इ़स्मत, इफ़्फ़त — عصمت، عفت-

सतीत्व हरण-(स्त्री०) इ़स्मतदरी — عصمت دری 'زنا'

सतोगुण-(पु०) सात सिफ़्ते पाक — سات صفت پاک-

सतृ-(वि०) खुदा, नेक, सादिक, रास्त — خدا، نیک، صادق، راست

सत्कार-(पु०) इ़ज़्ज़त, तअज़ीम, ख़ातिरदारी, तवाज़ोअ, मदारात — عزت، تعظیم، خاطرداری، تواضع، مدارات-

सत्तर-(वि०) सात दहियाँ ७० — سات دہائیاں، ستر ۷۰

सत्तरह (सत्रह)-(वि०) दस और सात १७ — دس اور سات، سترہ ۱۷

सत्ता-(स्त्री०) इक़्तिदार, इख़्तियार, वजूद, ताक़त — اقتدار، اختیار، وجود، طاقت-

सत्ताईस-(वि०) बीस और सात २७ — بیس اور سات، ستائیس ۲۷

सत्ताधारी-(वि०) साहिबे–इक़्तिदार, हाकिम — صاحب اقتدار، حاکم-

सत्तानवे (सतानवे)-(वि०) नब्बे और सात ९७ — نوّے اور سات، ستانوے ۹۷-

सत्तावन (सतावन)-(वि०) पचास और सात ५७ — پچاس اور سات، ستاون ۵۷-

सत्तू (सतुआ)-(पु०) भुने हुये अनाजों का आटा بھنے ہوئے اناجوں کا آٹا

सत्य-(पु०) सदाक़त, हक़ीक़त, सचाई - صداقت، حقیقت، سچائی -

सतृष्ण-(स्त्री०) तश्नः تشنہ، پیاسا، پیاس -

सत्कर्म-(क्रि०) नेक काम نیک کام -

सत्यपुरूष-(पु०) खुदा परस्त, दीनदार خدا پرست، دین دار -

सत्यंकार-(पु०) ज़रेपेशगी زرِ پیشگی -

सत्यता-(क्रि०) रास्तबाज़ी, हक़ानियत راست بازی، حقانیت -

सत्यप्रतिज्ञ-(वि०) सादिकुल—क़ौल, क़ाएमुल—अहद صادق القول، قائم العہد، سچ بات کہنے والا، اپنی بات پر قائم رہنا -

सत्यनिष्ठ-(वि०) सदाक़तकेश, हक पंसद, खुदा परस्त صداقت کیش، حق پسند، خدا پرست -

सत्यवादी-(वि०) हक़परस्त حق پرست، سچائی پر رہنا یا چلنا -

सत्याग्रह-(पु०) सच्चा अ़हद्, सत्यागरह, हक़ो अद्ल के लिए इसरार करना سچا عہد، ستیاگرہ، حق و عدل کیلئے اصرار کرنا -

सत्याग्रही-(पु० वि०) सच्चा अहद् करने वाला, हक़ो अद्ल के लिए इसरार करने वाला سچا عہد کرنے والا، حق و عدل انصاف کے لئے اصرار کرنے والا -

सत्यानाश-(पु०) सत्यानास, बर्बादी, तबाही ستیاناس، بربادی، تباہی

सत्यापन-(पु०) तस्दीक़, सच تصدیق، سچ -

सत्यापन लेख-(पु०) तसदीक़ नामः تصدیق نامہ -

सत्यापित-(वि०) मुसद्दक़ः, तस्दीक़शुदः مصدقہ، تصدیق شدہ

सत्र-(पु०) 'टर्म,' मुद्दते—कार, इजलास, एलाकः ٹرم، مدتِ کار، اجلاس، علاقہ -

सत्र न्यायालय-(वि०) 'सेशन कोर्ट' - سیشن کورٹ، عدالتِ دیوانی -

सत्रावसान-(वि०) पार्लिमानी इजलास की बरख़ास्तगी پارلیمانی اجلاس کی برخواستگی

सत्व-(पु०) सत, निचोड़, सुकून, तजल्ली, वजूद, मुसीबत ست، عرق، نچوڑ، سکون، تجلی، وجود، مصیبت -

सत्वगुण-(पु०) नेक औसाफ़ نیک اوصاف -

सत्वर-(पु०) जल्द, तेज़ جلد، تیز -

सत्वर सैन्य-(पु०) तेज़रौ फ़ौज تیز رو فوج -

सत्संग-(पु०) सुहबते—सालेह, नेक सुहबत صحبتِ صالح، نیک صحبت -

सदन-(पु०) ईवान, मकान, महल ایوان، مکان، محل -

सदय-(पु०) रहमदिल رحم دل

सद्विवेक-(पु०) नेको बद की तमीज़ نیک وبد کی تمیز

सदस्यता-(पु०) रुकनियत رکنیت -

सदाचारी-(पु०) नेक चलन, मुत्तक़ी نیک چلن، متقی، پرہیز گار -

सद्-(पु०) नेक, बेहतर, खुश نیک، بہتر، خوش -

सद्गुरू-(पु०) नेक उस्ताद نیک استاد -

सद्ग्रन्थ-(पु०) अच्छी किताब اچھی کتاب -

सद् प्रयत्न-(पु०) अच्छी कोशिश اچھی کوشش -

सदमा-(पु०) सदमः, तकलीफ, चोट नुक़्सान, बला, मुसीबत صدمہ، تکلیف، چوٹ، نقصان، بلا، مصیبت -

सदर मुकाम-(पु०) दारूलहुकूमत, पाए तख़्त دارالحکومت، پائے تخت، راجدھانی

सदस्य-(पु०) रुक्न, मेम्बर رکن، ممبر -

सदा-(अ०) हमेशः, हर वक्त, लगातार ہمیشہ، ہر وقت، لگاتار

सदाचार-(पु०) नेकी, नेकचलनी, तक़्वा نیکی، نیک چلنی، تقوی -

सदाबहार-(पु० वि०) हमेशः सरसब्ज़ रहने वाला ہمیشہ سرسبز رہنے والا -

सदाशय-(पु०) नेकनीयती, नेक ख़्याल, नेक तब्अ़ نیک نیتی، نیک خیال، نیک طبع -

सदी-(स्त्री०) सौ बरस की तअदाद سو برس کی تعداد -

सदुपदेश-(पु०) अक़्वाले—ज़र्री, नेक नसीहत اقوال زریں، نیک نصیحت -

सदुपयोग-(पु०) सहीह इस्तेमाल صحیح استعمال

सदृश-(वि०) हमशक्ल, मुशाबेह, बराबर ہم شکل، مشابہ، برابر -

सदैव-(अ०) सदा, हमेशः, हर वक्त سدا، ہمیشہ، ہر وقت -

सद्गति-(स्त्री०) नेक हालत, नजात, नेक रफ़्तार نیک حالت، نجات، نیک رفتار -

सद्गुण-(पु०) खूबी, नेक सिफ़त خوبی، نیک صفت -

सद्भाव-(पु०) इख़लास, ख़ुलूस, नेकनीयती, नेकख़्याल اخلاص، خلوص، نیک نیتی، نیک خیال -

सद्व्यवहार-(पु०) खुशअख़्लाकी, नेक चलनी خوش اخلاقی، نیک چلنی -

सधना-(क्रि०) मानूस होना, तरतीब पाना مانوس ہونا، ترتیب پانا -

सघ-(क्रि०) फ़ौरन्, इसी वक्त, आज فوراً، اسی وقت، آج، ابھی -

सधवा-(स्त्री०) सुहागन, वह औरत जिसका शौहर ज़िन्दा हो سہاگن، وہ عورت جس کا شوہر زندہ ہو -

सधाना-(क्रि०) जानवरों को मानूस करना جانوروں کو مانوس کرنا -

सन-(पु०) एक पौदा जिसकी छाल से टाट और रस्सियाँ बनाई जाती हैं ایک پودا جس کی چھال سے ٹاٹ اور رسیاں بنائی جاتی ہیں -

सनक-(स्त्री०) ख़ब्त, जुनून, पागलपन, सौदा خبط، جنون، پاگل پن، سودا -

सनकना-(क्रि०) ख़ब्त सवार होना, पागलपन होना خبط سوار ہونا، پاگل پن ہونا -

सनकी-(वि०) पागल, झक्की پاگل، جھکی -

सनद-(स्त्री०) कारगुज़ारी का परवानः, तसदीक़ नामः کارگزاری کا پروانہ، تصدیق نامہ -

सनना-(क्रि०) मुलव्विस होना, सनना, भरना, आलूदः होना ملوث ہونا ، سننا ، بھرنا ، آلودہ ہونا ، رل جانا

सनसनी-(स्त्री०) खलबली, ग़शी का आलम, सकते की हालत کھلبلی ، غشی کا عالم ، سکتے کی حالت -

सनातन-(वि०) क़दीम, अबदी, पुराना हमेशा का, पक्का, मज़बूत قدیم ، ابدی ، پُرانا ، ہمیشہ کا ، پکّا ، مضبوط -

सन्-(पु०) साल, बरस سال ، برس -

सन्न-(अ०) मुतहय्यर, भौंचक्का متحیر ، بھونچکا ، تعجب میں پڑنا -

सनातन धर्म-(वि०) क़दीम मज़हब قدیم مذہب -

सन्नयन-(क्रि०) दख़्ल हासिल करना, ले जाना, इन्तिक़ाल अराज़ी - دخل حاصل کرنا ، لے جانا ، انتقال آراضی -

सन्नयन लेखक-(पु०) दस्तावेज़ नवीस دستاویز نویس ،

सन्नयन लेखन-(पु०) दस्तावेज़ नवीसी دستاویز نویسی ،

सन्नयन विद्या-(पु०) फ़ने-दस्तावेज़ नवीसी فنِ دستاویز نویسی -

सन्निधि-(पु०) क़ुर्बत, पड़ोस قربت ، پڑوس -

सन्निविष्ट-(पु०) क़रीब का, क़ाएम قریب کا ، قائم -

सन्निवेश-(पु०) एक साथ बैठना, रखना, लगाना, हालत, तजवीज़, तख़लीक़ ایک ساتھ بیٹھنا ، رکھنا ، لگانا ، حالت ، تجویز ، تخلیق

सन्नहित-(पु०) क़रीबी, रखा हुआ, तैयार قریبی ، رکھا ہوا ، تیار -

सप्रसन्न हृदय-(पु०) बतीबे-ख़ातिर, खुशदिल بہ طیب خاطر ، خوش دل -

सन्नद्ध-(वि०) कमरबस्तः, बँधा हुआ, کمر بستہ ، بندھا ہوا -

सन्नाटा-(पु०) हैरत, सकते का आलम, ख़ामोशी, ख़ौफ़, ख़ौफ़नाक आवाज़ حیرت ، سکتے کا عالم ، خاموشی ، خوف ، خوفناک آواز -

सन्निकट-(अ०) क़रीबी, अनक़रीब, क़रीबतर قریبی ، نزدیکی ، عنقریب ، قریب تر -

सन्निपात-(पु०) सर्साम, इश्तिराक, एक साथ गिरना سرسام ، اشتراک ، ایک ساتھ گرنا -

सन्मार्ग-(पु०) सिराते-मुस्तक़ीम, राहे-रास्त - صراطِ مستقیم ، راہِ راست -

सन्मुख-(वि०) पेश, सामने, रूबरू پیش ، سامنے ، رُو برو -

सपत्नीक-(वि०) मा अहलियः مع اہلیہ

सपना-(पु०) ख़्वाब, ख़्याल, वहम्, जो कुछ सोते में नज़र आये خواب ، خیال ، وہم ، جو کچھ سوتے میں نظر آئے

सपरिवार-(वि०) मयख़ानदान, कुल खानदान مع خاندان ، کل خاندان -

सपाट-(वि०) बराबर, साफ़, सादः, हमवार برابر ، صاف ، سادہ ، ہموار

सपूत-(पु०) लायक बेटा, अच्छा लड़का, फरज़न्दे रशीद لائق بیٹا ، اچھا لڑکا ، فرزندِ رشید -

सपेरा-(पु०) साँप पकड़ने वाला, साँप का तमाशः दिखाने वाला سانپ پکڑنے والا ، سانپ کا تماشہ دکھانے والا

सप्त-(वि०) सात, हफ़्त سات ، ہفتہ ، سات دن ،

सप्तक-(पु०) सात, मुरब्बा, सात हिस्सा किया गया سات ، مسبع ، سات حصّہ کیا گیا -

सप्तम-(वि०) हफ़्तुम, सातवां ہفتم ، سات ، ساتواں -

सप्तमी-(स्त्री०) हर पाख की सातवीं तारीख़ ہر پاکھ کی ساتویں تاریخ -

सप्तर्षि-(पु०) हफ़्त-दरवेश, अक़्दे-सुरैया, मशरिक़ में सात सितारों का झुरमुट ہفت درویش ، عقدِ ثریا ، مشرق میں سات ستاروں کا جھرمٹ -

सप्ताह-(पु०) हफ़्तः, सात दिन की मुद्दत ہفتہ ، سات دن کی مدّت -

सप्रमाण-(वि०) मासबूत, मुदल्लल مع ثبوت ، مدلّل -

सफर-(पु०) सयाहत, कूच रवानगी, रवाना होना سیاحت ، کوچ ، روانگی ، روانہ ہونا -

सफल-(वि०) कामयाब, मुफ़ीद, मुबारक کامیاب ، مفید ، مبارک -

सफा-(वि०) सफ़ा, पाक, पाक़ीज़ः, हमवार, सपाट صفا ، پاک ، پاکیزہ ، ہموار ، سپاٹ ، برابر -

सफाई-(स्त्री०) सफ़ाई, पाकीज़गी, साफ़ होना, सच्चाई صفائی ، پاکیزگی ، صاف ہونا ، سچّائی -

सफाचट-(वि०) सफ़ाचट, सफ़ाया करना صفاچٹ ، صفایا کرنا -

सफाया-(पु०) सफ़ाया, तबाही, बर्बादी, किसी चीज़ को न रहने देना, क़त्ल صفایا ، تباہی ، بربادی ، کسی چیز کو نہ رہنے دینا ، قتل -

सफेद-(वि०) सफ़ेद, गोरा चिटटा, कोरा, सादः, बग़ैर लिखा, साफ़ سفید ، گورا چٹّا ، کورا ، سادہ ، بغیر لکھا ، صاف ، بے داغ -

सफेदा-(पु०) सफ़ेदः, एक दरख़्त, एक क़िस्म का आम سفیدہ ، ایک درخت ، ایک قسم کا آم -

सफेदी-(स्त्री०) सफ़ेदी, गोरा पन, चूने की पोताई, सुब्ह की रोशनी سفیدی ، گوراپن ، چونے کی پوتائی ، صبح کی روشنی -

सब-(वि०) कुल, तमाम, हर एक کل ، تمام ، ہر ایک -

सबक़-(पु०) नसीहत, सज़ा, गोश माली, उस्ताद जो शागिर्द को पढ़ाये نصیحت ، سزا ، گوشمالی ، اُستاد جو شاگرد کو پڑھائے -

सबब-(पु०) वजह, वास्ते, लिये, वसीलः وجہ ، واسطے ، لئے ، وسیلہ -

सबल-(वि०) ज़ोर आवर, कवी زور آور ، قوی -

सबूत-(पु०) सुबूत, दलील, सच्चाई, शहादत, गवाही ثبوت ، دلیل ، سچّائی ، شہادت ، گواہی -

सब्ज़ी-(स्त्री०) सब्ज़ी, सब्ज़ रंग, हरयाली, तरकारी, सागपात سبزی ، سبز رنگ ، ہریالی ، ترکاری ، ساگ پات -

सब्र (सबर)-(पु०) शकीबायी, ख़ामोशी, बर्दाश्त, तहम्मुल شکیبائی ، خاموشی ، برداشت ، تحمّل

सभा-(स्त्री०) मजलिस, अंजुमन, महफिल, जलसः — مجلس، انجمن، محفل، جلسہ۔

सभागृह-(पु०) जलसः घर — جلسہ گھر۔

सभापति-(पु०) सदरे मजलिस, मीर मजलिस, सद्रे जल्सः — صدرِ مجلس، میر مجلس، صدرِ جلسہ۔

सभासद-(पु०) रुकने—मजलिस, दरबारी — رُکنِ مجلس، درباری۔

सभापतित्व पद-(वि०) ओहदा—ए—सदारत — عہدۂ صدارت۔

सभा प्रधान-(वि०) सद्रे—मजलिस — صدرِ مجلس۔

सभा सचिव-(वि०) 'पार्लिमेन्टरी सिक्रेट्री' — پارلیمنٹری سکریٹری۔

सभिक-(पु०) जुआ खेलाने वाला — جوا کھلانے والا۔

सभीत-(पु०) ख़ौफ़जदः — خوف زدہ۔

सभज्या-(पु०) ब्यूरो, दफ़्तर, सरकारी मोहकमे का अमला — بیورو، دفتر، سرکاری محکمہ کا عملہ۔

सभ्य-(वि०) मुहज़्ज़ब, शरीफ़ — مہذب، شریف۔

सभ्यता-(स्त्री०) तहज़ीब, तमद्दुन, शराफ़त — تہذیب، تمدن، شرافت۔

सम-(वि०) मसावी, बराबर, हम वज़न, मिस्ल — مساوی، برابر، ہم وزن، مثل۔

समकक्ष-(वि०) हमसर, बराबर — ہمسر، برابر۔

समकालीन-(वि०) हम उम्र, हम जमानः, एक वक्त का, हम अहद् — ہم عمر، ہم زمانہ، ایک وقت کا، ہم عہد۔

समकोण-(पु०) ज़ावियः—ए—काएमः — زاویۂ قائمہ۔

समक्ष-(अ०) रूबरू, सामने पेश, बिलमुक़ाबिल — رُوبرُو، سامنے پیش، بالمقابل۔

समग्र-(वि०) जमीअ, तमाम, सब, कुल — جمیع، تمام، سب، کل۔

समझ-(स्त्री०) दानिस्त, अक्ल, फ़हम, गुमान — دانست، عقل، فہم، گمان۔

समझना-(क्रि०) जानना, वाकिफ होना, बदलः लेना — جاننا، واقف ہونا، بدلہ لینا۔

समझौता-(पु०) बाहमी फ़ैसलः, मुफ़ाहमत — باہمی فیصلہ، مفاہمت۔

समतल-(वि०) मुसत्तह, हमवार — مسطح، ہموار۔

समता-(स्त्री०) बराबरी, मसावात — برابری، مساوات۔

समत्वाधान पत्र-(वि०) अमानतनामः — امانت نامہ

समनुज्ञा-(क्रि०) मंजूरी, लाइसेंस देना — منظوری، لائسنس دینا۔

समनुज्ञात-(पु०) मंजूर करदः — منظور کردہ۔

समनुज्ञापक अधिकारी-(वि०) 'लाइसेंसी अफ़सर' — لائسنسی افسر۔

समनुज्ञापत्र-(वि०) 'लाइसेंस' — لائسنس۔

समय सारणी-(वि०) फेहरिस्ते—औक़ात, 'टाइम टेबुल' — فہرستِ اوقات، ٹائم ٹیبل۔

समदर्शी-(वि०) यकबीन, सब को यकसा देखने वाला — یکبین، سب کو یکساں دیکھنے والا۔

समदृष्टि-(स्त्री०) यकसांबीनी, मसावात — یکساں بینی، مساوات۔

समधिन-(स्त्री०) दूल्हा दुल्हन की माँ, आपस में समधन कहलाती हैं — دُولہا دُلہن کی ماں، آپس میں سمدھن کہلاتی ہیں۔

समधी-(पु०) दूल्हा दुल्हन के बाप आपस में समधी कहलाते हैं — دُولہا دلہن کے باپ آپس میں سمدھی کہلاتے ہیں۔

समर्पक-(क्रि०) हवाले करने वाला — حوالے کرنے والا۔

समर्पित-(पु०) हवाले करदः, हवाले किया हुवा, सौंपा हुआ, — حوالے کردہ، حوالے کیا ہوا، سونپا ہوا۔

समर्पितक-(पु०) हवाले किया हुआ माल — حوالے کیا ہوا مال۔

समर्पिती-(पु०) जिसके हवाले किया जाय — جس کے حوالے کیا جائے۔

समन्वय-(पु०) तालमेल, हमआहंगी, इश्तिराक, आमेज़िश, इम्तिज़ाज — تال میل، ہم آہنگی، اشتراک، آمیزش، امتیاز۔

समय-(पु०) वक्त, जमानः — وقت، زمانہ۔

समयनिष्ठ-(वि०) वक्त का पाबंद — وقت کا پابند۔

समयोपरि भत्ता-(पु०) जाइदवक्ती 'अलाउंस' — زاید وقتی، 'الاؤنس'

समर-(पु०) जंग, लड़ाई — جنگ، لڑائی۔

समर भूमि-(पु०) अर्सः—ए—कारज़ार, मैदाने जंग — عرصۂ کارزار، میدانِ جنگ۔

समरस-(पु०) हम मजाक, हम ज़ायकः, अश्या, दाएमुलहाल — ہم مذاق، ہم ذائقہ، اشیاء، دائم الحال۔

समर सामग्री-(पु०) सामाने—जंग — سامانِ جنگ،

समर्थ-(वि०) कादिर, साहिबे मक्दूर, लाइक — قادر، صاحبِ مقدور، لائق، قدرت والا۔

समर्थक-(पु०) हामी, मुऐयद — حامی، مُعید، مددگار۔

समर्थन-(पु०) ताईद, मदद, तरफ़दारी — تائید، مدد، طرفداری۔

समर्थ-(पु०) अह्ल, ताक़तवर — اہل، طاقتور۔

समर्थक-(पु०) मोईद, ताईद करने वाला — مُعید، تائید کرنے والا۔

समर्थन-(पु०) ताईद, हिमायत — تائید، حمایت۔

समर्थ न्यायालय-(पु०) अदालते मजाज़ — عدالتِ مجاز۔

समर्थित-(पु०) ताईद शुदः — تائید شدہ۔

समवर्ती-(पु०) हमसर, हमसफर, हमजलीस — ہمسر، ہم سفر، ہم جلیس۔

समवाय-(पु०) गिरोह, गोल, कम्पनी — گروہ، غول، کمپنی۔

समवाय संस्था-(पु०) 'क्वापरेटिव सोसाइटी' — کوآپریٹیو سوسائٹی۔

समर्पण-(पु०) हवालगी, सपुर्दगी, नज़्र करना, हवाले — حوالگی، سپردگی، نذر کرنا، حوالے کرنا۔

समवयस्क-(वि०) हमउम्र, हम साल, बराबर की उम्र का — ہم عمر، ہم سال، برابر کی عمر کا۔

समवेत-(वि०) मुशतरक, इज्तिमाई — مشترک، اجتماعی۔

समवेदना-(स्त्री०) तरस, रहम, दर्द — ترس، رحم، درد۔

समष्टि-(स्त्री०) कुल्लियत, इज्तिमाईयत, जम्ईयत, मजलिस كلّیت، اجتماعیت، جمعیت، مجلس۔

समष्ठि वाद-(वि०)'कम्यूनिज़्म', इश्तिमालियत کمیونزم

समष्टि वादी-(वि०)'कम्यूनिस्ट' کمیونسٹ

समस्त-(स्त्री०) जमीअ, तमाम, सब, सारा, कुल جمیع، تمام، سب، سارا، کل۔

समस्या-(स्त्री०) मुश्किल, मसअलः مشکل، مسئلہ۔

समस्यापूर्ति-(स्त्री०) मिस्रा–ए–तरह, पुरनज़्म कहना مصرعۂ طرح، پُرنظم کہنا۔

समांतर-(क्रि०) ख़ते मुतवाज़ी خطِ متوازی۔

समाकुल-(क्रि०) परेशान, मुज़्तरिब پریشان، مضطرب۔

समाख्यान-(पु०) कैफ़ियत,'एकाउन्ट' کیفیت، اکاؤنٹ

समागत-(पु०) आया हुआ آیا ہوا۔

समाई-(स्त्री०) गुंजाइश, वसअत گنجائش، وسعت۔

समागम-(पु०) मेला, मुलाक़ात, सुहबत, आमदो–रफ़्त, मुबाशरत میلہ، ملاقات، صحبت، آمد و رفت، مباشرت۔

समाचार-(पु०) ख़बर, इत्तिलाअ خبر، اطلاع۔

समाचार-पत्र-(पु०) अख़बार, ख़बर का कागज़ اخبار، خبر کا کاغذ۔

समाचार समिति-(वि०) ख़बर-रसां,'एजेन्सी' خبر رساں ایجنسی۔

समाजी-(पु०) मआशरती معاشرتی۔

समाज-(पु०) मआशरः, तहज़ीब, बिरादरी, जमाअत معاشرہ، تہذیب، برادری، جماعت۔

समाजवाद-(पु०)'सोशलइज़्म', इश्तिराकियत سوشلزم، اشتراکیت۔

समाजशास्त्र-(पु०) इम्रानियात, समाजियात, इल्मुलमआशरत عمرانیات، سماجیات، علم المعاشرت۔

समादर-(पु०) इज़्ज़त, वक़ार, क़द्रो–मंज़िलत عزت، وقار، قدر و منزلت۔

समादेश-(पु०) हाकिमानः हिदायत, हुक्मे–इम्तिनाई حاکمانہ ہدایت، حکم امتناعی۔

समादेशक-(पु०) हिदायतकार ہدایت کار۔

समादृत-(वि०) मुअज़्ज़िज़, इज़्ज़तदार, बुज़ुर्ग, बड़ा शरीफ़ معزز، عزت دار، بزرگ، بڑا، شریف۔

समाधान-(पु०) हल, इज़ालः حل، ازالہ۔

समाधि-(स्त्री०) मुराक़बः, समाधी, क़ब्र مراقبہ، سمادھی، قبر۔

समान-(वि०) बराबर, मसावी, मुशाबेह, यकसां برابر، مساوی، مشابہ، یکساں۔

समानता-(पु०) बराबरी मसावात برابری، مساوات۔

समानाधिकरण समानाथ-(पु०) हम मआनी अल्फ़ाज़ ہم معنی الفاظ۔

समापक-(पु०) तकमील कुनन्दः, ख़ातिम تکمیل کنندہ، خاتم۔

समानांतर-(वि०) मुतवाज़ी ख़ुतूत متوازی خطوط۔

समाना-(क्रि०) पूरा होना, अन्दर बैठना, आ जाना, बसना پورا ہونا، اندر بیٹھنا، آجانا، بسنا۔

समानार्थक-(वि०) हममआनी, वह अल्फ़ाज जिसके मानी एक हों ہم معنی، وہ الفاظ جس کے معنی ایک ہوں۔

समापन (समापवर्त्तन)-(पु०) इख़्तिताम, ख़ात्मः, तकमील اختتام، خاتمہ، تکمیل۔

समाप्ति-(स्त्री०) ख़ात्मः, इख़्तिताम, तकमील خاتمہ، اختتام، تکمیل

समायोजन-(पु०) ततबीक़, मुताबिक़त تطبیق، مطابقت۔

समारोह-(पु०) तक़रीब, इज्तिमाअ, रैली, जश्न, धूम धाम تقریب، اجتماع، ریلی، جشن، دھوم دھام۔

समालोचक-(पु०) तब्सिरःनिगार, मुबस्सिर, नक़्क़ाद تبصرہ نگار، مبصر، نقاد۔

समालोचना-(स्त्री०) तन्क़ीद, तब्सिरः تنقید، تبصرہ۔

समारंभ-(पु०) आग़ाज, शुरूआत آغاز، شروعات۔

समालोचनार्थ-(पु०) बराए तब्सिरः برائے تبصرہ

समावर्त्तन-(पु०) मराजिअत, लौटना, जलसः–ए–तक़सीम असनाद مراجعت، لوٹنا، جلسۂ تقسیم اسناد۔

समाविष्ट-(क्रि०) मुरक्कब, मिलाया हुआ, दाख़िल مرکب، ملایا ہوا، داخل۔

समाहरण-(क्रि०) फ़राहमी, जम्अ करना فراہمی، جمع کرنا۔

समावेश-(पु०) शुमूलियत, दख़ूल, मुरक्कब, आमेज़िश شمولیت، دخول، مرکب، آمیزش۔

समास-(पु०) तर्कीब, मुरक्कब अलफ़ाज तرکیب، مرکب الفاظ۔

समाहर्ता-(पु०) मुहस्सिल, जम्अ करने वाला محصل، جمع کرنے والا۔

समाहार-(वि०) मजमूअः, मिलाप, झुंड مجموعہ، ملاپ، جھنڈ۔

समाहित-(पु०) मंजूर, मरकूज़, पुरसुकून, ख़त्म, आरास्तः, मजमूअः منظور، مرکوز، پرسکون، ختم، آراستہ، مجموعہ۔

समिद्ध-(पु०) मुश्तइल, रौशन مشتعل، روشن۔

समिध-(पु०) आग آگ۔

समिति-(स्त्री०) मजलिस, कमेटी, अंजुमन مجلس، کمیٹی، انجمن۔

समीकरण-(पु०) तअदील, मुसावात, बराबर करने का अमल تعدیل، مساوات، برابر کرنے کا عمل۔

समीक्षक-(पु०) मुबस्सिर, नाक़िद, मुहक़्क़िक़ مبصر، ناقد، محقق۔

समीक्षा-(स्त्री०) तब्सिरः, तंक़ीद, तहक़ीक़ تبصرہ، تنقید، تحقیق

समीचीन-(वि०) दुरुस्त, सहीह, मुनासिब - دُرست، صحیح، مناسب۔

समीप-(वि०) क़रीब, पास, नज़दीक़ - قریب، پاس، نزدیک۔

समीर-(पु०) हवा, जान, रूह - ہوا، جان، رُوح

सम्मुच्चय-(वि०) बहुत चीज़ों की आमेज़िश - بہت چیزوں کی آمیزش۔

समुचित-(वि०) मुनासिब, मुकम्मल, बिलकुल - مناسب، مکمل، بالکل۔

सम्मुज्जवल-(पु०) खूब रौशन - خوب روشن۔

समुदाय-(पु०) अंबोह, फ़िर्कः, जमाअ़त - اَنبوہ، فرقہ، جماعت۔

समुत्थान-(पु०) तुलूअ़, आग़ाज़ - طلوع، آغاز۔

समुत्सुक-(पु०) इन्तिहाई मुश्ताक़ - انتہائی مشتاق۔

समुद्र-(पु०) समंदर, बह्र - سمندر، بحر۔

समुद्रीय-(पु०) समन्दरी, बह्री - سمندری، بحری۔

समुन्नति-(पु०) इन्तिहाई तरक़्क़ी, बलन्दी - انتہائی ترقی، بلندی۔

समुन्नत-(वि०) आला, निहायत तरक़्क़ीयाफ़्तः - اَعلیٰ، نہایت ترقی یافتہ۔

समूचा-(वि०) सालिम, पूरा, सारा, तमाम, महफ़ूज़ - سالم، پورا، سارا، تمام، محفوظ۔

समूल-(वि०) जड़ से, जड़ समेत - جڑ سے، جڑ سمیت۔

समूह-(पु०) अंबोह, इज़्दिहाम, मजमुअः, गिरोह, झुंड - انبوہ، اژدہام، مجموعہ، گروہ، جھنڈ۔

समृद्ध-(वि०) मुतमव्विल, दौलतमंद, खुशहाल - متموّل، دولتمند، خوشحال۔

समृद्धि-(स्त्री०) खुशहाली - خوشحالی۔

सम्मत-(पु०) हम राए - ہم رائے۔

सम्मानित-(वि०) मुअ़ज़्ज़िज़, इज़्ज़त अफ़ज़ाई - معزز، عزت افزائی۔

सम्मति-(स्त्री०) राए, सलाह, मशविरः - رائے، صلاح، مشورہ۔

सम्मान-(पु०) इज़्ज़त, एहतिराम - عزت، احترام۔

सम्मिलित-(वि०) शामिल, शरीक - شامل، شریک۔

सम्मिलन-(वि०) मिलाप, मुलाक़ात - ملاپ، ملاپ۔

सम्मिलित व्यवसाय कुलक-(पु०) जाइन्ट इस्टाक कम्पनी - جوائنٹ اسٹاک کمپنی۔

सम्मिश्रक-(पु०) आमेज़िश करने वाला - آمیزش کرنے والا۔

सम्मिश्रण-(पु०) तरकीब, आमेज़िश - ترکیب آمیزش۔

समेटना-(क्रि०) पूरा करना, जम्अ करना, संभालना - پورا کرنا، جمع کرنا، سنبھالنا۔

समेत-(अ०) म़ा, साथ - مع، ساتھ

समोसा-(पु०) समोसः, एक नमकीन पकवान - سموسہ، ایک نمکین پکوان۔

सम्मुख-(वि०) रूबरू, बिलमुवाजहः, सामने - رُوبرُو، بالمواجہہ، سامنے

सम्मेलन-(पु०) इज्तिमाअ़, कान्फरेंस, जलसः - اجتماع، کانفرنس، جلسہ۔

सम्मोहन-(पु०) दिलरुबाई, दिलकशी, दिलफरेबी, इल्मे–तस्ख़ीर - دلربائی، دلکشی، دلفریبی، علم تسخیر۔

सम्यक्-(वि०) दुरुस्त, मुनासिब, ठीक, मुकम्मल, कुल, हर तरह से - دُرستی، مناسب، ٹھیک، مکمل، کل، ہر طرح سے۔

सम्राज्ञी-(स्त्री०) मलिकः, बादशाह की बीवी, सुल्तानः - مالک، بادشاہ کی بیوی، سلطانہ۔

सम्राट-(पु०) शहंशाह, बादशाहों का बादशाह, बड़ा बादशाह - شہنشاہ، بادشاہوں بادشاہ، بڑا بادشاہ۔

सयाना-(वि०) दाना, आमिल - دانا، عامل، عاقل، ہوشیار، چالاک۔

सर-(पु०) तालाब - تالاب۔

सरकंडा-(पु०) गांठदार सरपत का एक पौधा, नै - گانٹھ دار سرپت کا ایک پودا، نے۔

सरकना-(क्रि०) रास्तः छोड़ना, चलता बनना - راستہ چھوڑنا، چلتا بننا۔

सरकस-(पु०) सर्कस, तमाशः जिसमें कलाकारों और जानवरों के खेल दिखाए जाते हैं - سرکس، تماشہ، جس میں کلاکاروں اور جانوروں سے کھیل دکھائے جاتے ہیں۔

सरकार-(स्त्री०) हुकूमत, आक़ा, मालिक, सरदार - حکومت، آقا، مالک، سردار۔

सरकारी-(वि०) हुकूमती, सरकार का, हाकिम का - حکومتی، سرکار کا، حاکم کا۔

सरगम-(स्त्री०) राग का सुर, राग का सातवाँ सुर - راگ کا سُر، راگ کا ساتواں سُر۔

सरणी (सरणि)-(स्त्री०) राह, जादः, रास्तः - راہ، جادہ، راستہ۔

सरदी (सर्दी)-(स्त्री०) जाड़ा, ठंड, खुन्की - جاڑا، ٹھنڈ، خُنکی۔

सरदार-(पु०) सरग़ना, हाकिम, पेशवा, अफसर - سرغنہ، حاکم، پیشوا، افسر۔

सरपंच-(पु०) सरपंच, पांचों सरग़ना - سرپنچ، پانچوں سرغنہ۔

सरपट-(क्रि० वि०) तेज़ दौड़, घोड़े की बहुत तेज़ चाल - تیز دوڑ، گھوڑے کی بہت تیز چال۔

सरल-(वि०) सीधा, रास्त, आसान, मुस्तक़ीम - سیدھا، راست، آسان، مستقیم۔

सरलीकरण-(स्त्री०) आसान करना - آسان کرنا۔

सरस-(वि०) रसदार, रसीला, पुरकैफ़, दिलकश - رس دار، رسیلا، پُرکیف، دلکش۔

सरसराहट-(स्त्री०) साँप या कीड़ों के रेंगने की आवाज़, हवा चलने से पत्तों के हिलने की आवाज़ - سانپ یا کیڑوں کے رینگنے کی آواز، ہوا چلنے سے پتّوں کے ہلنے کی آواز۔

सरसरी-(वि०) आसान, बे परवा, जल्दी का - آسان، بے پروا، جلدی کا۔

सरसों-(स्त्री०) सरशफ, सरसों, राई के किस्म का बीज سرشف، سرسوں، رائی کے قسم کا بیج۔

सरस्वती-(स्त्री०) इल्म की देवी, सरस्वती علم کی دیوی، سرسوتی۔

सरहद-(स्त्री०) सर्हद, हद, किनारः سرحد، حد، کنارہ۔

सराय-(स्त्री०) मुसाफ़िर ख़ाना, ठहरने की जगह مسافر خانہ، ٹھہرنے کی جگہ۔

सरासर-(अ०) तमाम, कुल, यक लख़्त, महज़ تمام، کل، یک لخت، محض۔

सराहना-(क्रि०) तअरीफ करना, तहसीन, कद्र करना, खुशामद करना تعریف کرنا، تحسین، قدر کرنا، خوشامد کرنا۔

सराहनीय-(वि०) क़ाबिले-तअरीफ, क़ाबिले तहसीन قابل تعریف، قابل تحسین۔

सरिता-(स्त्री०) नदी, दरिया, धारा ندی، دریا، دھارا۔

सरिया-(पु०) धात् की सलाख़ دھات کی سلاخ۔

सरीखा-(स्त्री०) मिस्ल, जैसा مثل، جیسا۔

सरीसृप-(पु०) रेंगने वाला जानवर رینگنے والا جانور۔

सरोजनी-(स्त्री०) कँवलों से भरा तालाब کنولوں سے بھرا تالاب۔

सरोरूह-(पु०) कँवल کنول۔

सरोष-(पु०) गुस्से के साथ غصے کے ساتھ۔

सरेस-(पु०) सरेश, लकड़ी जोड़ने का लेसदार माद्दः سریس، لکڑی جوڑنے کا لیس دار مادہ۔

सरो-(पु०) एक मशहूर दरख़्त ایک مشہور درخت۔

सरोकार-(पु०) सरोकार, वास्तः, लगाव سروکار، واسطہ، لگاؤ۔

सरोज-(पु०) तालाब में पैदा शुदः, कंवल تالاب میں پیدا شدہ، کنول

सरोद-(पु०) सरोद, नग़मः, गीत, राग, एक किस्म का बाजा, बात سرود، نغمہ، گیت، راگ، ایک قسم کا باجہ، بات۔

सरोवर-(पु०) तालाब, झील, चश्मः تالاب، جھیل، چشمہ۔

सरौता-(पु०) सरौता, छालिया काटने का औज़ार سروتا، چھالیا، سپاری کاٹنے کا اوزار۔

सर्ग-(पु०) फ़स्ल, बाब, तख़लीक़, सैल, नौअ, किसी किताब का एक बाब فصل، باب، تخلیق، سیل، نوع، کسی کتاب کا ایک باب۔

सर्जक-(पु०) ख़ालिक, पैदा करने वाला خالق، پیدا کرنے والا۔

सर्जन-(पु०) तख़्लीक़, तक्वीन, जर्राह تخلیق، تکوین، جراح۔

सर्प-(पु०) सांप, मार, एक जहरीला कीड़ा سانپ، مار، ایک زہریلا کیڑا

सर्राफ (सराफ)-(पु०) सर्राफ़, रुपया रखने वाला, सोना चाँदी परखने वाला صراف، روپیہ رکھنے والا، سونا چاندی پرکھنے والا۔

सर्व-(वि०) तमाम, कुल, हमः, सब تمام، کل، ہمہ، سب۔

सर्वकालीन-(वि०) हमःवक्ती, अबदी ہمہ وقتی، ابدی،

सर्वकालिक-(वि०) दाएमी دائمی۔

सर्वक्षमा-(क्रि०) आम मआफ़ी, आम रिहाई عام معافی، عام رہائی۔

सर्व ग्रास-(पु०) पूरा गहन پورا گہن۔

सर्व ग्राह्य मुद्रा-(पु०) 'करेन्सी नोट' کرنسی نوٹ۔

सर्वजित्-(वि०) फ़ातेह कुल, सबको जीतने वाला فاتح کل، سب کو جیتنے والا۔

सर्वतः-(पु०) कामलन्, हर तरह से کاملاً، ہر طرح سے۔

सर्वतोमुखी-(पु०) कुल रुख़ा, हर सिम्ती, हमः गीर, खुदा हर जगह मौजूद کل رخا، ہر سمتی، ہمہ گیر، خدا ہر جگہ موجود۔

सर्वदर्शी-(पु०) सब कुछ देखने वाला سب کچھ دیکھنے والا۔

सर्वदा-(पु०) हमेशः ہمیشہ۔ سب دن،

सर्वदैव-(पु०) हमेशः ہمیشہ۔ سب دن،

सर्व प्रधान-(पु०) आला, आज़म اعلیٰ، اعظم۔

सर्व प्रधान आरक्षी निरीक्षक-(पु०) 'डायरेक्टर जनरल आफ पुलिस' ڈائریکٹر جنرل آف پولیس،

सर्वप्रधान न्यायाधीश-(पु०) 'चीफ जस्टिस' چیف جسٹس، "قاضی القضات"

सर्व प्रधान चिकित्सालय-(वि०) आम 'जनरल' हस्पताल عام جنرل ہسپتال۔

सर्व प्रधान पत्र व्यवस्थापक-(वि०) 'पोस्ट मास्टर जनरल' پوسٹ ماسٹر جنرل، "صوبے کا سب سے بڑا پوسٹ ماسٹر"

सर्व प्रिय-(पु०) मक़बूल आम مقبول عام۔

सर्व भक्षी-(पु०) सब कुछ खा जाने वाला سب کچھ کھا جانے والا۔

सर्व मान्य सत्य-(पु०) मुसल्लमः हक़ीक़त مسلمہ، حقیقت۔

सर्वव्यापी-(पु०) हर जगह मौजूद, आलमगीर ہر جگہ موجود، عالمگیر

सर्व शक्तिमान-(वि०) क़ादिरे-कुल, खुदा قادر کل، خدا۔ "قادر مطلق"

सर्व श्री-(वि०) साहिबान, हज़रत صاحبان، حضرت۔

सर्वश्रेष्ठ-(वि०) सबसे फ़ाएक़ और मुमताज़ سب سے بڑا اور ممتاز۔

सर्व सम्मति-(पु०) इत्तेफ़ाक़ राय اتفاق رائے۔

सर्व साधारण-(पु०) अवामुन्नास عوام الناس۔

सर्व सामान्य-(पु०) अवामी, मअमूली, अमूमी عوامی، معمولی، عمومی۔

सर्वज्ञ-(वि०) अलीम, दानाए कुल, हमःदाँ علیم، دانائے کل، ہمہ داں۔ "خدا"

सर्वत्र-(क्रि० वि०) हमःजा, सव जगः, हर जगः ہمہ جا، سب جگہ، ہر جگہ۔

सर्वथा-(क्रि० वि०) मुकम्मिलन, कुल्लियातन हर तरह से, बक़रार مکملاً، کلیتہً، ہر طرح سے۔ یکسر۔

सर्वदेशीय-(वि०) आफ़ाक़ी, आलमगीर, सारी दुनिया का آفاقی ، عالم گیر، ساری دُنیا -

सर्वनाम-(पु०) ज़मीर, दिल, क़ल्ब, ख़्याल ضمیر، دل، قلب، خیال -

सर्वनाश-(पु०) फ़ना, बर्बादी, ग़ारत, तांराजी, तबाही فنا ، بربادی، غارت ، تاراجی ، تباہی ، " بربادی "

सर्वश्री-(वि०)'मैसर्स' میسرس - " میسرز "

सर्वसम्मति-(स्त्री०) इत्तिफ़ाके राए, यकराय اتفاقِ رائے ، یک رائے -

सर्वसाधारण-(पु०) अवामुन्नास, अवाम عوام النّاس ، عوام -

सर्वस्व-(पु०) सब कुछ سَب کچھ -

सर्वहारा-(पु०) अ़वामी, आ़म लोगों की عوامی ، عام لوگوں کی -

सर्वांगीण-(वि०) जामेअ, हमःगीर, सर ता पा, कामिल جامع ، ہمہ گیر، سَر تا پا ، کامل -

सविकल्प-(पु०) मशकूक مشکوک ،

सविता-(पु०) सूरज سُورج -

सविनय अवज्ञा-(वि०) आजिज़ानः उदूले—हुक्मी عاجزانہ ، عدولِ حُکمی -

सविनय निवेदन-(क्रि०) आजिज़ानः गुज़ारिश عاجزانہ گزارش -

सविशेष-(पु०) बिलखुसूस, खुसूसन् بالخصوص، خصوصاً -

सविस्तार-(पु०) मुफ़स्सल, बातफ़सील مُفصّل ، بالتفصیل -

सवेतन अवकाश-(पु०) बामशाहरः रुख़सत بامشاہرہ رُخصت -

सव्य-(पु०) दायाँ, बायाँ, बरअक्स دایاں ، بایاں ، برعکس -

सर्वेक्षक-(पु०)'सरवेयर' " سَرویئر " - " جائزہ لینے والا ، پیمائش کرنیوالا " -

सर्वेक्षण-(पु०) जाइज़ा, मुआयनः, सरवे (सर्वे) جائزہ ، معائنہ ، سروے -

सर्वेसर्वा-(पु०) मुख़्तारे—कुल مختارِ کُل - " پورا مالک "

सर्वांग-(पु०) सरतापा سَرتاپا -

सर्वाधिकार-(पु०) इख़्तियारे कामिल, जुमलः हुकूक़ اختیارِ کامل ، جُملہ حقوق -

सर्वाधिकार सुरक्षित-(पु०) जुमलः हुकूक़ महफ़ूज़ جُملہ حقوق محفوظ -

सर्वेश्वर-(पु०) सब का मालिक, ख़ुदा سب کا مالک ، خُدا -

सर्वेश्वर वाद-(पु०) वहदतुल वजूद وحدتُ الوجود -

सर्वोच्च-(वि०) आ़ला, उ़ज़्मा اعلیٰ ، عُظمیٰ ، " افضل "

सर्वोत्तम-(वि०) आ़ला, बेहतरीन, अफ़ज़ल اعلیٰ ، بہترین ، افضل -

सर्वोदय-(पु०) सनकी तरक़्क़ी, सरवोदे سَنکی ، ترقی ، سَروُدے -

सर्वोज्ञअधिकार-(वि०) इक्तिदारे—आला اقتدارِ اعلیٰ -

सर्वोज्ञ अधिकारी-(वि०) हाकिमे आला حاکمِ اعلیٰ -

सर्वोज्ञ न्यायालय-(वि०) अदालते आ़लियः عدالتِ عالیہ " سُپریم کورٹ "

सर्वोज्ञ समादेश-(वि०)'सुप्रीम कमांड' سُپریم کمانڈ -

सर्वोत्कृष्ट-(वि०) सबसे उम्दः سب سے عمدہ -

सर्वोपरि-(पु०) आला, मुक़द्दम اعلیٰ ، مقدّم -

सलवार-(स्त्री०) शलवार, पाजामा شلوار ، پاجامہ -

सलज्ज-(स्त्री०) महजूब, शर्मआगीं محجُوب ، شرم آگیں -

सलहज-(स्त्री०) सरहज, साले की बीवी, भाभी या भौज़ाई سَرہج ، سالے کی بیوی ، بھابی یا بھوجائی -

सलाई-(स्त्री०) सलाई, धात् या लकड़ी की पतली सलाख़ سلائی ، دھات یا لکڑی کی پتلی سلاخ -

सलाख-(स्त्री०) लोहे की गोल छड़ لوہے کی گول چھڑ -

सलाद-(पु०) कच्चे साग और तरकारी का चटपटा کچّے ساگ اور ترکاری کا چٹپٹا -

सलाम-(पु०) तसलीम, आदाब, सलामती تسلیم ، آداب ، سلامتی -

सलामी-(स्त्री०) तअज़ीम, नज़रानः تعظیم ، نذرانہ -

सलाहकार-(पु०) मुशीर, मुशावरती مُشیر ، مشاورتی -

सलिल-(स्त्री०) पानी پانی -

सलील-(पु०) तमाशः, शोख, तफ़रीह पसंद, खिलाड़ी تماشہ ، شوخ ، تفریح پسند ، کھلاڑی -

सलीका-(पु०) सलीकः, तमीज़, लियाक़त, दस्तकारी سلیقہ ، تمیز ، لیاقت ، دستکاری -

सलूक (सुलूक)-(पु०) रास्ता चलना, राह तै करना, बरताव, तर्ज़ راستہ چلنا ، راہ طے کرنا ، برتاؤ ، طرز -

सलोना-(वि०) मलीह, सलोना, नमकीन, नमकदार ملیح ، سلونا ، نمکین ، نمکدار -

सवर्ण-(वि०) सवर्न, ऊंची ज़ात का, सोना, तिला سَوَرن ، اونچی ذات کا ، سَونا ، طلاء -

सवा-(वि०) सवा, एक और चौथाई سَوا ، ایک اور چوتھائی (۱¼)

सवाया-(वि०) सवाया, सवागुना سَوایا ، سَواگُنا -

सवार-(पु०) सवार, सवारी पर चढ़ने वाला आदमी, सवारी करने वाला سَوار ، سواری پر چڑھنے والا آدمی ، سواری کرنے والا -

सवारी-(स्त्री०) हम रकाब, जो सवार हो ہم رکاب ، جو سَوار ہو -

सवारी गाड़ी-(स्त्री०) गाड़ी का मुसाफ़िर گاڑی کا مُسافر -

सवाल-(पु०) (सुवाल), पूछना, फरियाद, नालिश (سوال) پوچھنا ، فریاد کرنا ، نالش -

सविनय-(वि०) मुअद्दबानः, अदब से, तहज़ीब के साथ مؤدّبانہ ، اَدب سے ، تہذیب کے ساتھ -

सवेरा (सवेरा)-(पु०) सुब्ह, नूर का तड़का صُبح ، نُور کا تڑکا -

सवैया-(पु०) एक और चौथाई ایک اور چوتھائی (۱¼)

ससुर-(पु०) ख़ुसर, खाविन्द का बाप, बीवी का बाप خُسر ، خاوند کا باپ ، بیوی کا باپ -

ससुराल-(स्त्री०) ससुराल, सास या ससुर का घर سسرال، ساس یا سسر کا گھر۔

सस्ता-(वि०) सस्ता, अर्ज़ां, कम क़ीमत سستا، ارزاں، کم قیمت۔

सस्वर-(वि०) सौती, आवाज़ से मुतअल्लिक़ صوتی، آواز سے متعلق۔

सह-(वि०) साथ, बा, मअ, हम, मुआविन ساتھ، با، مع، ہم، معاون۔

सह-अस्तित्व-(पु०) बक़ाए—बाहमी بقائے باہمی۔

सह अपराधी-(वि०) शरीके—जुर्म شریک جرم۔

सह उत्तराधिकारी-(वि०) शरीके वरासत شریک وراثت۔

सहकार-(क्रि०) इमदादे—बाहमी امداد باہمی۔

सहकार समिति-(वि०) अंजुमने—इम्दादे बाहमी انجمن امداد باہمی۔

सहकारिता-(पु०) इमदादे—बाहमी امداد باہمی۔

सहकारी-(वि०) इश्तिराकी, मुशतरकः اشتراکی، مشترکہ۔

सहकारी संस्था (सहकारी समिति)-(वि०) अंजुमने—इमदाद बाहमी انجمن امداد باہمی۔

सहकारी कृषि-(वि०) मुशतरकः, खेती مشترکہ، کھیتی۔

सह खातेदार-(पु०) शरीक, हके—अराजी شریک، حق آراضی۔

सहगमन-(पु०) साथ चलाना, हमसफ़र ساتھ چلنا، ہمسفر۔

सहगान-(पु०) मुश्तरक गाना, कोरस مشترک گانا، کورس۔

सहगामी-(पु०) पैर, शरीके—सफर پیر، شریک سفر۔

सहचर-(पु०) साथी, रफ़ीक़ ساتھی، رفیق، دوست۔

सहचरी-(स्त्री०) सहेली, रफ़ीक़ः, बीवी سہیلی، رفیقہ، بیوی۔

सहज बुद्धि-(पु०) मअमूली अक्ल معمولی عقل۔

सहजात-(पु०) हम जिंस, हम क़ौम, जुड़वाँ बच्चे ہم جنس، ہم قوم، جڑواں بچے۔

सहजातिक-(पु०) हम क़ौम ہم قوم۔

सहधर्मणी-(स्त्री०) बीवी بیوی، زوجہ، اہلیہ۔

सहधर्मी-(पु०) हम मज़हब ہم مذہب۔

सहज-(वि०) फ़ित्री, आसान, मअमूली فطری، آسان، معمولی۔

सहन-(पु०) सहन, बर्दाश्त, तहम्मुल سہن، برداشت، تحمل۔

सहनशील-(वि०) मुतहम्मिल, साबिर متحمل، صابر۔

सहनशीलता-(पु०) बुर्दबारी, तहम्मुल بردباری، تحمل۔

सहपाठी-(पु०) हम सबक़, हम जमाअत ہم سبق، ہم جماعت۔

सह प्रतिवादी-(वि०) शरीक मुद्दा—अलैः شریک مدعا علیہ۔

सहभावी-(पु०) हम जलीस, हम सफ़र, हमदम ہم جلیس، ہم سفر، ہمدم۔

सहभोज-(पु०) दअवते—आम دعوت عام۔

सहमति-(पु०) क़ुबूलियत, हम ख्याली, इत्तिफ़ाकराय قبولیت، ہم خیالی، اتفاق رائے۔

सहमति पत्र-(पु०) क़ुबूलियत नामः قبولیت نامہ۔

सहयोगी-(पु०) मआसिर, मआविन, शरीके—कार معاصر، معاون، شریک کار۔

सहस्त्र-(पु०) हज़ार ہزار۔ ۱۰۰۰،

सहस्त्राब्दी-(पु०) हज़ार सालः मुद्दत, हज़ारों साल ہزار سالہ مدت، ہزاروں سال۔

सहना-(क्रि०) बर्दाशत करना, झेलना برداشت کرنا، جھیلنا۔

सहमत-(वि०) मुत्तफ़िक़, मिला हुआ, शामिल, लगा हुआ, रज़ामंद, हम ख़्याल متفق، ملا ہوا، لگا ہوا، رضامند، ہم خیال۔

सहमना-(क्रि०) सहमना, डरना, खौफ़ खाना سہمنا، خوف کھانا۔

सस्त्रीक-(पु०) मअ अह्लयः مع اہلیہ

सस्मित-(पु०) मुतबस्सुम متبسم۔

सहयोग-(पु०) तआवुन, मदद, इश्तिराक تعاون، مدد، اشتراک۔

सहलाना-(क्रि०) अहिस्तः अहिस्तः हाथ फेरना, चुमकारना, खुशामद करना آہستہ آہستہ ہاتھ پھیرنا، چمکارنا، خوشامد کرنا۔

सहवास-(पु०) सुहबत, हमबिस्तरी, मुबाशरत صحبت، ہمبستری، مباشرت۔

सह-शिक्षा-(स्त्री०) मख़्लूत तअलीम مخلوط تعلیم۔

सहसा-(क्रि० वि०) दफ़अतन, बेइख़्तियार, अचानक, एकाएक دفعتاً، بے اختیار، اچانک، یکایک۔

सहानुभूति-(स्त्री०) हमदर्दी, मेहरबानी ہمدردی، مہربانی۔

सहांश-(पु०) चन्दः, ज़रे—इश्तिराक چندہ، زر اشتراک۔

सहांशिक-(पु०) चन्दः देने वाला چندہ دینے والا۔

सहाय-(पु०) मदद مدد۔

सहायक-(पु०) मददगार, मआविन مددگار، معاون۔

सहायक अनुदान-(वि०) इमदादी अतियः امدادی عطیہ۔

सहायक खाद्य-(वि०) मआविन ख़ोराक معاون خوراک۔

सहायक प्रधान अध्यापिका-(स्त्री०) मआविन मुदर्रिसे आला معاون مدرس اعلیٰ۔

सहायक लिपिक-(पु०) मआविन दफतरी, मुंशी معاون دفتری، منشی۔

सहायक संपादक-(पु०) मुदीरे मआविन مدیر معاون۔

सहायक सूत्रधार-(पु०) नाज़िरे—मआविन, 'सब ओवरसियर' ناظر معاون، سب اوورسیئر

सहायक स्थपति-(पु०) मआविन इंजीनियर معاون انجینئر۔

सहायता प्राप्त शिक्षालय-(पु०) इमदादी स्कूल امدادی اسکول۔

सहिष्णुता-(वि०) तहम्मुल, बुर्दबारी تحمل، بُردباری۔

सहृदय-(वि०) रहमदिल, खुश एख़्लाक़, नेक दिल رحمدل، خوش اخلاق، نیک دل۔

सहोदर-(पु०) हक़ीक़ी भाई حقیقی بھائی۔ 'ایک ماں باپ کی اولاد'

सह्य-(पु०) लाएक़े–बर्दाश्त لائق بُرداشت۔

सहायता-(स्त्री०) मदद, तआवुन, इम्दाद, एआनत مدد، تعاون، امداد، اعانت۔

सहारा-(पु०) मदद, भरोसा, वसीलः, उम्मीद, तवानाई مدد، بھروسہ، وسیلہ، اُمید، توانائی۔

सहित-(अ०) मअ, साथ, बा مع، ساتھ، با۔

सहिष्णु-(वि०) मुतहम्मिल, साबिर, बुर्दबार مُتحمل، صابر، بُردبار۔

सही-(वि० पु०) सही, सहीह, दस्तख़त صحیح، دستخط۔

सही-सलामत-(वि०) सहीह–सलामत صحیح سلامت۔

सहूलियत-(स्त्री०) सहूलत, आसानी, नरमी, अहिस्तगी سہولت، آسانی، نرمی، آہستگی۔

सहृदय-(वि०) दर्दमंद, दर्द आशना, बाज़ौक़ دردمند، دردآشنا، باذوق

सहेजना-(क्रि०) अच्छी तरह दिखाकर सौंपना اچھی طرح دکھاکر سونپنا۔

सहेली-(स्त्री०) साथ रहने वाली, हम जोली ساتھ رہنے والی، ہمجولی۔

सशंक-(पु०) फ़िक्रमंद, मुतरद्दुद, मशकूक فکرمند، متردد، مشکوک۔

सशपथ कथन-(पु०) हल्फ़ियः बयान حلفیہ بیان۔

सशस्त्र-(वि०) मुसल्लह, हथियार बन्द مُسلح، ہتھیاربند۔

सांकल-(स्त्री०) जंजीर, कुंडी, पाँव का ज़ेवर زنجیر، کنڈی، پاؤں کا زیور۔ ونسکری،

सांकेतिक-(वि०) अलामती, इशारती علامتی، اشارتی۔

सांकेतिक नाम-(वि०) इशारती नाम اشارتی نام۔

सांकेतिक भाषा-(वि०) इशारती ज़बान اشارتی زبان۔

सांकेतिक लिपि-(वि०) 'शार्ट हैन्ड' 'شارٹ ہینڈ'، "مختصر اشارتی لفظ"

सांख्यिकी-(स्त्री०) इल्मुल–आदाद علم الاعداد۔

सांगोपान-(पु०) तमाम, कुल تمام، کل۔

सांघातिक-(पु०) मोहलिक مُہلک، 'خطرناک، جان لیوا'

सांधिक-(पु०) वफ़ाक़ी وفاقی۔

सांचा-(पु०) सांचा, क़ालिब, फ़रमा, ढाँचा سانچہ، قالب، فرما، ڈھانچہ

सांझ-(स्त्री०) शाम का वक़्त شام کا وقت؛

सांठ-गांठ (सांट-गांठ)-(स्त्री०) साज़बाज़, साज़िश سازباز، سازش۔

सांड-(पु०) सांड, बिजार, मोटा ताज़ा आदमी, अय्याश سانڈ، بجار، موٹا تازہ آدمی، عیاش۔

सांत्वना-(स्त्री०) तसल्ली, दिलासा تسلی، دلاسہ، اطمینان، دلجمعی۔

सांप-(पु०) सांप, मार, एक ज़हरीला कीड़ा سانپ، مار، ایک زہریلا کیڑا۔

सांध्य-(पु०) शाम से मुतअल्लिक़ شام سے متعلق۔

सांप्रदायिक-(वि०) फ़िर्क़ःवारानः, फ़िर्क़ःज़ाती فرقہ وارانہ، فرقہ ذاتی، "فرقہ پرستی"

सांपत्तिक-(वि०) मुतअल्लिका जायदाद متعلقہ جائداد۔

सांप्रत-(वि०) अभी, इसी वक़्त ابھی، اسی وقت، "فوراً"

सांप्रतिक-(क्रि०) जारी, फ़िलवक़्त جاری، فی الوقت۔

सांप्रदायिकता-(वि०) फ़िरक़ः वारियत فرقہ واریت۔

सांवला-(वि०) सांवला, मलीह, स्याही माएल, नमकीन سانولا، ملیح، سیاہی مائل، نمکین۔

सांवत्सरिक-(वि०) सालानः سالانہ،

सांस-(स्त्री०) सांस, दम, नफ़स, आह سانس، دم، نفس، آہ۔

सांसत-(स्त्री०) ज़ीक़, मुसीबत ذیق، مصیبت،

सांसद-(पु०) ऐवानी ایوانی۔

सांसदी-(स्त्री०)' पार्लियामेन्टरीन ' پارلیمنٹری

सांसर्गिक-(वि०) इर्तिबाती, मजलिसी, तअल्लुक़ाती ارتباطی، مجلسی، تعلقاتی۔

सा-(पु०) साथ, मअ, बरावर, मिस्ल ساتھ، مع، برابر، مثل

साकेत-(पु०) अयोध्या اَیودھیا۔

सांसारिक-(वि०) दुनयावी, दुनिया का دنیاوی، دُنیا کا۔

सांस्कृतिक-(वि०) सिक़ाफ़ती, तहज़ीबी, तमद्दुनी ثقافتی، تہذیبی، تمدنی۔

साइत (सायत)-(स्त्री०) साअ़त, घड़ी, लम्हः, पल, मिनट ساعت، گھڑی، لمحہ، پل، منٹ۔

साकार-(वि०) मुशक्कल, मुजस्सम مُشکل، مُجسم۔

साक्षर-(पु० वि०) ख़्वांदः, हर्फ़शिनास خواندہ، حرف شناس۔

साक्षरता-(पु०) ख़्वांदगी, हर्फ शिनासी خواندگی، حرف شناسی۔

साक्षात्-(पु० वि०) मुलाक़ात, सामने, मुजस्सम, मुक़ाबिल مُلاقات، سامنے، مجسم، مُقابِل۔

साक्षात्कार-(पु०) मुलाक़ात, सामना, मुक़ाबलः مُلاقات، سامنا، مُقابلہ۔

साक्षी-(पु०) गवाह, शाहिद گواہ، شاہد۔

साक्ष्य-(पु०) गवाही, शहादत گواہی، شہادت۔

साक्ष्यदान-(पु०) गवाही देना گواہی دینا۔

साक्ष्यप्रविधि (साक्ष्यविधान)-(वि०) क़ूननी शहादत قانونی شہادت۔

साक्ष्यांकन-(पु०) तस्दीक़, सदाक़त, सबूत تصدیق، صداقت، ثبوت۔

साख-(स्त्री०) साख, एतिमाद ساکھ، اعتماد۔

साग-(पु०) सब्ज़ी, तरकारी سبزی، ترکاری۔

सागर-(पु०) समंदर, बहर سمندر، بحر۔ "تالاب"

साग्रह-(क्रि०) बज़िद, बाइसरार — بضد، باصرار۔
साचित्व-(पु०) होशयारी — ہوشیاری۔
सागौन (सागवन)-(पु०) सागौन, एक मजबूत लकड़ी का दरख़्त — ساگون، ایک مضبوط لکڑی کا درخت۔
साज-(पु०) साज, असबाब, बाजा — ساز، اسباب، باجہ۔
साजन-(पु०) ख़ाविंद, शौहर, प्यारा, आशिक़ — خاوند، شوہر، پیارا، عاشق۔
साज-सामान-(पु०) राज़ो—सामान, असबाबे, जरूरयात — سازوسامان، اسباب ضروریات۔
साजिंदा-(पु०) साज़िंदः, साज़ बजाने वाला — سازندہ، ساز بجانے والا۔
साज़िश-(स्त्री०) किसी की मुख़ालफ़त के लिये बाहमी इत्तिफ़ाक़ — کسی کی مخالفت کے لئے باہمی اتفاق۔
साझा-(पु०) शिरकत, किसी काम में हिस्सा दारी — شرکت، کسی کام میں حصہ داری۔
साझेदार-(पु०) शरीक, हिस्सःदार — شریک، حصہ دار۔
साठ-(वि०) पचास और दस ६० — پچاس اور دس ۶۰ 'ساٹھ'
साडी-(स्त्री०) एक क़िस्म की लम्बी धोती — ایک قسم کی لمبی دھوتی۔
साढू-(पु०) हमजुल्फ़, साली का शौहर — ہم زلف، سالی کا شوہر۔
साढ़े-(वि०) आधा, निस्फ़ — آدھا، نصف۔ '½'
सात-(वि०) सात, हफ़्त — سات، ہفت۔
सातंक-(पु०) ख़ौफ़ो—हिरास के साथ — خوف و ہراس کے ساتھ۔
सात्विक-(वि०) सालेह, पाक, नेक — صالح، پاک، نیک۔
साथ-(पु०) साथ, सुहबत, हमराह, शरीक — ساتھ، صحبت، ہمراہ، شریک
साथ-साथ-(अ०) हमराह रहना, शरीक रहना — ہمراہ رہنا، شریک رہنا۔
साथी-(पु०) रफ़ीक़, हमराही, मददगार — رفیق، ہمراہی، مددگار۔
सादगी-(स्त्री०) सफ़ाई, रास्त बाज़ी — صفائی، راست بازی۔
सादर-(क्रि० वि०) मुअद्‌दबानः, अदब से — مودبانہ، ادب سے۔
सादा-(वि०) सादः, नेक, पारसः, फ़कीर — سادہ، نیک، پارسا، فقیر۔
सादृश्य-(पु०) मुमासलत, मुशाबहत, यकसानियत, हमरंगी — مماثلت، مشابہت، یکسانیت، ہمرنگی۔
साध-(स्त्री०) ख़्वाहिश, आरज़ू, शौक़, तमन्ना — خواہش، آرزو، شوق، تمنا۔
सासत्य-(पु०) दवाम, हमेशगी — دوام، ہمیشگی۔
साधन पत्र-(वि०) हिसाब का रुक़्अ — حساب کا رقعہ۔
साधनिक-(पु०) इन्तिज़ामियः — انتظامیہ۔
साधनिक अधिकारी-(वि०) अफ़सरे—इन्तिज़ामियः — افسر انتظامیہ۔
साधनिका-(पु०) महकमः—ए—इन्तिज़ामियः — محکمۂ انتظامیہ۔
साधर्म्य-(पु०) हम मज़हबियत — ہم مذہبیت۔
साधार-(पु०) बाबुनियाद, बावसीलः — بابنیاد، باوسیلہ۔
साधक-(पु०) रियाज़ती, कामिल, मश्शाक़, आबिद, सूफ़ी — ریاضتی، کامل، مشاق، عابد، صوفی۔
साधन-(पु०) सामान, ज़रीअः, वसीलः, वसाइल, तदवीर — سامان، ذریعہ، وسیلہ، وسائل، تدبیر۔
साधना-(स्त्री०) तकमील, रियाज़त, इवादत — تکمیل، ریاضت، عبادت۔
साधारण-(वि०) आम, मअ़मूली, आसान — عام، معمولی، آسان۔
साधारण दैनिकी-(वि०) आम रोज़नामचः — عام روزنامچہ۔
साधारण निर्वाचन-(वि०) इन्तिख़ाबे—आम — انتخاب عام۔
साधारण प्रतिनिधि-(वि०) मुख़्तारे—आम — مختار عام۔
साधारण बंधक-(पु०) रेह्न सादः — رہن سادہ۔
साधारणतः-(क्रि० वि०) बिलउमूम, उमूमन — بالعموم، عموماً۔
साधारणीकरण-(पु०) मारूज़ियत, तज्सीम, तामीम — معروضیت، تجسیم، تعمیم۔
साधु-(पु०) पारसः, नेक, सूफ़ी, फ़क़ीर — پارسا، نیک، صوفی، فقیر۔
साधुवाद-(पु०) शाबाशी, तअ़रीफ़ — شاباشی، تعریف۔
साध्य-(वि०) क़ाबिले इलाज, क़ाबिले—अमल, कूव्वत — قابل علاج، قابل عمل، قوت۔
साध्वी-(स्त्री०) अफ़ीफ़ः, पाकदामन, शौहर परस्त — عفیفہ، پاک دامن، شوہر پرست۔
साधिका-(पु०) दस्तावेज़ — دستاویز۔
साधिकार-(पु०) ज़िम्मेदारानः — ذمہ دارانہ۔
साधित-(पु०) अमल करदः — عمل کردہ۔
साध्या-(पु०) ग़ौरतलब नुक्तः — غور طلب نکتہ۔
सानंद-(वि०) बख़ैर, खुश, बाआराम — بخیر، خوش، باآرام۔
सान-(पु०) इशारः, निशान, सुराग़ — اشارہ، نشان، سراغ۔
सानना-(क्रि०) गूंधना, मिलाना, भर लेना — گوندھنا، ملانا، بھرلینا۔
सान्निध्य-(पु०) क़ुर्बत, सुहबत, नज़दीकी — قربت، صحبت، نزدیکی۔
सानी-(स्त्री० वि०) भूसा, खली मिला हुआ चारा — بھوسہ، کھلی ملا ہوا چارا۔
सापेक्ष-(वि०) इज़ाफ़ी, मोहताज, बेएतना, इल्तवा, ज़ेरे—ग़ौर — اضافی، محتاج، بے اعتنا، التوا، زیر غور۔
सापेक्षवाद-(वि०) नज़रिय—ए—एहतियाज—बाहमी — نظریۂ احتیاج باہمی۔
साप्ताहिक-(वि०) हफ्तःवार, हफ्तरोजः — ہفتہ وار، ہفت روزہ۔
साफ-(वि०)साफ़, ख़ालिस, बेदाग़, बेगुनाह, पाक — صاف، خالص، بے داغ، بے گناہ، پاک۔
साफल्य-(पु०) कामयाबी — کامیابی۔

साभार-(पु०) बशुक्रिया — بہ شکریہ

सामंत तंत्र-(पु०) सरदारानः और जागीरदारानः हकूमत — سردارانہ اور جاگیردارانہ حکومت۔

साफा-(पु०) साफः, साफ़ा, सर में बांधने का दुपट्टा — صافہ، صافا، سر میں باندھنے کا دوپٹہ۔

साबुत-(वि०) साबित, मुसल्लम — ثابت، مُسلّم، 'پورا'

साबुन-(पु०) साबुन, नहाने और कपड़ा साफ करने की चीज़ जो तेल सोडा और चर्बी से बनाया जाता है — صابن، نہانے اور کپڑا صاف کرنے کی چیز جو تیل سوڈا اور چربی سے بنایا جاتا ہے۔

साबूदाना (सागूदाना)-(पु०) एक क़िस्म का दाना जो सागू के तने से निकाला जाता है — ایک قسم کا دانا جو ساگو کے تنے سے نکالا جاتا ہے۔

साम-(पु०) एक वेद, वेद के मंजूम मंत्र — ایک وید، وید کے منظوم منتر

सामंजस्य-(पु०) इम्तिज़ाज, हमआहंगी, मुताबकत, इश्तिराक, मौजूनियत — امتزاج، ہم آہنگی، مطابقت، اشتراک، موزونیت

सामंत-(पु०) जगीरदार, सरदार, जंगजू, फ़ौजी — جاگیردار، سردار، جنگجو، فوجی۔

सामग्री-(स्त्री०) सामान, मवाद, मसालः, असबाब — سامان، مواد، مسالہ، اسباب۔

सामना-(पु०) मुक़ाबलः, मिलना, मुलाक़ात, बराबरी — مقابلہ، ملنا، ملاقات، برابری۔

सामने-(अ०) पेश, मुहँ दर मुँह, रूबरू, मौजूदगी में — پیش، منہ در منہ، رُوبرُو، موجودگی میں

सामयिक-(वि०) ज़मानी, वक्ती, अ़सरी, बरवक्त — زمانی، وقتی، عصری، بروقت۔

सामयिकता-(वि०) ज़मानियत, वक्तियत — زمانیت، وقتیت۔

सामयिक पत्र-(वि०) अख़बार, मुवक्क़तुल मशेव — اخبار، موقتۃ المشیوع

सामयिक विधान-(वि०) वक्ती आईन, हस्बे हाल दस्तूर — وقتی آئین، حسب حال دستور۔

सामरिक-(वि०) हरबी, जंगी, फ़ौजी — حربی، جنگی، فوجی۔

सामर्थ्य-(पु०) मक्दिरत, लियाक़त, बर्दाश्त, ताक़त, अहलियत, इख़्तियार — مقدرت، لیاقت، برداشت، طاقت، اہلیت، اختیار۔

सामजिक चिकित्सा-(वि०) मआ़शरती इलाज — معاشرتی علاج۔

सामाजिक-(वि०) समाजी, मआ़शरती — سماجی، معاشرتی۔

सामाजिक रूढ़ि-(वि०) समाजी मरासिम, मआशरती एक़दाम — سماجی مراسم، معاشرتی اقدام

सामाजिक सेवा-(वि०) ख़िदमते ख़ल्क़ — خدمتِ خلق۔

सामान-(पु०) अस्बाब, ज़रूरी चीजें, बन्दोबस्त — اسباب، ضروری چیزیں، بندوبست۔

सामान्य-(वि०) आम, मामूली, अवामी — عام، معمولی، عوامی۔

सामान्य कर्णिक-(वि०) मअ़मूली दफ़तरी — معمولی دفتری۔

सामान्यतः-(पु०) अ़मूमन् — عموماً۔

सामान्य मुद्रा-(क्रि०) कामन सेल — کامن سیل۔

सामान्य विभाग-(पु०) शोबः–ए–अ़मूमी — شعبۂ عمومی۔

सामान्य विधि-(पु०) दस्तूर अमूमी — دستورِ عمومی۔

सामिष-(वि०) पुरगोश्त, गोश्तआमेज़ — پُرگوشت، گوشت آمیز

सामीप्य-(पु०) कुर्बत, नज़दीकी — قربت، نزدیکی۔

सामुदायिक-(वि०) फ़िर्कःजाती, मआशरती, जमाअ़ती — فرقہ ذاتی، معاشرتی، جماعتی۔

सामुद्रिक-(स्त्री०) समन्दरी, वहरी — سمندری، بحری۔

सामुद्रिक विधा-(स्त्री०) इल्मे–कयाफः, इल्मुलयद — علم قیافہ، علم الید۔

सामूहिक-(पु०) इज्तिमाई — اجتماعی۔

साम्य-(पु०) इश्तिमाली, मसावाते–बराबरी — اشتمالی، مساوات برابری۔

साम्यवाद-(पु०) इश्तिमालियत — اشتمالیت۔

साम्या-(पु०) इश्तिमाली या मसावी बर्ताव — اشتمالی یا مساوی برتاؤ۔

साम्या मूलक-(पु०) मसावियानः — مساویانہ۔

साम्यावरथा-(पु०) मसावी हालत — مساوی حالت۔

साम्राज्य-(पु०) इक्तिदार, शहंशाह — اقتدار، شہنشاہ۔

साम्राज्यवाद-(वि०) शहंशाहियत — شہنشاہیت۔

सांय-(पु०) शाम — شام۔

सायक-(पु०) तीर — تیر

सारंग-(पु०) ख़ुदा, सूरज, चाँद, हाथी, घोड़ा शेर, हिरन, तालाब, बाग, बिजली — خدا، سورج، چاند، ہاتھی، گھوڑا، شیر، ہرن، تالاب، باغ، بجلی۔

सारथी-(पु०) रथबान, रथ चलाने वाला, समन्दर — رتھ بان، رتھ چلانے والا، سمندر۔

सारस्य-(पु०) दिलकशी — دلکشی

सारूप्य-(पु०) जमाल, मुमासलत — جمال، مماثلت۔

सायंकाल-(पु०) वक्ते–शाम, शाम — وقتِ شام، شام۔

साया-(पु०) सायः, परछाँई, परतो, जिन भूत का असर, आसेब — سایہ، پرچھائیں، پرتو، جن بھوت کا اثر، آسیب۔

सारंगी-(स्त्री०) सारंगी, एक क़िस्म का साज़ जिसमें तार लगे होते हैं — سارنگی، ایک قسم کا ساز جس میں تار لگے ہوتے ہیں۔

सार-(पु०) जौहर, अस्ल, रूह, माद्दः, ख़बर, मगज़ — جوہر، اصل، روح، مادہ، خبر، مغز۔

सारगर्भित-(वि०) पुरमग्ज़ پُر مغز -
सारणा-(स्त्री०) नक्शः, जू–ए–बार, छोटी नदी نقشہ، جوئے بار، چھوٹی ندی -
सार-संग्रह-(पु०) 'डाइजेस्ट', तल्ख़ीस ڈائجسٹ، تلخیص -
सारस-(पु०) सारस, क़ाज़, लक़ लक़, कुलंग سارس، کاغذ، لق لق، کُلنگ
सारांश-(पु०) खुलासः, माहस्ल خلاصہ، ماحصل -
सारा-(वि०) कुल, तमाम, सब, पूरे का पूरा کُل، تمام، سب، پُورے کا پُورا -
सारिका-(स्त्री०) मैना, एक चिड़िया का नाम مَینا، ایک چڑیا کا نام -
सार्थक-(वि०) बामअनी, शादकाम, कामयाब بامعنی، شادکام، کامیاب
सार्थ-(पु०) बामअनी بامعنی -
सार्व-(पु०) कुल, सब, आम کُل، سب، عام -
सार्वकालिक-(पु०) दाएमी دائمی -
सार्वजनिक-(वि०) उमूसी, आम्मः, आम عمومی، عامّہ، عام -
सार्वजनिक क्षेत्र-(पु०) अवामी इलाक़ः, सरकारी सैक्टर عوامی علاقہ، سرکاری سیکٹر -
सार्वजनिक अधिसूचना-(वि०) 'पब्लिक नोटीफिकेशन' अवामी इत्तिलाअ 'پبلک نوٹیفکیشن' "عوامی اطلاع"
सार्वजनिक अभियाचना-(वि०) अवामी ख्वाहिश عوامی خواہش -
सार्वजनिक कल्याण-(वि०) मफ़ादे–आम्मः, रिफ़ाए–आम مفادِ عامّہ، رفاہِ عام -
सार्वजनिक निर्माण विभाग-(वि०) महकमः–ए–तअमीराते आम्मः محکمۂ تعمیراتِ عامّہ -
सार्वजनिक निर्वाचन-(क्रि०) 'जनरल एलेक्शन', अवामी राय दही 'جنرل الیکشن'، عوامی رائے دہی -
सार्वजनिक व्यवस्था-(पु०) अवामी निज़ाम عوامی نظام -
सार्वजनिक स्थल या स्थान-(पु०) अवामी मकाम عوامی مقام -
सार्वदेशिक-(पु०) बैनुलमुल्की بینُ الملکی -
सार्वभौतिक-(पु०) तमाम अनासिर से तअल्लुक़ रखने वाला تمام عناصر سے تعلّق رکھنے والا -
सार्वभौम-(वि०) आलमगीर, आलम पर छाया हुआ, बादशाह عالم گیر، عالم پر چھایا ہوا، بادشاہ -
सार्वभौम शक्ति-(पु०) इक्तिदार आलमगीर اقتدار عالم گیر -
सार्वभौमिक-(पु०) आलमगीर, बैनुलअर्ज़ी عالم گیر بین الارضی -
सार्व राष्ट्रीय-(पु०) बैनुलमुल्की بینُ الملکی -
सार्विक-(पु०) इज्तिमाई اجتماعی -
सावधि-(पु०) मीआदी, मुद्दती میعادی، مُدّتی -

साश्रु-(पु०) अश्क आलूद اشک آلود، آنسوؤں بھرا ہوا -
साल-(पु०) वरस, उम्र, साल, चुभन برس، عمر، سال، چُبھن -
सालगिरह-(स्त्री०) सालगिरह, जन्म दिन, यौमेपैदाइश سال گرہ، جنم دن، یومِ پیدائش -
सालन-(पु०) गोश्त या तरकारी का मसालेदार पानी گوشت یا ترکاری کا مسالے دار پانی -
सालना-(क्रि०) चुभना, छेद करना, काटना, तराशना چبھنا، چھید کرنا، کاٹنا، تراشنا -
साला-(पु०) बिरादरे–निस्बती, साला برادرِ نسبتی، سالا -
सालाना-(वि०) सालानः, हर साल, साल बसाल سالانہ، ہر سال، سال بہ سال -
सावधान-(वि०) होशियार, ख़बरदार, मुतनब्बेह ہوشیار، خبردار، مُتنبّہ -
सावधानी (सावधानता)-(स्त्री०) होशियारी, ख़बरदारी, एहतियात ہوشیاری، خبرداری، احتیاط -
सावन-(पु०) बरसात का महीना برسات کا مہینہ -
सास-(स्त्री०) खुशदामन, दुल्हा या दुल्हन की वालिदः خوشدامن، دولہا یا دلہن کی والدہ -
साहचर्य-(पु०) हमरवी, रिफ़ाक़त, सोहबत ہمروی، رفاقت، صحبت -
साहब (साहिब)-(पु०) साहिब, मालिक, आका صاحب، مالک، آقا -
साहस-(पु०) हिम्मत, हौसलः, जुर्रत, दिलेरी ہمّت، حوصلہ، جُرأت، دلیری -
साहसी (साहसिक)-(वि०) बाहिम्मत, हौसलःमंद, जरी दिलेर باہمت، حوصلہ مند، جری دلیر -
साहित्य-(पु०) अदब, ज़बान का सरमायः اَدب، زبان کا سرمایہ -
साहित्यकार-(पु०) अदीब, अतालीक़, अदब सिखाने वाला, ज़बान दाँ ادیب، اتالیق، اَدب سکھانے والا، زبان داں -
साहित्यिक-(पु०) अदबी اَدبی -
साहूकार-(पु०) सर्राफ, महाजन صرّاف، مہاجن -
सिंगार-(पु०) ज़ेबो ज़ीनत, आराईश, लिबास, ज़ेवर زیب و زینت، آرائش، لباس، زیور -
सिंगारदान-(पु०) सिंगार की चीजें रखने का सन्दूकचः سنگار کی چیزیں رکھنے کی صندوقچہ -
सिंघाड़ा-(पु०) तालाब में उगने वाले एक मशहूर फल का नाम تالاب میں اُگنے والے ایک مشہور پھل کا نام -
सिंचाई-(स्त्री०) आबपाशी, खेतों में पानी देना آبپاشی، کھیتوں میں پانی دینا، 'سینچائی کرنا' -
सिंदूर-(पु०) सुर्ख रंग जो औरतें अपने माँग में लगाती हैं سُرخ رنگ کا پاؤڈر جو عورتیں اپنی مانگ میں لگاتی ہیں

सिंधु-(पु०) समंदर, दरया–ए–आजम, बहर سمندر، دریائے اعظم، بحر
सिधुर-(पु०) हाथी ہاتھی۔
सिंह-(पु०) शेर, असद شیر، اسد۔
सिंहनाद-(क्रि०) शेर की गरज شیر کی گرج۔
सिंहद्वार-(पु०) फाटक, सदर दरवाज़ा پھاٹک، صدر دروازہ۔
सिंहावलोकन-(पु०) पसबीनी, हालात का जायज़ा लेना پس بینی، حالات کا جائزہ لینا۔
सिंहासन-(पु०) तख़्ते–शाही, बादशाह के बैठने की जगह تختِ شاہی، بادشاہ کے بیٹھنے کی جگہ۔
सिकता-(स्त्री०) रेत, रेती, रेगजार, बालू ریت، ریتی، ریگزار، بالو۔
सिकुड़न-(स्त्री०) शिकन شکن۔
सिकुड़ना-(क्रि०) समेटना, तंग होना, शिकन पड़ना سمیٹنا، تنگ ہونا، شکن پڑنا۔
सिकोड़ना-(क्रि०) समेटना, तंग करना سمیٹنا، تنگ کرنا۔
सिक्का-(पु०) सिक्कः, रूपया, ठप्पा, नक़्श किया हुआ سکّہ، روپیہ، ٹھپّہ، نقش کیا ہوا۔
सिखाना-(क्रि०) समझाना, पढ़ाना लिखाना, तअ़लीम देना سمجھانا، پڑھانا لکھانا، تعلیم دینا۔
सिगरेट-(स्त्री०) काग़ज़ में तम्बाकू लपेटकर बनाई गई एक तरह की नशीली अशिया کاغذ میں تمباکو لپیٹ کر بنائی گئی ایک طرح کی نشیلی اشیاء۔
सिटपिटाना-(क्रि०) सहम जाना, दब जाना, हवास बाख्तः होना سہم جانا، دب جانا، حواس باختہ ہونا۔
सिड़ी-(वि०) ख़ब्ती, पागल, सौदाई, दीवानः, अहमक خبطی، پاگل، سودائی، دیوانہ، احمق۔
सितार-(स्त्री०) सितार, एक क़िस्म का बाजा ستار، ایک قسم کا باجہ۔
सितारा-(पु०) सितारः, तारा, किस्मत, नसीब, तक़दीर ستارہ، تارا، قسمت، نصیب، تقدیر۔
सिद्ध-(वि०) साबित, कामिल, कामयाब, महात्मा ثابت، کامل، کامیاب، مہاتما۔
सिद्धहस्त-(वि०) चाबुकदस्त, माहिर چابکدست، ماہر۔
सिद्धांत-(पु०) नज़रयः, उसूलः, मकसद نظریہ، اصول، مقصد۔
सिद्धि-(स्त्री०) तकमील, कमाल, कामयाबी, सुबूत تکمیل، کمال، کامیابی، ثبوت۔
सिधारना-(क्रि०) रवानः होना, इन्तेकाल हो जाना روانہ ہونا، انتقال ہو جانا۔
सिनकना-(क्रि०) सिनकना, छिनकना سنکنا، چھنکنا۔
सिपाही-(पु०) सन्तरी, फौजी, लशकरी سنتری، فوجی، لشکری۔
सिफर-(पु०) सिफर (सिफ्र) बिल्कुल निकम्मा صفر (صفر)، بالکل نکما۔
सिफारिश-(स्त्री०) सिफ़ारिश, वसीलः, इमदाद, सहारा سفارش، وسیلہ، امداد، سہارا
सिमटना-(क्रि०) तंग होना, शिकन पड़ना تنگ ہونا، شکن پڑنا۔
सियार-(पु०) सियाल, शिगाल, गीदड़ سیال، شگال، گیدڑ۔
सिर-(पु०) सर, खोपडी, आक़ा, सरदार سر، کھوپڑی، آقا، سردار۔
सिरका-(पु०) सिरकः, गन्ने या अंगूर का रस जिसे सड़ाकर खमीर उठा लेते है سرکہ، گنّے یا انگور کا رس جسے سڑا کر خمیر اٹھا لیتے ہیں۔
सिरकी-(स्त्री०) सरकडे की बनी चिक سرکنڈے کی بنی چک۔
सिरचढ़ा-(वि०) बहुत मुँह लगाना, गुस्ताख़, बे अदब بہت منہ لگانا، گستاخ، بے ادب۔
सिरताज-(पु०) आक़ा, मालिक, ख़ाविन्द, शौहर آقا، مالک، خاوند، شوہر
सिरहाना-(पु०) बालीं, तकिया بالیں، تکیہ۔
सिरा-(पु०) कनारः, नोक, अलग हिस्सा کنارہ، نوک، الگ حصّہ۔
सिर्फ-(अ०) सिर्फ, तन्हा, अकेला, खालिस, फक़त صرف، تنہا، اکیلا، خالص، فقط۔
सिलना-(क्रि०) सिया जाना سیا جانا یا سلائی کرنا۔
सिलबट्टा-(पु०) सिल पर मसाला पीसने का छोटा पत्थर سل پر مسالا پیسنے کا چھوٹا پتھر "بٹہ"
सिलवट-(स्त्री०) शिकन, बल شکن، بل۔
सिलसिला-(पु०) सिलसिलः, ज़नजीर, कतार, सफ, तरतीब سلسلہ، زنجیر، قطار، صف، ترتیب۔
सिलसिलेवार-(वि०) तरतीबवार, दर्जा के लेहाज़ से ترتیب وار، درجہ کے لحاظ سے۔
सिलाई-(स्त्री०) सीना, सीने का काम, सिलवाने की उजरत سینا، سینے کا کام، سلوانے کی اجرت۔
सिल्ली-(स्त्री०) चाकू तेज करने की पत्थरी چاقو تیز کرنے کی پتھری
सिवाय (सिवा)-(अ०) बग़ैर, अलावः, फालतू, ज्यादा بغیر، علاوہ، فالتو، زیادہ۔
सिसकना-(क्रि०) तरसना, दिल ही दिल में रोना ترسنا، دل ہی دل میں رونا۔
सिसकी-(स्त्री०) सिसकने की आवाज़ سسکنے کی آواز۔
सिहरन-(स्त्री०) लर्ज़ः, कपकपाहट, थर थराहट لرزہ، کپکپاہٹ، تھرتھراہٹ۔
सींक-(स्त्री०) तीली, झाड़ू की तीली खलाली تیلی، جھاڑو کی تیلی خلالی، خلال
सींग-(पु०) शाखे हैवान, नोकदार हड्डी जो जानवरों के सर पर निकली होती है شاخِ حیوان، نوکدار ہڈی جو جانوروں کے سر پر نکلتی ہے

सींचना-(क्रि०) खेत में पानी देना — کھیت میں پانی دینا۔

सीख-(स्त्री०) नसीहत, तअलीम — نصیحت، تعلیم

सीखना-(क्रि०) इल्म हासिल करना, तअलीम लेना — علم حاصل کرنا، تعلیم لینا۔

सीट-(स्त्री०) नशिस्त, गद्दी — نشست، گدی۔

सीटी-(स्त्री०) मुहँ से निकलने वाली सुरीली आवाज़ — منہ سے نکلنے والی سُریلی آواز۔

सीढ़ी-(स्त्री०) ज़ीनः — زینہ۔

सीताफल-(पु०) कद्दू, एक तरकारी का नाम — کدو، ایک ترکاری کا نام

सीध-(स्त्री०) रास्ती, निशानः, ठीक सामने की तरफ़ — راستی، نشانہ، ٹھیک سامنے کی طرف۔

सीधा-सादा-(वि०) सादः मिज़ाज, भोला-भाला — سادہ، مزاج، بھولا بھالا

सीनाजोरी-(स्त्री०) सीनःजोरी, सर ज़ोरी, ज़बर दस्ती करना, सरकशी — سینہ زوری، سر زوری، زبردستی کرنا، سرکشی

सीपी-(स्त्री०) सदफ़ — صدف۔

सीमांकन-(पु०) हदबंदी — حد بندی۔

सीमांत-(पु०) सरहद — سرحد۔

सीमा-(स्त्री०) हद,सरहद, मतालबः — حد، سرحد، مطالبہ۔

सीमा रेखा-(स्त्री०) हदबंदी लाइन — حدبندی لائن۔

सीमांतिक-(पु०) सरहदी — سرحدی۔

सीमाकर-(पु०) सरहदी महसूल — سرحدی محصول۔

सीमाबद्ध-(पु०) महदूद, हदबंदी — محدود، حد بندی

सीमावर्ती-(पु०) सरहदी — سرحدی۔

सीमा-शुल्क-(पु०) आबकारी महसूल — آبکاری محصول۔

सीमित-(वि०) महदूद, हद के अन्दर — محدود، حد کے اندر۔

सीलन-(स्त्री०) नमी, तरी — نمی، تری۔

सीसा-(पु०) सीसः, एक धातु — سیسہ، ایک دھات۔

सु-(पु०) बेहतर, हसीन — بہتر، حسین۔

सुकंठ-(पु०) खुशगुलू — خوش گلو۔

सुकर-(पु०) आसान, सहल — آسان، سہل۔

सुकर्म-(पु०) नेक अमल, नेकोकार — نیک عمل، نیک وکار۔

सुकवि-(पु०) अच्छा शाएर — اچھا شاعر۔

सुकुमारता-(पु०) नज़ाकत — نزاکت، نفاست۔

सुकृत-(पु०) खुशक़िस्मत, दीनदार, नेक अमल — خوش قسمت، دین دار، نیک عمل۔

सुकृति-(पु०) कारे ख़ैर — کارِ خیر، نیک کام۔

सुख-(पु०) आराम, राहत — آرام، راحت۔

सुखकर-(पु०) ऐश आगीं, आरामदेह — عیش آگیں، آرام دہ۔

सुख जनक-(पु०) राहत आफ़रीं — راحت آفریں۔

सुंघनी-(स्त्री०) तंबाकू के पत्ते का बारीक चूर, सूँघंने की चीज़ — تمباکو کے پتے کا باریک چورا، سونگھنے کی چیز۔

सुंघाना-(क्रि०) सूँघाना, नाक में खुशबू देना — سونگھنا، ناک میں خوشبو دینا۔

सुंदर-(वि०) ख़ूबसूरत, हसीन — خوبصورت، حسین۔

सुकुमार-(वि०) सुखवार, नाज़ुक — سکھوار، نازک۔

सुख-(पु०) आसूदगी, चैन, आराम, अम्न अमान — آسودگی، چین، آرام، امن امان۔

सुखद, सुख प्रद-(पु०) आरामदेह, राहत बख़्श — آرام دِہ، راحت بخش۔

सुख वर्द्धक-(पु०) राहत अफ़ज़ा — راحت افزا۔

सुख्याति-(पु०) शोहरत, नेकनामी — شہرت، نیک نامی۔

सुखांत-(वि०) तरबीयः, खुशअंजाम — طربیہ، خوش انجام۔

सुखाना-(क्रि०) खुश्क करना — خشک کرنا۔

सुगंध-(स्त्री०) खुशबू, नकहत — خوشبو، نکہت۔

सुगठित-(वि०) गठा हुआ, सुडौल — گٹھا ہوا، سڈول۔

सुगम, सुगम्य-(वि०) आसान, सहल — آسان، سہل۔

सुघड़-(वि०) खुशतराज़, खुशसलीक़ः — خوش طراز، خوش سلیقہ۔

सुगंधित-(वि०) खुशबूदार, मुअत्तर — خوشبودار، معطر۔

सुगमता-(क्रि०) आसानी — آسانی۔

सुचरित्र-(पु०) नेक किरदार — نیک کردار۔

सुतरां-(पु०) इसलिए — اس لئے۔

सुदर्शन-(पु०) दिलकश, खुशमंज़र — دلکش، خوش منظر۔

सुदूर-(पु०) बहुत देर, बईद — بہت دیر، بعید۔

सुदूर पूर्व-(पु०) मश्रिक़े-बईद — مشرق، بعید۔

सुचारू-(वि०) अहसन, बेहतर तौर पर — احسن، بہتر طور پر۔

सुजान-(वि०) दाना, दानिशमंद, आ़लिम — دانا، دانش مند، عالم۔

सुझाव-(पु०) मशवरः, तजवीज़ — مشورہ، تجویز

सुडौल-(वि०) खूबसूरत, खुशनूमा — خوبصورت، خوشنما۔

सुत-(पु०) सूत — سوت۔

सुतली-(स्त्री०) सन की बारीक डोरी — سن کی باریک ڈوری۔

सुदृढ्य-(वि०) मुस्तहकम — مستحکم۔

सुध-(स्त्री०) होश, समझ, अक़्ल — ہوش، سمجھ، عقل۔

सुध-बुध-(स्त्री०) होशो-हवास, खबर गीरी — ہوش و حواس، خبر گیری۔

सुधरना-(क्रि०) सहीह होना, ठीक होना, रास्ते पर आना — صحیح ہونا، ٹھیک ہونا، راستے پر آنا۔

सुधा-(स्त्री०) अमृत, दूध, पानी, जमीन, तिरयाक़ — امرت، دودھ، پانی، زمین، تریاق۔

सुधाकर-(पु०) चाँद چاند، "چندرما، قمر"
सुधार-(पु०) इस्लाह, बेहतरी اصلاح، بہتری۔
सुधार विभाग-(वि०) महकम:-ए-इसलाहात محکمۂ اصلاحات
सुधारालय-(वि०) बच्चों का जेल بچوں کا جیل۔
सुधारक-(पु०) मुसलेह, इसलाह करने वाला مصلح، اصلاح کرنے والا
सुधि-(स्त्री०) खबर, याद, होश خبر، یاد، ہوش۔
सुधीर-(पु०) आलिम, अक्लमंद, साबिर عالم، عقلمند، صابر۔
सुन-(अ०) सुन्न, बेहिस, साकित سُن، بےحس، ساکت۔
सुनयना-(स्त्री०) हसीन चश्म औरत حسین چشم عورت۔
सुनना-(क्रि०) कान लगाना, तवज्जः करना, मानना, समाअत کان لگانا، توجہ کرنا، ماننا، سماعت۔
सुनवाई-(स्त्री०) सुनवाई, समाअत, सुनना سُنوائی، سماعت، سُننا۔
सुनसान-(वि०) वीरान, लको-दक ویران، لق ودق۔
सुनहरा (सुनहला)-(वि०) सुनहरा, ज़रकार, सोने के रंग का سُنہرا، زرکار، سونے کے رنگ کا۔
सुनाना-(क्रि०) कहना, कान में डालना, अगाह या ख़बरदार करना کہنا، کان میں ڈالنا، آگاہ یا خبردار کرنا۔
सुनार-(पु०) ज़रगर, ज़ेवर बनाने वाला زرگر، زیور بنانیوالا۔
सुपक्व-(पु०) खूब पुख्त: خوب پختہ۔ "مضبوط"
सुपथ-(पु०) राहे-रास्त راہِ راست۔
सुपुत्र-(पु०) लाएक़ बेटा لائق بیٹا۔
सुप्त-(पु०) ख्वाबीद: خوابیدہ۔ "نیند کی حالت میں، سویا ہوا"۔
सुप्ति-(क्रि०) नींद, ख़्वाब نیند، خواب۔
सुपारी-(स्त्री०) डली, छालिया ڈلی، چھالیا۔
सुपात्र-(वि०) अहल, मुस्तहक़, मौजूं, लायक़ اہل، مستحق، موزوں، لائق۔
सुप्रसिद्ध-(वि०) मशहूर, मुमताज مشہور، ممتاز۔
सुप्रतिष्ठा-(पु०) तमकनत, इम्तियाज़, एजाज تمکنت، امتیاز، اعزاز
सुफल-(पु०) अच्छा, नतीजा, खुशअंजाम اچھا، نتیجہ، خوش انجام
सुबुद्धि-(वि०) अक़लमंदी, ज़कावत عقلمندی، ذکاوت۔
सुभाषी-(स्त्री०) खुश गुफ़तार خوش گفتار۔
सुमार्ग-(पु०) नेक राह نیک راہ۔
सुमेरु-(पु०) बलन्दतरीन, कुतुब शुमाली, तस्बीह का इमाम بلندترین، قطب شمالی، تسبیح کا امام
सुबह-(स्त्री०) तड़का, नूर का तड़का تڑکا، نور کا تڑکا۔
सुबोध-(वि०) आसान-फ़हम, ज़हीन, ज़की آسان فہم، ذہین، ذکی۔
सुभाषित-(पु०) खुशगुफ़्त:, अच्छे ढंग से कहा हुआ خوش گفتہ، اچھے ڈھنگ سے کہا ہوا۔
सुभीता-(पु०) सहूलत, आसानी سہولت، آسانی، "آرام" "نرمی"
सुमति-(स्त्री०) अक़्ले-सलीम, नेक राय عقل سلیم، نیک رائے۔
सुमन-(पु०) फूल, शीरीं پھول، شیریں۔

सुयोग-(पु०) इत्तिफ़ाक, अच्छा मौक़अ اتفاق، اچھا موقع۔
सुयोग्य-(पु०) लायक़ तरीन لائق ترین۔
सुरंग-(स्त्री०) ज़मीन दोज़ रास्ता, नकब زمین دوز راستہ۔
सुर-(पु०) लय, देवता, फरिश्तः لے، دیوتا، فرشتہ۔
सुरक्षा-(स्त्री०) हिफाज़त, दिफाअ, सलामती حفاظت، دفاع، سلامتی۔
सुरक्षा-परिषद-(स्त्री०) सलामती कौंसिल سلامتی کونسل۔
सुरक्षा-विभाग-(स्त्री०) महकम:-ए-दिफ़ाअ محکمۂ دفاع۔
सुरक्षी-करण-(स्त्री०) तहफ़्फ़ुज تحفظ، حفاظت
सुरक्षित-(वि०) महफूज़, अच्छी तरह रक्खा हुआ محفوظ، اچھی طرح رکھا ہوا۔
सुरभि-(स्त्री०) खुशबू, शराब, सोना, बहार का मौसम, गाय, ज़मीन خوشبو، شراب، سونا، بہار کا موسم، گائے، زمین۔
सुरमई-(वि०) सुरमे के रंग का سُرمہ کے رنگ کا۔
सुरमा-(पु०) सुरमः, कुहल, अन्जन سُرمہ، کحل، انجن
सुरसुराहट-(स्त्री०) गुदगुदी, हल्की खुजली, हवा चलने से पत्तों के हिलने की आवाज़ گُدگُدی، ہلکی کھجلی، ہوا چلنے سے پتوں کے ہلنے کی آواز۔
सुरसुरी-(स्त्री०) गुदगुदी, बदन की सनसनाहट گُدگُدی، بدن کی سنسناہٹ۔
सुरधाम-(पु०) बहिश्त بہشت، جنت، عالم بالا
सुरभित-(क्रि०) खुशबूदार خوشبودار۔
सुरम्य-(क्रि०) निहायत दिलकश نہایت دلکش۔
सुरलोक-(स्त्री०) बहिश्त, आलमे-बाला بہشت، عالم بالا، جنت۔
सुरा-(स्त्री०) शराब شراب۔
सुरापान-(क्रि०) शराब नोशी شراب نوشی۔
सुराग-(पु०) सुराग, तलाश, निशान, पाँव का निशान سُراغ، تلاش، نشان، پاؤں کا نشان۔
सुराही-(स्त्री०) सुराही, कूज़: पानी या शराब रखने का लम्बी गर्दन का छोटा बर्तन صراحی، کوزہ، پانی یا شراب رکھنے کا لمبی گردن کا چھوٹا برتن۔
सुरीला-(वि०) सुरीला, मुतरन्नुम سُریلا، مترنم، خوش گلو۔
सुरुचि-(स्त्री०) रग़बत, खुशज़ौकी رغبت، خوش ذوقی، دلچسپی۔
सुर्ख-(वि०) सुर्ख़, लाल, लाल रंग, खून سُرخ، لال، لال رنگ، خون۔
सुर्खी (सुरखी)-(स्त्री०) सुर्ख़ी, लाल रंग, लाली سُرخی، لال رنگ، لالی۔
सुलगना-(क्रि०) आग रौशन होना, हसद से जलना آگ روشن ہونا، حسد سے جلنا۔

सुलझना-(क्रि०) आसान होना, सहल होना, खुलना آسان ہونا، سہل ہونا، کھلنا۔
सुलभ-(वि०) आसान, सहललहुसूल آسان، سہل الحصول۔
सुलह-(स्त्री०) इत्तेहाद, मेल मिलाप, दोस्ती اتحاد، میل ملاپ، دوستی۔
सुलाना-(क्रि०) नींद में महव करना, दफ़न करना نیند میں محو کرنا، دفن کرنا۔
सुलेख-(पु०) खुशख़त خوشخط، 'صاف اور خوبصورت لکھائی'۔
सुलोचना-(स्त्री०) हसीन आँखों वाली حسین آنکھوں والی۔
सुवर्ण-(पु०) खुशरंग خوش رنگ۔
सुवास-(वि०) खुशबू خوشبو، 'مہک'
सुविचार-(पु०) अच्छा ख्याल اچھا خیال
सुविज्ञ-(पु०) बहुत होशयार, चालाक بہت ہوشیار، چالاک۔
सुविधापूर्वक-(क्रि०) बाआसानी بآسانی
सुशिक्षित-(वि०) तअलीम याफ़्तः, मुहज़्ज़ब تعلیم یافتہ، مہذب۔
सुशील-(वि०) खुश खल्क, नेक चलन خوش خلق، نیک چلن۔
सुशोभित-(वि०) निहायत मुज़य्यन نہایت مزین
सुवाच्य-(वि०) ख्वांदनी خواندنی، 'پڑھنے کے لائق'
सुवासित-(वि०) मुअत्तर, खुशबूदार معطر، خوشبودار۔
सुविधा-(स्त्री०) आसानी, सहूलत, रियायत آسانی، سہولت، رعایت۔
सुश्री-(स्त्री०) ख़ातून, मोहतरमा خاتون، محترمہ۔
सुषमा-(स्त्री०) नुज़हत, हुस्न, ज़ीनत نزہت، حسن، زینت
सुश्रुषा-(क्रि०) खिदमत, तीमारदारी خدمت، تیمارداری۔
सुषुप्त-(क्रि०) गहरी नींद में सोया हुआ گہری نیند میں سویا ہوا۔
सुषुप्ति-(क्रि०) गहरी नींद گہری نیند۔
सुष्ठ, सुष्ठु-(पु०) नेक, आला, मुमताज़, हसीन نیک، اعلیٰ، ممتاز، حسین۔
सुसंगति-(पु०) नेक सुहबत نیک صحبت،
सुसंपन्न-(पु०) खुशहाल, आसूदः خوش حال، آسودہ۔
सुसज्जित-(वि०) खुश ज़ायकः خوش ذائقہ۔
सुस्वाद-(पु०) निहायत आरास्तः نہایت آراستہ۔
सुस्ताना-(क्रि०) सुस्ताना, थकान मिटाना, आराम करना سستانا، تکان مٹانا، آرام کرنا۔
सुस्ती-(स्त्री०) काहिली کاہلی، سستی، لاپرواہی۔
सुहाग-(पु०) ख़ाविन्द की ज़िन्दगी का जमानः, खुशनसीबी, एक किस्म का इत्र خاوند کی زندگی کا زمانہ، خوش نصیبی، ایک قسم کا عطر۔
सुहृद-(पु०) नेक दिल, दोस्त نیک، دوست۔
सुहंगम-(पु०) आसान آسان۔
सुहागा-(पु०) सुहागः एक खार जो सोना चांदी गलाने और दवाओं के काम आता है سہاگہ، ایک کھار جو سونا چاندی گلانے اور دواؤں کے کام آتا ہے۔
सुहागिन (सुहागिनी)-(स्त्री०) जिन्दः शौहर वाली زندہ شوہر والی عورت۔
सुहाना-(क्रि०) दिल पसन्द, मरग़ूब, मुनासिब دل پسند، مرغوب، مناسب۔
सुहावना (सुहाना)-(वि०) सुहाना, दिल पसन्द سہانا، دل پسند۔
सूंघना-(क्रि०) महक लेना, बू लेना, बास लेना مہک لینا، بو لینا، باس لینا۔
सूंड-(स्त्री०) सूंड, ख़रतूम, हाथी की लम्बी नाक سونڈ، خرطوم، ہاتھی کی لمبی ناک۔
सूअर-(पु०) सुअर, खिंज़ीर, शरीर, बदज़ात سؤر، خنزیر، شریر، بدذات۔
सूई-(स्त्री०) सूज़न, कपड़ा सीने का औज़ार سوزن، کپڑا سینے کا اوزار۔
सूक्ति-(स्त्री०) मक़ूलः مقولہ، 'قول، کہاوت'۔
सूक्ष्म-(वि०) दक़ीक़, बारीक, नाजुक, जर्रः, लतीफ दقیق، باریک، نازک، ذرہ، لطیف۔
सूक्ष्मत-(वि०) बारीकी باریکی۔
सूक्ष्मदर्शक यंत्र-(वि०) आलः–ए–खुर्दबीं آلۂ خوردبین۔
सूक्ष्म दर्शी-(वि०) बारीक बीन باریک بین۔
सूक्ष्म दृष्टि-(वि०) बारीकबीं निगाह باریک بیں نگاہ۔
सूखना-(क्रि०) जज़्ब करना, चूसना جذب کرنا، چوسنا۔
सूखा-(पु० वि०) खुश्कसाली, खुश्क خشک سالی، خشک، 'سوکھا'
सूचक–(वि०) निशानदेह, इत्तिलाअ़देह, जासूस, मुखबिर نشان دہ، اطلاع دہ، جاسوس، مخبر۔
सूचना–(स्त्री०) इतिलाअ, ख़बर اطلاع، خبر۔
सूचना पट्ट-(स्त्री०) 'नोटिस बोर्ड' 'نوٹس بورڈ'
सूचना पत्र-(स्त्री०) इत्तिलाअ नामः, इश्तिहार اطلاع نامہ، اشتہار۔
सूचना मंत्री-(वि०) वज़ीरे इत्तिलाआत وزیر اطلاعات۔
सूचना विभाग-(वि०) महकमः–ए–इत्तिलाआत محکمۂ اطلاعات۔
सूचनार्थ-(पु०) इत्तिलाअन् اطلاعاً۔
सूचिका-(पु०) सूई سوئی۔
सूचित-(पु०) मुत्तिलअ, बाखबर مطلع، باخبر۔
सूच्य-(पु०) क़ाबिले–इत्तिलअ़ قابل اطلاع۔
सूतिका-(स्त्री०) ज़च्चः زچہ، 'حاملہ عورت'
सूतिका गृह-(स्त्री०) ज़च्चः ख़ानः زچہ خانہ، 'بچہ پیدا ہونے کا مقام'

सूची (सूची पत्र)-(स्त्री०) सूई, फेहरिस्त — سوئی، فہرست -

सूजन-(स्त्री०) सूजन, आमास, वरम — سوجن، آماس، ورم -

सूजना-(क्रि०) वरम होना, फूल जाना, गुस्से या बदमिज़ाजी से मुंह फुलाना — ورم ہونا، پھول جانا، غصہ یا بدمزاجی سے منہ پھولانا -

सूजा-(पु०) सूआ, वरम किया हुआ — سوآ، ورم کیا ہوا -

सूजाक-(पु०) सोज़ाक, पेशाब रूकने की एक बीमारी — سوزاک، پیشاب رُکنے کی ایک بیماری، جس میں آلہ تناسل میں زخم کی وجہ سے مواد آتا ہے -

सूजी-(स्त्री०) रवा — روا -

सूझ-(स्त्री०) अक़्ल, समझ — عقل، سمجھ -

सूझना-(क्रि०) सूझना, नज़र आना, दिखायी देना, ख्याल आना — سوجھنا، نظر آنا، دکھائی دینا، خیال آنا -

सूझ-बूझ-(स्त्री०) अक्ल, फ़हम, दूर अन्देशी — عقل، فہم، دُور اندیشی -

सूत-(पु०) तागा, तार, रेशा — تاگا، تار، ریشہ -

सूती-(वि०) सूत का बना हुआ — سوت کا بنا ہوا -

सूत्र-(पु०) सूत, नुक्तः, फारमूलः, तरीकः, उसूल, ज़रिअः — سوت، نکتہ، فارمولا، طریقہ، اُصول، ذریعہ -

सूत्रधार-(पु०) कर्ता—धर्ता — کرتا دھرتا -

सूत्रपात-(पु०) शुरुआत, आग़ाज — شروعات، آغاز -

सूद-(स्त्री०) नफ़अ, फायदः — نفع، فائدہ -

सूना-(वि०) ख़ाली, अकेला, ग़ैर आबाद — خالی، اکیلا، غیر آباد -

सूप-(पु०) छाज, पकी हुयी दाल, रसदार तरकारी — چھاج، پکی ہوئی دال، رس دار ترکاری -

सूफ़ी-(वि०) सूफ़ी, पारसा, परहेज़गार, फ़कीर — صوفی، پارسا، پرہیزگار، فقیر -

सूम-(वि०) कंजूस, बख़ील — کنجوس، بخیل،

सूरज-(पु०) सूरज, आफ़ताब, शम्स, खुर्शीद — سورج، آفتاب، شمس، خورشید،

सूरजमुखी (सूर्यमुखी)-(पु०) सूरजमुखी, गुले आफताब — سورج مکھی، گُل آفتاب -

सूरत-(स्त्री०) शक्ल, हालत — شکل، حالت -

सूरमा-(पु०) बहादुर, शुजाअ़ — بہادر، شجاع -

सूराख-(पु०) सूराख़, छेद, रख़नः बिल — سوراخ، چھید، رخنہ، بل -

सूर्य-(पु०) सूरज, आफ़ताब — سورج، آفتاب -

सूर्यग्रहण-(पु०) कुसूफ़ — کسوف، سورج کو گرہن لگنا -

सूर्य स्नान-(पु०) गुस्ल आफ़ताबी — غسل آفتابی -

सूर्य्यास्त-(पु०) ग़ुरूबे—आफ़ताब — غروب آفتاب -

सूर्य्योदय-(पु०) तुलूअ़—ए—आफ़ताब — طلوع آفتاب -

सूली-(स्त्री०) दार, फ़ाँसी का तख्तः — دار، پھانسی کا تختہ -

सृजन-(पु०) तक्वीन, ख़ल्क़, तख़्लीक़ — تکوین، خلق، تخلیق -

सृष्टि-(स्त्री०) तख़्लीक़, तक्वीन, काएनात, दुनिया — تخلیق، تکوین، کائنات، دُنیا -

सृष्टि कर्त्ता-(वि०) ख़ालिक, मेअमार — خالق، معمار -

सृष्टि विज्ञान-(वि०) इल्मे—कायनात — علم کائنات

सृति-(पु०) राह, निकलना, चलना — راہ، نکلنا، چلنا

सेंक-(पु०) गर्मी, तपिश, सेकने का अमल — گرمی، تپش، سینکنے کا عمل -

सेंध-(स्त्री०) नकब, दीवार में बड़ा सूराख — نقب، دیوار میں بڑا سوراخ -

सेचन-(पु०) आबपाशी — آبپاشی، سینچائی -

सेज-(स्त्री०) बिस्तर, पलग, ताजः फूलों की चादर — بستر، پلنگ، تازہ پھولوں کی چادر -

सेठ-(पु०) दौलतमंद, अमीर, बड़ा ताजिर — دولت مند، امیر، بڑا تاجر، سوداگر -

सेतु-(पु०) पुल, बंध, हद — پُل، بندھ، حد -

सेतुबंध-(पु०) पुले—आदम, पुलबंदी — پُلِ آدم، پُل بندی -

सेना-(स्त्री०) फौज, लश्कर — فوج، لشکر -

सेनाअध्यक्ष (सेना नायक)-(वि०) सिपहसालार — سپہ سالار،

सेना न्यायालय-(वि०) फ़ौजी अदालत — فوجی عدالت -

सेना प्रमुख-(वि०) फौज का खास हिस्सः — فوج کا خاص حصہ -

सेनानी-(पु०) फौजी, लश्करी — فوجی، لشکری -

सेनापति (सेनाधिपति)-(पु०) सिपह—सलार, अमीरुल—अस्कर — سپہ سالار، امیر العسکر -

सेब-(पु०) एक मशहूर फल का नाम — ایک مشہور پھل کا نام -

सेम-(स्त्री०) एक मशहूर तरकारी — ایک مشہور ترکاری -

सेमल-(पु०) सेम्बल, एक बड़ा ख़ारदार (रुई) दरख़्त — سینبل، ایک بڑا خاردار (روئی) درخت -

सेवई (सवई)-(स्त्री०) सेवईं, ईद में खाते हैं — سوئیں، عید میں کھاتے ہیں، میدے کا باریک لچھا -

सेब-(स्त्री०) सेब, एक फल — سیب، ایک مشہور پھل -

सेवक-(पु०) ख़ादिम, मुलाज़िम — خادم، ملازم، خدمتگار -

सेवन-(पु०) इस्तेमाल — استعمال، کام میں لانا -

सेवन विधि-(क्रि०) तरीकः—ए—इस्तेमाल — طریقۂ استعمال،

सेवनीय-(पु०) क़ाबिले-इस्तेमाल — قابل استعمال -

सेवा-(स्त्री०) खि़दमत, चाकरी, मुलाज़मत — خدمت، چاکری، ملازمت -

सेवा अभिलेख-(पु०) 'सर्विस रिकार्ड' — سروس ریکارڈ -

सेवा पंजी-(पु०) शराएते—मुलाज़मत — شرائط ملازمت -

सेवा पुस्तिका-(स्त्री०) 'सर्विस बुक' — سروس بُک، ملازمت کی کتاب

सेवा प्रतिबन्ध-(वि०) क़वायदे–मुलाजमत قواعدِ ملازمت -

सेवावधि विस्तरण-(वि०) तौसीअ़ मीआदे–मुलाज़मत توسیع میعادِ ملازمت -

सेवा विवरणी-(वि०)'सरर्विस रिपोर्ट' سَروس رپورٹ'

सेवावधि-(वि०) मीआदे–मुलाज़मत میعادِ ملازمت -

सेविका-(स्त्री०) ख़ादिमः خادمہ ، خدمت کرنے والی -

सेहत-(स्त्री०) सेहत, आराम, तन्दुरस्ती, शफ़ा صحت، آرام، تندرستی، شفا -

सेहरा-(पु०) सेहरा, फूलों की लड़ियाँ जो दुल्हा दुल्हन के सर पर लटकाई जाती है। سہرا، پھولوں کی لڑیاں جو دولہا دُلہن کے سَر پر لٹکائی جاتی ہے -

सैकड़ा-(पु०) फ़ीसद فی صَد، ایک سَو

सैंतालीस-(वि०) चालीस और सात ४७ چالیس اور سات، ۴۷ -

सैंतीस-(वि०) तीस और सात ३७ تیس اور سات، ۳۷ -

सैद्धांतिक-(वि०) नज़रियाती, उसूली, उसूल पंसद نظریاتی، اُصولی، اُصول پسند -

सैन-(क्रि०) इशारः اِشارہ، کنایہ -

सैनिक-(पु०) फ़ौजी, अस्करी, सिपाही, जंगी فوجی، عسکری، سپاہی، جنگی

सैनिक क्षेत्र-(वि०) फ़ौजी इलाक़ः فوجی علاقہ -

सैनिक न्यायालय-(वि०) फ़ौजी अदालत فوجی عدالت -

सैनिक परामर्षद-(वि०) फ़ौजी मुशीर فوجی مُشیر -

सैनिक प्रशिक्षण-(वि०) फ़ौजी तर्बियत فوجی تربیت -

सैनिक विधान-(वि०) फ़ौजी क़ानून فوجی قانون -

सैनिकी करण-(वि०) अ़वाम को फ़ौजी बनाना عوام کو فوجی بنانا -

सैन्य चिकित्सक-(पु०) फौजी डाक्टर, सर्जन فوجی ڈاکٹر، سَرجن -

सैन्य-(पु०) फौजी, जंगी, हर्बी فوجی، جنگی، حربی -

सैन्य संचालक-(क्रि०) सिपहसालार سپہ سالار -

सैन्य सचिव-(वि०) वज़ीरे फ़ौज मुलतवी وزیرِ فوج ملتوی -

सैन्य सज्जा-(वि०) फ़ौज को मुसल्लेह करना فوج کو مُسلّح کرنا -

सैंन्य विद्यालय-(वि०) फ़ौजी दर्सगाह فوجی دَرسگاہ -

सैन्य विभाग-(वि०) महकमः–ए–अफ़वाज محکمۂ افواج -

सैर-(स्त्री०) तफरीह, घूमना फिरना تفریح، گھومنا پھرنا -

सैलानी-(पु०) सैर करने वाला, ज्यादा घूमने वाला سَیر کرنے والا، زیادہ گھومنے والا -

सैलाब-(पु०) तुग़यानी, पानी का चढ़ाव طُغیانی، پانی کا چڑھاؤ -

सोंटा (सोटा)-(पु०) डंडः, असा ڈنڈا، عصا، لاٹھی، چھڑی

सोंठ-(स्त्री०) सूखी अदरक, नादिर चीज़, बख़ील سوکھی ادرک، نادر چیز، بخیل -

सोंधा-(वि०) खुशबूदार خوشبودار -

सोखता (सोख्ता)-(पु०) सोख़्तः, जला हुआ, झुलसा हुआ, मुसीबत ज़दः سوختہ، جلا ہوا، جُھلسا ہوا، مصیبت زدہ -

सोखना-(क्रि०) जज़्ब करना, खुश्क होना جذب کرنا، خشک ہونا -

सोच-(पु०) फ़िक्र, ख्याल, रंजो-ग़म فِکر، خیال، رنج و غم -

सोचना-(क्रि०) ग़ौर करना, समझना बूझना غور کرنا، سمجھنا بُوجھنا -

सोच-विचार-(पु०) ग़ौरो–ख़ौज़ غور و خوض -

सोडा-(पु०) सोडियम का खार سوڈیم کا کھار -

सोता-(पु०) सोतः, चश्मः سوتہ، چشمہ -

सोना-(पु०) ज़र, तिला زر، طِلا -

सोपान-(पु०) सीढ़ी, ज़ीनः سیڑھی، زینہ -

सोमवार-(पु०) दोशंबः, पीर دوشنبہ، پیر -

सोलह-(वि०) दस और छः १६ دس اور چھ سولہ ۱۶ -

सोहाग-(पु०) ख़ाविन्द की जिन्दगी का ज़मानः, खुश नसीबी خاوند کی زندگی کا زمانہ، خوش نصیبی -

• सौकुमार्य-(पु०) लताफ़त, शबाब, नज़ाकत لطافت، شباب، نزاکت -

सौम्यता-(पु०) हुस्न, संजीदगी حُسن، سنجیدگی -

सौर्य जगत-(पु०) निज़ाम शम्सी نظام شمسی -

सौर्य मास-(पु०) शम्सी महीना شمسی مہینہ -

सौर गृह-(स्त्री०) ज़च्चः खानः زچہ خانہ، بچہ پیدا ہونے کی جگہ،

सौष्ठव-(पु०) मौज़ूनियत, हुस्न موزونیت، حُسن -

सौहार्द-(पु०) हमदर्दी, उखूवत, दोस्ती ہمدردی، اُخوّت، دوستی

सौहृद-(पु०) नेकदिल, दोस्त نیک دِل دوست -

सौंदर्य-(पु०) हुस्न, खुबसूरत حُسن، خوب صورت -

सौंपना-(क्रि०) सौंपना, सुपुर्द करना سَونپنا، سپرد کرنا -

सौंफ-(स्त्री०) सौंफ़, एक मशहूर पौधे का बीज जो खुशबूदार और हाज़िम होता है سَونف، ایک مشہور پودے کا بیج جو خوشبودار اور ہاضم ہوتا ہے -

सौ-(वि०) सौ, सद سَو، صَد، ۱۰۰ -

सौगंद (सौगंध)-(स्त्री०) क़सम, क़ौल, अहद् قسم، قول، عہد -

सौगात-(स्त्री०) सौग़ात, तोहफ़ा, उम्दः चीज़, अजीब चीज़ سوغات، تحفہ، عمدہ چیز، عجیب چیز -

सौजन्य-(पु०) शराफ़त, तवस्सुल, एहसान, नेकी, यगान्गत شرافت، توسّل، احسان، نیکی، یگانگت -

सौत-(स्त्री०) एक खाविन्द की दो या ज्यादा बीवियाँ ایک خاوند "شوہر" کی دو یا اس سے زیادہ بیویاں ۔

सौतेला-(वि०) अ़ल्लाती, सौत का पैदा किया हुआ علاتی، سَوت کا پیدا کیا ہوا ۔

सौदा-(पु०) ख़ब्त, दीवानगी, खरीद फरोख़्त خبط، دیوانگی، خرید فروخت

सौदागर-(पु०) ताजिर تاجر ۔

सौध-(पु०) ईवान, महल, चांदी ایوان، محل، چاندی ۔

सौभाग्य-(पु०) खुशकिस्मती خوش قسمتی ۔

सौभाग्यवती-(स्त्री०) सआ़दतमंद औ़रत, सुहागन سعادت مند عورت، سُہاگن ۔

सौम्य-(वि०) लतीफ, हसीन, मतीन لطیف، حَسین، متین ۔

सौर-(वि०) शम्सी شمسی ۔

सौरंभ-(पु०) ख़ुशबू, महक خوشبو، مہک ۔

सौर-मंडल-(पु०) निज़ामे—शमसी نظامِ شمسی ۔

स्कंध-(पु०) कंधा, दोश, शानः, मजमुअः, जंग کندھا، دوش، شانہ، مجموعہ، جنگ ۔

स्कंधक-(पु०) थोक फ़रोश (किसी ख़ास माल का) تھوک فروش، (کسی خاص مال کا)

स्कंध धारी-(वि०) ज़ख़ीरे का मालिक ذخیرے کا مالک ۔

स्कंध पंजी-(पु०) ज़ख़ीरे का दस्तावेज़ ذخیرے کا دستاویز ۔

स्कंध पाल-(पु०) मुहाफ़िज़े—जखीरः محافظِ ذخیرہ ۔

स्खलित-(क्रि०) परस्त, गिरा हुआ, मंजिल پست، گراہوا، منزل ۔

स्खलन-(पु०) सेहव, ग़लती, जर्यान, इनज़ाल, गिरना, क़त्ल करना سہو، غلطی، جریان، انزال، گرنا، قتل کرنا ۔

स्टेशन-(पु०) मक़ाम, क़्याम गाह, रेल गाड़ी या मोटर गाड़ी रुकने की जगह مقام، قیام گاہ، ریل گاڑی یا موٹر گاڑی رُکنے کی جگہ ۔

स्तंभ-(पु०) सुतून, मीनार ستون، مینار، کھمبا ۔

स्तंभक-(पु०) क़ाबिज़, मुम्सिक قابض، مُمسِک ۔

स्तंभन-(पु०) इमसाक रुकावट اِمساک، رُکاوٹ ۔

स्तन-(पु०) सीनः, पिस्तान سینہ، پستان ۔ 'چھاتی'

स्तनन-(पु०) गरज, कड़क گرج، کڑک ۔

स्तब्ध-(क्रि०) मुतहय्यर, ख़ामोश, मबहूत متحیر، خاموش، مبہوت ۔

स्तरण-(क्रि०) फैलाना, बिखेरना پھیلانا، بکھیرنا ۔

स्तव-(पु०) सताइश, हम्द ستائش، حمد ۔

स्तवक-(पु०) गुलदस्तः, हम्द करने वाला گلدستہ، حمد کرنے والا ۔

स्तवन-(वि०) हम्दो— सतांइश करना حمد و ستائش کرنا ۔

स्तंभित-(वि०) क़ाएम, साकित, दमबखुद قائم، ساکت، دم بخود ۔

स्तब्ध-(वि०) मबहूत مبہوت ۔

स्तर-(पु०) मेअ़यार, दर्जः, सतह معیار، درجہ، سطح ۔

स्तुति-(स्त्री०) सना, हम्द, तअ़ज़ीम, तहमीद ثناء، حمد، تعظیم، تحمید ۔

स्तुत्य-(पु०) क़ाबिले—हम्दो— सताइश قابلِ حمد و ستائش ۔

स्तोमक-(पु०) ख़ुफ़ियः, जासूस خفیہ، جاسوس ۔

स्तूप-(पु०) अस्तूप, जिसके नीचे कोई मुतबर्रिक तारीख़ी यादगार दफ़्न हो اُستوپ، جس کے نیچے کوئی متبرک تاریخی یادگار دفن ہو ۔

स्त्री-(स्त्री०) औ़रत عورت ۔

स्त्रीलिंग-(पु०) मुवन्नस مؤنث ۔

स्त्रोत-(पु०) मंज़ूम, तहमीद منظوم تحمید ۔

स्त्रीत्व-(स्त्री०) निसवानियत نسوانیت ۔

स्त्रीधर्म-(स्त्री०) हैज़ حیض، "اَیام' ماہواری" ۔

स्त्रीप्रसंग-(स्त्री०) मुबाशरत مباشرت ۔

स्थगन-(पु०) इल्तवा, छिपाना التواء، چھپانا ۔

स्थल-(पु०) मक़ाम, जगह, ख़ुश्की مقام، جگہ، خشکی ۔

स्वैण-(स्त्री०) निसवानी, औरत परस्त نسوانی، عورت پرست ۔

स्थगित-(क्रि०) मुलतवी, पोशीदः ملتوی، پوشیدہ ۔

स्थलचर-(पु०) ख़ुश्की पर रहने वाला خشکی پر رہنے والا ۔

स्थल सेना-(पु०) बर्री फ़ौज برّی فوج ۔

स्थलांतरण-(पु०) तबदील मक़ाम تبدیل مقام ۔

स्थविर-(पु०) बूढ़ा, बुड्ढ़ा, साधू بوڑھا، بُڈھا، سادھو ۔

स्थान-(पु०) जगह, मक़ाम, ज़मीन, ओ़हदा جگہ، مقام، زمین، عُہدہ ۔

स्थानांतरण (स्थानान्तर)-(पु०) नक़ले—मकानी, तबादलः, एक जगह से दूसरी जगह मुन्तक़िल होना نقل مکانی، تبادلہ، ایک جگہ سے دوسری جگہ منتقل ہونا ۔

स्थानापन्न-(वि०) एवज़ी, क़ाएम, मुक़ाम عوضی، قائم مقام ۔

स्थाण-(पु०) जामिद, सुतून جامد، ستون ۔

स्थानच्युत-(पु०) मअज़ूल معزول ۔

स्थान पाल-(पु०) दारोगः داروغہ

स्थान बद्ध-(पु०) नज़रबंद نظربند ۔

स्थानाभाव-(पु०) जगह की अदम मौजूदगी या कमी جگہ کی عدم موجودگی یا کمی ۔

स्थानिक-(पु०) मक़ाम, मज़कूर, मक़ामी مقام، مذکور، مقامی ۔

स्थानिक कर-(वि०) मक़ामी महसूल مقامی محصول ۔

स्थानिक निचय-(वि०) मक़ामी पूंजी या सरमायः مقامی پونجی یا سرمایہ ۔

स्थानिक परिषद-(वि०) मक़ामी बोर्ड مقامی بورڈ ۔

स्थानिक लोकाचार-(वि०) मक़ामी चुंगी, मक़ामी रस्मों—रिवाज مقامی چنگی، مقامی رسم و رواج ۔

स्थानिक स्वशासन अधिक्षेत्र-(वि०) 'लोकल सेल्फ़ गौरमेंट', मक़ामी ख़ुदमुख़्तार हुकूमत "لوکل سیلف گورنمنٹ" مقامی خود مختار حکومت ۔

स्थानीय-(वि०) मक़ामी　مقامی۔
स्थानीय करण-(क्रि०) मरकूज़ करना, मुजतम्अ करना　مرکوز کرنا، مجتمع کرنا۔
स्थानीय क्षेत्र-(पु०) मक़ामी हल्क़ः　مقامی حلقہ۔
स्थानीय गण-(पु०) मक़ामी बोर्ड　مقامی بورڈ۔
स्थानीय प्राधिकारी-(वि०) 'लोकल अथार्टी'　'لوکل اتھارٹی'
स्थानीय मण्डलीय-(वि०) मक़ामी बोर्ड　مقامی بورڈ۔
स्थानीय शासन-(वि०) मक़ामी हुकूमत　مقامی حکومت۔
स्थानीय स्वशासन-(वि०) मक़ामी खुदमुख्तार हुकूमत　مقامی خود مختار حکومت
स्थापक-(पु०) बानी, क़ाएम　بانی، قائم۔
स्थापन-(पु०) नसब करना, नया काम जारी करना　نصب کرنا، نیا کام جاری کرنا۔
स्थापत्य-(पु०) फ़ने—तअमीर　فنِ تعمیر۔
स्थापना-(स्त्री०) क़याम, क़ाएम करना　قیام، قائم کرنا۔
स्थापित-(वि०) क़ाएम, क़ाएमशुदः　قائم، قائم شدہ۔
स्थायिवत्-(वि०) नीम—मुस्तक़िल　نیم مستقل۔
स्थायी-(वि०) मुस्तक़िल, मुस्तहकम　مستقل، مستحکم۔
स्थायी आदेश-(वि०) मुस्तकिल हिदायत　مستقل ہدایت۔
स्थायी कोश-(वि०) मुस्तक़िल सरमायः　مستقل سرمایہ۔
स्थायी समिति-(वि०) मुस्तकिल मजलिस　مستقل مجلس۔
स्थावर-(पु०) साकिन, गैर मुतहर्रिक, गैर मंकूलः　ساکن، غیر متحرک، غیر منقولہ۔
स्थावर-(पु०) गैर मंकूलः जायदाद　غیر منقولہ جائداد۔
स्थिति-(पु०) कयाम, हैसियत, हालत　قیام، حیثیت، حالت۔
स्थितिक-(पु०) क़ाएम, मुस्तकिल　قائم، مستقل۔
स्थिर चित्त-(पु०) मुस्तकिल मिज़ाज　مستقل مزاج۔
स्थिरता-(क्रि०) इस्तिकलाल, कयाम, इस्तिक़ामत　استقلال، قیام، استقامت۔
स्थिरीकर-(वि०) तअय्युन, तकर्रुर　تعین، تقرر۔
स्थित-(वि०) क़ाएम, वाक़ेअ, मौजूद, मुंहसर　قائم، واقع، موجود، منحصر
स्थिर-(वि०) मुस्तकिल, साकिन, क़ाएम　مستقل، ساکن، قائم۔
स्थूल-(पु०) भारी—भरकम जिस्मदार, कसीफ़, हावी, मोटा　بھاری بھرکم، جسم دار، کثیف، حاوی، موٹا، 'ذمہ دار'۔
स्थूल आय-(वि०) मजमुई आमदनी, जिसमें से लागत और खर्च न निकाला गया हो　مجموعی آمدنی، جس میں سے لاگت اور خرچ نہ نکالا گیا ہو۔
स्थूल लाभ-(वि०) मजमुई नफ़अ　مجموعی نفع۔
स्नात-(वि०) गुस्ल शुदः　غسل شدہ
स्नातक-(पु०) 'गरेजुएट', सनदी　'گریجویٹ'، سندی۔
स्नातकोत्तर-(वि०) 'पोस्ट—गरेजुएट'　'پوسٹ گریجویٹ'
स्नान-(पु०) ग़ुस्ल, नहाना　غسل، نہانا۔
स्नानागार-(पु०) ग़ुस्लखानः, हम्माम　غسل خانہ، حمام۔
स्नायु-(पु०) अज़्लः, रग, इर्क़　عضلہ، رگ، عِرق۔
स्निग्ध-(वि०) प्यार भरा, चिकना　پیار بھرا، چکنا۔
स्नेह-(पु०) मुहब्बत, शफ़क़त　محبت، شفقت۔
स्नेही-(वि०) अज़ीज, मुहिब　عزیز، مُحِب۔
स्पंदन-(पु०) लर्जिश, हरकत, फरकना, फड़फड़ाना　لرزش، حرکت، پھڑکنا، پھڑپھڑانا۔
स्पर्द्धा (स्पर्धा)-(स्त्री०) रक़ाबत, हसद, मुकाबलः, तसादुम　رقابت، حسد، مقابلہ، تصادم۔
स्पर्श-(पु०) मसास, लम्स, छूना　مَساس، لمس، چھونا، 'مسلنا یا ملنا'
स्पष्ट-(वि०) वाज़ेह, ज़ाहिर, अयां, साफ़　واضح، ظاہر، عیاں، صاف۔
स्पष्टीकरण-(पु०) तौज़ीह, वज़ाहत, इन्किशाफ　توضیح، وضاحت، انکشاف۔
स्पृश्य-(पु०) छूने के लायक　چھونے کے لائق۔
स्पृहा-(स्त्री०) ख़्वाहिश, आरज़ू　خواہش، آرزو۔
स्फालन-(पु०) इफरात, इज़ाफः, बढ़ना, उभरना　افراط، اضافہ، بڑھنا، اُبھرنا۔
स्फीत-(पु०) उभरा हुआ, बढ़ा हुआ　اُبھرا ہوا، بڑھا ہوا۔
स्फुरण (स्फूर्ति)-(क्रि०) थरथराना, काँपना, फड़कना, चुस्ती हरकत　تھرتھرانا، کانپنا، پھڑکنا، چستی، حرکت۔
स्फोट-(पु०) फोडा फुंसी　پھوڑا، پھنسی۔
स्फोटन-(पु०) फोड़ना, धमाकः करना　پھوڑنا، دھماکہ کرنا۔
स्फटिक-(पु०) शीशः, बिलूर, एक सफेद शफ़्फ़ाफ पत्थर　شیشہ، بلور، ایک سفید شفاف پتھر۔
स्फीति-(स्त्री०) तौकीर, इजाफा, उभरना, बढना, इफ़रात　توقیر، اضافہ، اُبھرنا، بڑھنا، افراط۔
स्फुट-(वि०) शगुफ्तः, खुर्द, अयां, वाजेह　شگفتہ، خورد، عیاں، واضح۔
स्फुलिंग-(व०) चिंगारी　چنگاری۔
स्फूर्ति-(स्त्री०) फुर्ती, चुस्ती　پھرتی، چستی۔
स्मरण-(पु०) याद, यादआवरी　یاد، یادآوری
स्मरण शक्ति-(पु०) हाफ़्ज़ः, कूवते—याददाश्त　حافظہ، قوتِ یادداشت
स्मरणीय-(पु०) याद रखने के लायक़　یاد رکھنے کے لائق۔
स्मारक-(पु०) यादगार　یادگار
स्मारिका-(स्त्री०) याद दहानी　یاد دہانی۔
स्मार्त्त-(पु०) यादगारों का मुक़ल्लिद　یادگاروں کا مقلد۔
स्मित-(पु०) तबस्सुम, शगुफ्तः　تبسم، شگفتہ۔

स्मति (स्मृत)-(स्त्री०) याद, ख़्याल یاد، خیال، حافظہ
स्मृति चिन्ह-(पु०) निशानी, यादगार نشانی، یادگار
स्मृति पत्र-(वि०) याददाश्ती 'मेमोरण्डम' یادداشت، 'میمورنڈم'
स्यंदन-(क्रि०) टपकना, गलना ٹپکنا، گلنا
स्यापा-(पु०) सियापा, रंज–ग़म سیاپا، رنج و غم
स्याह-(वि०) सियाह, काला, शोम, मन्हूस سیاہ، کالا، شوم، منحوس
स्याही-(स्त्री०) सियाही कालिक, तारीकी, अन्धेरा, काजल سیاہی، کالک، تاریکی، اندھیرا، کاجل
स्यात्-(पु०) शायद شاید
स्त्रवण-(क्रि०) बहाव, सैल بہاؤ، سیل، 'رَو، ایّام سَرما'
स्रष्टा-(पु०) ख़ालिक, पैदा करने वाला خالق، پیدا کرنے والا
स्राव-(पु०) सैलान, तक़ातुर, बहाव سیلان، تقاطر، بہاؤ، 'رَوانی'
स्रोत-(पु०) सरचश्मः, धारा, दरिया سرچشمہ، دھارا، دریا
स्व-(स्त्री०) ख़ुदी, ज़ाती, अपना خودی، ذاتی، اپنا
स्वकीय-(पु०) अपना اپنا
स्वकीयः-(पु०) शौहर परस्त شوہر پرست
स्वख्यापन-(पु०) अपनी तशहीर आप करना اپنی تشہیر آپ کرنا
स्वगत कथन-(पु०) खुद कलामी करना خودکلامی کرنا
स्वजंमा-(पु०) खुदबखुद पैदा शुदः, खुदा خودبخود پیدا شدہ، خدا
स्वजाति-(पु०) हम क़ौम ہم قوم
स्वगत-(वि०) ख़ुदकही, खुद कलामी خودکہی، خودکلامی
स्वच्छंद-(वि०) आज़ाद, बेबाक़, मुतलक़ुलअ़नान آزاد، بیباک، مطلق العنان
स्वच्छ-(वि०) साफ़, सफ़ेद صاف، سفید
स्वजन-(पु०) अइज़्ज़ः, रिश्तेदार اعزہ، رشتہ دار
स्वतंत्र-(वि०) खुदमुख़तार, आज़ाद خودمختار، آزاد
स्वतंत्रता-(स्त्री०) ख़ुदमुख़तारी, आज़ादी خودمختاری، آزادی
स्वतः-(पु०) ख़ुदबख़ुद خودبخود
स्वतः पूर्ण-(वि०) खुदमुक्तफ़ी خودمکتفی، کافی، ذاتی، پورا
स्वतः स्पष्ट-(वि०) अ़यां, बदीही, आशकार عیاں، بدیہی، آشکار
स्वतः सिद्ध-(पु०) साबित-बिज़्ज़ात, मुसल्लमुस-सुबूत ثابت بالذات، مسلّم الثبوت
स्वतएव-(पु०) ख़ुदबख़ुद خودبخود
स्वत्व-(पु०) इख़्तियार, हक़ اختیار، حق
स्वत्व त्याग-(पु०) तर्के हक़ ترکِ حق
स्वत्वाधिकार पत्र-(वि०) सनदे–मिलकियत سندِ ملکیت
स्वधर्म-(पु०) अपना मज़हब اپنا مذہب
स्वनाम धन्य-(पु०) नेक नाम نیک نام
स्वत्वाधिकार-(पु०) हक़े खुद–इख़्तियारी, हक़े मिलकियत حقِ خوداختیاری، حقِ ملکیت
स्वदेश-(पु०) वतन وطن
स्वप्न-(पु०) ख़्वाब خواب
स्वप्न-दोष-(पु०) बदख़्वाबी, एहतिलाम بدخوابی، احتلام
स्वप्निल-(वि०) ख़्वाबनाक, ख़्वाबीदः خوابناک، خوابیدہ، 'سویا ہوا'
स्वभाव-(पु०) फ़ितरत, मिज़ाज, आदत, तासीर فطرت، مزاج، عادت، تاثیر
स्वपूजा-(पु०) परस्तिशे–नफ़्स, ज़ाती परस्तिश پرستشِ نفس، ذاتی پرستش
स्वभावतः-(क्रि०) फ़ितरतन् فطرتاً
स्वभाव सिद्ध-(वि०) फितरी فطری
स्वयं-(अ०) खुद, खुदबखुद خود، خودبخود
स्वयं पाक-(क्रि०) खुद पका कर खाने वाला خود پکا کر کھانے والا
स्वयं भू-(पु०) अज़ खुद पैदा از خود پیدا
स्वयं सिद्ध-(पु०) साबित-बिज़्ज़ात ثابت بالذات
स्वयं मेव-(पु०) अज़ख़ुद ازخود
स्वयंवर-(पु०) लड़की अपना ख़ाविन्द खुद इन्तेखाब करे لڑکی اپنا خاوند خود انتخاب کرے
स्वयं सेवक-(पु०) रज़ाकार رضاکار
स्वर-(पु०) सौत, आवाज़, लय, सुर صوت، آواز، لَے، سُر
स्वर लिपि-(स्त्री०) सौतनिगारी, लै, सुरनिगारी صوت نگاری، لَے، سُر نگاری
स्वराज्य-(पु०) स्वराज, हुकूमते, ख़ुद इख़्तियारी سوراج، حکومتِ خوداختیاری
स्वरभंग-(पु०) आवाज़ बैठने का मर्ज़ آواز بیٹھنے کا مرض
स्वरूपवान (स्वरूप)-(पु०) हसीन حسین، 'خوبصورت'
स्वरूप-(पु०) शक्ल, हैअत, बतौर, मिस्ल شکل، ہیئت، بطور، مثل
स्वर्ग-(पु०) जन्नत, बहिश्त جنت، بہشت
स्वर्ग वधु-(पु०) हूरे–जन्नत حورِ جنت
स्वर्ग वासी-(पु०) जन्नत मकान, फ़ौत शुदः جنت مکان، فوت شدہ
स्वर्गारोहण-(पु०) इन्तिक़ाल करना انتقال کرنا
स्वर्गवास-(पु०) रेहलत, इंतिक़ाल, सुरगबास, मौत رحلت، انتقال، سُورگ باس، موت
स्वर्गीय (स्वर्गिक)-(वि०) जन्नती, मर्हूम جنتی، مرحوم
स्वर्ण-(पु०) सोना, सुनहरा سونا، سُنہرا
स्वर्ण कीट-(पु०) जुगनू جگنو، "رات کو چمکنے والا ایک کیڑا، زیور"
स्वर्णिम-(पु०) सुनहरा سُنہرا
स्वर्णकार-(पु०) सुनार, ज़ेवर बनाने वाला سُنار، زیور بنانے والا

स्वर्ण-जयंती-(स्त्री०) जश्ने ज़र्री جشنِ زرّیں۔
स्वर्ण पदक-(पु०) तिलाई तमग़ः طلائی تمغہ۔
स्वर्ण दिवस-(पु०) सुनहरा दिन, यौमे मुबारक, यौमे–अज़ीम سُنہرا دن، یومِ مُبارک، یومِ عظیم۔
स्वर्ण मय-(पु०) तिलाई, ज़र्री طلائی، زرّیں۔
स्वर्ण मुद्रा-(पु०) अशरफी, तिलाई, सिक्क: اشرفی، طلائی سِکّہ، گِنّی۔
स्वर्ण युग-(पु०) बेहतरीन जमानः بہترین زمانہ۔
स्वर्णोत्सव-(पु०) जश्ने–तिलाई جشنِ طلائی۔
स्वल्प-(वि०) कलील, बहुत कम قلیل، بہت کم، 'تھوڑا سا'۔
स्वस्तिक-(पु०) स्वास्तिक का निशान, एक मुबारक निशान سواستک کا نشان، ایک مُبارک نشان۔
स्वलिखित-(क्रि०) बक़लमे–खुद, खुद नविश्त بقلمِ خود، خود نوشت۔
स्वविवेक-(पु०) अक़्लो–तमीज़, फ़ैसलः عقل و تمیز، فیصلہ۔
स्वस्ति-(पु०) एक दुआइयः कलमः, मुबारकबाद, जिंदाबाद ایک دُعائیہ کلمہ، مبارکباد، زندہ باد۔
स्वस्थ प्रज्ञ-(पु०) सहीह उद्दिमाग صحیح الدّماغ۔
स्वस्थ-(वि०) सेहतमंद, तंदुरुस्त صحت مند، تندرست۔
स्वांग-(पु०) सवांग, बहरूप, तमाशः, लोकनाटक سُوانگ، بہرُوپ، تماشہ، لوک ناٹک۔
स्वागत-(पु०) खैरमक्दम, इस्तक़बाल خیر مقدم، استقبالیہ
स्वाति-(स्त्री०) अब्रे -नैसाँ ابرِ نیساں۔
स्वास-(क्रि०) सांस, नफ़स سانس، نَفَس۔
स्वाक्षर-(पु०) दस्तखत دستخط۔
स्वागतकारिणी समिति-(वि०) मज़लिसे–इस्तिक़बालियः مجلسِ استقبالیہ۔
स्वागताध्यक्ष-(वि०) सद्र–मजलिसे–इस्तिक़बालियः صدر مجلسِ استقبالیہ۔
स्वाद-(पु०) ज़ाइकः, लज़्ज़त, मज़ः ذائقہ، لذّت، مزہ۔
स्वादिष्ट-(वि०) ज़ाइक़:दार, लज़ीज़, मज़ेदार ذائقہ دار، لذیذ، مزیدار۔
स्वाधीन-(वि०) खुदमुख़्तार, आज़ाद خودمختار، آزاد۔
स्वतंत्रय-(पु०) आज़ादी آزادی۔
स्वतंत्रयोत्सव-(क्रि०) तक़रीबे आज़ादी تقریبِ آزادی۔
स्वाधिकार (स्वाधीनता)-(वि०) आज़ादी, खुदमुख़्तारी آزادی، خُود مختاری۔
स्वाधीनता दिवस-(पु०) यौमे–आज़ादी, आजादी का दिन یومِ آزادی، آزادی کا دن۔
स्वाध्याय-(पु०) मुतालअः, तहक़ीक़ مطالعہ، تحقیق۔
स्वाभाविक-(वि०) फ़ित्री, क़ुदरती فطری، قدرتی۔
स्वाभिमान-(पु०) खुददारी, इज्ज़ते–नफ़्स خودداری، عزّتِ نفس۔
स्वामिक-(पु०) मालिकानः, मालिक वाला مالکانہ، مالِک والا۔
स्वामिभक्त-(पु०) आक़ा परस्त, वफ़ादार آقا پرست، وفادار۔
स्वामिस्व-(पु०) हक़े–इशाअ़त حقِ اشاعت۔
स्वामिहीनत्व-(पु०) बेमालकियत بے مالکیت۔
स्वामित्व-(पु०) मिल्कीयत, मालकियत مِلکیت، مالکیت۔
स्वामी-(पु०) आक़ा, मालिक آقا، مالک۔
स्वायत्त-(वि०) खुदमुख़्तार خودمختار۔
स्वायत्त शासन-(वि०) हुकूमते खुद इख़्तियारी حکومتِ خود اختیاری۔
स्वार्थ-(पु०) खुदग़र्ज़ी, खुदमत्लबी خود غرضی، خود مطلبی۔
स्वार्थ त्याग-(वि०) ईसारे–नफ़्सी ایثارِ نفسی۔
स्वार्थ पर (स्वार्थ परायण)-(पु०) ख़ुद गरज़ خود غرض۔
स्वार्थ साधन-(पु०) तकमीले–इग़राज़ تکمیلِ اغراض
स्वार्थान्ध-(पु०) ग़रज़ का अन्धा غرض کا اندھا۔
स्वार्थपरता-(स्त्री०) खुदग़र्ज़ी خود غرضی۔
स्वार्थी-(पु०) खुदगर्ज़, खुदकाम خود غرض، خودمقام۔
स्वावलंबन-(पु०) खुदकिफ़ालती خودکفالتی۔
स्वालंबी (स्वाश्रय)-(पु०) खुद कफ़ील خودکفیل۔
स्वास्थ्य-(पु०) सेहत, सेहतमंदी, तंदुरुस्ती صحت، صحت مندی، تندرستی۔
स्वास्थ्य अधिकारी-(वि०) अफ़्सर–हिफ़्ज़ाने–सेहत افسرِ حفظانِ صحت۔
स्वास्थ्यकर-(पु०) सेहत बख़्श صحت بخش۔
स्वास्थ्य पाल-(वि०) अफ़्सर–हिफ़्ज़ाने–सेहत افسرِ حفظانِ صحت۔
स्वास्थ्य प्रमाणक (स्वास्थ्य प्रमाण पत्र)-(वि०) तसदीक़ नामः–ए–सेहत تصدیق نامۂ صحت۔
स्वास्थ्य वर्द्धक-(वि०) सेहत अफ़्ज़ा صحت افزا۔
स्वास्थ्य विज्ञान-(वि०) इल्मे–सेहत علمِ صحت۔
स्वास्थ्य विभाग-(वि०) महकमः–ए–हिफ़्ज़ाने सेहत محکمۂ حفظانِ صحت۔
स्वाहा-(अ०) जो राख या भसम हो गया हो جو راکھ یا بھسم ہوگیا ہو۔
स्वीकार-(पु०) कुबूल, कुबूलीयत, मंजूरी, तसलीम, रज़ा قبُول، قبولیت، منظوری، تسلیم، رضا۔
स्वीकरण-(क्रि०) ईजाब, कुबूल करना ایجاب، قبُول کرنا۔

स्वीकारात्मक-(क्रि०) इक़रारी, अस्माती — اقراری، اسماتی

स्वीकारोक्ति-(क्रि०) ब्यान इकरारे–जुर्म — بیان اقرارِ جرم

स्वीकारात्मक-(क्रि०) मंजूर शुदः ग्रान्ट — منظور شدہ گرانٹ۔

स्वीकृति-(वि०) मंजूरी, रज़ामंदी — منظوری، رضامندی۔

स्वीकृति पत्र-(पु०) ईजाब नामः, राज़ी नामः — ایجاب نامہ، راضی نامہ۔

स्वीय-(पु०) अपना, अज़ीज — اپنا، عزیز۔

स्वीय विधि-(पु०) 'पर्सनल ला' — پرسنل لا، "ذاتی قانون"

स्वीकृति-(स्त्री०) मंज़ूरी, रज़ामंदी — منظوری، رضامندی۔

स्वेच्छा-(स्त्री०) मर्ज़ी, ख़ुदराई, रज़ामंदी, अपनी पंसद — مرضی، خودرائی، رضامندی، اپنی پسند۔

स्वेच्छाचार-(पु०) ख़ुदराई, मनमर्ज़ी, ख़ुदपसंदी — خودرائی، من مرضی، خودپسندی۔

स्वेद-(पु०) पसीनः, भाप — پسینہ، بھاپ،

स्वेद कण-(पु०) पसीने का कतरः — پسینے کا قطرہ۔ بوند،

स्वैर-(पु०) सुस्त, आज़ाद, मुतलक़ुल अनान — سست، آزاد، مطلق العنان

स्वैर चारी-(पु०) बद नफ़्स, ख़ुद पसंद — بدنفس، خودپسند۔

स्वैरिणी-(स्त्री०) बद किरदार औरत — بدکردار عورت۔

स्वोपार्जित-(पु०) अपनी मेहनत की, अपनी कमाई हुई — اپنی محنت کی، اپنی کمائی کی۔

स्वैच्छिक-(वि०) रज़ाकार

ह

हंगामा-(पु०) अज़दहाम, भीड़, फ़साद, ज़ोर शोर — اژدھام، بھیڑ، فساد، زور شور۔

हंडा-(पु०) गैस, हंडा, मिट्टी का बर्तन, बड़ी हाँडी — گیس، ہنڈا، مٹی کا برتن، بڑی ہانڈی۔

हंडिया (हांडी)-(स्त्री०) मिट्टी की देगची — مٹی کی دیگچی۔

हंस-(पु०) क़ाज़, हंस, एक चिड़िया का नाम — قاز، ہنس، ایک چڑیا کا نام، "آبی پرندہ، راج ہنس"

हंसना-(क्रि०) खिलखिलाना, मज़ाक़ करना, तज़हीक करना — کھلکھلانا، مذاق کرنا، تضحیک کرنا۔

हंसमुख-(वि०) ख़ंदःपेशानी, खुश मिज़ाज — خندہ پیشانی، خوش مزاج۔

हंसली-(स्त्री०) एक क़िस्म का ज़ेवर जो गले में पहना जाता है, वह हड्डी जो गर्दन के नीचे होती है — ایک قسم کا زیور جو گلے میں پہنا جاتا ہے، وہ ہڈی جو گردن کے نیچے ہوتی ہے۔

हंसिया-(स्त्री०) हंसया, घास काटने का औज़ार — ہنسیا، گھاس کاٹنے کا ٹیڑھا گول اوزار۔

हंसी-(स्त्री०) मज़ाक, तमस्ख़ुर, ख़ंदः — مذاق، تمسخر، خندہ۔

हंसोड़-(वि०) ख़ुश मिज़ाज — خوش مزاج۔

हक़-(पु०) सच, ठीक, फर्ज़, ज़िम्मेदारी, इन्साफ़, हक़ — سچ، ٹھیک، فرض، ذمہ داری، انصاف، حق۔

हकदार-(पु०) मुस्तहक़, हक़ रखने वाला — مستحق، حق رکھنے والا۔

हकलाना-(क्रि०) लुकनत करना, ज़बान का लड़खड़ाना — لکنت کرنا، زبان کا لڑکھڑانا

हकीम-(पु०) अक़्लमंद, होशियार, तबीब — عقلمند، ہوشیار، طبیب۔

हक्का-बक्का-(वि०) घबराया हुआ, हवास बाख़्तः — گھبرایا ہوا، حواس باختہ۔

हज़म-(वि०) तहलील, पचाना, ग़बन — تحلیل، پچانا، غبن۔

हज़रत-(पु०) जनाब, हुज़ूर, क़िबलः, चालाक, ज़ाते शरीफ़ — جناب، حضور، قبلہ، چالاک، ذاتِ شریف۔

हजामत-(स्त्री०) बाल काटने का अमल, सफ़ाई, नाई का पेशः — بال کاٹنے کا عمل، صفائی، نائی کا پیشہ۔

हजार-(वि०) दससौ, हर चन्द, कितना ही, — دس سو، ہرچند، کتنا ہی، 'ایک ہزار'۔

हटना-(क्रि०) सरकना, परे होना, वापस होना — سرکنا، پرے ہونا، واپس ہونا، کھسکنا، بڑھنا۔

हटाना-(क्रि०) सरकाना, परे करना वापस करना — سرکانا، پرے کرنا، واپس کرنا، کھسکانا، بڑھانا۔

हट्टा-कट्टा-(वि०) लहीमो–शहीम, मोटा ताज़ा, मज़बूत इन्सान — لحیم وشحیم، موٹا تازہ، مضبوط انسان، فربہ، توانا

हठ-(पु०) हट, ज़िद, इसरार — ہٹ، ضد، اصرار۔

हठधर्मी-(वि०) ज़िद्दी, इसरार पसन्द — ضدی، اصرار پسند،

हठात्-(पु०) नागहां, ज़बरदस्ती, ज़रूरी — ناگہاں، زبردستی، ضروری

हठी-(पु०) ज़िद्दी — ضدی،

हठीला-(वि०) ज़िद्दी, बात की पिच करने वाला — ضدی، بات کی پچ کرنے والا، برعکس، مخالف، الٹا۔

हड़ताल-(स्त्री०) हड़ताल, काम छोड़ देना — ہڑتال، کام چھوڑ دینا۔

हड़पना-(क्रि०) ग़सब करना, निगलना, ग़बन करना — غصب کرنا، نگلنا، غبن کرنا۔

हड़बड़ी-(स्त्री०) जल्दी, घबराहट, बेक़रारी, हलचल — جلدی، گھبراہٹ، بیقراری، ہلچل۔

हड्डी-(स्त्री०) इस्तख़्वान, नस्ल — استخوان، نسل۔

हत-(पु०) मक़तूल, हलाक, तकलीफ़, ज़दः — مقتول، ہلاک، تکلیف زدہ۔

हत बुद्धि-(पु०) बेवकूफ़ — بے وقوف۔

हत भागा-(पु०) क़िस्मत ज़दः — قسمت زدہ۔ بدنصیب۔

हताश-(वि०) ना उम्मीद, मायूस — نا امید، مایوس۔

हताहत-(वि०) हलाको–मजूह — ہلاک ومجروح، 'قتل وگھائل'۔

हतोत्साह-(वि०) ना उम्मीद, पस्त हौसलः — نا امید، پست حوصلہ۔

हत्था-(पु०) दस्त:, हाथ دستہ، ہاتھ۔

हत्या-(स्त्री०) क़त्ल, मार डालना قتل، مار ڈالنا۔

हत्यारा-(पु०) क़ातिल, मारने वाला قاتل، مارنے والا۔

हथकंडा-(पु०) हाथ की चालाकी, हाथ का करतब, चाल, फरेब ہاتھ کی چالاکی، ہاتھ کا کرتب، چال، فریب، 'دھوکہ، مکّاری'۔

हथकड़ी-(स्त्री०) आहिनी ज़नजीर जो मुजरिम के हाथ में डाली जाती है 'آہنی' لوہے کی 'زنجیر جو مجرم کے ہاتھ میں ڈالی جاتی ہے'

हथकरघा-(पु०) हैंडलूम ہینڈلوم' ہاتھ سے کپڑا بننے والی لکڑی کی مشین'۔

हथियाना-(क्रि०) हाथ में ले लेना, ग़सब करना, कब्ज़: करना ہاتھ میں لے لینا، غصب کرنا، قبضہ کرنا۔

हथियार-(पु०) हथियार, अस्लिह:, सामाने–जंग اَسلحہ، ہتھیار سامانِ جنگ

हथियारबंद-(वि०) मुसल्लह, हथियार लगाये हुये مسلّح، ہتھیار لگائے ہوئے

हथेली-(स्त्री०) हथेली, कफ़ेदस्त ہتھیلی، کفِ دست۔

हथौड़ा (हथौड़ी)-(पु०) हतौड़ा (हतौड़ी), लोहारों का एक औज़ार ہتھوڑا (ہتھوڑی)، لوہاروں کا ایک اوزار۔

हद-(स्त्री०) सरहद, इन्तेहा, किनारा سرحد، انتہا، کنارہ۔

हदबंदी-(स्त्री०) हदबान्धना, सरहद, मुक़र्रर करना حدباندھنا، سرحد، مقرر کرنا۔

हनन-(पु०) मारना, ख़त्म करना, ज़र्ब लगाना مارنا، ختم کرنا، ضرب لگانا۔

हफ़्ता-(पु०) हफ़्त, सात दिन, सातवाँ दिन ہفت، سات دن، ساتواں دن

हबशी-(वि०) हब्शी, काला रंग का आदमी, हब्श का रहने वाला حبشی، کالا رنگ کا آدمی، حبش کا رہنے والا۔

हमजोली-(वि०) हम उम्र, हमसिन ہم عمر، ہم سن، 'ہم سال'۔

हमदर्द-(वि०) हमदम, ग़मख़्वार ہمدم، غمخوار۔

हमराही-(वि० पु०) साथी, यार, रफीक़ ساتھی، یار، رفیق۔

हमल-(पु०) बोझ, ह्म्ल, औरत के पेट में जो बच्चा हो بوجھ، حمل، عورت کے پیٹ میں جو بچہ ہو۔

हमला-(पु०) ह्म्ल:, चढ़ाई, यूरिश, चोट- حملہ، چڑھائی، یورش، چوٹ

हमलावर-(वि०) ह्म्ल:आवर, चढ़कर आने वाला, ह्म्ल: करने वाला حملہ آور، چڑھ کر آنے والا، حملہ کرنے والا۔

हमेशा-(अ०) हमेश:, सदा, दाएम, मुदाम- ہمیشہ، سدا، دائم، مدام۔

हय-(पु०) घोड़ा گھوڑا، 'اسپ' شطرنج کا مہرہ، بندوق کا گھوڑا۔

हर-(वि०) एक, फीकस ایک، فی کس، 'تنہا، اکیلا'۔

हरकत-(स्त्री०) हरकत, जुंबिश, रफ़्तार, चाल, धड़कन حرکت، جنبش، رفتار، چال، دھڑکن۔

हरकारा-(पु०) हरकार:, क़ासिद, नाम:बर, हरकाम करने वाला नौकर ہرکارہ، قاصد، نامہ بر، ہر کام کرنے والا نوکر۔

हरजाना (हर्जाना)-(पु०) हर्जान:, ज़रेनुक़सान, तावान ہرجانہ، زرِ نقصان، تاوان، 'جرمانہ'۔

हरण-(पु०) इग़वा, बहकाना, ले भागना اغوا، بہکانا، لے بھاگنا۔

हरदम-(अ०) हरदम, हरवक़्त, हर घड़ी, हर लम्हा ہر دم، ہر وقت، ہر گھڑی، ہر لمحہ

हरफ (हर्फ़)-(पु०) हर्फ़, आवाज़ को ज़ाहिर करने वाला निशान حرف، آواز کو ظاہر کرنے والا نشان۔

हरा-(वि०) हरा, सब्ज़, शादाब ہرا، سبز، شاداب۔

हराना-(क्रि०) बाज़ी देना, शिकस्त देना بازی دینا، شکست دینا۔

हरा-भरा-(वि०) हरा–भरा, सरसब्ज, शादाब ہرا بھرا، سرسبز، شاداب۔

हराम-(पु०) नाज़ाएज़, नारवा, नापाक, बदकारी ناجائز، ناروا، ناپاک، بدکاری۔

हरामी-(वि०) बदज़ात, चोर, शरीर بدذات، چور، شریر۔

हरारत-(स्त्री०) गर्मी, हिद्दत, जोश گرمی، حدّت، جوش۔

हरि-(पु०) श्री कृष्न, विष्णु, रामचन्द्र شری کرشن، وشنو، رام چندر

हरिजन-(पु०) अछूत ज़ात का आदमी اچھوت ذات کا آدمی۔

हरिण-(पु०) हिरन, आहू ہرن، آہو۔

हरित-(वि०) सब्ज, हरा سبز، ہرا۔

हरित क्रांति-(स्त्री०) सब्ज़ इंक़िलाब سبز انقلاب۔

हरियाली-(स्त्री०) सब्ज:, सरसब्जी, शादाबी سبزہ، سرسبزی، شادابی۔

हर्ज-(पु०) नुक़्सान نقصان۔

हर-(स्त्री०) हड़, हलेल:, हर: ہڑ، ہلیلہ، ہڑہ، 'ایک دوا کا نام'

हर्ष-(पु०) खुशी, मसर्रत خوشی، مسرت۔

हर्ष ध्वनि-(पु०) सदा–ए–मसर्रत صدائے مسرت۔

हर्षित-(पु०) खुश, मसरूर خوش، مسرور۔

हलंत-(पु०) साकिन ساکن، 'بے حرکت، ٹھہرا ہوا، قائم، رہنا'

हल-(पु०) उक्द:, कुशाई, खोलना, मुशकिल काम को आसान करना عقدہ کشائی، کھولنا، مشکل کام کو کرنا۔

हलका-(वि०) हल्क़:, दायरा, घेरा حلقہ، گھیرا، 'دائرہ'

हलचल-(स्त्री०) हलचल, कुहराम, बेक़रारी, दंगा फ़साद ہلچل، کہرام، بیقراری، دنگا فساد۔ 'لڑائی جھگڑا'۔

हलदी (हलदी)-(स्त्री०) एक क़िस्म की जर्द जड़, ज़र्द चोब: ایک قسم کی زرد جڑ، زرد چوبہ

हलफ-(पु०) हल्फ़, क़सम खाना, पैमान حلف، قسم کھانا، عہد پیمان

हलवाई-(पु०) मिठाई बनाने वाला और बेचने वाला مٹھائی بنانے والا اور بیچنے والا۔

हलाल-(वि०) जाएज़, ज़िबह किया حلال، جائز، ذبح کیا ہو، 'ذبیحہ'

हलाहल-(पु०) ज़हर زہر' وہ چیز جس کے کھانے سے مرجائے، سم، بِس، ہلاہل'۔

हलुआ (हलवा)-(पु०) हल्वः, मीठा शीरीं, नर्म चीज़ حلوہ، میٹھا، شیریں نرم چیز۔
हल्का (हलका)-(पु०) हल्कः दाएरः, घेरा, अहातः حلقہ، دائرہ، گھیرا، احاطہ۔
हल्ला-(पु०) हल्ला, शोर, ललकार ہلا، شوروغل، للکار۔
हवन-(पु०) होम, आग ہوم، آگ، ہندوؤں کا ایک مذہبی رسم جس میں منتر پڑھ کر آگ میں گھی ڈالتے ہیں۔
हवलदार-(पु०) सिपाही سپاہی، لشکری، فوجی۔
हवस-(स्त्री०) हविस, लालच, हिर्स, आरज़ू ہوس، لالچ، حرص، آرزو۔
हवा-(स्त्री०) हवा, बाद, साँस, अफ़्वाह ہوا، باد، سانس، افواہ۔
हवाई-(वि० स्त्री०) हवाई, हवा में उड़ने चलने, रहने वाला, बादी, चालाक, तेज़ रफ़्तार, एक आतिशबाज़ी ہوائی، ہوا میں اُڑنے، چلنے رہنے والا، بادی، چالاک، تیز رفتار، آتش بازی۔
हवाई पट्टी-(स्त्री०) हवाई जहाज़ उतरने के लिऐ ख़ास सड़क ہوائی جہاز اُترنے کے لئے خاص سڑک۔
हवादार-(वि०) ख़ैर ख़्वाह, तालिब, कुशादः जगह خیرخواہ، طالب، کشادہ جگہ۔
हवाला-(पु०) हवालः पता, निशान, सुपुर्दगी حوالہ، پتہ، نشان، سپردگی۔
हवालात-(स्त्री०) क़ैद, हिरासत, निगरानी قید، حراست، نگرانی۔
हवेली-(स्त्री०) बड़ा मकान, आलीशान मकान, महल بڑا مکان، عالیشان مکان، محل۔
हसरत-(स्त्री०) हसरत, अफ़सोस, आरज़ू, किसी चीज़ के न मिलने का अफ़्सोस حسرت، افسوس، آرزو، کسی چیز کے نہ ملنے کا افسوس
हस्त-(पु०) हाथ ہاتھ، دست۔
हस्तकला-(स्त्री०) दस्तकारी دستکاری۔
हस्तलेख-(पु०) मख़्तूतः مخطوطہ۔
हस्तक्षेप-(पु०) मदाख़लत, दस्तअंदाज़ी مداخلت، دست اندازی۔
हस्तगत-(वि०) दरदस्त, बदस्त دردست، بدست۔
हस्त लिपि-(वि०) मुसव्वदः, दस्ती तहरीर مسوّدہ، دستی تحریر
हस्त शिल्प-(वि०) दस्ती स़न्अत دستی صنعت۔
हस्तलिखित-(वि०) क़ल्मी, क़लम से लिखा हुआ قلمی، قلم سے لکھا ہوا۔
हस्तांतरण-(पु०) तबादलः, बदली تبادلہ، بدلی۔
हस्ताक्षर-(पु०) दस्तख़त دستخط۔
हस्ताक्षरित-(वि०) दस्तख़त शुदः دستخط شدہ۔
हस्तांतर पत्र-(वि०) दस्तावेज़, इन्तिक़ाल دستاویز، انتقال۔
हस्तांरित-(वि०) मुंतक़िल منتقل۔ انتقال - بدلی
हस्ती-(स्त्री०) वजूद, क़्याम, मौजूदगी, ज़िन्दगी وجود، قیام، موجودگی، زندگی۔
हां-(अ०) अच्छा हूँ, ज़रूर, ठीक, बेशक اچھا ہوں، ضرور، ٹھیک، بیشک
हांक-(स्त्री०) आवाज़, पुकार, गुल, शोर آواز، پکار، غل، شور۔
हांकना-(क्रि०) चलाना, दौड़ाना, तेज रफ़्तार करना چلانا، دوڑانا، تیز رفتار کرنا۔
हांडी-(स्त्री०) खाना पकाने का बर्तन کھانا پکانے کا برتن۔
हांफना-(क्रि०) जल्द जल्द साँस लेना, दम तोड़ना جلد جلد سانس لینا، دم توڑنا
हाकिम-(पु०) सरदार, नाज़िम, बादशाह, आक़ा, मालिक سردار، ناظم، بادشاہ، آقا، مالک۔
हाकी-(स्त्री०) एक क़िस्म का खेल ایک قسم کا کھیل
हानि-(स्त्री०) नुक़्सान, जियाँ نقصان، زیاں۔
हानिकर (हानिकारक)-(पु०) मज़र्रत रसाँ, नुक़्सानदेह مضرت رساں، نقصان دہ۔
हानिमूल्य-(पु०) मुआवज़ः–ए– ख़सारः معاوضۂ خسارہ۔
हामी-(स्त्री०) मददगार, हिमायती مددگار، حمایتی۔
हायतोबा-(स्त्री०) हाय–तौबः, अफ़्सोस ہائے توبہ، افسوس۔
हार-(पु०) शिकस्त,, मात, तकान, माँदगी, नाकाम شکست، مات، تکان، ماندگی، ناکام۔
हारना-(क्रि०) शिकस्त खाना, हारना, नाकाम रहना, नाचार होना شکست کھانا، ہارنا، ناکام رہنا، ناچار ہونا۔
हार्दिक-(वि०) दिली, क़ल्बी دلی، قلبی۔
हालचाल-(पु०) हाल अहवाल, ख़ैर, ख़ैरियत حال احوال، خیر، خیریت۔
हालत-(स्त्री०) जान,ताक़त, दम, वारदात जो इन्सान पर गुज़रे جان، طاقت، دم، واردات جو انسان پر گذرے۔
हावभाव-(पु०) अदा, नाज़, नख़रा ادا، ناز، نخرے، نخرہ۔
हावी-(वि०) ग़ालिब, अहातः करने वाला, क़ाबू पाने वाला غالب، احاطہ کرنے والا، قابو پانے والا۔
हाशिया-(पु०) हाशियः, किनाराः, गोट حاشیہ، کنارہ، گوٹ۔
हास-(पु०) हंसी, मज़ाक़ ہنسی، مذاق۔
हासिल-(वि०) आमदनी, पैदावार, नतीजः, मतलब آمدنی، پیداوار، نتیجہ، مطلب۔
हास्य-(पु०) मिज़ाह, ज़राफ़त, तमस्ख़ुर مزاح، ظرافت، تمسخر۔
हास्यक-(पु०) लतीफ़ः لطیفہ۔
हास्यव्यंग्य-(पु०) तंज़ो–मिज़ाह طنز و مزاح۔
हास्यरस-(पु०) मज़ाहियः مزاحیہ۔
हास्यास्पद-(वि०) मज़हिक:ख़ेज़ مضحکہ خیز
हाहाकार-(पु०) वावेला, चीख़–पुकार واویلا، چیخ پکار
हिंडोला-(पु०) पालना, गहवारः پالنا، گہوارہ۔
हिंदी-(वि० स्त्री०) हिन्दी, हिन्दुस्तानी, हिन्द का रहने वाला ہندی، ہندوستانی، ہند کا رہنے والا۔
हिंदू-(वि० पु०) हिन्दू, हिन्दुस्तानी, खाले स्याह ہندو، ہندوستانی، خالِ سیاہ

हिंसक-(वि०) पुरतशद्दुद, दरिन्दः پُرتشدّد، درندہ۔

हिंसा-(स्त्री०) तशद्दुद تشدّد، سختی، زیادتی، جبر۔

हिंसात्मक-(पु०) क़ातिलानः, ज़ालिमानः قاتلانہ، ظالمانہ

हिचक-(स्त्री०) झिझक, तज़बज़ुब جھجھک، تذبذب۔

हिचकना-(क्रि०) झिझकना, रुकना, बहाना करना جھجھکنا، رُکنا، بہانا کرنا۔

हिचकिचाहट-(स्त्री०) हिचकिचाहट, पसोपेश ہچکچاہٹ، پس وپیش۔

हिचकी-(स्त्री०) हिचकी वह हवा जो आवाज़ के साथ गले से रुक रुक कर निकलती है ہچکی وہ ہُوا جو آواز کے ساتھ گلے سے رُک رُک کر نکلتی ہے۔

हिचकोला-(पु०) झटका, जुंबिश جھٹکا، جُنبش

हिजड़ा-(पु०) हिजड़ा, ज़नखा ہیجڑا، زنخا، وہ مرد جو عورتوں کی طرح حرکت کرے

हित-(पु०) भलाई, फ़ायदः بھلائی، فائدہ

हितचिंतक-(वि०) ख़ैर अंदेश خیراندیش، خیریت چاہنے والا۔

हितकारी (हितकर)-(वि०) नफ़अ़–बख़्श نفع بخش۔

हितैषी-(वि०) ख़ैरख़्वाह خیرخواہ، مُددگار، ساتھی۔

हिदायत-(स्त्री०) रहनुमाई, रहबरी رہنمائی، رہبری، راہ دکھانا۔

हिनहिनाना-(क्रि०) हिनहिनाना, घोड़े का बोलना ہنہنانا، گھوڑے کا بولنا۔

हिफाजत-(स्त्री०) हिफ़ाज़त, पासबानी, निगरानी حفاظت، پاسبانی، نگرانی، نگہبانی، دیکھ بھال۔

हिम-(पु०) बर्फ़, यख़ برف، یخ، جما ہوا پالا، بہت ٹھنڈا۔

हिमकर-(पु०) चांद چاند، قمر، ماہ تاب، مہ، چندرما، ڈھال کا آہنی یا برنجی پھول۔

हिमाकत-(स्त्री०) नादानी, बे अक़्ली نادانی، بے عقلی۔

हिमायत-(स्त्री०) तरफ़दारी, इमदाद, निगहबानी طرف داری، امداد، نگہبانی۔

हिमानी-(स्त्री०) बर्फ़ की चट्टान, कुहर, बर्फ़ برف کی چٹان، کُہر، برف۔

हिमांशु-(पु०) चांद چاند، قمر، ماہ تاب، مہ، چندرما، ڈھال کا آہنی یا برنجی پھول۔

हिय-(स्त्री०) दिल, सीनः دل، سینہ۔

हिरण्मय-(पु०) सुनहरा سُنہرا۔

हिरण्य-(पु०) सोना, जौहरे–हयात سونا، جوہرِ حیات۔

हिल्लोल-(क्रि०) उमंग, तरंग, लहर اُمنگ، ترنگ، لہر، جوش۔

हिम्मत-(स्त्री०) इरादः, अज़्म, दिलेरी ارادہ، عزم، دلیری۔

हिरन-(पु०) एक जानवर का नाम, आहु ایک جانور کا نام، آہو۔

हिरासत-(स्त्री०) नज़रबंदी, निगरानी, पहरा نظربندی، نگرانی، پہرہ۔

हिलना-(क्रि०) जुम्बिश करना, काँपना جُنبش کرنا، کانپنا۔

हिलोर-(स्त्री०) हिलोर, लहर, तरंग ہلور، لہر، ترنگ۔

हिसाब-(पु०) गिन्ती, शुमार, लेन देन گنتی، شمار، لین دین۔

हिसाब-किताब-(पु०) लेन–देन, मेल मिलाप لین دین، میل ملاپ۔

हिंस्त्र-(पु०) क़ातिल, ख़ूनी قاتل، خونی۔

हिस्सा-(पु०) तक़सीम, बाँट, हिस्सः تقسیم، بانٹ، حصّہ

हिस्सेदार-(वि०) हिस्सःदार, शरीक, साझी حصّہ دار، شریک، ساجھی۔

हींग-(स्त्री०) एक तेज़ महक वाली गोंद ایک تیز مہک والی گوند۔

ही-(अ०) सिर्फ़, अकेला, तन्हा, ज़रा صرف، اکیلا، تنہا، ذرا۔

हीक-(स्त्री०) एक क़िस्म की बू ایک قسم کی بُو۔

हीन-(वि०) नाचीज़, हक़ीर, ज़लील ناچیز، حقیر، ذلیل۔

हीनता-(स्त्री०) हिक़ारत, ज़लालत حقارت، ذلالت۔

हीरक-(पु०) हीरा ہیرا، الماس، ایک قیمتی پتھر

हीरक-जयंती-(स्त्री०) जश्ने–अल्मास, सौ साल जश्न, डायमन्ड जुबली جشنِ الماس، سو سالہ جشن، ڈائمنڈ جُبلی۔

हीरा-(पु०) अल्मास, हीरा, एक क़ीमती पत्थर الماس، ہیرا، ایک قیمتی پتھر

हीला हवाला-(पु०) हीलः हवालः, टाल मटोल, हेरा फेरी حیلہ حوالہ، ٹال مٹول، ہیرا پھیری۔

हुंकार-(स्त्री०) हामी, हेमायती, मददगार حامی، حمایتی، مددگار۔

हुंडी-(स्त्री०) काग़ज़ का ज़र, रुपया का रुक्क़अ़; चेक کاغذ کا زر، روپیہ کا رقعہ، چیک۔

हुक-(पु०) आहनी मेख़, वह ख़मदार कील जो दीवार में गाड़ते हैं آہنی میخ، وہ خم دار کیل جو دیوار میں گاڑتے ہیں۔

हुकूमत-(स्त्री०) मुल्क का इन्तेज़ाम करने वाला, इख़्तियार مُلک کا انتظام کرنے والا، اختیار۔

हुक्का-(पु०) हुक़्क़ः, तम्बाकू पीने का आलः حُقّہ، تمباکو پینے کا آلہ۔

हुक्म-(पु०) फ़रमान, इरशाद परवानः فرمان، ارشاد پروانہ۔

हुजूर-(पु०) मौजूदगी, हाज़िर बाशी, जनाब, हुजूर موجودگی، حاضر باشی، جناب، حضور۔

हुज्जत-(स्त्री०) बहस, तकरार بحث، تکرار۔

हुड़कना-(क्रि०) तरसना, ख़्वाहिशमंद होना, बच्चों का किसी को याद करना ترسنا، خواہش مند ہونا، بچوں کا کسی کو یاد کرنا۔

हुडदंग-(पु०) हंगामः, हड़बोंग, भीड़, फ़साद, ज़ोर शोर ہنگامہ، ہڑبونگ، بھیڑ، فساد، زور شور۔

हुनर-(पु०) सलीकः, फन, तौर तरीक़ः سلیقہ، فن، طور طریقہ۔

हुलसना-(क्रि) खुश होना, मसरूर होना, खुशी से उछलना خوش ہونا، مسرور ہونا، خوشی سے اچھلنا۔

हुलिया-(पु०) हुलियः, सरापा, शक्लो सूरत, ख़द्दो ख़ाल حُلیہ، سراپا، شکل وصورت، خدوخال، چہرہ مُہرہ۔

हुल्लड़-(पु०) शोरो–गुल, फसाद شور و غُل، فساد۔

हूक-(स्त्री०) कसक, खटका, वह दर्द जो दिल या सीने में रूक-रूक कर या यकायक उठे کسک، کھٹکا، وہ درد جو دل یا سینے میں رُک رُک کر یا یکایک اُٹھے۔

हृदयंगम-(वि०) दिलनशीं دِل نشیں، 'دِل پر اثر کرنے والا'۔
हृदय-(पु०) दिल, क़ल्ब دل، قلب۔
हृदय ग्राही-(पु०) दिलकश دلکش، 'دل کو کھینچنا، دلپسند، خوبصورت'۔
हृदय विदारक-(वि०) दिलदोज़ دِل دُوز۔ 'دل پر اثر کرنیوالا، پسندیدہ'۔
हृदय वेधी-(वि०) दिलशिकन دِل شِکن۔ 'دِل توڑنے والا، رُلانے والا'۔
हृदयस्पर्शी-(वि०) दिलरस دل رَس۔ 'دِل لُبھانے والا، پسند آنا'۔
हृदय-हीन-(वि०) बेरहम, ज़ालिम بیرحم، ظالم، 'دل دُکھانے والا'۔
हृयेश-(वि०) दिलदार, दिल का मालिक دلدار، دل کا مالک۔
हृद्रोग-(वि०) इमराज़े–क़ल्ब اِمراضِ قلب۔ 'دل کا مریض'۔
हृद्रोध-(वि०) हरकते क़ल्ब बंद हो जाना, 'हार्ट फ़ेल' होना حرکتِ قلب بند ہو جانا، 'ہارٹ فیل' ہونا۔
हृष्ट पुष्ट-(वि०) तनो मन्द, लहीम शहीम تنومند، لحیم شحیم۔
हेकड़ी-(स्त्री०) ज़ोर आवरी, ज़बरदस्ती, सरकशी, शेख़ी زور آوری، زبردستی، سرکشی، شیخی۔

हेठी-(स्त्री०) हतक, रुसवाई, बेइज़्ज़ती ہتک، رُسوائی، بے عزّتی۔
हेठा-(पु०) पस्त, नीचा پست، نیچا۔
हेतु-(पु०) सबब, वजह, मक़सद, वास्ते سبب، وجہ، مقصد، واسطے
हेतुवाद-(पु०) इल्मे–मंतिक़ علم منطق۔
हेतुहेतुमन्द्रत काल-(पु०) माज़ी तमन्नाई ماضی تمنائی
हेम-(पु०) बर्फ़, सोना برف، سونا۔
हेमा-(स्त्री०) गोरी या कुंदनी रंग की हसीनः گوری یا کُندنی رنگ کی حسینہ۔
होड़-(क्रि०) मुक़ाबलः, शर्तबाज़ी مُقابلہ، شرط بازی۔
होलिका-(स्त्री०) होली, हिन्दुओं का एक मशहूर त्योहार जो फ़ागुन के महीने में मनाया जाता है ہولی، ہندوؤں کا ایک مشہور تیوہار جو پھاگن کے مہینے میں منایا جاتا ہے۔ 'رنگوں کا تیوہار'۔
होनहार-(पु०) क़ाबिल, लायक़ قابل، لائق، 'ہونیوالا' نیک، سعادتمند، فرض شناس'۔

फूलों भरे संसार में हंस हंस के जीना था जिसे

उर्दू-हिन्दी कोश

- उर्दू शब्द देवनागरी और फारसी लिपि में है। शब्द नुख्ते सहित रक्खे गये है।
- उर्दू शब्दों के अर्थ हिन्दी और हिन्दुस्तानी में है। उसे पाठक सरलता से समझ सकते हैं।
- प्रसिद्ध उर्दू शायर मीर, गालिब और आतिश आदि की रचनायें जो देवनागरी लिपि में हैं, उनके अध्ययन के लिए यह कोश अत्यन्त उपयोगी है।
- उर्दू भाषा के लोक साहित्य और काव्यों में व्यवहृत अधिकांश शब्द संग्रहित किये गये हैं।
- प्रत्येक शब्द का व्याकरण दिया गया है।
- शब्द से बने हुये मुहावरे भी शब्दों के साथ हैं।
- उर्दू की विशेष विभूतियों, शायरों एवं साहित्यकारों की एक अमूल्य सूची संकलित है।
- विधि (Law) में प्रयुक्त अरबी, फारसी के शब्दों का संकलन अलग से है।

हिन्दी-उर्दू कोश

- यह अपने प्रकार का प्रथम अनूठा कोश है। इसमें हिन्दी के शब्द व अर्थ देवनागरी एवं फारसी लिपि में है। जिससे उर्दू एवं देवनागरी लिपि पढ़ने वाले आसानी से समझ सकते हैं।
- उर्दू के शब्द नुख्ते सहित हैं जिससे उनका उच्चारण शुद्ध हो।
- हिन्दी भाषा के लोक साहित्य और काव्यों में व्यवहृत अधिकांश शब्द संग्रहित किये गये हैं।
- शब्दों के उर्दू पर्यायवाची बहुत परिश्रम से उपपलब्ध किये गये हैं।
- हिन्दी से उर्दू तर्जुमा करने वालों के लिए यह एक अद्वितीय कोश है।
- कोश के अन्त में हिन्दी में प्रयोग किये जाने वाले मुहावरे व लोकोक्तियाँ संकलित हैं।

(मूल्य के लिए हमारे अन्य प्रकाशनों का सूचीपत्र मंगावें)

प्रकाशक

रामनारायण लाल अरुण कुमार

2, कटरा रोड, इलाहाबाद-211002

फोन : 7800677779, 9305094640